

คำพิพากษาศาลฎีกา คดีเกี่ยวกับการประมง เรียงมาตราและเรียงปี พ.ศ.

โดย

นายอำนาจ แทนทอง ก.ม.บ., น.บ., น.บ.ท.

ฝ่ายนิติการ กองคุ้มครองและส่งเสริม

กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เอกสารฉบับที่ ๑/๒๕๓๒

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961134272

คำพิพากษาศาลฎีกา
คดีเกี่ยวกับการประมง
เรียงมาตราและเรียงปี พ.ศ.

โดย

นายอำนวยการ แทนทอง ก.ม.บ., น.บ., น.บ.ท.

อดีตหัวหน้าสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดกาญจนบุรี
อดีตอาจารย์พิเศษ วิทยาลัยครูกาญจนบุรี
อดีตหัวหน้าสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดชัยนาท
อดีตอาจารย์พิเศษ วิทยาลัยเกษตรกรรมชัยนาท
หัวหน้าฝ่ายนิติการ กองคุ้มครองและส่งเสริม กรมประมง
อาจารย์พิเศษ คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรรมการประเมินเอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายเกษตร คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ผู้บรรยายพิเศษ สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง กองทัพเรือ

ฝ่ายนิติการ กองคุ้มครองและส่งเสริม
กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เอกสารฉบับที่ ๑/๒๕๓๒

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

คำนำในการพิมพ์

กรมประมงได้มีพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการประมงใช้มาตั้งแต่ก่อนรัชกาลที่ ๓ แล้วมีการปรับปรุงแก้ไขกันมาจนถึงรัชกาลปัจจุบัน รัฐบาลจึงได้ตราพระราชบัญญัติการประมง พุทธศักราช ๒๔๙๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งเป็นกฎหมายหลักใช้อยู่จนกระทั่งทุกวันนี้ นอกจากนี้ก็มีพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ พระราชบัญญัติจัดระเบียบกิจการแพปลา พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งก็เป็นกฎหมายประมงเฉพาะเรื่องนั้น ๆ

กรมประมงได้มอบหมายให้ นายอำนวยการ แทนทอง หัวหน้าฝ่ายนิติการ กองคุ้มครองและส่งเสริม เป็นผู้รวบรวมคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับคดีประมงเท่าที่พอจะหากรวบรวมได้มารวบรวมไว้เป็นเล่มเดียวกัน นอกจากคำพิพากษาศาลฎีกาคดีเกี่ยวกับการประมงแล้ว ตอนท้ายของหนังสือเล่มนี้ ยังมีคำพิพากษาศาลฎีกา เกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ - ๖ กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการประมง หรืออาจนำไปใช้กับการประมง อาทิเช่น การครอบครองที่จับสัตว์น้ำ การฟ้อง การให้การ การสืบพยาน การพิพากษา การบังคับคดี ฯลฯ เป็นต้น

การจัดทำหนังสือคำพิพากษาศาลฎีกาคดีเกี่ยวกับการประมงเล่มนี้ขึ้น เพื่อสะดวกในการศึกษา ค้นคว้า อ้างอิง หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับข้าราชการและลูกจ้างกรมประมง ชาวประมง ประชาชนที่สนใจ ตลอดจน ทนายความ ตำรวจ พนักงานอัยการ ผู้พิพากษาศาลชั้นการศึกษิต่าง ๆ กรมประมงจึงหวังว่า ท่านคงจะได้ประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้พอสมควร

(นายปลอดประสพ สุรัสวดี)

อธิบดีกรมประมง

มิถุนายน ๒๕๓๒

สารบัญ

		หน้า	
หมวด ๑	มาตรา ๔	คำนิยามตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๙๐	๑
	มาตรา ๕	รัฐมนตรีรักษาการและแต่งตั้งกำหนดค่าธรรมเนียม	๖๕
	ที่จับสัตว์น้ำ		
	มาตรา ๖	ที่จับสัตว์น้ำทั้งปวงให้กำหนดเป็น ๔ ประเภท	๖๙
	มาตรา ๗	คณะกรรมการจังหวัดประกาศที่จับสัตว์น้ำในเขต	๗๔
	มาตรา ๘	ที่รักษาพืชพันธุ์	๗๖
	มาตรา ๙	ห้ามทำการประมงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่รักษาพืชพันธุ์	๘๐
	มาตรา ๑๐	ที่ว่าประมูล	๘๗
	มาตรา ๑๑	ห้ามทำการประมงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่ว่าประมูล	๙๕
	มาตรา ๑๒	ที่อนุญาต	๑๐๐
	มาตรา ๑๓	ห้ามทำการประมงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่อนุญาต	๑๐๓
	มาตรา ๑๔	ห้ามขุดหรือสร้างบ่อล้อมสัตว์น้ำในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน	๑๐๓
	มาตรา ๑๕	ผู้รับอนุญาตมีหน้าที่ติดคอมพิวเตอร์และเครื่องหมายตามกฎหมายกระทรวง	๑๐๓
	มาตรา ๑๖	ที่สาธารณประโยชน์	๑๐๓
	มาตรา ๑๗	ห้ามปลูกสร้างสิ่งใดหรือปลูกบัว ข้าว ปอ ในที่จับสัตว์น้ำ	๑๐๗
	มาตรา ๑๘	ห้ามวิดน้ำหรือทำให้แห้งหรือลดลงในที่จับสัตว์น้ำ	๑๑๒
	มาตรา ๑๙	ห้ามใช้วัตถุพิษและยาเบื่อเมา	๑๒๑
	มาตรา ๒๐	ห้ามใช้กระแสไฟฟ้าหรือระเบิดทำการประมง	๑๒๑
	มาตรา ๒๐	ทวิ ห้ามมิไว้ครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสัตว์น้ำ โดยรู้ว่าทำผิดตาม	
	มาตรา ๑๙ และ ๒๐	๑๒๕	
มาตรา ๒๑	ห้ามแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่จับสัตว์น้ำ	๑๒๕	
มาตรา ๒๒	ห้ามกั้นทางเดินของสัตว์น้ำ	๑๒๕	
หมวด ๒	บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ		
มาตรา ๒๓	ห้ามขุดหรือสร้างบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน	๑๓๑	
มาตรา ๒๔	การทำการประมงในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ ไม่ต้องขออนุญาตและไม่เสียเงินอากร	๑๔๒	
หมวด ๓	การจดทะเบียนและการอนุญาต		
มาตรา ๒๕	อำนาจรัฐมนตรีประกาศให้ผู้มีอาชีพบางอาชีพมาจดทะเบียน		
	บัญชีหมายเลข ๔ อัตราค่าธรรมเนียม	๑๔๕	

มาตรา ๒๖	อำนาจรัฐมนตรีประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเครื่องมือ มาจดทะเบียน	๑๔๕
มาตรา ๒๗	อำนาจข้าหลวงโดยอนุมัติรัฐมนตรีในการสั่งเพิกถอน ใบอนุญาต ประทานบัตร	๑๔๕
มาตรา ๒๘	การใช้เครื่องมือในพิกัด การสลักหลังอาชญาบัตร	๑๔๕
มาตรา ๒๘	ทวี ความรับผิดชอบของเจ้าของเรือประมง กรณีละเมิดน่านน้ำ ต่างประเทศ	๑๖๔
มาตรา ๒๘	การใช้เครื่องมือในพิกัดในจังหวัดอื่น	๑๖๔
มาตรา ๓๐	การทำกรประมงในที่อนุญาต	๑๖๔
มาตรา ๓๑	ห้ามติดตั้ง ปัก สร้างเครื่องมือประมงที่ ในที่สาธารณประโยชน์	๑๖๕
มาตรา ๓๒	อำนาจรัฐมนตรีหรือข้าหลวงโดยอนุมัติรัฐมนตรี ในการประกาศ ต่าง ๆ	๑๗๑
มาตรา ๓๓	การโอน การออกไปแทน และการสลักหลัง ซึ่งใบอนุญาตอาชญา บัตร	๒๑๗
มาตรา ๓๔	ห้ามทำการประมงหรือการใดในเครื่องมือประมงที่ หรือบริเวณ ที่ตั้งตามประกาศโดยรัฐมนตรี	๒๑๗
มาตรา ๓๕	ผู้รับอนุญาตต้องนำประทานบัตร ใบอนุญาต อาชญาบัตร ติด ตัวเวลาทำการประมง	๒๑๗
มาตรา ๓๖	ผู้รับอนุญาตฝ่าฝืนหรือผิดเงื่อนไข หรือค้างเงินอากร	๒๑๗
มาตรา ๓๗	ท้องที่ใดยังไม่สมควรเก็บอากร ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา	๒๑๗
มาตรา ๓๘	อำนาจคณะกรรมการจังหวัดโดยอนุมัติรัฐมนตรีในการประกาศ ยกเว้น งดหรือคืนเงินอากร	๒๑๗
มาตรา ๓๘	อำนาจคณะกรรมการจังหวัดโดยอนุมัติรัฐมนตรี ในการสั่ง อนุญาตผ่อนเวลาชำระเงินอากร	๒๑๗
มาตรา ๔๐	กรณีค้างชำระเงินอากรการประมง	๒๑๗
มาตรา ๔๑	อากรค้างให้ขายทอดตลาดแต่พอกู้เงินอากร รวมค่าใช้จ่าย	๒๑๘
มาตรา ๔๒	อากรชำระแล้วจะเรียกคืนไม่ได้	๒๑๘
มาตรา ๔๓	กำหนดอายุอาชญาบัตรและเสียเงินอากร	๒๑๘
มาตรา ๔๔	การประกาศฤดูทำการประมงท้องที่ต่าง ๆ	๒๑๘

	มาตรา ๔๕	ผู้ขออนุญาตจัดพาหนะรับส่งหรือออกค่าใช้จ่ายให้แก่พนักงาน เจ้าหน้าที่	๒๑๘
หมวด ๔	มาตรา ๔๖	การอุทธรณ์กรณีไม่ยอมออกประทานบัตร ใบอนุญาต อาชญาบัตร สถิติการประมง	๒๑๘
	มาตรา ๔๗	อำนาจรัฐมนตรีประกาศเก็บสถิติท้องที่ใด ๆ	๒๑๙
	มาตรา ๔๘	อำนาจอธิบดีให้ผู้มีอาชีพประมงส่งสถิติ	๒๑๙
	มาตรา ๔๙	คำขอของอธิบดี ทำเป็นหนังสือ	๒๑๙
	มาตรา ๕๐	ผู้รับคำขอต้องกรอกคำตอบในแบบพิมพ์	๒๑๙
	มาตรา ๕๑	พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ ผู้รับคำขอต้องอำนวยความสะดวก	๒๑๙
	หมวด ๕	การควบคุม	
มาตรา ๕๒		อำนาจกรมการจังหวัดประกาศห้ามเข้าไปในที่จับสัตว์น้ำ	๒๒๑
มาตรา ๕๓		การห้ามมิไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์น้ำ หรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ	๒๒๑
มาตรา ๕๔		ห้ามนำสัตว์น้ำเข้ามาโดยมิได้รับอนุญาต	๒๒๑
มาตรา ๕๕		ห้ามนำสัตว์น้ำบางชนิดไปปล่อยในที่จับสัตว์น้ำบางแห่ง	๒๒๑
มาตรา ๕๖		อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในที่จับสัตว์น้ำแห่งใดเพื่อตรวจ	๒๒๒
มาตรา ๕๗		อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัย	๒๒๒
มาตรา ๕๘		อำนาจข้าหลวงในการสั่งเรือถอนเครื่องมือทำการประมง	๒๒๒
มาตรา ๕๙		อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่เรือถอนเครื่องมือทำการประมง	๒๒๕
มาตรา ๖๐		หลักเกณฑ์ในการประกาศต่าง ๆ	๒๒๙
หมวด ๖	บทกำหนดโทษ		
	มาตรา ๖๑		๒๓๑
	มาตรา ๖๒		๒๓๘
	มาตรา ๖๒	ทวิ	๒๕๑
	มาตรา ๖๒	ตรี	๒๕๕
	มาตรา ๖๓		๒๕๕
	มาตรา ๖๔		๒๕๙
	มาตรา ๖๔	ทวิ	๒๕๙
มาตรา ๖๕		๒๕๙	

	หน้า
มาตรา ๖๖	๒๖๕
มาตรา ๖๗	๒๖๕
มาตรา ๖๘	๒๖๕
มาตรา ๖๙	๒๖๕
มาตรา ๗๐	๓๑๐
มาตรา ๗๑	และบ้ำเหน็จว่าด้วยการนำจับผู้กระทำผิดกฎหมายว่าด้วยการประมง ๓๒๔
มาตรา ๗๒	๓๔๔
มาตรา ๗๓	

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

(ความใน (๑) ของมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ เดิม ถูกยกเลิกโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน)

(๑) “สัตว์น้ำ” หมายความว่า สัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในน้ำหรือมีวงจรชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในน้ำหรืออาศัยอยู่ในบริเวณที่น้ำท่วมถึง เช่น ปลา กุ้ง ปู แมงดาทะเล หอย เต่า กระ ตะพาบน้ำ จระเข้ รวมทั้งไข่ของสัตว์น้ำนั้น สัตว์น้ำจำพวกเลี้ยงลูกด้วยนม ปลิงทะเล ฟองน้ำ หินปะการัง กัลปังหา และสาหร่ายทะเล ทั้งนี้ รวมทั้งซากหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์น้ำเหล่านั้น และหมายความรวมถึงพันธุ์ไม้้น้ำตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีการะบุชื่อ

(๑ ทวิ) เพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๘

(๑ ทวิ) “ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ” หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นโดยใช้สัตว์น้ำตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีการะบุชื่อเป็นวัตถุดิบ

(๒) “ทำการประมง” หมายความว่า จับ ดัก ล่อ ทำอันตราย ฆ่าหรือเก็บ สัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ ด้วยเครื่องมือทำการประมงหรือด้วยวิธีใด ๆ

(๓) “เครื่องมือทำการประมง” หมายความว่า เครื่องกลไก เครื่องใช้ เครื่องอุปกรณ์ ส่วนประกอบ อวน ขุ เส้า หลัก หรือเรือ บรรดาที่ใช้ทำการประมง

(๔) “เรือ” หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกชนิด

(๕) “ที่จับสัตว์น้ำ” หมายความว่า ที่ซึ่งมีน้ำขัง หรือไหล เช่น ทะเล แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง บ่อ เป็นต้น และหาดทั้งปวง บรรดาซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รวมทั้งป่าไม้และพื้นดิน ซึ่งท่วมในฤดูน้ำไม่ว่าจะเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือที่ดินอันบุคคลถือกรรมสิทธิ์และภายในเขตน่านน้ำไทยหรือน่านน้ำอื่นใดซึ่งประเทศไทยใช้อยู่หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการทำการประมง โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่ามีขอบเขตตามกฎหมายท้องถิ่น หรือธรรมเนียม ประเพณี หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือตามสนธิสัญญาหรือด้วยประการใด

(๖) “ปล่อยสัตว์น้ำ” หมายความว่า ปล่อยสัตว์น้ำเพื่อประโยชน์ในการทำการประมงตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๗) “ปล่อยเลี้ยงสัตว์น้ำ” หมายความว่า ปล่อยเลี้ยงสัตว์น้ำ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๘) “ประทานบัตร” หมายความว่า ใบอนุญาตซึ่งข้าหลวงประจำจังหวัดออกให้บุคคลผู้ประมุขได้ให้มีสิทธิทำการประมงในที่ว่าประมุข

(๙) “ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกให้แก่บุคคลใดใช้ทำการประมงหรือทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในใบอนุญาต

(๑๐) “อาชญาบัตร” หมายความว่า ใบอนุญาตซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกให้แก่ผู้รับอนุญาตเพื่อใช้เครื่องมือทำการประมง

(๑๑) “ผู้รับอนุญาต” หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับประทานบัตร ใบอนุญาต อาชญาบัตร

หรือผู้ได้รับอนุญาตให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๒) “เครื่องมือประจำที่” หมายความว่า เครื่องมือทำการประมงซึ่งใช้วิธีลงหลักปักผูก ชิ่ง รั้ง ถ่วง หรือวิธีอื่นใด อันทำให้เครื่องมือนั้นอยู่กับที่ในเวลาทำการประมง

(๑๓) “เครื่องมือในพิกัด” หมายความว่า เครื่องมือทำการประมงซึ่งระบุชื่อ ลักษณะหรือวิธีใช้ไว้ในกฎกระทรวง

(๑๔) “เครื่องมือนอกพิกัด” หมายความว่า เครื่องมือทำการประมงซึ่งไม่ได้ระบุไว้ในกฎกระทรวงว่าเป็นเครื่องมือในพิกัด

(๑๕) “สถิติการประมง” หมายความว่า สถิติหรือข้อความที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ การค้าสินค้าสัตว์น้ำ การทำการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(๑๖) “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการประจำจังหวัดและนายอำเภอท้องที่ พนักงานประมงและผู้ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้มีหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๗) “อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการประมง

(๑๘) “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

คำพิพากษาที่ ๓๒๖ พ.ศ. ๒๔๘๑

พระราชบัญญัติ อากรค่าน้ำ สิทธิจับสัตว์น้ำ อาญา ริบทรัพย์ วิธีพิจารณาอาญา สิบบนนำจับ ฎีกา คัดค้านอำนาจศาล สนธิสัญญา

คนต่างด้าวนำเรือและอวนเข้ามาจับสัตว์น้ำในบริเวณเกาะซึ่งเป็นอาณาเขตต์สยามอยู่ห่างฝั่ง ๒๐ ไมล์ ถึงแม้ไม่มีคนอยู่ และกรรมการอำเภอไม่เคยไปที่เกาะนั้นก็ดี ต้องมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ และพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนัก

การริบทรัพย์ผู้ที่กระทำผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามนั้น ต้องริบตามพระราชบัญญัตินั้น สิ่งที่บัญญัติไว้ต่างหากจากกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๗ ในกรณีที่โจทก์ขอให้จำเลยใช้ค่าสิบบนนำจับนั้น ต้องปรากฏว่าพนักงานได้จ่ายหรือได้มีสัญญาจะจ่ายเงินค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับ และถ้าตามบทกฎหมายมิได้กำหนดอัตราค่านำจับไว้ โจทก์ต้องระบุม่าว่าขอให้จำเลยรับผิดชอบเท่าใด ทั้งต้องขอมาแต่ในศาล มิฉะนั้นศาลฎีกาไม่บังคับให้

คดีที่คนในบังคับญี่ปุ่นปนจนจำเลย เกิดขึ้นภายหลังวันยกเลิกรูปคดี และศาลล่างทั้งสองตัดสินต้องกันให้ปรับจำเลยเป็น ๑๐๐ บาทนั้น จำเลยฎีกาได้แต่เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมายการคัดค้านว่าผู้พิพากษานั่งพิจารณาไม่ครบคณะนั้น ต้องคัดค้านเสียแต่ศาลชั้นต้น

จำเลยเป็นคนบังคับญี่ปุ่น นำเรื่องจากสิงคโปร์เข้ามาจับปลาที่บริเวณเกาะรอกห่างจากเกาะประมาณ ๓๐๐ - ๔๐๐ เมตร เกาะรอกอยู่ห่างฝั่งประมาณ ๒๐ ไมล์ เป็นเกาะไม่มีคนอยู่ กรรมการอำเภอไม่เคยไปที่เกาะนี้จำเลยและ ต. ผู้ร้องอ้างว่าเรือที่ใช้จับปลา จำเลยเช่าจากผู้ร้อง ๆ ไม่ได้รู้เห็นเป็นใจด้วย ในการเข้ามาจับปลารายนี้

ศาลชั้นต้นฟังว่าจำเลยเข้ามาจับปลาในน่านน้ำสยาม ให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕ - ๑๐ ให้ปรับ ม. ผู้ควบคุมเรือ ๕๐๐ บาท จำเลยอื่นคนละ ๕๐ บาท ของกลางตามบัญชีท้ายฟ้องให้ริบทั้งสิ้น

ศาลอุทธรณ์ตัดสินแก้ให้ปรับ ม. ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ จำเลยอื่นปรับตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ และให้เสียค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับอีกคนละ ๕ บาท ระบุเงินคืนแก่ผู้ร้องไป นอกนี้คงยืนตามศาลชั้นต้น

ศาลฎีกาตัดสินแก้ศาลอุทธรณ์จะเพาะค่าบำเหน็จนำจับ ให้ยกเสีย

คำพิพากษาที่ ๓๒๖ พ.ศ. ๒๔๘๑

ศาลฎีกา

วันที่ ๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑

ผู้พิพากษาศาลฎีกาได้ตรวจฎีกาจำเลย และผู้ร้องคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์
อัยการจังหวัดตรัง

๓ โจทก์

คดีระหว่าง

นายมิยาซึโรโกซากะ นายวิงะรามาเซอ นายอองาริกาชิน นายวีฮาระเซย์ นาย
อองาริกาวาตา นายยามากาวาโซวะยู นายนากาโซนี่กามิกิจิ นายตามาชิโร
โตกาเบะ นายอุยะระกามาสุกะ นายเวหะราเสหะวะ นายนามาชิโรชิซัง นาย
ว็อนชิซันชู นายโอชิโรกะบิกิจิ นายโอชิโรยงเอ นายเวหะระตะเก นายเวหะรายิคะ
นายนิชิหิระมาโซ นายอาระชิโรกามิกิจิ นายตามาชิโรเฮนเซ นายกานาชิโด
นายเอชิเกิตงเย นายชิมะบุโกโงโซอิชิ นายอุยะระระกามิยะ นายตะกะเทิเคียอะเกิ
นายกานีชิโรเทหิ นายโตเกชิโกยิโน นายอุยะระรามุเส นายอิโตกาซูกามิโซะ
นายโปซังกิชิ นายกานาชิโรเรดามะโย นายคานาชิโร คามิมาชิ นายวีฮาระโซโตกา
นายโอชิโร ชิตาโร นายคาซังชิน นายตามาชิโรชิโก นายคาซังโร นายวีฮาระตา
เมจิ นายโอชิโรยิโร นายอุยะมามันยิ นายอุยะระระกะนา นายอุยะฮารากุนิมัต
นายอุยะสาโตโรโซ นายโตงุจิ นายสุมานามงโก นายมายิคินาซากิจิ นายโอชิโร
โอชิ นายอุยะฮาราคามิตะโร นายโอชิโรกามา ตาโร นายกานาชิโรกามิยู
บังคับญี่ปุ่น จำเลย นายตูกูเซโอชิโร บังคับญี่ปุ่น ผู้ร้อง

เรื่อง ผิดพระราชบัญญัติจับสัตว์น้ำในเขตค่าน้ำน้สยาม

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ เวลากลางวัน จำเลยเหล่านี้รวม
๔๔ คน เป็นชาติและบังคับญี่ปุ่น ซึ่งเป็นคนต่างด้าว ได้บังอาจสมคบกันใช้เรือยนต์ ๓ ลำ เรือสำปั้น
๔ ลำพร้อมด้วยเครื่องมือสำหรับจับสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นเรือที่มีสัญชาติต่างประเทศ และมีคนประจำเรือ
เป็นคนชาติญี่ปุ่น ซึ่งเป็นคนต่างด้าวทั้งหมดจากสิงคโปร์ ซึ่งเป็นเมืองต่างประเทศเข้ามาทำการจับ
สัตว์น้ำที่ข้างเกาะรอก ซึ่งอยู่ในเขตจับสัตว์น้ำสยาม โดยไม่มีใบสำคัญแสดงการจดทะเบียน
และไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน และโดยมีนายมิยาซึโรโกซากะ จำเลยที่ ๑ เป็นนายเรือ
เหตุเกิดที่ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ในวันเวลาที่จำเลยกระทำผิดนั้นเอง นายเรือโท
ศิริผู้บังคับการเรือสารสินธุ์ กับพวกซึ่งเป็นเจ้าพนักงานกระทำการจับกุมตัวจำเลยได้พร้อมทั้ง
ของกลาง ตามบัญชีท้ายฟ้อง ซึ่งจำเลยมิไว้ใจในการกระทำผิด และปลาซึ่งได้มาจากการกระทำผิด
นำส่งเจ้าพนักงานกรมการอำเภอกันตังทำการสอบสวน จำเลยทุกคนให้การรับสารภาพ ขอให้ลง

โทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕ และ ๑๐ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติม ปี พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ พระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียน และออกใบอนุญาตสำหรับจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๓๒ อนุมาตรา (ข) และพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ปี ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ - ๑๙ และกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๖๓ กับให้รับของกลางตามบัญชีท้ายฟ้องทั้งหมดด้วย

เมื่อศาลจังหวัดตรังได้รับฟ้องแล้วได้สอบถามคำให้การจำเลยทุกคน จำเลยให้การรับตามฟ้องว่า นายมियाชิโร โกซาเก ได้คุมเรือยนต์ชื่อ โตกิอิมารู เบอร์ ๑ และจำเลยอื่น ๆ ได้เข้ามาทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์น่านน้ำสยามจริง แต่ว่าคนเรือยนต์ ๗ คน คือ นายมियाชิโร โกซาเก นายเรือ นายอางาริ กาชิน นายโอชิโร กะบิกิจิ นายกานาชิโรคามิยู นายอุยฮาราคามิตะโร นายโอชิโร กามาตาโร นายอุยหะวะกะมา ไม่ได้ลงมือในการจับปลาด้วย กับให้การต่อไปว่าพวกจำเลยได้ทำการจับปลาทางเขตต์พม่า กลับมาตามทางที่เกิดเหตุน้ำมันจะหมดจึงปล่อยเรือสำปั้น ๔ ลำไว้ และเรือยนต์ได้กลับไปเอาน้ำมันที่สิงคโปร์ ได้น้ำมันแล้วกลับมาถึงที่เกิดเหตุ พวกคนเรือได้จับปลาในน่านน้ำสยามจริง ที่จับเพราะไม่มีอาหารกิน เมื่อคนเรือให้การแล้ว โจทก์ขอสืบพยานประกอบว่า นายเรือและคนเรือได้เห็นในการกระทำผิดนั้น และเมื่อเจ้าพนักงานเข้ามาจะจับกุมเรือยนต์ได้พาเรืออื่นหนีไปด้วยกัน ถึงวันพิจารณาจำเลยแต่งทนาย ๆ ขอร้องเลื่อนคดีไป โดยแถลงว่าทนายยังไม่พบปะกับจำเลยทั้งหมด ไม่มีโอกาสเตรียมตัวต่อสู้คดี เพื่อความยุติธรรมแก่จำเลย ศาลเลื่อนคดีไป ๘ วัน ถึงวันพิจารณาจำเลยยื่นคำร้องขอแก้คำให้การเดิมว่า จำเลยได้จับสัตว์น้ำนอกเขตต์น่านน้ำสยาม จำเลยไม่ควรมีความผิด นายมियाชิโรโกซาเก และลูกเรือ รวม ๗ คน ขอให้การปฏิเสธว่าไม่ได้ทำการจับสัตว์น้ำด้วย และนายยามากาวาโซวะยู ขอให้การเพิ่มเติมว่า เขาได้เช่าเรือยนต์และเรือสำปั้นของกลางนี้มาจากผู้มิชื่อไปทำการจับสัตว์น้ำ ทรัพย์ตามบัญชีท้ายฟ้องหมายเลข ๑ ถึง ๔ และเลข ๗ ถึง ๑๖ เป็นของเจ้าของเรือ ในระหว่างพิจารณา เมื่อศาลสืบพยานโจทก์เสร็จแล้ว นายตุกุเซโอชิโร ได้ยื่นคำร้องต่อศาลว่าผู้ร้องเป็นเจ้าของเรือ โตกิอิมารู เบอร์ ๑ กับเรือสำปั้น ๔ ลำ นายยามากาวาโซวะยู ได้เช่าเรือยนต์และเรือสำปั้นของกลางไปทำการจับสัตว์น้ำตามใบอนุญาต ผู้ร้องไม่ได้สมคบหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายยามากาวาโซวะยู กับพวกเข้าทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์ตามที่โจทก์กล่าวหาเลย ทรัพย์ตามบัญชีท้ายฟ้องหมายเลข ๑ ถึง ๑๖ นอกจากหมายเลข ๕ ถึง ๖ เป็นของผู้ร้อง

ศาลจังหวัดตรังพิจารณา โจทก์นำนายเรือโทศิริ กระจ่างเนตร์ ผู้บังคับการเรือสารสินธุ์ และนายเรือโทมาลย์ เอี่ยมรัตน์ ผู้ช่วยผู้บังคับการเรือเบิกความประกอบกันว่า จำเลยจับปลาที่บริเวณเกาะรอก ห่างเกาะประมาณ ๓๐๐ - ๔๐๐ เมตร ซึ่งเป็นน่านน้ำอยู่ในเขตต์ประเทศสยาม พยานได้เห็นตั้งแต่อยู่ห่างกันประมาณ ๓ ไมล์ โดยใช้กล้องส่องดู ในเวลานั้นเห็นแต่เรือรวมกันอยู่เป็นกลุ่มพอเข้าไปใกล้ประมาณ ๑ ไมล์ ก็เห็นคนอยู่ในน้ำและคนบนเรือยนต์และเรือพ่วงกำลังพลุกพล่านกัน แล้วก็เห็นคนในน้ำขึ้นเรือและเรือสำปั้น ๔ ลำก็พ่วงเรือยนต์ลำใหญ่และพากันหนีไปทางทิศใต้ พยานได้เปิดแตรและชักธงสัญญาณให้หยุด แต่เรือจำเลยไม่หยุด ได้ยิงปืนไปนัด ๑ ก็ไม่หยุด

ภายหลังเห็นเรือยนต์รบปล่อยเรือฟ่ง ๔ ลำออกกองหนีไปแต่เรือยนต์รบลำเดียว พะยานคงไล่ตามไปอีก และยิงปืนไปอีก ๓ นัด จึงหยุดยอมให้จับโดยดี พะยานได้นำเรือเข้าเทียบและนายเรือโทมาลัย เอี่ยมวรรัตน์ กับทหารอีก ๕ คน ได้ขึ้นจับยึดครุาน้ำเรือเข้าทำกันตั้ง ส่วนนายเรือโทศิริได้นำเรือ สารสินธุ์ไปฟ่งเรือสำปั้นอีก ๔ ลำนำไปที่เกิดเหตุได้ถ่ายรูปไว้ และให้ และให้ทหารเอาวนที่จำเลย ลงไว้ขึ้น แต่เอาขึ้นไม่ได้ โดยตีนวนติดกับหิน จึงตัดเอามาเป็นของกลางแต่บางส่วน ขึ้นอำเภอกำการ สอบสวนจำเลยให้การรับสารภาพโดยดีว่า ได้ทำการจับสัตว์น้ำในบริเวณเกาะรอกและรับว่าเป็น ลูกจ้างของนายตุกกุเซโอซิโร นายตุกกุเซโอซิโรใช้ให้ไปทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์พม่า จำเลยและผู้ ร้องนำพะยานมาสืบว่านายยามากาวาโซวะยู ได้เข้าเรือยนต์รบและเรือสำปั้น ๔ ลำ ของนายตุกกุเซ โอซิโรไปทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์พม่าตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๑๙๓๗ (พ.ศ. ๒๔๗๙) ตลอด มาจนถึงวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ จึงได้กลับจากเขตต์พม่า มาถึงเกาะโมริแถวที่เกิดเหตุนี้มานั้น จนหมดลากเรือไปไม่ถึงสิงคโปร์จึงปล่อยเรือฟ่งไว้ใกล้เกาะแล้วเรือยนต์รบไปเอาน้ำมันกลับมาถึง ก็เห็นคนเรือสำปั้น ๔ ลำ ที่อยู่กำลังลงวนจับปลากันอยู่ ปลาที่จับได้ ๆ เอาบรรทุกในเรือยนต์รบ ๆ มาถึงประมาณ ๒ ชั่วโมงก็เห็นเรือลำหนึ่งแล่นตรงมา ไม่เห็นเครื่องหมายอย่างใด ไม่เห็นธงและ ไม่ได้ยื่นตราสัญญาณ เข้าใจว่าเป็นเรือสลัดจึงพากันหนี หนีไม่พ้นจึงยอมให้จับ ภายหลังจึงทราบว่าเป็นเรือของสยาม และนายตุกกุเซโอซิโร นำสืบว่า ผู้ร้องไม่รู้เห็นในการจับปลา ไม่เกี่ยวข้องในการที่ นายยามากาวา โซวะยูจับปลามาได้ การขายปลาทางสิงคโปร์ก็มีนายอุวิมะอุชิ นายโอชิโตกา เมสุเกะ เป็นผู้จัดการจำหน่ายตลอดจนหาเครื่องใช้ในการจับปลาส่งไปให้และเสียค่าเช่าเรือ จำเลย นำสืบว่าที่จับปลาเป็นเขตต์น่านน้ำกลางไม่มีเจ้าของ แต่รับว่าที่จับปลาอยู่ใกล้กับเกาะโมริ ซึ่งไม่มี ในอาณาเขตต์แผนที่ของประเทศสยาม ศาลจังหวัดตรังเห็นว่าในข้อที่จำเลยจับสัตว์น้ำอยู่ในเขตต์ น่านน้ำสยามหรือไม่นั้น โจทก์ได้แสดงแผนที่ที่เกิดเหตุว่า ที่จับปลาอยู่ใกล้กับเกาะรอกหรือเกาะ โมริ ก็เรียก ตามแผนที่ฝรั่งเศสและอังกฤษหมายเลขที่ ๕๕ และหมายอักษร ฎ. ที่โจทก์จำเลยส่งต่อ ศาล เมื่อเปรียบเทียบที่หมายสถานที่ที่รับตรงกันว่า เกาะรอก ก็คือ เกาะโมรินั่นเอง (บุโหลคำมะลาญ ว่าเกาะ) และไม่มีทางสงสัยว่าเกาะรอกไม่อยู่ในเขตต์น่านน้ำสยามจำเลยไม่มีหลักฐานอะไรมา สนับสนุนข้อต่อผู้จำเลยว่า เกาะรอกหรือเกาะโมริอยู่นอกเขตต์น่านน้ำสยาม จำเลยพยายามแถลง ว่าเกาะรอกไม่มีในแผนที่ของประเทศสยาม โดยส่งแผนที่ที่พิมพ์ที่กรมแผนที่ต่อศาลหมาย อักษร ต.ท. เมื่อไม่ปรากฏในแผนที่เช่นนี้ก็ให้ถือว่าไม่มีเลยนั้น เป็นการเถียงฝืนข้อเท็จจริง เพราะ เกาะรอกเป็นเกาะเล็กดังเช่นเกาะกระดาน ซึ่งเป็นเกาะใหญ่กว่าและอยู่ใกล้ ๆ กันยังไม่ไม่มีในแผนที่ ของกรมแผนที่ ในแผนที่หมายอักษร ต. ก็ไม่รับรองว่าถูกต้องให้ใช้ไปพลางก่อนเท่านั้น เมื่อเกาะซึ่งเป็น วัตถุประสงค์พะยานมีปรากฏอยู่ชัดเจนจำเลยจะอ้างว่าไม่มียอมฟังไม่ได้ ที่จับปลาอยู่ใกล้ใกล้เกาะอย่างไร โจทก์ได้ส่งรูปถ่ายต่อศาลตามรูปจะเห็นชัดถึงที่นอลอยน้ำ และคนกำลังทำการกู้วนอยู่ เห็นต้นไม้และ หินที่เกาะชัดเจน เป็นการแสดงว่า ผู้ถ่ายได้ถ่ายใกล้เกาะ การถ่ายแต่ไกล แม้ถ่ายเข้าหาเกาะจะเห็น เกาะอยู่ใกล้ก็ตาม แต่จะเห็นภาพชัดเจนไม่ได้ ที่นายเรือโทศิริและนายเรือโทมาลัย เบิกความถึง

ฐานที่ที่จำเลยจับปลาต่างกันนั้น ก็คงเป็นด้วยพะยานเข้าใจความหมาย ของเกาะรอกนอก และเกาะรอกในก็ได้ เพราะที่เกิดเหตุใกล้เกาะรอกนอก และเกาะรอกใน พะยานตอบไม่หมายถึงเกาะไหน ก็จึงต่างกัน จำเลยไม่มีหลักฐานอื่นใดมาแสดงเลยว่า ที่จับปลาอยู่ห่างเกาะประมาณ ๖ - ๗ ไมล์ การที่ชี้ตามแผนที่จึงฟังเอาเป็นแน่นอนไม่ได้ ชั้นแรกจำเลยก็รับตลอดมาตั้งแต่อำเภอสอบสวน จนถึงศาลสอบถามปากคำของจำเลย ๆ ก็รับว่าที่จับปลาอยู่ในเขตต์น่านน้ำสยาม จำเลยเพิ่งแก้คำให้การใหม่เมื่อมีทนายต่อสู้คดี ซึ่งเห็นได้ชัดแจ้งว่าเป็นข้อต่อสู้เกิดขึ้นภายหลัง เขตต์จับสัตว์น้ำ สยามจะมีเพียงใด ถ้าตรวจดูตามบทวิเคราะห์ศัพท์ในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามมาตรา ๓ เขตต์จับสัตว์น้ำสยาม หมายความว่า เขตต์น่านน้ำสยามหรือน่านน้ำอื่นใด ซึ่งรัฐบาลสยามให้อยู่หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการจับสัตว์น้ำ โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่า มีขอบเขตต์ ตามกฎหมายท้องถิ่นหรือธรรมเนียมประเพณี หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญาทางพระราชไมตรี หรือด้วยประการใด ๆ ที่เหล่านั้นนับว่าอยู่ในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม เกาะรอกที่เกิดเหตุอยู่ห่างฝั่งแผ่นดินใหญ่ ๑๒ ไมล์ก็จริง แต่เกาะนี้เป็นของประเทศสยามซึ่งตามแผนที่ภาษาฝรั่งใจทักส่งหมายเลข ๕๕ พิมพ์ปี ๑๙๒๐ ซึ่งได้รังวัดทำเมื่อปี ๑๘๙๐ ก็แสดงชัดมาช้านานว่าเกาะโมอี หรือเกาะรอกอยู่ในเขตต์สยาม โดยมีเครื่องหมายจุดแดง ๆ ล้อมรอบเหมือนเกาะของสยามเกาะอื่น ๆ ตามทางการปกครอง ขุนพิศาล สิมารักษ์ นายอำเภอกันตังก็ว่า เกาะรอกอยู่ในตำบลลิบง เขตต์อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เกาะรอกหรือเกาะโมอี จึงฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่า เป็นเกาะของสยาม ใจทักยืนยันว่าที่จับปลาอยู่ห่างเกาะ ๓๐๐ - ๔๐๐ เขตต์เท่านั้นไม่ถึงไมล์ จึงไม่มีทางเห็นว่ายอยู่นอกเขตต์ของประเทศสยาม จำเลยไม่มีทางพินิจ ส่วนในข้อที่ว่านายยามากาวาโซวะยู เข้าเรือของกลางไปจริงหรือไม่นั้น จำเลยพยายามนำสืบว่ามีสัญญาเช่ากันเป็นหลักฐาน ได้ส่งสัญญาหมายอักษร ข. ต่อศาล และสืบเจ้าของเรือผู้ร้องและนายยามากาวาโซวะยู จำเลย ผู้เช่าและคนอื่น ๆ แต่จำเลยจะนำสืบอย่างไรก็ตาม ก็ขัดกับถ้อยคำที่จำเลยได้ให้การไว้ชั้นอำเภอสอบสวน ชั้นอำเภอ จำเลยให้การชัด โดยล่ามนายกาวาฮาราแพทย์ญี่ปุ่น ซึ่งเป็นล่ามของจำเลยเองแปล จำเลยว่านายตุกุเซโอชิโร เจ้าของเรือเป็นนายจ้างและให้พวกจำเลยไปจับปลา จำเลยไม่ได้ต่อสู้เลยว่าเช่า ชั้นศาล สอบถามคำให้การที่แรกจำเลยก็ไม่พูดถึงว่าได้เช่ามา ถ้ายิ่งตรวจดูเอกสารสัญญาเช่า และใบรับเงินค่าเช่าจะเห็นพิรุฐว่า เป็นหลักฐานเกิดขึ้นภายหลัง เพราะจำเลยและผู้ร้องให้การแตกต่าง ให้เหตุผลไม่น่าฟังเลย สัญญาปิดแสตมป์เท่าใด นายยามากาวาโซวะยู ซึ่งอ้างว่าเป็นคนเช่าแสตมป์เอง ก็ให้การไม่ถูก ใบรับเงินค่าเช่าก็ไม่มีความหมายนำเบอร์ว่าที่เท่าใด ติดต่อกันอย่างไร สีลายน้ำหมึก ก็ดูเขียนใหม่ ๆ จำนวนเงินเท่าใดต้องปิดอาคารแสตมป์เท่าใด พะยานก็อธิบายไม่ถูก นายตุกุเซโอชิโร เจ้าของเรือให้การตอบคำถามหลายข้อหลายตอนในเบื้องต้นว่าเป็นคนขออนุญาตเรือเอง ขอใบเบิกเรือนต์ออกจากท่าเอง ภายหลังเมื่อถูกซักเข้าเกรงจะเป็นผลร้ายแก่ตนเอง ก็กลายเป็นแสมียนขอแทน ข้อต่อสู้ของจำเลยจึงฟังไม่ได้ว่า ได้มีสัญญาเช่ากัน ปัญหาที่มีต่อไปว่า เรือและของกลางอื่น ๆ ควรจะริบหรือไม่ ซึ่งศาลจังหวัดเห็นว่า เรือและของกลางต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นของนายตุกุเซโอชิโร มีไว้เพื่อใช้

ในการจับปลาตามที่ไต้หวันจัดไว้แล้วในเบื้องต้น ในการขออนุญาตจดทะเบียนนายตุ๊กเซโอซิโร ก็เป็นผู้ไปขอ ปรากฏตามทะเบียนมีรูปถ่ายนายตุ๊กเซโอซิโรเป็นเจ้าของเรือ นายตุ๊กเซโอซิโร ทราบดีว่าเขตต์จับสัตว์น้ำของตนมีเพียงใด เพราะมีปรากฏตามใบอนุญาตนั้นแล้วตามเขตต์ในแหลม มะลายูเอง จำเลยก็ไม่มีสิทธิจับได้ทั่วไป เช่น สหรัฐมะลายู และไม่ใช่อเมริกา ผู้ร้องก็ไม่มีอำนาจจับได้ แม้จะเป็นเมืองอยู่ในความปกครองของอังกฤษทั้งหมดก็ตาม ยิ่งในเขตต์พม่าด้วยแล้ว พม่ามีการปกครองส่วนหนึ่งไม่เกี่ยวแก่มะลายู ข้อที่จำเลยอ้างว่าจะไปจับสัตว์น้ำในเขตต์เมอญประเทศพม่าจึง ฟังไม่ได้และนายตุ๊กเซโอซิโร เจ้าของเรือก็ว่าไม่มีอำนาจจับได้ในเขตต์พม่าในเบ็กร่องของเรือยนต์ เจ้าของเรือก็น่าจะทราบดีว่าไปไหนจับปลาที่ไหน เมื่อในเขตต์พม่าจับปลาไม่ได้เจ้าของเรือก็รู้ และจำเลยไม่มีหลักฐานนอกจากใบเบิกช่องทางสิงคโปร์ที่เรือไปพม่า หลักฐานทางเขตต์พม่าจำเลย ไม่มีเลยว่ามีเรือไปถึง จำเลยจับปลาในน่านน้ำสยาม จำเลยคงมาเพียงเขตต์สยามเท่านั้น ตามพระราช- บัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์น้ำสยาม มาตรา ๑๐ บัญญัติว่าเจ้าของเรือจะต้องรับผิดชอบ ในการทำผิด ถ้าเจ้าของเรือไม่อยู่นายเรือผู้ควบคุมเรือก็ต้องรับผิดชอบ นายเรื่อนำเรือมาจับในเขตต์ น่านน้ำสยามเพื่อประโยชน์แก่เจ้าของเรือ ๆ จะปฏิเสธว่าไม่รู้เห็นด้วยไม่ได้ เรือของกลางเหล่านี้จอด ทะเบียนปีหรือจับปลาโดยตรง เมื่อจอดทะเบียนแล้วก็ใช้ได้ทันที โดยไม่ต้องจดทะเบียนอวนมัดเครื่องมือ อื่น ๆ อีกด้วย จะว่าเรือยนต์ เรือสำปั้นไม่ใช่เครื่องมือในการจับปลาด้วยไม่ได้ ต้องถือว่าเป็นส่วน สำคัญในการจับสัตว์น้ำทีเดียว เพราะธรรมชาติก็เห็นได้ว่าการลงอวนจับปลาในทะเลน้ำลึกเช่นนี้ เรือยนต์เป็นเครื่องอุปกรณ์สำคัญในการเดินทางไปมา ตลอดจนบรรทุกเก็บปลา ในเรือยนต์ ลำใหญ่ของกลาง มีระวางบรรทุกปลาถึง ๖ ระวาง คนเรือจะแก้ว่าไม่ได้ลงมือในการจับปลาด้วยจึงฟังไม่ ขึ้น เรือเป็นของใช้ในการกระทำผิดโดยตรงเช่นนี้ เป็นของที่ควรริบตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิ จับสัตว์น้ำเพิ่มเติม ปี ๒๔๗๘ มาตรา ๔ ซึ่งให้อำนาจแก่ศาลยุติธรรมใช้ดุลยพินิจว่า เป็นของควรริบ หรือไม่ได้ศาลหาจำต้องวินิจฉัยตามเงื่อนไขกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๗ ไม่ เพราะตาม มาตรา ๔ ที่แก้ไขใหม่ได้ยกเลิกข้อความในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในมาตรา ๔ เสียแล้ว ปัญหาต่อไปมีว่าความผิดของจำเลยจะต้องด้วยพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ปี ๑๒๐ ตามที่ โจทก์ขอด้วยหรือไม่ ศาลจังหวัดเห็นว่าตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำ สยาม ๒๔๗๗ ความประสงค์อันยิ่งใหญ่ก็เพื่อป้องกันไม่ให้เรือสัญชาติต่างประเทศเข้ามาจับ สัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามตามชายฝั่งทะเล ประเทศสงวนสิทธิไว้เพื่อประโยชน์ของประชาชนสัญชาติ สยามเท่านั้น (ดูพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือจับสัตว์น้ำ สยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ และรายงานการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๔๗๗) เพราะฉะนั้นการกระทำของจำเลยจึงไม่ควรมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ปี ๑๒๐ อีกด้วย พวกจำเลยละเมิดสิทธิเข้ามาจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม จำเลยจึงต้องมีผิดตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม ตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียน และออกใบอนุญาตสำหรับเรือจับสัตว์น้ำสยาม ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติคู่กับสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น

หาจำต้องเสียค่าใบอนุญาตสำหรับอวนและเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำด้วยไม่ เห็นได้ว่าแตกต่างกับพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ซึ่งเป็นกฎหมายประสงค์เฉพาะกับภาษีเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำส่วนหนึ่งต่างหาก คือกฎหมายไม่ประสงค์ให้เสียภาษีซ้อนในเรื่องค่าน้ำจับ โจรก็นำสืบไม่ได้ความชัดว่าเรือจำเลยเป็นเรือที่พะยานเห็นจับสัตว์น้ำในคราวเกิดเหตุ เพราะพะยานเคยเห็นแต่แล่นไป และบางคราวที่เห็นจับใกล้เกาะลิบงก็ไม่ใช่คราวที่โจรก็ห้องและไม่แน่ว่าเป็นเรือจำเลย เป็นการเลื่อนลอยให้ยกเสีย เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า ก่อนที่รัฐบาลส่งเรือตรวจการประมงประจำทางน่านน้ำทะเลนี้มีเรือต่างประเทศเข้ามาจับสัตว์น้ำมาก และจับโดยเปิดฝดั่งคำพะยานโจรที่สืบมาแล้ว เรือสารสินธุ์มาประจำอยู่ทางนี้ตั้งแต่เดือนตุลาคม จนถึงเวลานี้ก็จับได้ ๔ รายแล้ว ที่เพิ่งฟ้องกันใหม่เมื่อวานนี้ก็อีกเรื่องหนึ่ง และเมื่อจำเลยถูกจับก็แก้ว่าเช่าเรือเขามาบ้าง ยืมมาบ้างเช่นนี้ ทางเจ้าหน้าที่ก็หาหลักฐานยากว่าการกระทำของคนเรือเป็นประโยชน์ของเจ้าของเรือ เพราะเรือเหล่านี้จดทะเบียนในเมืองต่างประเทศ ที่ทางการต้องแก้กฎหมายใหม่ให้อำนาจศาลใช้ดุลยพินิจจับเรือและเครื่องใช้ในการกระทำผิด ก็คงเนื่องด้วยเหตุนี้ จึงพิพากษาว่าความผิดของจำเลยต้องด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕ - ๑๐ ให้ปรับนายมิยาชิ โกซาเก ผู้ควบคุมเรือเป็นเงิน ๕๐๐ บาท จำเลยอื่น ๆ คนละ ๕๐ บาท เว้นแต่นายวิฮาราดามาจิ นายคุยฮารากุณิมัต มีอายุยังไม่ถึง ๑๖ ปีบริบูรณ์ ตามเหตุผลยังไม่ควรลงอาญาแก่จำเลย ศาลได้ว่ากล่าวแล้วให้ปล่อยตัวไปตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๕๘ ไม่มีเงินเสียค่าปรับให้จัดการตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๘ - ๑๙ ของกลางตามบัญชีท้ายฟ้องให้รีบเสียทั้งสิ้น

จำเลยและนายคูกูเซ โอชิโร ผู้ร้อง และพนักงานอัยการอุทธรณ์ขึ้นมาทั้ง ๓ ฝ่าย โดยจำเลยคัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่า ความจริงจำเลยไม่ได้จับสัตว์น้ำในน่านน้ำสยาม ทำให้การของพะยานโจรก็ในข้อนี้เชื่อไม่ได้ เพราะพะยานสำคัญของโจรก็ คือ นายเรือโทศิริ นายเรือโทมาลัย และขุนพิศาล ๕ นายอำเภอ เบิกความแตกต่างกันในข้อสำคัญ โดยคน ๑ ว่าจำเลยจับด้านทิศเหนือเกาะรอก อีกคน ๑ ว่าจำเลยจับปลาทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ และขุนพิศาล ๕ ว่าพะยานได้รับบอกกล่าวว่า จำเลยลักจับปลาทางด้านตะวันออก และยิ่งกว่านั้น เกาะรอกไม่ใช่ของสยามโจรก็ไม่ได้นำสืบให้ได้ความว่ารัฐบาลสยามได้ถือสิทธิครอบครองมาแต่เมื่อใด และได้แสดงกิริยาครอบครองโดยประการใด โจรก็นำสืบได้ความแต่เพียงว่าเกาะรอกนี้ทางราชการทหารเรือจัดไว้ในบัญชี การเที่ยวไปจับเอาไว้เช่นนั้นตามกฎหมายยังไม่ถือว่าเป็นการครอบครอง และจำเลยคัดค้านในข้อกฎหมายอีกว่า จำเลย ๗ คน ซึ่งเป็นลูกเรือ มิได้เกี่ยวกับการจับหรือลงมือจับปลาไม่ควรมีความผิด ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยทั้ง ๗ นั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย นายคูกูเซ โอชิโร เจ้าของเรือ โตกิอิมารู เบอร์ ๑ ผู้ร้องคัดค้านคำพิพากษาของศาลชั้นต้นว่า ผู้ร้องได้นำสืบได้ความแจ่มแจ้งมั่นคงว่า ทรัพย์สินของกลางเป็นของผู้ร้อง นอกจากของกลางหมายเลข ๕-๖ นายยามากาวา ไชวะยู จำเลยได้เข้ามา ฝ่ายโจรก็ไม่มีพะยานนำสืบหักล้าง ที่ศาลชั้นต้นถือเอาคำให้การของจำเลยชั้นอำเภอสอบสวน โดยจำเลยได้ให้การว่าจำเลยมิได้เช่าเรือจากผู้ร้องจำเลยเป็นลูกจ้างผู้ร้องนั้น

เป็นอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะผู้ร้องเป็นบุคคลภายนอกจะนำเอาคำให้การของจำเลยมาวินิจฉัยให้เป็นผลร้ายแก่ผู้ร้องหาชอบไม่ อีกประการหนึ่งคดีนี้เป็นคดีอาญา การริบและการคืนของกลาง ศาลชั้นต้นต้องพิพากษาหรือปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๗ เพราะกฎหมายอาญาได้จัดเป็นประมวลขึ้นแล้ว มาตรานี้เป็นหลักทั่ว ๆ ไป ซึ่งอยู่ในภาค ๑ อันว่าด้วยข้อบังคับต่าง ๆ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ มิได้บัญญัติให้ยกเว้นหรือห้ามมิให้ใช้หลักทั่วไปในกฎหมายลักษณะอาญามาใช้บังคับ มาตรา ๔ ที่แก้ไขใหม่ได้ยกเลิกข้อความในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๘ ก็คงเนื่องด้วยผู้ร่างคิดว่ารุ่มร่าม ถ้อยคำว่า “ศาลจะมีคำสั่งให้ริบเป็นของแผ่นดินตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา” เมื่อระลึกถึงหลักการใช้กฎหมายแล้ว ความตอนนี้จะคงไว้หรือตัดทิ้งเสียก็คงมีผลเท่ากัน คือว่า ถึงอย่างไรต้องหันไปใช้มาตรา ๒๗ อันเป็นหลักทั่วไป เมื่อมีไว้ก็เท่ากับบัญญัติกฎหมายซ้ำเป็นการรุ่มร่ามนั่นเอง และตามมาตรา ๔ ที่แก้ไขใหม่มุ่งหมายจะไม่ให้ใช้มาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาแล้ว ผู้ร่างคงจะใช้ถ้อยคำเด็ดขาดว่า ให้ศาลสั่งริบเสีย คงไม่มีคำว่า “ก็ได้” พวงท้ายไว้เป็นแน่ ยิ่งกว่านั้นในท้องสำนวนไม่ปรากฏว่าผู้ร้องได้สมคบกับจำเลยกระทำความผิดหรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดในคดีนี้ ที่ศาลสั่งให้ริบของกลางจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และสิ่งของที่ศาลสั่งให้ริบนั้นบางสิ่งมิใช่เครื่องมือจับสัตว์น้ำ เช่น ธงญี่ปุ่น เป็นต้น ศาลหาจะมีอำนาจสั่งให้ริบไม่ ส่วนพนักงานอัยการคัดค้านว่า ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าความผิดของจำเลยต้องด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ แต่อย่างเดียว ไม่ต้องด้วยพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ และไม่บังคับให้จำเลยใช้ค่าน้ำจับด้วยนั้นยังไม่ชอบด้วยข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริง

ศาลอุทธรณ์พิจารณาเห็นว่า ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยคือ (๑) ที่ซึ่งจำเลยกำลังจับสัตว์น้ำอยู่นั้นอยู่ในอาณาเขตต์น่านน้ำสยามหรือไม่ (๒) นายมียาชิโร โกซากะ นายอางาริกาชิน นายโอชิโร กะบิกิจิ นายกานาชิโรคามิยู นายอุยอาราคามิตะโร นายโอชิโร กะบิกิจิ นายกานาชิโรคามิยู นายอุยฮาราคามิตะโร นายโอชิโรคามาดาโร นายอุยหะวะกะนะ ซึ่งเป็นนายเรือและลูกเรือ จะได้ร่วมมือกันจับปลาและมีความผิดตั้งใจทักกล่าวหาหรือไม่ (๓) ของกลางที่ศาลชั้นต้นได้พิพากษาให้ริบ เป็นสิ่งที่ริบได้ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมว่าสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ หรือไม่ (๔) จำเลยควรมีผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ปี ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘-๑๙ หรือไม่ และ (๕) จำเลยควรรับผิดชอบในการใช้ค่าน้ำสินบนนำจับหรือไม่ สำหรับประเด็นข้อ (๑) ศาลอุทธรณ์ได้ตรวจคำพยานทั้ง ๒ ฝ่าย และได้ตรวจแผนที่หมายเลข ๕๔-๕๕ ซึ่งโจทก์อ้างมาเป็นหลักฐาน และแผนที่หมายเลข ๖ ซึ่งจำเลยอ้างมาเป็นหลักฐานศาลอุทธรณ์เห็นว่า พังไว้ในเบื้องต้นว่า เกาะรายนี้ชาวไทยเรียกว่าเกาะรอก และซึ่งชาวอังกฤษ ชาวมะลายู เรียกว่า บูโลโมฮี เป็นเกาะเดียวกัน ที่ขุนพิศาล ฯ พยานโจทก์ว่าไม่มีเกาะโมฮีอยู่ในเขตต์อำเภอกันตัง หมายความว่าแต่เพียงว่าไม่มีเกาะชื่อโมฮีอยู่ในเขตต์อำเภอกันตัง เพราะราษฎรในอำเภอกันตัง

กันดังเรียกว่าเกาะรอกเสมอ แผนที่หมายเลข ท. และหมายเลข ค. ซึ่งจำเลยอ้างเพื่อแสดงว่า ในเขตค่าน่าน้ำสยามไม่มีเกาะรอก หรือเกาะโมฮีปรากฏเลย ศาลอุทธรณ์เห็นว่าไม่น่าเชื่อเสมอ เพราะแผนที่ทั้ง ๒ นี้ย่อส่วนขนาดเล็ก และเกาะรอก หรือเกาะโมฮี เป็นเกาะเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งอาจจะลึบไปได้โดยง่าย อนึ่ง แผนที่ทั้ง ๒ นี้เป็นแผนที่สำหรับใช้ทางบก เกาะเล็ก ๆ น้อย ๆ ดังเกาะรอกหรือเกาะโมฮีไม่สำคัญเลย ส่วนแผนที่หมายเลข ๕๔-๕๕ และหมายเลข ญ เป็นแผนที่ใช้ในการเดินทะเล ในแผนที่ชนิดนี้ ยิ่งเป็นเกาะเล็ก ๆ ที่สุดยังเป็นสิ่งสำคัญมาก และในแผนที่ทั้ง ๓ นี้ เกาะรอกหรือเกาะโมฮีมีปรากฏอยู่ชัดเจน ในข้อที่ว่าเกาะรอกอยู่ในเขตค่าน่าน้ำสยามหรือไม่ โจทก์มีนายเรือโทศิริ และขุนพิศาล ฯ นายอำเภอกันตั้งเบิกความยืนยันว่า เกาะรอกมีชื่ออยู่ในบัญชีอาณาเขตต์ของสยาม และอยู่ในเขตต์อำเภอกันตั้ง ศาลอุทธรณ์เห็นว่าไม่มีเหตุอย่างใดที่ต้องบังคับให้โจทก์นำสืบว่า ราชอาณาจักรสยามได้ครอบครองแต่เมื่อใด และโดยวิธีอย่างใด ตามแผนที่หมายเลขที่ ๕๕ ซึ่งโจทก์อ้างมาประกอบนั้นแสดงชัดแล้วว่า เกาะรอกนั้นเป็นเกาะอยู่ในอาณาเขตต์ประเทศสยาม ถ้าฟังได้ว่า เกาะรอกอยู่ในอาณาเขตต์ประเทศสยาม หากจะถือตามหลักทั่ว ๆ ไป ทะเลห่างจากเกาะรอก ๓ ไมล์ ก็เป็นน่าน้ำสยามเหมือนกัน เกาะรอกอยู่กลางทะเลและห่างฝั่งทะเลประมาณ ๒๐ ไมล์ ก็ตาม ถึงแม้ว่าขุนพิศาล ฯ ไม่เคยไปที่เกาะรอก และไม่รู้ว่รูปร่างของเกาะรอกเป็นอย่างไร ศาลอุทธรณ์เห็นว่าในข้อนี้ไม่ทำให้คำให้การของขุนพิศาล ฯ พะยานเสียไป เพราะตามธรรมเนียมทราบได้ว่าเกาะใดเกาะหนึ่งอยู่ในอาณาเขตต์ประเทศของตน ถึงแม้จะไม่เคยไป เมื่อเป็นเช่นนี้ศาลอุทธรณ์จึงฟังว่า เกาะรอกอยู่ในเขตต์น่าน้ำสยามจริง จำเลยไม่มีหลักฐานอย่างใดที่จะหักล้างคำพะยานโจทก์ในข้อนี้ได้ ปัญหายังมีว่า เมื่อจำเลยกำลังจับปลาอยู่นั้นอยู่ตรงไหน ในข้อนี้โจทก์มีนายเรือโทศิริ นายเรือโทมาลัย และรูปถ่ายซึ่งโจทก์อ้างเป็นหลักฐาน เมื่อพิเคราะห์ดูคำพะยานและหลักฐานของโจทก์โดยละเอียดแล้วคงฟังได้ว่า เมื่อประจักษ์พะยานโจทก์ได้พบเรือยนต์ ๓ ลำนั้น เรือของจำเลยจอดอยู่ในระหว่างเกาะรอกในและเกาะรอกนอก ห่างจากฝั่งเกาะประมาณ ๕๐๐ เมตร ที่จำเลยคัดค้านว่า คำให้การพะยานโจทก์ในข้อนี้แตกต่างกันนั้นเห็นว่าเป็นความจริง เพราะไม่ตรงกับคำที่พะยานโจทก์เบิกความไว้ในท้องสำนวนนั้นเลย เมื่อได้พิเคราะห์ดูแผนที่หมายเลข ๕๔ จะเห็นได้แน่ชัดว่ามีเกาะอยู่ ๒ เกาะ เกาะรอกด้านเหนือมีชื่อว่าเกาะรอกใน เกาะรอกด้านใต้มีชื่อว่าเกาะรอกนอก และมีช่องระหว่างเกาะกว้างประมาณ ๗๐๐ เมตร ดังปรากฏตามคำให้การของนายเรือโทศิริ และช่องนั้นเลยไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือตลอดไปถึงทิศตะวันออกเฉียงใต้ นายเรือโทมาลัย เบิกความว่าที่ที่พะยานเห็นจำเลยลงอวนอยู่ด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้แห่งเกาะรอกใน ส่วนนายเรือโทศิริ ได้เบิกความแต่เพียงว่าที่ที่จำเลยกำลังจับสัตว์น้ำอยู่ด้านเหนือแห่งเกาะรอก แต่ไม่ได้บอกว่าด้านเหนือเกาะรอกในหรือเกาะรอกนอก และพะยานปากนี้ได้เบิกความต่อไปว่า เมื่อเรือยนต์และเรือสำปั้นได้พากันหนีไป แล่นเลี้ยวซ้ายตรงไปทิศใต้ ซึ่งอยู่ในระหว่างช่องเกาะรอกนอกและเกาะรอกใน ซึ่งแสดงให้เห็นชัดว่าที่ที่จำเลยจับสัตว์น้ำนั้นอยู่ที่ทิศตะวันตกเฉียงใต้แห่งเกาะรอกใน

และด้านทิศเหนือของเกาะรอกนอก ฉะนั้นคำให้การของนายเรือโทศิริ และนายเรือโทมาลัย จึงไม่ได้แตกต่างกันอย่างไร และถึงแม้ว่าขุนพิศาล ๫ เบิกความว่าได้รับคำบอกเล่าจากผู้จับกุมจำเลย ว่า จำเลยกำลังจับสัตว์น้ำอยู่ด้านเหนือหรือด้านทิศตะวันออกแห่งเกาะรอกนั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่า ข้อนี้ไม่สำคัญเลย เพราะพะยานปากนี้ได้รับคำบอกเล่าเท่านั้น คำให้การของพะยานปากนี้จึงไม่มีน้ำหนักที่จะแสดงว่าจำเลยจับสัตว์น้ำตรงไหน และพะยานปากนี้ได้เบิกความว่า ได้รับคำบอกเล่าว่าจำเลยกำลังจับสัตว์น้ำอยู่ที่ทิศเหนือหรือทิศตะวันออกนั้น พะยานลืมนึกเสียแล้ว ฉะนั้นศาลอุทธรณ์เห็นว่า ตามที่ขุนพิศาล ๫ พะยานโจทก์ก็เบิกความเช่นนี้ไม่ทำให้พะยานโจทก์เสียไปเสียทีเดียว ศาลอุทธรณ์เห็นว่ารูปถ่ายซึ่งโจทก์อ้างเป็นหลักฐาน จะเห็นชัดถึงท่อนลอยและคนกำลังทำการก๊อวนอยู่ เห็นดินไม้และหินที่เกาะชัดเจน เป็นการแสดงว่าผู้ถ่ายได้ถ่ายใกล้เกาะ การถ่ายแต่ไกล แม้ถ่ายเข้าหาเกาะ ก็จะไม่เห็นเกาะอยู่ไกลตา และจะเห็นภาพชัดเจนไม่ได้ เพราะฉะนั้นศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าจำเลยเข้ามาจับสัตว์น้ำในเขตต์น่านน้ำสยามโดยไม่มีใบสำคัญแสดง และไม่มีใบอนุญาตของเจ้าพนักงาน อุทธรณ์ของจำเลยในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น สำหรับประเด็นที่ (๒) ศาลอุทธรณ์เห็นว่าฉะเพาะตัวนายมิยาซึโร โทยากะ ซึ่งเป็นนายเรือ โตกิมารูเบอร์ ๑ จำเลยนี้ไม่มีทางหลีกเลี่ยงพ้นความผิด เพราะมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ บัญญัติไว้ชัดแล้วว่าผู้เป็นเจ้าของเรือซึ่งมีลักษณะดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๕ หรือถ้าผู้เป็นเจ้าของนั้นไม่อยู่ นายเรือต้องรับผิดชอบในการใช้เรือนั้นจับสัตว์น้ำ และถ้าเป็นความผิดครั้งแรกให้ปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท ส่วนฉะเพาะจำเลยทั้ง ๖ คน ดังกล่าวมาแล้วในอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์เห็นว่าจำเลยเหล่านั้นได้กระทำความผิดอันเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในการจับสัตว์น้ำ เพราะจำเลยเหล่านั้นเป็นผู้ช่วยในการเดินเรือและเป็นอินเียเนียร์ และพวกจำเลยอื่นไม่สามารถจะกระทำความผิดได้ในเมื่อพวกจำเลยทั้ง ๖ คนนี้ไม่กระทำความผิดส่วนใดส่วนหนึ่งในหน้าที่ของตนนั้น เพราะฉะนั้นศาลอุทธรณ์เห็นว่าจำเลยทั้ง ๗ คนนี้มีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕ และ ๑๐ อุทธรณ์ของจำเลยในข้อนี้เป็นอันตกไป ส่วนในประเด็นข้อที่ (๓) ศาลอุทธรณ์ได้ตรวจคำให้การของผู้ร้องและจำเลยโดยถี่ถ้วนแล้ว ศาลอุทธรณ์เห็นพ้องกับศาลชั้นต้นว่า ข้อต่อสู้ของจำเลยฟังไม่ได้ว่ามีสัญญาเข้ากันระหว่างนายตุกุเซโอชิโร กับนายยามากาวาโชวะยู โดยศาลชั้นต้นได้อ้างเหตุผลไว้อย่างละเอียดละออแล้ว และศาลอุทธรณ์ได้ตรวจตัวสัญญา คือ ในฉบับหมายอักษร จ. และคำแปลของสัญญานั้น เมื่อพิเคราะห์ดูคำแปลจะเห็นได้ว่านายยามากาวาโชวะยู ได้ลงนามโดยใช้ตราประจำตัวแต่ผู้เดียว ไม่ปรากฏว่านายตุกุเซ โอชิโร ได้ลงไว้ในสัญญาหรือไม่ ถ้าทั้ง ๒ คนนี้ ได้ทำสัญญากันจริง ก็เป็นที่น่าเชื่อว่านายยามากาวาโชวะยู คงจะจัดการให้นายตุกุเซโอชิโรลงนามโดยตนเอง เพราะฉะนั้นสัญญานี้จึงเป็นที่น่าสงสัยอีกข้อหนึ่ง อันชั้นอำเภอสอบสวนนายยามากาวาโชวะยู ไม่ได้ให้การว่าเขาเป็นผู้เข้าเรื่องนตรีนั้น เป็นแต่ให้การว่า เป็นลูกจ้างของนายตุกุเซโอชิโรเท่านั้น ไม่มีเหตุที่จะคิดว่า ในชั้นอำเภอสอบสวนนายยามากาวาโชวะยูจะเข้าใจผิดหรือมีความกลัวอย่างใด เพราะความผิดของจำเลยในฐานะมาจับ

สัตว์น้ำหาใช่เป็นความผิดอย่างร้ายแรงที่จะทำให้จำเลยต้องรับอาญาหนักไม่และชั้นอำเภอสอบสวน ได้มีล่ามชาวญี่ปุ่นเป็นผู้แปลคำถามคำตอบและอ่านให้พะยานฟังโดยถูกต้อง จริงอยู่เมื่อจำเลยคนใด ได้ให้การชั้นอำเภอสอบสวนอย่างหนึ่ง และต่อมาให้การชั้นศาลพิจารณาก็อย่างหนึ่ง ตามกฎหมาย ศาลต้องถือเอาคำให้การชั้นพิจารณาเป็นหลัก แต่การที่จำเลยนั้น ๆ ให้การกลับไปกลับมาย่อม เป็นเหตุให้ศาลพึงเล็ง เพื่อที่ศาลจะวินิจฉัยว่าจำเลยจะเบิกความจริงชั้นศาลพิจารณาหรือไม่ แต่ อย่างไรก็ดีเมื่อพิเคราะห์ถึงมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำ สยามแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ จะเห็นได้ชัดว่ามาตรา ๔ นั้นได้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่ง พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ และในตอน ๔ บัญญัติ ว่า ให้ศาลมีดุลยพินิจจะสั่งให้ริบเรือของผู้มีสัญชาติต่างประเทศหรือเครื่องมือจับสัตว์น้ำอย่างหนึ่ง อย่างไม่ใด ซึ่งได้ใช้กระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินั้น ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่า ในคดีนี้ไม่จำเป็นต้อง ให้โจทก์นำสืบว่า นายตุกชเชอซิโรเจ้าของเรือได้สมคบกับจำเลยอื่น ๆ หรือได้รู้เห็นเป็นใจกับจำเลย อื่นนั้น เพราะพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามเป็นกฎหมายพิเศษ ซึ่งตั้งขึ้นไว้ภายหลังกฎหมายลักษณะอาญา และมาตราที่บัญญัติไว้ให้ศาลใช้มาตรา ๒๗ แห่ง กฎหมายลักษณะอาญาในเรื่องที่เรือและเครื่องมือจับสัตว์น้ำจะริบหรือไม่นั้นได้ยกเลิกเสียแล้ว และ ศาลอุทธรณ์เห็นต่อไปว่าความประสงค์ของมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๗๘ นั้นมิว่า มิให้เจ้าของเรือที่มีสัญชาติต่างประเทศ ซึ่งได้ใช้ในการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินั้นหลีกเลี่ยง ให้พ้นโทษ เพราะเจ้าของเรือนั้น โดยมากอยู่นอกอำนาจศาล และเจ้าพนักงานไม่มีความสามารถ ที่จะนำสืบว่า เจ้าของเรือนั้น ๆ ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยหรือไม่ เจ้าของเรือชนิดนั้น ๆ อาจจะคิดทำ สัญญาเช่าขึ้นไว้เพื่อลวงเจ้าหน้าที่ โดยคู่ความนั้นไม่มีความประสงค์จะให้สัญญานั้นมีผลเลย ศาล อุทธรณ์จึงเห็นว่าเรือยนต์และเรือสำปั้นและของกลางอื่น ๆ ในคดีนี้ ซึ่งศาลชั้นต้นสั่งให้ริบนั้น ย่อมอยู่ในดุลยพินิจของศาลชั้นต้นที่จะสั่งให้ริบเช่นนั้นเป็นอันชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลอุทธรณ์ ไม่เห็นมีเหตุผลอันใดที่จะทำให้ต้องแก้ไขคำพิพากษาของศาลชั้นต้นในข้อนี้ ที่ผู้ร้องคัดค้านว่าตาม มาตรา ๔ ที่แก้ไขใหม่มุ่งหมายจะไม่ให้ใช้มาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญานั้น ผู้ร่างคงจะ ไขถ้อยคำเด็ดขาดว่าให้ศาลสั่งริบเสีย คงไม่มีคำว่า “ก็ได้” พ่วงท้ายไว้เป็นแน่ ศาลอุทธรณ์ไม่เห็น พ้องด้วย เพราะถ้อยคำว่า “ก็ได้” นั้นเขียนไว้เพื่อให้ศาลมีดุลยพินิจที่จะริบหรือไม่ริบ โดยไม่ต้อง ใช้มาตรา ๒๗ นั้น แต่ที่ผู้ร้องคัดค้านว่า ของกลางมีบางสิ่งซึ่งมิใช่เครื่องมือจับสัตว์น้ำ ศาลหา มีอำนาจที่จะสั่งให้ริบได้ไม่ ศาลอุทธรณ์ได้ตรวจบัญชีของกลางโดยละเอียดแล้ว เห็นว่าของกลาง หมายเลข ๑ ถึง ๒๒ เป็นสิ่งที่ใช้ในการจับสัตว์น้ำหรือเป็นของประกอบกับเรือในการจับสัตว์น้ำ เว้นแต่ธงญี่ปุ่นซึ่งเป็นของกลางหมายเลข ๑๓ นั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่าไม่ควรริบ ส่วนในประเด็น ข้อ (๔) ที่อัยการขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘-๑๙ กับขอให้ศาลบังคับให้จำเลยใช้ค่าสินบนนำจับตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๒๐ นั้น ในข้อนี้ศาลอุทธรณ์ไม่เห็นพ้องด้วยกับศาลชั้นต้น ในการที่ศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยว่าจำเลย

ไม่ควรมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาตรา ๑๘-๑๙ เพราะตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๗ ไม่มีบทใด ๆ บัญญัติว่า พระราชบัญญัตินั้นจะได้เลิกพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ หรือพระราชบัญญัติอื่นแต่อย่างใด อนึ่ง พระราชบัญญัติทั้ง ๒ นี้มีความประสงค์และเหตุผลต่างกัน โดยพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมีความประสงค์ให้คนทั้งหลายซึ่งเป็นชาติไทยก็ดี คนต่างด้าวก็ดี ต้องเสียค่าภาษีจดทะเบียนและค่าภาษีสำหรับเครื่องมือในการเลี้ยงชีพทางจับสัตว์น้ำโดยถูกต้องตามกฎหมาย และห้ามมิให้ใครใช้เครื่องมือในการจับสัตว์น้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำมีความประสงค์มิให้คนต่างด้าวนำเรือมาจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม โดยไม่ได้กล่าวถึงเป็นพิเศษว่าคนต่างด้าวเหล่านั้นจะได้ใช้เครื่องมือโดยได้รับอนุญาตหรือไม่ได้รับอนุญาตอย่างไร ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าการกระทำผิดของจำเลยในคดีนี้เป็นการละเมิดกฎหมาย ๒ บท คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕ และ ๑๐ และตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ แต่อัตราโทษแห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำหนักกว่า ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าควรลงโทษจำเลยอื่น ๆ ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ประกอบด้วยกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๗๐ ส่วนฉะเพาะนายมियाชิโร โกซากะ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนายเรือ ให้ลงโทษตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งบัญญัติลงโทษนายเรือไว้เป็นพิเศษ มีกำหนดเบี่ยงปรับมากกว่าในพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ อุทธรณ์ของโจทก์ในข้อนี้ฟังขึ้น ส่วนประเด็นข้อ (๕) ที่โจทก์ขอให้จำเลยใช้ค่าสินบนนำจับตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ มาตรา ๒๐ นั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่าตามคำให้การของนายเรือโทศิริ และขุนพิศาล ๙ นายอำเภอ ฟังได้ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้เคยประกาศและสัญญาจะให้ค่ารางวัลแก่ผู้ซึ่งมาแจ้งข้อความซึ่งจะทำให้เจ้าพนักงานจับเรือที่เข้ามาโดยฝ่าฝืนต่อสิทธิจับสัตว์น้ำ พันบ่าวนุ้ยได้รับข่าวจากนายสะหะว่ามีเรือญี่ปุ่นมาจับสัตว์น้ำอยู่ข้างหลังเกาะลิบง พันบ่าวนุ้ยจึงได้ไปแจ้งความต่อนายเรือโทศิริ เมื่อตอนเย็นวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ วันรุ่งขึ้น นายเรือโทศิริได้นำเรือสารสินธุ์ไปติดตามจับโดยพันบ่าวนุ้ยได้ไปกับเรือด้วย และจับตัวพวกจำเลยได้ ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าจำเลยควรใช้ค่าสินบนนำจับตามสมควร ตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๒๐ อุทธรณ์ของโจทก์ในข้อนี้ก็ฟังขึ้นเหมือนกัน จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลชั้นต้นว่า ให้ปรับนายมियाชิโร-โกซากะ จำเลยที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ เป็นเงิน ๕๐๐ บาท ให้ปรับจำเลยอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ คนละ ๕๐ บาท กับให้จำเลยทุกคนเสียเงินค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับอีกคนละ ๕ บาท อีกโสดหนึ่ง ถ้าจำเลยไม่มีเงินเสียค่าปรับและค่านำจับ ให้จัดการตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๘ ของกลางหมายเลข ๑๓ คือ ธงญี่ปุ่นให้คืนแก่ผู้ร้องไป นอกนั้นให้ยื่นตามศาลเดิม ให้ยกอุทธรณ์ของจำเลยและผู้ร้องเสีย

จำเลยและผู้ร้องฎีกา

ศาลฎีกาพิเคราะห์คดีนี้ เห็นว่าข้อที่จำเลยคัดค้านว่า เกาะรอกไม่เป็นของประเทศสยาม เพราะการที่มีรายชื่อยู่ในบัญชีอาณาเขตต์สยามนั้น ไม่เรียกว่าเป็นการครอบครองตามกฎหมาย แต่คดีนี้ศาลล่างทั้ง ๒ พิพากษา ปรับจำเลยอย่างสูงคนละ ๕๐๐ บาท ต้องกันมา จำเลยจะฎีกาได้ ก็แต่ในปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น ศาลล่างทั้ง ๒ ฟังข้อเท็จจริงต้องกันมาว่า เกาะรอกอยู่ในเขตต์ ประเทศสยาม ซึ่งจำเลยจะฎีกาคัดค้านข้อเท็จจริงว่า เกาะรอกไม่ได้อยู่ในเขตต์ประเทศสยามนั้น ไม่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา แต่ทนายจำเลยยกแย้งยกเป็นปัญหากฎหมายว่า อย่างไร เรียกว่าครอบครองตามกฎหมาย แล้วแถลงอธิบายว่าเพียงแต่มีชื่อเกาะรอกอยู่ในบัญชีอาณาเขตต์ ประเทศสยาม ไม่มีการเข้าครอบครองโดยจริงจึงเป็นเกาะที่ไม่มีมนุษย์อยู่ แม้นายอำเภอเจ้าของ ท้องที่ก็ไม่รู้ว่ามิรูปร่างเป็นอย่างไรนั้น ศาลนี้เห็นว่าสำหรับคดีนี้ไม่มีปัญหาเรื่องการครอบครอง แต่อย่างไรเลย ส่วนใดตอนใดของอาณาเขตต์สยามนั้นจะมีการครอบครองยึดถือโดยเจ้าหน้าที่ จริงจังหรือไม่ ก็ไม่สำคัญอันใด เมื่อส่วนนั้นตอนนั้นเป็นอาณาเขตต์สยามแล้ว ก็ต้องถือว่าเป็นเขตต์ สยามอยู่นั่นเอง จะยกปัญหาเรื่องครอบครองขึ้นโต้เถียงรัฐหาได้ไม่ เมื่อศาลล่างทั้ง ๒ ได้วินิจฉัย ข้อเท็จจริงต้องกันมาเชื่อว่าเกาะรอกอยู่ในอาณาเขตต์สยามแล้ว ฎีกาจำเลยในปัญหาเรื่องการ ครอบครองจึงตกไป

จำเลยคัดค้านอีกข้อ ๑ ว่า จำเลยไม่ได้ทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์ ๔๐๐ เมตร ห่างจาก เกาะรอกตามคำพะยานโจทก์ แต่เป็นระยะทางตั้ง ๖-๗ ไมล์ จากเกาะรอกตามพะยานหลักฐานของ จำเลยได้กล่าวมาแล้วว่า คดีนี้จำเลยจะฎีกาคัดค้านได้ก็แต่ในปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น ทนาย จำเลยจึงตั้งเป็นปัญหากฎหมายว่า พะยานโจทก์เบิกความแตกต่างกันในข้อสำคัญ ศาลจะเชื่อฟัง พะยานเหล่านั้นแล้ว ย่อมเป็นการไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา จำเลยจึงฎีกาคัดค้าน มาขอความวินิจฉัยของศาลฎีกาได้ ดังนี้เป็นการเลี่ยงบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๒๑๘-๒๒๐ ที่ห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง การที่ศาลจะเชื่อฟังคำเบิกความ พะยานเพียงใดอย่างไรนั้น ย่อมอยู่ในดุลยพินิจของศาล เป็นปัญหาข้อเท็จจริงจะฎีกาคัดค้านไม่ได้ ส่วนข้อที่จำเลยกล่าวอ้างว่าไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณานั้น จำเลยมิได้ระบุมาว่า ไม่ชอบด้วยบทมาตราใดข้อใด ศาลได้ตรวจพิจารณาตลอดแล้ว ไม่เห็นมีบัญญัติไว้ ณ ที่ใดว่า ไม่ให้ ศาลเชื่อฟังถ้อยคำของพะยานที่เบิกความแตกต่างกันนั้น เป็นแต่เมื่อพะยานเบิกความแตกต่างกัน แล้ว ศาลย่อมใช้ดุลยพินิจเชื่อและไม่เชื่อตามที่เห็นสมควรแก่รูปคดี ข้อคัดค้านนี้จึงตกไป

จำเลยฎีกาคัดค้านว่า แม้จะวินิจฉัยว่า จำเลยกระทำผิดก็ดี ศาลก็ห้ามอำนาจที่จะลงโทษ จำเลยตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ไม่ ในข้อนี้ศาลได้ตรวจพิจารณาพระราชบัญญัติ อากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ แล้ว ปรากฏในมาตรา ๓ ว่า “ขลย คำว่า “ที่จับสัตว์น้ำ” ให้ฟังเข้าใจว่า บรรดาที่ซึ่งสัตว์น้ำพึงอาศัยเป็นที่มิ้น้ำขังหรือไหลอยู่เสมอ คือ ทะเล และแม่น้ำ ลำคลอง เป็นต้นก็ดี เป็นที่มิ้น้ำไหลหรือขัง แต่บางระดู คือ ห้วย หนอง คลองเขิน เป็นต้นก็ดี เป็นที่น้ำเนื่องต่อทางน้ำไหล คือ บึง บ่อ เป็นต้นก็ดี กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ว่าเป็นที่จับสัตว์น้ำทั้งสิ้น ขลย” ดังนี้ที่จำเลย

ขอให้แปลความมุ่งหมายแห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำว่า ไม่ครอบคลุมถึงการจับสัตว์น้ำในทะเล จึงเป็นการขอให้แปลฝ่าฝืนต่อมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ซึ่งมีคำอยู่ชัด ๆ ว่า “ทะเล” ก็เป็นที่จับสัตว์น้ำตามพระราชบัญญัตินั้น ข้อที่จะวินิจฉัยต่อไปจึงมีว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้ยกเลิกหรือลบล้างพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำเพียงใดหรือไม่ ศาลนี้ได้ตรวจพระราชบัญญัตินี้แล้ว ไม่มีบทมาตราใดที่ให้ยกเลิกบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ปัญหาจึงมีต่อไปว่า มีข้อความในพระราชบัญญัติฉบับหลังนี้ ซึ่งขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำบ้างหรือไม่ ปรากฏในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติฉบับหลังว่า “ขลย “เขตต์จับสัตว์น้ำสยาม” หมายความว่า เขตต์น่านน้ำสยาม หรือน่านน้ำอื่นใด ซึ่งรัฐบาลสยามใช้อยู่ หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการจับสัตว์น้ำ โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่า มีขอบเขตต์ตามกฎหมายท้องถิ่น หรือธรรมเนียมประเพณี หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญาทางพระราชไมตรี หรือด้วยประการใด ๆ ขลย” ดังนี้ ไม่มีคำใดที่แสดงว่า เขตต์จับสัตว์น้ำสยามตามพระราชบัญญัตินี้ ใช้เป็นพิเศษสำหรับในท้องทะเล ซึ่งขัดแย้งลบล้างข้อความในพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำในมาตรา ๓ แต่อย่างไรเลย ก็เมื่อพระราชบัญญัติฉบับหลังไม่ได้ยกเลิกหรือลบล้างบทบัญญัติในพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำแล้ว ก็ต้องถือว่าในเรื่องจับสัตว์น้ำมีพระราชบัญญัติบังคับไว้ ๒ แห่ง ซึ่งตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๗๐ บัญญัติให้ใช้บทกฎหมายที่อาญาหนักลงโทษแก่จำเลยผู้กระทำความผิด ข้อคัดค้านข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

จำเลยฎีกาโต้แย้งว่า จำเลยไม่จำต้องรับผิดชอบในค่าสินบนนำจับ โดยการแจ้งความนำจับนั้น สืบไม่ได้ว่าเป็นรายเดียวกับรายจำเลยนี้ ทั้งกำหนดที่มาแจ้งความก็แจ้งตามหน้าที่ ๆ เป็นกำหนด ในข้อนี้ศาลจังหวัดไม่บังคับให้จำเลยต้องเสียค่านำจับ เพราะไม่เชื่อว่าเป็นรายเดียวกับที่มีแจ้งความไว้ เรื่องค่าสินบนนำจับนี้เคยมีคำวินิจฉัยในคำพิพากษาฎีกาบังคับไว้หลายคดี เช่น คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๖/๒๔๗๒ ระหว่าง อัยการปราจีนบุรี โจทก์ นายโต้ง แซ่ตัน นายพิน ประแสลง จำเลย วินิจฉัยว่า “ขลย ในคดีที่ศาลจะพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบใช้เงินค่าสินบนแก่ผู้นำจับนั้น ทางพิจารณาจะต้องได้ความว่า เจ้าพนักงานได้จ่ายเงินเป็นค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับไป หรือว่าได้มีสัญญาจะจ่ายเงินค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับ ขลย” ในคำพิพากษาฎีกาที่ ๗๗๐/๒๔๘๐ ระหว่าง อัยการเชียงใหม่ โจทก์ นายรส คำระเนตร์ นายอิน แสนเขื่อน จำเลย วินิจฉัยว่า ในการขอค่าสินบนนำจับนั้น เมื่อตามตัวบทกฎหมายนั้นไม่ได้กำหนดอัตราค่าสินบนนำจับไว้แล้ว โจทก์จะต้องระบุมานว่า ขอให้รับผิดชอบค่าสินบนนำจับเป็นจำนวนเงินเท่าใดให้แน่นอนพอที่ศาลจะใช้ดุลยพินิจกำหนดให้ ในคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๖๘/๒๔๘๑ ระหว่างอัยการนครปฐม โจทก์ นายจง หรือซัง กับพวก จำเลย วินิจฉัยว่า เมื่อโจทก์มิได้ขอค่าสินบนนำจับมาแต่ต้น จะมาขอภายหลังไม่ได้ ซึ่งในคดีที่พิจารณาอยู่นี้ โจทก์มิได้ปฏิบัติตามหลักกฎหมายที่ศาลฎีกาได้เคยวินิจฉัยมาแล้ว จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบในค่าสินบนนำจับแต่อย่างไร โดยมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมีความชัดว่า “เงินหลวงที่เจ้าพนักงานต้องให้เป็นบำเหน็จแก่ผู้นำจับ ขลย ผู้กระทำความผิดนั้นต้องใช้เงินหลวงที่ต้อง

ใช้จ่ายไปด้วยอีกโสดหนึ่ง ถ้าผู้กระทำผิดไม่มีเงินให้ ก็ให้จำไถโทษอย่างเงินพินัยฉะนั้น” ดังนี้ โดยบทกฎหมายและฎีกาบันทึกฐานที่กล่าวมาแล้ว ฎีกาจำเลยคัดค้านไม่ยอมรับผิดในคำนำจับ จึงฟังขึ้น โดยมีจำต้องพิจารณาถึงเหตุผลอื่นในคำค้านของจำเลยต่อไป

ในข้อที่จำเลยคัดค้านว่า เรือยนต์รมิได้ทำการจับสัตว์น้ำรายพิพาท ฉะนั้น จำเลย ๗ คนในเรื่องนั้นจึงไม่ควรจะมีผิดตามพระราชบัญญัติ แต่ข้อนี้ศาลล่างได้วินิจฉัยตั้งกันมาว่า จำเลย ๗ คนนี้ร่วมมือกับจำเลยอื่น ๆ ทำการจับสัตว์น้ำรายพิพาท อันเป็นการวินิจฉัยข้อเท็จจริง ซึ่งต้องข้อห้ามมิให้ฎีกาโต้แย้งได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาตั้งกล่าวมาข้างต้น จำเลยจะเสแสร้งให้เป็นปัญหากฎหมายว่า เป็นเรือคนละลำกันกับเรือที่ใช้จับสัตว์น้ำ (หมายถึงเรือสำปั้น) จะใช้มาตรา ๕-๑๐ บังคับไม่ได้นั้น ฟังไม่ขึ้น จำเลยต้องรับผิดโทษฐานเป็นตัวการด้วยกันตามบทมาตรา ๖๓ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ที่ว่า “ขลย เป็นตัวการและอาจลงอาญาตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นแก่ทุกคน เหมือนอย่างได้กระทำความผิด แต่ผู้เดียว ฉะนั้น

ในข้อที่จำเลยฎีกาคัดค้านว่า ศาลฟังข้อเท็จจริงว่า ไม่มีสัญญาเช่าเรือระหว่างจำเลยกับผู้ร้อง โดยมีหลักฐานในสำนวนว่า มีการเช่าและส่งเงินค่าเช่ากันตลอดมา ทั้งโจทก์ก็ไม่มีพยานหลักฐานหลักอย่างไรวินั้น เป็นการวินิจฉัยผิดข้อเท็จจริงในท้องสำนวน ไม่ชอบด้วยกฎหมายวิธีพิจารณานั้น ศาลนี้เห็นว่า ศาลล่างได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงแล้วไม่เชื่อว่า ได้มีสัญญาเช่าดังพยานหลักฐานของผู้ร้องเป็นการใช้ดุลยพินิจเชื่อหรือไม่เชื่อ หาใช่วินิจฉัยฝ่าฝืนข้อเท็จจริงในท้องสำนวนไม่จึงไม่ใช่ปัญหากฎหมาย ที่ศาลฎีกาจะรับวินิจฉัยให้ ฎีกาข้อนี้จึงตกไป

ในเรื่องรับเรือของกลางตามบัญชีนั้น ผู้ร้องคัดค้านว่า ผู้ร้องมิได้สมคบหรือรู้เห็นด้วย จะรับเรือ ๑๒ และของกลางของผู้ร้องหาได้ไม่โดยอ้างกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๖ (๘) ๗ ๓๒-๒๗ ๔๓ ซึ่งศาลนี้เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ บังคับไว้แล้วปัญหาว่ามีว่า พระราชบัญญัติมาตรา ๔ นี้ บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นหรือไม่ กล่าวคือ กฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๑ บัญญัติว่า “บรรดาความที่บัญญัติไว้ในภาค ๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญานี้ ให้ใช้ได้ทั่วไปในสรรพคดี ซึ่งพระราชกำหนดกฎหมายอื่นบัญญัติว่าเป็นความผิดอันควรลงอาญา เว้นเสียแต่ที่พระราชกำหนดกฎหมายนั้น ๆ บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น” ดังนี้ ศาลจะต้องพิจารณาข้อความในมาตรา ๔ ที่แก้ไขมาตรา ๘ เดิมว่า มีความหมายเพียงใด ในมาตรานั้นว่า “ขลย เรือที่มีสัญชาติต่างประเทศซึ่งได้ใช้ในการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ เครื่องมือจับสัตว์น้ำอย่าง ๑ อย่างใด และสัตว์น้ำซึ่งแสดงให้เห็นว่าจับได้ในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามที่พบอยู่ในเรือที่กล่าวนั้น ศาลจะสั่งริบเป็นของแผ่นดินก็ได้” ส่วนในมาตรา ๒๘ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาว่า ขลย ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งริบทรัพย์สินของที่ว่าไว้ในมาตรานี้ได้อีกโสด ๑ คือ (๑) สิ่งของที่บุคคลใช้หรือมีไว้โดยเจตนาจะใช้สำหรับกระทำความผิด เป็นของควรริบอย่าง ๑ เว้นแต่ถ้าสิ่งของที่ว่ามาในข้อนี้ เป็นของ ๆ ผู้อื่นที่เขามีรู้เห็นเป็นใจด้วยในการที่กระทำความผิด หรือเจตนาที่จะกระทำความผิดนั้นมิควรริบ ขลย” ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า เจ้าของเรือได้ใช้ให้คนของตนไปทำการจับสัตว์น้ำ

ตามใบอนุญาตในเขตต์น่านน้ำต่างประเทศแต่เรือนั้นมาทำการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำสยาม โดยเจ้าของเรือว่าได้ให้เช่าเรือมาแก่บุคคลนั้น ๆ แต่สืบไม่สม ดังนี้ ศาลล่างทั้ง ๒ วินิจฉัยต้องกันมาว่าให้ริบเรือเสียตามมาตรา ๔ ที่กล่าวแล้ว ถ้าหากข้อบัญญัติในมาตรา ๔ นี้ ถือได้ว่าบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นต่างหากจากบทบัญญัติในภาค ๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาสำหรับกรณีนี้แล้ว ก็ยกมาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญามาปรับแก้คดีนี้มิได้ ซึ่งศาลนี้เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำขบบัญญัติความในเรื่องริบเรือไว้เป็นอย่างอื่นต่างหากจากกฎหมายลักษณะอาญา ดังจะเห็นความประสงค์ของพระราชบัญญัติได้จากการที่พระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ ตัดความเดิมว่า “ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา” นั้นออกเสีย คงความไว้แต่เพียงว่า “ศาลจะสั่งริบเป็นของแผ่นดินก็ได้เมื่อวินิจฉัยว่ามาตรา ๔ นี้ได้บัญญัติความไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว ก็เป็นอันต้องบังคับคดีไปตามข้อบัญญัติในมาตรา ๔ นั้น ในมาตรา ๔ ว่า “ศาลจะสั่งริบก็ได้” ซึ่งย่อมจะต้องเข้าใจว่า อยู่ในดุลยพินิจของศาล เมื่อศาลล่างทั้ง ๒ ได้พิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ แล้ว เห็นชอบพร้อมกันว่าควรริบเช่นนี้ เป็นปัญหาข้อเท็จจริง ผู้ร้องไม่มีอำนาจจะฎีกาได้แย้งขึ้นมายังศาลฎีกา ฎีกาของผู้ร้องข้อนี้จึงตกไปเอง ศาลฎีกาจะรับวินิจฉัยให้ไม่ได้

จำเลยฎีกาในข้อสุดท้ายว่า ศาลล่างนั่งพิจารณาไม่ครบคณะไม่ชอบด้วยวิธีพิจารณา แต่ความข้อนี้ จำเลยมิได้คัดค้านไว้แต่ต้นพึงจะกล่าวขึ้นในชั้นฎีกา ศาลฎีกาจึงไม่รับวินิจฉัยให้ตามที่ได้เคยวินิจฉัยมาแล้วในคดีที่ ๑๕๗/๒๔๕๐ ระหว่างนายมะตันโกบาลตีวารโจทก์ นายกัลปนาทตีวารจะจำเลย และในคดีที่ ๒๐๘/๒๔๕๐ ระหว่างนายหวากและโจทก์ นายหวากแห่ง หรือจงดด จำเลยฎีกาของจำเลยข้อนี้จึงตกไป

โดยเหตุผลดังกล่าวมานี้ จึงพร้อมกันพิพากษาแก้ศาลอุทธรณ์ว่า จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบในค่าสินบนนำจับ นอกนั้นยืนตาม

นิติศาสตร์ไพศาลย์

vikramratnasuhas

อิศรภักดีธรรมวิเทศ

วิเศษธรรมชาดา

ปัญหาว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามจะได้ออกหรือลบล้างพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำเสียแล้วหรือไม่เป็นปัญหาที่ناسนใจอยู่ สังเกตได้ว่าพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำได้ออกเป็นกฎหมายใช้มาก่อนนานแล้ว ตั้งแต่ ร.ศ. ๑๒๐ ในสมัยที่ยังไม่มีใครคิดจะหวงกันสิทธิในการจับสัตว์น้ำไว้ให้แก่คนไทยโดยเฉพาะ พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมีแต่ข้อห้ามมิให้ทำการจับสัตว์น้ำในที่บางแห่ง และเก็บภาษีเครื่องมือบางประเภทที่อนุญาตให้ใช้ได้ในการจับสัตว์น้ำ ความประสงค์ยิ่งใหญ่คงอยู่ที่จะสงวนพันธุ์สัตว์น้ำไว้ให้มีพอกินพอใช้เท่านั้นเอง เพราะถ้าปล่อยให้จับในที่บางแห่งซึ่งเป็นทีปลาเพาะพันธุ์หรือใช้เครื่องมือบางชนิดที่ใหญ่โตเกินไป สัตว์น้ำก็มีแต่จะ

สัตว์น้ำก็มีแต่จะวอดวายไม่มีพอใช้พอกิน ความประสงค์ของพระราชบัญญัติอาคารค่าน้ำมุ่งไปในทางนี้ มิได้มีการจำกัดให้สิทธิในการจับสัตว์น้ำเป็นของคนไทยโดยเฉพาะ จะเทศหรือไทยก็จับสัตว์น้ำได้ตามพระราชบัญญัติอาคารค่าน้ำเหมือนกันทั้งนั้น และใครก็ตาม ถ้าใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำโดยมิได้รับอนุญาต ย่อมมีความผิดตามพระราชบัญญัติได้เหมือนกันทั่วทุกคน ส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำเป็นกฎหมายใหม่ออกมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ มีความประสงค์จะห้ามมิให้คนต่างด้าวนำเรือเข้ามาจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม ทั้งนี้เพื่อสงวนสิทธิไว้สำหรับคนไทยโดยเฉพาะ ความมุ่งหมายต่างกันดังนี้ จึงไม่น่าจะลบล้างกันได้ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำเกี่ยวกับฐานะการณ์ใหม่ จึงไม่มีกฎหมายเก่าฉบับใดที่จะมาเกิดขัดแย้งถูกลบล้างไปได้ ข้อสำคัญในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำไม่มีบทบัญญัติให้ยกเลิกกฎหมายอะไรเลย ไม่ว่าโดยตรงด้วยการระบุชื่อลงไว้ หรือด้วยการให้ยกเลิกไปโดยขัดแย้ง เป็นหลักที่จะไม่เสียแรงระลึกเปล่าว่ากฎหมายจะถูกยกเลิกไปได้ก็แต่ด้วยอำนาจแห่งกฎหมายเท่านั้น เมื่อไม่มีบทในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำให้ยกเลิกพระราชบัญญัติอาคารค่าน้ำโดยตรงหรือโดยทางอ้อมด้วยประการใด พระราชบัญญัติอาคารค่าน้ำก็ยังต้องเป็นกฎหมายที่ใช้ได้

บางท่านมีความเห็นว่า ด้วยผลของพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนเรือจับสัตว์น้ำสยามที่ออกมาคู่กับพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น เรือไทยที่ได้เสียค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแล้วไม่ต้องเสียค่าภาษีเครื่องมือจับสัตว์น้ำที่ใช้ในเรือนั้นอีก เพราะมิฉะนั้นก็จะเป็นการเก็บภาษีสองซ้ำ ด้วยเหตุนี้จึงต้องเข้าใจว่ากฎหมายใหม่มีผลลบล้างพระราชบัญญัติอาคารค่าน้ำเสียบ้างแล้ว ในส่วนที่เกี่ยวกับการเก็บภาษีเครื่องมือจับสัตว์น้ำนั้น นี้แสดงว่าจะนำเอาพระราชบัญญัติอาคารค่าน้ำมาใช้ในเรื่องที่คนต่างด้าวใช้เรือจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยามไม่ได้ ต้องบังคับไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำโดยเฉพาะ ความเห็นดังนี้อาจมีทางแย้งได้โดยที่ว่าเรือจับสัตว์น้ำสยามซึ่งได้เสียค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแล้วไม่ต้องเสียค่าภาษีเครื่องมือนั้น ความจริงไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ดังนั้น ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนเรือจับสัตว์น้ำสยามก็หาได้บัญญัติยกเว้นไว้ไม่ว่า เรือไทยที่จดทะเบียนแล้ว จะไม่ต้องเสียภาษีค่าเครื่องมือจับสัตว์น้ำ อันที่จริงการบังคับให้จดทะเบียนเรือนั้น ก็เพื่อจะเปิดโอกาสให้เจ้าพนักงานหาสถิติและตรวจดูว่า เรือนั้นจะใช้ได้โดยปลอดภัยหรือไม่ โดยเฉพาะถ้าเป็นเรือทะเลด้วยแล้ว ถ้าไม่ได้รับการตรวจเสียให้ดี อาจพาเอาชีวิตลูกเรือและทรัพย์สินของไปทิ้งทะเลเสียเปล่า ๆ การจดทะเบียนเรือมีความมุ่งหมายไปในทางนี้มากกว่า ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บในการนี้ ก็เพื่อชดใช้เป็นค่าที่ให้เจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญมาตรวจเรือนั่นเอง เป็นคนละเรื่องกับค่าภาษีค้ำเครื่องมือจับสัตว์น้ำดังกล่าวแล้ว ซึ่งเก็บเอาจากผู้ประกอบอาชีพในทางจับสัตว์น้ำ และเก็บเอามากหรือน้อยตามแต่ชนิดของเครื่องมือที่จะใช้ทำการจับสัตว์น้ำได้มากหรือน้อยแล้วแต่ปริมาณ เป็นภาษีในการค้าอาชีพหลาย ๆ ไม่เกี่ยวกับ

ค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนเรือแต่อย่างใด จึงไม่มีทางที่จะลบล้างเพิกถอนกันไปได้ ถึงจะอย่างไรก็เกี่ยวกับเรือไทย ไม่เกี่ยวกับเรือของคนต่างด้าว ไม่มีอะไรคุ้มครองให้คนต่างด้าวรอดพ้นไปจากบทบังคับของพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำได้ จึงอยู่มีรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับเรื่องนี้ แสดงความประสงค์ของสมาชิกบางท่านที่ไม่ต้องการจะให้เรือไทยต้องเสียค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสองซ้ำตามพระราชบัญญัติเดินเรือในน่านน้ำสยามและพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนเรือจับสัตว์น้ำสยาม แต่อย่างมากที่สุดก็เป็นแต่จะขอให้ยกเว้นการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติการเดินเรือต่างหาก หากได้ขอยกเว้นคำภาษีเครื่องมือจับสัตว์น้ำตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำไม่

หากคนต่างด้าวที่ใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำโดยมิได้รับอนุญาตจะไม่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำแล้ว ผลอาจมิได้แปลก ๆ เพราะความผิดฐานใช้เครื่องมือโดยมิได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาตรา ๑๘ นั้น มีโทษจำคุกกำหนดไว้ไม่เกิน ๖ เดือนปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท แต่โทษฐานใช้เรือต่างประเทศทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำมาตรา ๕, ๑๐ นั้น สำหรับลูกเรือคงมีแต่โทษปรับเพียงไม่เกิน ๕๐ บาท หากมีโทษจำคุกไม่ ฉะนั้นถ้าจะถือว่าพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำไม่ใช้บังคับในเรื่องใช้เรือจับสัตว์น้ำแล้ว คนต่างด้าวที่ใช้เครื่องมือซึ่งมิได้รับอนุญาตทำการจับสัตว์น้ำโดยมิได้ใช้เรือได้สัตว์น้ำไปเป็นจำนวนเล็ก ๆ น้อย ๆ คงมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาตรา ๑๘ ซึ่งมีโทษสูงกว่า ตรงกันข้ามถ้าคนต่างด้าวใช้เครื่องมือที่ไม่ได้รับอนุญาตเหมือนกัน แล้วยังแถมใช้เรือที่มีสัญชาติต่างประเทศทำการจับสัตว์น้ำด้วย ซึ่งอาจบรรทุกเอาสัตว์น้ำไปได้จำนวนมากว่ามากนั้น สำหรับลูกเรือกลับจะมีโทษเบากว่าตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ จึงน่าจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติทั้งสองไม่ได้ยกเลิกหรือลบล้างกันเลย

มีข้อที่นำสังเกตอยู่ด้วยว่า เขตต์จับสัตว์น้ำสยามตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น อาจกว้างขวางกว่าอาณาเขตต์น่านน้ำสยามตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศมาก ถ้าว่าถึงอาณาเขตต์น่านน้ำในทะเลภายใต้อธิปไตยของสยามแล้ว ตามกฎหมายระหว่างประเทศมาก ถ้าว่าถึงอาณาเขตต์น่านน้ำในทะเลภายใต้อธิปไตยของสยามแล้ว ตามกฎหมายระหว่างประเทศอาจมีอยู่เพียง ๓ ไมล์วัดจากฝั่งออกไป นอกนั้นไปเป็นทะเลกลางไม่อยู่ใต้อธิปไตยของประเทศใด แต่วิเคราะห์ศัพท์เขตต์จับสัตว์น้ำสยามหาได้จำกัดเช่นนั้นไม่ กลับบัญญัติตีวงกว้างว่าถึงเขตต์น่านน้ำสยามหรือน่านน้ำอื่นใด ซึ่งรัฐบาลสยามใช้อยู่หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการจับสัตว์น้ำ โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่า มีขอบเขตต์ตามกฎหมายท้องถิ่นหรือธรรมเนียมประเพณี หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญาทางพระราชไมตรี หรือด้วยประการใด ๆ เกี่ยวกับเขตต์จับสัตว์น้ำนั้นประเทศหนึ่งอาจซื้อหรือเช่าสิทธิให้พลเมืองของตนเข้าไปทำการจับสัตว์น้ำในอาณาเขตต์น่านน้ำของอีกประเทศหนึ่งก็ได้ จึงไม่ได้หมายความว่าประเทศจะมีสิทธิหวงห้ามการจับสัตว์น้ำได้แต่ภายในอาณาเขตต์น่านน้ำ ๓ ไมล์ของตนเองเท่านั้น

อาศัยเหตุที่กล่าวแล้ว เห็นว่าฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น จึงพิพากษายืน ให้อยกฎีกาของโจทก์.

เลขฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961134272

คำพิพากษาที่ ๑๑๘ พ.ศ. ๒๔๘๑^๑

พระราชบัญญัติ จับสัตว์น้ำ วิธีพิจารณาอาญา ฎีกา

ผู้เช่าเรือมาจับสัตว์น้ำอันเป็นการละเมิดต่อพระราชบัญญัติโดยมีคนอื่นต่างตัวเกินส่วนที่กฎหมายกำหนดไว้ นั้น ถือได้ว่าเป็นเจ้าของเรือต้องมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำไทย พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอนต้น

โจทก์กล่าวในฎีกาแต่เพียงว่าคำพิพากษาที่ศาลอุทธรณ์อ้างมานั้นได้มีคำพิพากษาระดับหลังทับเสียแล้ว จำเลยจึงควรมีความผิดตามกฎหมายบทนั้นบทนี้ เป็นการฎีกาย่อ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

น.ค. เป็นคนต่างตัวไม่มีใบอนุญาตให้จับสัตว์น้ำ ได้สมคบกับ จ.ย. ซึ่งเป็นคนไทยมีใบอนุญาตให้จับสัตว์น้ำใช้เรือจับสัตว์น้ำ ซึ่ง ล. ได้เข้ามาโดยมีคนประจำเรือเป็นคนต่างตัวมากกว่าร้อยละ ๒๕ ของคนประจำเรือทั้งหมด โดย ล. เป็นผู้จ้างวานให้ น. ต. จ. ย. กระทำการ อัยการจึงฟ้องขอให้ลงโทษ

ศาลล่างตัดสินลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำไทย พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอน ๒

ศาลฎีกาตัดสินแก้ว่า ล. จำเลยมีผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำไทย พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอนต้น นอกจากนี้ยื่นตาม

คำพิพากษาที่ ๑๑๘ พ.ศ. ๒๔๘๑

ศาลฎีกา

วันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑

ผู้พิพากษาศาลฎีกาได้ตรวจฎีกาโจทก์ คัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

อัยการสมุทรสงคราม

โจทก์

คดีระหว่าง

นายบุญยุน แซ่โถว ที่ ๑

นายเตียงฮก แซ่ลิ้ม ที่ ๒ นายจ่าย แซ่โถว

ที่ ๓ นายหยัด สุวรรณพิมล ที่ ๔ นางไล่

แซ่ตัน ที่ ๕

จำเลย

เรื่อง จับสัตว์น้ำไม่รับอนุญาต และหลบหนีที่คุมขัง

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๐ นายบุญยุนจำเลยที่ ๑ นายเตียงฮกจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นคนต่างตัว ไม่มีใบอนุญาตให้จับสัตว์น้ำ ได้บังอาจสมคบกับนายจ่ายจำเลยที่

๓ นายหยัดจำเลยที่ ๔ ซึ่งเป็นคนไทยมีใบอนุญาตให้จับสัตว์น้ำ ใช้เรือจับสัตว์น้ำสยามซึ่งนางไล้จำเลยที่ ๕ ได้เข้ามา โดยมีคนประจำเรือเป็นคนไทยและคนต่างด้าวรวมอยู่ด้วย แต่คนต่างด้าวที่รวมอยู่ด้วยนี้มากกว่าร้อยละ ๒๕ แห่งจำนวนคนประจำเรือ และใช้อวนซีเกียะ ซึ่งเสียอาชญาบัตรแล้ว กระทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ เป็นผู้ลงมือกระทำการจับสัตว์น้ำด้วยกันทุกคน โดยจำเลยที่ ๕ เป็นผู้จ้างวานให้จำเลยทั้ง ๔ คนนั้นกระทำการจับสัตว์น้ำโดยรู้อยู่แล้วว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ได้รับอนุญาตให้ทำการจับสัตว์น้ำได้ มีผู้รับสินบนนำเจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยเรือ อวน และสัตว์น้ำนำส่งกรมการอำเภอ ระหว่างทางไปอำเภอจำเลยที่ ๓ ที่ ๔ ได้กะโดดน้ำหลบหนีจากการควบคุมของเจ้าพนักงาน เหตุเกิดในท้องที่อำเภอแม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม ขอให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๖๔, ๑๖๓ พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘, ๑๙, ๒๐ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕, ๙, ๑๐ กับให้จำเลยใช้ค่าสินบนนำจับ และขอให้รับของกลางเสียด้วย จำเลยทั้ง ๕ คนให้การรับสารภาพตลอดข้อหา

โจทก์จำเลยต่างไม่ตั้งใจสืบพยาน

ศาลจังหวัดสมุทรสงครามฟังข้อเท็จจริงสมฟ้องโจทก์ และวินิจฉัยว่า จำเลยที่ ๑, ๒, ๓, ๔ มีความผิดตามพระราชบัญญัติว่า ด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอน ๒ และนางไล้จำเลยที่ ๕ ผู้จ้างวานจำเลยที่ ๑, ๒, ๓, ๔ ก็มีความผิดฐานเป็นตัวการด้วย ตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๖๔ นายจ่าย นายหยัด จำเลยที่ ๓, ๔ ยังมีความผิดฐานหลบหนีที่คุมขังตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๖๓ อีกกระทงหนึ่ง ส่วนข้อที่โจทก์ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘, ๑๙, ๒๐ นั้น เห็นว่าตามคำบรรยายในฟ้องมุ่งแต่จะขอให้ลงโทษฐานใช้เรือจับสัตว์น้ำสยาม ซึ่งมีคนประจำเรือเป็นคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ แต่อย่างเดียว คำขอในข้อนี้จึงไม่ต้องวินิจฉัย จึงพิพากษาให้ลงอาญาจำเลยทั้ง ๕ คน ๔ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอน ๒ ปรับนายจ่าย นายหยัด นางไล้จำเลยคนละ ๒๐ บาท นายบุญยุน นายเตียงศกจำเลยคนละ ๔๐ บาท กับให้ลงอาญานายจ่าย นายหยัด จำเลย ฐานหลบหนีที่คุมขังตามมาตรา ๑๖๓ ปรับคนละ ๓๐ บาท ลดโทษฐานปรานีที่จำเลยให้การรับสารภาพตามมาตรา ๕๙ กึ่งหนึ่ง คงให้ปรับนายจ่าย นายหยัด คนละ ๒๕ บาท นางไล้ ๑๐ บาท นายบุญยุน นายเตียงศก คนละ ๒๐ บาท ไม่ใช่ค่าปรับให้จัดการตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๘ เรือและอวนไม่ควรริบ ส่วนค่าสินบนนำจับไม่บังคับให้

โจทก์อุทธรณ์ว่า

๑. ฟ้องของโจทก์มีข้อความบรรยายมุ่งหมายขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ โดยชัดเจนแล้ว ศาลต้องวินิจฉัยถึงการกระทำของจำเลย และลงโทษจำเลยตามฟ้องข้อนี้ด้วย

๒. นางไล่จำเลยที่ ๕ เป็นผู้เช่าเรื่อนี้มาใช้จึงต้องถือว่านางไล่จำเลยเป็นนายเรือโดยปริยาย ต้องมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอนต้น อีกด้วย

๓. ขอให้บังคับจำเลยเสียค่าสินบนนำจับตามมาตรา ๒๐ แห่ง พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ และขอให้ริบอาวนของกลาง เพราะเป็นเครื่องมือที่นำไปใช้ในการกระทำความผิด ศาลอุทธรณ์ฟังว่า ข้อความในฟ้องข้อ ๑ (ก) นั้นได้แยกข้อความออกได้เป็น ๒ ตอน แต่ละตอนมีใจความสำคัญแยกข้อหาต่างหากจากกันเป็นคนละข้อหาได้ชัดเจน มิใช่เป็นข้อบรรยายขยายความรวมอยู่ในข้อเดียวกัน กล่าวคือ ข้อความในตอนที่ว่า และใช้อวนซึ่งเกี่ยเสียอาชญาบัตรแล้วกระทำการจับสัตว์ในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ เป็นผู้ลงมือกระทำการจับสัตว์น้ำทุกคน โดยจำเลยที่ ๕ เป็นผู้จ้างวานใช้ให้จำเลยทั้ง ๔ คนนั้นกระทำการจับสัตว์น้ำ โดยรู้อยู่แล้วว่า นายบุญยุน นายเตียงฮกจำเลยไม่ได้รับอนุญาตให้ทำการจับสัตว์น้ำได้ นั้นเป็นข้อความที่มุ่งกล่าวเป็นข้อหาอีกข้อ ๑ ว่าจำเลยจับสัตว์น้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ อีกกรรมหนึ่งต่างหากจากกรรมอื่นดังที่โจทก์ได้กล่าวไว้ ในเบื้องต้นแห่งคำฟ้องว่า จำเลยทำความผิดต่างกรรมกัน หาใช่เป็นข้อความที่บรรยายเพียงเพียงขยายความในตอนต้นไม่

เมื่อได้วินิจฉัยคำฟ้องว่า โจทก์มีความมุ่งหมายขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ด้วยแล้ว จึงมีข้อต้องวินิจฉัยต่อไปว่า จำเลยที่ ๑, ๒ ผู้รับใช้จ้างวานจากจำเลยที่ ๕ ทำการจับสัตว์น้ำโดยตนเองมิได้รับอนุญาต และจำเลยที่ ๕ ผู้ใช้จะมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ตามที่โจทก์อ้างหรือไม่

ศาลอุทธรณ์เห็นว่า คำว่า “ผู้ใด” ในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ต้องเป็นที่เข้าใจว่า ประสงค์ถึงผู้ใช้เครื่องมือหาประโยชน์ในฐานะเป็นเจ้าของเครื่องมือ ไม่กินถึงผู้รับจ้างวานเช่นจำเลยในคดีนี้ซึ่งเป็นแต่เพียงแรงของเจ้าของเครื่องมือ ทั้งนี้เพราะเมื่อพิเคราะห์พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำทั่วไปในทุกบทมาตราแล้วเป็นที่เห็นถึงความประสงค์ได้ว่าบัญญัติเพื่อการเงินค่าอากร การบัญญัติห้ามมิให้ใช้เครื่องมือโดยไม่ได้รับอนุญาต ก็เพื่อป้องกันมิให้ผู้ใช้ในฐานะเป็นเจ้าของเสี่ยงไม่เสียเงินค่าอากร เป็นการห้ามเฉพาะผู้ที่จะต้องเสียเงิน คือ เฉพาะผู้ใช้ในฐานะเป็นเจ้าของเครื่องมือเท่านั้น เหตุผลอีกข้อหนึ่ง คือ การใช้อวน ล่าพังแต่ผู้ใช้ในฐานะเป็นเจ้าของโดยไม่ต้องอาศัยแรงคนอื่น ย่อมทำไม่ได้เป็นการแน่นอนโดยธรรมดา ฉะนั้นถ้าคำว่า “ผู้ใด” ในมาตรา ๑๘ จึงไม่น่าจะกินถึงลูกจ้างด้วย

นอกจากมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ แล้ว ภายหลังจากต่อมาใน ร.ศ. ๑๒๗ ยังได้มีประกาศแก้ไขพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ นี้ อีก ตามประกาศฉบับนี้แทนที่จะเข้าใจว่า เป็นการแก้ไขให้เอาผิดแก่ผู้ใช้นอกจากใช้ในฐานะเป็นเจ้าของด้วย กลับมีถ้อยคำและข้อความให้เห็นชัดยิ่งขึ้นว่า ประกาศฉบับนี้ผ่อนผันให้คุ้มถึงผู้ที่อยู่ในเรือเดียวกันกับผู้รับอนุญาต ในเมื่อได้บอกชื่อให้เจ้าพนักงานจดลงไว้ในใบอนุญาตด้วย หาใช่ประกาศแก้ไขเอาผิดแก่ผู้

ใช้ในฐานะเป็นแต่เพียงแรงของเจ้าของเครื่องมือด้วยไม่ (อ้างคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘/๒๔๖๑ อัยการจังหวัดชัยยาโจทก์ นายแผนกับพวกจำเลย)

อาศัยเหตุดังกล่าวแล้ว จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ผู้ใช้รถในฐานะเป็นลูกจ้างจึงไม่มีผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ และจำเลยที่ ๕ ผู้ใช้จ้างวานก็ย่อมไม่มีผิดไปตามกัน

อุทธรณ์ของโจทก์ขอให้ลงโทษนางไล่จำเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำมาตรา ๑๐ ตอนต้น เพราะนางไล่เป็นผู้เช่าเรื่อนั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่า ถ้อยคำในตั๋วบทมาตรา ๑๐ ตอนต้น บัญญัติเอาผิดแก่ผู้เป็นเจ้าของแห่งเรือหรือนายเรือ คำว่า “เจ้าของแห่งเรือ เมื่อไม่มีบทวิเคราะห์ศัพท์ว่ามีความหมายถึงผู้ใดบ้าง ตามหลักวินิจฉัยจำต้องเคารพต่ออักษรในตั๋วบทคือ ต้องถือเคร่งครัดตามตัวอักษร และก็ยังไม่มีเหตุผลอันใดจะให้วินิจฉัยถึงความมุ่งหมายว่าความความถึงผู้อื่นนอกจากเจ้าของผู้เช่าด้วย ฉะนั้นอุทธรณ์ของโจทก์ข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

อุทธรณ์ของโจทก์ขอให้บังคับจำเลยเสียเงินค่าน้ำจับ กับขอให้ริบอวนในเรื่องสินบนน้ำจับ เมื่อจำเลยมีผิดเฉพาะตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ไม่มีบัญญัติในเรื่องค่าจับ จึงไม่มีอะไรจะให้อาศัยบังคับ ส่วนข้อเรื่องริบอวนเป็นเรื่องอยู่ในดุลพินิจของศาล ศาลอุทธรณ์เห็นว่า ที่ศาลชั้นต้นใช้ดุลพินิจไม่ริบนั้นเป็นการสมควรและถูกต้องกับความเป็นไปในรูปคดีแล้ว ไม่มีเหตุควรแก้ไข จึงพิพากษายืนตามศาลจังหวัดสมุทรสงคราม

โจทก์ฎีกาต่อมา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาคดีแล้ว สำหรับฎีกาข้อแรกของโจทก์ที่ว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘, ๑๙, ๒๐ นั้น โจทก์กล่าวมาในฎีกาเพียงว่า คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘/๒๔๖๑ ได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๙๑๔/๒๔๗๗ กับที่ ๕๘๓/๒๔๗๘ ทับเสียแล้ว เพราะฉะนั้น จำเลยทุกคนจึงมีความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๖๔ และพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘, ๑๙ อีกบทหนึ่ง และจำเลยก็ต้องใช้ค่าสินบนน้ำจับตามมาตรา ๒๐ ด้วย ศาลฎีกาเห็นว่า ฎีกาของโจทก์ในข้อนี้มิได้ระบุเหตุผลหรือตัวบทกฎหมายขึ้นอ้างอิง จึงไม่เป็นฎีกาที่จะพึงรับไว้พิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๓, ๒๒๕ จึงให้ยกฎีกาของโจทก์ในข้อนี้เสีย

ส่วนฎีกาในข้อที่กล่าวว่า นางไล่จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอนต้นนั้น เป็นฎีกาที่พอรับไว้วินิจฉัยได้ ตามพระราชบัญญัติมาตราที่โจทก์อ้างนั้น บัญญัติไว้ดังนี้ “ผู้แทนเป็นเจ้าของแห่งเรือซึ่งมีลักษณะดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๕ หรือถ้าผู้เป็นเจ้าของนั้นไม่อยู่ นายเรือต้องรับผิดชอบในการใช้เรื่อนั้นจับสัตว์น้ำ หรือพยายามจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม และถ้าเป็นความผิดครั้งแรกให้ปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท ถ้าเป็นความผิดครั้งหลังให้ปรับครั้งหนึ่งไม่เกินพันบาท” ศาลฎีกาเห็นว่า คำว่าผู้เป็นเจ้าของแห่งเรือตามความในมาตรานี้ ไม่ได้มีความหมายเจาะจงเฉพาะแต่ผู้มีกรรมสิทธิ์ในลำเรือ แม้แต่จะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในลำเรือ ถ้าไม่ได้เกี่ยวข้องในการใช้เรือจับสัตว์น้ำนั้นแล้ว กฎหมายก็หา

เอาผิดแก่ผู้นั้นไม่ เมื่อพิจารณาถึงความมุ่งหมายในการลงโทษประกอบกับถ้อยคำในบทบัญญัติแล้ว จะทำให้เห็นความหมายชัดขึ้นว่า คำว่าเจ้าของแห่งเรือนั้นหมายถึงผู้ที่อยู่ในฐานะเป็นเจ้าของในการใช้เรือจับสัตว์น้ำ ในคดีนี้นางไล่จำเลยเป็นผู้เช่าเรือเพื่อให้จำเลยอื่นจับสัตว์น้ำ อันเป็นการละเมิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม โดยมีคนต่างด้าวเกินส่วนที่กฎหมายระบุไว้ จึงถือได้ว่านางไล่จำเลยเป็นเจ้าของแห่งเรือ และมีความผิดตามมาตรา ๑๐ ตอนต้น

จึงพร้อมกันพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลล่าง ให้ลงโทษนางไล่จำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอนต้น ปรับเป็นเงิน ๑๐๐ บาท ลดฐานรับสารภาพตามมาตรา ๕๕ กึ่งหนึ่ง คงปรับ ๕๐ บาท นอกจากนี้คงยื่นตามศาลอุทธรณ์

พลากรุทธธรรมพิชัย

อมาตย์พงศ์ธรรมพิศาล

เอ.เอฟ.เอ็น. เทฟโน็ค

ปัญหาว่าใบอนุญาตคุ้มเครื่องมือจับสัตว์น้ำจะคุ้มได้แต่ผู้ที่ได้รับอนุญาต หรือจะคุ้มได้ตลอดไปจนถึงคนในฐานะเป็นลูกจ้างของผู้ได้รับอนุญาตด้วยนั้น ถ้าดูตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ แต่เฝิน ๆ ก็ไม่น่าจะคุ้มไปถึง เพราะบัญญัติไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า ถ้าผู้ใช้เครื่องมือโดยมิได้รับอนุญาตตามความในพระราชบัญญัตินี้ ผู้นั้นต้องระวางโทษ ฯลฯ แต่ความจริงมีข้อจำกัดอยู่เหมือนกัน โดยข้อที่ว่ามิได้รับอนุญาตนั้น มีจำกัดไว้ว่ามีได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติ จึงเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาหาคำว่าในพระราชบัญญัติได้กำหนดวิธีอนุญาตไว้สถานใดประการใด ในมาตรา ๖ กำหนดวิธีเก็บอากรค่าน้ำไว้ ๖ ประการด้วยกัน ที่สำคัญเกี่ยวข้องกับเรื่องเช่นนี้ คือ อย่างที่ ๕ และ ๖ อย่างที่ ๕ ว่าถึงการเก็บค่าอาญาบัตรคุ้มเครื่องมือซึ่งต้องพิกัดภาษี อย่างที่ ๖ ว่าด้วยการเก็บค่าอนุญาตตามตัวคนที่ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ซึ่งไม่ต้องพิกัดภาษี เครื่องมือซึ่งต้องพิกัดเป็นชนิดที่จะทำการจับสัตว์น้ำได้มาก ส่วนที่ไม่พิกัดนั้นเป็นเครื่องมือเล็กน้อยจับสัตว์น้ำได้ไม่มากเท่า เมื่อดูความในมาตรา ๑๑-๑๒ ประกอบด้วยแล้วจะเห็นได้ว่า สำหรับอย่างที่ ๕ นั้นใบอนุญาตจะออกให้ได้แต่เฉพาะเพื่อคุ้มเครื่องมือ มิได้ออกให้เป็นประจำตัวคนผู้ที่ได้รับอนุญาต ส่วนที่ออกให้ประจำตัวคนนั้นใช้สำหรับอย่างที่ ๖ ซึ่งในมาตรา ๑๒ ว่าให้เก็บค่าอนุญาตเป็นรายตัวผู้ใช้เครื่องมือ จึงเห็นได้ว่า สำหรับเครื่องมือซึ่งต้องพิกัดนั้น แม้จะไปขอให้ออกใบอนุญาตประจำตัวคนก็ไม่ควรจะออกให้ได้ จะออกได้แต่ใบอนุญาตคุ้มเครื่องมือ เมื่อใบอนุญาตจะออกให้ประจำตัวคนไม่ได้แล้ว จะมาเอาผิดแก่คนผู้ใช้ที่ไม่มีใบอนุญาตได้อย่างไร ประกาศแก้ไข ร.ศ. ๑๒๘ ที่เปิดโอกาสให้ลงชื่อคนในครัวเรือนลงไว้หลังใบอนุญาตคุ้มเครื่องมือนั้น ตามคำปรารภก็ไม่ได้แสดงว่า ถ้าไม่ลงไว้ ผู้ที่เอาเครื่องมือไปใช้จะมีความผิดเป็นแต่ปรารภตามข้อเท็จจริงว่าคนเหล่านั้นมักจะถูกจับกุมเป็นการเดือดร้อน การที่ให้ออกชื่อลงไว้อาจมุ่งหมายที่จะไม่ให้เกิดความเดือดร้อนเช่นนั้นก็ได้ และความจริงคนที่มีชื่อหลังใบอนุญาตนั้นก็หาใช้ผู้รับอนุญาตไม่ อย่างไรก็ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑๔/๒๔๗๗ ได้วินิจฉัยว่าประกาศแก้ไขฉบับนี้เองแสดงว่า คนอื่นนอกจากผู้ที่ได้รับอนุญาตและผู้มีชื่อหลังใบอนุญาต

จะใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำไม่ได้ เพราะถ้าจะใช้ได้โดยไม่มีคามผิดแล้ว จะต้องเปิดโอกาสให้ลงชื่อหลังใบอนุญาตเพื่อเหตุอะไร

ส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของเรือตามมาตรา ๑๐ แห่ง พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น ถ้าความจริงผู้ร่างประสงค์จะให้ความหมายอย่างกว้าง ก็นความถึงผู้เช่าหรือผู้ครอบครองใช้ในฐานะอย่างอื่นแล้ว ก็รู้สึกว่าได้ใช้คำว่า “เจ้าของ” โดยไม่ถูกต้องตรงตามความหมายที่เข้าใจกันเสียเลย การมีสิทธิเป็นเจ้าของกับการเกี่ยวข้องเอาเรือไปใช้จับสัตว์น้ำตามความเป็นจริงนั้น มีความหมายต่างกันแยกกันได้ ว่าถึงการเป็นเจ้าของ โดยปกติย่อมมุ่งหมายถึงสิทธิ ถ้ามุ่งหมายจะลงโทษผู้ครอบครองใช้ ศัพท์อื่นยังมีอีกถมไป แต่อย่างไรก็ตาม ถ้ามีทางที่จะแปลไปถึงผู้เช่าผู้ครอบครองใช้ได้แล้ว ก็จะช่วยให้พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับได้กว้างขวางยิ่งขึ้น เอาผิดแก่ผู้เช่าผู้ครอบครองใช้ได้ด้วย ความมุ่งหมายอันแท้จริงมีอยู่แค่นั้น ย่อมเห็นได้จากเหตุที่ต้องบัญญัติกฎหมายนี้ขึ้น โดยมีชาวต่างประเทศส่งเรือเข้ามาจับปลาในน่านน้ำไทย เจ้าของเองอยู่ในต่างประเทศเอาตัวมาฟ้องร้องไม่ได้ จับได้ก็ไม่ได้แต่จะฟ้องเอาผิดกับนายเรือ

คดีนี้มีข้อวินิจฉัยที่สำคัญอยู่ด้วยว่า การอ้างคำพิพากษากฎีกานั้น ไม่ถือว่าเป็นการอ้างเหตุผลหรือกฎหมาย ว่ากันตามหลักย่อมเถียงไม่ได้ เพราะคำพิพากษาเป็นแต่การวินิจฉัยใช้กฎหมาย ไม่ใช่ตัวบทกฎหมาย แต่บางทีก็อ้างกันไปโดยนึกว่าในคำพิพากษาได้มีการอ้างถึงและวินิจฉัยตัวบทกฎหมายอยู่เพียงพอแล้ว แต่พึงสังเกตว่า ศาลฎีกาเป็นแต่วินิจฉัยว่าจะอ้างแต่คำพิพากษากฎีกาในฎีกาเท่านั้นไม่พอ ไม่ได้หมายความว่า ถ้ารูปคดีใดตรงกับคำพิพากษากฎีกาซึ่งได้วินิจฉัยไว้แล้ว ศาลจะยกเอาแต่เพียงคำพิพากษากฎีกามาเป็นข้อตัดสินไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๐๕/๒๔๕๐
ประมวลแพ่งฯ ชื้อขาย พ.ร.ก. ควบคุมยานพาหนะทางน้ำ

ทำหนังสือสัญญาซื้อขายเรือขนาด ๑๙ ตันเศษโดยชำระราคาบางส่วน และจะไปทำการโอนกันในวันหน้า แม้จะได้มอบเรือให้ผู้ซื้อไปแล้ว ก็ถือว่าเป็นสัญญาจะซื้อขาย ไม่ใช่สัญญาซื้อขายเด็ดขาด ย่อมฟ้องร้องบังคับตามสัญญาได้

การซื้อขายเรือขนาด ๑๙ ตันเศษ ถ้าเป็นเพียงสัญญาจะซื้อขาย ย่อมไม่ขัดต่อพระราชกฤษฎีกาควบคุมยานพาหนะทางน้ำ

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๖๐๕/๒๔๕๐

ศาลฎีกา

วันที่ ๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๕๐

ความแพ่ง

นายบัน วงษ์วานิช

โจทก์

ระหว่าง

นางพอน บัวเทศ นางแบ่งลำ วิเศษปั้น

จำเลย

เรื่อง ผิดสัญญาซื้อขาย

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๔๘

โจทก์ฟ้องและยื่นคำร้องว่า เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๔๔๗ นางพอนจำเลยได้ทำหนังสือสัญญาขายเรือข้างกระดาน ทะเบียนเลขที่ ๔๔๖๘๖ ให้โจทก์เป็นเงิน ๒๕๕๐ บาท โจทก์ได้ชำระราคาให้ในวันทำสัญญา ๑๐๐๐ บาท ส่วนที่เหลือ ๑๕๕๐ บาทตกลงจะชำระกันในวันโอนทะเบียน เพราะนางพอนยังไปเอาทะเบียนเรือมาจากกรมเจ้าท่าไม่ได้ โจทก์ได้เตือนนางพอนให้จัดการโอนทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่หลายครั้งก็ผลัดเรื่อยมา ถึงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๔๔๘ นางพอนได้นำนายร้อยตำรวจตรีภักดี พนักงานสอบสวนไปยึดเรือที่ขายให้แก่โจทก์ อ้างว่าได้โอนขายให้แก่นางแบ่งลำจำเลยเมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๔๘ นายร้อยตำรวจตรีภักดีบังคับโจทก์ให้ส่งมอบเรือแก่นางแบ่งลำจำเลย โจทก์มีความกลัวจึงได้ยอมลงชื่อในบันทึกโดยผิดใจ แต่โจทก์ได้บอกล้างบันทึกนั้นแล้ว นางพอนจำเลยเป็นมารดานางแบ่งลำจำเลยสมยอมกันซื้อขายเรือ จึงขอให้สั่งทำลายการโอนระหว่างจำเลยทั้งสอง ให้นางพอนจำเลยจัดการโอนทะเบียนเรือให้โจทก์ หรือบังคับให้ใช้ราคาเรือ ๗๐๐๐ บาท

หรือให้จำเลยคืนเงิน ๑๐๐๐ บาท และใช้ค่าซ่อมเรืออีก ๑๕๐๐ บาท

นางพอนจำเลยแก้ว่า ไม่เคยแสดงเจตนาจะขายเรือลำใดแก่โจทก์ ไม่เคยมีเรือทะเบียนเลขที่ ๔๔๖๔๖ ความจริงเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ โจทก์ได้ขอเช่าเรือทะเบียนเลขที่ ๐๔๔๖๔๗ ของจำเลย ๑ ปีเป็นค่าเช่า ๑๐๐๐ บาท โจทก์ได้หลอกจงจำเลยให้ลงลายพิมพ์นิ้วมือในกระดาษบอกว่าเป็นใบเสร็จรับเงินค่าเช่าเรือ เมื่อจวนจะครบสัญญาเช่า นางพอนจึงได้ขายให้แก่นางแบ่งลำจำเลยผู้เป็นบุตรโดยสุจริต ตามสัญญาท้ายฟ้องโจทก์เรือที่จะขายมีขนาด ๑๙.๕๕ ตันกรอสมีประกาศกระทรวงคมนาคมห้ามการโอน ฯลฯ นอกจากได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมเจ้าท่า จึงเป็นสัญญาอันต้องห้ามตามกฎหมายและเป็นโมฆะ

นางแบ่งลำจำเลยว่าได้ซื้อเรือตามทะเบียนเลขที่ ๐๔๔๖๔๗ จากนางพอนมารดาโดยสุจริตและได้จัดการโอนทะเบียนเรือต่อเจ้าหน้าที่แล้ว ตัดฟ้องว่าโจทก์กับนางแบ่งลำได้ตกลงยอมความกันเป็นหนังสือคืนเรือให้แก่จำเลยแล้ว ไม่มีสิทธิจะฟ้องจำเลย

นางพอนจำเลยแถลงรับว่า ลายพิมพ์นิ้วมือนำหนังสือสัญญาซื้อขายที่โจทก์อ้างเป็นลายพิมพ์นิ้วมือของนางพอนจำเลย

ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า มีประกาศพระราชกฤษฎีกาควบคุมยานพาหนะสาธารณะทางน้ำในภาวะคับขัน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๖ ให้อำนาจรัฐมนตรี กระทรวงคมนาคมที่จะสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเรือดำเนิรกิจการตามคำสั่งภายใต้ความควบคุมของพนักงานเจ้าหน้าที่ และมีประกาศรัฐมนตรีกระทรวงคมนาคมลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๔๖ ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเรือลำน้ำที่มีไซ้เรือกล ซึ่งมีขนาดตั้งแต่ ๖ ตันกรอสขึ้นไปทำการโอนขายแลกเปลี่ยนให้ฝากให้เช่าให้ยืมหรือส่งมอบเรือให้แก่ผู้อื่น นอกจากได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมเจ้าท่าเสียก่อน เรือพิพาทมีขนาด ๑๙ ตันเศษจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับการที่นางพอนจำเลยทำสัญญาขายและมอบเรือให้โจทก์ไป จึงเป็นการขัดต่อกฎหมายตกเป็นโมฆะ โจทก์จึงไม่มีสิทธิจะฟ้องให้บังคับโอนทะเบียนเรือ หรือให้เพิกถอนการโอนระหว่างจำเลยหรือให้ใช้ราคาเรือ และวินิจฉัยว่าฝ่ายโจทก์มีสัญญาซื้อขายซึ่งมีลายพิมพ์มือนางพอนจำเลยมีนายธำรงค์ปลัดอำเภอ นายศิริภูกันันและนายสนั่น เบิกความยืนยันว่า นางพอนตกลงขายเรือและรับราคาไปพันบาท ฝ่ายจำเลยมีแต่นายฉ่ำเบิกความประกอบคำนางพอนว่าเป็นค่าเช่า จึงฟังว่าความจริงเป็นราคาเรือ หากใช้ค่าเช่าไม่ นางพอนจึงต้องคืนให้แก่โจทก์ ส่วนเรื่องค่าซ่อมแซมเรือ โจทก์เองว่าธรรมดาเรือใช้ไปก็ต้องซ่อม ในขณะที่ซ่อมแซมโจทก์เป็นผู้ใช้เรือได้รับประโยชน์อยู่แล้ว ไม่ได้แสดงว่าได้เสียค่าใช้จ่ายพิเศษอย่างไร จึงไม่มีสิทธิเรียกให้ชดใช้ พิพากษาให้นางพอนจำเลยคืนเงินพันบาทแก่โจทก์ ค่าขออื่นให้ยกค่าฤชาธรรมเนียมค่าทนายให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า สัญญาระหว่างโจทก์กับนางพอนจำเลยเป็นสัญญาจะซื้อขาย เพราะข้อ ๒ แห่งสัญญากำหนดว่า จนกว่าจะได้โอนทะเบียนเรือให้ผู้ซื้อถูกต้องแล้ว และข้อ ๓

ว่าในการที่ทำหนังสือสัญญารับเงินล่วงหน้าและมอบเรือให้ผู้ซื้อไปก่อน ก็โดยผู้ขายยังเอาทะเบียนเรือจากกรมเจ้าท่าไม่ได้ เมื่อได้ทะเบียนเรือแล้วจะได้จัดการโอนและรับเงินให้เสร็จไป ทั้งไม่ปรากฏว่าอธิบดีกรมเจ้าท่าไม่อนุมัติให้โอนทะเบียนการขายเรือลำนี้ ข้อเท็จจริงกลับปรากฏว่าแทนที่นางพอนจะจัดการโอนขายเรือให้แก่โจทก์ กลับไปโอนทะเบียนเรือขายให้แก่นางแบ่งลำบุตร โดยนางพอนบอกความว่า พยายามโอนขายเรือให้นางแบ่งลำเป็นเงิน ๒๐๐๐ บาท วันโอนเรือนางแบ่งลำไม่ได้ชำระเงิน เพราะนางพอนได้เอาไปก่อนแล้ว แต่นางแบ่งลำเบิกความว่า นางแบ่งลำชำระเงินสด ๑๘๐๐ บาท อีก ๒๐๐ บาทนางพอนเอาไปก่อนแล้ว การที่นางพอนทำสัญญาจะขายเรือให้แก่โจทก์เป็นเงิน ๒๕๕๐ บาท และรับเงินล่วงหน้าไป ๓๐๐๐ บาทแล้ว กลับเอามาขายให้แก่นางแบ่งลำจำเลยผู้เป็นบุตรในราคาเพียง ๒๐๐๐ บาทนั้น เชื่อว่าจำเลยทั้งสองได้กระทำการโอนเรือทั้งที่รู้ว่าเป็นทางให้โจทก์เสียเปรียบ จึงพิพากษากลับให้เพิกถอนนิติกรรมซื้อขายเรือระหว่างจำเลยทั้งสอง และให้นางพอนจำเลยจัดการโอนทะเบียนเรือให้โจทก์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้จำเลยทั้งสองเสียค่าฤชาธรรมเนียม กับค่าทนาย ๒ ศาลรวม ๒๐๐ บาทแทนโจทก์

จำเลยทั้งสองฎีกา

ศาลฎีกาได้ฟังคำแถลงและประชุมพิจารณาแล้ว มีข้อวินิจฉัยตามฟ้องฎีกาของจำเลยอยู่ ๒ ประการ ประการที่ ๑ ที่ฎีกากว่าเป็นเรื่องเช่าเรือหาใช้ซื้อขายเรือไม่นั้น นางพอนจำเลยได้แถลงรับไว้ในรายงานพิจารณาลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๔๘๘ แล้วว่า ลายพิมพ์นิ้วมือทำสัญญาซื้อขายที่โจทก์ส่งศาลพร้อมกับฟ้องเป็นลายพิมพ์นิ้วมือของนางพอนจำเลย และโจทก์ยังมีตัวโจทก์ นายธำรงค์ ปลัดอำเภอ นายหิรัญกานันท์กับนายสนั่นยืนยันว่า นางพอนได้ทำสัญญาขายเรือรายนี้ให้แก่โจทก์ ฝ่ายจำเลยมีนางพอนจำเลยกับนายจำว่า เป็นเรื่องเช่าเรือแต่ถ้อยคำขัดกันไม่น่าฟัง นางพอนว่าโจทก์เขียนใบเสร็จรับเงินค่าเช่าให้นายพอนลงชื่อ นายจำว่าโจทก์เอาหนังสือสัญญาเช่าให้นางพอนลงชื่อหลักฐานพะยานโจทก์มีน้ำหนักน่าเชื่อฟังยิ่งกว่าฝ่ายจำเลยมาก ศาลฎีกาก็เชื่อข้อเท็จจริงว่าเป็นเรื่องสัญญาขายเรือหาใช้เรื่องเช่าไม่ ประการที่ ๒ ที่ฎีกากว่าศาลชั้นต้นเชื่อว่าเป็นสัญญาซื้อขาย ศาลอุทธรณ์เชื่อว่าเป็นสัญญาจะซื้อจะขาย ฟ้องโจทก์ก็กล่าวว่าเป็นสัญญาซื้อขาย ควรฟังอย่างศาลชั้นต้นว่าเป็นสัญญาซื้อขายและเป็นโมฆะนั้น ได้พิจารณาแล้วฟ้องโจทก์กล่าวว่า นางพอนจำเลยได้ทำสัญญาขายเรือให้แก่โจทก์เป็นความจริง แต่มีคำกล่าวต่อไปว่าในวันทำสัญญาโจทก์ได้ชำระราคาเรือแล้ว ๑๐๐๐ บาท อีก ๑๕๕๐ บาทโจทก์และนางพอนตกลงจะชำระกันในวันโอนทะเบียนเพราะนางพอนยังไปเอาทะเบียนเรือจากกรมเจ้าท่าไม่ได้ เอกสารสัญญาที่โจทก์ส่งพร้อมฟ้องก็มีข้อความว่า ในการที่ทำหนังสือสัญญารับเงินล่วงหน้าและมอบเรือให้ผู้ซื้อไปก่อนก็โดยผู้ขายยังเอาทะเบียนเรือจากกรมเจ้าท่าไม่ได้ เมื่อได้ทะเบียนเรือแล้วจะได้จัดการโอนและรับเงินให้เสร็จไป ข้อความทั้งนี้แสดงชัดแจ้งว่า ผู้ซื้อผู้ขายยังจะต้องปฏิบัติตามสัญญาคือจะต้องไปขอโอนทะเบียนต่อกรมเจ้าท่าซึ่งมีอธิบดีกรมเจ้าท่าเป็นผู้พิจารณาตามประกาศรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ในขณะทำสัญญา) นั้นอยู่แล้ว สัญญารายนี้จึงไม่เป็นโมฆะดังที่จำเลยฎีกาขึ้นมา และเป็นสัญญาจะซื้อจะขายอย่างสมบูรณ์ตาม

ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์มาตรา ๔๕๖ วรรค ๒ จึงให้ยกฎีกา พิพากษายืน ให้จำเลยใช้ค่า
ทนายชั้นฎีกาแก่โจทก์อีก ๑๐๐ บาท

มณูกันย์วิมลสาร
เลขวณิชธรรมวิทักษ์
ประมุด สุวรรณศรี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๗๗/๒๕๕๓

พ.ร.บ. การประมง ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ฉบับลงวันที่ ๑๘ พ.ย. ๒๕๕๑

การที่จำเลยใช้แหทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำ ซึ่งมีสภาพเป็นแม่น้ำในฤดูปลามีไข่ นั้น ต้องวินิจฉัยตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฉบับลงวันที่ ๑๘ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๓ เมื่อไม่ปรากฏว่าแม่น้ำนั้นเป็นเครื่องมือต้องห้ามตามประกาศ ข้อ ๓ นั้นแล้ว จำเลยไม่มีความผิด

เครื่องมือที่ระบุไว้ในข้อ ๔ เป็นเรื่องจับสัตว์น้ำในที่ไม่มีสภาพเป็นแม่น้ำ

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๔๗๗/๒๕๕๓

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ความอาญา

อัยการเพชรบูรณ์

โจทก์

ระหว่าง

นายเปื่อย ทาสี ที่ ๑ นายเอี่ยม สอาดโถม ที่ ๒ จำเลย
เรื่อง จับสัตว์น้ำในฤดูปลามีไข่

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒ โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ เวลากลางวัน จำเลยสมคบกันใช้แหทำการจับสัตว์น้ำในลำน้ำป่าสัก เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยแห ๒ ปาก เหตุเกิดที่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ อัยการถือว่าจำเลยกระทำการฝ่าฝืนประกาศของรัฐมนตรีและข้าหลวงประจำจังหวัด ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒, ๖๕, ๗๐ ประกาศรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ และประกาศข้าหลวงประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒

จำเลยให้การรับสารภาพ

ศาลจังหวัดเพชรบูรณ์พิจารณาแล้ว เห็นว่า การกระทำของจำเลยต้องด้วยข้อยกเว้นในข้อ ๓ ของประกาศรัฐมนตรี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำเลยไม่มีความผิด พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์

ปล่อยจำเลยไป ของกลางคืนจำเลย

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกาว่า การทำการประมงในที่มีสภาพเป็นแม่น้ำ อนุญาตให้ใช้เครื่องมือที่ได้ระบุไว้ในข้อ ๔ แห่งประกาศกระทรวงเกษตรธิการ จำเลยใช้เครื่องมืออย่างอื่นจึงมีความผิด

ศาลฎีกาได้ตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาคดีเรื่องนี้แล้ว ปัญหาในคดีนี้เป็นเรื่องตีความตามประกาศของกระทรวงเกษตรธิการ ฉบับลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๑ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐

ประกาศมีความว่า “ข้อ ๑ ฤดูปลามีไข่ในนานนั้นจัดในท้องที่ทุกจังหวัดให้ถือกำหนดตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ของทุกปี

ข้อ ๒ ในฤดูปลามีไข่ตามข้อ ๑ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการประมงด้วยเครื่องมือใด ๆ ในที่จับสัตว์น้ำ ในน่านน้ำจัดในท้องที่ทุกจังหวัดโดยเด็ดขาด เว้นแต่ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำ และด้วยเครื่องมือทำการประมงตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ แห่งประกาศนี้

ข้อ ๓ การทำการประมงในฤดูปลามีไข่ตามข้อ ๑ ในที่จับสัตว์น้ำซึ่งมีสภาพเป็นแม่น้ำ (ตามแผนที่ภูมิศาสตร์) และด้วยเครื่องมือทำการที่ไม่ต้องห้ามตามประกาศฉบับอื่น ๆ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ อนุญาตให้กระทำได้ แต่ห้ามมิให้ทำการประมงด้วยวิธีประดาตั้งแต่ ๓ เครื่องมือขึ้นไป

ข้อ ๔ การทำการประมงในฤดูปลามีไข่ตามข้อ ๑ ในที่จับสัตว์น้ำในที่ไม่มีสภาพเป็นแม่น้ำ อนุญาตให้ใช้เฉพาะเครื่องมือทำการประมงตามชนิดและขนาดดังต่อไปนี้ได้คือ

(ก) เบ็ดทุกชนิด เว้นแต่เบ็ดราว

(ข) ตะแกรง สวิง ซ้อน ยอ ชะนาง แต่เครื่องมือเหล่านี้ต้องมีขนาดปากกว้างไม่เกิน

๒ เมตร

(ค) ไซ ดุ่ม อีจู้ รัน โปง หรือ ตม

ข้อ ๕ การทำการประมงในบ่อล่อสัตว์น้ำ ในฤดูปลามีไข่ตามข้อ ๑ โดยการถ่ายเท ลูบ หรือวิด หรือด้วยเครื่องมือใด ๆ ห้ามมิให้กระทำตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ของทุกปี”

ตามประกาศนี้จะเห็นได้ว่า ได้กำหนดเวลา สถานที่ เครื่องมือ วิธีซึ่งห้ามสำหรับทำการประมง กล่าวไว้เป็นข้อ ๆ

แต่ทว่าการทำการประมงในที่มีสภาพเป็นแม่น้ำเช่นในคดีนี้ ต้องวินิจฉัยตามความในประกาศข้อ ๓ ซึ่งอนุญาตให้กระทำได้ด้วยเครื่องมือที่ไม่ต้องห้าม ฯลฯ แต่ห้ามมิให้ทำการประมงด้วยวิธีประดาตั้งแต่ ๓ เครื่องมือขึ้นไป

ที่โจทก์ฎีกาว่า การทำประมงในที่มีสภาพเป็นแม่น้ำ อนุญาตให้ใช้เครื่องมือที่ได้ระบุไว้ใน

ข้อ ๔ มี (ก) (ข) (ค) นั้นหาถูกต้องไม่ เพราะเครื่องมือที่ระบุไว้ในข้อ ๔ เป็นเครื่องมือสำหรับการประมงในที่จับสัตว์น้ำที่ไม่มีสภาพเป็นแม่น้ำต่างหาก จะยกมาใช้ในกรณีข้อ ๓ ไม่ได้

ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงต้องกันมาว่า จำเลยใช้เครื่องมือที่ไม่ต้องห้าม และโจทก์ก็มิได้ฎีกาคัดค้านว่า เครื่องมือที่จำเลยใช้นั้น เป็นเครื่องมือต้องห้าม จึงไม่มีประเด็นที่ศาลฎีกาจะวินิจฉัยในข้อนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๔๒/๒๕๕๔ (ฎีกาย่อ)

(อัยการสุราษฎร์ธานีโจทก์ นายเซ่งฟั่ง แซ่กู่กับพวกรวม ๑๓ คน
จำเลย นายติว โปวา ผู้ร้อง)

พ.ร.บ. การประมง

พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมง

ในเขตประมงไทย อาญา ธิปไตย

ชนต่างด้าวที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกประเทศ นำเรือเข้ามาทำผิดภายในเขตการประมงไทย เรือรบไทยไล่ตามจับได้ห่างฝั่ง ๖ ไมล์ อันเป็นท้องทะเลหลวง ดังนี้ ถือว่าการจับยอมสมบูรณ์ตามกฎหมาย

โจทก์ฟ้องหาว่าจำเลยสมคบกันลักลอบทำการประมงในน่านน้ำไทยโดยไม่ได้รับอนุญาต ขอให้ลงโทษ ฯลฯ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๔๘๒ มาตรา ๗ - ๑๐ - ๑๑ และพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๒๐ - ๒๒ - ๒๕ และ ๒๙ แต่ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตประมงไทย ๒๔๘๒ มาตรา ๑๑ ซึ่งเป็นบทหนัก ให้จำคุกจำเลยที่ ๑ ไว้ ๖ เดือน จำเลยนอกนั้นปรับคนละ ๑๕๐ บาท เรือของกลางและของกลางอื่นให้ริบ เว้นแต่ธงอังกฤษ ธงจีนไม่ริบข้อหาอื่นให้ยกเสีย ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน นายติว โปวา ผู้รับมอบอำนาจจากนายอ่อง กิมโฮ ผู้ร้อง ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย ว่า เรือของกลางถูกจับนอกน่านน้ำแห่งประเทศไทย ไม่มีผลสมบูรณ์ในกฎหมาย และเจ้าของเรือและผู้เช่าอยู่สิงคโปร์ โจทก์มิได้ฟ้องหรือนำสืบให้เห็นว่า บุคคลทั้ง ๒ ได้สมคบกับจำเลย จึงไม่ควรริบเรือของกลาง

ศาลฎีกาเห็นว่า ศาลล่างทั้งสองฟังข้อเท็จจริงต้องกันมาว่าจำเลยได้ใช้เรือของกลางทำการจับสัตว์น้ำโดยวิธีระเบิดภายในเขตประมงไทย เรือรบไทยไล่ตามจับเรือของกลางและจำเลยได้ห่างฝั่งกลับตัน ๖ ไมล์ อันเป็นท้องทะเลหลวงเช่นนี้ การจับรายนี้จึงสมบูรณ์ตามกฎหมาย ส่วนเรื่องเรือของกลางนั้น แม้เจ้าของเรือและผู้เช่าจะอยู่สิงคโปร์ก็ดี ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๑๐ วรรคท้าย ก็บัญญัติไว้ให้ศาลมีอำนาจริบได้ทั้งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ก็ฟังข้อเท็จจริงต้องกันมาว่า สัญญาข้อ ๖ ที่ผู้ร้องอ้างแสดงว่าผู้ร่อน่าจะมีส่วนรู้เห็นในการที่จำเลยจะเอาเรือไปใช้ในการกระทำผิด จึงได้ระบุนความว่า ถ้าถูกประเทศใดยึดเอาเรือทำให้เจ้าของเรือเสียหายผู้เช่าต้องรับผิดชอบใช้ค่าเรือเป็นราคา ๘,๐๐๐ เหรียญ ดังนี้ ฎีกาของผู้ร้องดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นเรื่องคัดค้านข้อเท็จจริง ไม่ใช่ปัญหากฎหมาย ฎีกาผู้ร้องฟังไม่ขึ้น จึงพิพากษายืน.

(นนทบัญญัติ, ธรรมบัญญัติ, นิตินิยมประภรณ์)

คำพิพากษาฎีกาฉบับนี้แสดงให้เห็นหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง กล่าวคือถ้าปรากฏว่าเรือลำใด กระทำผิดกฎหมายในทะเลอันเป็นน่านน้ำของประเทศใด แล้วหลบหนีไปยังทะเลหลวง ประเทศนั้นย่อมมีสิทธิติดตามไปได้ในทันทีทันใดโดยไม่ขาดตอน (ดู Alf. Ross. Lehrbuch des Voelkerrechts, 1951 หน้า ๑๗๓) ฉะนั้นในคดีนี้เรือรบไทยจึงมีสิทธิที่จะติดตามจับกุมเอาเรือและจำเลยนำกลับมายังประเทศไทยได้ ส่วนในเรื่องริบเรือนั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๑๐ วรรคท้ายได้ให้อำนาจศาลที่จะริบหรือไม่ริบก็ได้ เมื่อศาลเห็นว่าในคดีนี้ควรจะสั่งให้ริบเรือ ศาลก็มีอำนาจสั่งได้ตามที่ มาตรา ๑๐ วรรคท้ายให้อำนาจไว้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๗๒ - ๑๒๗๓/๒๕๕๔
พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย
วิธีพิจารณาความอาญา สอบสวน อำนาจศาล

ผู้บังคับการ เรือแห่งราชนาวีไทยผู้กระทำการจับกุมหรือสั่งให้จับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาทำการประมงในเขตน่านน้ำไทยนั้น ย่อมเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่และเป็นพนักงานสอบสวนคดีนั้นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๕๔๒

ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๕๔๒ ซึ่งฟ้องโจทก์บรรยายไว้ด้วยว่า พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หนึ่ง และผู้บังคับการเรือซึ่งจับกุมจำเลย เป็นผู้สอบสวนจำเลยแล้ว เมื่อจำเลยมิได้ให้การคัดค้านเรื่องการสอบสวนนี้ หรืออำนาจศาลแต่อย่างใดเลย ดังนี้ เมื่อไม่ปรากฏชัดแจ้งเป็นอย่างอื่นก็ต้องฟังว่า การสอบสวนนั้นได้กระทำโดยชอบถูกต้องตามที่กล่าวในฟ้อง.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๒๗๒ /๒๕๕๔
๑๒๗๓

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔
ความอาญา

อัยการตรัง

โจทก์

นายอิบรฮิม บินสาด ที่ ๑ นายลิซวน แซ่ฟู ที่ ๒

นายมะกะ บินสือด ที่ ๓

จำเลย

ระหว่าง

อัยการตรัง

โจทก์

นายอาลี บินยาบ ที่ ๑ นายอะมิดิน ที่ ๒

นายสะเหล็ม บินโหยบ ที่ ๓ นายอุหมะลี ที่ ๔ จำเลย

เรื่อง ผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๓ คดีสองสำนวนนี้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษารวมกัน

โจทก์ฟ้องทั้งสองสำนวนมีความตอกันว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๘ ถึง ๙ ตุลาคม ๒๔๙๒ เวลากลางวันและกลางคืน จำเลยเป็นบุคคลต่างด้าว มีภูมิลำเนาอยู่ จังหวัดเปอลิส สหรัฐมลยา นอกราชอาณาจักรไทย จำเลยไม่มีสิทธิที่จะได้รับอนุญาตให้ทำการประมงในเขตการประมงไทย ตามกฎหมาย จำเลยได้บังอาจสมคบกันกระทำความผิดต่อกฎหมาย คือนายอิบราฮิม นายลิซวัน นายมะกะ จำเลยในคดีแดงที่ ๖๕๒/๒๔๙๒ ของศาลจังหวัดกับพวกที่หลบหนีได้นำเรือยนต์ชื่อสลังงอ ๕๕๑ และนายอาลี นายอะมิติน นายสะเหล็ม นายอุหมะลี จำเลยในคดีแดงที่ ๖๕๓/๒๔๙๒ ของศาลจังหวัด กับพวกที่หลบหนีนำเรือยนต์ชื่อริเกิล พี. เอส. ๖๔๘ พร้อมด้วยเรือเล็กอันเป็นเรือจับปลา มีสัญชาติ ต่างประเทศเข้ามาในเขตน่านน้ำไทยแล้วบังอาจสมคบกันใช้เรือดังกล่าวเป็นพาหนะลักลอบทำการ ประมงด้วยวิธีใช้อวนจับโดยไม่ใช้อชญาบัตร ทั้งนี้โดยในสำนวนแรกนายอิบราฮิมเป็นนายเรือ ผู้ควบคุมเรือ นายลิซวันเป็นช่างเครื่อง จำเลยนอกนั้นเป็นคนเรือ ในสำนวนหลังนายกาสิเป็นนายเรือ ผู้ควบคุมเรือ นายสะเหล็ม เป็นช่างเครื่อง จำเลยนอกนั้นเป็นคนเรือ ทั้งนี้โดยมิได้รับอนุญาตจาก พนักงานเจ้าหน้าที่และรัฐมนตรีตามกฎหมาย เหตุเกิดที่ตำบลเกาะ อำเภอมือ จังหวัดสตูล ขอให้ ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๔, ๗, ๑๖, ๒๕ ถึง ๓๒ มาตรา ๖๑ ถึง ๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๔๑๔ มาตรา ๔, ๕, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒ กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๖๓, ๗๑ กฎกระทรวงเกษตราธิการ (ฉบับที่ ๑) ๒๔๙๐ ว่าด้วยชื่อเครื่องมือในพิภตออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙ และให้ริบของกลาง จำเลยทั้งสองสำนวนต่างให้การปฏิเสธ ต่อสู้ว่า เจ้าหน้าที่ทหารเรือไทยได้ล่วงล้ำเข้าไป จับจำเลยในเขตน่านน้ำของอังกฤษ

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว เห็นว่าเรื่องนี้จำเลยจะได้ใช้อวนจับปลาหรือไม่ กรณียังเป็นที่ยังสงสัย ทั้งไม่แน่ว่าการจับปลาในเขตน่านน้ำไทยหรือไม่ จึงพิพากษายกฟ้องโจทก์ ของกลางคืน เจ้าของ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามผู้กระทำความผิด บางอย่าง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ บัญญัติเฉพาะความผิดบางอย่าง ไม่กินถึงคดีนี้ ตามมาตรา ๖ ซึ่งกินถึงคดีนี้ด้วยก็บัญญัติเพียงว่า ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานฝ่าย ปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามความในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การที่จะสอบสวนกัน อย่างไรก็ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ เหตุเรื่องนี้เกิดขึ้น ในเขตอำเภอมือ จังหวัดสตูล จับจำเลยได้ในเขตจังหวัดสตูล แต่ภูมิลำเนาของจำเลยอยู่นอก พระราชอาณาจักรไทย ตามปกติย่อมเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนอำเภอมือสตูล เป็นผู้สอบสวน

ข้อความที่กรอกในฟ้องตอนต้นที่ว่า พนักงานสอบสวนอำเภอกันตัง และผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ ได้สอบสวนแล้ว แต่คำบรรยายฟ้องในตอนท้ายมีว่า ผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวน ได้สอบสวนความผิดของจำเลยแล้ว แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำนายเรือโทชาญ ผู้บังคับการเรือว่า ได้สอบสวนเรื่องนี้เองที่เกาะยางในเขตจังหวัดสตูลทั้งหมด ไม่ปรากฏว่าพนักงานสอบสวนอำเภอกันตังได้สอบสวนด้วยเลย และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ พนักงานสอบสวนอำเภอกันตังก็ไม่มีหน้าที่สอบสวนคดีนี้ การฟ้องจำเลยจะฟ้องที่ศาลไหนก็ต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒ ต้องฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดสตูลซึ่งเป็นศาลที่เกิดเหตุหรือศาลอาญา ฉะนั้นการที่โจทก์นำคดีมาฟ้องที่ศาลจังหวัดตรังจึงเป็นการฟ้องผิดศาลจำต้องยกฟ้อง จึงพิพากษายืน

โจทก์ฎีกาว่า โจทก์มิได้ฟ้องคดีนี้ตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. ๒๔๙๐ เลย แต่โจทก์ฟ้องตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจผู้บังคับการเรือมีอำนาจทำการสอบสวนในความผิดเช่นนี้ได้ และในคดีนี้ผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ ก็หาได้ทำการสอบสวนที่เกาะยางทั้งหมดไม่ ความจริงเมื่อนำเรือที่จับมาที่อำเภอกันตังแล้ว ได้ทำการสอบสวนเรื่องนี้ร่วมกับพนักงานสอบสวนอำเภอกันตังด้วย ดังที่โจทก์ได้กล่าวระบุนาในฟ้องตอนต้นนั้นแล้ว ทั้งคดีนี้จำเลยก็มีได้คัดค้านในเรื่องเขตอำนาจศาลนี้แต่ประการใด แสดงว่าเรื่องเขตอำนาจศาลนี้ได้กระทำถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ที่ศาลอุทธรณ์ว่าศาลจังหวัดตรัง ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีจึงยังไม่ถูกต้อง

ศาลฎีกาตรวจปรึกษาคดีแล้ว ชั้นนี้มีประเด็นจะต้องวินิจฉัยว่า การสอบสวน และการฟ้องศาลในความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตประมงไทย ๒๔๘๒ ตามฎีกาโจทก์ จะเป็นการถูกต้องชอบด้วยเขตอำนาจศาลหรือไม่

เบื้องต้นควรกล่าวเสียก่อนว่าในฟ้องทั้งสองคดีนี้โจทก์กล่าวในตอนต้น แห่งคำฟ้องว่า “พนักงานสอบสวนอำเภอกันตังและผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ แห่งราชนาวีไทยได้สอบสวนแล้ว” และในตอนท้ายแห่งคำฟ้องกล่าวอีกว่า “ผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ (ผู้จับจำเลยและยึดเรือของกลางคดีนี้) ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนได้สอบสวนความผิดจำเลยแล้ว” คดีนี้จำเลยมิได้ให้การคัดค้าน เรื่องการสอบสวนนี้หรืออำนาจศาลแต่อย่างไรเลย ฉะนั้นเมื่อไม่ปรากฏเป็นอย่างอื่น ก็ต้องฟังว่าการสอบสวนรายนี้ได้กระทำโดยชอบถูกต้องตามที่กล่าวในฟ้อง

ในส่วนประเด็นเกี่ยวกับการสอบสวนว่าจะชอบหรือไม่นั้นเห็นฟ้องกับฎีกาโจทก์ว่าตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๔๘๒ ที่โจทก์อ้าง มาตรา ๔ ได้บัญญัติคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายถึงผู้บังคับการเรือแห่งราชนาวีด้วย และในมาตรา ๑๐ มีความว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับและยึดเรือที่ได้กระทำผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้กระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจที่จะพ่วงเรือหรือบังคับให้ผู้ควบคุมเรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อนำไปยังท่าเรือที่ใกล้ที่สุด ซึ่งเหมาะแก่การที่จะสอบสวนหรือทำการอย่างอื่นเพื่อฟ้องร้อง

ตามกฎหมาย การสอบสวนความผิดอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้กระทำการจับกุมหรือสั่งให้จับกุมนั้นมีอำนาจทำการสอบสวนได้ ฯลฯ”

ตามนี้จึงเห็นได้ว่าผู้บังคับการเรือแห่งราชนาวิ ถือว่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมและทำการสอบสวนในความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ และตามพระราชบัญญัตินี้ก็หาได้กล่าวไว้ให้ทำการสอบสวนในท้องที่ใดไม่เป็นแต่จะให้นำไปยังท่าเรือที่ใกล้ที่สุดซึ่งเหมาะแก่การที่จะสอบสวนเพื่อฟ้องร้องก็ เมื่อตามฟ้องได้บรรยายไว้แล้วว่าคดีนี้ผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ (ผู้จับกุมและยึดเรือของกลาง) ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนได้สอบสวนความผิดของจำเลยแล้ว ประกอบทั้งจำเลยก็ไม่ได้คัดค้านในข้อนี้ แม้การสอบสวนนี้จะทำที่เกาะยาวในเขตจังหวัดสตูล และหรือที่อำเภอกันตังในเขตจังหวัดตรัง ก็ต้องฟังว่าการสอบสวนนั้นกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ส่วนในเรื่องอำนาจศาลนั้น จริงอยู่หากฟังว่าคดีนี้เจ้าพนักงานมิได้ทำการสอบสวนในท้องที่เขตจังหวัดตรังตามอำนาจแล้ว ก็น่าจะมีปัญหาอยู่ว่าศาลจังหวัดตรังจะมีอำนาจชำระหรือไม่ แต่คดีนี้ตามฟ้องกล่าวว่าพนักงานสอบสวนอำเภอกันตัง และผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ แห่งราชนาวิไทยได้สอบสวนแล้วประกอบกับโจทก์ฟ้องคดีนี้ที่ศาลจังหวัดตรัง จึงย่อมมีความหมายให้เข้าใจได้ว่าการสอบสวนคดีนี้ได้กระทำในเขตท้องที่อำเภอกันตัง การที่ศาลอุทธรณ์กล่าวว่าข้อเท็จจริงตามสำนวนปรากฏตามคำนายเรือโทชาญผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ ว่า ได้สอบสวนเรื่องนี้หนึ่งที่เกาะยาวทั้งหมดนั้น แท้จริงตามคำนายเรือโทชาญว่า ได้คุมเรือทั้ง ๒ ลำไปสอบสวนที่เกาะยาว กลับจากเกาะยาวมากันตัง แล้วพยานให้การอีกตอนหนึ่งว่า พยานสอบสวนคดีนี้เองทั้งหมด พยานไม่ได้ให้การเลยว่าได้สอบสวนเรื่องนี้หนึ่งที่เกาะยาวทั้งหมด เป็นแต่พยานให้การว่าได้สอบสวนที่เกาะยาว ส่วนจะได้สอบสวนที่อำเภอกันตังหรือไม่ ไม่ปรากฏตั้งนี้ต่างหาก การที่ไม่ปรากฏจะถือว่าไม่ได้สอบสวนที่อำเภอกันตังยังไม่ได้ เมื่อคดีนี้จำเลยไม่ได้คัดค้านเรื่องการสอบสวนและอำนาจศาล และคดีไม่ปรากฏโดยชัดแจ้งเป็นอย่างอื่น ก็ต้องฟังว่าเจ้าพนักงานได้สอบสวนที่อำเภอกันตังด้วย ดังที่โจทก์กล่าวในฟ้องและตามข้อฎีกาของโจทก์ ศาลจังหวัดตรังย่อมมีอำนาจชำระคดีนี้ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒ (๑) แม้เหตุเรื่องนี้จะเกิดนอกเขตจังหวัดตรังก็ดี ฎีกาโจทก์ฟังขึ้น

จึงพิพากษาให้ยกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาใหม่.

ดุลยทัศนัทชานันติ

นาถปรีชา

มณูกิจวิมลอรรด

๑๘๓๖

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๘๓๗/๒๔๕๔

๑๘๓๘

พ.ร.บ. การประมง

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยสร้างเครื่องมือประมงที่โดยวางกร่ำลงในหนอง โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๕๐ มาตรา ๓๑, ๖๑ ดังนี้ แม้ศาลจะสอบโจทก์ ๆ แกลงว่ากร่ำที่จำเลยวาง คือเอาผักกับหนามไปไว้ในน้ำเพื่อให้ปลามาอาศัยแล้วใช้วอนล้อมจับปลา จำเลยยังมีได้จับปลา ถ้าจะจับปลาต้องเอาวอนมาล้อมที่กร่ำก็ดี ศาลก็จำต้องให้โจทก์นำสืบตามฟ้องก่อน เพราะข้อที่โจทก์จะสืบว่ามีกร่ำที่จำเลยวางเป็นเครื่องมือประมงที่ ซึ่งมีความหมายกว้างขวางหาใช่จะจำกัดอยู่เพียงที่โจทก์แกลงไม่จะด่วนงดสืบพยานโดยฟังข้อเท็จจริงเฉพาะตามที่โจทก์แกลงหาได้ไม่.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

๑๘๓๖	
ที่ ๑๘๓๗/๒๔๕๔	ศาลฎีกา
๑๘๓๘	
วันที่ ๑๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๕๔	
อัยการพระนครศรีอยุธยา	โจทก์
ระหว่าง	
นายเทียบ จำนงค์กิจ	จำเลย
อัยการพระนครศรีอยุธยา	โจทก์
ระหว่าง	
นายหมุน ผลเพียร	จำเลย
อัยการพระนครศรีอยุธยา	โจทก์
ระหว่าง	
นายตัน ผลทิพย์	จำเลย

เรื่อง ผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๔

สามสำนวนเป็นคดีเกี่ยวพันกัน พิจารณาพิพากษารวมข้อหาว่ามีว่า จำเลยแต่ละสำนวนสร้างเครื่องมือประจำที่ โดยวางกรำลงในหนองโดยไม่ได้รับอนุญาตพนักงานเจ้าหน้าที่ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๓๑, ๖๑

จำเลยแต่ละสำนวนให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นให้โจทก์จำเลยแถลงข้อเท็จจริงบางประการ แล้วฟังว่า จำเลยเอาผักและหนามวางไว้ในน้ำให้ปลาอาศัย ปลาเข้าได้ออกได้ ไม่เป็นการล่อปลา การวางผักและหนามที่เรียกว่ากรำนั้น ไม่ใช่เครื่องมือประจำที่ตามความแห่งพระราชบัญญัติประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๑๒) สั่งงดสืบพยาน โจทก์จำเลยพิพากษาให้ยกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ให้ยกคำพิพากษาศาลชั้นต้น ย้อนสำนวนให้ทำการพิจารณาพิพากษาใหม่

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาพิจารณาคดีแล้ว โจทก์ฟ้องว่า จำเลยสร้างเครื่องมือประจำที่โดยวางกรำ โจทก์แถลงว่า กรำที่จำเลยวาง คือ เอาผักกับหนามไปไว้ในน้ำเพื่อให้ปลามาอาศัย แล้วใช้อวนล้อมจับปลา จำเลยยังมีได้จับปลา ถ้าจะจับปลาต้องเอาอวนมาล้อมที่กรำ อวนที่จะล้อมนั้นไม่ผูกขึงติดกับกรำ

ที่กล่าวนี้เป็นคำแถลงของโจทก์ แต่ข้อที่โจทก์ต้องการนำสืบมิได้จำกัดอยู่แค่คำแถลงที่กล่าวนี้ข้อที่โจทก์ต้องการนำสืบมีว่า “กรำที่จำเลยวางเป็นเครื่องมือประจำที่” เครื่องมือประจำที่นั้น หมายความว่าเครื่องมือทำการประมงซึ่งใช้วิธีลงหลักปักผูกขึงรั้วถ่วง หรือวิธีอื่นใดอันทำให้เครื่องมือนั้นอยู่กับที่ในเวลาทำการประมง

เครื่องมือทำการประมงคืออะไร ทำการประมงคืออะไร ยังมีความหมายพิศดารต่อไปอีก เพราะฉะนั้นข้อที่โจทก์ต้องการนำสืบจึงกว้างขวาง ไซ้จะจำกัดอยู่เพียงการนำเอาผักกับหนามไปทิ้งไว้ในน้ำให้ปลาอาศัยเท่านั้นหามิได้ ข้อที่โจทก์ต้องการนำสืบ ถ้าเป็นความจริง ก็จะเป็นเหตุหนึ่งซึ่งทำให้จำเลยต้องรับโทษ ข้อที่โจทก์ต้องการนำสืบนี้จำเลยไม่รับ เพราะฉะนั้นการที่ยกฟ้องโจทก์โดยสั่งงดไม่ให้โจทก์นำสืบตามที่โจทก์ต้องการจะนำสืบศาลนี้จึงไม่เห็นฟ้อง ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยชอบแล้ว

พิพากษายืน.

ศิลปสิทธิวินิจัย

ป.ปัตตพงศ์

นาถปริญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๑๑ - ๑๐๒๘/๒๕๕๕

(ฎีกาย่อ)

(อัยการหนองคาย โจทก์ นายสิงห์ ราชภักดี ๗๗ จำเลย)

พ.ร.บ. การประมง

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยใช้เครื่องมือประจำที่ทำการจับสัตว์น้ำในที่สาธารณประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ปรากฏว่าแพสดังใหญ่ที่จำเลยใช้ทำการจับปลา มีลักษณะเป็นแพต่อเคลื่อนที่ไปมาได้ เวลาทำการจับปลาตามปรกติก็ไม่ต้องลงหลักปัก ผูก ขึง รั้ง ถ่วง หรือใช้วิธีอื่นให้แพอยู่กับที่ เพราะตามปรกติจับปลาในที่น้ำนิ่ง และตามข้อเท็จจริงที่ศาลฟังมาก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยได้ลงหลักปักแพให้อยู่กับที่ในเวลาทำการประมงในลักษณะอันจะพอให้ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือประจำที่ ดังนี้ คดีจึงไม่พอที่จะชี้ขาดว่าจำเลยได้ใช้เครื่องมือประจำที่ทำการประมงดังฟ้อง ศาลต้องพิพากษายกฟ้อง.

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยใช้เครื่องมือประจำที่ทำการจับสัตว์น้ำในลำห้วยหลวง อันเป็นที่สาธารณประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาตขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔, ๓๑, ๖๑, ๖๙, ๗ ๗๗

ศาลชั้นต้นพิจารณาคดีทั้ง ๑๘ ส่วนนี้รวมกันแล้วพิพากษาว่าการใช้แพสดังใหญ่จับปลา โดยปรกติ จับในที่น้ำนิ่ง แพลยอยู่กับที่ไม่ต้องลงหลักปัก ผูก ขึง รั้ง ถ่วง หรือใช้วิธีอื่นใดให้แพอยู่กับที่ หากจะมีการปักหลักให้แพอยู่กับที่เวลาทำการประมง ก็เป็นการทำเพิ่มเติม หรือในขณะลมพัดจัด ซึ่งเป็นเรื่องผิดปรกติไม่ใช่ลักษณะธรรมดาของแพสดังใหญ่ จึงไม่มีลักษณะเป็นเครื่องมือประจำที่ พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔ (๑๒) บัญญัติว่า เครื่องมือประจำที่หมายความว่า เครื่องมือทำการประมง ซึ่งใช้วิธีลงหลักปัก, ผูก, ขึง, รั้ง, ถ่วง, หรือวิธีอื่นใดอันทำให้เครื่องมือนั้นอยู่กับที่ในเวลาทำการประมง แพสดังใหญ่ที่จำเลยใช้ทำการจับปลาในคดีนี้ปรากฏว่า มีลักษณะเป็นแพต่อเคลื่อนที่ไปมาได้ เวลาทำการจับปลาตามปรกติก็ไม่ต้องลงหลักปักผูก ขึง รั้ง ถ่วง หรือใช้วิธีอื่นให้แพอยู่กับที่ เพราะตามปรกติจับปลาในที่น้ำนิ่ง ทั้งตามข้อเท็จจริงที่ศาลอุทธรณ์ฟังมานั้นก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยในคดีนี้ได้ลงหลักปักผูกแพให้อยู่กับที่ในเวลาทำการประมงในลักษณะอันจะพอให้ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือประจำที่ ดังโจทก์ฟ้องแต่อย่างใด คดีจึงยังไม่พอที่จะชี้ขาดว่าจำเลยได้ใช้เครื่องมือประจำที่ทำการประมงดังฟ้อง จึงพร้อมกันพิพากษายืน.

(ลัดพลีธรรมประคัลภ์. ธรรมบัณฑิต, นนทบุรี)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๘๘/๒๕๕๕

แพ่ง ละเมิด อายุความ กฎหมายขัดกัน
พ.ร.บ. เดินเรือในน่านน้ำไทย

การฟ้องคดีละเมิดเรื่องเรือโดนกัน มีอายุความตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่ง
มาตรา ๔๔๘ ซึ่งกำหนดไว้ ๑ ปี ไม่ใช่ ๖ เดือน ตาม พ.ร.บ. เดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖
มาตรา ๓๐๘.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๑๘๘/๒๕๕๕

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๘ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

ความแพ่ง

คุณหญิงเพิ่ม โชฎีกราชเศรษฐี

โจทก์

ระหว่าง

นายนิศย์ สังข์ทอง ที่ ๑, นางเจิม สุธาสันต์ ที่ ๒

จำเลย

เรื่อง ละเมิด เรื่องค่าเสียหาย

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๖ เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช
๒๕๕๔

คดีเรื่องนี้ โจทก์ฟ้องกล่าวความว่า เมื่อตอนกลางคืนระหว่าง วันที่ ๑๕ และ ๑๖
พฤศจิกายน ๒๕๕๖ จำเลยที่ ๑ ลูกจ้างของ จำเลยที่ ๒ ได้ถือท้ายเรือสุธาสันต์โดยความยินยอมและใน
ธุรกิจการจ้างของจำเลยที่ ๑ กระทำการประมาทเดินแล่อ ทั้งไม่มีประกาศนียบัตรตามกฎหมายเดิน
เรือผิดทางชนเรือยนต์ชื่อหงษ์เหิรฟองของโจทก์เสียหายเป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท และเป็นเหตุให้พระภิกษุ
เลื่อน หนูลิต ซึ่งโดยสารมากับเรือโจทก์ได้รับบาดเจ็บสาหัสต้องเสียค่ารักษา ๓,๐๐๐ บาท และโจทก์
ขาดประโยชน์ที่ไม่ได้ใช้เรือของโจทก์อีก ๒,๐๐๐ บาท ขอให้จำเลยร่วมกันใช้ค่าเสียหายแก่
โจทก์ ๓๐,๐๐๐ บาท และดอกเบี้ยร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะใช้เสร็จ

จำเลยทั้งสองปฏิเสธความรับผิดชอบหลายประการ และตัดพ้อว่าของโจทก์ขาดอายุความ

ในวันซึ่งสองสถาน โจทก์แถลงว่าได้รู้เรื่องการกระทำละเมิดของจำเลยเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๕๗

จำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลชี้ขาดข้อกฎหมายเบื้องต้นในเรื่องอายุความฟ้องร้อง โดยจำเลยเห็นว่าฟ้องของโจทก์ขาดอายุความแล้วตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๗ มีกำหนดอายุความไว้เพียง ๖ เดือน

โจทก์ยืนยันว่าต้องใช้อายุความ ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๗

ศาลชั้นต้นเห็นว่า เรื่องนี้ปรากฏว่า ได้ฟ้องคดีอาญาให้ศาลลงโทษจำเลยที่ ๑ ฐานทำให้นุคคลอื่นเกิดบาดเจ็บโดยประมาท และควบคุมเรือนต์โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งศาลพิพากษาลงโทษไปแล้วแต่คดียังไม่ถึงที่สุด ระหว่างนี้อายุความก็สุดเหตุตกลง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๑ ตอน ๒ และโจทก์ฟ้องจำเลยในระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันทราบการกระทำผิดคดีของโจทก์จึงยังไม่ขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๔๘ ถึงสั่งให้ดำเนินการพิจารณาต่อไป

จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ว่า การที่จำเลยที่ ๑ ถูกฟ้องทางอาญาจะนำเอาเรื่องอายุความสุดเหตุตกลงมาบังคับแก่ จำเลย ที่ ๒ นี้ด้วยไม่ได้และเห็นว่าฟ้องของโจทก์ขาดอายุความตามพระราชบัญญัติเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘ เพราะเป็นกฎหมายพิเศษ

ศาลอุทธรณ์เห็นว่า พระราชบัญญัติเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ เป็นกฎหมายพิเศษซึ่งประมวลเรื่องต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการนั้นตราขึ้นไว้และบัญญัติอายุความฟ้องร้องไว้โดยเฉพาะแล้ว ต้องบังคับคดีตามนั้น อายุความเรื่องละเมิด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ เป็นกฎหมายทั่วไป ย่อมไม่ลบล้างบทบัญญัติอย่างเดียวกันในกฎหมายที่บัญญัติขึ้นไว้ในเฉพาะกรณี ฉะนั้นเฉพาะตัวจำเลยที่ ๒ โจทก์ฟ้องคดีเกินกว่า ๖ เดือน จึงขาดอายุความตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘

ส่วนจำเลย ที่ ๑ ถูกฟ้องในคดีอาญา เป็นเรื่องเฉพาะตัวของจำเลยที่ ๑ ไม่เป็นเหตุทำให้ จำเลยที่ ๒ ต้องได้รับคุณหรือโทษร่วมไปด้วยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๔๕ และเท่าที่ปรากฏในท้องสำนวนไม่ปรากฏว่า จำเลยที่ ๑ ถูกฟ้องคดีอาญาเมื่อใดจะชี้ขาดเรื่องอายุความยังไม่ได้ จึงพิพากษาแก้คำสั่งศาลชั้นต้น โดยให้ยกฟ้องเฉพาะตัวจำเลยที่ ๒ ให้โจทก์เสียค่าธรรมเนียมสองศาลแทน จำเลย ที่ ๒ กับค่าทนาย ๒๕ บาท

โจทก์ฝ่ายเดียวฎีกาต่อมาว่าฟ้องของโจทก์ไม่ขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘

ศาลฎีกาได้ฟังคำแถลงการณ์ของทนายโจทก์ และตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ปัญหาในชั้นนี้มีเพียงว่าสำหรับตัวจำเลยที่ ๒ จะควรใช้อายุความ ๖ เดือน ตามพระราชบัญญัติเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘ หรืออายุความ ๑ ปี ตามประมวลกฎหมาย

แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘

ศาลฎีกาได้ปรึกษาในที่ประชุมใหญ่แล้ว เห็นว่า เรื่องอายุความตามพระราชบัญญัติเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘ นี้ บัญญัติให้ใช้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๖ ก่อนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ประมวลบทบัญญัติต่าง ๆ ตามกฎหมายส่วนแพ่งขึ้นแล้ว และวางบทบัญญัติไว้ชัดเจนในมาตรา ๓ ว่าแต่วันที่ใช้ประมวลกฎหมายนี้สืบไป ให้ยกเลิกบรรดา กฎหมาย กฎข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในประมวลกฎหมายนี้ซึ่งแย้งกับบทแห่งประมวลกฎหมายนี้ก็เป็นที่ยกเลิกได้ชัดว่า บรรดากฎหมายเก่านั้นหลายในส่วนที่ได้มีบัญญัติไว้แล้วก็ดี หรือขัดแย้งกับบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ดี เป็นอันถูกยกเลิกไปแล้วทั้งสิ้น เว้นไว้แต่ในบางกรณีที่ยกเลิกแล้วยังคงให้ใช้อยู่ก็ต้องมีบัญญัติไว้เป็นพิเศษว่าเป็นเช่นนั้น ดังกรณีที่ปรากฏในมาตรา ๑๓๒๖ เป็นต้น

คดีเรื่องนี้แม้จะเป็นเรื่องความเสียหายอันเกิดแต่เรื่องเรือโค่นกันก็ดี ก็เห็นได้ชัดว่าเป็นเรื่องละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นี้เอง ซึ่งตามมาตรา ๔๔๘ กำหนดอายุความไว้ ๑ ปี และมีได้มีบัญญัติยกเว้นเป็นพิเศษไว้อย่างใด จึงต้องใช้อายุความตามมาตรา ๔๔๘ นี้เป็นบทบังคับ

เหตุฉะนั้น ศาลฎีกาจึงพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ว่าสำหรับตัวจำเลยที่ ๒ พ้องของโจทก์ไม่ขาดอายุความ ให้ดำเนินการพิจารณาต่อไปตามคำสั่งของศาลชั้นต้น คำพิพากษารวมนี้แต่คำทนายชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา ให้ศาลชั้นต้นรวมสั่งในเวลาพิพากษาคดี

ดุลยทรรศน์ปฏิภาณ

ธรรมบัณฑิต

วิเทศจรรยาวัณ

หมายเหตุ พ.ร.บ.เดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ นั้น แม้จะเป็นกฎหมายเฉพาะ แต่เมื่อมีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ออกใช้ในภายหลัง ได้บัญญัติในเรื่องอายุความไว้แล้ว และในบางกรณีเช่นตามมาตรา ๑๓๒๖ ได้บัญญัติว่าการเก็บได้ซึ่งทรัพย์สินอันตกหรือทิ้งทะเลหรือทางน้ำหรือน้ำซัดขึ้นฝั่งนั้น ให้บังคับตามกฎหมายและกฎข้อบังคับด้วยการนั้น ซึ่งแสดงให้เห็นเจตนารมณ์อย่างชัดเจนว่าในกรณีที่ไม่มีบัญญัติไว้ให้ใช้กฎหมายอื่นแล้วก็ต้องใช้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉะนั้น อายุความในเรื่องละเมิดเกี่ยวกับเรือโค่นกันนี้ จึงต้องใช้อายุความในประมวลกฎหมายแพ่ง.

บรรณาธิการ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๘/๒๕๐๑

แพ่ง เช่าทรัพย์

วิธีพิจารณาแพ่ง พินาศไม่เกินคำขอ ประเด็น

ฟ้องขับไล่จากที่เช่าของโจทก์ ได้ความว่าเช่าที่ชายตลิ่งอันเป็นสาธารณสมบัติ ซึ่งโจทก์ไม่ใช่เจ้าของตงฟ้อง โดยโจทก์มิได้อ้างสิทธิอื่นในการให้เช่า โจทก์จึงไม่มีสิทธิเหนือที่ดิน และไม่มีสิทธิให้เช่าพิพากษายกฟ้อง.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๕๔๘/๒๕๐๑

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๖ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๐๑

ความแพ่ง

นายพงษ์ วรรณยิ่ง

โจทก์

ระหว่าง

นายเทียม แซ่ลิ่ม

จำเลย

เรื่อง ที่ดิน ขอให้ขับไล่และเรียกค่าเสียหาย

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๑ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๙๘

โจทก์ฟ้องว่า เดิมจำเลยเช่าห้องโจทก์เพื่ออยู่อาศัย ต่อมา เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๔๙๕ จำเลยได้ทำหนังสือเช่าที่ดินของโจทก์ในโฉนดที่ ๗๒๘๔ เฉพาะส่วนซึ่งอยู่หน้าห้องที่จำเลยเช่า เพื่อปลูกโรงเก็บสิ่งของ เนื้อที่กว้าง ๗ คอก ยาว ๑๐ คอก ค่าเช่าเดือนละ ๑๐ บาท มีกำหนด ๑๗ เดือน เมื่อสิ้นกำหนดนี้แล้ว จำเลยตกลงเช่าที่ดินโจทก์ต่อไปอีก ๑๒ เดือน ตกลงค่าเช่าตารางวาละ ๑๐ บาท ต่อ ๑ เดือน จำเลยปฏิบัติตามสัญญาเช่าระยะแรกแล้ว ส่วนระยะหลังจำเลยไม่ชำระค่าเช่าให้โจทก์ตามสัญญาเลย โจทก์จึงถือสิทธิเลิกสัญญาไม่ให้จำเลยเช่าต่อไปอีก ขอให้ขับไล่จำเลยให้หรือโรงของจำเลยไปให้พ้นจากที่ดินโจทก์และให้จำเลยใช้ค่าเสียหายและค่าปรับตามสัญญา

จำเลยให้การปฏิเสธว่ามีผิดสัญญา และต่อสู้ว่าที่ ๆ จำเลยเช่าจากโจทก์นี้มิได้อยู่ในโฉนดของโจทก์ เพราะเป็นที่ไถโคลงทำไร่และเป็นที่ดินสาธารณะ หรือมีฉนั้นก็อยู่ในเขตซึ่งเป็นของชลประทานโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลย การที่จำเลยทำสัญญาเช่ากับโจทก์ ก็เพราะถูกโจทก์หลอกลวง

ให้หลงเชื่อว่า เป็นที่อยู่ในเขตโฉนดของโจทก์

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว พึงข้อเท็จจริงว่า ล้ำคลองทำไ้ขึ้นอยู่ในเขตเทศบาล ทั้งสองฝากคลอง เป็นตลาด สาธารณชนใช้เป็นทางสัญจรไปมา โรงที่จำเลยปลูกนี้ปลูกด้วยเสา ๖ ต้น ปลูกลงไป ในคลองทั้ง ๖ ต้น คือปลูกพ้นจากพื้นดินริมตลิ่งล้าลงไปในลำคลองทำไ้ ๒ วา เพราะห้องแถวโจทก์อยู่ริมตลิ่ง และยังมีสะพานหน้าห้องแถวยื่นออกไปอีก โรงที่จำเลยปลูกยื่นออกไปในคลอง หน้าสะพานที่ ๑ จำเลยปลูกโรงจึงเป็นทางน้ำในลำคลองทำไ้ อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน โจทก์ไม่มีสิทธิหรือสิทธิครอบครอง ไม่มีอำนาจฟ้องคดีนี้พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ ให้โจทก์เสียค่าฤชาธรรมเนียม และค่าทนาย ๒๐๐ บาท แทนจำเลย

โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ถึงแม้ที่พิพาทซึ่งจำเลยปลูกโรงจะเป็นที่ในลำคลองทำไ้ อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันก็ดี แต่จำเลยก็ได้ใช้ทรัพย์สินตามสัญญาเช่าแล้ว จำเลยซึ่งเป็นผู้เช่าจากโจทก์ ไม่มีอำนาจยกข้อต่อสู้ว่า โจทก์ผู้ให้เช่าไม่มีสิทธิให้เช่า โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยได้ และฟ้องข้อเท็จจริงว่าจำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญา และโจทก์ได้บอกเลิกสัญญาแล้ว พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้ขับไล่และให้จำเลยรื้อโรงที่จำเลยปลูกในที่พิพาทออกไป และให้จำเลยใช้เบี้ยปรับแก่โจทก์ ๒๐๐ บาท ค่าเสียหายเดือนละ ๔๓ บาท ๗๕ สตางค์ นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะรื้อโรงออกไป กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนาย ๒ ศาล ๓๐๐ บาท แทนโจทก์

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสอบสำนวนและประชุมปรึกษาแล้ว เห็นว่าตามสัญญาเช่าระบุว่าที่พิพาทเป็นของโจทก์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินของโจทก์โฉนดหมายเลข ๗๒๘๔ และฟ้องโจทก์ก็ยืนยันว่าเป็นเช่นนั้น โจทก์มิได้กล่าวอ้างถึงสิทธิอื่นใดในการให้เช่าที่ดิน อันแสดงให้เห็นว่าโจทก์ฟ้องคดีก็โดยอาศัยสิทธิที่ว่าตนเป็นเจ้าของที่ดินแต่อย่างเดียวนั้น ก็เมื่อทางพิจารณาข้อเท็จจริงปรากฏว่าที่ ๑ พิพาทกันในคดีนี้ไม่ได้อยู่ในโฉนดของโจทก์ แต่เป็นที่ในลำคลองทำไ้ อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน แล้วก็ย่อมเป็นการหลอกลวงโจทก์อยู่ในตัวโจทก์ ก็ไม่มีสิทธิเหนือที่ดินรายนี้ และไม่มีอำนาจเอาไปให้ผู้อื่นเช่าได้ดังศาลฎีกาได้เคยพิพากษาไว้เป็นบรรทัดฐานแล้ว ในคดีระหว่ง นายนิ่ม แต่สุจิ ผู้รับมอบอำนาจจากนางสาวหรั่งกุ่ม แต่สุจิ โจทก์ นายอูมอ กับพวกจำเลย (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๖๗/๒๔๘๘)

พิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ยกฟ้องโจทก์และให้โจทก์เสียค่าฤชาธรรมเนียมกับค่าทนายความทั้ง ๓ ศาล เป็นเงิน ๕๐๐ บาท แทนจำเลย.

ประวัติ ปัตตพงศ์
 ศิลปสิทธิวินิจฉัย
 ปรีพจน์พจนพิสุทธ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๖ ถึง ๒๒๐/๒๕๐๓

พ.ร.บ. การประมง

อาชญาบัตร เป็นใบอนุญาตออกให้แก่ผู้ใช้เครื่องมือทำการประมงหาไขเป็นใบอนุญาตประจำเครื่องมือทำการประมงไม่ จึงเป็นอันว่าอาชญาบัตรคุ้มครองบุคคลผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องมือทำการประมงเท่านั้น ผู้อื่นหาสิทธิที่จะใช้เครื่องมือของผู้ได้รับอนุญาตทำการประมงได้ไม่.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๒๑๖ ถึง ๒๒๐/๒๕๐๓

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๔ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๐๓

ความอาญา

ผู้ว่าคดีศาลแขวงสงขลา

ระหว่าง

นายประดิษฐ์ บัวงาม

จำเลย

เรื่อง ใช้ออช้ขันช่อเป็นเครื่องมือจับสัตว์น้ำโดยมิได้รับอาชญาบัตร

ผู้ว่าคดีศาลแขวงสงขลา

โจทก์

ระหว่าง

นายชาติ สุขะปูลณพพันธ์

จำเลย

เรื่อง ใช้ออช้ขันช่อเป็นเครื่องมือจับสัตว์น้ำโดยมิได้รับอาชญาบัตร

ผู้ว่าคดีศาลแขวงสงขลา

โจทก์

ระหว่าง

นายปิ่น บัวงาม

จำเลย

เรื่อง ใช้ออช้ขันช่อเป็นเครื่องมือจับสัตว์น้ำโดยมิได้รับอาชญาบัตร

ผู้ว่าคดีศาลแขวงสงขลา

โจทก์

ระหว่าง

นายจัด พาวโร

จำเลย

เรื่อง ใ้ยขอขนชอเป็นเครื่องมือจับสตัว์นำโดยมิได้รับอาชญาบัตร

ผู้ว่าคดีศาลแขวงสงขลา

โจทก์

ระหว่าง

นายมูล อินทยอด

จำเลย

เรื่อง ใ้ยขอขนชอเป็นเครื่องมือจับสตัว์นำโดยมิได้รับอาชญาบัตร

จำเลยทั้ง ๕ สำนวน ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๑ เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๐๒

คดี ๕ สำนวนนี้พิจารณาพิพากษารวมกัน

โจทก์ฟ้องใจความตองกันว่า เมื่อคืนวันที่ ๒๘ ติดต่อกับคืนวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๐๒ จำเลยทั้ง ๕ คนนี้ใ้ยขอขนชออันเป็นเครื่องมือในพิกัดตองเสียอากรตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ ที่ ๓ พ.ศ. ๒๔๙๐ ว่าด้วยกำหนดอัตราเงินอากรและค่านุญาตตรายบุคคลผู้ทำการประมงออกตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ทำการประมงโดยมิได้รับอาชญาบัตรและมีได้เสียเงินค่าอากรตามกฎหมาย เหตุเกิดที่ตำบลปากกรอ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๒๘, ๖๔

จำเลยทุกคนให้การปฏิเสธฟ้องโจทก์

ศาลแขวงสงขลาพิจารณาแล้วพิพากษาว่า ร้านขอขนชอที่จำเลยถูกจับเป็นร้านของผู้อื่นที่มีใบอนุญาตและอาชญาบัตรแล้ว แม้จำเลยมิใช่เจ้าของจะยกยอมตามโจทก์ฟ้องก็หาเป็นความผิดไม่เพราะใบอนุญาตก็ดี อาชญาบัตรก็ดี เป็นใบอนุญาตประจำที่ และประจำเครื่องมือทำการประมง ให้ยกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยตามฟ้อง เพราะจำเลยกระชนชอโดยไม่มีใบอนุญาตและอาชญาบัตร

ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า บุคคลจะใช้เครื่องมือในพิกัดทำการประมงได้ต่อเมื่อได้รับอาชญาบัตรระบุชอบุคคลนั้น และเสียเงินอากรตามพระราชบัญญัติแล้ว แต่ศาลชั้นต้นยังมีได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าจำเลยได้ใ้ยขอขนชอทำการประมงโดยมิได้รับอาชญาบัตรตามฟ้องโจทก์หรือไม่ จึงให้ยกคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ศาลชั้นต้นวินิจฉัยข้อเท็จจริงนี้แล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี

จำเลยฎีกาว่า ขอขนชอมีอาชญาบัตรประจำที่แล้ว แม้ไม่มีอาชญาบัตรก็ใ้ยทำการประมงได้ ไม่ผิดกฎหมายการประมง

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ปัญหาข้อกฎหมายที่จะต้องวินิจฉัยมีอยู่ว่า จำเลยผู้ไม่ได้รับอาชญาบัตรใ้ยทำการประมงจะใ้ยขอขนชอของผู้ได้รับอาชญาบัตรใ้ยทำการประมงได้โดยไม่ผิดกฎหมายการประมงหรือไม่ ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๑๐) ให้ความหมายอาชญาบัตรว่าเป็นใบอนุญาตซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกให้แก่ผู้รับอนุญาตเพื่อใ้

เครื่องมือทำการประมง ความหมายอาชญาบัตรจึงอธิบายได้ว่า เป็นใบอนุญาตออกให้แก่ผู้ใช้เครื่องมือทำการประมงหาซื้อออกให้เป็นใบอนุญาตประจำเครื่องมือทำการประมงไม่ และตามมาตรา ๔ (๑๑) ให้ความหมายผู้รับอนุญาต คือ เป็นผู้ได้รับอาชญาบัตร ตาม มาตรา ๒๘ บัญญัติว่า บุคคลใดจะใช้เครื่องมือในพิภพทำการประมงได้ต่อเมื่อได้รับอาชญาบัตรระบุชื่อบุคคลนั้น และ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ว่าด้วยการขออาชญาบัตรออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ข้อ ๑ ตอนท้ายว่าถ้าผู้ขออาชญาบัตรประสงค์จะให้ผู้ใด หรือลูกจ้างมีสิทธิใช้เครื่องมือนั้นด้วย ก็ให้ระบุชื่อไว้ในคำขออาชญาบัตรนั้น ตามกฎหมายและกฎกระทรวงดังกล่าวมานี้เป็นการชัดว่า อาชญาบัตรนั้นอนุญาตให้แก่บุคคลผู้ใช้เครื่องมือทำการประมง ผู้ได้รับอาชญาบัตร คือ ผู้ได้รับอนุญาตให้ทำการประมงและมีชื่อผู้ได้รับอนุญาตในอาชญาบัตร หากผู้ขออาชญาบัตรมีความประสงค์จะให้ผู้ใดมีสิทธิใช้เครื่องมือทำการประมงด้วย จะต้องระบุชื่อนั้นไว้ในคำขออาชญาบัตร จึงเป็นอันว่าอาชญาบัตรคุ้มครองบุคคลผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องมือทำการประมงเท่านั้น ผู้ไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่มีชื่อในคำขอรับอาชญาบัตรให้ใช้เครื่องมือทำการประมง ห้ามสิทธิจะใช้เครื่องมือของผู้ได้รับอนุญาตทำการประมงได้ไม่

จึงพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ยกฎีกาจำเลย.

เจริญฤทธิศาสตร์
ไชยเจริญ สันติศิริ
บรรณรักษ์จรยาวัตร

อาญา ต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน

เจ้าพนักงานมีคำสั่งตามอำนาจหน้าที่ให้จัดการรื้อรั้วไซแมน และสั่งให้ทำการรื้อโดยอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานโดยใกล้ชิดเมื่อทราบแล้วยังขัดขืนเข้าผลักคนรื้อเพื่อขัดขวางการรื้อ ย่อมมีความผิดการขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๖๑๘/๒๕๐๕

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๔ เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๐๕

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดปากพนัง

โจทก์

ระหว่าง

นายฉลาด จันทร

จำเลย

เรื่อง ต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๑ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๓

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๐๒ เวลากลางวันนายเยาว์ นิลประพันธ์ ประมงอำเภอปากพนัง ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการประมง ได้ทำการรื้อถอนและควบคุมให้นายรวัย สุขรักษา กับพวกรื้อถอนรั้วไซแมน ซึ่งนายริน รัชทร ปักสร้างลงไว้โดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานตามกฎหมาย จำเลยได้บังอาจใช้กำลังประทุษร้าย ผลัก ต่อสู้ขัดขวางมิให้นายรวัย สุขรักษา ส่วย นายเยาว์ นิลประพันธ์ เจ้าพนักงานรื้อถอนรั้วไซแมนตามหน้าที่ราชการเหตุเกิดทำอำเภอปากพนังฝั่งตะวันออก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๘

จำเลยให้การว่าไม่ได้ใช้กำลังต่อสู้ขัดขวางนายรวัย สุขรักษา เพียงแต่ถูกห้ามมิให้นายรวัยรื้อรั้วไซแมนเพราะยังอยู่ในระหว่างความ

ศาลจังหวัดปากพนังพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๘ ให้จำคุก ๖ เดือน ปรับ ๕๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ตามมาตรา ๕๖ - ๕๗ มีกำหนด ๕ ปี ส่วนค่าปรับให้จัดการตามมาตรา ๒๔ - ๓๐

จำเลยอุทธรณ์ว่าไม่ได้กระทำผิดตามฟ้อง นายรวยมีฐานะเป็นผู้รับเหมาให้ทำการรื้อถอน รั้วไซมาน การที่นายรวยรื้อถอนรั้วไซมานก็กระทำโดยมุ่งต่อค่าจ้างอันเป็นผลประโยชน์ของตน ไม่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงาน ผู้กระทำตามหน้าที่อันชอบด้วยกฎหมาย จำเลยจึงไม่มีความผิด

ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า นายเยาว์ประมงอำเภอบริการเป็นผู้ควบคุมนายรวยให้เป็นผู้รื้อถอนรั้ว ไซมาน นายเยาว์ได้ห้ามจำเลยไม่ให้ขัดขวางการที่จำเลยเข้าไปขัดขวาง จึงเท่ากับเป็นการขัดขวาง นายเยาว์ประมงอำเภอบริการซึ่งเป็นเจ้าพนักงาน จำเลยจึงต้องมีความผิด ยืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยฎีกาขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นสั่งรับฎีกาเฉพาะข้อ ๒ (๑) ซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมายนอกจากนี้เป็นข้อเท็จจริง ไม่รับ

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ฎีกาข้อ ๒ (๑) ของจำเลย กล่าวว่านายรวยเป็นผู้รับจ้างเจ้าพนักงานรื้อรั้วไซมาน มุ่งประสงค์ค่าแรงงานเท่านั้น มิได้มุ่งเจตนาที่จะช่วยเหลือเจ้าพนักงาน มิฉะนั้นแล้วผู้รับจ้างเจ้าพนักงานก็จะกลายเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ศาลฎีกาประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความตามที่ศาลล่างทั้งสองฟังมาว่า นายรีนปุ่จำเลยปกรั้วไซมานโดยไม่ได้รับอนุญาต นายอำเภอดำเนินการให้นายรีนรื้อถอน นายรีนไม่ปฏิบัติตาม นายเยาว์ประมงอำเภอบริการจึงเสนอขอ รื้อถอนเอง นายอำเภอสั่งอนุมัติ นายเยาว์จึงจัดการจ้างนายรวยเป็นผู้รื้อ นายอำเภอดำเนินการให้ นายรวยกับพวกหรือถอนรั้วติดตัวไปทำการรื้อถอนด้วย นายรวยไปรื้อถอนไม่สำเร็จเพราะถูกจำเลย ขัดขวางถึงสองครั้ง ครั้งที่ ๓ นายเยาว์กับตำรวจไปคุมการรื้อถอนอยู่ด้วย นายรวยรื้อถอนสัก ๑๐ นาที จำเลยมาห้ามไม่ให้รื้อถอน นายเยาว์บอกมีคำสั่งอำเภอบริการและจังหวัดให้รื้อถอนและแจ้งว่านาย เยาว์มาควบคุมการรื้อถอนขออย่าให้ขัดขวาง ถ้าขัดขวางอาจถูกจับกุม จำเลยว่า จับเป็นจับ จำเลย ไปที่นายรวยซึ่งกำลังรื้อถอนรั้วไซมานอยู่ จำเลยพูดว่าทำไม่ได้และผลักนายรวยเซล้มลงไป ดังนั้น การที่นายรวยรื้อรั้วไซมาน ถึงแม้จะเป็นผู้รับเหมาค่าแรงงานก็ได้อยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน โดยใกล้ชิด เจ้าพนักงานได้พูดห้ามไม่ให้จำเลยทำการขัดขวาง จำเลยก็หาเชื่อฟังไม่ การที่จำเลย ผลักนายรวยเพื่อขัดขวางการรื้อถอน จึงถือได้ว่าการกระทำของจำเลยเป็นการขัดขวางเจ้าพนักงาน ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ ต้องมีความผิดตามฟ้อง

จึงพร้อมกันพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ยกฎีกาจำเลย

เจริญฤทธิศาสตร์
 สัตยญา ธรรมศักดิ์
 สอาด นาวิเจริญ
 พิธีสารคุณ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔/๒๕๐๘

พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ การปลูกสร้างในที่สาธารณประโยชน์
วิธีพิจารณาความอาญา บรรยายฟ้อง

จำเลยสร้างทำนบปิดกั้นลำห้วยสาธารณะ เป็นการปลูกสร้างสิ่งใดลงไปในที่สาธารณ-
ประโยชน์ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๑๗

โจทก์บรรยายฟ้องว่า ลำห้วยตามฟ้องเป็นที่จับสัตว์น้ำสาธารณะ และเป็นลำห้วยที่มีไว้เพื่อ
สาธารณประโยชน์ ถัดว่าโจทก์ได้บรรยายฟ้องไว้ชัดเจนแล้วว่า ลำห้วยตามฟ้องเป็นที่จับสัตว์น้ำ
ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๔ (๕).

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๔/๒๕๐๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๘

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดอุดรธานี

โจทก์

ระหว่าง

นายพัน บุญคาน

จำเลย

เรื่อง ทำลายห้วยสาธารณะ ปลูกสร้างสิ่งใด ๆ ลงไปที่จับสัตว์น้ำสาธารณะ ขัดคำสั่ง
เจ้าพนักงาน

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๑ เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช
๒๕๐๖

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อระหว่างตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๑๙๕๙ เวลากลางวันตลอดมาจนถึง
วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๐๕ เวลากลางวัน จำเลยบังอาจเข้าครอบครอง และปลูกสร้างทำนบปิดกั้น
ลำห้วยโคกช้าง ซึ่งเป็นที่จับสัตว์น้ำสาธารณะ และเป็นลำห้วยสาธารณะ ในตอนที่ลำห้วยนั้นผ่านนาจำเลย
รวม ๕ แห่ง แล้วจำเลยได้ถมลำห้วยตอนนั้นให้ต้นขมิ้นเสียสภาพจนน้ำไหลไม่ได้สะดวก อันเป็นการทำลาย
ลำห้วยสาธารณะ ทำให้เสื่อมค่าหรือไร้ประโยชน์ ทำให้ประชาชนเดือดร้อน การกระทำของจำเลย

ดังกล่าวเป็นการปลูกสร้างสิ่งใด ๆ ลงไปในที่จับสัตว์น้ำสาธารณประโยชน์ด้วย ทั้งจำเลยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานตามกฎหมาย จำเลยได้กระทำผิดติดต่อกันมาทุกปี โดยทำเสริมให้โตขึ้นเรื่อย ๆ มา เหตุเกิดที่ตำบลกุดจับ อำเภอเมืองอุดร จังหวัดอุดรธานี ครั้นวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๐๕ เวลากลางวัน นายบุญช่วย ศรีสารคาม นายอำเภอเมืองอุดรธานี ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจหน้าที่คุ้มครองดูแลที่สาธารณะดังกล่าวตามกฎหมาย ได้มีคำสั่งเป็นหนังสือมิให้จำเลยเข้าครอบครองลำห้วยตอนนั้น และให้จำเลยรื้อถอนทำลายสิ่งปลูกสร้างและทำนบทั้ง ๕ แห่งที่จำเลยทำขึ้น เพื่อให้ลำห้วยตอนนั้นกลับอยู่ในสภาพเดิม กับให้จำเลยออกจากลำห้วยตอนนั้นด้วย ทั้งนี้ให้จำเลยปฏิบัติตามคำสั่งภายในกำหนด ๔ เดือน นับแต่วันออกคำสั่ง จำเลยได้ทราบคำสั่ง และเมื่อครบกำหนดก็มีได้ปฏิบัติตามอย่างไรโดยจำเลยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร เหตุเกิดที่ตำบลดังกล่าวข้างต้น และที่ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๐-๓๖๘ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๓, ๗

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลจังหวัดอุดรธานีพิจารณาแล้วเชื่อว่า จำเลยกระทำผิดจริงตามฟ้อง พิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานทำลายลำห้วยสาธารณะ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๐ ให้จำคุก ๑ ปี ฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานปรับ ๒๐๐ บาท ฐานปลูกสิ่งใดลงไปในที่สาธารณประโยชน์ปรับ ๒๐๐ บาท รวมโทษจำคุก ๑ ปี ปรับ ๔๐๐ บาท แต่จำเลยรับสารภาพว่าได้ทำทำนบในลำห้วยสาธารณะจริง คำรับเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี ปราณิลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ เฉพาะความผิดฐานทำลายลำห้วยสาธารณะ คงจำคุก ๖ เดือน ปรับ ๔๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยรับโทษจำคุกมาก่อน ประกอบกับเหตุผลตามท้องสำนวนให้ปราณีรอการลงโทษจำเลยไว้ ๒ ปี ส่วนค่าปรับหากไม่ชำระให้กักขังแทนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐

จำเลยอุทธรณ์ว่า ลำห้วยโคกข้างไม่มีในที่ดินของจำเลย จำเลยไม่มีความผิดตามฟ้อง และว่าฟ้องโจทก์ขาดอายุความ

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยข้อเท็จจริงว่า จำเลยได้ทำทำนบในลำห้วยโคกข้าง อันเป็นความผิดตามฟ้อง ทั้งจำเลยขัดขืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายอำเภอผู้เป็นเจ้าพนักงาน คดีโจทก์มิได้ขาดอายุความฟ้องร้อง จึงพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

จำเลยฎีกาขอกฎหมายว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความ และการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามกฎหมายการประมงที่โจทก์อ้าง

ศาลฎีกาตรวจสำนวน และได้ประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงทางพิเคราะห์ได้เป็นยุติว่า ลำห้วยโคกข้างเป็นลำห้วยธรรมชาติอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนได้ใช้น้ำร่วมกันในการทำนา จำเลยได้ทำลายสภาพลำห้วยแล้วบ้นคันดินเป็นทำนบปิดลำห้วยโคกข้างตอนหนึ่งผ่านนาจำเลยขึ้น ๕ แห่ง เพื่อให้น้ำไหลเข้านาจำเลย จำเลยได้เริ่มทำทำนบเล็ก ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ.

๒๔๔๘ น้ำพอไหลไปได้บ้าง ต่อมาจำเลยเสริมทำนบให้ใหญ่ขึ้นทุกปี จนปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ทำนบสูงเต็ม ที่ปิดลำห้วยน้ำไหลไปไม่ได้เลย พวกราษฎรเจ้าของนาใต้ลำราว ๓๐ ราย ได้รับความเดือดร้อน ทำนาไม่ได้ เพราะไม่มีน้ำ จึงได้พากันไปร้องเรียนนายบุญช่วย ศรีสารคาม นายอำเภอ ๑ ได้มีคำสั่ง ให้จำเลยรื้อทำนบ แต่จำเลยขัดขืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง จึงตกเป็นผู้ต้องหาในคดีนี้

จำเลยฎีกาข้อแรกว่า พ้องโจทก์ขาดอายุความ เพราะนับจากวันที่จำเลยเริ่มปิดกั้นทำนบ จนถึงวันที่โจทก์ยื่นฟ้องเกินกว่า ๕ ปีแล้ว ข้อนี้ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า จำเลยได้ปิดกั้น และเสริมสร้าง ทำนบให้ใหญ่ขึ้นติดต่อกันมาทุกปี แม้ในขณะที่ยื่นฟ้องจำเลยก็ยังปิดทำนบกั้นน้ำไม่ให้ไหลลงไปทาง ใต้อยู่ ศาลฎีกาเห็นว่าตราบใดที่จำเลยยังปิดกั้นทำนบนี้อยู่ ตราบนั้นจำเลยก็ต้องมีความผิดตามพ้อง โจทก์ เพราะเป็นความผิดต่อเนื่องกันเรื่อยไป คดีโจทก์จึงหาได้ขาดอายุความฟ้องร้องตามฎีกา จำเลยไม่

ส่วนที่จำเลยฎีกาว่า การกระทำของจำเลยไม่มีความผิดตามกฎหมายการประมงที่โจทก์ อ้าง เพราะโจทก์มิได้บรรยายฟ้องให้แน่ชัดและนำสืบให้เห็นว่า ลำห้วยโคกช้างเป็นที่จับสัตว์น้ำ ซึ่งต้องห้ามตามกฎหมายแต่ประการใด ข้อนี้ศาลฎีกาเห็นว่าโจทก์ได้บรรยายฟ้องไว้ชัดเจนแล้วว่า ลำห้วยโคกช้างเป็นที่จับสัตว์น้ำสาธารณะ และเป็นลำห้วยที่มีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ ในชั้น พิจารณาโจทก์มีนายบุญช่วย นายอำเภอ นายไทย ผู้ใหญ่บ้าน นายสิงห์ นายอ้อ นายดี เป็นพยานนำสืบ ฟังได้ว่า ลำห้วยโคกช้างนี้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน มีน้ำไหลผ่านแยกมาจากลำห้วยยาง ไปตกลำห้วยหลวงตลอดปี ตามคำนายอ้อ นายดี ว่า ห้วยโคกช้างกว้างถึง ๘ เมตร ลึก ๑ เมตรตาม พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๔ (๕) ให้นิยาม คำว่า “ที่จับสัตว์น้ำ” ให้ หมายความว่า ที่ซึ่งมีน้ำขังหรือไหล เช่น ทะเล แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง บ่อ เป็นต้น บรรดาที่เป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ฉะนั้น ตามข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นจึงถือได้ว่า ลำห้วยโคกช้าง เป็นที่จับสัตว์น้ำตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๔ (๕) การที่จำเลยสร้างทำนบ ปิดกั้นลำห้วย จึงเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ การที่ศาล ชั้นต้น และศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยในความผิดฐานนี้ด้วย จึงชอบด้วยรูปคดีแล้ว ฎีกา จำเลยฟังไม่ขึ้น

พร้อมกันพิพากษายืน ให้ยกฎีกาจำเลยเสีย

ยง เหลืองรังษี

พร สุขารมณ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า คดีนี้ได้ทำคำพิพากษา โดยหลวงการุณย์นราทร ได้ร่วมประชุมปรึกษาเป็นองค์คณะ มีความเห็นพ้องต้องกัน ดังได้ลงนามไว้แล้วในต้นร่างคำพิพากษา แต่หลวงการุณย์นราทร ได้พ้นจากราชการไปเสียก่อนที่จะลงนามในคำพิพากษานี้ จึงบันทึกไว้เป็นสำคัญ

สัญญา ธรรมศักดิ์
(นายสัญญา ธรรมศักดิ์)
ประธานศาลฎีกา
๒๒ มกราคม ๒๕๐๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๕๕/๒๕๑๕
แพ่ง สาธารณสมบัติของแผ่นดิน เช่าทรัพย์ กรรมสิทธิ์ ครอบครอง
วิธีพิจารณาความแพ่ง อำนาจฟ้อง

ที่พิพาทเป็นที่สาธารณะอยู่ริมคลอง น้ำท่วมถึงทุกปีในฤดูน้ำ ย่อมถือได้ว่าเป็นที่ชายตลิ่ง อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) ผู้ใดหาจะมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองไม่ โจทก์จึงไม่มีสิทธิเอาที่พิพาทนั้นให้เช่าหรือฟ้องเรียกค่าเช่าจากจำเลย และเมื่อจำเลยเป็นฝ่ายครอบครองที่พิพาทอยู่ โจทก์ย่อมไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลย

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๒๑๕๕/๒๕๑๕

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๐ เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

ความแพ่ง

นายน้อย แจ่มเสื่อ

โจทก์

ระหว่าง

นายโทน เผือกพวง

จำเลย

เรื่อง ที่ดิน ขับไล่ ขอให้ชำระค่าเช่า

โจทก์ฎีกาศาลฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๗ เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๑๓

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๐๔ จำเลยได้ทำสัญญาเช่าที่ดินโจทก์ ซึ่งอยู่ หมู่ที่ ๕ ตำบลพรหมมาศร์ อำเภอเมืองสทบุรี จังหวัดสทบุรี เนื้อที่ประมาณ ๑๐ ตารางวา ราคา ๖,๐๐๐ บาท เพื่อปลูกเรือนอยู่อาศัย มีกำหนด ๒ ปี อัตราค่าเช่าเดือนละ ๑๐ บาท กำหนดชำระค่าเช่า ๖ เดือนต่อครั้ง เมื่อสัญญาเช่าหมดอายุแล้ว จำเลยได้ทำสัญญาเช่าต่อเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๐๖ มีกำหนดอีก ๒ ปี ปรากฏตามสำเนาสัญญาเช่า ๒ ฉบับท้ายฟ้อง นับแต่จำเลยเช่าที่ดินโจทก์ จำเลยไม่เคยชำระค่าเช่าให้โจทก์เลย คิดถึงวันฟ้องเป็นเวลา ๓ ปี ๙ เดือน เป็นเงิน ๔๕๐ บาท โจทก์ ทวงถาม จำเลยขอผิดผ่อนรื้อยมา ต่อมาราวเดือนกรกฎาคม ๒๕๐๗ จำเลยกลับอ้างว่าที่ดินที่เช่าไม่

ไซ้ของโจทก์ ทั้งปฏิเสธรไม่ยอมชำระค่าเช่า ขอให้ศาลพิพากษาให้จำเลยชำระค่าเช่า ๔๕๐ บาท และค่าเช่าต่อไปเดือนละ ๑๐ บาทนับแต่วันฟ้องจนกว่าจำเลยจะรื้อเรือนออกไปจากที่เช่า ให้เลิกสัญญาเช่าตามฟ้อง ให้จำเลยรื้อเรือนออกไปจากที่เช่า ห้ามจำเลยและบริวารเกี่ยวข้องกับที่ดินที่เช่า กับให้จำเลยเสียค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายแทนโจทก์

จำเลยให้การว่า ได้ทำสัญญาเช่าท้ายฟ้องให้โจทก์จริง แต่ไม่มีผลบังคับ เพราะไม่ใช่ที่ดินของโจทก์ แต่เป็นที่ดินสาธารณะริมคลองห้วยมูล โจทก์ฟ้องเรียกค่าเช่าจากจำเลยไม่ได้ จำเลยเคยเช่าที่ดินของโจทก์ปลูกบ้านอยู่อาศัยเมื่อประมาณ ๑๐ ปีเศษมานี้ โดยที่ดินที่เช่าอยู่ในเขตโฉนดของโจทก์ ต่อมาจำเลยจึงรื้อเรือนมาปลูกอยู่ในที่ดินด้านเหนือริมคลองห้วยมูลติดที่ดินโฉนดของโจทก์ ในระยะแรกโจทก์อ้างว่าเป็นที่ดินของโจทก์ จำเลยเชื่อจึงได้ทำสัญญาเช่าท้ายฟ้องกับโจทก์ ต่อมานางล้วยชายที่ดินให้สอบเอกโปร่ง เจ้าพนักงานที่ดินอำเภอไปรังวัดเพื่อประกาศขายจึงปรากฏว่าที่ดินที่จำเลยปลูกบ้านอยู่ขณะนี้เป็นที่สาธารณะริมคลองห้วยมูล ไม่ใช่ที่ดินของโจทก์ จำเลยจึงปฏิเสธไม่ชำระค่าเช่าให้โจทก์

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า ที่พิพาทเป็นที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) ผู้ใดหากรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองไม่ การที่โจทก์เอาที่พิพาทให้จำเลยเช่า ถือไม่ได้ว่าเป็นการมอบที่พิพาทให้จำเลยครอบครองแทนโจทก์ เมื่อปรากฏว่าขณะนี้จำเลยเป็นฝ่ายยึดถือที่พิพาทอยู่ โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกค่าเช่าจากจำเลยหรือขับไล่จำเลยออกจากที่พิพาทได้ พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความเป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าทนายความชั้นอุทธรณ์ไม่คิดให้ เพราะจำเลยไม่ได้แก้อุทธรณ์

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนฟังคำแถลงการณ์ของโจทก์และประชุมปรึกษาคดีแล้วทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า ที่พิพาทเป็นของโจทก์ครอบครองอยู่ ทิศตะวันตกติดที่ดินโฉนดของโจทก์ ทิศตะวันออกติดลำคลองห้วยมูล ทิศเหนือติดที่ดินสืบทอดไปร้องครอบครอง ทิศใต้ติดลำรางสาธารณะ จำเลยเข้ามาอยู่ในที่พิพาทโดยเช่าจากโจทก์ ชั้นแรกตกลงกันด้วยวาจา จำเลยเข้าอยู่ได้ ๑ ปีเศษ จึงทำสัญญาเช่าฉบับแรกเมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๐๔ ต่อมาเดือนกรกฎาคม ๒๕๐๖ ทำสัญญาเช่าฉบับที่ ๒ โดยจำเลยขอเช่าที่ที่ติดต่อกับที่ดินโฉนดด้านชายคลองห้วยมูลเพิ่มขึ้นจากเดิมด้วย ต่อมาจำเลยไม่ยอมชำระค่าเช่า โจทก์บอกเลิกสัญญาเช่ากับจำเลย จำเลยไม่ยอมเลิกสัญญา เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ - ๒๕๐๓ โจทก์กับนายน้อม ด้วยเจริญ ได้พิพาทกันเกี่ยวกับที่พิพาทรายนี้ จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๕ นายหวัง หริ่มสง่า ปลัดอำเภอเมืองลพบุรีกับพวกได้ไปรังวัดที่พิพาทและไถ่เกสีย์ ได้ทำบันทึกข้อตกลงระหว่างโจทก์กับนายน้อมว่า โจทก์เป็นผู้ครอบครองที่พิพาท จำเลยได้ไปช่วยลากเส้นในการรังวัดคราวนั้นด้วย

จำเลยนำสืบอย่างเดียวกับคำให้การต่อสู้คดีของจำเลย

ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้ว คดีมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่า ที่พิพาทเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) หรือไม่ ปราบกฏว่าก่อนดำเนินการพิจารณา ศาลชั้นต้นได้สั่งให้ทำแผนที่พิพาท ๒ ฉบับ โดยเฉพาะฉบับหลังศาลหมาย จ. ๑๒ ที่โจทก์ขอให้นายพิชิต ทองประไพ ผู้เชี่ยวชาญ ไปทำเพิ่มเติมนั้น โจทก์ได้รับรองความถูกต้อง สภาพของที่ดินปรากฏตามแผนที่พิพาทหมาย จ. ๑๒ และแผนที่หลังโฉนดของโจทก์หมาย จ. ๕ ตรงกันว่า ทางด้านตะวันออกของที่ดินตามโฉนดของโจทก์เป็นที่ว่าง ถัดไปจึงเป็นที่พิพาทกันในคดีนี้ ซึ่งอยู่ติดกับคลองห้วยมูล แสดงว่าที่ดินตามโฉนดของโจทก์มิได้ติดกับคลองห้วยมูลมาแต่เดิม ดังนั้นที่โจทก์อ้างว่าที่พิพาทเป็นที่อกริมตลิ่งของที่ดินมีโฉนดของโจทก์ จึงรับฟังไม่ได้ เมื่อที่พิพาทอยู่ริมคลองห้วยมูล และมีได้ติดกับที่ดินมีโฉนดของโจทก์ โดยมีที่ว่างคั่น และนายบรรจบ แสงเทียน กำนันตำบลพรหมาสตรี พยานจำเลยเบิกความยืนยันว่า ที่พิพาทเป็นที่สาธารณะเป็นคั่นคลองห้วยมูล ตรงที่จำเลยปลูกบ้างอยู่และบริเวณข้างเคียงน้ำในคลองห้วยมูลขึ้นท่วมถึงหมดในฤดูน้ำ ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนธันวาคมแล้วจึงลงแห้งเป็นเช่นนี้ทุกปี นายหวัง หริ่มสง่า ปลัดอำเภอเมืองลพบุรี พยานโจทก์ ก็เบิกความว่า ที่พิพาทนี้เคยมีกรณีพิพาทกันระหว่างโจทก์กับนายน้อย ด่วงเจริญ โดยโจทก์ยื่นคำร้องถึงผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรีว่านายน้อยบุกรุกที่สาธารณะซึ่งอยู่ติดต่อกับที่ของโจทก์และติดคลองห้วยมูล และนายหวัง หริ่มเจริญ เคยเสนอนายอำเภอให้ยื่นฟ้องนายน้อยฐานบุกรุกที่สาธารณะ เพราะที่พิพาทเป็นที่สาธารณะ แสดงว่าโจทก์เองก็ยอมรับตั้งแต่ครั้งนั้นแล้วว่าที่พิพาทเป็นที่สาธารณะ ตามคำเบิกความของโจทก์ก็รับว่าเคยพิพาทกับนายน้อย ด้วยเจริญ เกี่ยวกับพิพาทรายนี้ ที่โจทก์ได้เถียงมาในชั้นอุทธรณ์และฎีกาว่า เป็นที่ดินละลายกับที่ที่โจทก์เคยพิพาทกับนายน้อย ซึ่งขัดกับคำเบิกความของตนเอง จึงไม่มีเหตุให้รับฟังได้ เมื่อที่พิพาทเป็นที่สาธารณะอยู่ริมคลองห้วยมูล น้ำท่วมถึงทุกปีในฤดูน้ำ ย่อมถือได้ว่าเป็นที่ชายตลิ่งอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) ผู้ใดห้ามกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองไม่ โจทก์จึงไม่มีสิทธิเอาที่ดินให้จำเลยเช่าและฟ้องเรียกค่าเช่าจากจำเลยระหว่างโจทก์จำเลย เมื่อจำเลยเป็นฝ่ายครอบครองที่พิพาทอยู่ โจทก์ย่อมไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยได้ ตามนัยแห่งคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๓๒/๒๕๐๙ ระหว่างนางทอง ดีเต่า กับพวกโจทก์ นายเฉื่อย ศรีสด จำเลย และคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘๐/๒๕๑๑ ระหว่างนายคล้อย ไชยนันท์ โจทก์ นายประชุม อาจไชยชาญ กับพวกจำเลย ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ยกฟ้องโจทก์นั้นชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน จำเลยไม่ยื่นอุทธรณ์ จึงไม่กำหนดค่าทนายความชั้นฎีกาให้

บุญเกียรติ อรุณะกะ

เพ็ญ หุตางกูร

พิชัย รัตนันท์

(ฎีกาย่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๘๘/๒๕๒๔

พระราชบัญญัติ

การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.๒๔๕๖

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๓๐๘๘/๒๕๒๔

ศาลฎีกา

ความแพ่ง

น.ส.กุสุมาลย์ ขยันกิจพัฒนา

โจทก์

ระหว่าง

เรือเอกผล เจริญ กับพวก

จำเลย

เรื่อง

ละเมิด ยานพาหนะ (ม. ๔๓๗)

ละเมิด อายุความ (ม. ๔๔๘)

อายุความฟ้องร้องเกี่ยวกับละเมิดตามที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ ม. ๓๐๘ ซึ่งมีกำหนด ๖ เดือน ถูกยกเลิกโดย ป.พ.พ. ม. ๔๔๘ ต้องใช้อายุความ ๑ ปี ตาม ม. ๔๔๘ เป็นบทบังคับ

จำเลยที่ ๑ เป็นพนักงานนำร่องเรือเดินสมุทร จึงเป็นผู้ควบคุมยานพาหนะอันดินด้วยเครื่องจักรกลตาม ป.พ.พ. ม. ๔๓๗ นายเรือและพนักงานเรือดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้คำสั่งในการนำร่องของจำเลยที่ ๑ ด้วย มิใช่เป็นแต่เพียงผู้แนะนำนายเรือเท่านั้น

หากจำเลยที่ ๑ สั่งให้นายเรือแล่นกลางแม่น้ำเจ้าพระยา และแล่นให้หันตรงที่จอดเรือฉลอมโจทก์เสียก่อนแล้วจึงเลี้ยวขวาเพื่อทอดสมอ หรือปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายที่ตราไว้ตามกฎกระทรวงกระทรวงการออกตามความใน พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย ประกอบกับใช้ความซ้ำซ้อนในวิชาการเรือเป็นอย่างดีที่จำเลยที่ ๑ มีอยู่ด้วยแล้ว ก็จะไม่เกิดเหตุโดนกันขึ้น เมื่อละเลยไม่ปฏิบัติ จำเลยที่ ๑ จึงประมาทเลินเล่อทำให้เรือ ร. โดนเรือฉลอมโจทก์เสียหาย แม้เรือโจทก์จอดเทียบเป็นลำที่ ๓ ฝ่าฝืนกฎหมายก็ตาม ก็หาใช่เป็นผลโดยตรงที่ก่อให้เกิดเรือโดนกันไม่

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันช่อมเรือฉลอมให้แก่โจทก์ในสภาพเดิม ถ้าจำเลยไม่ช่อมให้จำเลยใช้ค่าช่อมเรือเป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท และร่วมกันใช้ค่าขาดประโยชน์เป็นเงิน

๒๘,๐๐๐ บาท ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน จำเลยทั้งสองฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า “ที่จำเลยทั้งสองฎีกาว่า คดีโจทก์ขาดอายุความฟ้องร้องตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘ นั้น ปรากฏว่าโจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ หลังจากเกิดเหตุแล้ว ๘ เดือน ปัญหาที่ว่าสิทธิฟ้องร้องของโจทก์จะใช้อายุความ ๖ เดือนตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘ หรือใช้อายุความ ๑ ปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ นั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓ ได้บัญญัติให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในประมวลกฎหมายนี้หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งประมวลกฎหมายนี้ ปัญหาที่จะวินิจฉัยคดีนี้เป็นเรื่องอายุความฟ้องร้องเกี่ยวกับละเมิด ซึ่งมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ แล้ว และอายุความฟ้องร้องเกี่ยวกับละเมิดตามที่มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘ ก็ขัดแย้งกับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังกล่าว ดังนั้นพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘ จึงถูกยกเลิกโดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๔๘ ศาลฎีกาเห็นว่าคดีนี้ต้องใช้มาตรา ๔๔๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นบทบังคับโจทก์จึงฟ้องจำเลยทั้งสองได้ เพราะตั้งแต่วันเกิดเหตุถึงวันฟ้องยังไม่เกิน ๑ ปี

ที่จำเลยทั้งสองฎีกาว่าจำเลยที่ ๑ มิได้ประมาทเลินเล่อทำให้เรือฉลองของโจทก์เสียหายนั้น ตามกฎกระทรวงเศรษฐกิจการออกตามความในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๔๗๗ ข้อ ๓๒ ว่าเมื่อจะทำการนำร่องเรือกลไฟลำใด ผู้นำร่องต้องขอทราบจากนายเรือว่า เครื่องจักรของเรือลำนั้นใช้ได้เป็นปกติและถอยหลังได้คล่องแคล่วรวดเร็วดี ตัวสมออยู่พ้นน้ำพร้อมเพรียงที่จะใช้ได้ทันที และเครื่องถือท้ายเรียบร้อยไม่มีสิ่งใดกีดขวางและใช้ได้ คล่องดีเป็นปกติหรือไม่ ถ้าเรือลำนั้นมีกำลังไอน้ำไม่พอ หรือเครื่องประกอบเรือดังกล่าวแล้วไม่เรียบร้อยพอที่จะป้องกันมิให้เกิดภัยอันตรายได้ ควรจะงดนำเรือนั้นไว้จนกว่านายเรือจะจัดการให้เรียบร้อยเสียก่อนก็ได้ และถ้านายเรือขึ้นจะให้นำเรือในขณะนั้นจงได้ ก็ให้รายงานต่อหัวหน้ากองตรวจท่าหรือเจ้าท่าซึ่งจะเป็นผู้วินิจฉัยและสั่งการโดยเด็ดขาด

ข้อ ๓๗ ผู้นำร่องที่กระทำการนำร่องมีหน้าที่ต้องปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามบทแห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ พระราชบัญญัติป้องกันเหตุเรือโดนกันฯ และพระราชบัญญัติอื่น ๆ ตลอดจนกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกัน

ข้อ ๔๗ ผู้นำร่องทุกคนที่นำร่องเรือลำใด ต้องใช้ความระมัดระวังและพยายามให้มากที่สุดที่จะหลีกเลี่ยงหรือป้องกันมิให้เกิดอันตรายหรือเสียหายขึ้นแก่เรือลำนั้นหรือลำอื่นหรือแก่ทรัพย์สินของใด ๆ ฯลฯ

เมื่อจำเลยที่ ๑ เป็นพนักงานนำร่องเรือมารีนทรอดเดอร์ จำเลยที่ ๑ จึงมีหน้าที่ควบคุมเรือมารีนทรอดเดอร์ให้แล่นไปสู่เป้าหมายด้วยความปลอดภัยในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ตามบทกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นจำเลยที่ ๑ จึงเป็นผู้ควบคุมยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรกล (เรือมารีนทรอดเดอร์) ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๐ แม้นายเรือและพนักงานเรือมารีนทรอดเดอร์ก็ต้องอยู่ภายใต้คำสั่งในการนำร่องของจำเลยที่ ๑ ด้วย มิใช่จำเลยที่ ๑ เป็นเพียงผู้แนะนำนายเรือดังที่จำเลยทั้งสองฎีกา ที่จำเลยทั้งสองอ้างว่าเมื่อถึงจุดทอดสมอ จำเลยที่ ๑ ได้สั่งให้นายเรือเลี้ยวขวาแต่หัวเรือมารีนทรอดเดอร์จะชนตลิ่ง จึงสั่งให้นายเรือถอยหลัง หัวเรือหมุนเข้ากลางน้ำ จึงสั่งให้หยุดเครื่องจักรและสั่งให้เดินหน้าแต่เรือไม่อาจเดินหน้าได้ทันท่วงที เพราะเรือยังถอยหลังเล็กน้อยตามแรงเฉื่อยท้ายเรือมารีนทรอดเดอร์จึงไปปะทะเรือฉลอมโจทก์ ทั้งนี้เพราะเหตุการณ์ในเครื่องจักรกลของเรือมารีนทรอดเดอร์และนายเรือประกอบกับเรือฉลอมของโจทก์จอดเทียบเป็นลำที่ ๓ อันฝ่าฝืนกฎหมายนั้น เห็นว่าหากจำเลยที่ ๑ สั่งให้นายเรือแล่นเรือมารีนทรอดเดอร์กลางแม่น้ำเจ้าพระยาและแล่นไปให้พ้นตรงที่จอดเรือฉลอมโจทก์เสียก่อนแล้วจึงเลี้ยวขวาเพื่อทอดสมอ หรือปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกระบวนดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับใช้ความชำนาญในวิชาการเรือเป็นอย่างดีที่จำเลยที่ ๑ มีอยู่ด้วยแล้วก็จะไม่เกิดเหตุโดนกันขึ้น เมื่อจำเลยที่ ๑ ละเลยไม่ปฏิบัติตามดังกล่าวจึงเห็นได้ชัดว่าจำเลยที่ ๑ ประมาทเลินเล่อทำให้เรือมารีนทรอดเดอร์โดนเรือฉลอมโจทก์เสียหาย แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ว่าเรือฉลอมโจทก์จอดเทียบเป็นลำที่ ๓ ฝ่าฝืนกฎหมายก็ตาม ก็หาใช่เป็นผลโดยตรงที่ก่อให้เกิดเรือมารีนทรอดเดอร์โดนเรือฉลอมไม่ ข้อกล่าวอ้างของจำเลยทั้งสองเพื่อปิดความรับผิดชอบจึงรับฟังไม่ได้”

พิพากษายืน

(แถมชัย สิทธิไตรย์ - ขจร หะวานนท์ - อำนัคม์ คล้ายสังข์)

หมายเหตุ - เรือฉลอมจอดซ้อนลำผิดกฎหมาย จึงถูกเรือจำเลยเบียด หลัก contributory negligence ที่ใช้อยู่เดิม โดยถือเอาผิดแก่ผู้ประมาทเลินเล่อคนสุดท้าย เปลี่ยนไปโดย ป.พ.พ. ม. ๔๔๒ แล้ว ฉะนั้นเรือฉลอมจะไม่มีส่วนรับผิดชอบก็ต่อเมื่อฟังได้ว่า แม้เรือฉลอมจะจอดไม่ซ้อนลำ เรือจำเลยก็ยังเบียดให้เสียหายอยู่นั่นเอง จึงจะถือได้ว่าการที่เรือฉลอมจอดซ้อนลำไม่ใช่ผลโดยตรงให้เกิดความเสียหายขึ้น

จิตติ

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกกฎกระทรวง กำหนดอัตราอากร และค่าธรรมเนียม ไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๗๑/๒๕๒๒

วิธีพิจารณาความอาญา พิพากษาไม่เกินฟ้อง (ม. ๑๕๒)

พระราชบัญญัติ การประมง ๒๔๕๐

ฟ้องบรรยายว่า จำเลยใช้เครื่องมือประเภทอวนติดตามีสายमान จำเลยรับสารภาพ แต่ตามฟ้องและคำขอท้ายฟ้อง โจทก์มุ่งประสงค์กล่าวอ้างว่าจำเลยฝ่าฝืนประกาศห้ามใช้เครื่องมือจับปลาในฤดูมีไข่ เป็นเครื่องมือคนละประเภท ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่าจำเลยใช้เครื่องมือตามประกาศที่โจทก์ฟ้อง ลงโทษไม่ได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๕๗๑/๒๕๒๒

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โจทก์

นายน้อย เอื้อนสะอาด ที่ ๑ นายโปร่ง รูปทอง ที่ ๒ นายเจริญ ฮวดรักษา ที่ ๓
ระหว่าง นายพูน ล้อประเสริฐ ที่ ๔ นายสุชาติ เอี่ยมเจริญ ที่ ๕ นายเจริญ อโรพันธ์
ที่ ๖ นายจรรย์ ยินดี ที่ ๗ นายเชย อโรพันธ์ ที่ ๘ จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๗ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๑

โจทก์ฟ้องว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ (๑) (๒) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ได้ประกาศห้ามโดยเด็ดขาดมิให้บุคคลใดใช้เครื่องมืออวนประเภทล้อมจับมีสายमान เช่น อวนดั่งเก อวนลากอวนดั่งหมัง อวนดำ หรืออวนฉลอม อวนแฉ อวนซั้ง หรือ อวนล้อมซั้ง และอวนลอยตะเกียงเป็นต้น ทำการจับปลาในอ่าวไทย ตั้งแต่วันที่ ๑๕ เดือนเมษายน ถึงวันที่ ๑๕ เดือนกรกฎาคมทุกปี ดังปรากฏความละเอียดตามสำเนาประกาศท้ายฟ้อง และประกาศดังกล่าวได้ปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ศาลากลางจังหวัดประจำท้องที่เกิดเหตุพันกำหนด ๓๐ วัน และจำเลยทราบประกาศดังกล่าวแล้ว

ครั้นวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๒๐ เวลาากลางคืนก่อนเที่ยง (เวลาประมาณ ๐๕.๓๐ น.) จำเลย ทั้ง ๘ นี้ได้บังอาจร่วมกันใช้เครื่องมือประเภทอวนติดตามีสายमान ซึ่งต้องห้ามตามประกาศดังกล่าว ใช้กับเรือยนต์ ทำการประมงจับปลาในอ่าวไทยในเขตตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยฝ่าฝืนกฎหมายและประกาศดังกล่าว เหตุเกิดที่ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เจ้าพนักงานจับจำเลยทั้ง ๘ นี้ได้พร้อมด้วยเรือยนต์ ชื่อประเสริฐชัย หมายเลขทะเบียน ส.ส. ๑๐๒๘ จำนวน ๑ ลำ อวน ๑ ปาก และปลาทุ ๑๐ กิโลกรัม ยึดเป็นของกลาง ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๕, ๓๒, ๖๕, ๖๙, ๗๐ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ประกาศกระทรวงเกษตร เรื่องกำหนดฤดูปลานูมีไข่และห้ามมิให้ใช้เครื่องมือบางชนิดจับปลาทุและกำหนดขนาดตาของเครื่องมือบางชนิดในฤดูมีปลาทุขนาดเล็ก ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ ข้อ ๓ และริบของกลาง

จำเลยทั้ง ๘ ให้การรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิจารณาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๕, ๓๒, ๖๕, ๖๙, ๗๐ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ประกาศกระทรวงเกษตร เรื่องกำหนดฤดูปลานูมีไข่และห้ามมิให้ใช้เครื่องมือบางชนิดจับปลาทุและกำหนดขนาดตาของเครื่องมือบางชนิดในฤดูมีปลาทุขนาดเล็ก ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ ข้อ ๓ จำคุกคนละ ๖ เดือน ปรับคนละ ๘๐๐ บาท จำเลยให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา เป็นเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ กึ่งหนึ่ง คงจำคุกคนละ ๓ เดือนและปรับคนละ ๔๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ภายในกำหนด ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับ จัดการตามมาตรา ๒๙, ๓๐ ของกลางริบ

จำเลยทั้ง ๘ อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาตรวจจำนวนประชุมปรึกษาคดีแล้ว คดีนี้จำเลยทั้ง ๘ ให้การรับสารภาพตามฟ้อง และไม่มีการสืบพยาน ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยทั้ง ๘ ร่วมกันใช้เครื่องมือประเภทอวนติดตามีสายमानทำการประมงจับปลาในอ่าวไทยในเขตตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และตามฟ้องของโจทก์ตลอดจนคำขอท้ายฟ้องมุ่งประสงค์กล่าวอ้างว่า จำเลยทั้ง ๘ กระทำผิดต่อกฎหมายโดยฝ่าฝืนประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องกำหนดฤดูปลานูมีไข่และห้ามมิให้ใช้เครื่องมือบางชนิดจับปลาทุและกำหนดขนาดตาของเครื่องมือบางชนิดในฤดูมีปลาทุขนาดเล็ก ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ ข้อ ๓ แต่โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยทั้ง ๘ บังอาจร่วมกันใช้เครื่องมือประเภทอวนติดตามีสายमानทำการประมงจับปลาในอ่าวไทย ซึ่งเครื่องมือที่จำเลยทั้ง ๘ ใช้ทำการประมงเป็นคนละประเภทกับเครื่องมือที่ระบุห้ามไว้ในประกาศข้อ ๓ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่า จำเลยทั้ง ๘ ได้ใช้เครื่องมือตามที่ระบุห้ามไว้ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังกล่าว

ทำการประมงตามที่โจทก์ฟ้อง อันเป็นความผิดต่อกฎหมายที่โจทก์ประสงค์จะให้ลงโทษ จึงลงโทษ
จำเลยทั้ง ๘ ไม่ได้ ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น
พิพากษายืน

ยง โรจนสุพจน์
ประเสริฐ วราภรณ์
ประสม ศรีเจริญ

หมวด ๑
ที่จับสัตว์น้ำ

มาตรา ๖ บรรดาที่จับสัตว์น้ำทั้งปวงให้กำหนดเป็น ๔ ประเภท คือ

- (๑) ที่รักษาชีพพันธุ์
- (๒) ที่ว่าประมุข
- (๓) ที่อนุญาต
- (๔) ที่สาธารณประโยชน์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๕๘/๒๕๑๕

แพ่ง สาธารณสมบัติของแผ่นดิน เช่าทรัพย์ กรรมสิทธิ์ ครอบครอง
วิธีพิจารณาความแพ่ง อำนาจฟ้อง

ที่พิพาทเป็นที่สาธารณะอยู่ริมคลอง น้ำท่วมถึงทุกปีในฤดูน้ำท่วมถือได้ว่าเป็นที่
ชายตลิ่ง อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) ผู้ใดหากรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองไม่ โจทก์จึงไม่มี
สิทธิเอาที่พิพาทนั้นให้เช่าหรือฟ้องเรียกค่าเช่าจากจำเลย และเมื่อจำเลยเป็นฝ่ายครอบครองที่พิพาท
อยู่ โจทก์ย่อมไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลย

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๒๑๕๘/๒๕๑๕

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๐ เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

ความแพ่ง

นายน้อย แจ่มเสื่อ

โจทก์

ระหว่าง

นายโทน เผือกพวง

จำเลย

เรื่อง ที่ดิน ขับไล่ ขอให้ชำระค่าเช่า

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๗ เดือนพฤษภาคม พุทธ-
ศักราช ๒๕๑๓

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๐๔ จำเลยได้ทำสัญญาเช่าที่ดินโจทก์ ซึ่งอยู่
หมู่ที่ ๕ ตำบลพรหมาสตรี อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี เนื้อที่ประมาณ ๑๐ ตารางวา ราคา
๖,๐๐๐ บาท เพื่อปลูกเรือนอยู่อาศัย มีกำหนด ๒ ปี อัตราค่าเช่าเดือนละ ๑๐ บาท กำหนดชำระ
ค่าเช่า ๖ เดือนต่อครั้ง เมื่อสัญญาเช่าหมดอายุแล้ว จำเลยได้ทำสัญญาเช่าต่อเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม
๒๕๐๖ มีกำหนดอีก ๒ ปี ปรากฏตามสำเนาสัญญาเช่า ๒ ฉบับท้ายฟ้อง นับแต่จำเลยเช่าที่ดินโจทก์
จำเลยไม่เคยชำระค่าเช่าให้โจทก์เลย คิดถึงวันฟ้องเป็นเวลา ๓ ปี ๙ เดือน เป็นเงิน ๔๕๐ บาท
โจทก์ทวงถาม จำเลยขอผิดผ่อนรื้อยอม ต่อมาราวเดือนกรกฎาคม ๒๕๐๗ จำเลยกลับอ้างว่าที่ดินที่เช่า

ไม่ใช่ของโจทก์ ทั้งปฏิเสศไม่ยอมชำระค่าเช่า ขอให้ศาลพิพากษาให้จำเลยชำระค่าเช่า ๔๕๐ บาท และค่าเช่าต่อไปเดือนละ ๑๐ บาทนับแต่วันฟ้องจนกว่าจำเลยจะรื้อเรือนออกไปจากที่เช่า ให้เลิกสัญญาเช่าตามฟ้อง ให้จำเลยรื้อเรือนออกไปจากที่เช่า ห้ามจำเลยและบริวารเกี่ยวข้องกับที่ดินที่เช่า กับให้จำเลยเสียค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายแทนโจทก์

จำเลยให้การว่า ได้ทำสัญญาเช่าท้ายฟ้องให้โจทก์จริง แต่ไม่มีผลบังคับ เพราะไม่ใช่ที่ดินของโจทก์ แต่เป็นที่ดินสาธารณะริมคลองห้วยมูล โจทก์ฟ้องเรียกค่าเช่าจากจำเลยไม่ได้ จำเลยเคยเช่าที่ดินของโจทก์ปลูกบ้านอยู่อาศัยเมื่อประมาณ ๑๐ ปีเศษมานี้ โดยที่ดินที่เช่าอยู่ในเขตโฉนดของโจทก์ ต่อมาจำเลยจึงรื้อเรือนมาปลูกอยู่ในที่ดินด้านเหนือริมคลองห้วยมูลติดที่ดินโฉนดของโจทก์ ในระยะแรกโจทก์อ้างว่าเป็นที่ดินของโจทก์ จำเลยเชื่อจึงได้ทำสัญญาเช่าท้ายฟ้องกับโจทก์ ต่อมานางล้วยขายที่ดินให้สิบเอกโปร่ง เจ้าพนักงานที่ดินอำเภอไปรังวัดเพื่อประกาศขาย จึงปรากฏว่าที่ดินที่จำเลยปลูกบ้านอยู่ขณะนี้เป็นที่สาธารณะริมคลองห้วยมูล ไม่ใช่ที่ดินของโจทก์ จำเลยจึงปฏิเสศไม่ชำระค่าเช่าให้โจทก์

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า ที่พิพาทเป็นที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) ผู้ใดหากรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองไม่ การที่โจทก์เอาที่พิพาทให้จำเลยเช่า ถือไม่ได้ว่าเป็นการมอบที่พิพาทให้จำเลยครอบครองแทนโจทก์ เมื่อปรากฏว่าขณะนี้จำเลยเป็นฝ่ายยึดถือที่พิพาทอยู่ โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกค่าเช่าจากจำเลยหรือขับไล่จำเลยออกจากที่พิพาทได้ พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความเป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าทนายความชั้นอุทธรณ์ไม่คิดให้ เพราะจำเลยไม่ได้แก้อุทธรณ์

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนฟังคำแถลงการณ์ของโจทก์และประชุมปรึกษาคดีแล้ว

ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า ที่พิพาทเป็นของโจทก์ครอบครองอยู่ ทิศตะวันตกติดที่ดินโฉนดของโจทก์ ทิศตะวันออกติดลำคลองห้วยมูล ทิศเหนือติดที่ดินสิบเอกโปร่งครอบครอง ทิศใต้ติดลำรางสาธารณะ จำเลยเข้ามาอยู่ในที่พิพาทโดยเช่าจากโจทก์ ชั้นแรกตกลงกันด้วยวาจา จำเลยเช่าอยู่ได้ ๑ ปีเศษ จึงทำสัญญาเช่าฉบับแรกเมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๐๔ ต่อมาเดือนกรกฎาคม ๒๕๐๖ ทำสัญญาเช่าฉบับที่ ๒ โดยจำเลยขอเช่าที่ติดต่อกับที่ดินโฉนดด้านชายคลองห้วยมูลเพิ่มขึ้นจากเดิมด้วย ต่อมาจำเลยไม่ยอมชำระค่าเช่า โจทก์บอกเลิกสัญญาเช่ากับจำเลย จำเลยไม่ยอมเลิกสัญญา เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๐๓ โจทก์กับนายน้อย ด้วงเจริญ ได้พิพาทกันเกี่ยวกับที่พิพาทรายนี้ จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๕ นายหวัง หริ่มสง่า ปลัดอำเภอเมืองลพบุรีกับพวกได้ไปรังวัดที่พิพาทและไกล่เกลี่ย ได้ทำบันทึกข้อตกลงระหว่างโจทก์กับนายน้อยว่า โจทก์เป็นผู้ครอบครองที่

พิพาท จำเลยได้ไปช่วยลากเส้นในการรังวัดคราวนั้นด้วย

จำเลยนำสืบอย่างเดียวกับคำให้การต่อสู้คดีของจำเลย

ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้ว คดีมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่า ที่พิพาทเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) หรือไม่ ปรากฏว่าก่อนดำเนินการพิจารณา ศาลชั้นต้นได้สั่งให้ทำแผนที่พิพาท ๒ ฉบับ โดยเฉพาะฉบับหลังศาลหมาย จ.๑๒ ที่โจทก์ขอให้นายพิชิต ทองประไพ ผู้เชี่ยวชาญไปทำเพิ่มเติมนั้น โจทก์ได้รับรองความถูกต้อง สภาพของที่ดินปรากฏตามแผนที่พิพาทหมาย จ.๑๒ และแผนที่หลังโฉนดของโจทก์หมาย จ.๕ ตรงกันว่า ทางด้านตะวันออกของที่ดินตามโฉนดของโจทก์เป็นที่ว่าง ถัดไปจึงเป็นที่ที่พิพาทกันในคดีนี้ ซึ่งอยู่ติดกับคลองห้วยมูล แสดงว่าที่ดินตามโฉนดของโจทก์มิได้ติดกับคลองห้วยมูลมาแต่เดิม ดังนั้นที่โจทก์อ้างว่าที่พิพาทเป็นที่อกริมตลิ่งของที่ดินมีโฉนดของโจทก์ จึงรับฟังไม่ได้ เมื่อที่พิพาทอยู่ริมคลองห้วยมูล และมีได้ติดกับที่ดินมีโฉนดของโจทก์ โดยมีที่ว่างคั่น และนายบรรจบ แสงเทียน กำนันตำบลพรหมศาสตร์ พยายามเบิกความยืนยันว่าที่พิพาทเป็นที่สาธารณะเป็นคันคลองห้วยมูล ตรงที่จำเลยปลูกบ้านอยู่และบริเวณข้างเคียง น้ำในคลองห้วยมูลขึ้นท่วมถึงหมดในฤดูน้ำ ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนธันวาคมแล้วจึงลงแห้ง เป็นเช่นนี้ทุกปี นายหวัง หริ่มสง่า ปลัดอำเภอเมืองลพบุรี พยานโจทก์ ก็เบิกความว่า ที่พิพาทนี้ เคยมีกรณีพิพาทกันระหว่างโจทก์กับนายน้อย ดั่งเจริญ โดยโจทก์ยื่นคำร้องถึงผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรีว่า นายน้อยบุกรุกที่สาธารณะซึ่งอยู่ติดต่อกับที่ของโจทก์และติดคลองห้วยมูล และนายหวัง หริ่มเจริญ เคยเสนอนายอำเภอให้ยื่นฟ้องนายน้อยฐานบุกรุกที่สาธารณะ เพราะที่พิพาทเป็นที่สาธารณะ แสดงว่าโจทก์เองก็ยอมรับตั้งแต่ครั้งนั้นแล้วว่าที่พิพาทเป็นที่สาธารณะ ตามคำเบิกความของโจทก์ก็รับว่าเคยพิพาทกับนายน้อย ดั่งเจริญ เกี่ยวกับที่พิพาทรายนี้ ที่โจทก์ได้เถียงมาในชั้นอุทธรณ์และฎีกาว่า เป็นที่คนละรายกับที่ที่โจทก์เคยพิพาทกับนายน้อย ซึ่งขัดกับคำเบิกความของตนเอง จึงไม่มีเหตุให้รับฟังได้ เมื่อที่พิพาทเป็นที่สาธารณะอยู่ริมคลองห้วยมูล น้ำท่วมถึงทุกปีในฤดูน้ำ ย่อมถือได้ว่าเป็นที่ชายตลิ่งอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) ผู้ใดห้ามกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองไม่ โจทก์จึงไม่มีสิทธิเอาที่ดินให้จำเลยเช่าและฟ้องเรียกค่าเช่าจากจำเลย ระหว่างโจทก์จำเลย เมื่อจำเลยเป็นฝ่ายครอบครองที่พิพาทอยู่ โจทก์ย่อมไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยได้ ตามนัยแห่งคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๓๒/๒๕๐๙ ระหว่างนายทอง ดีเต่า กับพวกโจทก์ นายเฉื่อย ศรีสด จำเลย และคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘๐/๒๕๑๑ ระหว่างนายคล้อย ไชยพันธ์ โจทก์ นายประชุม อาจไชยชาญ กับพวกจำเลย ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ยกฟ้องโจทก์นั้นชอบแล้วฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน จำเลยไม่ยื่นคำแก้ฎีกา จึงไม่กำหนดค่าทนายความชั้นฎีกาให้

บุญเกียรติ อรุณะกะ

เพ็รียบ หุตางกูร

พิชัย รัชตะนันท์

มาตรา ๗ ให้คณะกรรมการจังหวัดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศกำหนด
ประเภทที่จับสัตว์น้ำภายในเขตท้องที่ของตนว่า เข้าอยู่ในประเภทที่รักษาพืชพันธุ์ ที่ว่าประมุล
หรือที่อนุญาต

ที่จับสัตว์น้ำซึ่งมิได้ประกาศตามความในวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นที่สาธารณประโยชน์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๑๑-๑๐๒๘/๒๕๕๕ (ฎีกาย่อ)

(อัยการหนองคาย โจทก์ นายสิงห์ ราชภักดี ฯลฯ จำเลย)

พ.ร.บ. การประมง

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยใช้เครื่องมือประจำที่ทำการจับสัตว์น้ำในที่สาธารณประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ปรากฏว่าแพสดังใหญ่ที่จำเลยใช้ทำการจับปลา มีลักษณะเป็นแพต่อเคลื่อนที่ไปมาได้ เวลาทำการจับปลาตามปรกติก็ไม่ต้องลงหลักปัก ผูก ชิ่ง รั้ง ถ่วง หรือใช้วิธีอื่นให้แพอยู่กับที่ เพราะตามปรกติจับปลาในที่น้ำนิ่ง และตามข้อเท็จจริงที่ศาลฟังมาก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยได้ลงหลักปักผูกแพให้อยู่กับที่ในเวลาทำการประมง ในลักษณะอันจะพอให้ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือประจำที่ ดังนี้ คดียังไม่พอที่จะชี้ขาดว่าจำเลยได้ใช้เครื่องมือประจำที่ทำการประมงดังฟ้อง ศาลต้องพิพากษายกฟ้อง

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยใช้เครื่องมือประจำที่ทำการจับสัตว์น้ำในลำห้วยหลวง อันเป็นที่สาธารณประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔, ๓๑, ๖๑, ๖๙, ๗ ฯลฯ

ศาลชั้นต้นพิจารณาคดีทั้ง ๑๘ ส่วนนี้รวมกันแล้วพิพากษาว่า การใช้แพสดังใหญ่จับปลา โดยปรกติจับในที่น้ำนิ่ง แพลอยอยู่กับที่ ไม่ต้องลงหลักปัก ผูก ชิ่ง รั้ง ถ่วง หรือใช้วิธีอื่นใดให้แพอยู่กับที่ หากจะมีการปักหลักให้แพอยู่กับที่เวลาทำการประมง ก็เป็นการทำเพิ่มเติม หรือในขณะลมพัดจัด ซึ่งเป็นเรื่องผิดปรกติ ไม่ใช่ลักษณะธรรมดาของแพสดังใหญ่ จึงไม่มีลักษณะเป็นเครื่องมือประจำที่ พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๑๒) บัญญัติว่า เครื่องมือประจำที่หมายความว่า เครื่องมือทำการประมง ซึ่งใช้วิธีลงหลักปัก, ผูก, ชิ่ง, รั้ง, ถ่วง, หรือวิธีอื่นใดอันทำให้เครื่องมือนั้นอยู่กับที่ในเวลาทำการประมง แพสดังใหญ่ที่จำเลยใช้ทำการจับปลาในคดีนี้ปรากฏว่า มีลักษณะเป็นแพต่อเคลื่อนที่ไปมาได้ เวลาทำการจับปลาตามปรกติก็ไม่ต้องลงหลักปัก ผูก ชิ่ง รั้ง ถ่วง หรือใช้วิธีอื่นให้แพอยู่กับที่ เพราะตามปรกติจับปลาในที่น้ำนิ่ง ทั้งตามข้อเท็จจริงที่ศาลอุทธรณ์ฟังมานั้นก็ไม่ปรากฏว่า จำเลยในคดีนี้ได้ลงหลักปักผูกแพให้อยู่กับที่ในเวลาทำการประมงในลักษณะอันจะพอให้ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือประจำที่ตั้งโจทก์ฟ้องแต่อย่างใด คดีจึงยังไม่พอที่จะชี้ขาดว่าจำเลยได้ใช้เครื่องมือประจำที่ทำการประมงดังฟ้อง จึงพร้อมกันพิพากษายืน

(ลัดพลีธรรมประคัลภ์, ธรรมบัณฑิต, นนทปัญญา,)

มาตรา ๘ ที่รักษาพืชพันธุ์ คือที่จับสัตว์น้ำซึ่งอยู่ในบริเวณพระอาราม หรือปูชนียสถาน หรือติดกับเขตสถานที่ดังกล่าวแล้ว บริเวณประตูน้ำ ประตูระบายน้ำ ฝาย หรือทำนบ หรือที่ซึ่งเหมาะแก่ การรักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๕๑/๒๕๐๗

อาญา วิชาชีพ

พ.ร.บ. การประมง

แม้ว่าพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๑๐ จะได้บัญญัติว่า เรือและเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ในการกระทำความผิดในที่รักษาพืชพันธุ์ให้ศาลริบเสียทั้งสิ้นก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าเจ้าของที่แท้จริงมิได้รู้เห็นป็นใจในการกระทำความผิดแล้ว ก็ต้องคืนเรือและเครื่องมือทำการประมงของกลางให้แก่เจ้าของที่แท้จริงไป

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๖๕๑/๒๕๐๗

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๑ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๐๗

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดปากพนัง

โจทก์

ระหว่าง

นายอิม แก้วคำ

จำเลย

นายประสิทธิ์ แซ่หลี่ โดยนายชุ่น แซ่หลี่ บิดาผู้แทนโดยชอบธรรม

ผู้ร้อง

เรื่อง ทำการประมงในที่รักษาพืชพันธุ์โดยไม่ได้รับอนุญาต

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๕ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๗

คดีนี้โจทก์ฟ้อง จำเลยรับสารภาพ ฟังข้อเท็จจริงได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๐๖ เวลา กลางวัน จำเลยได้บังอาจทำการประมงโดยใช้ถุงลากจับปลาในบริเวณวัดท่าลิพงส์ และติดต่อกับ เขตวัดท่าลิพงส์ อันเป็นอารามที่รักษาพืชพันธุ์ตามกฎหมาย โดยมีได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมการ ประมง เหตุเกิดที่ตำบลกระเกด อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เจ้าพนักงานจับจำเลย ได้พร้อมด้วยถุงลาก ๑ สำหรับปลา ๑ เหวง และเรือยนต์ ๑ ลำ ที่จำเลยใช้กระทำความผิดและได้มาโดยการ กระทำความผิดเป็นของกลาง

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๘, ๙, ๖๒ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๗ ให้ปรับ ๓๐๐ บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับ ๑๕๐ บาท ให้ปรับลูกาก ๑ สำหรับ ปลา ๑ เเช่ง และเรือยนต์ ๑ ลำ ของกลางตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๖๙ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่าของกลางที่ศาลสั่งริบ คือ เรือยนต์ ๑ ลำ และลูกาก ๑ ลูก ไม่ใช่ของจำเลยแต่เป็นของผู้ร้อง ผู้ร้องมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิด ขอให้คืนของกลางแก่ผู้ร้อง โจทก์ยื่นคำร้องคัดค้านว่า นายประสิทธิ์ แซ่หลี่ ผู้ร้อง ซึ่งมีนายชุ่น แซ่หลี่ เป็นผู้แทนโดยชอบธรรม ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิดของจำเลย และแม้จะฟังว่าเจ้าของอันแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิดก็ตาม คำพิพากษาของศาลที่ให้ริบนั้นย่อมเด็ดขาดถึงที่สุดแล้ว เพราะตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๖๙ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ นั้น เรือและเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ทำการประมงในที่รักษาพืชพันธุ์ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าเจ้าของอันแท้จริงจะได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำผิดด้วยหรือไม่

ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า ถ้อยคำในพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ไม่มีข้อความให้ริบทรัพย์สินของผู้อื่นที่ไม่รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิด และการริบเช่นนี้จะเป็นการขัดต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ ทั้งตามพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ก็ไม่ได้บัญญัติเป็นพิเศษให้นำประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับด้วยศาลชั้นต้น จึงวินิจฉัยข้อเท็จจริงต่อไปและเชื่อว่าผู้ร้องได้รู้เห็นเป็นใจในการที่จำเลยไปจับปลาคราวนี้ จึงมีคำสั่งให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ปรึกษาว่าผู้ร้องนำสืบว่า เจ้าของเรือและลูกากของกลางรายนี้ คือ นายประสิทธิ์ แซ่หลี่ ผู้ร้อง นายชุ่นเป็นบิดาของนายประสิทธิ์และนายประสิทธิ์เป็นผู้เยาว์อายุ ๑๙ ปี เป็นนักเรียนอยู่ที่จังหวัดสงขลา ในเวลาเกิดเหตุ ผู้ร้องมิได้อนุญาตให้ใช้เรือเป็นหลักฐาน ส่วนโจทก์มิได้นำสืบหักล้างเกี่ยวกับตัวนายประสิทธิ์เลย ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า นายประสิทธิ์ผู้ร้องเป็นเจ้าของเรือและลูกากของกลางรายนี้ และขณะเกิดเหตุก็อยู่ที่จังหวัดสงขลา ผู้ร้องมิได้เกี่ยวข้องรู้เห็นในกิจการที่จำเลยได้ทำไปเลย นายประสิทธิ์อายุ ๑๙ ปี ยังไม่บรรลุนิติภาวะ นายชุ่นผู้เป็นบิดาจึงมีอำนาจปกครองและเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม และอำนาจปกครองนั้นรวมทั้งการจัดการทรัพย์สินของบุตรด้วย ตามข้อเท็จจริงก็ปรากฏว่าเรือและลูกากของกลางอยู่ในความดูแลของนายชุ่น นายชุ่นมีหน้าที่จะต้องจัดการทรัพย์สินนั้นด้วยความระมัดระวังเช่นวิญญูชนจะพึงกระทำการที่นายชุ่นไม่ดูแลหรือใช้ทรัพย์สินโดยผิดหน้าที่ ไม่มีกฎหมายให้บุตรผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินต้องรับผิดชอบด้วย คดีนี้ฟังข้อเท็จจริงได้ว่านายประสิทธิ์ผู้ร้องไม่รู้เห็นในการกระทำของนายชุ่น

บิดาในเรื่องที่ให้จำเลยนำเอาเรือและถุงลากของกลางไปกระทำความผิด ฉะนั้น นายประสิทธิ์ผู้ร้อง จึงไม่ควรถูกลงโทษในการกระทำของนายชุ่น

ศาลอุทธรณ์จึงพิพากษาลบคำสั่งศาลชั้นต้น ให้คืนเรือยนต์และถุงลากของกลางให้แก่ผู้ร้อง

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว คดีมีปัญหาว่าการที่นายชุ่น บิดาผู้แทน โดยชอบธรรมของนายประสิทธิ์ ผู้เยาว์ซึ่งเป็นเจ้าของเรือและถุงลากของกลาง รู้เห็นให้จำเลย เอาเรือและถุงลากของกลางไปทำการจับปลาโดยผิดกฎหมาย เป็นเหตุให้ศาลพิพากษาริบเรือและถุงลากนั้น นายประสิทธิ์จะร้องขอให้ศาลสั่งคืนของดังกล่าวให้แก่ตนได้หรือไม่ ข้อสำคัญในเรื่องนี้อยู่ที่ว่าถ้านายประสิทธิ์ผู้ร้องมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดของจำเลย ผู้ร้องย่อมมีสิทธิ์ได้คืนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ แต่ถ้ารู้เห็นเป็นใจด้วย ก็ขอคืนไม่ได้ ไม่ใช่ว่าเมื่อผู้แทนโดยชอบธรรมกระทำอะไรในการจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์แล้ว ต้องถือว่าเป็นการกระทำของผู้เยาว์ด้วยทุกอย่าง ดังที่โจทก์ฎีกาได้เถียงมา เพราะไม่มีกฎหมายให้ผู้เยาว์ต้องรับผิดชอบนั้น นายชุ่นก็ได้เบิกความว่า นายชุ่นปกครองเรือของกลางอยู่ เพราะนายประสิทธิ์เรียนหนังสืออยู่ที่จังหวัดสงขลา เหตุได้เกิดที่ตำบลเกาะเกิด อำเภอเข็รใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อโจทก์มิได้นำสืบหักล้างเกี่ยวกับตัวนายประสิทธิ์ผู้ร้องเลย ข้อเท็จจริงก็ฟังได้ว่านายประสิทธิ์ซึ่งเป็นเจ้าของแท้จริง มิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด ต้องคืนของกลางให้แก่นายประสิทธิ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้คืนเรือ และถุงลากของกลางให้แก่นายประสิทธิ์ ผู้ร้อง ชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

ศาลฎีกาพิพากษายืน.

โพนม เลขยานนท์

ประมุล สุวรรณศร

ย้อย อาตมียะนันท์

มาตรา ๙ ห้ามมิให้บุคคลใดทำการประมง หรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่รักษาพืชพันธุ์
เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

ผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดให้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๔๓/๒๕๐๒

พ.ร.บ. การประมง จับสัตว์น้ำในหนองหวงห้าม

วิธีพิจารณาอาญา คำบรรยายฟ้อง

ฟ้องโจทก์บรรยายว่า จำเลยสมคบกันใช้แหทำการประมงจับสัตว์น้ำในหนองนกกก อันเป็นหนองหวงห้ามและสาธารณประโยชน์รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน ตามกฎหมาย (มิได้รับอนุญาตในฟ้องว่า หนองนั้นเป็นหนองประเภทที่ทางการประกาศหวงห้ามไว้สำหรับ รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำตามกฎหมาย และไม่มีสำเนาประกาศติดมาท้ายฟ้อง) ก็เป็นฟ้องที่สมบูรณ์ ตามกฎหมายแล้ว.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๗๔๓/๒๕๐๒

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๐๒

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดนครพนม

โจทก์

ระหว่าง

นายไค แพนสิงห์ กับพวกรวม ๑๐ คน

จำเลย

เรื่อง จับสัตว์น้ำในหนองหวงห้ามไม่รับอนุญาต

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๑ เดือนธันวาคม พุทธศักราช

๒๕๐๐

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๐๐ เวลากลางวัน จำเลยนี้กับจำเลยในคดีอาญาจำ ของศาลนี้ที่ ๖๒๗/๒๕๐๐ กับพวกที่ยังมิได้ตัวมาฟ้องอีกหลายคน ได้บังอาจใช้แหทำการประมงจับ สัตว์น้ำในหนองนกกก ซึ่งตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่ ๑๔ ตำบลธาตุพนม อันเป็นหนองหวงห้าม และสาธารณ- ประโยชน์ รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ครั้นวันเดียวกัน นั้น เจ้าพนักงานจับตัวจำเลยทั้งหมดได้พร้อมด้วยแห ๒๗ ปาก ข้องใส่ปลา ๓๐ ใบ ปลาสด ๕ กิโลกรัมเป็นของกลาง เหตุเกิดที่ตำบลท่าลาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมขอให้ลงโทษจำเลย ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๘, ๙, ๑๒, ๖๒, ๖๔ พระราชบัญญัติการ ประมงแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๗, ๘, ๙, ๑๐ และขอให้ริบของกลาง

นายแดง แส่นคำ จำเลย ให้การรับสารภาพผิดตามฟ้องนายไค จำเลยกับพวกรวม ๔ คน ให้การปฏิเสธ

โจทก์ยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องต่อจากเดิมว่า หนองดังกล่าวเป็นหนองที่ทางการได้ประกาศหวงห้ามไว้สำหรับรักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำตามกฎหมาย ดังปรากฏตามสำเนาประกาศท้ายคำร้อง

จำเลยแถลงคัดค้านว่า ไม่ควรอนุญาต

ศาลจังหวัดนครพนมสั่งไม่อนุญาตให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมฟ้องงดสืบพยานโจทก์จำเลยแล้ววินิจฉัยว่า ฟ้องของโจทก์ไม่ปรากฏว่าหนองนกกกเป็นหนองประเภทใดแน่ เพราะโจทก์ไม่ได้ยื่นประกาศมาพร้อมฟ้อง จึงเป็นการบรรยายฟ้องเคลือบคลุมไม่สมบูรณ์ พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ ปล่อยตัวจำเลยพ้นข้อหาไป ของกลางคืนเจ้าของ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาคดีนี้แล้ว ข้อที่โจทก์ฎีกาขอให้โจทก์แก้ฟ้องได้ตามคำร้องแล้วสั่งให้ศาลชั้นต้นดำเนินการพิจารณาใหม่แล้วพิพากษาดำเนินคดีนั้น ศาลฎีกาได้พิเคราะห์แล้วเห็นว่าคดีนี้โจทก์ได้บรรยายในฟ้องว่า จำเลยสมคบกันใช้แหทำการประมงจับสัตว์น้ำในหนองนกกก อันเป็นหนองหวงห้ามและสาธารณประโยชน์ รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ โดยมีได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ก่อนสืบพยานโจทก์ โจทก์ได้ยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมว่าเป็นประเภทหนองหวงห้ามไว้สำหรับรักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ ตามสำเนาประกาศท้ายคำร้อง เพื่อให้จำเลยเข้าใจฟ้องแจ่มแจ้งยิ่งขึ้นนั้น ศาลฎีกาได้พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า ฟ้องของโจทก์ได้บรรยายและระบุไว้แล้วว่าจำเลยกระทำความผิดตามมาตรา ๘ และ ๙ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งบัญญัติห้ามมิให้บุคคลใดทำการประมงฯ ในที่รักษาพืชพันธุ์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

ส่วนที่โจทก์เขียนฟ้องมีคำว่า สาธารณประโยชน์มาด้วยนั้น ไม่ทำให้ความสำคัญของฟ้องเสียไป เพราะที่สาธารณประโยชน์ใด เมื่อได้มีการประกาศหวงห้ามจับสัตว์น้ำโดยชอบแล้ว บุคคลใดไปทำการประมงจับสัตว์น้ำในที่นั้นก็ย่อมมีความผิด ศาลฎีกาเห็นว่า ฟ้องของโจทก์ได้มีข้อความสำคัญครบถ้วนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ แล้ว นับว่าเป็นฟ้องที่สมบูรณ์ ไม่บกพร่องหรือเคลือบคลุมตามข้อตัดฟ้องของจำเลย ส่วนการที่โจทก์ยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมฟ้องและส่งสำเนาประกาศนั้น เป็นการเพิ่มเติมรายละเอียดเพื่อให้ฟ้องเดิมชัดเจนขึ้นเท่านั้น เมื่อฟ้องเดิมของโจทก์เป็นฟ้องอันชอบแล้ว การที่โจทก์ยื่นคำร้องขอแก้ฟ้องดังคำร้องที่โจทก์ยื่นเข้ามานี้ ศาลจะให้แก้หรือไม่ก็ไม่ทำให้รูปคดีเปลี่ยนแปลง ความประสงค์ของโจทก์ก็คงจะเพื่อให้ส่งสำเนาประกาศเป็นที่หวงห้าม จับสัตว์น้ำประกอบฟ้องแต่ข้อนี้ก็ไม่ได้ทำให้จำเลยเสียเปรียบ เพราะแม้โจทก์จะไม่ได้

ส่งสำเนาประกาศ แต่เมื่อโจทก์ได้ระบุนำในฟ้องเดิมแล้วว่าเป็นที่หวงห้ามรักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ โจทก์ก็ยอมนำสืบได้ในทางพิจารณาอยู่ในตัวแล้ว คำร้องขอแก้ฟ้องของโจทก์จึงมิได้ทำให้จำเลยเสียเปรียบในการต่อสู้คดีแต่อย่างใด เมื่อโจทก์ต้องการจะแก้ฟ้อง ศาลก็ชอบที่จะให้โจทก์แก้ได้ตามความประสงค์ที่ศาลชั้นต้นไม่อนุญาตให้โจทก์แก้ฟ้อง แล้ววินิจฉัยว่าฟ้องของโจทก์ไม่สมบูรณ์ เพราะไม่ได้ยื่นประกาศมาพร้อมฟ้อง จึงพิพากษาให้ยกฟ้องของโจทก์เสีย และศาลอุทธรณ์พิพากษายืนนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาโจทก์ฟังขึ้น

จึงพิพากษายกคำพิพากษา ศาลชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ให้โจทก์แก้ฟ้องได้ตามคำร้อง ให้ศาลชั้นต้นดำเนินการพิจารณาแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี.

พิบูลย์ไอศวรรย์
 คุลยทัณฑ์ชานฉัตร
 สุทธิวาทนฤพุมิ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๕๑/๒๕๐๗

อาญา ริบทรัพย์

พ.ร.บ. การประมง

แม้ว่าพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ จะได้บัญญัติว่า เรือและเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ในการกระทำความผิดในที่รักษาพืชพันธุ์ให้ศาลริบเสียทั้งสิ้นก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าเจ้าของที่แท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดแล้ว ก็ต้องคืนเรือและเครื่องมือทำการประมงของกลางให้แก่เจ้าของที่แท้จริงไป.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๖๕๑/๒๕๐๗

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๑ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๐๗

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดปากพนัง

โจทก์

ระหว่าง

นายอิม แก้วคำ

จำเลย

นายประสิทธิ์ แซ่หลี่ โดยนายชุ่น แซ่หลี่

บิดา ผู้แทนโดยชอบธรรม

ผู้ร้อง

เรื่อง ทำการประมงในที่รักษาพืชพันธุ์โดยไม่ได้รับอนุญาต

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๕ เดือนมกราคม พุทธศักราช

๒๕๐๗

คดีนี้โจทก์ฟ้อง จำเลยรับสารภาพ ฟังข้อเท็จจริงได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๐๖ เวลากลางวัน จำเลยได้บังอาจทำการประมงโดยใช้ตุ้งลากจับปลาในบริเวณวัดท่าลิพงค์ และติดต่อกับเขตวัดท่าลิพงค์อันเป็นอารามที่รักษาพืชพันธุ์ตามกฎหมาย โดยมีได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมการประมง เหตุเกิดที่ตำบลกระแจะ อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยตุ้งลาก ๑ สำหรับ ปลา ๑ เพง และเรือยนต์ ๑ ลำ ที่จำเลยใช้กระทำความผิดและได้มาโดยการกระทำความผิดเป็นของกลาง

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการ ประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๘, ๙, ๖๒ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๗ ให้ปรับ ๓๐๐ บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับ ๑๕๐ บาท ให้ริบถุลาก ๑ สำหรับ ปลา ๑ เช่ง และเรือยนต์ ๑ ลำ ของกลางตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๖๙ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่าของกลางที่ศาลสั่งริบ คือ เรือยนต์ ๑ ลำ และถุลาก ๑ ถูง ไม่ใช่ของจำเลย แต่เป็นของผู้ร้อง ผู้ร้องมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิด ขอให้คืนของกลางแก่ผู้ร้อง

โจทก์ยื่นคำร้องคัดค้านว่า นายประสิทธิ์ แซ่หลี่ ผู้ร้อง ซึ่งมีนายชุ่น แซ่หลี่ เป็นผู้แทนโดยชอบธรรม ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิดของจำเลย และแม้จะฟังว่าเจ้าของอันแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิดก็ตาม คำพิพากษาของศาลที่ให้ริบนั้นย่อมเด็ดขาดถึงที่สุดแล้ว เพราะตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๖๙ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ นั้น เรือและเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ทำการประมงในที่รักษาพืชพันธุ์ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าเจ้าของอันแท้จริงจะได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำผิดด้วยหรือไม่

ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า ถ้อยคำในพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ไม่มีข้อความให้ริบทรัพย์สินของผู้อื่นที่ไม่รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิด และการริบเช่นนี้จะเป็นการขัดต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ ทั้งตามพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วก็ไม่ได้บัญญัติเป็นพิเศษให้นำประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับด้วย ศาลชั้นต้นจึงวินิจฉัยขอเท็จจริงต่อไปและเชื่อว่าผู้ร้องได้รู้เห็นเป็นใจในการที่จำเลยไปจับปลาคราวนี้ จึงมีคำสั่งให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ปรึกษาว่าผู้ร้องนำสืบว่า เจ้าของเรือและถุลากของกลางรายนี้ คือ นายประสิทธิ์ แซ่หลี่ ผู้ร้อง นายชุ่นเป็นบิดาของนายประสิทธิ์และนายประสิทธิ์เป็นผู้เยาว์อายุ ๑๙ ปี เป็นนักเรียนอยู่ที่จังหวัดสงขลา ในเวลาเกิดเหตุ ผู้ร้องมิได้อนุญาตให้ใช้เรือเป็นหลักฐาน ส่วนโจทก์มิได้นำสืบหักล้างเกี่ยวกับตัวนายประสิทธิ์เลย ข้อเท็จจริงฟังได้ว่านายประสิทธิ์ผู้ร้องเป็นเจ้าของเรือและถุลากของกลางรายนี้ และขณะเกิดเหตุก็อยู่ที่จังหวัดสงขลา ผู้ร้องมิได้เกี่ยวข้องกับในกิจการที่จำเลยได้ทำไปเลย นายประสิทธิ์อายุ ๑๙ ปี ยังไม่บรรลุนิติภาวะ นายชุ่นผู้เป็นบิดาจึงมีอำนาจปกครองและเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม และอำนาจปกครองนั้นรวมทั้งการจัดการทรัพย์สินของบุตรด้วย ตามข้อเท็จจริงก็ปรากฏว่าเรือและถุลากของกลางอยู่ในความดูแลของนายชุ่น นายชุ่นมีหน้าที่จะต้องจัดการทรัพย์สินนั้นด้วยความระมัดระวังเช่นวิญญูชนจะพึงกระทำ การที่นายชุ่นไม่ดูแลหรือใช้ทรัพย์สินโดยผิดหน้าที่ ไม่มีกฎหมายให้บุตรผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินต้องรับผิดชอบด้วย คดีนี้ฟังข้อเท็จจริงได้ว่านายประสิทธิ์ผู้ร้องไม่รู้เห็นในการกระทำของนายชุ่น บิดาในเรื่องที่ให้จำเลยนำเอาเรือ

และถูกลากของกลางไปกระทำความผิด ฉะนั้น นายประสิทธิ์ผู้ร้องจึงไม่ควรถูกลงโทษในการกระทำของนายชุ่น

ศาลอุทธรณ์จึงพิพากษากลับคำสั่งศาลชั้นต้น ให้คืนรถยนต์และถูกลากของกลางให้แก่ผู้ร้อง

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว คดีมีปัญหาว่าการที่นายชุ่น บิดาผู้แทนโดยชอบธรรมของนายประสิทธิ์ ผู้เยาว์ซึ่งเป็นเจ้าของเรือและถูกลากของกลาง รู้เห็นให้จำเลยเอาเรือและถูกลากของกลางไปทำการจับปลาโดยผิดกฎหมาย เป็นเหตุให้ศาลพิพากษาปรับเรือและถูกลากนั้น นายประสิทธิ์จะร้องขอให้ศาลสั่งคืนของดังกล่าวให้แก่ตนได้หรือไม่ข้อสำคัญในเรื่องนี้อยู่ที่ว่าถ้านายประสิทธิ์ผู้ร้องมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดของจำเลย ผู้ร้องย่อมมีสิทธิได้คืนตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๓๖ แต่ถ้ารู้เห็นเป็นใจด้วย ก็ขอคืนไม่ได้ ไม่ใช่ว่าเมื่อผู้แทนโดยชอบธรรมกระทำอะไรในการจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์แล้ว ต้องถือว่าเป็นการกระทำของผู้เยาว์ด้วยทุกอย่างดังที่โจทก์ฎีกาได้เถียงมา เพราะไม่มีกฎหมายให้ผู้เยาว์ต้องรับผิดชอบเช่นนั้น นายชุ่นก็ได้บอกความว่านายชุ่นปกครองเรือของกลางอยู่ เพราะนายประสิทธิ์เรียนหนังสืออยู่ที่จังหวัดสงขลา เหตุได้เกิดที่ตำบลการะเกด อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อโจทก์มิได้นำสืบหลักฐานเกี่ยวกับตัวนายประสิทธิ์ผู้ร้องเลย ข้อเท็จจริงก็ฟังได้ว่านายประสิทธิ์ซึ่งเป็นเจ้าของแท้จริง มิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด ต้องคืนของกลางให้แก่นายประสิทธิ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้คืนเรือ และถูกลากของกลางให้แก่นายประสิทธิ์ ผู้ร้อง ชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

ศาลฎีกาพิพากษายืน.

โพนม เลขยานนท์

ประมูล สุวรรณศร

ย้อย อาตมียะนันท์

มาตรา ๑๐ ที่ว่าประมวล คือที่จับสัตว์น้ำซึ่งสมควรจะให้บุคคลว่าประมุขผูกขาดทำการประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

การกำหนดที่จับสัตว์น้ำแห่งใดเป็นที่ว่าประมุขนั้น จะต้องไม่อยู่ในเขตชลประทานหลวงหรือไม่เป็นการเสียหายแก่การทำนา หรือการสัญจรทางน้ำ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๖/๒๕๐๖

วิธีพิจารณาแพ่ง ละเมิด ปิดทางเดินของสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ
กระทำเพื่อประโยชน์แก่การกสิกรรม

พ.ร.บ. การประมงฯ

โจทก์ประมูลทำการประมงในคลองพิพาทได้ จำเลยและราษฎรอีกมาก เป็นเจ้าของนาหลายพันไร่ ต้องอาศัยใช้น้ำในคลองนี้ทำนา ตอนปากคลองมีท่انبปิดกั้นน้ำไว้เพื่อใช้ทำนา ถัดเข้าไปเป็นที่ตั้งจับสำหรับจับปลาของโจทก์ เมื่อน้ำในลำคลองเริ่มลดลง ราษฎรเจ้าของนาคำร้องขอปิดท่انبเพื่อกักน้ำไว้หล่อเลี้ยงต้นข้าว แต่ก่อนที่นายอำเภอจะสั่งราษฎรเกรงว่าถ้ารอชาต้นข้าวจะเสียหาย จำเลยและเจ้าของนาหลายคน จึงช่วยกันปิดท่انب น้ำเลยไม่ไหลไปยังจับของโจทก์จับปลาไม่ได้ การที่จำเลยปิดท่انبเช่นนี้ จะรอให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งอาจไม่ทันการ และเป็น การกระทำเพื่อประโยชน์แก่การกสิกรรม ย่อมปิดเองได้ ตาม พ.ร.บ.การประมงฯ มาตรา ๒๒ ซึ่งมีมาตรา ๑๐ วรรค ๒ สนับสนุน ไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๕๖/๒๕๐๖

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๑ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๖

ความแพ่ง

นายนะ ศรีสวัสดิ์

โจทก์

ระหว่าง

นายยูย เด็กนิคม ที่ ๑, นายสุวรรณ พสุธา ที่ ๒, นายดี ชุมทรัพย์ ที่ ๓,

นายบุญช่วย เอี่ยมละเอียด ที่ ๔, นายยุง ที่ ๕, นายผ่อน ที่ ๖,

นายชู เดิศเสถียร ที่ ๗, นายพร้อม สพลสิทธิ์ ที่ ๘

จำเลย

เรื่อง ละเมิดเรียกค่าเสียหาย

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๕ เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๐๒

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์ได้รับสิทธิผูกขาดทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำ พวง คลองบางแก้ว อันเป็นคลองสาธารณะ อยู่ในความดูแลของรัฐบาล ตำบลท่าดินแดง อำเภอผักไผ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการประมูลตั้งแต่วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๔๙๘ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๐๑ ใช้จับเป็นเครื่องมือจับสัตว์น้ำ ในวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๐๑ ใช้จับเป็นเครื่องมือจับสัตว์น้ำ ในวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๐๐ ขณะที่โจทก์กำลังจับสัตว์น้ำ มีรายได้วันละประมาณ ๔,๐๐๐ บาท อยู่ นั้น จำเลยได้จงใจทำละเมิดต่อโจทก์ ได้ทำท่อบปิดกั้นขวางคลองบางแก้วอันเป็นทางเดินของสัตว์น้ำที่ไหลตามน้ำไปยังจับของโจทก์ ทำให้น้ำไม่ไหลไปยังจับของโจทก์เพราะติดท่อบ สัตว์น้ำจึงไม่อาจจะไหลตามน้ำไปยังจับของโจทก์ได้ ได้กระจัดกระจายไปทางอื่น ออกไปทางลำน้ำผักไห่ โจทก์จับสัตว์น้ำไม่ได้เลย โจทก์ได้รับความเสียหายวันละ ๔,๐๐๐ บาท เป็นเวลา ๑๘ วัน ขอให้จำเลยใช้ค่าเสียหาย ๗๒,๐๐๐ บาท พร้อมกับดอกเบี้ยร้อยละ ๗ ครั้งต่อปี จนกว่าชำระเสร็จ

จำเลยให้การว่า ตำบลบ้านใหญ่และเขตพวงคลองบางแก้วเป็นเขตการชลประทานส่วนราชการ มีท่อบกั้นขวางคลองบางแก้ว ซึ่งได้จัดสร้างขึ้นด้วยเงินบำรุงท้องถิ่นของราชการ เพื่อกักน้ำไว้ใช้ทำนาของราชการในตำบลบ้านใหญ่และตำบลใกล้เคียงหลายพันไร่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และกรรมการอำเภอมีหน้าที่เปิดปิดท่อบนี้ ในกลางเดือนพฤศจิกายน ๒๕๐๐ ราษฎรเจ้าของนา ซึ่งอาศัยน้ำในพวงคลองบางแก้ว เห็นว่าข้าวกำลังจะออกดอกออกรวง น้ำในคลองบางแก้วกำลังไหลออก เกรงว่าน้ำไม่พอหล่อเลี้ยงต้นข้าว จึงยื่นคำร้องขอให้อำเภอปิดท่อบคลองบางแก้ว โดยยื่นต่อกำนัน ขอให้กำนันส่งไปอำเภอ กำนันแจ้งไปให้ทราบว่าจะปิดท่อบในวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๐๐ โจทก์ได้เอาเผือกไปกั้นตักปลาไว้ทางด้านในท่อบ เพื่อไม่ให้ปลาในท่อบกลับไปออกทางอื่น สัตว์น้ำจึงกระจัดกระจายไปทางอื่นไม่ได้ คงตกอยู่ในพวงคลองบางแก้วนั้นเอง เมื่อเปิดท่อบแล้วสัตว์น้ำก็ไหลไปยังจับของโจทก์ทั้งสิ้น โจทก์ไม่ได้รับความเสียหายเลย ถึงจะเสียหายบ้างก็มีใช้ความผิดของจำเลย จำเลยไม่ต้องรับผิด โจทก์เจตนาหลีกเลี่ยงค่าอากร จึงเพทุบายฟ้องจำเลยเพื่อเอาเหตุนี้อ้างว่าได้รับความเสียหายต่อทางราชการเพื่อขอลดค่าอากร

ศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพิจารณาแล้วพิพากษาให้จำเลยใช้ค่าเสียหายให้โจทก์ ๔,๐๐๐ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ย

จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยมีอำนาจปิดพวงคลองบางแก้วเพื่อประโยชน์ในการทำนาของจำเลยได้ ไม่ต้องรับผิดใช้ค่าเสียหายให้โจทก์ และโจทก์ไม่ได้รับความเสียหาย

ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า ท่อบคลองบางแก้ว ตามแผนที่ท้ายฟ้องสร้างขึ้นเพื่อให้ราษฎรใช้น้ำทำนามีจำนวนเนื้อที่หลายพันไร่ ขณะข้าวกำลังออกดอกออกรวง น้ำในคลองลดลงเรื่อย ๆ ถ้าไม่ปิดท่อบกักน้ำไว้ ข้าวในนาจะเสียหาย ราษฎรร้องขอให้อำเภอปิดท่อบ แต่คำสั่งอำเภอมาช้าไป ราษฎรจึงปิดท่อบเสียก่อนคำสั่งของอำเภอให้ปิด ๒ วัน การทำนาเป็นการกสิกรรม จำเลยผู้เป็นเจ้าของนาร่วมกับราษฎรอื่น ๆ ย่อมมีอำนาจปิดท่อบเพื่อป้องกันความเสียหายแก่ข้าวในนาได้ ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๒๒ จึงไม่เป็นการละเมิดต่อ

โจทก์ จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบ

โจทก์ฎีกาว่า โจทก์เป็นผู้ประมุขจับสัตว์น้ำในคลองบางแก้วได้ เจ้าของที่นาไม่มีอำนาจจะปิดทำนบในคลองบางแก้ว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ จำเลยปิดทำนบเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๐๐ อำเภอสั่งให้ปิดได้ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๐๐ จำเลยปิดก่อนคำสั่งให้ปิด จึงต้องรับผิดชอบละเมิดต่อโจทก์

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ทางพิจารณาได้ความว่า โจทก์ประมุขทำการประมงที่คลองบางแก้วได้ตั้งแต่ ๒๔๙๘ ถึง ๒๕๐๑ จำเลยและราษฎรอีกมากเป็นเจ้าของนาหลายพันไร่ ต้องอาศัยใช้น้ำในคลองบางแก้วทำนา ตอนปากคลองบางแก้วมีทำนบปิดกั้นน้ำไว้เพื่อใช้น้ำทำนา ทำนบนี้ใช้เงินบำรุงท้องที่และเงินราษฎรเป็นค่าก่อสร้าง สร้างทำนบมาได้ประมาณ ๑๐ ปีแล้ว ถัดทำนบออกไปเป็นปากคลองบางแก้วออกไปยังลำน้ำผักไห่ เป็นที่ตั้งจับของโจทก์ ในราวกลางเดือนพฤศจิกายน ๒๕๐๐ น้ำในคลองบางแก้วไหลออกลำน้ำผักไห่ น้ำในคลองเริ่มลดลง ราษฎรเจ้าของนายยื่นคำร้องต่อกำนันขอให้ปิดทำนบคลองบางแก้ว เพื่อกักน้ำไว้หล่อเลี้ยงต้นข้าว นายปลัดกำนันรายงานไปยังอำเภอยื่นคำร้องขออนุญาตปิดทำนบ โจทก์เริ่มวางจิบจับปลาในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๐ น้ำไหลออกจากคลองมาก นายอำเภอก็กังไม่มีคำสั่งมาให้ปิดทำนบ ราษฎรเกรงว่าถ้ารอช้าน้ำจะไม่พอหล่อเลี้ยงต้นข้าว ต้นข้าวจะเสียหาย จำเลยกับเจ้าของนาหลายคนช่วยกันปิดทำนบเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๐๐ ปิดทำนบแล้วน้ำไม่ไหลออกไปที่จับของโจทก์ ๑ จับปลาไม่ได้ ต่อมาวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๐๐ นายอำเภอสั่งให้ปิดทำนบได้ พอข้าวท้องแก่จำเลยกับพวกเจ้าของมาช่วยกันเปิดทำนบเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๐๐ น้ำจึงไหลออกไปที่จับของโจทก์อีกประมาณ ๑๐ วัน น้ำในคลองก็แห้ง ในระยะที่น้ำไหลออกประมาณ ๑๐ วันโจทก์จับปลาไม่ได้ เพราะไม่มีปลา

ปัญหาที่โจทก์ฎีกาขึ้นมา คือ โจทก์เป็นผู้ประมุขได้มีสิทธิจับสัตว์น้ำในคลองบางแก้ว จำเลยจะปิดทำนบกั้นทางเดินของสัตว์น้ำอันเป็นการขัดขวางการจับสัตว์น้ำของโจทก์ โดยมีได้รับคำสั่งอนุญาตจากนายอำเภอสั่งก่อนจะได้หรือไม่ ศาลฎีกาได้พิจารณาแล้ว กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกรณีนี้ คือ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๒๒ ซึ่งไว้บัญญัติไว้ว่า “ห้ามมิให้บุคคลใดติดตั้ง วางหรือสร้างเขื่อน ทำนบรั้วเครื่องมือที่เป็นตาข่าย หรือเครื่องมือทำการประมงอื่น ๆ ในที่จับสัตว์น้ำ ซึ่งกั้นทางเดินของสัตว์น้ำ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือกระทำเช่นนั้น เพื่อประโยชน์แก่การกสิกรรมในที่ดินอันบุคคลถือกรรมสิทธิ์ ฯลฯ”

สาระสำคัญในมาตรานี้ คือ ห้ามมิให้ปิดทางเดินของสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์แก่การกสิกรรมในที่ดินของบุคคล คลองเป็นที่จับสัตว์น้ำ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัตินี้ ในการที่จำเลยปิดทำนบนี้ ก็เพื่อกักน้ำไว้หล่อเลี้ยงต้นข้าวในนาของจำเลยและของผู้อื่นที่ต้องอาศัยน้ำในคลองบางแก้ว มิฉะนั้นน้ำจะไหลออกไปมาก ไม่พอหล่อเลี้ยงต้นข้าว ข้าวจะเสียหาย เป็นการที่ต้องรีบกระทำโดยเร็ว จะรอให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งปิดอาจจะไม่ทันการ และการที่จำเลยปิด

ทำนบนี้เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์แก่การกสิกรรม กฎหมายจึงให้ปิดเองได้ และตามมาตรา ๑๐
วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันนี้ก็ยังสามารถจำกัดในการให้ประมุขจับสัตว์น้ำไว้ว่า จะต้องไม่ให้
เป็นการเสียหายแก่การทำนา เป็นการสนับสนุนให้เห็นว่า กฎหมายมีความประสงค์ให้ความคุ้มครอง
แก่การทำนาไม่ได้รับความเสียหาย จำเลยปิดกั้นทำนบก่อนได้รับคำสั่งอนุญาตจากนายอำเภอ
จึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์

จึงพร้อมกันพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ยกฎีกาโจทก์ ให้โจทก์ใช้ค่า
ทนายชั้นฎีกาแทนจำเลย ๘๐ บาท

เจริญฤทธิศาสตร์
ประกอบ หุตะสิงห์
จิตติ ติงศภัทย์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๕๑/๒๕๐๗

อาญา ธิบทรัพย์

พ.ร.บ. การประมง

แม้ว่าพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ จะได้บัญญัติว่าเรือและเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ในการกระทำความผิดในที่รักษาพืชพันธุ์ให้ศาลริบเสียทั้งสิ้นก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าเจ้าของที่แท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดแล้ว ก็ต้องคืนเรือและเครื่องมือทำการประมงของกลางให้แก่เจ้าของที่แท้จริงไป.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๖๕๑/๒๕๐๗

วันที่ ๓๑ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๐๗

ศาลฎีกา

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดปากพนัง

โจทก์

ระหว่าง นายอิม แก้วคำ

จำเลย

นายประสิทธิ์ แซ่หลี่ โดย นายชุ่น แซ่หลี่ บิดา

ผู้แทนโดยชอบธรรม

ผู้ร้อง

เรื่อง ทำการประมงในที่รักษาพืชพันธุ์ โดยไม่ได้รับอนุญาต

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๒ เดือนมกราคม

พุทธศักราช ๒๕๐๗

คดีนี้โจทก์ฟ้อง จำเลยรับสารภาพ ฟังข้อเท็จจริงได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๐๖ เวลากลางวัน จำเลยได้บังอาจทำการประมงโดยใช้ถุงลากจับปลาในบริเวณวัดท่าลิพงส์ และติดต่อกับเขตวัดท่าลิพงส์ อันเป็นอารามที่รักษาพืชพันธุ์ตามกฎหมาย โดยมีได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมการประมง เหตุเกิดที่ตำบลการะเกด อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยถุงลาก ๑ สำรับปลา ๑ เชง และเรือยนต์ ๑ ลำ ที่จำเลยใช้กระทำความผิดและได้มาโดยการกระทำความผิดเป็นของกลาง

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๘, ๙, ๖๒ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๗ ให้ปรับ ๓๐๐ บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับ ๑๕๐ บาท ให้ริบถุงลาก ๑

สำหรับ ปลา ๑ เช่ง และเรือยนต์ ๑ ลำ ของกลางตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๖๙ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่าของกลางที่ศาลสั่งริบ คือ เรือยนต์ ๑ ลำ และตุ๊กลาก ๑ ตุ๊ก ไม่ใช่ของจำเลยแต่เป็นของผู้ร้อง ผู้ร้องมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิด ขอให้คืนของกลางแก่ผู้ร้อง

โจทก์ยื่นคำร้องคัดค้านว่า นายประสิทธิ์ แซ่หลี่ ผู้ร้อง ซึ่งมี นายชุ่น แซ่หลี่ เป็นผู้แทนโดยชอบธรรม ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิดของจำเลย และแม้จะฟังว่าเจ้าของอันแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิดก็ตาม คำพิพากษาของศาลที่ให้ริบนั้นย่อมเด็ดขาดถึงที่สุดแล้ว เพราะตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๖๙ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ นั้น เรือและเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ทำการประมงในที่รักษาพืชพันธุ์ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าเจ้าของอันแท้จริงจะได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำผิดด้วยหรือไม่

ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า ถ้อยคำในพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ไม่มีข้อความให้ริบทรัพย์สินของผู้อื่นที่ไม่รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิด และการริบเช่นนี้จะเป็นการขัดต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ ทั้งตามพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วก็ไม่ได้อำนาจเป็นพิเศษมิให้นำประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับด้วยศาลชั้นต้น จึงวินิจฉัยข้อเท็จจริงต่อไปและเชื่อว่าผู้ร้องได้รู้เห็นเป็นใจในการที่จำเลยไปจับปลาคราวนี้ จึงมีคำสั่งให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ปรึกษาว่าผู้ร้องนำสืบว่า เจ้าของเรือและตุ๊กลากของกลางรายนี้ คือ นายประสิทธิ์ แซ่หลี่ ผู้ร้อง นายชุ่นเป็นบิดาของนายประสิทธิ์และนายประสิทธิ์เป็นผู้เยาว์อายุ ๑๙ ปี เป็นนักเรียนอยู่ที่จังหวัดสงขลา ในเวลาเกิดเหตุ ผู้ร้องมิได้อนุญาตให้ใช้เรือเป็นหลักฐาน ส่วนโจทก์มิได้นำสืบหักล้างเกี่ยวกับตัวนายประสิทธิ์เลย ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า นายประสิทธิ์ผู้ร้องเป็นเจ้าของเรือและตุ๊กลากของกลางรายนี้ และขณะเกิดเหตุก็อยู่ที่จังหวัดสงขลา ผู้ร้องมิได้เกี่ยวข้องรู้เห็นในกิจการที่จำเลยได้ทำไปเลย นายประสิทธิ์อายุ ๑๙ ปี ยังไม่บรรลุนิติภาวะ นายชุ่นผู้เป็นบิดาจึงมีอำนาจปกครองและเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม และอำนาจปกครองนั้นรวมทั้งการจัดการทรัพย์สินของบุตรด้วย ตามข้อเท็จจริงก็ปรากฏว่าเรือและตุ๊กลากของกลางอยู่ในความดูแลของนายชุ่น นายชุ่นมีหน้าที่จะต้องจัดการทรัพย์สินนั้นด้วยความระมัดระวังเช่นวิญญูชนจะพึงกระทำการที่นายชุ่นไม่ดูแลหรือใช้ทรัพย์สินโดยผิดหน้าที่ ไม่มีกฎหมายให้บุตรผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินต้องรับผิดชอบด้วย คดีนี้ฟังข้อเท็จจริงได้ว่านายประสิทธิ์ผู้ร้องไม่รู้เห็นในการกระทำของนายชุ่นบิดาในเรื่องที่ให้จำเลยนำเอาเรือและตุ๊กลากของกลางไปกระทำความผิด ฉะนั้น นายประสิทธิ์ผู้ร้องจึงไม่ควรถูกลงโทษในการกระทำของนายชุ่น

ศาลอุทธรณ์จึงพิพากษากลับคำสั่งศาลชั้นต้น ให้คืนเรือยนต์และตุ๊กลากของกลางให้แก่ผู้ร้อง

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว คดีมีปัญหาว่าการที่นายชุ่น บิดาผู้แทนโดยชอบธรรมของนายประสิทธิ์ ผู้เยาว์ซึ่งเป็นเจ้าของเรือและตุ๊กลากของกลาง รู้เห็นให้จำเลยเอาเรือและตุ๊กลากของกลางไปทำการจับปลาโดยผิดกฎหมาย เป็นเหตุให้ศาลพิพากษาริบเรือและตุ๊กลากนั้น นายประสิทธิ์จะร้องขอให้ศาลสั่งคืนของดังกล่าวให้แก่ตนได้หรือไม่ ข้อสำคัญในเรื่องนี้ อยู่ที่ว่าถ้านายประสิทธิ์ผู้ร้องมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดของจำเลย ผู้ร้องย่อมมีสิทธิได้คืนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ แต่ถ้ารู้เห็นเป็นใจด้วย ก็ขอคืนไม่ได้ ไม่ใช่ว่าเมื่อผู้แทนโดยชอบธรรมกระทำอะไรในการจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์แล้ว ต้องถือว่าเป็นการกระทำของผู้เยาว์ด้วยทุกอย่าง ดังที่โจทก์ฎีกาโต้เถียงมา เพราะไม่มีกฎหมายให้ผู้เยาว์ต้องรับผิดชอบนั้น นายชุ่นก็ได้เบิกความว่า นายชุ่นปกครองเรือของกลางอยู่ เพราะนายประสิทธิ์เรียนหนังสืออยู่ที่จังหวัดสงขลา เหตุได้เกิดที่ตำบลเกาะเกด อำเภอเข็รใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อโจทก์มิได้นำสืบหักล้างเกี่ยวกับตัวนายประสิทธิ์ผู้ร้องเลย ข้อเท็จจริงก็ฟังได้ว่านายประสิทธิ์ซึ่งเป็นเจ้าของแท้จริง มิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด ต้องคืนของกลางให้แก่นายประสิทธิ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้คืนเรือ และตุ๊กลากของกลางให้แก่นายประสิทธิ์ ผู้ร้อง ชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

ศาลฎีกาพิพากษายืน.

โพนม เลขายานนท์
ประมุข สุวรรณศรี
ย้อย อาตมียะนันท์

มาตรา ๑๑ ห้ามมิให้บุคคลใดทำการประมงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่ว่างประมง เว้นแต่ผู้รับอนุญาต

ผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

การทำการประมงในที่ว่างประมงเฉพาะเพื่อบริโภคภายในครอบครัวให้กระทำได้ แต่ต้องใช้เครื่องมือทำการประมงตามที่คณะกรรมการจังหวัดประกาศกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๒/๒๕๐๔

แพ่ง เสนอสนอง สัญญา

พ.ร.บ. การประมง

ในเรื่องการประมูลผูกขาดทำประมง มีกฎกระทรวงเกษตรฯ วางระเบียบว่า เมื่อชี้ขาดให้ผู้ใดได้รับประมูลแล้ว ก็ให้เรียกผู้นั้นมาชำระเงิน และดำเนินการออกประทานบัตรตามแบบพิมพ์ปรากฏว่าจำเลยประมูลได้ และได้วางเงินมัดจำไว้ ๑๐% แล้ว จำเลยไม่มาทำสัญญาตามแบบพิมพ์ และเจ้าหน้าที่ยังไม่ได้ออกประทานบัตรให้ แต่เจ้าหน้าที่ได้ยินยอมอนุญาตให้จำเลยเข้าทำการประมงตามที่ประมูลได้นั้น และจำเลยเข้าทำ ถือว่ามีสัญญาต่อกันแล้ว การไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่วางไว้ ไม่ได้ทำให้สัญญาเป็นโมฆะหรือฟ้องร้องไม่ได้.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๓๕๒/๒๕๐๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๓ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๔

ความแพ่ง

จังหวัดสมุทรสาคร โดย นายพยุง ตันติลีปกร

ผู้ว่าราชการจังหวัด

โจทก์

ระหว่าง

นายไพศาล ศรีจันทร์

จำเลย

เรื่อง ผิดสัญญาไม่ชำระเงินอากรการประมง เรียกค่าเสียหาย

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๐ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๐๒

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๐ โจทก์ได้ออกประกาศว่าประมูลที่ว่า ประมูลเพื่อทำการประมงโดยวิธีทำโป๊ะ โดยมีเงื่อนไขว่า เมื่อคณะกรรมการดำเนินการว่าประมูลผู้แทนโจทก์ ได้ตกลงอนุญาตให้ผู้ใดทำการประมงแล้ว ผู้นั้นต้องวางเงินอากรมัดจำร้อยละ ๑๐ ของจำนวนเงินที่ประมูลตกลง และต้องมาทำสัญญาผูกขาดทำการประมง ส่งเงินอากรที่ยังขาดอยู่แล้วรับประทานบัตรไปเสียเงินค่าอาญาบัตรต่อกรมการอำเภอภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่วางเงินมัดจำ แต่ถ้าจำนวนเงินที่ประมูลตกลงนั้นสูงกว่า ๑,๒๐๐ บาท ก็ให้ผู้รับอนุญาตแบ่งนำส่ง

เงินอากรที่ค้างได้เป็น ๓ งวด งวดแรกส่ง ๑ ใน ๓ ในวันที่รับประทานบัตรและลงชื่อในสัญญาผูกขาด
งวดที่ ๒ ส่งเสร็จภายใน ๑๕๐ วัน และงวดที่ ๓ ภายใน ๒๗๐ วันนับแต่วันลงชื่อในสัญญาผูกขาด
ดังสำเนาประกาศว่าประมุขหมาย ก. ท้ายฟ้อง

ครั้นในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๐ ซึ่งเป็นวันว่าประมุข จำเลยได้ยื่นคำขอประมุขค่า
อากรในที่ว่าประมุขชื่อโป๊ะน้ำคั้นชั้น ๓ หมายเลข ๖ ตำบลโคกขาม อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัด
สมุทรสาคร โดยเสนอราคา ๑๓,๐๐๐ บาท ดังสำเนาคำขอประมุขหมายเลข ข. ท้ายฟ้อง คณะ
กรรมการดำเนินการว่าประมุขได้พิจารณาให้จำเลยเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ทำการประมงได้ตั้งแต
วันยื่นประมุขจนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๐๑ และในวันเดียวกันนั้น จำเลยได้วางเงินมัดจำร้อยละ
๑๐ ไว้เป็นเงิน ๑,๓๐๐ บาท และจำเลยมีหน้าที่ต้องมารับประทานบัตรทำหนังสือสัญญาผูกขาด
โดยมีประกันภายใน ๑๕ วัน ตามบันทึกหมาย ค. ท้ายฟ้อง

นับแต่วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๐ เป็นต้นมา จำเลยได้ลงมือทำการประมงโดยวิธีทำ
โป๊ะจับสัตว์น้ำในที่ว่าประมุขจนสิ้นฤดู โดยจำเลยมิได้ชำระเงินอากรที่ค้างตามที่ตกลงและขอ
ผ่อนผันไว้ แม้โจทก์ได้ตกเตือนบอกกล่าวให้จำเลยปฏิบัติตามสัญญาแล้ว จำเลยก็ไม่นำเงินอากรที่
ค้าง ๑๑,๗๐๐ บาท ชำระแก่โจทก์ แก่ฝั่งผัดผ่อนบิดพลิ้วตลอดมาจนสิ้นฤดูทำโป๊ะ คือ วันที่ ๓๑
มีนาคม ๒๕๐๑ โจทก์ได้รับความเสียหาย จึงขอให้บังคับจำเลยชำระค่าอากร ๑๑,๗๐๐ บาท กับดอก
เบี้ยถึงวันฟ้อง ๑,๑๗๐ บาท และดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้องไปจนกว่าจะชำระเงินเสร็จ

จำเลยให้การว่า นายพยุง ตันติลีปกร ไม่มีอำนาจฟ้อง และฟ้องโจทก์เคลือบคลุม จำเลย
รับว่า ฟ้องโจทก์ข้อ ๑ เป็นความจริง แต่ปฏิเสธว่า จำเลยไม่เคยลงมือทำการประมงในที่ว่าประมุข
จำเลยได้บอกเลิกสัญญากับโจทก์แล้ว ทั้งไม่เคยขอผ่อนผันชำระเงินค่าอากร โจทก์มีสิทธิเพียงริบ
เงินมัดจำ แล้วยกที่ว่าประมุขแห่งนี้ขึ้นว่าประมุขใหม่ และโจทก์ไม่มีสิทธิติดดอกเบี้ยในเงินรายนี้

โจทก์จำเลยแถลงรับกันในศาลนัดพร้อมว่า นายพยุง ตันติลีปกร เป็นผู้ว่าราชการ
จังหวัดในขณะที่ยื่นฟ้องคดีนี้ แผนกประมงจังหวัดสมุทรสาครเป็นส่วนราชการส่วนภูมิภาคของ
กระทรวงเกษตร เอกสารหมาย ก. ข. ค. ท้ายฟ้องถูกต้องแล้ว

โจทก์แถลงรับต่อไปว่า แม้ผู้รับอนุญาตจะได้ประมุขตกลงและวางเงินมัดจำร้อยละ ๑๐
แล้วก็ดี ก็ยังไม่สิทธิเข้าทำการประมงในที่ว่าประมุขได้ โดยจะต้องไปขอรับประทานบัตรและทำ
หนังสือผูกขาดกับผู้ว่าราชการจังหวัดร่วมกับประมงจังหวัดหรือผู้แทน พร้อมกับชำระเงินอากร
งวดแรก แล้วต้องไปขอชำระค่าอาชญาบัตรต่ออำเภอเสียก่อน จึงจะมีสิทธิทำการประมงได้ กรณี
ที่เกิดขึ้นในคดีนี้ จำเลยได้ลงมือทำการประมงไป โดยยังมีได้ไปขอรับประทานบัตร และทำสัญญา
ผูกขาดชำระเงินอากรงวดแรก จำเลยขอผัดผ่อนชำระเงินอากรที่ค้างหลายครั้ง

จำเลยแถลงว่า จำเลยไม่เคยเข้าทำการประมงในที่ว่าประมุขนี้เลย และไม่เคยขอผัดผ่อน
ชำระเงินต่อโจทก์

ศาลชั้นต้นเห็นว่า คดีพอวินิจฉัยได้แล้ว จึงให้คดีสืบพยานแล้ววินิจฉัยว่า นายพยุง ตันติ-ลีปิกร ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจฟ้องคดีนี้ได้ และฟ้องของโจทก์มีความชัดเจนแล้วไม่เคลือบคลุม ส่วนข้อที่โจทก์ฟ้องเรียกเงินจากจำเลยรายนี้ นั้น บันทึกว่าประมุขหมาย ค. เป็นเพียงสัญญาคัดเลือกตัวบุคคลเข้าเป็นคู่กรณีทำสัญญาผูกขาดทำการประมงตามนัยแห่งคำพิพากษาฎีกาที่ ๙๓๑/๒๕๘๐ เมื่อยังมิได้ทำสัญญาผูกขาดทำการประมงกัน โจทก์ก็ไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าอาหารและดอกเบี้ยจากจำเลย โจทก์มีสิทธิที่จะริบเงินมัดจำร้อยละ ๑๐ และใช้สิทธิเลิกสัญญายกที่ว่าประมุขรายนี้ขึ้นประมุขใหม่ ตามข้อกำหนดความรับผิดชอบของจำเลยที่ระบุไว้ในสัญญาว่าประมุขฉบับนี้เท่านั้น และแม้จะฟังว่าเป็นกรณีละเมิด โจทก์ก็ตั้งรูปฟ้องมาในเรื่องผิดสัญญาเท่านั้น จึงพิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ให้โจทก์เสียค่าฤชาธรรมเนียมค่าทนายความ ๑๕๐ บาท แทนจำเลย

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับไป

โจทก์ฎีกาว่า จำเลยได้เข้าทำการประมงตลอดมาจนสิ้นฤดู โดยโจทก์ยินยอม และจำเลยได้ผิดผ่อนชำระเงินเรื่อยมา จึงถือว่าได้ตกลงคำสัญญากันขึ้นแล้วโดยปริยาย ส่วนที่ศาลล่างทั้ง ๒ ว่า แม้กรณีจะเป็นละเมิด แต่โจทก์ตั้งประเด็นขึ้นมาว่า จำเลยผิดสัญญา และถือเอาฟ้องเป็นที่ตั้งเพื่อให้จำเลยใช้ค่าเสียหายไม่ได้นั้น โจทก์ไม่ได้มุ่งฟ้องฐานผิดสัญญาอย่างเดียว แต่บรรยายฟ้องคลุมถึงฐานละเมิดอีกด้วย ศาลยอมพิพากษาได้ตามนัยแห่งคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๔๘/๒๕๙๕ จึงขอให้ศาลชั้นต้นดำเนินการสืบพยานตามประเด็นที่จำเลยโต้เถียงแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาคดีแล้ว

เรื่องนี้เมื่อพิเคราะห์ตามเอกสารหมาย ข. และ ค. ท้ายฟ้องแล้วจะเห็นว่า บันทึกการว่าประมุขเป็นเพียงการเลือกตัวบุคคลเพื่อจะเข้าทำสัญญาเท่านั้นจริง ดังที่ศาลล่างวินิจฉัย กล่าวคือเป็นการตกลงกันว่า ถ้าจำเลยไม่มาทำสัญญาผูกขาดและส่งเงินงวดภายใน ๑๕ วันแล้ว จำเลยยอมให้ริบเงินมัดจำ และให้โจทก์จัดการประมุขใหม่ได้ ฉะนั้น เมื่อจำเลยไม่มาจัดการ ก็ชอบที่โจทก์จะดำเนินการตามที่ตกลงกันนี้ต่อไป

แต่กรณีหาญตีเพียงเท่านี้ไม่ กล่าวคือ โจทก์ฟ้องว่า เมื่อจำเลยมิได้กระทำตามที่ตกลงกันไว้ในบันทึกหมาย ค. ก็จริง แต่จำเลยได้เข้าจับสัตว์น้ำในที่ผูกขาดตลอดมาจนสิ้นฤดูและไม่ชำระเงินตามที่ตกลงและขอผิดผ่อนไว้ ซึ่งถ้าข้อเท็จจริงได้ความว่า ได้มีการตกลงกันใหม่โดยผ่อนผันเปลี่ยนแปลงไม่ต้องกระทำตามเงื่อนไขที่ตกลงไว้เดิม ก็เท่ากับว่า โจทก์ไม่ประสงค์จะใช้สิทธิตามบันทึกหมาย ค. และตกลงให้จำเลยทำการจับสัตว์น้ำได้โดยมิได้ทำสัญญาผูกขาดกันเป็นลายลักษณ์อักษรมาจนสิ้นฤดูกาล

การตกลงเช่นกล่าวนี้ โจทก์ฎีกาว่า เป็นสัญญากันโดยปริยายแล้ว โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องเรียกเงินจากจำเลยได้

ปัญหาที่ว่า ข้อตกลงที่โจทก์อ้างนี้ ถ้ามีจริงจะถือว่า คู่กรณีได้มีสัญญาต่อกัน และฟ้องร้องบังคับคดีได้หรือไม่

กฎกระทรวงเกษตรราธิการฉบับที่ ๘ พ.ศ. ๒๔๙๐ ออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ข้อ ๙ บัญญัติว่า เมื่อดำเนินการว่าประมงชี้ขาดให้ผู้ใดได้รับอนุญาตแล้วให้ข้าหลวงประจำจังหวัดเรียกให้ผู้นั้นนำหลักทรัพย์หรือจัดหาผู้ค้ำประกันเงินอากร และดำเนินการออกประทานบัตรตามแบบพิมพ์ และให้ผู้รับอนุญาตทำสัญญาผูกขาดตามแบบที่อธิบดีกรมประมงกำหนด

ศาลฎีกาเห็นว่า กฎกระทรวงดังกล่าวนี้เป็นแต่เพียงระเบียบปฏิบัติ ซึ่งกระทรวงวางไว้สำหรับให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการในเรื่องการประมงจับสัตว์น้ำให้ปฏิบัติเพื่อความเรียบร้อยและเป็นหลักฐานมั่นคง จะได้ไม่มีข้อโต้แย้งกันขึ้นในภายหลัง กล่าวคือ สัญญาย่อมจะต้องมีรายการเกี่ยวกับหลักประกัน ซึ่งต้องทำให้ผู้ประมงหาหลักประกันมาให้โดยถูกต้อง และที่ให้ออกประทานบัตรก็เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ทำการจับสัตว์น้ำได้ จะได้ไม่ต้องถูกจับกุมตั้งนี้เป็นต้น กฎกระทรวงนี้หาใช่เป็นบทบัญญัติว่า ถ้าไม่ทำสัญญากันเป็นลายลักษณ์อักษรตามแบบของอธิบดีกรมประมงแล้วจะเป็นโมฆะหรือฟ้องร้องบังคับคดีกันไม่ได้ ฉะนั้น แม้กรณีนี้อาจจะเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่บกพร่องต่อหน้าที่ ไม่จัดการให้ผู้ประมงได้ทำสัญญาผูกขาดตามระเบียบ ยอมให้ผิดผ่อนการชำระเงินไปเรื่อย ๆ กิติ จะถือเอาเป็นเหตุให้ผู้ประมงได้นั้นจับสัตว์น้ำจนตลอดฤดูกาลไปเปล่า ๆ โดยไม่ต้องรับผิดชอบอย่างไรเลยหาได้ไม่ เพราะสัญญาการจับสัตว์น้ำนั้นไม่มีกฎหมายบังคับไว้ว่าจะต้องทำเป็นหนังสือจึงจะฟ้องร้องบังคับคดีได้ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๓๑/๒๔๘๐ หาดตรงกับข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ไม่

ส่วนข้อที่โจทก์แถลงต่อศาลว่า เมื่อยังไม่ได้ออกประทานบัตรและทำสัญญาผูกขาดจำเลยยังไม่มีสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น เห็นว่าไม่เกี่ยวกับปัญหาในข้อที่ว่าคู่กรณีได้มีสัญญากันจริงและมีผลใช้ได้หรือไม่ เพราะเรื่องนี้โจทก์อ้างอยู่ว่าได้ยินยอมให้จำเลยจับสัตว์น้ำไปได้แล้ว จึงไม่มีปัญหาในเรื่องที่ว่าจะมีสิทธิหรือไม่

อาศัยเหตุดังกล่าว ศาลฎีกาเห็นว่า ศาลจะด่วนวินิจฉัยโดยไม่ฟังคำพยานของคู่ความก่อนยังไม่ชอบ จึงให้ยกคำพิพากษาศาลล่างทั้งสอง ให้ศาลชั้นต้นดำเนินการพิจารณาจนสิ้นกระแสความแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี ค่าฤชาธรรมเนียมทั้ง ๓ ศาลให้ศาลชั้นต้นรวมสั่งเมื่อพิพากษาใหม่

สารกิจปริชา

สุทธิวาทนฤพุดิ

เชือ คงคากุล

มาตรา ๑๒ ที่อนุญาต คือ ที่จับสัตว์น้ำซึ่งอนุญาตให้บุคคลทำการประมงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและรวมตลอดถึงบ่อล่อสัตว์น้ำ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๐๓/๒๕๕๓

พ.ร.บ. การประมง

จำเลยทำการจับสัตว์น้ำในบ่อ ซึ่งอยู่ในที่ดินของจำเลย เมื่อไม่ได้ความว่าบ่อนั้นเป็นบ่อปล่อยสัตว์น้ำจากที่จับสัตว์น้ำแล้ว ก็ไม่ถือว่าเป็นบ่อปล่อยสัตว์น้ำดังที่บัญญัติไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑ ซึ่งออกตาม พ.ร.บ. การประมง ๒๕๕๐ แม้จะไม่ได้ขออนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จำเลยก็ไม่มีผิด

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๑๑๐๓/๒๕๕๓

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ความอาญา

อัยการมหาสารคาม

โจทก์

ระหว่าง

นายจวง ชินโคตร์ ที่ ๑ นายจันทา โพริน ที่ ๑๒

นายหมุ่น ไชยรัตน์ ที่ ๓

จำเลย

เรื่อง วิตน้าทำการประมงในหนองสาธารณะโดยไม่รับอนุญาต

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช

๒๕๕๓

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยสมคบกันวิตน้าทำการประมงในบ่อปล่อยสัตว์น้ำหนองแซ่ ซึ่งเป็นหนองสาธารณะ โดยมีได้รับอนุญาต ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘-๖๒ และริบของกลาง

จำเลยให้การว่า จำเลยได้วิตน้าและจับปลาในบ่อของจำเลย ซึ่งได้ลงทุนสร้างทำขึ้นสำหรับปล่อยและกักเลี้ยงปลาในหนองนาของนายจวงจำเลยเอง

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่าหนองรายนี้เป็นหนองสาธารณะ พิพากษาว่า จำเลยยังไม่มีผิด ความผิด ให้ยกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า พยานโจทก์ยังเลื่อน ๆ ฟังไม่ได้แน่ชัดว่าเป็นหนองสาธารณะ แต่เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๖), ๑๘ ประกอบด้วยกฎกระทรวงฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ว่าด้วยบ่อล่อสัตว์น้ำออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ข้อ ๔ ผู้ใดประสงค์จะทำการประมงในบ่อล่อสัตว์น้ำด้วยวิธีวิดน้ำ หรือทำให้น้ำในบ่อนั้นแห้ง หรือลดน้อยลง ไม่ว่าจะบ่อล่อสัตว์น้ำนั้นจะอยู่ที่ดินอันบุคคลถือกรรมสิทธิ์ หรืออยู่ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ต้องยื่นคำขอ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ได้รับอนุญาตเสียก่อน มิฉะนั้นต้องห้ามตามมาตรา ๑๘ และเป็นความผิดซึ่งกำหนดโทษไว้ในมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติการประมงฯ

เรื่องนี้ไม่มีปัญหาว่าบ่อที่จำเลยวิดน้ำทำการประมงมิใช่ลักษณะของบ่อล่อสัตว์น้ำ เพราะตามคำให้การที่ต่อสู้อคดี จำเลยยังรับว่าได้ลงทุนสร้างขึ้นสำหรับล่อและกักเลี้ยงปลา เพราะฉะนั้นเมื่อจำเลยวิดน้ำทำการประมงจับปลาในบ่อนี้โดยมิได้ขอและรับอนุญาตดังกล่าว จำเลยก็ต้องมีความผิด ลำพังที่ว่าเป็นการทำในที่ดินของนายจวงจำเลยหาแก้ตัวได้ไม่ พิพากษากลับให้ปรับจำเลย ๕๐ บาท ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘-๖๒ และริบของกลาง

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาปรึกษาเห็นว่า เรื่องนี้โจทก์ฟ้องว่าจำเลยวิดน้ำทำการประมงในบ่อล่อสัตว์น้ำ หนองแซ่ ซึ่งเป็นหนองสาธารณะโดยมิได้รับอนุญาต เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า หนองแซ่ไม่ใช่หนองสาธารณะแล้ว การที่จำเลยวิดน้ำทำการประมงในบ่อล่อสัตว์น้ำในที่ของจำเลย จะเอาผิดแก่จำเลยยังมิได้ เพราะคดีไม่ได้ความว่าบ่อรายนี้ล่าสัตว์น้ำจากที่จับสัตว์น้ำ ดังที่บัญญัติไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ ๖ พ.ศ. ๒๔๙๐ ข้อ ๑ ว่า “บ่อล่อสัตว์น้ำ คือที่ล่อสัตว์น้ำซึ่งอยู่ที่ดินอันบุคคลถือกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินก็ดี ไม่ว่าจะบ่อล่อสัตว์น้ำนั้นจะมีลักษณะหรือรูปร่างอย่างไรโดยผู้ขุดหรือสร้าง หรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองมีความมุ่งหมายโดยตรงหรือโดยปริยายที่จะล่อสัตว์น้ำจากที่จับสัตว์น้ำเพื่อประโยชน์ในการทำการประมง

เหตุนี้จึงพิพากษากลับ ให้ยกฟ้อง และคืนของกลางแก่จำเลย

ธรรมบัณฑิต

นาถปรีชา

นทปรีชา

มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้บุคคลใดทำการประมงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่อนุญาต เว้นแต่ผู้
รับอนุญาต

ผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

(ยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกา)

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้บุคคลใดขุดหรือสร้างบ่อล่อสัตว์น้ำ ในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน
เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ส่วนในที่ดินอันบุคคลถือกรรมสิทธิ์ บุคคลย่อมขุดหรือสร้างบ่อล่อสัตว์น้ำได้ แต่ต้องไม่เป็นการ
เสียหายแก่พันธุ์สัตว์น้ำในที่รักษาพืชพันธุ์

(ยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกา)

มาตรา ๑๕ ผู้รับอนุญาตมีหน้าที่ติดคอมพิวเตอร์และเครื่องหมายเพื่อความปลอดภัยของการ
สัญจรในทางน้ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(ยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกา)

มาตรา ๑๖ ที่สาธารณประโยชน์ คือ ที่จับสัตว์น้ำซึ่งบุคคลทุกคนมีสิทธิทำการประมง
และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้

บุคคลใดซึ่งทำการประมงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่สาธารณประโยชน์ ต้องปฏิบัติตาม
เงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๔๓/๒๕๐๒

พ.ร.บ. การประมง จับสัตว์น้ำในหนองหวงห้าม

วิธีพิจารณาอาญา คำบรรยายฟ้อง

ฟ้องโจทก์บรรยายว่า จำเลยสมคบกันใช้แหทำการประมงจับสัตว์น้ำในหนองนกก อันเป็นหนองหวงห้ามและสาธารณประโยชน์ รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน ตามกฎหมาย (มิได้ระบุในฟ้องว่า หนองนั้นเป็นหนองประเภทที่ทางการประกาศหวงห้ามไว้สำหรับ รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำตามกฎหมายและไม่มีสำเนาประกาศติดมาท้ายฟ้อง) ก็เป็นฟ้องที่สมบูรณ์ ตามกฎหมายแล้ว

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๗๔๓/๒๕๐๒

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๐๒

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดนครพนม

โจทก์

ระหว่าง

นายโค แพนสิงห์ กับพวกรวม ๑๐ คน

จำเลย

เรื่อง จับสัตว์น้ำในหนองหวงห้ามไม่รับอนุญาต

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๑ เดือนธันวาคม พุทธศักราช

๒๕๐๐

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๐๐ เวลากลางวัน จำเลยนี้กับจำเลยในคดีอาญา ดำของศาลนี้ที่ ๖๒๗/๒๕๐๐ กับพวกที่ยังมิได้ตัวมาฟ้องอีกหลายคน ได้บังอาจใช้แหทำการประมง จับสัตว์น้ำในหนองนกกซึ่งตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่ ๑๔ ตำบลธาตุพนม อันเป็นหนองหวงห้ามและ สาธารณประโยชน์ รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ครั้นวันเดียวกันนั้น เจ้าพนักงานจับตัวจำเลยทั้งหมดได้พร้อมด้วยแห ๒๗ ปาก ข้องใส่ปลา ๓๐ ใบ ปลาสด ๕ กิโลกรัมเป็นของกลาง เหตุเกิดที่ตำบลท่าลาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ขอให้ลงโทษจำเลย ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๘, ๙, ๑๒, ๑๒, ๑๔ พระราชบัญญัติการประมง

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๗, ๘, ๙, ๑๐ และขอให้รีบของกลาง

นายแดง แสนคำ จำเลย ให้การรับสารภาพผิดตามฟ้องนายโค จำเลยกับพวกรวม ๙ คน
ให้การปฏิเสธ

โจทก์ยื่นคำร้อง ขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องต่อจากเดิมว่า หนองดังกล่าวเป็นหนองที่ทางการ
ได้ประกาศหวงห้ามไว้สำหรับรักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำตามกฎหมาย ดังปรากฏตามสำเนาประกาศท้าย
คำร้อง

จำเลยแถลงคัดค้านว่า ไม่ควรอนุญาต

ศาลจังหวัดนครพนมสั่งไม่อนุญาตให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมฟ้องงดสืบพยานโจทก์จำเลยแล้ว
วินิจฉัยว่า ฟ้องของโจทก์ไม่ปรากฏว่าหนองนกกกเป็นหนองประเภทใดแน่ เพราะโจทก์ไม่ได้ยื่น
ประกาศมาพร้อมฟ้อง จึงเป็นการบรรยายฟ้องเคลือบคลุม ไม่สมบูรณ์ พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ ปลดตัว
จำเลยพ้นข้อหาไป ของกลางคืนเจ้าของ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสอบสำนวนและประชุมปรึกษาคดีนี้แล้ว ข้อที่โจทก์ฎีกาขอให้โจทก์แก้ฟ้องได้
ตามคำร้องแล้วสั่งให้ศาลชั้นต้นดำเนินการพิจารณาใหม่แล้วพิพากษาศาตามรูปคดีนั้น ศาลฎีกาได้
พิเคราะห์แล้ว เห็นว่าคดีนี้ โจทก์ได้บรรยายในฟ้องว่า จำเลยสมคบกันใช้แหทำการประมงจับสัตว์น้ำ
ในหนองนกกก อันเป็นหนองหวงห้ามและสาธารณประโยชน์ รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ โดยมีได้รับ
อนุญาตจากเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ก่อนสืบพยานโจทก์ โจทก์ได้ยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมว่าเป็น
ประเภทหนองหวงห้ามไว้สำหรับรักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ ตามสำเนาประกาศท้ายคำร้อง เพื่อให้จำเลยเข้าใจ
ฟ้องแจ่มแจ้งยิ่งขึ้นนั้น ศาลฎีกาได้พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า ฟ้องของโจทก์ได้บรรยายและระบุไว้แล้วว่า
จำเลยกระทำความผิดตามมาตรา ๘ และ ๙ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งบัญญัติห้ามมิ
ให้บุคคลใดทำการประมงฯ ในที่รักษาพืชพันธุ์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

ส่วนที่โจทก์เขียนฟ้องมีคำว่า สาธารณประโยชน์มาด้วยนั้น ไม่ทำให้ความสำคัญของฟ้อง
เสียไป เพราะที่สาธารณประโยชน์ใด เมื่อได้มีการประกาศหวงห้ามจับสัตว์น้ำโดยชอบแล้ว บุคคล
ใดไปทำการประมงจับสัตว์น้ำในที่นั้นก็ย่อมมีความผิด ศาลฎีกาเห็นว่า ฟ้องของโจทก์ได้มีข้อความ
สำคัญครบถ้วนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ แล้ว นับว่าเป็นฟ้องที่
สมบูรณ์ ไม่บกพร่องหรือเคลือบคลุมตามข้อตัดฟ้องของจำเลย ส่วนการที่โจทก์ยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมฟ้อง
และส่งสำเนาประกาศนั้น เป็นการเพิ่มเติมรายละเอียดเพื่อให้ฟ้องเดิมชัดเจนขึ้นเท่านั้น เมื่อฟ้องเดิม
ของโจทก์เป็นฟ้องอันชอบแล้ว การที่โจทก์ยื่นคำร้องขอแก้ฟ้องคำร้องที่โจทก์ยื่นเข้ามานี้ ศาลจะให้แก้
หรือไม่ก็ไม่ทำให้รูปคดีเปลี่ยนแปลง ความประสงค์ของโจทก์ก็คงจะเพื่อให้ได้ส่งสำเนาประกาศเป็นที่หวง
ห้ามจับสัตว์น้ำประกอบฟ้องแต่ข้อนี้ก็ไม่ได้ทำให้จำเลยเสียเปรียบ เพราะแม้โจทก์จะไม่ได้ส่งสำเนา

ประกาศ แต่เมื่อโจทก์ได้ระบุนามในฟ้องเดิมแล้วว่าเป็นที่หวงห้ามรักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ โจทก์ก็ยอม
นำสืบได้ในทางพิจารณาอยู่ในตัวแล้ว คำร้องขอแก้ฟ้องของโจทก์จึงมิได้ทำให้จำเลยเสียเปรียบในการต่อ
สู้คดีแต่อย่างใด เมื่อโจทก์ต้องการจะแก้ฟ้อง ศาลก็ชอบที่จะให้โจทก์แก้ได้ตามความประสงค์ที่ศาลชั้นต้น
ไม่อนุญาตให้โจทก์แก้ฟ้อง แล้ววินิจฉัยว่าฟ้องของโจทก์ไม่สมบูรณ์ เพราะไม่ได้ยื่นประกาศ
มาพร้อมฟ้อง จึงพิพากษาให้ยกฟ้องของโจทก์เสีย และศาลอุทธรณ์พิพากษายืนนั้น ศาลฎีกาไม่เห็น
ฟ้องด้วย ฎีกาโจทก์ฟังขึ้น

จึงพิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ให้โจทก์แก้ฟ้องได้ตามคำร้อง
ให้ศาลชั้นต้นดำเนินการพิจารณาแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี

พิบูลย์ไอศวรรย์

คุณยัถณ์ชานนติ

สุทธิวาทนฤพุฒิ

มาตรา ๑๗ ห้ามมิให้บุคคลใดปลูกสร้างสิ่งใดลงไปในที่รักษาพืชพันธุ์ ที่ว่าประมวล
ที่อนุญาตซึ่งมีไซ้ที่ของเอกชน และที่สาธารณประโยชน์ หรือปลูกบัว ข้าว ปอ พืชหรือพันธุ์ไม้น้ำอัน
ใดตามที่จะได้มีพระราชกฤษฎีการะบุชื่อในที่เช่นนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
ผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔/๒๕๐๘
การปลูกสร้างในที่สาธารณะ

พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐
ประโยชน์

วิธีพิจารณาความอาญา บรรยายฟ้อง

จำเลยสร้างทำนบปิดกั้นลำห้วยสาธารณะ เป็นการปลูกสร้างสิ่งใดลงไปในที่สาธารณะ
ประโยชน์ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๑๗

โจทก์บรรยายฟ้องว่า ลำห้วยตามฟ้องเป็นที่จับสัตว์น้ำสาธารณะและเป็นลำห้วยที่มีไว้เพื่อ
สาธารณะประโยชน์ ถือว่าโจทก์ได้บรรยายฟ้องไว้ชัดเจนแล้วว่า ลำห้วยตามฟ้องเป็นที่จับสัตว์น้ำ
ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๔(๕)

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๔/๒๕๐๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๘

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดอุดรธานี

โจทก์

ระหว่าง

นายพัน บุญคาน

จำเลย

เรื่อง ทำลายห้วยสาธารณะ ปลูกสร้างสิ่งใด ๆ ลงไปที่จับสัตว์น้ำสาธารณะ ชัดคำสั่ง
เจ้าพนักงาน

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๑ เดือนพฤศจิกายน
พุทธศักราช ๒๕๐๖

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อระหว่างตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๔๙๙ เวลากลางวันตลอดมาจนถึง
วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๐๕ เวลากลางวัน จำเลยบังอาจเข้าครอบครอง และปลูกสร้างทำนบปิดกั้น
ลำห้วยโคกข่าง ซึ่งเป็นที่จับสัตว์น้ำสาธารณะ และเป็นลำห้วยสาธารณะ ในตอนที่ลำห้วยนั้นผ่าน
นาจำเลยรวม ๕ แห่ง แล้วจำเลยได้ถมลำห้วยตอนนั้นให้ตื้นเขินเสียสภาพจนน้ำไหลไม่ได้สะดวก

อันเป็นการทำลายลำห้วยสาธารณะ ทำให้เสื่อมค่าหรือไร้ประโยชน์ ทำให้ประชาชนเดือดร้อน การกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นการปลูกสร้างสิ่งใด ๆ ลงไปในที่จับสัตว์น้ำสาธารณะประโยชน์ ด้วย ทั้งจำเลยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานตามกฎหมาย จำเลยได้กระทำผิดติดต่อกันมาทุกปี โดยทำเสริมให้โตขึ้นเรื่อย ๆ มา เหตุเกิดที่ตำบลกุดจับ อำเภอเมืองอุดร จังหวัดอุดรธานี ครั้นวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๐๕ เวลากลางวัน นายบุญช่วย ศรีสารคาม นายอำเภอเมืองอุดรธานี ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจหน้าที่คุ้มครองดูแลที่สาธารณะดังกล่าวตามกฎหมาย ได้มีคำสั่งเป็นหนังสือมิให้จำเลยเข้าครอบครองลำห้วยต่อนั้น และให้จำเลยรื้อถอนทำลายสิ่งปลูกสร้างและทำนบทั้ง ๕ แห่งที่จำเลยทำขึ้น เพื่อให้ลำห้วยต่อนั้นกลับอยู่ในสภาพเดิม กับให้จำเลยออกจากลำห้วยต่อนั้นด้วย ทั้งนี้ให้จำเลยปฏิบัติตามคำสั่งภายในกำหนด ๔ เดือน นับแต่วันออกคำสั่ง จำเลยได้ทราบคำสั่ง และเมื่อครบกำหนดก็ได้ปฏิบัติตามอย่างใด โดยจำเลยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร เหตุเกิดที่ตำบลดังกล่าวข้างต้น และที่ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๐-๓๖๘ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๗, ๖๒ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๓, ๗

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลจังหวัดอุดรธานีพิจารณาแล้วเชื่อว่า จำเลยกระทำผิดจริงตามฟ้อง พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดฐานทำลายลำห้วยสาธารณะ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๐ ให้จำคุก ๑ ปี ฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานปรับ ๒๐๐ บาท ฐานปลูกสิ่งใดลงไปในที่สาธารณะปรับปรับ ๒๐๐ บาท รวมโทษจำคุก ๑ ปี ปรับ ๔๐๐ บาท แต่จำเลยรับสารภาพว่าได้ทำทำนบในลำห้วยสาธารณะจริง คำปรับเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี ปรานีลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ เฉพาะความผิดฐานทำลายลำห้วยสาธารณะ คงจำคุก ๖ เดือน ปรับ ๔๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยรับโทษจำคุกมาก่อน ประกอบกับเหตุผลตามที่อ้างมานั้น ให้ปรานีรอการลงโทษจำเลยไว้ ๒ ปี ส่วนค่าปรับหากไม่ชำระให้หักชั่งแทนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐

จำเลยอุทธรณ์ว่า ลำห้วยโคกช้างไม่มีในที่นาของจำเลย จำเลยไม่มีความผิดตามฟ้อง และว่าฟ้องโจทก์ขาดอายุความ

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยข้อเท็จจริงว่า จำเลยได้ทำทำนบในลำห้วยโคกช้าง อันเป็นความผิดตามฟ้อง ทั้งจำเลยขัดขึ้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายอำเภอผู้เป็นเจ้าพนักงาน คดีโจทก์มิได้ขาดอายุความฟ้องร้อง จึงพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

จำเลยฎีกาขอกฎหมายว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความ และการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามกฎหมายการประมงที่โจทก์อ้าง

ศาลฎีกาตรวจสำนวน และได้ประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงทางพิพากษาฟังได้เป็นยุติว่า ลำห้วยโคกช้างเป็นลำห้วยธรรมชาติอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชน

ได้ใช้น้ำร่วมกันในการทำนา จำเลยได้ทำลายสภาพลำห้วยแล้วบ้นคันดินเป็นทำนบปิดลำห้วย โศกข้าง ตอนที่ผ่านมาจำเลยขึ้น ๕ แห่ง เพื่อให้น้ำไหลเข้านาจำเลย จำเลยได้เริ่มทำทำนบเล็ก ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๘ น้ำพอไหลไปได้บ้าง ต่อมาจำเลยเสริมทำนบให้ใหญ่ขึ้นทุกปี จนปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ทำนบสูงเต็มทีปิดลำห้วยน้ำไหลไปไม่ได้เลย พวกราษฎรเจ้าของนาได้นำราว ๓๐ ไร่ ได้รับความเดือดร้อนทำนาไม่ได้ เพราะไม่มีน้ำ จึงได้พากันไปร้องเรียนนายบุญช่วย ศรีสารคาม นายอำเภอ ๆ ได้มีคำสั่งให้จำเลยรื้อทำนบ แต่จำเลยขัดขืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง จึงตกเป็นผู้ต้องหาในคดีนี้

จำเลยฎีกาข้อแรกว่า พ้องโจทก์ขาดอายุความ เพราะนับจากวันที่จำเลยเริ่มปิดกั้นทำนบ จนถึงวันที่โจทก์ยื่นฟ้องเกินกว่า ๕ ปีแล้ว ข้อนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า จำเลยได้ปิดกั้น และเสริมสร้าง ทำนบให้ใหญ่ขึ้นติดต่อกันมาทุกปี แม้ในขณะที่ยื่นฟ้องจำเลยก็ยังปิดทำนบกั้นน้ำไม่ให้ไหลลงไปทาง ใต้ อยู่ ศาลฎีกาเห็นว่าตราบใดที่จำเลยยังปิดกั้นทำนบนี้อยู่ ตราบนั้นจำเลยก็ต้องมีความผิดตามฟ้อง โจทก์ เพราะเป็นความผิดต่อเนื่องกันเรื่อยไป คดีโจทก์จึงหาได้ขาดอายุความฟ้องร้องตามฎีกา จำเลยไม่

ส่วนที่จำเลยฎีกาว่า การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามกฎหมายการประมงที่ โจทก์อ้าง เพราะโจทก์มิได้บรรยายฟ้องให้แน่ชัดและนำสืบให้เห็นว่า ลำห้วยโศกข้างเป็นที่จับ สัตว์น้ำ ซึ่งต้องห้ามตามกฎหมายแต่ประการใด ข้อนี้ศาลฎีกาเห็นว่าโจทก์ได้บรรยายฟ้องไว้ ชัดเจนแล้วว่า ลำห้วยโศกข้างเป็นที่จับสัตว์น้ำสาธารณะ และเป็นลำห้วยที่มีไว้เพื่อสาธารณ- ประโยชน์ ในชั้นพิจารณาโจทก์มีนายบุญช่วย นายอำเภอ นายไทย ผู้ใหญ่บ้าน นายสิงห์ นายอ้อ นายดี เป็นพยานนำสืบฟังได้ว่า ลำห้วยโศกข้างนี้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน มีน้ำไหลผ่าน แยกมาจากลำห้วยยางไปตกลำห้วยหลวงตลอดปี ตามคำนายอ้อ นายดี ว่า ห้วยโศกข้างกว้างถึง ๘ เมตร ลึก ๑ เมตร ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๕) ให้นิยาม คำว่า “ที่จับสัตว์น้ำ” ให้หมายความว่า ที่ซึ่งมีน้ำขังหรือไหล เช่น ทะเล แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง บ่อ เป็นต้น บรรดาที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ฉะนั้น ตามข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นจึงถือได้ว่า ลำห้วยโศกข้างเป็นที่จับสัตว์น้ำตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๕) การที่ จำเลยสร้างทำนบปิดกั้นลำห้วย จึงเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ การที่ศาลชั้นต้น และศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยในความผิดฐานนี้ด้วย จึง ชอบด้วยรูปคดีแล้ว ฎีกาจำเลยฟังไม่ขึ้น

พร้อมกันพิพากษายืน ให้ยกฎีกาจำเลยเสีย.

ยง เหลืองรังษี

พร สุขารมณ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า คดีนี้ได้ทำคำพิพากษา โดยหลวงการุณย์นราทร ได้ร่วมประชุม
ปรึกษาเป็นองค์คณะ มีความเห็นพ้องต้องกัน ดังได้ลงนามไว้แล้วในต้นร่างคำพิพากษา แต่หลวง
การุณย์นราทร ได้พ้นจากราชการไปเสียก่อนที่จะลงนามในคำพิพากษานี้ จึงบันทึกไว้เป็นสำคัญ

สัญญา ธรรมศักดิ์

(นายสัญญา ธรรมศักดิ์)

ประธานศาลฎีกา

๒๒ มกราคม ๒๕๐๘

มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้บุคคลใดวิดน้ำในที่รักษาพืชพันธุ์ ที่ว่าประมุล ที่อนุญาต ซึ่งมีไช่
ที่ของเอกชนและที่สาธารณประโยชน์ หรือบ่อล่อสัตว์น้ำ หรือทำให้น้ำในที่จับสัตว์น้ำเช่นว่านั้น
แห้งหรือลดน้อยลง เพื่อทำการประมง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
ผู้รับอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๓๑/๒๔๕๔

วิธีพิจารณาความอาญา บรรยายฟ้อง อาญา ธิปไตย

พ.ร.บ. การประมง

ฟ้องบรรยายว่า จำเลยทำการประมงโดยไม่ได้รับอนุญาตโดยใช้เครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาดตามประกาศท้ายฟ้อง แต่เมื่อปรากฏว่าตามประกาศท้ายฟ้องนั้นมิได้มีกำหนดห้ามเครื่องมือที่อ้างนั้นว่าเป็นเครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาด ดังนี้ แม้จำเลยจะรับสารภาพตามฟ้องก็จะฟังว่าจำเลยกระทำผิดฐานใช้เครื่องมือที่ห้ามโดยเด็ดขาดไม่ได้ เพราะต้องถือประกาศท้ายฟ้องเป็นส่วนหนึ่งของฟ้องด้วย จำเลยจึงคงมีความผิดตาม พ.ร.บ.การประมง ๒๔๕๐ มาตรา ๑๘, ๒๒ ไม่ใช่ผิดตามมาตรา ๓๒, ๒๕ ฉะนั้น การรับเครื่องมือของกลางจึงอยู่ในดุลพินิจของศาลตามมาตรา ๖๕.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๖๓๑/๒๔๕๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๕๔

ความอาญา

อัยการพิชฌุโลก

โจทก์

ระหว่าง นายประเสริฐ ธิปไตยที่ ๑ นายหู่ โตพันธ์ ที่ ๒

ได้จ้างจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของเครื่องยนต์จุดระเบิดทำทำการวิดน้ำออกจากบ่อ เครื่องยนต์นี้ราคา ๔,๐๐๐ บาทเศษ ขอความกรุณาต่อศาลให้ปรับจำเลยแต่เพียงสถานเบา และคืนเครื่องยนต์ให้จำเลยที่ ๒ ด้วย

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๑๘-๒๒ ให้ปรับจำเลยคนละ ๑๐๐ บาท ลดกึ่งตามมาตรา ๕๕ กฎหมายลักษณะอาญา คงปรับคนละ ๕๐ บาท บังคับค่าปรับตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๘ ของกลางคืนจำของไป

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ประชุมปรึกษาคดี นี้แล้ว เห็นว่าจำเลยได้ใช้เครื่องยนต์ จุดระเบิดวิดน้ำในที่ว่าประมุขทำให้น้ำแห้งหรือลดน้อยลงเพื่อทำการประมง ความผิดของจำเลยจึงต้องด้วยพระราช-

บัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๑๘ ดังศาลล่างทั้ง ๒ พิพากษาคงกันมา คดีไม่เข้าด้วย มาตรา ๓๒ ดังที่โจทก์ฎีกาเพราะเครื่องยนต์จุดระเบิดมิได้เป็นเครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาด ตามประกาศ ท้ายฟ้องโจทก์ โจทก์อ้างว่าเมื่อโจทก์ฟ้องว่า จำเลยใช้เครื่องยนต์จุดระเบิดอันเป็นเครื่องมือที่ห้าม เด็ดขาดทำการประมง และจำเลยก็รับสารภาพตามฟ้องนั้นแล้ว ศาลจำต้องฟังว่าจำเลยใช้เครื่องมือ ที่ห้ามเด็ดขาด

นายสุต อินรักษา ที่ ๓

๒ จำเลย

เรื่อง วิตน้ำในที่ว่าประมูล และใช้เครื่องมือที่ข้าหลวงประจำจังหวัดประกาศห้าม

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๕๓

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ เวลากลางวันจำเลยสมคบกันทำ ผิดกฎหมาย โดยวิตน้ำในที่ว่าประมูลทำให้น้ำแห้งหรือลดน้อยลง เพื่อทำการประมงโดยมิได้รับ อนุญาตจากเจ้าพนักงานโดยจำเลยใช้เครื่องยนต์จุดระเบิด ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ข้าหลวงประจำจังหวัด พิษณุโลกโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีประกาศห้ามทำการประมงในที่ว่าประมูลโดยเด็ดขาด ดังปรากฏ ตามสำเนาประกาศว่าประมูลที่ว่าประมูลทำการประมงจำนวน พ.ศ. ๒๔๕๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ ท้ายฟ้อง ทั้งนี้โดยจำเลยได้ทราบประกาศดังกล่าวแล้ว เหตุเกิดที่คลองวงพาด ตำบล สมอแข อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ตำรวจจับจำเลยได้พร้อมด้วยเครื่องยนต์จุดระเบิด ๑ เครื่อง ระเบิดไม้ ๑ เครื่อง ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จำเลยใช้ในการทำผิด กับปลาสตึกอีก ๖๐๓ กิโลกรัม ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๑๘-๓๒-๖๒-๖๕-๗๐ กับขอให้รับของกลาง

จำเลยทั้ง ๓ ให้การรับสารภาพตามฟ้องทุกประการ จำเลยที่ ๑ แถลงว่าหนอนนี้จำเลย ที่ ๑ เป็นผู้ประมูลผูกขาดได้แล้ว จำเลยทำการประมง ศาลฎีกาเห็นว่าประกาศท้ายฟ้องโจทก์ เป็นส่วนหนึ่งของฟ้อง มูลที่โจทก์เอามาอ้างว่าจำเลยกระทำผิดนั้นก็โดยโจทก์หาว่าจำเลยกระทำ ผ่าฝืนประกาศท้ายฟ้อง แต่เมื่อประกาศท้ายฟ้องไม่ปรากฏว่าได้ห้ามการใช้เครื่องยนต์จุด ระเบิดทำการวิตน้ำโดยเด็ดขาดแล้ว ข้อหาของโจทก์ก็ไม่ใช่ความผิดฐานใช้เครื่องมือที่ห้าม โดยเด็ดขาด ที่จำเลยรับสารภาพว่าได้ทำผิดตามฟ้อง จึงต้องแปลว่ารับว่าได้ทำผิดตามฟ้อง รวมถึงประกาศท้ายฟ้องด้วย จะให้ศาลฟังว่าจำเลยกระทำผิดฐานใช้เครื่องมือที่ห้ามโดยเด็ดขาด ไม่ได้ ข้อที่โจทก์เถียงอีกว่าถึงประกาศท้ายฟ้องโจทก์จะไม่มีคำว่า “ห้ามโดยเด็ดขาด” ก็ตาม แต่เมื่อ ข้าหลวงประจำจังหวัดประกาศห้ามใช้ แล้วก็ต้องเป็นการห้ามโดยเด็ดขาดเช่นนั้น ข้อนี้ศาลฎีกาเห็น ว่า การห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงตามพระราชบัญญัติการประมงนั้น มีการห้ามได้ทั้งเด็ดขาด และไม่เด็ดขาด และบทกำหนดโทษก็มีต่างกัน คือห้ามไม่เด็ดขาด จะต้องโทษตามมาตรา ๑๘-๖๒ ห้ามเด็ดขาดต้องโทษตามมาตรา ๓๒-๖๕ เมื่อกฎหมายบัญญัติการห้ามไว้ต่างกันเช่นนี้ การประกาศ

ห้ามจึงจำต้องประกาศโดยแจ้งชัดว่าห้ามเด็ดขาดหรือไม่ จะให้แปลเอาเองตั้งโจทก์ว่าไม่ได้ ที่ศาลล่างชี้ขาดว่าความผิดของจำเลยในคดีนี้ ต้องด้วยมาตรา ๑๘-๖๒ จึงเป็นการถูกต้องแล้ว

ส่วนเรื่องริบของกลางนั้น เมื่อความผิดของจำเลยมิได้ต้องด้วยมาตรา ๓๒ แล้ว การริบหรือไม่ริบก็อยู่ในดุลพินิจของศาลตามมาตรา ๖๙ หาใช่มาตรา ๗๐ ดังโจทก์ฎีกาไม่ ในคดีนี้ศาลล่างทั้ง ๒ ได้ใช้ดุลพินิจต้องกันมาว่ายังไม่ควรริบของกลาง ศาลฎีกายังไม่เห็นมีเหตุผลอันควรจะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น จึงไม่แก้ไข

อาศัยเหตุนี้จึงพิพากษายืน ให้ยกฎีกาของโจทก์เสีย.

ประกาศนวิวินิจฉัย

ธรรมบัณฑิต

นทปัญญา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๒/๒๕๐๘

พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐

กฎกระทรวง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๕๐ ออกตามความ พ.ร.บ.

การประมงฯ

การวิดปล่อยสัตว์น้ำอันจะเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๔ นั้น ต้องได้ความว่าเป็นปล่อยสัตว์น้ำ จากที่จับสัตว์น้ำดังที่กฎกระทรวง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๕๐ ว่าด้วยปล่อยสัตว์น้ำ ออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ข้อ ๑ กำหนดไว้ สำหรับหนอง ก็เฉพาะที่เป็นหนองสาธารณะ จึงจะเป็นที่จับสัตว์น้ำตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๔ (๕) เมื่อข้อเท็จจริงยุติว่า หนองพิพาทไม่ใช่หนองสาธารณะ ก็ไม่เป็นที่จับสัตว์น้ำ ปล่อยปลาของจำเลยในหนองดังกล่าว จึงถือไม่ได้ว่าเป็นปล่อยสัตว์น้ำ ดังนี้ จำเลยวิดิหน้าทำการประมงในบ่อของจำเลยจึงเอาผิดแก่จำเลยมิได้.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๒๕๒/๒๕๐๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ เดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๘

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดยโสธร

๒ โจทก์

ระหว่าง นางฉิ้น บัวงาม ที่ ๑, นายระดม นักร้อง ที่ ๒,

นายทองวัน มั่นจิตต์ ที่ ๓

จำเลย

เรื่อง ร่วมกันวิดิหน้าในหนองสาธารณะเพื่อทำการประมง

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๗ เดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๐๖

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๖ เวลากลางวัน จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ว่าจ้าง วานไช่ ยูง ส่งเสริม ให้จำเลยที่ ๒-๓ กระทำผิดกฎหมายโดยร่วมกันวิดิหน้าในบ่อปล่อยปลาในหนองห้องเหมือง อันเป็นหนองสาธารณะประโยชน์ และทำให้น้ำในบ่อที่จับปลานั้นแห้งและลดน้อยลงเพื่อทำการประมง โดยมีได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เหตุเกิดที่ตำบลเชียงคำ อำเภอยโสธร

จังหวัดอุบลราชธานี เจ้าพนักงานจับจำเลยทั้งสามได้พร้อมด้วยปลาช่อนหนึ่งกิโลกรัม ตะกร้าใส่ปลาหนึ่งใบ ปืบวิดน้ำหนึ่งใบ กอบสำหรับขูดร่องน้ำหนึ่งอันเป็นของกลาง ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๑๘, ๖๒ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๔, ๗ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๔ และริบของกลาง

จำเลยทั้งสามให้การว่าจำเลยที่ ๑ ได้จ้างให้จำเลยที่ ๒-๓ ทำการวิดน้ำในบ่อล่อปลาในหนองฮ่องเหมืองเพื่อจับปลาจริง แต่บ่อล่อปลาเป็นของจำเลยที่ ๑ ร่วมกับนางจันทร์ เจริญผล พี่สาวอยู่ในที่นาของนางจันทร์ เจริญผล ไม่ได้อยู่ในที่สาธารณะประโยชน์ดังฟ้อง เป็นบ่อล่อปลาที่มีมาเป็นเวลาช้านานตั้งแต่บรรพบุรุษ เมื่อตกทอดมาเป็นของจำเลยที่ ๑ กับนางจันทร์แล้ว จำเลยที่ ๑ กับนางจันทร์ได้ทำการวิดน้ำจับปลาเป็นปกติทุกปีมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๐๕ นายซารี บุญเต็ม ได้ร้องขอให้นายอำเภอโยธธขึ้นทะเบียนที่นาของนางจันทร์บางส่วน รวมทั้งบ่อล่อปลาแห่งนี้ให้เป็นที่สาธารณะประโยชน์ ระหว่างนี้เรื่องกำลังพิพาทกันอยู่ตามสำนวนคดีแฟ้มหมายเลขดำที่ ๑๔/๒๕๐๖ ของศาลจังหวัดโยธธ จำเลยทุกคนมิได้มีเจตนากระทำความผิดกฎหมายดังโจทก์ฟ้อง ของกลางเป็นของจำเลยที่ ๑ ขอให้ยกฟ้องโจทก์ และคืนของกลางให้แก่จำเลยที่ ๑

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่าบ่อล่อปลาที่จำเลยวิดน้ำเพื่อจับปลาไม่ใช่ที่สาธารณะประโยชน์ เป็นที่ของจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๑ กับพวกเคยฟ้องนายซารีทวงสิทธิในที่ดินมาแล้ว จำเลยวิดน้ำจับปลาโดยคิดว่าเป็นบ่อล่อปลาของตนมีสิทธิจับได้ ขาดเจตนาอันควรมีความผิดตามกฎหมายที่โจทก์ขอให้ลงโทษ พิพากษายกฟ้องโจทก์ และคืนของกลางให้แก่จำเลยที่ ๑

โจทก์อุทธรณ์ว่า ข้อเท็จจริงที่โจทก์นำสืบฟังได้ว่า บ่อล่อปลาที่จำเลยวิดน้ำจับปลาอยู่ในหนองฮ่องเหมืองซึ่งเป็นหนองสาธารณะประโยชน์ ไม่ใช่เป็นที่ดินของจำเลยที่ ๑ ดังคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้น และว่าศาลชั้นต้นยังมีได้วินิจฉัยว่า การกระทำของจำเลยตามที่จำเลยให้การรับว่าวิดบ่อล่อปลา และทำให้น้ำในที่จับปลาแห้งและลดน้อยลง เพื่อทำการประมงโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น เป็นความผิดตามกฎหมายที่โจทก์ฟ้องหรือไม่ ขอให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยปัญหาข้อนี้ด้วย

ศาลอุทธรณ์พิจารณาเห็นพ้องด้วยศาลชั้นต้นว่า หนองฮ่องเหมืองที่จำเลยมีบ่อล่อปลาและจำเลยทำการวิดน้ำเพื่อจับปลาตามฟ้องของโจทก์นั้น ไม่ใช่ที่สาธารณะประโยชน์ แต่เห็นว่คดีนี้จำเลยทั้งสามให้การรับว่า จำเลยที่ ๑ ได้จ้างให้จำเลยที่ ๒-๓ ทำการวิดน้ำในบ่อล่อปลา (บ่อล่อสัตว์น้ำ) เพื่อจับปลา (เพื่อการประมง) จริง เพราะบ่อล่อปลาเป็นของจำเลยที่ ๑ ร่วมกับนางจันทร์อยู่ในที่นาของนางจันทร์ มิได้ต่อสู้โต้เถียงว่าวิดโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ดังนั้น การกระทำของจำเลยจึงต้องฟังว่าจำเลยวิดน้ำในบ่อล่อสัตว์น้ำเพื่อการประมงโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ อันมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๔ แล้ว และจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้จ้างต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการด้วย ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๔

ศาลอุทธรณ์จึงพิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘, ๖๒ และพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๔, ๗ โดยเฉพาะจำเลยที่ ๑ ผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๔ ด้วยให้ปรับจำเลยทั้งสามคนละ ๑๐๐ บาท จำเลยทั้งสามรับสารภาพ เป็นเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้คนละกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับคนละ ๕๐ บาท จำเลยคนใดไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ของกลางให้รับ

จำเลยฎีกากว่าคดีนี้ โจทก์กระบวนความผิดและบรรยายฟ้องไว้ชัดเจนกล่าวหาว่าจำเลยร่วมกันวิดน้ำบ่อล่อปลาในหนองสาธารณะ เพื่อทำการประมง เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติตามคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ว่าหนองนั้นไม่ใช่หนองสาธารณะ จำเลยจึงไม่ควรมีความผิด เพราะเห็นได้ตามฟ้องว่าโจทก์ประสงค์จะให้ลงโทษจำเลยเฉพาะฐานวิดน้ำในหนองสาธารณะเท่านั้น

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนประชุมปรึกษาคดีแล้ว เห็นว่าการวิดบ่อล่อสัตว์น้ำอันจะเป็นความผิดตามที่โจทก์ฟ้องนั้น ต้องได้ความว่าเป็นบ่อที่ล่อสัตว์น้ำจากที่จับสัตว์น้ำดังที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ว่าด้วยบ่อล่อสัตว์น้ำ ออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ข้อ ๑ กำหนดว่า “บ่อล่อสัตว์น้ำ คือ ที่ล่อสัตว์น้ำ ซึ่งอยู่ในที่ดินอันบุคคลถือกรรมสิทธิ์ก็ดี หรือในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินก็ดี ไม่ว่าบ่อล่อสัตว์น้ำนั้นจะมีลักษณะหรือรูปร่างอย่างไร โดยผู้ขุด หรือสร้าง หรือเจ้าของ หรือผู้ครอบครองมีความมุ่งหมายโดยตรง หรือโดยปริยายที่จะล่อสัตว์น้ำ จากที่จับสัตว์น้ำ เพื่อประโยชน์ในการทำการประมง” สำหรับหนองก็เฉพาะที่เป็นหนองสาธารณะจึงจะเป็นที่จับสัตว์น้ำตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๕) ซึ่งบัญญัติว่า “ที่จับสัตว์น้ำ หมายความว่า ที่ซึ่งมีน้ำขังหรือไหล เช่น ทะเล แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง บ่อ เป็นต้น และหาดทั้งปวง บรรดาซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ฯลฯ”

เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ฟังเป็นยุติแล้วว่า หนองห้องเหมืองไม่ใช่หนองสาธารณะ ก็ไม่เป็นที่จับสัตว์น้ำ ฉะนั้น บ่อล่อปลาของจำเลยในหนองห้องเหมืองจึงถือไม่ได้ว่าเป็นบ่อล่อสัตว์น้ำ เพราะไม่ได้ล่อสัตว์น้ำจากที่จับสัตว์น้ำ การที่จำเลยวิดน้ำทำการประมงในบ่อของจำเลยดังกล่าวจึงเอาผิดแก่จำเลยยังมีได้ ดั่งนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๐๓/๒๔๙๓ คดีระหว่าง อัยการมหาสารคาม โจทก์ นายจวง ชินโคตร์ กับพวก จำเลยฎีกาจำเลยฟังขึ้น

ศาลฎีกาจึงพิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้บังคับคดีตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น.

โทยม เลขยานนท์
ห้วน ประชาบาล
อินท์ อุดล

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๕/๒๕๐๖

พ.ร.บ. การประมงฯ

วิธีพิจารณาอาญา ห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง แก้ไขเล็กน้อย

ตาม พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ที่กำหนดว่า สิ่งของที่ใช้หรือได้มา ในการกระทำผิด ศาลจะริบเสียก็ได้ เป็นการให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจ เมื่อศาลชั้นต้นลงโทษปรับ และศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เฉพาะเรื่องของกลางที่ให้ริบเป็นไม่ริบ ก็เป็นการใช้ดุลพินิจและเป็น การแก้เล็กน้อย โจทก์จึงฎีกาขอให้ริบของกลางไม่ได้.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๒๑๕/๒๕๐๖

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๘ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๖

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดสวรรคโลก

โจทก์

ระหว่าง

นายเปลี่ยน นิลชล ที่ ๑, นายจีน นิลชล ที่ ๒

จำเลย

เรื่อง ผิดพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๕ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๔

คดีนี้ได้ความตามฟ้องโจทก์และคำรับสารภาพของจำเลยว่า เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๐๔ เวลากลางวัน จำเลยได้บังอาจร่วมสมคบกันใช้เครื่องยนต์จุดระเบิด ๑ เครื่อง ทำการ วิตน้ำในลำคลองโบสถ์โพธิ์ อันเป็นที่สาธารณประโยชน์ เพื่อทำการประมงจับสัตว์น้ำ โดย จำเลยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เหตุเกิดที่ตำบลนาทุ่ง อำเภอสวรรคโลก จังหวัด สุโขทัย ครั้นวันที่ ๓ เดือนนั้น เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยเครื่องยนต์ ๑ เครื่อง ระเบิด ๑ เครื่อง อันเป็นเครื่องมือที่จำเลยใช้กระทำผิด กับพลาสติกที่จำเลยได้มาจากการกระทำผิดเป็น ของกลาง ๓๐ กิโลกรัม ดังนี้ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการ ประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘, ๖๒, ๖๔ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖

มาตรา ๔, ๗, ๑๑ ปรับจำเลยคนละ ๕๐๐ บาท ปราณิลดโทษที่รับสารภาพกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับคนละ ๒๕๐ บาท ไม่ชำระค่าปรับบังคับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ของกลางริบ

จำเลยอุทธรณ์ขอลดโทษ และขอไม่ให้ริบเครื่องยนต์จุดระหัดของกลาง ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นไม่ริบเครื่องยนต์และระหัดของกลาง นอกนั้นให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

โจทก์ฎีกาขอให้สั่งริบเครื่องยนต์และระหัดของกลางด้วย อ้างว่าจำเลยกระทำผิดร้ายแรงถึงขนาด ศาลชั้นต้นสั่งรับเป็นฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาแล้ว เรื่องของกลางในการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัติการประมงในกรณีเช่นนี้ ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ กำหนดว่า สิ่งของที่ใช้หรือได้มาโดยการกระทำผิด ศาลจะริบเสียก็ได้ ซึ่งเป็นการให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจเรื่องของกลางว่าควรริบหรือไม่ตามควรแก่กรณี ฉะนั้น ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นไม่ริบเครื่องยนต์และระหัด ซึ่งเป็นการใช้ดุลพินิจตามอำนาจที่ให้ไว้โดยกฎหมาย และเป็นการแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นเล็กน้อย โจทก์จึงฎีกาไม่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘ ที่ศาลชั้นต้นรับเป็นฎีกาขึ้นมาหาถูกต้องไม่

พร้อมกันพิพากษายกฎีกาโจทก์.

เสนอ บุญยเกียรติ
ประมุข สุวรรณศรี
ยง เหลืองรังษี

มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้บุคคลใด เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้วัตถุมีพิษตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาลงไปในที่จับสัตว์น้ำ หรือกระทำการใด ๆ อันทำให้สัตว์น้ำมีนมหรือเท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้สิ่งใดลงไปในที่จับสัตว์น้ำในลักษณะที่เป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ หรือทำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิดมลพิษ เว้นแต่เป็นการทดลองเพื่อประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์ และได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

(ยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกา)

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้บุคคลใดใช้กระแสไฟฟ้าทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำ หรือใช้วัตถุระเบิดในที่จับสัตว์น้ำไม่ว่าในกรณีใด เว้นแต่เพื่อประโยชน์ของทางราชการหรือได้รับอนุญาตจากอธิบดี

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๗๒/๒๕๑๘

พระราชบัญญัติ การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐

วิธีพิจารณาความแพ่ง พยานหลักฐาน ข้อที่รู้กันทั่วไป (ม. ๘๔)

ระเบียบการจ่ายค่านำจับตาม พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ม. ๗๑ ไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ศาลรู้ได้เอง โจทก์ไม่อ้างหรือนำสืบ ศาลก็สั่งให้จำเลยจ่ายเงินค่านำจับไม่ได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๐๗๒/๒๕๑๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๘

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดมีนบุรี

โจทก์

ระหว่าง

นายสมาน ฮานับ ที่ ๑ นายสำดี กาเซ็ม ที่ ๒

จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๖ เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗

โจทก์ฟ้องว่าเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๑๖ เวลากลางวันก่อนเที่ยง จำเลยบังอาจร่วมกันทำการประมงจับปลาหน้าจืด โดยใช้ตะแกรงลวดและกระแสไฟฟ้าจับปลาในลำคลองสามวาตะวันออก เหตุเกิดที่แขวงสามวาตะวันออก เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ในวันเวลาดังกล่าวมีผู้ประสงค์รับบำเหน็จนำจับ นำเจ้าพนักงานตำรวจจับจำเลยทั้งสองในขณะที่กระทำผิด และยึดเรือยนต์สองตอนพร้อมด้วยเครื่องยนต์โรแท๊กขนาด ๒๕ แรงม้า ๑ ลำ เครื่องกำเนิดไฟฟ้ายี่ห้อโคเลอร์ ขนาด ๒ แรงม้าครึ่ง ๑ เครื่อง ตะแกรงลวดดำไม้ไผ่ ๑ อัน ตะเกียงแก๊ส ๑ ดวง ไม้พายเรือ ๑ อัน และปลาเบ็ญจพรรณ ๓ กิโลกรัม ซึ่งเป็นอุปกรณ์และเครื่องใช้และได้จากการกระทำผิดเป็นของกลาง ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๒๐, ๖๒ ทวิ, ๖๙, ๗๑ พระราชบัญญัติการประมงแก้ไขเพิ่มเติมตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ข้อ ๒, ๔, ๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๓ ธิบของกลางและจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามกฎหมาย

จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๒๐, ๖๒ ทวิ, ๖๙, ๗๑ พระราชบัญญัติการประมงแก้ไขเพิ่มเติมตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ข้อ ๒, ๔, ๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๓ ให้จำคุกจำเลยคนละ ๖ เดือน ปรับคนละ ๕,๐๐๐ บาท จำเลยให้การรับสารภาพเป็นเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๗๘ กึ่งหนึ่ง คงจำคุกจำเลยคนละ ๓ เดือน ปรับคนละ ๒,๕๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอไว้มีกำหนดคนละ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๙, ๓๐ วิชาชีพของกลางส่วนที่โจทก์ขอให้สั่งจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ นั้น โจทก์ไม่มีอำนาจขอ เพราะโจทก์ไม่มีสิทธิในสินบนนั้น ให้ยกคำขอข้อนี้

โจทก์อุทธรณ์ว่า โจทก์มีอำนาจขอให้ศาลสั่งจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามพระราชบัญญัติให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๖, ๗, ๘ และ ๙ และศาลต้องจ่ายบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ไม่เกินสองพันบาทตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ และขอให้ลงโทษจำเลยให้หนักขึ้น

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า โจทก์มีอำนาจขอให้ศาลจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ แต่โจทก์ไม่ได้นำสืบหรือแนบระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดมาท้ายฟ้อง ศาลจึงไม่รู้ว่ารัฐมนตรีได้กำหนดระเบียบไว้อย่างไร จะต้องจ่ายบำเหน็จให้ผู้นำจับเป็นเงินเท่าใด ศาลจึงไม่อาจสั่งจ่ายบำเหน็จได้ โทษที่ศาลชั้นต้นลงแก่จำเลยก็พอสมควรแก่ความผิดแล้ว พิพากษายืน

โจทก์ฎีกาว่า ศาลชั้นต้นยกคำขอให้จ่ายบำเหน็จแก่ผู้นำจับเพราะเห็นว่าโจทก์ไม่มีอำนาจขอ เมื่อศาลอุทธรณ์เห็นว่าโจทก์มีอำนาจขอก็ควรสั่งให้จ่ายบำเหน็จแก่ผู้นำจับ ศาลอุทธรณ์ให้ยกคำขอเพราะเหตุที่โจทก์ไม่ได้นำสืบหรือแนบระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดมาท้ายฟ้องให้ศาลรู้เป็นการวินิจฉัยนอกประเด็นในชั้นอุทธรณ์ ทั้งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ ได้กล่าวถึงระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดไว้ด้วย ศาลต้องรู้ระเบียบนั้นเอง

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว การที่ศาลชั้นต้นยกคำขอให้จ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับ เพราะเห็นว่าโจทก์ไม่มีอำนาจขอศาลอุทธรณ์เห็นว่าโจทก์มีอำนาจขอ แต่โจทก์ไม่ได้นำสืบหรือแนบระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดมาท้ายฟ้องให้ศาลรู้ ให้ยกคำขอนั้น ศาลฎีกาเห็นว่าศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยเช่นนั้นได้ เพราะการจ่ายบำเหน็จตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดศาลต้องรู้ถึงระเบียบนั้น ถ้าศาลไม่รู้ก็ยอมสั่งจ่ายให้ไม่ได้ เนื่องจากพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ บัญญัติว่า “ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ต้องจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ต้องไม่เกินสองพันบาท และต้องชดใช้เงินซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการไปตามมาตรา ๕๙ ในกรณีที่ศาลลงโทษผู้กระทำความผิด ให้ศาลพิพากษาให้

ผู้กระทำผิดชำระเงิנדังกแล้ว ถ้าไม่ชำระให้จัดการตามมาตรา ๑๘ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา โดยถือเสมือนว่าเป็นค่าปรับ” ตามมาตรานี้ศาลฎีกาเห็นว่าระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดให้จ่ายบำเหน็จให้แก่ผู้นำจับไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ศาลรู้ได้เอง โจทก์ต้องกล่าวอ้างหรือนำสืบให้ศาลรู้ถึงระเบียบนั้นด้วย เมื่อโจทก์มิได้ปฏิบัติเช่นนี้ศาลย่อมสั่งจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับไม่ได้ ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน.

ล้วน นิลกำแพง
วิฑูร เทพพิทักษ์
มงคล วัลยะเพ็ชร

หมายเหตุ - ควรสังเกตว่า ตามฟ้องโจทก์มิได้ระบุเลยว่าค่าบำเหน็จตามระเบียบควรเป็นเท่าใด แม้จำเลยรับสารภาพก็ไม่มีมูลฐานที่ศาลจะพิพากษาให้จำเลยใช้ได้

จิตติ

มาตรา ๒๐ ทวิ ห้ามมิให้บุคคลใดมิไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสัตว์น้ำ โดยรู้ว่าได้มาโดยการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๙ หรือ มาตรา ๒๐

(ยังไม่พบคำพิพากษาฎีกา)

มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้บุคคลใดทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่จับสัตว์น้ำซึ่งมิได้อยู่ในที่ดินอันบุคคลถือกรรมสิทธิ์ให้ผิดไปจากสภาพที่เป็นอยู่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดให้

(ยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกา)

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้บุคคลใด ติดตั้ง วาง หรือสร้างเขื่อน ทำนบ รั้ว เครื่องมือที่เป็นตาข่ายหรือเครื่องมือทำการประมงอื่น ๆ ในที่จับสัตว์น้ำ ซึ่งกั้นทางเดินของสัตว์น้ำ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือกระทำการเช่นนั้นเพื่อประโยชน์แก่การกสิกรรมในที่ดินอันบุคคลถือกรรมสิทธิ์

ผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดให้ เช่น บันไดปลาโจน หรือเครื่องอุปกรณ์อื่น ๆ เพื่อให้สัตว์น้ำว่ายขึ้นลงได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๖/๒๕๐๖

วิธีพิจารณาแพ่ง ละเมิด ปิดทางเดินของสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ

กระทำเพื่อประโยชน์แก่การกสิกรรม

พ.ร.บ. การประมงฯ

โจทก์ประมูลทำการประมงในคลองพิพาทได้ จำเลยและราษฎรอีกมาก เป็นเจ้าของนาหลายพันไร่ ต้องอาศัยใช้น้ำในคลองนี้ทำนาตอนปากคลองมีทำนบปิดกั้นน้ำไว้เพื่อใช้ทำนา ถัดเข้าไปเป็นที่ตั้งจับสำหรับจับปลาของโจทก์ เมื่อน้ำในลำคลองเริ่มลดลง ราษฎรเจ้าของนายื่นคำร้องขอปิดทำนบเพื่อกักน้ำไว้หล่อเลี้ยงต้นข้าว แต่ก่อนที่นายอำเภอจะสั่งราษฎรเกรงว่าถ้ารอช้าต้นข้าวจะเสียหาย จำเลยและเจ้าของนาหลายคนจึงช่วยกันปิดทำนบ น้ำเลยไม่ไหลไปยังจับของโจทก์ จับปลาไม่ได้ การที่จำเลยปิดทำนบเช่นนี้ จะรอให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งอาจไม่ทันการ และเป็นกรกระทำเพื่อประโยชน์แก่การกสิกรรม ย่อมปิดเองได้ตาม พ.ร.บ. การประมงฯ มาตรา ๒๒ ซึ่งมีมาตรา ๑๐ วรรค ๒ สนับสนุน ไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๕๖/๒๕๐๖

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๑ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๖

ความแพ่ง

นายนะ ศรีสวัสดิ์

โจทก์

ระหว่าง

นายย้อย เล็กนิคม ที่ ๑, นายสุวรรณ พสุธา ที่ ๒,
นายดี ขุมทรัพย์ ที่ ๓, นายบุญช่วย เอี่ยมละเอียด ที่ ๔,
นายยุง ที่ ๕, นายพ่อน ที่ ๖, นายชู เลิศเสถียร ที่ ๗,
นายพร้อม สพลสิทธิ์ ที่ ๘

จำเลย

เรื่อง ละเมิดเรียกค่าเสียหาย

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๕ เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๐๒

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์ได้รับสิทธิผูกขาดทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำพวง คลองบางแก้ว อันเป็นคลองสาธารณะ อยู่ในความดูแลของรัฐบาล ตำบลท่าดินแดง อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการประมูลตั้งแต่วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑ ใช้จับเป็นเครื่องมือจับสัตว์น้ำ ในวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ขณะที่โจทก์กำลังจับสัตว์น้ำ มีรายได้วันละประมาณ ๔,๐๐๐ บาท อยู่ นั้น จำเลยได้จงใจทำละเมิดต่อโจทก์ ได้ทำท่อบปิดกั้นขวางคลองบางแก้วอันเป็นทางเดินของสัตว์น้ำที่ไหลตามน้ำไปยังจิบของโจทก์ ทำให้น้ำไม่ไหลไปยังจิบของโจทก์เพราะติดท่อบ สัตว์น้ำจึงไม่อาจจะไหลตามน้ำไปยังจิบของโจทก์ได้ ได้กระจัดกระจายไปทางอื่น ออกไปทางลำน้ำผักไห่ โจทก์จับสัตว์น้ำไม่ได้เลย โจทก์ได้รับความเสียหายวันละ ๔,๐๐๐ บาท เป็นเวลา ๑๘ วัน ขอให้จำเลยใช้ค่าเสียหาย ๗๒,๐๐๐ บาท พร้อมกับดอกเบี้ยร้อยละ ๗ ครั้งต่อปี จนกว่าชำระเสร็จ

จำเลยให้การว่า ตำบลบ้านใหญ่และเขตพวงคลองบางแก้วเป็นเขตการชลประทานส่วนราชการ มีท่อบกั้นขวางคลองบางแก้ว ซึ่งได้จัดสร้างขึ้นด้วยเงินบำรุงท้องถิ่นของราชการ เพื่อกักน้ำไว้ใช้ทำนาของราชการในตำบลบ้านใหญ่และตำบลใกล้เคียงหลายพันไร่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และกรรมการอำเภอมีหน้าที่ปิดเปิดท่อบนี้ ในกลางเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ ราษฎรเจ้าของนาซึ่งอาศัยน้ำในพวงคลองบางแก้ว เห็นว่าข้าวกำลังจะออกดอกออกรวง น้ำในคลองบางแก้วกำลังไหลออก เกรงว่าน้ำไม่พอหล่อเลี้ยงต้นข้าว จึงยื่นคำร้องขอให้อำเภอปิดท่อบคลองบางแก้ว โดยยื่นต่อกำนัน ขอให้กำนันส่งไปอำเภอ กำนันแจ้งไปให้ทราบว่าจะปิดท่อบในวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ โจทก์ได้เอาเผือกไปกั้นตักปลาไว้ทางด้านในท่อบ เพื่อไม่ให้ปลาในท่อบกลับไปออกทางอื่น สัตว์น้ำจึงกระจัดกระจายไปทางอื่นไม่ได้ คงตกอยู่ในพวงคลองบางแก้วนั่นเอง เมื่อเปิดท่อบแล้วสัตว์น้ำก็ไหลไปยังจิบของโจทก์ทั้งสิ้น โจทก์ไม่ได้รับความเสียหายเลย ถึงจะเสียหายบ้างก็มีใช่ความผิดของจำเลย จำเลยไม่ต้องรับผิด โจทก์เจตนาหลีกเลี่ยงค่าอากร จึงเพทุบายฟ้องจำเลยเพื่อเอาเหตุนี้อ้างว่าได้รับความเสียหายต่อทางราชการเพื่อขอลดค่าอากร

ศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพิจารณาแล้วพิพากษาให้จำเลยใช้ค่าเสียหายให้โจทก์ ๔,๐๐๐ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ย

จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยมีอำนาจปิดพวงคลองบางแก้วเพื่อประโยชน์ในการทำนาของจำเลยได้ ไม่ต้องรับผิดใช้ค่าเสียหายให้โจทก์ และโจทก์ไม่ได้รับความเสียหาย

ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า ท่อบคลองบางแก้ว ตามแผนที่ท้ายฟ้องสร้างขึ้นเพื่อให้ราษฎรใช้น้ำทำนามีจำนวนเนื้อที่หลายพันไร่ ขณะข้าวกำลังออกดอกออกรวง น้ำในคลองลดลงเรื่อย ๆ ถ้าไม่ปิดท่อบกักน้ำไว้ ข้าวในนาจะเสียหาย ราษฎรร้องขอให้อำเภอปิดท่อบ แต่คำสั่งอำเภอมายังไป ราษฎรจึงปิดท่อบเสียก่อนคำสั่งของอำเภอให้ปิด ๒ วัน การทำนาเป็นการกสิกรรม จำเลยผู้เป็นเจ้าของนาร่วมกับราษฎรอื่น ๆ ย่อมมีอำนาจปิดท่อบเพื่อป้องกันความเสียหายแก่ข้าวในนาได้ ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๒๒ จึงไม่เป็นการละเมิดต่อ

โจทก์ จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบ

โจทก์ฎีกาว่า โจทก์เป็นผู้ประมุขจับสัตว์น้ำในที่พวงคลองบางแก้วได้ เจ้าของที่นาไม่มีอำนาจจะปิดทำนบในคลองบางแก้ว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ จำเลยปิดทำนบเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๐๐ อำเภอสั่งให้ปิดได้ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๐๐ จำเลยปิดก่อนคำสั่งให้ปิด จึงต้องรับผิดชอบละเมิดต่อโจทก์

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ทางพิจารณาได้ความว่าโจทก์ประมุขทำการประมงที่คลองบางแก้วได้ตั้งแต่ ๒๔๙๘ ถึง ๒๕๐๑ จำเลยและราษฎรอีกมากเป็นเจ้าของนาหลายพันไร่ ต้องอาศัยใช้น้ำในคลองบางแก้วทำนา ตอนปากคลองบางแก้วมีทำนบปิดกั้นน้ำไว้เพื่อใช้น้ำทำนา ทำนบนี้ใช้เงินบำรุงท้องที่และเงินราษฎรเป็นค่าก่อสร้างสร้างทำนบมาได้ประมาณ ๑๐ ปีแล้ว ถัดทำนบออกไปเป็นปากคลองบางแก้วออกไปยังลำน้ำผักไห่ เป็นที่ตั้งจับของโจทก์ ในราวกลางเดือนพฤศจิกายน ๒๕๐๐ น้ำในคลองบางแก้วไหลออกลำน้ำผักไห่ น้ำในคลองเริ่มลดลง ราษฎรเจ้าของนายื่นคำร้องต่อกำนันขอให้ปิดทำนบคลองบางแก้ว เพื่อกักน้ำไว้หล่อเลี้ยงต้นข้าว นายปลั่งกำนันรายงานไปยังอำเภอสั่งให้ปิดทำนบโจทก์เริ่มวางจิบจับปลาในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๐ น้ำไหลออกจากคลองมาก นายอำเภอก็กังไม่มีคำสั่งมาให้ปิดทำนบ ราษฎรเกรงว่าถ้ารอช้าน้ำจะไม่พอหล่อเลี้ยงต้นข้าว ต้นข้าวจะเสียหาย จำเลยกับเจ้าของนาหลายคนช่วยกันปิดทำนบเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๐๐ ปิดทำนบแล้วน้ำไม่ไหลออกไปที่จิบของโจทก์ ๑ จับปลาไม่ได้ ต่อมาวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๐๐ นายอำเภอสั่งให้ปิดทำนบได้ พอข่าวท้องแก่จำเลยกับพวกเจ้าของมาช่วยกันเปิดทำนบเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๐๐ น้ำจึงไหลออกไปที่จิบของโจทก์อีกประมาณ ๑๐ วัน น้ำในคลองก็แห้ง ในระยะที่น้ำไหลออกประมาณ ๑๐ วันนี้ โจทก์จับปลาไม่ได้ เพราะไม่มีปลา

ปัญหาที่โจทก์ฎีกาขึ้นมา คือ โจทก์เป็นผู้ประมุขได้มีสิทธิจับสัตว์น้ำในคลองบางแก้ว จำเลยจะปิดทำนบกั้นทางเดินของสัตว์น้ำอันเป็นการขัดขวางการจับสัตว์น้ำของโจทก์ โดยมีได้รับคำสั่งอนุญาตจากนายอำเภอเสียก่อนจะได้หรือไม่ ศาลฎีกาได้พิจารณาแล้ว กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกรณีนี้ คือ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๒๒ ซึ่งไว้บัญญัติไว้ว่า “ห้ามมิให้บุคคลใดติดตั้ง วางหรือสร้างเขื่อน ทำนบรั้วเครื่องมือที่เป็นตาข่าย หรือเครื่องมือทำการประมงอื่น ๆ ในที่จับสัตว์น้ำ ซึ่งกั้นทางเดินของสัตว์น้ำ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือกระทำเช่นนั้น เพื่อประโยชน์แก่การกสิกรรมในที่ดินอันบุคคลถือกรรมสิทธิ์ ฯลฯ”

สารสำคัญในมาตรานี้ คือ ห้ามมิให้ปิดทางเดินของสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์แก่การกสิกรรมในที่ดินของบุคคล คลองเป็นที่จับสัตว์น้ำ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัตินี้ ในการที่จำเลยปิดทำนบนี้ ก็เพื่อกักน้ำไว้หล่อเลี้ยงต้นข้าวในนาของจำเลยและของคนอื่นที่ต้องอาศัยน้ำในคลองบางแก้ว มิฉะนั้นน้ำจะไหลออกไปมาก ไม่พอหล่อเลี้ยงต้นข้าว ข้าวจะเสียหาย เป็นการที่ต้องรีบกระทำโดยเร็ว จะรอให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งปิดอาจจะไม่ทันการ และการที่จำเลยปิด

ทำนบนี้เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์แก่การกสิกรรม กฎหมายจึงให้ปิดเองได้ และตามมาตรา ๑๐
วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันนี้ก็ยังสามารถจำกัดในการให้ประมุขจับสัตว์น้ำไว้ว่า จะต้องไม่ให้
เป็นการเสียหายแก่การทำนา เป็นการสนับสนุนให้เห็นว่า กฎหมายมีความประสงค์ให้ความคุ้มครอง
แก่การทำนาไม่ให้เกิดความเสียหาย จำเลยปิดกั้นทำนบก่อนได้รับคำสั่งอนุญาตจากนายอำเภอ
จึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์

จึงพร้อมกันพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ยกฎีกาโจทก์ ให้โจทก์ใช้ค่า
ทนายชั้นฎีกาแทนจำเลย ๘๐ บาท.

เจริญฤทธิศาสตร์
ประกอบ หุตะสิงห์
จิตติ ติงศภัทย์

หมวด ๒
บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้บุคคลใด ขุด หรือสร้างบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน
เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
ผู้รับอนุญาตปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๒๘/๒๕๐๘
วิธีพิจารณาความอาญา คดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา
แพ่ง ใบมอบอำนาจสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสารสำคัญแห่งนิติกรรม
โมฆกรรม

การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญานั้น แม้โจทก์จะฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งก่อน คดีแพ่งยังไม่ถึงที่สุด โจทก์จึงฟ้องจำเลยเป็นคดีอาญาในมูลเดียวกันกับที่โจทก์ฟ้องคดีแพ่งนั่นเอง ดังนี้ หาใช่เป็นเรื่องคดีแพ่ง เกิดก่อนคดีอาญาไม่

จำเลยทำใบมอบอำนาจปลอมให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินเซ็นมอบอำนาจโดยแจ้งว่าเพื่อมอบอำนาจให้จำเลยเช่าและเช่าบ่อปลา แต่ความจริงเป็นใบมอบอำนาจให้โจทก์ขายนานาให้แก่จำเลย โดยโจทก์มิได้ยินยอมด้วยเช่นนี้ เป็นการที่โจทก์ได้ทำนิติกรรมมอบอำนาจไปโดยความสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสารสำคัญแห่งนิติกรรม ใบมอบอำนาจจึงเสียใช้ไม่ได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๘๒๘/๒๕๐๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๗ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๐๘

ความแพ่ง

นางสาวเขียน อนุสุวรรณ

โจทก์

ระหวาง

นายจำเนียร ผลอนันต์

จำเลย

เรื่อง ขอฟิกถอนนิติกรรม

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ เดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๖ โจทก์ฟ้องมีใจความว่า โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่นาโฉนดที่ ๑๘๘๖ มีราคา ๑๐,๐๐๐ บาท อยู่ที่ตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง มีบ่อปลาในที่นาแปลงนี้ ๑ บ่อ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๐๕ จำเลยได้ขอให้โจทก์พิมพ์ลายนิ้วมือลงในกระดาษแบบพิมพ์ที่จำเลยเตรียมมา โดยอ้างว่าเป็นสัญญาเช่านาที่โจทก์ตกลงให้จำเลยเช่า โจทก์เขียนและอ่านหนังสือไม่ได้ เข้าใจว่าเป็นสัญญาเช่านาจริง จึงลงลายพิมพ์นิ้วมือให้จำเลยไปสองฉบับ และจำเลยได้ยืมโฉนดที่นาแปลงนี้

ไปด้วย ทั้งนี้โดยโจทก์หลงเชื่อถ้อยคำของจำเลยว่า จำเลยจะนำไปให้กำนันเขียนกรอกเลขโฉนด เนื้อที่นาตามที่จำเลยขอเช่า และเพื่อใช้นายจัน กำนันสอบเขต เพื่อจำเลยจะลอกขยายบ่อปลาในที่นา เพราะเกรงจะรุกล้ำหนองสาธารณะที่อยู่ติดต่อกับที่นาแปลงนี้ ต่อมาโจทก์ทราบความจริงว่ากระดาดแบบพิมพ์ที่จำเลยให้โจทก์พิมพ์ลายนิ้วมือลงไปทั้งสองฉบับนั้นเป็นใบมอบอำนาจของสำนักงานที่ดิน ไม่ใช่สัญญาเช่า โจทก์ได้ขอให้ผู้มีชื่อไปขอรับโฉนดกับใบมอบอำนาจคืนจากจำเลย จำเลยคืนให้แก่โฉนด ส่วนใบมอบอำนาจไม่คืนให้อ่างว้างฉีกทิ้งแล้ว โจทก์ตรวจดูโฉนดปรากฏว่ามีการแกะทะเบียนหลังโฉนดมีชื่อจำเลยเป็นเจ้าของที่ดินแทนโจทก์ โดยเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอ่างทองแกะทะเบียนให้จำเลย เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๐๕ หลังจากจำเลยหลอกหลวงให้โจทก์พิมพ์ลายนิ้วมือเพียง ๒ วัน

โจทก์ไม่มีเจตนาให้จำเลยจัดการโอนที่นาแก่จำเลยแต่อย่างใดหากแต่ลงลายพิมพ์นิ้วมือไปด้วยความสำคัญผิดว่าเป็นสัญญาเช่า ใบมอบอำนาจดังกล่าวเป็นใบมอบอำนาจที่ไม่สมบูรณ์

ขอให้ศาลพิพากษาแสดงว่านิติกรรมการโอนที่นาโฉนดที่ ๑๙๙๖ ตามสัญญาลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๐๕ เป็นโมฆะ ขอให้เพิกถอนทำลายเสีย แล้วให้กลับสู่สภาพเดิม

จำเลยให้การว่า โจทก์เป็นป่าของจำเลย โดยเป็นพี่สาวนางแฉ่ม มารดาจำเลย โจทก์ไม่มีสามี จำเลยอยู่ในความอุปการะของโจทก์มาตั้งแต่เยาว์วัยและเอ็นดูรักใคร่จำเลยเหมือนบุตร จนกระทั่งโจทก์ได้จัดการอุปสมบทให้จำเลย

ระหว่างเดือน ๓ ติดต่อกับเดือน ๔ พ.ศ. ๒๕๐๕ โจทก์ปรารถนาอายุมาก อยากบวชชี และจะยกทรัพย์สมบัติรวมทั้งที่นาพิพาทให้แก่จำเลยและภริยา โดยโจทก์ขอเงินจำเลยเพื่อเตรียมตัวบวชชีก่อน ๕,๐๐๐ บาท จำเลยก็มอบเงิน ๕,๐๐๐ บาทให้โจทก์ไป แต่เนื่องจากโจทก์ไม่สามารถไปจัดการโอนที่นาพิพาทให้จำเลยที่หอทะเบียนที่ดินเพราะความชรา จึงให้จำเลยนำใบมอบฉันทะหรือใบมอบอำนาจไปให้โจทก์ลงลายมือชื่อ จำเลยขอร้องให้เจ้าพนักงานที่ดินเขียนใบมอบอำนาจให้ แล้วจำเลยนำเอาไปให้กำนันเอาไปอ่านให้โจทก์ฟัง โจทก์รับว่าถูกต้อง จึงได้ลงลายมือชื่อให้ในวันเดียวกันนั้นเอง จำเลยได้นำใบมอบอำนาจพร้อมด้วยโฉนดที่นาพิพาทไปให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนเป็นของจำเลย ซึ่งเป็นการกระทำโดยสุจริต มิได้ใช้อุบายล่อลวงดั่งฟ้อง

อนึ่ง โจทก์มีสติไม่ปกติ ฟ้องของโจทก์จึงไม่สมบูรณ์ตามกฎหมายขอไต่ยกฟ้อง

ศาลจังหวัดอ่างทองพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า เพียงแต่สติหลงใหลไม่มีบทกฎหมายบัญญัติให้เป็นบุคคลผู้ไร้ความสามารถ ฟ้องของโจทก์จึงสมบูรณ์ และฟังว่าโจทก์ได้ลงลายพิมพ์นิ้วมือในใบมอบอำนาจ (เอกสาร ล.๒) ด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่เพราะถูกจำเลยหลอกหลวง การโอนที่นาโฉนดที่ ๑๙๙๖ เป็นของจำเลย มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายโจทก์จะขอให้เพิกถอนไม่ได้ จึงพิพากษาไต่ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้ว เห็นว่าคดีนี้มีมูลกรณีเป็นเรื่องเดียวกัน กับคดีอาญาของศาลจังหวัดอ่างทองหมายเลขแดงที่ ๕๘๒/๒๕๐๕ ซึ่งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาต้องกันว่า จำเลย

มีความผิดทางอาญาฐานปลอมเอกสารและนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ ให้ลงโทษจำคุก จำเลยเก้าเดือน ฉะนั้น ในการพิพากษาคดีนี้ต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วน อาญา ข้อเท็จจริงในคดีส่วนอาญาซึ่งฟังได้ว่า โจทก์ลงลายพิมพ์นิ้วมือลงในกระดาษแบบพิมพ์ให้จำเลย ไปด้วยสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรม คือหลงเชื่อตามคำหลอกลวงของจำเลยว่าเป็น สัญญาเช่า และไปมอบอำนาจให้จำเลยโอนที่นาโฉนดที่ ๑๙๙๖ ของโจทก์ก็เกิดจากการทุจริตของ จำเลยกระทำปลอม หากได้เกิดจากความสมัครใจของโจทก์ไม่ แล้ววินิจฉัยต่อไปว่านิติกรรมนั้นเป็นโมฆะ หรือไม่ผลบังคับและผูกพันโจทก์ตามกฎหมาย จึงพิพากษากลับให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนที่นาโฉนด ที่ ๑๙๙๖ ระหว่างโจทก์จำเลยเสีย ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมสองศาล และค่าทนายความสองศาล อีกสองร้อยบาทแทนโจทก์ด้วย

จำเลยฎีกาว่า (ก) คดีแพ่งนี้เกิดก่อนคดีอาญา ศาลต้องถือข้อเท็จจริงในคดีแพ่งนี้เป็น หลัก จะถือข้อเท็จจริงในคดีอาญาเป็นหลักหาได้ไม่ (ข) ข้อเท็จจริงพยานโจทก์เบิกความขัดต่อ เหตุผล และปิดบังความจริง รับฟังไม่ได้ ส่วนพยานจำเลยมิได้เบิกความแตกต่างกัน จึงควรยกฟ้อง โจทก์

ศาลฎีกาได้ตรวจสอบสำนวนฟังคำแถลงการณ์และประชุมปรึกษาคดีแล้ว ได้ความว่าคดีแพ่ง เรื่องนี้มูลกรณีเป็นเรื่องเดียวกับคดีอาญาของศาลจังหวัดอ่างทอง หมายเลขดำที่ ๕๐๓/๒๕๐๕ หมายเลขแดงที่ ๕๘๒/๒๕๐๕ ซึ่งโจทก์ในคดีนี้ฟ้องกล่าวหาจำเลยกับพวกว่า ร่วมกันกระทำความผิด ทางอาญาฐานฉ้อโกง ยักยอก ปลอมเอกสารนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานเท็จในการพิจารณาคดี ซึ่งจำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิจารณาคดีอาญานั้นแล้ววินิจฉัยในส่วนที่เกี่ยวกับนายจำเนียร ผลอนันต์ จำเลยที่ ๑ คดีนั้นซึ่งเป็นจำเลยในคดีนี้ว่าข้อเท็จจริงฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า จำเลยได้หลอกลวง ให้โจทก์ลงลายพิมพ์นิ้วมือในหนังสือมอบฉันทะทั้งสองฉบับ โดยอ้างว่าจะเอาไปทำเป็นหนังสือเช่านา และเช่าบ่อปลา ทั้งนี้ โดยจำเลยมีเจตนาจะเอาที่ดินโฉนดที่ ๑๙๙๖ และที่ ๒๒๕๓ มาเป็นของตน ซึ่งแล้วต่อมาจำเลยก็ได้ใช้หนังสือมอบอำนาจจัดการโอนที่ดินโฉนดที่ ๑๙๙๖ เป็นว่าโอนขายให้จำเลย โดยสำเร็จ จำเลยที่ ๑ จึงมีความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ แต่ความผิด ตามมาตรานี้เป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว โจทก์ไม่ได้ร้องทุกข์ไว้แต่ได้มาฟ้องคดีเมื่อเกินสามเดือน แล้ว สิทธิที่จะฟ้องจำเลยตามมาตรานี้จึงระงับไป ศาลจะลงโทษจำเลยฐานนี้ไม่ได้

แต่อย่างไรก็ดี ศาลชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงต่อไปว่า จำเลยในคดีนี้ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๑ ในคดีอาญา เรื่องนั้นได้ยอมรับว่าเป็นคนขอร้องให้จำเลยที่ ๔ ในคดีนี้กรอกข้อความในหนังสือมอบอำนาจโดยไม่ ได้รับความยินยอมของโจทก์ และจำเลยได้ใช้หนังสือฉบับนั้นทำการโอนที่ดินของโจทก์มาเป็นของ จำเลยที่ ๑ เสีย จึงมีความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิ การที่จำเลยที่ ๑ นำไปมอบอำนาจมาขอแก่โฉนด โอนที่ดินของโจทก์มาเป็นของตน และจำเลยที่ ๔ ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานผู้ทำการตามหน้าที่ได้จัดการ แก่โฉนดและทะเบียนที่เกี่ยวข้องให้จำเลยไป ซึ่งเป็นเอกสารมหาชนและเอกสารราชการและทั้งมี

วัตถุประสงค์ที่จะใช้เป็นพยานหลักฐาน โดยประการที่เกิดความเสียหายแก่โจทก์ และน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นได้ ทั้งถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ได้ใช้และอ้างใบมอบอำนาจปลอมนี้ขึ้นใช้แล้ว การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ วรรค ๒, ๒๖๕, ๒๖๗ และ ๒๖๘ อนึ่ง เมื่อจำเลยที่ ๑ ถูกโจทก์ฟ้องเรียกที่ดินคืน จำเลยที่ ๑ ได้อ้างหนังสือมอบอำนาจซึ่งได้ทำปลอมขึ้นดังกล่าวแล้วเป็นพยานต่อสู้คดี จึงเป็นการนำสืบพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดี และเป็นพยานหลักฐานในข้อสำคัญในคดีนั้นการกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๘๐ วรรคแรกด้วย

ในที่สุดศาลชั้นต้นพิพากษาในคดีอาญานั้นว่า นายจำเนียร ผลอนันต์ จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ วรรค ๒ มาตรา ๒๖๕, ๒๖๗, ๒๖๘ และมาตรา ๑๘๐ อันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษเฉพาะกระทำความผิดตาม มาตรา ๒๖๕ ซึ่งเป็นกระทำความผิดที่หนักที่สุดตามมาตรา ๙๑ ให้จำคุกนายจำเนียร จำเลยมีกำหนดเก้าเดือน ซึ่งในคดีส่วนที่เกี่ยวกับนายจำเนียร จำเลยนั้น ศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงตามศาลชั้นต้นและพิพากษาให้ลงโทษนายจำเนียร จำเลยยืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คดีถึงที่สุดเพียงชั้นศาลอุทธรณ์ ส่วนจำเลยอื่น ๆ ในคดีอาญานั้น ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยบ้าง ยกฟ้องบ้าง แต่ไม่มีปัญหาเกี่ยวพันกับนายจำเนียร ผลอนันต์ จำเลยในคดีนี้

คดีนี้จำเลยฎีกาคัดค้านว่า คดีแพ่งเรื่องนี้เกิดก่อนคดีอาญา ศาลจึงต้องถือข้อเท็จจริงในคดีแพ่งนี้เป็นหลัก

ศาลฎีกาได้พิเคราะห์แล้วเห็นว่า แม้โจทก์จะได้ฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งขอให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนที่นำก่อน แต่เมื่อจำเลยต่อสู้ว่าใบมอบอำนาจที่โจทก์ลงลายมือชื่อให้เป็นใบมอบอำนาจอันแท้จริง และคดีแพ่งยังไม่ถึงที่สุด โจทก์จึงฟ้องจำเลยนี้เป็นคดีอาญา ขอให้ลงโทษจำเลยฐานฉ้อโกง ยักยอก ปลอมเอกสาร ขึ้น ซึ่งเป็นมูลกรณีเดียวกันกับที่โจทก์ฟ้องคดีแพ่งนั่นเอง ศาลจึงมีหน้าที่ต้องวินิจฉัยว่าจำเลยมีความรับผิดชอบเพิกถอนนิติกรรมให้โจทก์ในคดีแพ่งหรือไม่ และจำเลยจะมีความผิดมีโทษในคดีอาญาหรือไม่ หาใช่เป็นเรื่องคดีแพ่งเกิดก่อนคดีอาญาดังที่จำเลยกล่าวอ้างนั้นไม่ ข้ออ้างของจำเลยจึงฟังไม่ขึ้น

อนึ่ง แม้ศาลชั้นต้นจะพิพากษายกฟ้องโจทก์ในคดีแพ่งที่ฟ้องก่อนแต่ภายหลังศาลชั้นต้นก็พิพากษาลงโทษจำเลยในคดีอาญาดังกล่าวหาของโจทก์ข้างต้นในมูลกรณีเดียวกันกับที่โจทก์ฟ้องในคดีแพ่งนั่นเอง และในชั้นอุทธรณ์โจทก์ก็ได้ยื่นคำร้องแจ้งข้อนี้ให้ศาลอุทธรณ์ทราบ และร้องขอให้ศาลอุทธรณ์รอการพิจารณาคดีแพ่งนี้ เพื่อฟังข้อเท็จจริงในคดีอาญาไว้แล้ว ศาลอุทธรณ์จึงได้พิจารณาพิพากษาคดีสองเรื่องนี้ไปพร้อม ๆ กันคดีแพ่งเรื่องนี้จึงเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาดังกล่าวมาข้างต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๔๖ บัญญัติให้ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคดีพิพากษาคดีส่วนอาญา

ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคืออาญาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า จำเลยได้หลอกลวงให้โจทก์ลงลายพิมพ์นิ้วมือในหนังสือมอบฉันทะ ซึ่งมีข้อความว่าโจทก์โอนขายที่ดินให้จำเลย แต่จำเลยหลอกลวงโจทก์ว่าเป็นหนังสือที่จำเลยขอเช่านาและเช่าบ่อปลา โดยจำเลยเจตนาจะเอาที่ดินตามโฉนดมาเป็นของตนเสีย แล้วต่อมาจำเลยก็ใช้หนังสือมอบอำนาจที่จำเลยทำปลอมขึ้นนั้นโอนที่ดินแปลงหนึ่งของโจทก์มาเป็นของตนได้สำเร็จ โดยไม่ได้รับความยินยอมของโจทก์ อนึ่ง เมื่อจำเลยที่ ๑ ถูกโจทก์ฟ้องเรียกที่ดินคืน จำเลยที่ ๑ ยังได้อ้างหนังสือมอบอำนาจซึ่งได้ทำปลอมขึ้นนั้นเป็นพยานต่อสู้คดีอีก อันเป็นข้อสำคัญในคดีด้วย ในที่สุดศาลจึงพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยฐานปลอมหนังสือ และใช้หรืออ้างเอกสารปลอม อันทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ตามกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้น

ศาลฎีกาเห็นว่า ตามข้อเท็จจริงที่ได้ความว่า จำเลยได้ทำใบมอบอำนาจปลอมให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินซึ่งมอบอำนาจ โดยแจ้งว่าเพื่อมอบอำนาจให้จำเลยเช่านาและเช่าบ่อปลา แต่ความจริงเป็นใบมอบอำนาจให้โจทก์ขายนาให้แก่จำเลย โดยโจทก์มิได้ยินยอมด้วยเช่นนี้ ก็เป็นการที่โจทก์ได้ทำนิติกรรมมอบอำนาจไปโดยความสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรมขึ้นแล้ว ใบมอบอำนาจนั้นจึงเสียใช้ไม่ได้ เพราะเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๙ และไม่มีผลผูกพันโจทก์ตามกฎหมาย โจทก์จึงขอให้เพิกถอนเสียได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงฉะฉาน ศาลฎีกาเห็นว่า ตามที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้นชอบแล้ว จึงพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้ยกฎีกาของจำเลยซึ่งฟังไม่ขึ้นนั้นเสีย ให้จำเลยเสียค่าทนายชั้นฎีกาสามร้อยบาทแก่โจทก์ด้วย.

ห้วน ประชาบาล
โพยม เลขยานนท์
บุศย์ ชันชวิทย์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๕๐/๒๕๑๐

อาญา ลักทรัพย์ ทำให้เสียทรัพย์

แพ่ง เช่าทรัพย์

โจทก์เช่าที่ดินซึ่งมีบ่อเลี้ยงปลา แต่โจทก์ได้ปิดกั้นบ่อ ปลุกต้นไม้ล้มลุก และล้อมรั้ว ลวดหนามไว้ ต่อมาจำเลยซื้อที่ดินแปลงนั้นแต่โจทก์ยังคงครอบครองในฐานะผู้เช่า แล้วจำเลยไปวิดปลา ในบ่อตัดต้นไม้ล้มลุกและรั้วลวดหนามเหล่านั้น จำเลยย่อมมีความผิดฐานลักทรัพย์และทำให้เสียทรัพย์

ผู้เช่าที่ดินได้ปลุกต้นไม้ล้มลุกไว้ เมื่อออกจากที่ดินไป ผู้เช่าที่ดินมีสิทธิเอาไม้ล้มลุกไปได้.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๔๕๐

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ เดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๐

ความอาญา

นายหมัดอิดริส โต๊ะเหม

โจทก์

ระหว่าง

นายยะยอ กำมะหยี่

จำเลย

เรื่อง ลักทรัพย์ ทำให้เสียทรัพย์

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๘ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๐

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นผู้เช่านาตามโฉนดเลขที่ ๓๕๖, ๒๑๖๕ ตำบลทรายทองดินใต้ อำเภอมินบุรี จังหวัดพระนคร จากเจ้าของโฉนดเดิม วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๐๗ จำเลยได้รับซื้อ ที่นา ๒ แปลงไว้เป็นกรรมสิทธิ์ แต่โจทก์ยังคงครอบครองในฐานะผู้เช่าตลอดมา

เมื่อวันที่ ๒๕, ๒๖, ๒๗ มีนาคม ๒๕๐๘ เวลากลางวัน จำเลยบังอาจสมคบกับพวก อีก ๕ คนทำการลักทรัพย์โดยวิดบ่อในบริเวณที่โจทก์เช่า แล้วนำเอาปลาในบ่อซึ่งเป็นของโจทก์ไป เป็นจำนวน ๒๐๐ กิโลกรัม ราคาประมาณ ๑,๒๐๐ บาทเศษ

วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๐๘ เวลากลางวัน จำเลยบังอาจรั้วลวดหนามที่ล้อมรอบบ้านของ

โจทก์ในทีเช่านั้น ทำให้ลวดหนามขาดเสารั่วหัก คิดเป็นค่าเสียหาย ๒,๐๐๐ บาท และเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๐๘ ถึงวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๐๘ วัน เวลาใดไม่ปรากฏ จำเลยสมคบกับพวกอีก ๓ คนบุกรุกเข้าไปในที่ดินที่โจทก์เช่า แล้วบังอาจขุดทำลายต้นผลไม้ต่าง ๆ ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ได้ปลูกไว้ดังมีรายละเอียดตามฟ้อง และตัดกิ่งไม้ไปทำฟืนอีกประมาณ ๕ ลำเรือมาดแล้วจำเลยกับพวกนำเอาต้นผลไม้ที่ขุดและตัดไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวคิดเป็นราคาค่าเงิน ๓๐,๐๐๐ บาทเป็นอย่างต่ำ เหตุที่จำเลยกระทำเช่นนั้นเนื่องจากจำเลยมีความประสงค์จะขับไล่โจทก์ออกจากที่ดินที่เช่าซึ่งจำเลยได้ฟ้องโจทก์ไว้แล้ว ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๕/๒๕๐๘ เหตุเกิดที่ตำบลทรายทองดินใต้ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดพระนคร ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๔, ๓๓๕, ๓๕๘, ๓๕๙

ศาลชั้นต้นทำการไต่สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีของโจทก์ไม่มีมูลเป็นความผิดทางอาญา พิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ว่าฟ้องโจทก์มีมูล ขอให้ศาลอุทธรณ์ส่งศาลชั้นต้นรับฟ้องของโจทก์ ศาลอุทธรณ์เห็นว่าคดีของโจทก์มีมูลตามฟ้อง ให้ศาลชั้นต้นรับฟ้องไว้พิจารณา

จำเลยให้การปฏิเสธว่ามีได้กระทำผิดตามโจทก์ฟ้อง

ศาลชั้นต้นทำการพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า โจทก์รู้แล้วว่านาและบ่อปลาเป็นของจำเลย ปลาและพืชผลที่หาว่าจำเลยลักและทำลายมีและเกิดอยู่ในนาของจำเลย การวิดบ่อปลาได้ทำต่อหน้าโจทก์และภริยาโจทก์ มิได้ลักลอบกระทำ แสดงว่าจำเลยไม่มีเจตนาทุจริต จึงไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ การตัดฟันต้นไม้และพืชผลต่าง ๆ ก็ได้ทำและเอาไปต่อหน้าภริยาโจทก์ แสดงว่าจำเลยทำในฐานะเป็นเจ้าของเพราะจำเลยซื้อที่ดินนั้นแล้ว และนายสุตใจเจ้าของเดิมได้บอกจำเลยว่ โจทก์จะไม่เกี่ยวข้องกับที่ดินนั้น การกระทำของจำเลยจึงไม่ผิดทั้งฐานลักทรัพย์และทำให้เสียทรัพย์ พิพากษายกฟ้องโจทก์

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์เห็นว่า โจทก์ยังครอบครองที่ดินในฐานะเป็นผู้เช่าอยู่ การที่จำเลยจับเอาปลาและขุดต้นไม้ล้มลุกต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในครอบครองของโจทก์แล้วเอาไปเสีย ทั้งได้รื้อลวดหนามของโจทก์จนเสารั่วหัก การกระทำของจำเลยย่อมเป็นความผิดฐานลักทรัพย์และทำให้เสียทรัพย์ตามที่โจทก์ฟ้อง เว้นแต่ที่ขอให้ลงโทษตามมาตรา ๓๕๙ โจทก์มิได้บรรยายฟ้องตามนั้น จึงพิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ (๗) ให้จำคุกมีกำหนด ๖ เดือน และผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรา ๓๕๘ ให้ปรับจำเลยเป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท ถ้าไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสำนวนฟังคำแถลงการณ์นายจำเลยและประชุมปรึกษาคดีแล้ว ทางพิจารณาตามคำพยานและหลักฐานที่โจทก์จำเลยนำสืบข้อเท็จจริงในเบื้องต้นเป็นอันฟังได้ว่า ที่ดินนาโฉนด

เลขที่ ๓๕๖ และ ๒๑๖๕ รวมเนื้อที่ ๓๗ ไร่เศษ อยู่ตำบลทรายทองดินใต้ อำเภอมีนบุรี จังหวัดพระนคร เดิมเป็นของนายสุดใจ นกสกุล ให้โจทก์เช่าตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๒ ต่อมาเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๐๗ นายสุดใจโอนโฉนดขายที่นาทั้ง ๒ แปลงให้จำเลย ตกลงกันให้จำเลยเก็บค่าเช่านา พ.ศ. ๒๕๐๗ จากโจทก์ โจทก์ชำระให้ไม่ครบ เรื่องถึงอำเภอ ๆ เปรียบเทียบโจทก์จำเลยไม่ตกลงกัน วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๐๘ จำเลยจึงฟ้องขับไล่โจทก์ตามคดีแพ่งหมายเลขดำของศาลจังหวัดมีนบุรีที่ ๑๕/๒๕๐๘ ระหว่างที่พิจารณาคดี ได้เกิดเหตุฟ้องร้องเป็นคดีเรื่องนี้ขึ้น ต่อมาวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๐๘ ศาลพิพากษาคดีนั้นให้ขับไล่โจทก์และชำระค่าเช่าที่ค้างแก่จำเลย คดีถึงที่สุดแล้วตามคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๐๗/๒๕๐๘

คดีนี้ โจทก์นำสืบว่า เมื่อโจทก์เช่าที่ดินจากนายสุดใจ โจทก์ทำเป็นสวนและปลูกบ้านอยู่ในสวนเป็นเนื้อที่ประมาณ ๕ ไร่ ได้ปลูกกล้วย มะม่วง มะขาม ข่า ตะไคร้ สับปะรด ต้นมहु พุทราและมันสำปะหลัง นอกนั้นเป็นนาและมีบ่อล่อปลาติดต่อกันอยู่ในสวนเมื่อต้นเดือนมีนาคม ๒๕๐๘ โจทก์ได้ปิดปากบ่อทางปลาเข้าไว้ครั้งวันที่ ๒๕, ๒๖, ๒๗ มีนาคม ๒๕๐๗ เวลาประมาณ ๗.๐๐ นาฬิกา จำเลยกับพวก ๕ คนได้ไปวิดบ่อปลาของโจทก์ เอาปลาไปประมาณ ๒๐๐ กิโลกรัม เป็นปลาตุก ปลาช่อนและปลาเบญจพรรณ รวมราคาประมาณ ๑,๒๐๐ บาท

วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๐๘ เวลาประมาณ ๘.๐๐ นาฬิกา จำเลยรื้อลวดหนามที่ขึงรอบ ๆ บ้านโจทก์ ทำให้ลวดหนามขาด เสาร์หัวกแล้วจำเลยเอาลวดหนามและเสาไปกองไว้ที่บ้านโจทก์

ต่อมาวันที่ ๗ ถึงวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๐๘ เวลา ๙.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๕.๐๐ นาฬิกา จำเลยกับพวกตัดฟันต้นกล้วยในสวน ๖๕๐ ต้น แล้วขนเอาไป และฟันต้นมะขามเทศ ๔ ต้น มะม่วง ๑ ต้น มะนุ ๑ ต้น สับปะรด ๗๓ ต้น มันสำปะหลัง ๓๘ ต้น พุทรา ๒ ต้น ตะไคร้ ๗ กอ ข่า ๓ กอ มะเขือพวง ๒ ต้นและตัดกิ่งไม้ไปทำฟืนแล้วขนไปจนหมด รวมค่าเสียหาย ๓๐,๐๐๐ บาทเศษ

การที่จำเลยมาจับปลาและตัดฟันต้นไม้ โจทก์ได้ห้ามจำเลยแล้ว จำเลยอ้างว่าจำเลยมีสิทธิ เพราะเป็นที่ของจำเลยชื่อไว้ เมื่อห้ามจำเลยไม่เชื่อฟัง โจทก์ได้ไปแจ้งต่อนายประสพ ผู้ใหญ่บ้าน

จำเลยนำสืบว่า เมื่อราวเดือนมิถุนายน ๒๕๐๗ โจทก์เคยฟ้องนายสุดใจเจ้าของเดิมเกี่ยวกับที่รายนี้หาว่าบุกรุก ทำให้เสียหาย ลักทรัพย์ นายสุดใจยอมให้ค่าเสียหายแก่โจทก์ ๕,๐๐๐ บาท โดยโจทก์ไม่ขอเกี่ยวข้องกับที่ดินรายนี้อีกต่อไป ต่อมาเดือนธันวาคม ๒๕๐๗ นายสุดใจขายที่ให้จำเลย ได้บอกให้จำเลยทราบว่โจทก์ไม่เกี่ยวข้องในที่นั้นแล้ว ก่อนที่จำเลยฟ้องขับไล่โจทก์ ได้ให้ทนายมีหนังสือบอกเลิกการเช่ากับโจทก์และให้โจทก์ออกไป แต่โจทก์ไม่ยอมออกจึงฟ้อง

จำเลยไม่ได้ไปวิดบ่อปลา เป็นแต่นายสำริดมาขอปลาจำเลย ๆ อนุญาตให้นายสำริดไปวิด ได้ปลาแล้วมาแบ่งให้จำเลยบ้าง และจำเลยไม่ได้รื้อลวดหนาม ความจริงลวดหนามจมดินอยู่ ได้บอกให้ภริยาโจทก์เก็บไปเสียภายใน ๗ วัน พันกำหนดแล้วก็ไม่เก็บ จำเลยจึงลากไปกองไว้ข้างบ้านโจทก์ ต้นไม้ที่โจทก์หาว่าจำเลยตัดฟันความจริงไม่มี เพราะนายสุดใจเจ้าของเดิมได้ให้พรรคพวก

ทำลายไปหมดแล้ว จำเลยเป็นแต่จ้างลูกจ้างไปถางหญ้า

ศาลฎีกาพิเคราะห์คำพยานโจทก์จำเลยโดยตลอดแล้ว ข้อที่โจทก์หาว่าจำเลยกับพวกสมคบกันวิดบ่อปลาและเอาปลาในบ่อของโจทก์ไปนั้น ได้ความว่าบ่อปลามีติดต่อกันหลายบ่อ และโจทก์ได้ปิดทางที่ปลาเข้าบ่อไว้แล้ว ปลาจะออกจากบ่อไม่ได้ ดังนั้นปลาในบ่อจึงอยู่ในความครอบครองของโจทก์ จำเลยรับว่าได้อนุญาตให้นายสำริดไปวิด ได้ปลาแล้วเอามาแบ่งให้จำเลย ซึ่งนายสำริดพยานจำเลยเบิกความว่าไปวิดกัน ๕ คน ใช้เครื่องสูบน้ำวิดอยู่ ๒ วัน เป็นเวลาราว ๕ ชั่วโมง ได้ปลาแบ่งพวกที่ไปวิด ๕ คน ๕ ส่วน ส่วนที่ ๖ ให้จำเลยมากหน่อย เวลาวิดจำเลยก็ไปดู ดังนั้นจะว่าปลาในบ่อมีเพียงเล็กน้อยและปลาเป็นของจำเลย เพราะที่ดินเป็นของจำเลยดังที่จำเลยฎีกามานั้นฟังหาขึ้นไม่ การที่จำเลยให้คนไปวิดบ่อเอาปลาของโจทก์ซึ่งเป็นของโจทก์ไป แม้จะเอาไปโดยเปิดเผยต่อหน้าโจทก์หรือภริยาโจทก์ก็ย่อมเป็นความผิด เพราะภริยาโจทก์ได้ห้ามปราม หาได้ยินยอมอนุญาตให้เอาไปไม่

ข้อที่โจทก์หาว่าจำเลยรื้อลวดหนามของโจทก์ ทำให้ลวดหนามขาด เสาร์วัหกันนั้น พิเคราะห์แล้วก็น่าเชื่อว่าจำเลยได้รื้อจริง ที่จำเลยอ้างว่าลวดหนามจมดินอยู่ บอกให้ภริยาโจทก์เก็บไปภายใน ๗ วัน พันกำหนดแล้วไม่เก็บ จึงลากไปกองไว้ที่ข้างบ้านโจทก์นั้นไม่สมเหตุผล เพราะถาลวดหนามจมดินอยู่ก็ไม่เห็นจำเป็นอย่างใดที่จำเลยจะต้องทำเช่นนั้น การที่จำเลยรื้อลวดหนาม แสดงเจตนาของจำเลยให้เห็นว่า เพื่อประสงค์ขบไล่โจทก์ให้ไปจากที่นั้น การกระทำของจำเลยได้ทำให้เสาร์วัหกันและลวดหนามขาด เป็นการทำให้ทรัพย์สินของโจทก์เสียหายโดยจำเลยไม่มีอำนาจจะทำได้ ย่อมมีความผิด

และข้อหาของโจทก์ที่ว่า จำเลยขุดและตัดฟันเอาต้นผลไม้ต่าง ๆ ของโจทก์ไป ซึ่งจำเลยปฏิเสธว่าต้นผลไม้เหล่านั้นไม่มี เพราะนายสุดใจกับพวกทำลายหมด จำเลยเพียงแต่ให้ลูกจ้างไปถางหญ้า นั้นพิเคราะห์ตามคำพยานและรูปเรื่องแล้ว ก็น่าเชื่อว่าจำเลยกับพวกได้ไปตัดฟันขุดเอาต้นผลไม้ไปจริง ตามคำจำเลยก็รับว่า เมื่อจำเลยซื้อที่รายนี้ มีสับประรด มันสำปะหลังและข้าว ตะไคร้ ซึ่งนายสุดใจพยานจำเลยที่เป็นคนขายที่นั้นให้จำเลยก็เบิกความว่า เมื่อขายที่ให้จำเลยนั้นมีต้นกล้วยอยู่ประมาณ ๕๐ ต้น และต้นมะพร้าวและต้นอื่น ๆ ก็มีแต่จำไม่ได้ ดังนั้นที่จำเลยว่าเพียงแต่ให้คนไปถางหญ้า ไม่มีต้นไม้อะไรเลยนั้นหาฟังเป็นความจริงไม่ ต้นไม้ที่จำเลยกับพวกขุดและตัดฟันเอาไปมีทั้งต้นไม้ยืนต้นและไม่ล้มลุกซึ่งโจทก์ปลูกไว้ โจทก์เป็นผู้เช่าที่ดิน ไม่ล้มลุกที่โจทก์ปลูก เมื่อโจทก์ต้องออกไปจากที่ดิน โจทก์มีสิทธิจะขนเอาไปได้ จำเลยจะอ้างว่าจำเลยซื้อที่ดินแล้ว สิ่งของเหล่านั้นต้องเป็นของจำเลยทั้งหมดหาได้ไม่ แม้ที่ดินรายนี้จำเลยจะได้ซื้อไว้เป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยก็ดี แต่โจทก์ก็ยังคงครอบครองมีสิทธิอยู่ตามสัญญาเช่า การที่จำเลยให้วิดบ่อเอาปลาไป และขุดฟันต้นไม้ล้มลุกต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในความครอบครองของโจทก์ แล้วเอาไปเสีย ทั้งได้รื้อลวดหนามของโจทก์จนเกิดการเสียหายโดยจำเลยไม่มีอำนาจจะทำได้นั้น การกระทำของจำเลยย่อมเป็นความผิดฐานลักทรัพย์และทำให้เสียทรัพย์สินดังที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยมา ที่จำเลยฎีกาอ้างมาว่า จำเลยเชื่อโดยสุจริตว่าทรัพย์สินของเหล่านั้นเป็นของจำเลย จำเลยมีสิทธิจะทำได้และได้เอาไปโดยเปิดเผย ถือว่าจำเลยไม่มีเจตนาทุจริตหรือเถยจิตเป็นโจร เอาผิดแก่จำเลยไม่ได้นั้นฟังไม่ขึ้น ศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยชอบแล้ว แต่เมื่อคำนึง

ถึงรูปเรื่องและสภาพแห่งความผิด และไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน จึงเห็นสมควรที่จะรอกการลงโทษจำเลยไว้ เพื่อให้โอกาสแก่จำเลยได้กลับตัวต่อไป

จึงพร้อมกันพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นให้รอกการลงโทษจำคุกจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ภายในกำหนด ๒ ปี นอกจากที่แก้นี้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์.

เนิ่น กฤษณะเสรี
กิตติ สีหนนทน์
ศรี มลิลดา

๑๔๒

มาตรา ๒๔ การทำการประมงในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำไม่ต้องขออนุญาต และไม่ต้องเสียเงิน
อากรตามพระราชบัญญัตินี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๐๓/๒๕๕๓

พ.ร.บ.การประมง

จำเลยทำการจับสัตว์น้ำในบ่อ ซึ่งอยู่ในที่ดินของจำเลยเมื่อไม่ได้ความว่าบ่อนั้นเป็นบ่อปล่อยสัตว์น้ำจากที่จับสัตว์น้ำแล้ว ก็ไม่ถือว่าเป็นบ่อปล่อยสัตว์น้ำดังที่บัญญัติไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑ ซึ่งออกตาม พ.ร.บ. การประมง ๒๕๕๐ แม้จะไม่ได้ขออนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่จำเลยก็ไม่มีผิด.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๑๑๐๓/๒๕๕๓

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ความอาญา

อัยการมหาสารคาม

โจทก์

ระหว่าง

นายจวง ชิมโคตร์ที่ ๑ นายจันทา โพริน ที่ ๒

นายหมุ่น ไชยรัตน์ที่ ๓

จำเลย

เรื่อง วิตนํ้าทำการประมงในหนองสาธารณะโดยไม่รับอนุญาต

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช

๒๕๕๓

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยสมคบกันวิตนํ้าทำการประมงในบ่อปล่อยสัตว์น้ำหนองแซ่ ซึ่งเป็นหนองสาธารณะ โดยมีได้รับอนุญาต ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘ - ๒๒ และริบของกลาง

จำเลยให้การว่า จำเลยได้วิตนํ้าและจับปลาในบ่อของจำเลยซึ่งได้ลงทุนสร้างทำขึ้นสำหรับปล่อยและกักเลี้ยงปลาในหนองนาของนายจวงจำเลยเอง

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่าหนองรายนี้เป็นหนองสาธารณะ พิพากษาว่า จำเลยยังไม่มีผิด ให้ยกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า พยานโจทก์ยังเลื่อน ๆ ฟังไม่ได้แน่ชัดว่าเป็นหนองสาธารณะ แต่เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (บ), ๑๘ ประกอบด้วยกฎกระทรวงฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ว่าด้วยบ่อล่อสัตว์น้ำออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ข้อ ๔ ผู้ใดประสงค์จะทำการประมงในบ่อล่อสัตว์น้ำด้วยวิธีวิดน้ำ หรือทำให้น้ำในบ่อนั้นแห้ง หรือลดน้อยลง ไม่ว่าจะบ่อล่อสัตว์น้ำนั้นจะอยู่ในที่ดินอันบุคคลถือกรรมสิทธิ์ หรืออยู่ในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ต้องยื่นคำขอ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ได้รับอนุญาตเสียก่อน มิฉะนั้นต้องห้ามตามมาตรา ๑๘ และเป็นความผิดซึ่งโทษไว้ในมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติการประมงฯ

เรื่องนี้ไม่มีปัญหาว่า บ่อที่จำเลยวิดน้ำทำการประมงมิใช่ลักษณะของบ่อล่อสัตว์น้ำ เพราะตามคำให้การที่ต่อสู้อคดี จำเลยยังรับว่าได้ลงทุนสร้างขึ้นสำหรับล่อและกักเลี้ยงปลา เพราะฉะนั้นเมื่อจำเลยวิดน้ำทำการประมงจับปลาในบ่อนี้โดยมิได้ขอและรับอนุญาตดังกล่าว จำเลยก็ย่อมมีความผิด ลำพังที่ว่าเป็นการทำในที่ดินของนานจวงจำเลยหาแก้ตัวได้ไม่ พิพากษากลับให้รับจำเลย ๕๐ บาท ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘-๖๒ และริบของกลาง จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาปรึกษาเห็นว่า เรื่องนี้โจทก์ฟ้องหาว่าจำเลยวิดน้ำทำการประมงในบ่อล่อสัตว์น้ำ หนองแซ่ ซึ่งเป็นหนองสาธารณะโดยมิได้รับอนุญาต เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า หนองแซ่ไม่ใช่หนองสาธารณะแล้ว การที่จำเลยวิดน้ำทำการประมงในบ่อล่อสัตว์น้ำในที่ของจำเลย จะเอาผิดแก่จำเลยยังมีได้ เพราะคดีไม่ได้ความว่า บ่อรายนี้ล่อสัตว์น้ำจากที่จับสัตว์น้ำ ดังที่บัญญัติไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ ๖ พ.ศ. ๒๔๙๐ ข้อ ๑ ว่า “บ่อล่อสัตว์น้ำ คือที่ล่อสัตว์น้ำซึ่งอยู่ในที่ดินอันบุคคลถือกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินก็ดี ไม่ว่าจะบ่อล่อสัตว์น้ำนั้นจะมีลักษณะหรือรูปร่างอย่างไรโดยผู้ขุดหรือสร้าง หรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองมีความมุ่งหมายโดยตรงหรือโดยปริยายที่จะล่อสัตว์น้ำจากที่จับสัตว์น้ำเพื่อประโยชน์ในการทำการประมง

เหตุนี้จึงพิพากษากลับให้ยกฟ้อง และคืนของกลางแก่จำเลย

ธรรมบัณฑิต

นาถปรีชา

นนทประชา

หมวด ๓
การจดทะเบียนและการอนุญาต

มาตรา ๒๕ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดให้ผู้มีอาชีพในการประมง การค้าสินค้าสัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ และอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ ตามที่จะได้มีพระราชกฤษฎีการะบุไว้ในท้องที่ใด ๆ มาจดทะเบียนได้ และจะกำหนดให้ผู้มีอาชีพเช่นว่านั้นมาขออนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เสียก่อนดำเนินอาชีพเช่นว่านั้นโดยให้เสียค่าธรรมเนียมหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้อีก

(ยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกา)

มาตรา ๒๖ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองเครื่องมือทำการประมงชนิดหนึ่งชนิดใดในท้องที่ใด ๆ จดทะเบียนการมีไว้ในครอบครองซึ่งเครื่องมือนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

(ยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกา)

มาตรา ๒๗ เมื่อมีกรณีจำเป็นแก่ราชการหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยอนุมัติรัฐมนตรี ข้าหลวงประจำจังหวัด อาจสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาต หรือประทานบัตรรายใด ๆ ก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ให้ผู้รับอนุญาตได้รับคืนเงินอากรเฉพาะส่วนที่ต้องเพิกถอน

(ยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกา)

มาตรา ๒๘ บุคคลใดจะใช้เครื่องมือในพิภพทำการประมงได้ ต่อเมื่อได้รับอนุญาตบัตรระบุชื่อบุคคลนั้นและเสียเงินอากรตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว

รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศยกเว้นไม่ต้องให้รับอนุญาตบัตร สำหรับเครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในท้องที่ใด ๆ ก็ได้

คำพิพากษาที่ ๓๒๖ พ.ศ. ๒๔๘๑

พระราชบัญญัติ อากรค่าน้ำ สิทธิจับสัตว์น้ำ อาณานิเทศวิธี
พิจารณาอาญา สิบบนน้ำจับ ฎีกาคัดค้านอำนาจศาล สนธิสัญญา

คนต่างด้าวนำเรือและอวนเข้ามาจับสัตว์น้ำในบริเวณเกาะซึ่งเป็นอาณาเขตต์สยามอยู่ห่างฝั่ง ๒๐ ไมล์ ถึงแม้ไม่มีคนอยู่ และกรรมการอำเภอไม่เคยไปที่เกาะนั้นก็ดี ต้องมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ และพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนัก

การริบทรัพย์สินผู้ที่กระทำผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามนั้น ต้องริบตามพระราชบัญญัตินั้น ซึ่งมีบัญญัติไว้ต่างหากจากกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๗ ในกรณีที่โจทก์ขอให้จำเลยใช้ค่าสิบบนน้ำจับนั้น ต้องปรากฏว่า พนักงานได้จ่ายหรือได้มีสัญญาจะจ่ายเงินค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับ และถ้าตามบทกฎหมายมิได้กำหนดอัตราค่าน้ำจับไว้ โจทก์ระบุมารว่าขอให้จำเลยรับผิดชอบเท่าใด ทั้งต้องขอมาแต่ในศาลเท่านั้น มิฉะนั้นศาลฎีกาไม่บังคับให้

คดีที่คนในบังคับญี่ปุ่นเป็นจำเลย เกิดขึ้นภายหลังวันยกเลิก และศาลล่างทั้งสองตัดสินต้องกันให้ปรับจำเลยเป็นเงิน ๑๐ บาท จำเลยฎีกาได้แต่จะเพาะในปัญหาข้อกฎหมาย

การคัดค้านว่าผู้พิพากษานั่งพิจารณาไม่ครบคณะนั้น ต้องคัดค้านเสียแต่ศาลชั้นต้น จำเลยเป็นคนบังคับญี่ปุ่น นำเรือจากสิงคโปร์เข้ามาจับปลาที่บริเวณเกาะรอกห่างจากเกาะประมาณ ๓๐๐-๔๐๐ เมตร เกาะรอกอยู่ห่างฝั่งประมาณ ๒๐ ไมล์ เป็นเกาะไม่มีคนอยู่ กรรมการอำเภอก็ไม่เคยไปที่เกาะนี้ จำเลยและ ต. ผู้ร้องอ้างว่าเรือที่ใช้จับปลา จำเลยเช่าจากผู้ร้อง ๆ ไม่ได้รู้เห็นเป็นใจด้วย ในการเข้ามาจับปลารายนี้

ศาลชั้นต้นฟังว่าจำเลยเข้ามาจับปลาในน่านน้ำสยาม ให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕-๑๐ ให้ปรับ ม. ผู้ควบคุมเรือ ๕๐๐ บาท จำเลยอื่นคนละ ๕๐ บาท ของกลางตามบัญชีท้ายฟ้องให้ริบทั้งสิ้น

ศาลอุทธรณ์ตัดสินแก้ให้ปรับ ม. ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ จำเลยอื่นปรับตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ และให้เสียค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับอีกคนละ ๕ บาท ธงญี่ปุ่นคืนแก่ผู้ร้องไป นอกนี้คงยืนตามศาลชั้นต้น

ศาลฎีกาตัดสินแก้ศาลอุทธรณ์จะเพาะค่าบำเหน็จนำจับ ให้ยกเสีย

คำพิพากษาที่ ๓๒๖ พ.ศ. ๒๔๘๑

วันที่ ๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑

ผู้พิพากษาศาลฎีกาได้ตรวจฎีกาจำเลย
อูทธรณ์
อัยการจังหวัดตรัง
คดีระหว่าง

ศาลฎีกา
และผู้ร้องคัดค้านคำพิพากษาศาล
โจทก์

นายมियाชิโรโกซาเก นายวิงะรามาชเอ นายอองาริกาชิน นายวีฮาระเชยี่ นาย
อองาริกาวตา นายยามากาวาโซวะยู นายนากาโซนิคามิกิจิ นายตามาชิโรโต-
กาเบะ นายอุยะหะรากาเมสุเกะ นายเวหะราเสหะวะ นายนามาชิโรชิซัง นาย
ว็อนชิซันชู นายโอชิโรกะบิกิจิ นายโอชิโรยงเอ นายเวหะราตะเก นายเวหะ-
รายิตะ นายนิชิหิระมาโซ นายอาระชิโรคามิกิจิ นายตามาชิโรเฮนเซ นาย
กานาชิโร นายเอชิกิเตงเย นายชิมะบุโกโกลโซอิชิ นายอุยะหะระกามิยี่ นาย
ตะกะเทิเดียอะเกิ นายกานีชิโรเทหิ นายโตเกชิโกยิโน นายอุยะหะรามุเส นาย
อิโตกาซูกามิโซะ นายโปซังกิชิ นายกานาชิโรเรดามะโย นายกานาชิโรคามิมาชิ
นายวีฮาราโซโตกา นายโอชิโรชิตาโร นายคาซังซัน นายตามาชิโรชิโก นาย
คาซังโร นายวีฮาราตามะจิ นายโอชิโรยิโร นายอุยะมามันยี่ นายอุยะหะระกะนา
นายอุยะฮารากุนิมัต นายอุยะสาโตโรโซ นายโตงุจิ นายสุมานามงโก นาย
มายึคินาซากิจิ นายโอชิโรโอชิ นายอุยะฮาราคามิตะโร นายโอชิโรกามาตาโร
นายกานาชิโรกามิยู บังคับญี่ปุ่น จำเลย
นายตูกูเซโอชิโร บังคับญี่ปุ่น ผู้ร้อง

เรื่อง ผิดพระราชบัญญัติจับสัตว์น้ำในเขตต้นน้ำน้ำสยาม

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ เวลากลางวัน จำเลยเหล่านี้รวม
๔๙ คน เป็นชาติและบังคับญี่ปุ่น ซึ่งเป็นต่างด้าว ได้บังอาจสมคบกันใช้เรือยนต์ ๑ ลำ เรือสำปั้น
๔ ลำพร้อมด้วยเครื่องมือสำหรับจับสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นเรือที่มีสัญชาติต่างประเทศ และมีคนประจำเรือ
เป็นคนชาติญี่ปุ่น ซึ่งเป็นคนต่างด้าวทั้งหมดมาจากสิงคโปร์ ซึ่งเป็นเมืองต่างประเทศเข้ามาทำการจับ
สัตว์น้ำที่ข้างเกาะรอก ซึ่งอยู่ในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม โดยไม่มีใบสำคัญแสดงการจดทะเบียน
และไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน และโดยมีนายมियाชิโรโกซาเก จำเลยที่ ๑ เป็นนายเรือ เหตุเกิด
ที่ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ในวันเวลาที่จำเลยกระทำผิดนั้นเอง นายเรือโทศิริผู้บังคับ
การเรือสารสินธ์ กับพวกซึ่งเป็นเจ้าพนักงานกระทำการจับกุมตัวจำเลยได้พร้อมทั้งของกลาง
ตามบัญชีท้ายฟ้อง ซึ่งจำเลยมีไว้ใช้ในการกระทำผิด และปลาซึ่งได้มาจากการกระทำผิด นำส่ง

เจ้าพนักงานกรมการอำเภอกันตังทำการสอบสวน จำเลยทุกคนให้การรับสารภาพ ขอให้ลงโทษ จำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕ และ ๑๐ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติม ปี พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ พระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียน และออกใบอนุญาตสำหรับจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๓๒ อนุมาตรา (ข) และพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ปี ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘-๑๙ และกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๖๓ กับให้รับของกลางตามบัญชีท้ายฟ้องทั้งหมดด้วย

เมื่อศาลจังหวัดตรังได้รับฟ้องแล้วได้สอบถามคำให้การจำเลยทุกคน จำเลยให้การรับตามฟ้องว่า นายมิยาซึโรโกซาเก ได้คุมเรือยนต์ชื่อ โตกิมารู เบอร์ ๑ และจำเลยอื่น ๆ ได้เข้ามาทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์น่านน้ำสยามจริง แต่ว่าคนเรือยนต์ ๗ คน คือ นายมิยาซึโรโกซาเก นายเรือ นายอาจารย์กาซึน นายโอชิโรกะบิกิจิ นายกานาชิโรกามิยู นายอุยฮาราคามิตะโร นายโอชิโรกามาตาโร นายอุยหะวะกะนา ไม่ได้ลงมือในการจับปลาด้วย ก็ให้การต่อไปว่าพวกจำเลยได้ทำการจับปลาทางเขตต์พม่า กลับมาตามทางที่เกิดเหตุน้ำมันจะหมดจึงปล่อยเรือสำปั้น ๔ ลำไว้ และเรือยนต์ได้กลับไปเอาน้ำมันที่สิงคโปร์ ได้นำมันแล้วกลับมาถึงที่เกิดเหตุ พวกคนเรือได้จับปลาในน่านน้ำสยามจริง ที่จับเพราะไม่มีอาหารกิน เมื่อคนเรือให้การแล้ว โจทก์ขอสืบพยานประกอบว่า นายเรือและคนเรือได้รู้เห็นในการกระทำผิดนั้น และเมื่อเจ้าพนักงานเข้ามาจะจับกุมเรือยนต์ได้พาเรืออื่นหนีไปด้วยกัน ถึงวันพิจารณาจำเลยแต่งทนาย ๆ ขอร้องเลื่อนคดีไป โดยแถลงว่าทนายยังไม่พบปะกับจำเลยทั้งหมด ไม่มีโอกาสเตรียมตัวต่อสู้คดี เพื่อความยุติธรรมแก่จำเลย ศาลเลื่อนคดีไป ๘ วัน ถึงวันพิจารณาจำเลยยื่นคำร้องขอแก้คำให้การเดิมว่า จำเลยได้จับสัตว์น้ำนอกเขตต์น่านน้ำสยาม จำเลยไม่ควรมีความผิด นายมิยาซึโรโกซาเก และลูกเรือ รวม ๗ คน ขอให้การการปฏิเสฐว่าไม่ได้ทำการจับสัตว์น้ำด้วย และนายยามากาวาโชวะยู ให้การเพิ่มเติมว่า เขาได้เช่าเรือยนต์และเรือสำปั้นของกลางนี้มาจากผู้มีชื่อไปทำการจับสัตว์น้ำ ทรัพย์ตามบัญชีท้ายฟ้องหมายเลข ๑ ถึง ๔ และเลข ๗ ถึง ๑๖ เป็นของเจ้าของเรือ ในระหว่างพิจารณา เมื่อศาลสืบพยานโจทก์เสร็จแล้ว นายตุกุเฮโอชิโรได้ยื่นคำร้องต่อศาลว่าผู้ร้องเป็นเจ้าของเรือ โตกิมารู เบอร์ ๑ กับเรือสำปั้น ๔ ลำ นายยามากาวาโชวะยู ได้เช่าเรือยนต์และเรือสำปั้นของกลางไปทำการจับสัตว์น้ำตามใบอนุญาต ผู้ร้องไม่ได้สมคบหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายยามากาวาโชวะยู กับพวกเข้าทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์ตามที่โจทก์กล่าวหาเลย ทรัพย์ตามบัญชีท้ายฟ้องหมายเลข ๑ ถึง ๑๖ นอกจากหมายเลข ๕ ถึง ๖ เป็นของผู้ร้อง

ศาลจังหวัดตรังพิจารณา โจทก์น่านายเรือโทคิริ กระจ่างเนตร์ ผู้บังคับการเรือสารสินธุ์ และนายเรือโทมาลัย เอี่ยมรัตน์ ผู้ช่วยผู้บังคับการเรือเบิกความประกอบกันว่า จำเลยจับปลาที่บริเวณเกาะรอก ห่างเกาะประมาณ ๓๐๐-๔๐๐ เมตร ซึ่งเป็นน่านน้ำอยู่ในเขตต์ประเทศสยาม พยานได้เห็นตั้งแต่อยู่ห่างกันประมาณ ๓ ไมล์ โดยใช้กล้องส่องดู ในเวลานั้นเห็นแต่เรือรวมกันอยู่เป็นกลุ่ม พอเข้าไปใกล้ประมาณ ๑ ไมล์ ก็เห็นคนอยู่ในน้ำและคนบนเรือยนต์ และเรือฟังกำลัง

พลุกพล่านกัน แล้วก็เห็นคนในน้ำขึ้นเรือและเรือสำปั้น ๔ ลำก็ฟ่งเรือย่นตร์ลำใหญ่และพากันหนีไปทางทิศใต้ พะยานได้เปิดเตตรและชักธงสัญญาณให้หยุด แต่เรือจำเลยไม่หยุด ได้ยิงปืนไปนัด ๑ ก็ไม่หยุด ภายหลังเห็นเรือย่นตร์ปล่อยเรือฟ่ง ๔ ลำออก คนหนีไปแต่เรือย่นตร์ลำเดียว พะยานคงไล่ตามไปอีก และยิงปืนไปอีก ๓ นัด จึงหยุดยอมให้จับโดยดี พะยานได้นำเรือเข้าเทียบ และนายเรือโทมัลย์ เอี่ยมรัตน์ กับทหารอีก ๕ คนได้ขึ้นจับยึดครำนำเรือเข้าทำกันตั้ง ส่วนนายเรือโทศิริได้นำเรือสารสินธุ์ไปฟ่งเรือสำปั้นอีก ๔ ลำนำไปที่เกิดเหตุได้ถ่ายรูปไว้ และให้ทหารเอาอวนที่จำเลยลงไว้ขึ้น แต่เอาขึ้นไม่ได้ โดยตีนอวนติดกับหิน จึงตัดเอามาเป็นของกลางแต่บางส่วน ชั้นอำเภอกำทำการสอบสวนจำเลยให้การรับสารภาพโดยดีว่า ได้ทำการจับสัตว์น้ำในบริเวณเกาะรอก และรับว่าเป็นลูกจ้างของนายตุกกุเซโอซิโร นายตุกกุเซโอซิโรให้ไปทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์พม่า จำเลยและผู้ร้องนำพะยานมาสืบว่า นายยามากาวาโซวะยู ได้เข้าเรือย่นตร์และเรือสำปั้น ๔ ลำ ของนายตุกกุเซโอซิโรไปทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์พม่าตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๑๙๓๗ (พ.ศ. ๒๔๗๙) ตลอดมาจนถึงวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ จึงได้กลับจากเขตต์พม่า มาถึงเกาะโมอีแถวที่เกิดเหตุน้ำมันจวนหมดลากเรือไปไม่ถึงสิงคโปร์จึงปล่อยเรือฟ่งไว้ใกล้เกาะแล้วเรือย่นตร์ไปเอาน้ำมันกลับมาถึงก็เห็นคนเรือสำปั้น ๔ ลำ ที่อยู่กำลังลงอวนจับปลากันอยู่ ปลาที่จับได้ ๆ เอาบรรทุกในเรือย่นตร์ ๆ มาถึงประมาณ ๒ ชั่วโมงก็เห็นเรือลำหนึ่งแล่นตรงมา ไม่เห็นเครื่องหมายอย่างใด ไม่เห็นธงและไม่ได้ยื่นเตตรสัญญาณ เข้าใจว่าเป็นเรือสลัดจึงพากันหนี หนีไม่พ้นจึงยอมให้จับ ภายหลังจึงทราบว่าเป็นเรือของสยาม และนายตุกกุเซโอซิโร นำสืบว่า ผู้ร้องไม่รู้เห็นในการจับปลา ไม่เกี่ยวข้องในการที่นายยามากาวาโซวะยูจับปลามาได้ การขายปลาทางสิงคโปร์ก็มีนายอูวิมะอูชิ นายโอซิโรกาเมสุกะ เป็นผู้จัดการจำหน่ายตลอดจนหาเครื่องใช้ในการจับปลาส่งไปให้และเสียค่าเช่าเรือ จำเลยนำสืบว่าที่จับปลาเป็นเขตต์น่านน้ำกลางไม่มีเจ้าของ แต่รับว่าที่จับปลาอยู่ใกล้กับเกาะโมอี ซึ่งไม่มีในอาณาเขตต์แผนที่ของประเทศสยาม ศาลจังหวัดตรังเห็นว่าในข้อที่จำเลยจับสัตว์น้ำอยู่ในเขตต์น่านน้ำสยามหรือไม่ นั้น โจทก์ได้แสดงแผนที่ที่เกิดเหตุว่า ที่จับปลาอยู่ใกล้กับเกาะรอกหรือเกาะโมอีก็เรียก ตามแผนที่ฝรั่งเศสและอังกฤษหมายเลขที่ ๕๕ และหมายอักษร ธ. ที่โจทก์จำเลยส่งต่อศาล เมื่อเปรียบเทียบที่หมายสถานที่ที่รับตรงกันว่า เกาะรอก ก็คือ เกาะโมอีนั่นเอง (บุญโศคำมะลาญว่าเกาะ) และไม่มีทางสงสัยว่าเกาะรอกไม่อยู่ในเขตต์น่านน้ำสยาม จำเลยไม่มีหลักฐานอะไรมาสนับสนุนข้อต่อผู้จำเลย ว่า เกาะรอกหรือเกาะโมอีอยู่นอกเขตต์น่านน้ำสยาม จำเลยพยายามแถลงว่า เกาะรอกไม่มีในแผนที่ของประเทศสยาม โดยส่งแผนที่ที่พิมพ์ที่กรมแผนที่ต่อศาลหมายอักษร ต.ท. เมื่อไม่ปรากฏในแผนที่เช่นนี้ก็ให้ถือว่าไม่มีเลยนั้น เป็นการเถียงฝืนข้อเท็จจริง เพราะเกาะรอกเป็นเกาะเล็กดังเช่นเกาะกระดาน ซึ่งเป็นเกาะใหญ่กว่า และอยู่ใกล้ ๆ กันยังไม่ไม่มีในแผนที่ของกรมแผนที่ ในแผนที่หมายอักษร ต. ก็ไม่รับรองว่าถูกต้องให้ใช้ไปพลางก่อนเท่านั้น เมื่อเกาะซึ่งเป็นวัตถุพะยานมีปรากฏอยู่ชัดเจนจำเลยจะอ้างว่าไม่มียอมฟังไม่ได้ ที่จับปลาอยู่ใกล้ใกล้เกาะอย่างไร โจทก์ได้ส่งรูปถ่ายต่อศาลตามรูปจะเห็นชัดถึงทูลอยน้ำ และคนกำลังทำการกู้วนอยู่ เห็นต้นไม้และหินที่เกาะชัดเจน เป็นการ

แสดงว่า ผู้ถ่ายได้ถ่ายใกล้เกาะ การถ่ายแต่ไกล แม้ถ่ายเข้าหาเกาะจะเห็นเกาะอยู่ใกล้ก็ตาม แต่จะเห็นภาพชัดเจนไม่ได้ ที่นายเรือโทศิริและนายเรือโทมาลัย เบิกความถึงฐานที่ที่จำเลยจับปลาต่างกันนั้น ก็คงเป็นด้วยพะยานเข้าใจความหมาย ของเกาะรอกนอก และเกาะรอกในก็ได้ เพราะที่เกิดเหตุใกล้เกาะรอกนอก และเกาะรอกใน พะยานตอบไม่หมายถึงเกาะไหน ทิศจึงต่างกัน จำเลยไม่มีหลักฐานอื่นใดมาแสดงเลยว่า ที่จับปลาอยู่ห่างเกาะประมาณ ๖-๗ ไมล์ การที่ชี้ตามแผนที่จึงฟังเอาเป็นแน่นอนไม่ได้ ชั้นแรกจำเลยก็รับตลอดมาตั้งแต่อำเภอสอบสวน จนถึงศาลสอบถามปากคำของจำเลย ๆ ก็รับว่าที่จับปลาอยู่ในเขตต์น่านน้ำสยาม จำเลยเพิ่งแก้คำให้การใหม่เมื่อมีทนายต่อสู้คดี ซึ่งเห็นได้ชัดแจ้งว่าเป็นข้อต่อสู้เกิดขึ้นภายหลัง เขตต์จับสัตว์น้ำสยามจะมีเพียงใด ถ้าตรวจดูตามบทวิเคราะห์ศัพท์ในพระราชบัญญัติว่า ด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม มาตรา ๓ เขตต์จับสัตว์น้ำสยาม หมายความว่า เขตต์น่านน้ำสยามหรือน่านน้ำอื่นใด ซึ่งรัฐบาลสยามใช้อยู่หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการจับสัตว์น้ำ โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่า มีขอบเขตต์ ตามกฎหมายท้องถิ่นหรือธรรมเนียมประเพณี หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือตามสัญญาทางพระราชไมตรี หรือด้วยประการใด ๆ ที่เหล่านั้นนับว่าอยู่ในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม เกาะรอกที่เกิดเหตุอยู่ห่างฝั่งแผ่นดินใหญ่ ๑๒ ไมล์ก็จริง แต่เกาะนี้เป็นของประเทศสยาม ซึ่งตามแผนที่ภาษาฝรั่งเศส โจทก์ส่งหมายเลข ๕๕ พิมพ์ปี ๑๙๒๐ ซึ่งได้รังวัดทำเมื่อปี ๑๘๙๐ ก็แสดงชัดมาช้านานว่าเกาะโมฮีหรือเกาะรอกอยู่ในเขตต์สยาม โดยมีเครื่องหมายจุดแดง ๆ ล้อมรอบเหมือนเกาะของสยามเกาะอื่น ๆ ตามทางการปกครอง ขุนพิศาลสิมารักษ์นายอำเภอกันตังก็ว่า เกาะรอกอยู่ในตำบลลิบงเขตต์อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เกาะรอกหรือเกาะโมฮี จึงฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่า เป็นเกาะของสยาม โจทก์ยืนยันว่าที่จับปลาอยู่ห่างเกาะ ๓๐๐-๔๐๐ เมตรเท่านั้นไม่ถึงไมล์ จึงไม่มีทางเห็นว่ายอยู่นอกเขตต์ของประเทศสยาม จำเลยไม่มีทางพินิจ ส่วนในข้อที่ว่า นายยามากาวาโซวะยู เข้าเรือของกลางไปจริงหรือไม่นั้น จำเลยพยายามนำสืบว่ามีสัญญาเช่ากันเป็นหลักฐาน ได้ส่งสัญญาหมายอักษร ข. ต่อศาล และสืบเจ้าของเรือผู้ร้องและนายยามากาวาโซวะยูอยู่จำเลย ผู้เช่าและคนอื่น ๆ แต่จำเลยจะนำสืบอย่างไรก็ตาม ก็ขัดกับถ้อยคำที่จำเลยได้ให้การไว้ชั้นอำเภอสอบสวน ชั้นอำเภอจำเลยให้การชัด โดยล่านายยามากาวาฮาราแพทย์ญี่ปุ่น ซึ่งเป็นล่านของจำเลยเองแปล จำเลยว่านายตุกุเซโอชิโร เจ้าของเรือเป็นนายจ้าง และให้พวกจำเลยไปจับปลา จำเลยไม่ได้ต่อสู้เลยว่าเช่าชั้นศาลสอบถามคำให้การที่แรกจำเลยก็ไม่พูดถึงว่าได้เข้ามา ถ้ายังตรวจดูเอกสารสัญญาเช่า และไต่รับเงินค่าเช่าจะเห็นพิรุฐว่า เป็นหลักฐานเกิดขึ้นภายหลัง เพราะจำเลยและผู้ร้องให้การแตกต่าง ให้เหตุผลไม่น่าฟังเลย สัญญาปิดแสตมป์เท่าใด นายยามากาวาโซวะยู ซึ่งอ้างว่าเป็นคนเช่าแสตมป์เองก็ให้การไม่ถูก ไต่รับเงินค่าเช่าก็ไม่มีการหมายนำเบอร์ว่าที่เท่าใด ติดต่อกันอย่างไร สืบสายน้ำหมึกก็ดูเขียนใหม่ ๆ จำนวนเงินเท่าใดต้องปิดอากรแสตมป์เท่าใด พะยานก็อธิบายไม่ถูก นายตุกุเซโอชิโร เจ้าของเรือให้การตอบคำถามหลายข้อหลายตอนในเบื้องต้นว่าเป็นคนขออนุญาตเรือเอง ขอใบเบิกเรือยนต์ออกจากท่าเอง ภายหลังเมื่อถูกซักเข้าเกรงจะเป็นผลร้ายแก่ตนเอง ก็กลายเป็นเสมือนขอแทนข้อต่อสู้ของจำเลยจึงฟังไม่ได้ว่า ได้มีสัญญาเช่ากัน ปัญหาที่ต่อไปว่า เรือและของกลางอื่น ๆ ควรจะริบ

หรือไม่ ซึ่งศาลจังหวัดเห็นว่า เรือและของกลางต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นของนายตุกูเซโอซิโร มีไว้เพื่อใช้ในการจับปลาตามที่ได้อนุญาตแล้วในเบื้องต้น ในการขออนุญาตจดทะเบียน นายตุกูเซโอซิโร ก็เป็นผู้ไปขอ ปรากฏตามทะเบียนมีรูปถ่ายนายตุกูเซโอซิโรเป็นเจ้าของเรือ นายตุกูเซโอซิโร ทราบดีว่าเขตต์จับสัตว์น้ำของตนมีเพียงใด เพราะมีปรากฏตามใบอนุญาตนั้นแล้วตามเขตต์ในแหลมมะลายูเอง จำเลยก็ไม่มีสิทธิจับได้ทั่วไป เช่น สหรัฐมะลายู และไม่ใช้สหรัฐ ผู้ร้องก็ไม่มีอำนาจจับได้ แม้จะเป็นเมืองอยู่ในความปกครองของอังกฤษทั้งหมดก็ตาม ยิ่งในเขตต์พม่าด้วยแล้ว พม่ามีการปกครองส่วนหนึ่งไม่เกี่ยวแก่มะลายู ข้อที่จำเลยอ้างว่าจะไปจับสัตว์น้ำในเขตต์เมอญูประเทศพม่า จึงฟังไม่ได้ และนายตุกูเซโอซิโร เจ้าของเรือก็ว่าไม่มีอำนาจจับได้ในเขตต์พม่า ใบเบ็กร่องของเรือยนต์ เจ้าของเรือก็น่าจะทราบว่าไปไหน จับปลาที่ไหน เมื่อในเขตต์พม่าจับปลาไม่ได้เจ้าของเรือก็รู้ และจำเลยไม่มีหลักฐานนอกจากใบเบ็กร่องทางสิงคโปร์ว่าเรือไปพม่า หลักฐานทางเขตต์พม่าจำเลยไม่มีเลยว่ามีเรือไปถึง จำเลยจับปลาในน่านน้ำสยาม จำเลยคงมาเพียงเขตต์สยามเท่านั้น ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์น้ำสยาม มาตรา ๑๐ บัญญัติว่า เจ้าของเรือจะต้องรับผิดชอบในการทำผิด ถ้าเจ้าของเรือไม่อยู่ นายเรือผู้ควบคุมเรือก็ต้องรับผิดชอบ นายเรื่อนำเรือมาจับในเขตต์น่านน้ำสยามเพื่อประโยชน์แก่เจ้าของเรือ ๆ จะปฏิเสธว่าไม่รู้เห็นด้วยไม่ได้ เรือของกลางเหล่านี้จดทะเบียนเป็นเรือจับปลาโดยตรง เมื่อจดทะเบียนแล้วก็ใช้ได้ทันที โดยไม่ต้องจดทะเบียนอวนเบ็ดเครื่องมืออื่น ๆ อีกด้วย จะว่าเรือยนต์ เรือสำปั้นไม่ใช่เครื่องมือในการจับปลาด้วยไม่ได้ ต้องถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการจับสัตว์น้ำทีเดียว เพราะธรรมชาติก็เห็นได้ว่าการลงอวนจับปลาในทะเลน้ำลึกเช่นนี้ เรือยนต์เป็นเครื่องอุปกรณ์สำคัญในการเดินทางไปมา ตลอดจนบรรทุกทุกเก็บปลา ในเรือยนต์ลำใหญ่ของกลางมีระวางบรรทุกปลาถึง ๖ ระวาง คนเรือจะแกว่าไม่ได้ลงมือในการจับปลาด้วยจึงฟังไม่ขึ้น เรือเป็นของใช้ในการกระทำผิดโดยตรงเช่นนี้ เป็นของที่ควรริบตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำเพิ่มเติม ปี ๒๔๗๘ มาตรา ๔ ซึ่งให้อำนาจแก่ศาลยุติธรรมใช้ดุลยพินิจว่า เป็นของควรริบหรือไม่ก็ได้ ศาลหาจำต้องวินิจฉัยตามเงื่อนไขกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๗ ไม่ เพราะตามมาตรา ๔ ที่แก้ไขใหม่ได้ยกเลิกข้อความในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในมาตรา ๘ เสียแล้ว ปัญหาต่อไปมีว่าความผิดของจำเลยจะต้องด้วยพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ปี ๑๒๐ ตามที่โจทก์ขอด้วยหรือไม่ ศาลจังหวัดเห็นว่าตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม ๒๔๗๗ ความประสงค์อันยิ่งใหญ่ก็เพื่อป้องกันไม่ให้เรือสัญชาติต่างประเทศเข้ามาจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามตามชายฝั่งทะเล ประเทศสงวนสิทธิไว้เพื่อประโยชน์ของประชาชนสัญชาติสยามเท่านั้น (ดูพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ และรายงานการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๔๗๗) เพราะฉะนั้นการกระทำของจำเลยจึงไม่ควรมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ปี ๑๒๐ อีกด้วย พวกจำเลยละเมิดสิทธิเข้ามาจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม จำเลยจึงต้องมีผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม ตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียน

และออกใบอนุญาตสำหรับเรือจับสัตว์น้ำสยาม ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติคู่กับสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น หาจำต้องเสียค่าใบอนุญาตสำหรับอวนและเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำด้วยไม่ เห็นได้ว่าแตกต่างกับพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ซึ่งเป็นกฎหมายประสงค์จะเพาะเก็บภาษีเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำ ส่วนหนึ่งต่างหาก คือกฎหมายไม่ประสงค์ให้เสียภาษีซ้อนในเรื่องค่าน้ำจับ โจรทก่น้ำสืบไม่ได้ความชัดว่าเรือจำเลยเป็นเรือที่พะยานเห็นจับสัตว์น้ำในคราวเกิดเหตุ เพราะพะยานเคยเห็นแต่แล่นไป และบางคราวที่เห็นจับใกล้เกาะลิบงก็ไม่ใช่คราวที่โจทก์ฟ้องและไม่เห็นว่าเรือจำเลย เป็นการล่อนลอยให้ยกเสีย เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า ก่อนที่รัฐบาลส่งเรือตรวจการประมงประจำทางน่านน้ำทะเลนี้มีเรือต่างประเทศเข้ามาจับสัตว์น้ำมาก และจับโดยเปิดเผยตั้งคำพะยานโจทก์ที่สืบมาแล้ว เรือสารสินธุ์มาประจำอยู่ทางนี้ตั้งแต่เดือนตุลาคม จนถึงเวลานี้ก็จับได้ ๔ รายแล้ว ที่เพิ่งฟ้องกันใหม่เมื่อวานนี้ก็อีกเรื่องหนึ่ง และเมื่อจำเลยถูกจับก็แก้ว่าเขาเรือเขามาบ้าง ยืมมาบ้างเช่นนี้ ทางเจ้าหน้าที่ก็หาหลักฐานยากว่าการกระทำของคนเรือเป็นประโยชน์ของเจ้าของเรือ เพราะเรือเหล่านี้จดทะเบียนในเมืองต่างประเทศ ที่ทางการต้องแก้กฎหมายใหม่ให้อำนาจศาลใช้ดุลยพินิจริบเรือและเครื่องใช้ในการกระทำผิด ก็คงเนื่องด้วยเหตุนี้ จึงพิพากษาว่าความผิดของจำเลยต้องด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕ - ๑๐ ให้ปรับนายมิยาชิโรโกซาเก ผู้ควบคุมเรือเป็นเงิน ๕๐๐ บาท จำเลยอื่น ๆ คนละ ๕๐ บาท เว้นแต่นายวิฮาราทาเมจิ นายคุยฮารากุณิมัต มีอายุยังไม่ถึง ๑๖ ปีบริบูรณ์ ตามเหตุผลยังไม่ควรลงอาญาแก่จำเลย ศาลได้ว่ากล่าวแล้วให้ปล่อยตัวไปตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๕๘ ไม่มีเงินเสียค่าปรับให้จัดการตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๘ - ๑๙ ของกลางตามบัญชีท้ายฟ้องให้ริบเสียทั้งสิ้น

จำเลยและนายตุกุเซโอชิโร ผู้ร้อง และพนักงานอัยการอุทธรณ์ขึ้นมาทั้ง ๓ ฝ่าย โดยจำเลยคัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่า ความจริงจำเลยไม่ได้จับสัตว์น้ำในน่านน้ำสยาม ค่าให้การของพะยานโจทก์ในข้อนี้เชื่อไม่ได้ เพราะพะยานสำคัญของโจทก์ คือ นายเรือโทศิริ นายเรือโทมาลัย และขุนพิศาล นายอำเภอ เบิกความแตกต่างกันในข้อสำคัญ โดยคน ๑ ว่าจำเลยจับด้านทิศเหนือ เกาะรอก อีกคน ๑ ว่าจำเลยจับปลาทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ และขุนพิศาล ว่าพะยานได้รับบอกกล่าว ว่า จำเลยลักจับปลาทางด้านตะวันออก และยิ่งกว่านั้น เกาะรอกไม่ใช่ของสยามโจทก์ไม่ได้นำสืบให้ได้ความว่ารัฐบาลสยามได้ถือสิทธิครอบครองมาแต่เมื่อใด และได้แสดงกิริยาครอบครองโดยประการใด โจทก์นำสืบได้ความแต่เพียงว่าเกาะรอกนี้ทางราชการทหารเรือจัดไว้ในบัญชี การเที่ยวไปจุดเอาไว้เช่นนั้นตามกฎหมายยังไม่ถือว่าเป็นการครอบครอง และจำเลยคัดค้านในข้อกฎหมายอีกว่า จำเลย ๗ คน ซึ่งเป็นลูกเรือ มิได้เกี่ยวกับการจับหรือลงมือจับปลาไม่ควรมีความผิด ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยทั้ง ๗ นั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย นายตุกุเซโอชิโร เจ้าของเรือ โตกิอิมารูเบอร์ ๑ ผู้ร้องคัดค้านคำพิพากษาของศาลชั้นต้นว่า ผู้ร้องได้นำสืบได้ความแจ่มแจ้งมั่นคงว่า ททรัพย์ของกลางเป็นของผู้ร้อง นอกจากของกลางหมายเลข ๕ - ๖ นายยามากาวาโซวะยู จำเลยได้เข้ามา ฝ่ายโจทก์ก็ไม่มีพะยานนำสืบหักล้าง ที่ศาลชั้นต้นถือเอาค่าให้การของจำเลยชั้นอำเภอสอบ-

สวน โดยจำเลยได้ให้การว่าจำเลยมิได้เช่าเรือจากผู้ร้องจำเลยเป็นลูกจ้างผู้ร้องนั้น เป็นอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะผู้ร้องเป็นบุคคลภายนอกจะนำเอาคำให้การของจำเลยมาวินิจฉัยให้เป็นผลร้ายแก่ผู้ร้องหาชอบไม่ อีกประการหนึ่งคดีนี้เป็นคดีอาญา การริบและการคืนของกลางศาลชั้นต้นต้องพิพากษาหรือปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๗ เพราะกฎหมายอาญาได้จัดเป็นประมวลขึ้นแล้ว มาตรานี้เป็นหลักทั่วไป ซึ่งอยู่ในภาค ๑ อันว่าด้วยข้อบังคับต่าง ๆ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ มิได้บัญญัติให้ยกเว้นหรือห้ามไม่ให้ใช้หลักทั่วไป ในกฎหมายลักษณะอาญามาใช้บังคับ มาตรา ๔ ที่แก้ไขใหม่ ได้ยกเลิกข้อความในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๘ ก็คงเนื่องด้วยผู้ร่างคิดว่ารุ่มร่ามถ้อยคำว่า “ศาลจะมีคำสั่งให้ริบเป็นของแผ่นดินตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา” เมื่อระลึกถึงหลักการใช้กฎหมายแล้ว ความตอนนี้จะคงไว้หรือตัดทิ้งเสียก็คงมีผลเท่ากัน คือว่า ถึงอย่างไรต้องหันไปใช้ มาตรา ๒๗ อันเป็นหลักทั่วไป เมื่อมีไว้ก็เท่ากับบัญญัติกฎหมายซ้ำเป็นการรุ่มร่ามนั่นเอง และตามมาตรา ๔ ที่แก้ไขใหม่มุ่งหมายจะไม่ให้ใช้มาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาแล้ว ผู้ร่างคงจะใช้ถ้อยคำเด็ดขาดว่า ให้ศาลสั่งริบเสีย คงไม่มีคำว่า “ก็ได้” พ่วงท้ายไว้เป็นแน่ ยิ่งกว่านั้นในท้องสำนวนไม่ปรากฏว่าผู้ร้องได้สมคบกับจำเลยกระทำความผิดหรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดในคดีนี้ ที่ศาลสั่งให้ริบของกลางจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และสิ่งของที่ศาลสั่งให้ริบนั้นบางสิ่งมิใช่เครื่องมือจับสัตว์น้ำ เช่นธงญี่ปุ่น เป็นต้น ศาลหาว่ามีอำนาจสั่งให้ริบไม่ ส่วนพนักงานอัยการคัดค้านว่า ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า ความผิดของจำเลยต้องด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ แต่อย่างเดียว ไม่ต้องด้วยพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ และไม่บังคับให้จำเลยใช้ค่าน้ำจับด้วยนั้น ยังไม่ชอบด้วยข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริง

ศาลอุทธรณ์พิจารณาเห็นว่า ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยคือ (๑) ที่ซึ่งจำเลยกำลังจับสัตว์น้ำอยู่นั้นอยู่ในอาณาเขตค่าน้ำสยามหรือไม่ (๒) นายมิยาซึโรโกซาคะ นายอานารีกาชิน นายโอชิโร กะบิกิจิ นายกานาชิโรคามิยู นายอุยฮาราคามิตะโร นายโอชิโร กามาตาโร นายอุยหะวากะนา ซึ่งเป็นนายเรือและลูกเรือ จะได้ร่วมมือกันจับปลาและมีความผิดตั้งใจทักกล่าวหาหรือไม่ (๓) ของกลางที่ศาลชั้นต้นได้พิพากษาให้ริบ เป็นสิ่งที่ริบได้ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมว่าสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ หรือไม่ (๔) จำเลยควรมีผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ปี ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ - ๑๙ หรือไม่ และ (๕) จำเลยควรริบผิดชอบในการใช้ค่าน้ำบนนำจับหรือไม่ สำหรับประเด็นข้อ (๑) ศาลอุทธรณ์ได้ตรวจคำพยานทั้ง ๒ ฝ่าย และได้ตรวจแผนที่หมายเลข ๕๔ - ๕๕ ซึ่งโจทก์อ้างมาเป็นหลักฐาน และแผนที่หมายเลข ๕๖ ซึ่งจำเลยอ้างมาเป็นหลักฐานศาลอุทธรณ์เห็นว่า ฟังไว้ในเบื้องต้นว่า เกาะรายนี้ชาวไทยเรียกว่าเกาะรอก และซึ่งชาวอังกฤษ ชาวมะลายูเรียกว่า บูลโลไมฮิ เป็นเกาะเดียวกันที่ขุนพิศาลฯ พะยานโจทก์ว่าไม่มีเกาะโมฮิอยู่ในเขตค่าน้ำกั้นดัง หมายความว่าไม่มีเกาะชื่อโมฮิอยู่ในเขตค่าน้ำกั้นดัง เพราะราชฎรในอำเภอกันดังเรียกว่าเกาะรอกเสมอ แผนที่หมายเลข ๕๖ ท. และหมายเลข ๕๗ ค. ซึ่งจำเลยอ้างเพื่อแสดงว่า

ในเขตต์น่านน้ำสยามไม่มีเกาะรอก หรือเกาะโมฮีปรากฏเลย ศาลอุทธรณ์เห็นว่าไม่น่าเลื่อมใส เพราะแผนที่ทั้ง ๒ นี้อยู่ส่วนขนาดเล็ก และเกาะรอกหรือเกาะโมฮี เป็นเกาะเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งอาจจะลึกลงไปได้โดยง่าย อนึ่งแผนที่ทั้ง ๒ นี้เป็นแผนที่สำหรับใช้ทางบก เกาะเล็ก ๆ น้อย ๆ ดังเกาะรอกหรือเกาะโมฮีไม่สำคัญเลย ส่วนแผนที่หมายเลข ๕๔ - ๕๕ และหมายอักษร ฎ. เป็นแผนที่ใช้ในการเดินทะเล ในแผนที่ชนิดนี้ยังเป็นเกาะเล็ก ๆ ที่สุดยังเป็นสิ่งสำคัญมาก และในแผนที่ทั้ง ๓ นี้ เกาะรอกหรือเกาะโมฮีมีปรากฏอยู่ชัดเจน ในข้อที่ว่าเกาะรอกอยู่ในเขตต์น่านน้ำสยามหรือไม่ โจทก์มีนายเรือโทศิริ และขุนพิศาลฯ นายอำเภอกันตั้งเบิกความยืนยันว่า เกาะรอกมีชื่ออยู่ในบัญชีอาณาเขตต์ของสยาม และอยู่ในเขตต์อำเภอกันตั้ง ศาลอุทธรณ์เห็นว่าไม่มีเหตุอย่างใดที่ต้องบังคับให้โจทก์นำสืบว่า ราชอาณาจักรสยามได้ครอบครองแต่เมื่อใด และโดยวิธีอย่างไร ตามแผนที่หมายเลข ๕๕ ซึ่งโจทก์อ้างมาประกอบนั้นแสดงชัดแล้วว่า เกาะรอกนั้นเป็นเกาะอยู่ในอาณาเขตต์ประเทศสยาม ถ้าฟังได้ว่า เกาะรอกอยู่ในอาณาเขตต์ประเทศสยาม หากจะถือตามหลักทั่ว ๆ ไป ทะเลห่างจากเกาะรอก ๓ ไมล์ก็เป็นน่านน้ำสยามเหมือนกัน เกาะรอกอยู่ทางทะเลและห่างฝั่งทะเลประมาณ ๒๐ ไมล์ก็ตาม ถึงแม้ว่าขุนพิศาลฯ ไม่เคยไปที่เกาะรอก และไม่รู้ว่ารูปร่างของเกาะรอกเป็นอย่างไร ศาลอุทธรณ์เห็นว่าในข้อนี้ไม่ทำให้การของขุนพิศาลฯ พะยานเสียไป เพราะตามธรรมเนียมตามธรรมดาได้ว่าเกาะใดเกาะหนึ่งอยู่ในอาณาเขตต์ประเทศของตน ถึงแม้จะไม่เคยไป เมื่อเป็นเช่นนี้ศาลอุทธรณ์จึงฟังว่า เกาะรอกอยู่ในเขตต์น่านน้ำสยามจริง จำเลยไม่มีหลักฐานอย่างใดที่จะหักล้างคำพะยานโจทก์ในข้อนี้ได้ บัญหายังมีว่า เมื่อจำเลยกำลังจับปลาอยู่นั้นอยู่ตรงไหนในข้อนี้โจทก์มีนายเรือโทศิริ นายเรือโทมาลัย และรูปถ่ายซึ่งโจทก์อ้างเป็นหลักฐาน เมื่อพิเคราะห์ดูคำพะยานและหลักฐานของโจทก์ โดยละเอียดแล้วคงฟังได้ว่า เมื่อประจักษ์พะยานโจทก์ได้พบเรือยนต์ ๓ ลำนั้น เรือของจำเลยจอดอยู่ในระหว่างเกาะรอกในและเกาะรอกนอกห่างจากฝั่งเกาะประมาณ ๔๐๐ เมตร ที่จำเลยคัดค้านว่าคำให้การพะยานโจทก์ในข้อนี้แตกต่างกันนั้นเห็นว่าไม่เป็นความจริง เพราะไม่ตรงกับคำที่พะยานโจทก์เบิกความไว้ในท้องสำนวนนั้นเลย เมื่อได้พิเคราะห์ดูแผนที่หมายเลข ๕๔ จะเห็นได้แน่ชัดว่ามีเกาะอยู่ ๒ เกาะ เกาะรอกด้านเหนือมีชื่อว่าเกาะรอกใน เกาะรอกด้านใต้มีชื่อว่าเกาะรอกนอก และมีช่องระหว่างเกาะกว้างประมาณ ๗๐๐ เมตร ดังปรากฏตามคำให้การของนายเรือโทศิริ และช่องนั้นเลยไปทางทิศตะวันตกเหนือตลอดไปถึงทิศตะวันออกเฉียงใต้ นายเรือโทมาลัยเบิกความว่าที่ที่พะยานเห็นจำเลยลงอวนอยู่ด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้แห่งเกาะรอกใน ส่วนนายเรือโทศิริ ได้เบิกความแต่เพียงว่าที่ที่จำเลยกำลังจับสัตว์น้ำอยู่ด้านเหนือแห่งเกาะรอก แต่ไม่ได้บอกว่าด้านเหนือเกาะรอกในหรือเกาะรอกนอก และพะยานปากนี้ได้เบิกความต่อไปว่า เมื่อเรือยนต์และเรือสำปั้นได้พากันหนีไป แล่นเลี้ยวซ้ายตรงไปทิศใต้ ซึ่งอยู่ระหว่างช่องเกาะรอกนอกและเกาะรอกใน ซึ่งแสดงให้เห็นชัดว่าที่ที่จำเลยจับสัตว์น้ำนั้นอยู่ที่ทิศตะวันตกเฉียงใต้แห่งเกาะรอกใน และด้านทิศเหนือของเกาะรอกนอก ฉะนั้นคำให้การของนายเรือโทศิริ และนายเรือโทมาลัยจึงไม่ได้แตกต่างกันอย่างไร และถึงแม้ว่าขุนพิศาลฯ เบิกความว่าได้รับคำบอกเล่าจากผู้จับกุมจำเลย

ว่า จำเลยกำลังจับสัตว์น้ำอยู่ด้านเหนือหรือด้านทิศตะวันออกแห่งเกาะรอกนั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่า ข้อนี้ไม่สำคัญเลย เพราะพยานปากนี้ได้รับคำบอกเล่าเท่านั้น คำให้การของพยานปากนี้จึงไม่น่าหนักที่จะแสดงว่าจำเลยจับสัตว์น้ำตรงไหน และพยานปากนี้ได้เบิกความว่า ได้รับคำบอกเล่าว่า จำเลยกำลังจับสัตว์น้ำอยู่ทิศเหนือหรือทิศตะวันออกนั้น พยานลืมเสียแล้ว ฉะนั้นศาลอุทธรณ์เห็นว่า ตามที่ขุนพิศาลฯ พยานโจทก์เบิกความเช่นนี้ไม่ทำให้พยานโจทก์เสียไปเสียทีเดียว ศาลอุทธรณ์ เห็นว่ารูปถ่ายซึ่งโจทก์อ้างเป็นหลักฐานจะเห็นชัดถึงท่อนลอยและคนกำลังทำการก๊อวนอยู่ เห็นต้นไม้และ หินที่เกาะชัดเจน เป็นการแสดงว่าผู้ถ่ายได้ถ่ายใกล้เกาะ การถ่ายแต่ไกลแม้ถ่ายเข้าหาเกาะ ก็จะไม่เห็น เกาะอยู่ไกลตาและจะเห็นภาพชัดเจนไม่ได้ เพราะฉะนั้นศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าจำเลยเข้ามาจับสัตว์น้ำใน เขตต์น่านน้ำสยามโดยไม่มีใบสำคัญแสดง และไม่มีใบอนุญาตของเจ้าพนักงาน อุทธรณ์ของจำเลยใน ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น สำหรับประเด็นที่ (๒) ศาลอุทธรณ์เห็นว่าจะเพาะตัวนายมิยาชิโร โทยากะ ซึ่งเป็นนาย เรือ โตกิมารูเบอร์ ๑ จำเลยนี้ไม่มีทางหลีกเลี่ยงพ้นความผิดเพราะมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่า ด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ บัญญัติไว้ชัดแล้วว่าผู้เป็นเจ้าของ แห่งเรือซึ่งมีลักษณะดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๕ หรือถ้าผู้เป็นเจ้าของนั้นไม่อยู่ นายเรือต้องรับผิดชอบ ในการใช้เรือนั้นจับสัตว์น้ำ และถ้าเป็นความผิดครั้งแรกให้ปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท ส่วนจะเพาะจำเลย ทั้ง ๖ คนดังกล่าวมาแล้วในอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์เห็นว่าจำเลยเหล่านั้นได้กระทำความผิดอันเกี่ยวกับ อุตสาหกรรมการจับสัตว์น้ำ เพราะจำเลยเหล่านั้นเป็นผู้ช่วยในการเดินเรือและเป็นอินยี่เนียร์ และพวกจำเลยอื่นไม่สามารถจะกระทำความผิดได้ในเมื่อพวกจำเลยทั้ง ๖ คนนี้ไม่กระทำความผิดส่วนใด ส่วนหนึ่งในหน้าที่ของตนนั้น เพราะฉะนั้นศาลอุทธรณ์เห็นว่าจำเลยทั้ง ๗ คนนี้มีความผิดตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕ และ ๑๐ อุทธรณ์ของจำเลยในข้อนี้เป็นอันตกไป ส่วนในประเด็นข้อที่ (๓) ศาลอุทธรณ์ได้ตรวจคำให้การ ของผู้ร้องและจำเลยโดยถี่ถ้วนแล้ว ศาลอุทธรณ์เห็นพ้องกับศาลชั้นต้นว่า ข้อต่อสู้ของจำเลยฟังไม่ได้ว่า มีสัญญาเช่ากันระหว่างนายตุกุเซโอชิโร กับนายยามากาวาโชวะยู โดยศาลชั้นต้นได้อ้างเหตุผลไว้ อย่างละเอียดละเอียดแล้ว และศาลอุทธรณ์ได้ตรวจตัวสัญญา คือ ในฉบับหมายอักษร จ. และคำแปล ของสัญญานั้น เมื่อพิเคราะห์ดูคำแปลจะเห็นได้ว่านายยามากาวาโชวะยู ได้ลงนามโดยใช้ตราประจำตัว แต่ผู้เดียว ไม่ปรากฏว่านายตุกุเซโอชิโร ได้ลงไว้ในสัญญาหรือไม่ ถ้าทั้ง ๒ คนนี้ได้ทำสัญญากัน จริง ก็เป็นที่น่าเชื่อว่านายยามากาวาโชวะยู คงจะจัดการให้นายตุกุเซโอชิโรลงนามโดยตนเอง เพราะฉะนั้นสัญญานี้จึงเป็นที่น่าสงสัยอีกข้อหนึ่ง อนึ่งชั้นอำเภอสอบสวนนายยามากาวาโชวะยู ไม่ได้ให้การว่าเขาเป็นผู้เช่าเรือยนต์นั้น เป็นแต่ให้การว่า เป็นลูกจ้างของนายตุกุเซโอชิโรเท่านั้น ไม่มีเหตุที่จะคิดว่า ในชั้นอำเภอสอบสวนนายยามากาวาโชวะยูจะเข้าใจผิดหรือมีความกลัวอย่าง ใด เพราะความผิดของจำเลยในฐานะมาจับสัตว์น้ำหาใช่เป็นความผิดอย่างร้ายแรงที่จะทำให้จำเลย ต้องรับอาญาหนักไม่และชั้นอำเภอสอบสวนได้มีสามชายญี่ปุ่นเป็นผู้แปลคำถามคำตอบและอ่านให้ พยานฟังโดยถูกต้อง จริงอยู่เมื่อจำเลยคนใดได้ให้การชั้นอำเภอสอบสวนอย่างหนึ่ง และต่อมาให้การชั้น

ศาลพิจารณาก็อย่างหนึ่ง ตามกฎหมายศาลต้องถือเอาคำให้การชั้นพิจารณาเป็นหลัก แต่การที่จำเลยนั้น ๆ ให้การกลับไปกลับมาย่อมเป็นเหตุให้ศาลเพ่งเล็ง เพื่อที่ศาลจะวินิจฉัยว่าจำเลยจะเบิกความจริงชั้นศาลพิจารณาหรือไม่ แต่อย่างไรก็ดีเมื่อพิเคราะห์ถึงมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์ในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ จะเห็นได้ชัดว่ามาตรา ๔ นั้นได้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ และในตอนที่ ๔ บัญญัติว่า ให้ศาลมีดุลยพินิจจะสั่งให้ริบเรือของผู้มีสัญชาติต่างประเทศหรือเครื่องมือจับสัตว์น้ำอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งได้ใช้กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินั้น ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่า ในคดีนี้ไม่จำเป็นต้องให้โจทก์นำสืบว่า นายตุกซุเออิชิโรเจ้าของเรือได้สมคบกับจำเลยอื่น ๆ หรือได้รู้เห็นเป็นใจกับจำเลยอื่นนั้น เพราะพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามเป็นกฎหมายพิเศษ ซึ่งตั้งขึ้นไว้ภายหลังกฎหมายลักษณะอาญา และมาตราที่บัญญัติไว้ให้ศาลใช้มาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาในเรื่องที่เรือและเครื่องมือจับสัตว์น้ำจะริบหรือไม่นั้นได้ยกเลิกเสียแล้ว และศาลอุทธรณ์เห็นต่อไปว่าความประสงค์ของมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๗๘ นั้นมีว่า มิให้เจ้าของเรือที่มีสัญชาติต่างประเทศ ซึ่งได้ใช้ในการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินั้น หลีกเลี้ยงให้พ้นโทษ เพราะเจ้าของเรือนั้น โดยมากอยู่นอกอำนาจศาล และเจ้าพนักงานไม่มีความสามารถที่จะนำสืบว่า เจ้าของเรือนั้น ๆ ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยหรือไม่ เจ้าของเรือขณะนั้นนั้น ๆ อาจจะคิดทำสัญญาเข้าขึ้นไว้เพื่อลวงเจ้าหน้าที่ โดยคู่ความนั้นไม่มีความประสงค์จะให้สัญญานั้นมีผลเลย ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าเรือยนต์และเรือสำปั้นและของกลางอื่น ๆ ในคดีนี้ ซึ่งศาลชั้นต้นสั่งให้ริบนั้น ย่อมอยู่ในดุลยพินิจของศาลชั้นต้นที่จะสั่งให้ริบเช่นนั้นเป็นอันชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลอุทธรณ์ไม่เห็นมีเหตุผลอันใดที่จะทำให้เกิดต้องแก้ไขคำพิพากษาของศาลชั้นต้นในข้อนี้ ที่ผู้ร้องคัดค้านว่าตามมาตรา ๔ ที่แก้ไขใหม่มุ่งหมายจะไม่ให้ใช้มาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญานั้น ผู้ร่างคงจะใช้ถ้อยคำเด็ดขาดว่าให้ศาลสั่งริบเสีย คงไม่มีคำว่า “ก็ได้” พ่วงท้ายไว้เป็นแน่ ศาลอุทธรณ์ไม่เห็นพ้องด้วย เพราะถ้อยคำว่า “ก็ได้” นั้นเขียนไว้เพื่อให้ศาลมีดุลยพินิจที่จะริบหรือไม่ริบ โดยไม่ต้องใช้มาตรา ๒๗ นั้น แต่ที่ผู้ร้องคัดค้านว่า ของกลางมีบางสิ่งซึ่งมิใช่เครื่องมือจับสัตว์น้ำ ศาลหาที่มีอำนาจที่จะสั่งให้ริบได้ไม่ ศาลอุทธรณ์ได้ตรวจบัญชีของกลางโดยละเอียดแล้ว เห็นว่าของกลางหมายเลข ๑ ถึง ๒๒ เป็นสิ่งที่ใช้ในการจับสัตว์น้ำหรือเป็นของประกอบกับเรือในการจับสัตว์น้ำ เว้นแต่ธงญี่ปุ่นซึ่งเป็นของกลางหมายเลข ๓๓ นั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่าไม่ควรริบ ส่วนในประเด็นข้อ (๔) ที่อัยการขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ - ๑๙ กับขอให้ศาลบังคับให้จำเลยใช้ค่าสินบนนำจับตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๓๒๐ มาตรา ๒๐ นั้น ในข้อนี้ศาลอุทธรณ์ไม่เห็นพ้องด้วยกับศาลชั้นต้น ในการที่ศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยว่าจำเลยไม่ควรมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาตรา ๑๘ - ๑๙ เพราะตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๗ ไม่มีบทใด ๆ บัญญัติว่า พระราชบัญญัตินั้นจะได้เลิกพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำหรือพระราชบัญญัติอื่นแต่อย่างใด อนึ่งพระราชบัญญัติทั้ง ๒

นี้มีความประสงค์และเหตุผลต่างกัน โดยพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมีความประสงค์ให้คนทั้งหลายซึ่งเป็นชาติไทยก็ดี คนต่างด้าวก็ดี ต้องเสียค่าภาษีจดทะเบียนและค่าภาษีสำหรับเครื่องมือในการเลี้ยงชีพทางจับสัตว์น้ำโดยถูกต้องตามกฎหมาย และห้ามมิให้ใครใช้เครื่องมือในการจับสัตว์น้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำมีความประสงค์มิให้คนต่างด้าวนำเรือมาจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม โดยไม่ได้กล่าวถึงเป็นพิเศษว่าคนต่างด้าวเหล่านั้นจะได้ใช้เครื่องมือโดยได้รับอนุญาตหรือไม่ได้รับอนุญาตอย่างไร ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าการกระทำผิดของจำเลยในคดีนี้เป็นกรณละเมิดกฎหมาย ๒ บท คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕ และ ๓๐ และตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ แต่อัตราโทษแห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำหนักกว่า ศาลอุทธรณ์ จึงเห็นว่าควรลงโทษจำเลยอื่น ๆ ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ประกอบด้วยกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๗๐ ส่วนฉะเพาะนายมิยาซึโร โทซาคะเก จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนายเรือ ให้ลงโทษตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งบัญญัติลงโทษนายเรือไว้เป็นพิเศษ มีกำหนดเบี่ยงปรับมากกว่า ในพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ อุทธรณ์ของโจทก์ในข้อนี้ฟังขึ้น ส่วนประเด็นข้อ (๕) ที่โจทก์ขอให้จำเลยใช้ค่าสินบนนำจับตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาตรา ๒๐ นั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่าตามคำให้การของนายเรือโทศิริ และขุนพิศาลขนายอำเภอ ฟังได้ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้เคยประกาศและสัญญาจะให้ค่ารางวัลแก่ผู้ซึ่งมาแจ้งข้อความซึ่งจะทำให้เจ้าพนักงานจับเรือที่เข้ามาโดยฝ่าฝืนต่อสิทธิจับสัตว์น้ำ พันบ่าวนุ้ยได้รับข่าวจากนายสะหะว่ามิเรือญี่ปุ่นมาจับสัตว์น้ำอยู่ข้างหลังเกาะลิบง พันบ่าวนุ้ยจึงได้ไปแจ้งความต่อนายเรือโทศิริ เมื่อตอนเย็นวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ วันรุ่งขึ้นนายเรือ โทศิริได้นำเรือสารสินธุ์ไปติดตามจับโดยพันบ่าวนุ้ยได้ไปกับเรือด้วย และจับตัวพวกจำเลยได้ ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าจำเลยควรใช้ค่าสินบนนำจับตามสมควร ตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๒๐ อุทธรณ์ของโจทก์ในข้อนี้ก็ฟังขึ้นเหมือนกัน จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลชั้นต้นว่า ให้ปรับนายมิยาซึโรโทซาคะเก จำเลยที่ ๓ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ เป็นเงิน ๕๐๐ บาท ให้ปรับจำเลยอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ คนละ ๕๐ บาท กับให้จำเลยทุกคนเสียเงินค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับ ๑๘ คนละ ๕๐ บาท กับให้จำเลยทุกคนเสียเงินค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับอีกคนละ ๕ บาท อีกโสดหนึ่ง ถ้าจำเลยไม่มีเงินเสียค่าปรับและค่านำจับให้จัดการตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๘ ของกลางหมายเลข ๑๓ คือธงญี่ปุ่นให้คืนแก่ผู้ร้องไปนอกนั้น ให้ยืนตามศาลเดิม ให้ยกอุทธรณ์ของจำเลยและผู้ร้องเสีย

จำเลยและผู้ร้องฎีกา

ศาลฎีกาพิเคราะห์คดีนี้ เห็นว่าข้อที่จำเลยคัดค้านว่า เกาะรอกไม่เป็นของประเทศสยาม เพราะการที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีอาณาเขตต์สยามนั้น ไม่เรียกว่าเป็นการครอบครองตามกฎหมาย แต่คดีนี้ศาลล่างทั้ง ๒ พิพากษาปรับจำเลยอย่างสูงคนละ ๕๐๐ บาท ต้องกันมา จำเลยจะฎีกาได้ก็แต่

ในปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น ศาลล่างทั้ง ๒ พังข้อเท็จจริงต้องกันมาว่า เกาะรอกอยู่ในเขตต์ประเทศสยาม ซึ่งจำเลยจะฎีกาคัดค้านข้อเท็จจริงว่า เกาะรอกไม่ได้อยู่ในเขตต์ประเทศสยามนั้นไม่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา แต่ทนายจำเลยยกแย้งยกเป็นปัญหากฎหมายว่า อย่างไรเรียกว่าครอบครองตามกฎหมาย แล้วแถลงอธิบายว่าเพียงแต่มีชื่อเกาะรอกอยู่ในบัญชีอาณาเขตประเทศสยาม ไม่มีการเข้าครอบครองโดยจริงจึงเป็นเกาะที่ไม่มีมนุษย์อยู่ แม้แต่นายอำเภอเจ้าของท้องที่ก็ไม่รู้ว่ามีรูปร่างเป็นอย่างไรนั้น ศาลนี้เห็นว่าสำหรับคดีนี้ไม่มีปัญหาเรื่องการครอบครองแต่อย่างไรเลย ส่วนใดตอนใดของอาณาเขตต์สยามนั้นจะมีการครอบครองยึดถือโดยเจ้าหน้าที่จริงจังหรือไม่ ก็ไม่สำคัญอันใด เมื่อสวนนั้นตอนนั้นเป็นอาณาเขตต์สยามแล้ว ก็ต้องถือว่าเป็นเขตต์สยามอยู่นั่นเอง จะยกปัญหาเรื่องการครอบครองขึ้นโต้เถียงรัฐหาได้ไม่ เมื่อศาลล่างทั้ง ๒ ได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงต้องกันมาเชื่อว่าเกาะรอกอยู่ในอาณาเขตต์สยามแล้ว ฎีกาจำเลยในปัญหาเรื่องการครอบครองจึงตกไป

จำเลยคัดค้านอีกข้อ ๑ ว่า จำเลยไม่ได้ทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์ ๔๐๐ เมตร ห่างจากเกาะรอกตามคำพะยานโจทก์ แต่เป็นระยะทางตั้ง ๖-๗ ไมล์จากเกาะรอกตามพะยานหลักฐานของจำเลยได้กล่าวมาแล้วว่า คดีนี้จำเลยจะฎีกาคัดค้านได้ก็แต่ในปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น ทนายจำเลยจึงตั้งเป็นปัญหากฎหมายว่า พะยานโจทก์เบิกความแตกต่างกันในข้อสำคัญ ศาลจะเชื่อฟังพะยานเหล่านั้นแล้ว ย่อมเป็นการไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาจำเลยจึงฎีกาคัดค้านมาขอความวินิจฉัยของศาลฎีกาได้ ดังนี้เป็นการเลียงบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘ - ๒๒๐ ที่ห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง การที่ศาลจะเชื่อฟังคำเบิกความพะยานเพียงใดอย่างนั้น ย่อมอยู่ในดุลยพินิจของศาล เป็นปัญหาข้อเท็จจริงจะฎีกาคัดค้านไม่ได้ ส่วนข้อที่จำเลยกล่าวอ้างว่าไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณานั้น จำเลยมิได้ระบุมาว่าไม่ชอบด้วยบทมาตราใดข้อใด ศาลได้ตรวจพิจารณาตลอดแล้ว ไม่เป็นมีบัญญัติไว้ ณ ที่ใดว่า ไม่ให้ศาลเชื่อฟังถ้อยคำของพะยานที่เบิกความแตกต่างกันนั้น เป็นแต่เมื่อพะยานเบิกความแตกต่างกันแล้ว ศาลย่อมใช้ดุลยพินิจเชื่อและไม่เชื่อตามที่เห็นสมควรแก่รูปคดี ข้อคัดค้านนี้จึงตกไป

จำเลยฎีกาคัดค้านว่า แม้จะวินิจฉัยว่า จำเลยกระทำผิดก็ดีศาลก็หาไม่มีอำนาจที่จะลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ไม่ ในข้อนี้ศาลได้ตรวจพิจารณาพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ.๑๒๐ แล้ว ปรากฏในมาตรา ๓ ว่า “ขลย คำว่า “ที่จับสัตว์น้ำ” ให้ฟังเข้าใจว่าบรรดาที่ซึ่งสัตว์น้ำพึงอาศัยเป็นที่น้ำขังหรือไหลอยู่เสมอ คือ ทะเล และแม่น้ำ ลำคลองเป็นต้นกิติ เป็นที่น้ำไหลหรือขัง แต่บางระตูคือ ห้วย หนอง คลองเขินเป็นต้นกิติ เป็นที่น้ำเนื่องต่อทางน้ำไหล คือ บึง บ่อ เป็นต้นกิติ กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ว่าเป็นที่จับสัตว์น้ำทั้งสิ้น “ขลย” ดังนี้ที่จำเลยขอให้แปลความมุ่งหมายแห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำว่า ไม่ครอบคลุมถึงการจับสัตว์น้ำในทะเล จึงเป็นการขอให้แปลฝ่าฝืนต่อมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ซึ่งมีคำอยู่ชัด ๆ ว่า “ทะเล” ก็เป็นที่จับสัตว์น้ำตามพระราชบัญญัตินั้น ข้อที่จะวินิจฉัยต่อไปจึงมีว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับ

สัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้ยกเลิกหรือลบล้างพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำเพียงใดหรือไม่ ศาลนี้ ได้ตรวจพระราชบัญญัตินี้แล้ว ไม่มีบทมาตราใดที่ให้อยกเลิกบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำบ้างหรือมีต่อไปว่า มีข้อความในพระราชบัญญัติฉบับหลังนี้ ซึ่งขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำบ้างหรือไม่ ปรากฏในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติฉบับหลังว่า “ขลข” เขตต์จับสัตว์น้ำสยาม” หมายความว่า เขตต์น่าน้ำสยาม หรือน่าน้ำอื่นใดซึ่งรัฐบาลสยามใช้อยู่หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไป ในการจับสัตว์น้ำโดยที่น่าน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่า มีขอบเขตต์ตามกฎหมายท้องถิ่น หรือธรรมเนียมประเพณี หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญาทางพระราชไมตรี หรือด้วยประการใด ๆ ขลข” ดังนี้ ไม่มีคำใดที่แสดงว่า เขตต์จับสัตว์น้ำสยามตามพระราชบัญญัตินี้ ใช้เป็นพิเศษสำหรับในท้องทะเล ซึ่งขัดแย้งลบล้างข้อความในพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำใน มาตรา ๓ แต่อย่างไรเลยก็เมื่อพระราชบัญญัติฉบับหลังไม่ได้ยกเลิกหรือลบล้างบทบัญญัติในพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำแล้ว ก็ต้องถือว่าในเรื่องจับสัตว์น้ำมีพระราชบัญญัติบังคับไว้ ๒ แห่ง ซึ่งตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๗๐ บัญญัติให้ใช้บทกฎหมายที่อาญาหนักลงโทษแก่จำเลย ผู้กระทำความผิด ข้อคัดค้านข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

จำเลยฎีกาโต้แย้งว่า จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบในค่าสินบนนำจับ โดยการแจ้งความนำจับ นั้น สืบไม่ได้ว่าเป็นรายเดียวกับรายจำเลยนี้ ทั้งกำหนดที่มาแจ้งความก็แจ้งตามหน้าที่ ๆ เป็นกำหนด ในขั้นนี้ศาลจังหวัดไม่บังคับให้จำเลยต้องเสียค่านำจับ เพราะไม่เชื่อว่าเป็นรายเดียวกับที่มีแจ้งความ ไว้ เรื่องค่าสินบนนำจับนี้เคยมีคำวินิจฉัยในคำพิพากษาฎีกาบังคับไว้หลายคดีเช่น คำพิพากษาฎีกา ที่ ๗๖/๒๔๗๒ ระหว่าง อัยการปราจีนบุรี โจทก์ นายไต้ แซ่ตัน นายพิน ประแสง จำเลย วินิจฉัย ว่า “ขลข ในคดีที่ศาลจะพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบใช้เงินค่าสินบนแก่ผู้นำจับนั้น ทางพิจารณาจะต้อง ได้ความว่า เจ้าพนักงานได้จ่ายเงินเป็นค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับไป หรือว่าได้มีสัญญาจะจ่ายเงินค่า บำเหน็จแก่ผู้นำจับ ขลข” ในคำพิพากษาฎีกาที่ ๗๗๐/๒๔๘๐ ระหว่าง อัยการเชียงใหม่ โจทก์ นายรส คำระเนตร์ นายอิน แสนเขียน จำเลย วินิจฉัยว่า ในการขอค่าสินบนนำจับนั้น เมื่อตามตัวบท กฎหมายนั้นไม่ได้กำหนดอัตราค่าสินบนนำจับไว้แล้ว โจทก์จะต้องระบุม่าว่า ขอให้รับผิดชอบ ค่าสินบน นำจับเป็นจำนวนเงินเท่าใด ให้แน่นอนพอที่ศาลจะใช้ดุลยพินิจกำหนดให้ ในคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๖๘/๒๔๘๑ ระหว่างอัยการนครปฐม โจทก์ นายจง หรือซัง กับพวกจำเลย วินิจฉัยว่า เมื่อโจทก์ มิได้ขอค่าสินบนนำจับมาแต่ต้น จะมาขอภายหลังไม่ได้ ซึ่งในคดีที่พิจารณาอยู่นี้ โจทก์มิได้ปฏิบัติตาม หลักกฎหมายที่ศาลฎีกาได้เคยวินิจฉัยมาแล้ว จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบในค่าสินบนนำจับแต่อย่างไร โดยมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมีความชัดว่า “เงินหลวงที่เจ้าพนักงานต้องให้เป็น บำเหน็จแก่ผู้นำจับ ขลข ผู้กระทำความผิด นั้นต้องใช้เงินหลวงที่ต้องใช้จ่ายไปด้วยอีกโสดหนึ่ง ถ้าผู้กระทำความ ผิดไม่มีเงินให้ ก็ให้จำไต่โทษอย่างเงินพินัยฉะนั้น” ดังนี้ โดยบทกฎหมายและฎีกาบันทึกฐานที่กล่าวมา แล้ว ฎีกาจำเลยคัดค้านไม่ยอมรับผิดในค่านำจับจึงฟังขึ้น โดยมีจำต้องพิจารณาถึงเหตุผลอื่นในคำคัดค้าน ของจำเลยต่อไป

ในข้อที่จำเลยคัดค้านว่า เรือยนต์มีได้ทำการจับสัตว์น้ำรายพิพาท ฉะนั้นจำเลย ๗ คนในเรื่องนั้นจึงไม่ควรจะมีผิดตามพระราชบัญญัติ แต่ข้อนี้ศาลล่างได้วินิจฉัยต้องกันมาว่า จำเลย ๗ คนนี้ ร่วมมือกับจำเลยอื่น ๆ ทำการจับสัตว์น้ำรายพิพาท อันเป็นการวินิจฉัยข้อเท็จจริง ซึ่งต้องข้อห้ามมิให้ฎีกาโต้แย้งได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญาจำเลยจะเสแสร้งให้เป็นปัญหากฎหมายว่า เป็นเรือคนละลำกันกับเรือที่ใช้จับสัตว์น้ำ (หมายถึงเรือสำปั้น) จะใช้มาตรา ๕-๑๐ บังคับไม่ได้นั้น ฟังไม่ขึ้น จำเลยต้องรับผิดโทษฐานเป็นตัวการด้วยกันตามบทมาตรา ๖๓ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ที่ว่า “ขลย เป็นตัวการและอาจลงอาญา ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นแก่ทุกคน เหมือนอย่างได้กระทำความผิด แต่ผู้เดียวฉะนั้น”

ในข้อที่จำเลยฎีกาคัดค้านว่า ศาลฟังข้อเท็จจริงว่า ไม่มีสัญญาเช่าเรือระหว่างจำเลยกับผู้ร้อง โดยมีหลักฐานในสำนวนว่ามี การเช่าและส่งเงินค่าเช่ากันตลอดมา ทั้งโจทก์ก็ไม่มีพยานหลักฐานหักล้างอย่างใดนั้น เป็นการวินิจฉัยผิดข้อเท็จจริงในท้องสำนวน ไม่ชอบด้วยกฎหมายวิธีพิจารณานั้น ศาลนี้เห็นว่า ศาลล่างได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงแล้วไม่เชื่อว่าได้มีสัญญาเช่าดังพยานหลักฐานของผู้ร้องเป็นการใช้ดุลยพินิจเชื่อหรือไม่เชื่อ หาใช้วินิจฉัยฝ่าฝืนข้อเท็จจริงในท้องสำนวนไม่ จึงไม่ใช่ปัญหากฎหมาย ที่ศาลฎีกาจะรับวินิจฉัยให้ ฎีกาข้อนี้จึงตกไป

ในเรื่องริบเรือของกลางตามบัญชีนั้น ผู้ร้องคัดค้านว่า ผู้ร้องมิได้สมคบหรือรู้เห็นด้วย จะริบเรือและของกลางของผู้ร้องหาได้ไม่ โดยอ้างกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๖ (๘) ๗-๑๒, ๒๗, ๔๓ ซึ่งศาลนี้เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ บังคับไว้แล้ว ปัญหาที่ว่า พระราชบัญญัติมาตรา ๔ นี้ บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นหรือไม่ กล่าวคือ กฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๑ บัญญัติว่า “บรรดาความที่บัญญัติไว้ในภาค ๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญานี้ ให้ใช้ได้ทั่วไปในสรรพคดี ซึ่งพระราชกำหนดกฎหมายอื่นบัญญัติว่าเป็นความผิดอันควรลงอาญา เว้นเสียแต่ที่พระราชกำหนดกฎหมายนั้น ๆ บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น” ดังนี้ ศาลจะต้องพิจารณาข้อความในมาตรา ๔ ที่แก้ไขมาตรา ๘ เดิมว่า มีความหมายเพียงใด ในมาตรานั้นว่า “ขลย เรือที่มีสัญชาติต่างประเทศซึ่งได้ใช้ในการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ เครื่องมือจับสัตว์น้ำอย่าง ๑ อย่างใด และสัตว์น้ำซึ่งแสดงให้เห็นว่าจับได้ในเขตจับสัตว์น้ำสยามที่พบอยู่ในเรือที่กล่าวนั้น ศาลจะสั่งริบเป็นของแผ่นดินก็ได้” ส่วนในมาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาว่า “ขลย ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งริบทรัพย์สินของที่ว่าไว้ในมาตรานี้ได้อีกสด ๑ คือ (๑) สิ่งของที่บุคคลใช้หรือมีไว้โดยเจตนาจะใช้สำหรับกระทำความผิด เป็นของควรริบอย่าง ๑ เว้นแต่ถ้าสิ่งของที่ว่ามาในข้อนี้ เป็นของ ๆ ผู้อื่นที่เขามีได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการที่กระทำความผิด หรือเจตนาที่จะกระทำความผิดนั้นมิควรริบ ขลย” ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า เจ้าของเรือได้ใช้ให้คนของตนไปทำการจับสัตว์น้ำตามใบอนุญาตในเขตค่าน่านน้ำต่างประเทศ แต่เรือนั้นมาทำการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำสยาม โดยเจ้าของร้องว่า ได้ให้เขาเรือมาแก่บุคคลนั้น ๆ แต่สืบไม่สม ดังนั้นศาลล่างทั้ง ๒ วินิจฉัยต้องกันมาว่าให้ริบเรือเสียตามมาตรา ๔ ที่กล่าวแล้ว ถ้าหากข้อบัญญัติในมาตรา ๔ นี้

ถือได้ว่าได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นต่างหากจากบทบัญญัติในภาค ๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาสำหรับกรณีนี้แล้ว ก็ยกมาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญามาปรับแก้คดีนี้ได้ ซึ่งศาลนี้เห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำฯ บัญญัติความในเรื่องริบเรือไว้เป็นอย่างอื่นต่างหากจากกฎหมายลักษณะอาญา ดังจะเห็นความประสงค์ของพระราชบัญญัติได้จากการที่พระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ ตัดความเดิมว่า “ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา” นั้นออกเสีย คงความไว้แต่เพียงว่า “ศาลจะสั่งริบเป็นของแผ่นดินก็ได้” เมื่อวินิจฉัยว่ามาตรา ๔ นี้ได้บัญญัติความไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว ก็เป็นอันต้องบังคับคดีไปตามข้อบัญญัติในมาตรา ๔ นั้น ในมาตรา ๔ ว่า “ศาลจะสั่งริบก็ได้” ซึ่งย่อมจะต้องเข้าใจว่า อยู่ในดุลยพินิจของศาล เมื่อศาลล่างทั้ง ๒ ได้พิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ แล้ว เห็นชอบพร้อมกันว่าควรริบเช่นนี้เป็นปัญหาข้อเท็จจริง ผู้ร้องไม่มีอำนาจจะฎีกาโต้แย้งขึ้นมายังศาลฎีกา ฎีกาของผู้ร้องข้อนี้จึงตกไปเอง ศาลฎีกาจะรับวินิจฉัยให้ไม่ได้

จำเลยฎีกาในข้อสุดท้ายว่า ศาลล่างนั่งพิจารณาไม่ครบคณะ ไม่ชอบด้วยวิธีพิจารณา แต่ความข้อนี้ จำเลยมิได้คัดค้านไว้แต่ต้นแห่งจะกล่าวขึ้นในชั้นฎีกา ศาลฎีกาจึงไม่รับวินิจฉัยให้ตามที่ได้เคยวินิจฉัยมาแล้วในคดีที่ ๑๕๗/๒๔๘๐ ระหว่างนายมะตันโกपालตีวารี โจทก์ นายกัลปนาทตีวารี จำเลย และในคดีที่ ๒๐๘, ๒๔๘๐ ระหว่างนายหวากและ โจทก์ นายหวากแห่งหรือจองดี จำเลย ฎีกาของจำเลยข้อนี้จึงตกไป

โดยเหตุผลดังกล่าวมานี้ จึงพร้อมกันพิพากษาแก้ศาลอุทธรณ์ว่า จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบในค่าสินบนจำเลย นอกนั้นยืนตาม

นิติศาสตร์ ไพศาลย์

วิกรมรัตน์สุภาพ

อิศรภักดีธรรมวิเทศ

วิเศษธรรมธาดา

ปัญหาว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามจะไดยกเล็กหรือลบล้างพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำเสียแล้ว หรือไม่เป็นปัญหาที่น่าสนใจอยู่ สังเกตได้ว่าพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำได้ออกเป็นกฎหมายใช้มาก่อนนานแล้ว ตั้งแต่ ร.ศ. ๑๒๐ ในสมัยที่ยังไม่มีใครคิดจะหวงกันสิทธิในการจับสัตว์น้ำไว้ให้แก่คนไทยโดยฉะเพาะ พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมีแต่ข้อห้ามมิให้ทำการจับสัตว์น้ำในที่บางแห่ง และเก็บภาษีเครื่องมือบางประเภทที่อนุญาตให้ใช้ได้ในการจับสัตว์น้ำ ความประสงค์ยิ่งใหญ่คงอยู่ที่จะสงวนพันธุ์สัตว์น้ำไว้ให้มีพอกินพอใช้เท่านั้นเอง เพราะถ้าปล่อยให้จับในที่บางแห่งซึ่งเป็นปลาเพาะพันธุ์หรือใช้เครื่องมือบางชนิดที่ใหญ่โตเกินไป สัตว์น้ำก็มีแต่จะวอดวายให้มีพอใช้พอกิน ความประสงค์ของพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมุ่งไปในทางนี้ มิได้มีการจำกัดให้สิทธิในการจับสัตว์น้ำเป็นของคนไทยโดยฉะเพาะ จะเทศหรือไทยก็จับสัตว์น้ำได้ตาม

ราชบัญญัติอากรค่าน้ำเหมือนกันทั้งนั้น และใครก็ตาม ถ้าใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำโดยมิได้รับอนุญาต ย่อมมีความผิดตามพระราชบัญญัติได้เหมือนกันทั่วทุกคน ส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ เป็นกฎหมายใหม่ออกมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ มีความประสงค์จะห้ามมิให้คนต่างด้าวนำเรือเข้ามาจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม ทั้งนี้เพื่อสงวนสิทธิไว้สำหรับคนไทยโดยเฉพาะ ความมุ่งหมายต่างกัน ดังนี้ จึงไม่น่าจะลบล้างกันได้ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำเกี่ยวกับฐานะการณ์ใหม่ จึงไม่มีกฎหมายเก่าฉบับใดที่จะมาเกิดขัดแย้งถูกลบลงไปได้ ข้อสำคัญในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำไม่มีบทบัญญัติให้ยกเลิกกฎหมายอะไรเลย ไม่ว่าโดยตรงด้วยการระบุชื่อลงไว้ หรือด้วยการให้ยกเลิกไปโดยขัดแย้ง เป็นหลักที่จะไม่เสียแรงระลีกเปล่านั้น กฎหมายจะถูกยกเลิกไปได้ก็แต่ด้วยอำนาจแห่งกฎหมายเท่านั้น เมื่อไม่มีบทในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำให้ยกเลิกพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำโดยตรงหรือโดยทางอ้อมด้วยประการใด พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำก็ยังคงเป็นกฎหมายที่ใช้ได้

บางท่านมีความเห็นว่า ด้วยผลของพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนเรือจับสัตว์น้ำสยามที่ออกมากับพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น เรือไทยที่ได้เสียค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแล้วไม่ต้องเสียค่าภาษีเครื่องมือจับสัตว์น้ำที่ใช้ในเรือนั้นอีก เพราะมิฉะนั้นก็จะเป็นการภาษีสองซ้ำ ด้วยเหตุนี้จึงต้องเข้าใจว่า กฎหมายใหม่มีผลลบล้างพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำเสียบ้างแล้ว ในส่วนที่เกี่ยวกับการเก็บภาษีเครื่องมือจับสัตว์น้ำนั้น นี่แสดงว่าจะนำเอาพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาใช้ในเรื่องที่คนต่างด้าวใช้เรือจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามไม่ได้ ต้องบังคับไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำโดยเฉพาะ ความเห็นดังนี้อาจมีทางแย้งได้ โดยที่ว่าเรือจับสัตว์น้ำสยามซึ่งได้เสียค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแล้วไม่ต้องเสียค่าภาษีเครื่องมือนั้น ความจริงไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ดังนั้น ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนเรือจับสัตว์น้ำสยามก็หาได้บัญญัติไว้ว่าเรือไทยที่จดทะเบียนแล้ว จะไม่ต้องเสียค่าภาษีเครื่องมือจับสัตว์น้ำ อันที่จริงการบังคับให้จดทะเบียนเรือนั้น ก็เพื่อจะเปิดโอกาสให้เจ้าพนักงานหาสถิติและตรวจดูว่าเรื่อนั้นจะใช้ได้โดยปลอดภัยหรือไม่ โดยเฉพาะถ้าเป็นเรือทะเลด้วยแล้ว ถ้าไม่ได้รับการตรวจเสียให้ตี อาจพาเอาชีวิตลูกเรือและทรัพย์สินของไปทิ้งทะเลเสียเปล่า ๆ การจดทะเบียนหรือมีความมุ่งหมายไปในทางนี้มากกว่า ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บในการนี้ ก็เพื่อخذใช้เป็นค่าที่ให้เจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญมาตรวจเรื่อนั้นเอง เป็นคนละเรื่องกับค่าภาษีค้ำเครื่องมือจับสัตว์น้ำดังกล่าวแล้ว ซึ่งเก็บเอาจากผู้ประกอบอาชีพในทางจับสัตว์น้ำ และเก็บเอามากหรือน้อยตามแต่ชนิดของเครื่องมือที่จะใช้ทำการจับสัตว์น้ำได้มากหรือน้อยแล้วแต่ปริมาณ เป็นภาษีในการค้าอาชีพละเอียด ๆ ไม่เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนเรือแต่อย่างใด จึงไม่มีทางที่จะลบล้างพิทกถอนกันไปได้ ถึงจะอย่างไรก็เกี่ยวกับเรือไทย ไม่เกี่ยวกับเรือของคนต่างด้าว ไม่มีอะไรค้ำครองให้คนต่างด้าวรอดพ้นไปจากบทบังคับของพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำได้ จริงอยู่มีรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับเรื่องนี้ แสดงความประสงค์ของสมาชิกบางท่านที่ไม่ต้องการจะให้เรือไทยต้องเสียค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสองซ้ำตามพระราช-

บัญญัติเดินเรือในน่านน้ำสยามและพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนเรือจับสัตว์น้ำสยาม แต่อย่างมาก็เป็นแต่จะขอให้ยกเว้นการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติการเดินเรือต่างหาก หาได้ขอยกเว้นค่าภาษีเครื่องมือจับสัตว์น้ำตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำไม่

หากคนต่างด้าวที่ใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำโดยมิได้รับอนุญาตจะไม่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำแล้ว ผลอาจมิได้แปลก ๆ เพราะความผิดฐานใช้เครื่องมือโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาตรา ๑๘ นั้น มีโทษจำคุกกำหนดไว้ไม่เกิน ๖ เดือน ปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท แต่โทษฐานใช้เรือต่างประเทศทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำมาตรา ๕, ๑๐ นั้น สำหรับลูกเรือคงมีแต่โทษปรับเพียงไม่เกิน ๕๐ บาท หากมีโทษจำคุกไม่ ฉะนั้นถ้าจะถือว่าพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำไม่ใช้บังคับในเรื่องใช้เรือจับสัตว์น้ำแล้ว คนต่างด้าวที่ใช้เครื่องมือซึ่งมิได้รับอนุญาตทำการจับสัตว์น้ำโดยไม่ได้ใช้เรือ ได้สัตว์น้ำไปเป็นจำนวนเล็ก ๆ น้อย ๆ คงมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาตรา ๑๘ ซึ่งมีโทษสูงกว่า ตรงกันข้ามถ้าคนต่างด้าวใช้เครื่องมือที่ไม่ได้รับอนุญาตเหมือนกัน แล้วยังแถมใช้เรือที่มีสัญชาติต่างประเทศทำการจับสัตว์น้ำด้วย ซึ่งอาจบรรทุกเอาสัตว์น้ำไปได้จำนวนมากกว่ามากนั้น สำหรับลูกเรือกลับจะมีโทษเบากว่าตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ จึงน่าจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติทั้งสองไม่ได้ยกเลิกหรือลบล้างกันเลย

มีข้อที่น่าสังเกตอยู่ด้วยว่า เขตต์จับสัตว์น้ำสยามตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น อาจกว้างขวางกว่าอาณาเขตต์น่านน้ำในทะเลภายใต้อธิปไตยของสยามแล้ว ตามกฎหมายระหว่างประเทศอาจมีอยู่เพียง ๓ ไมล์วัดจากฝั่งออกไป นอกนั้นไปเป็นทะเลกลางไม่อยู่ใต้อธิปไตยของประเทศใด แต่วิเคราะห์ศัพท์เขตต์จับสัตว์น้ำสยามหาได้จำกัดเช่นนั้นไม่ กลับบัญญัติกว้างว่าถึงเขตต์น่านน้ำสยามหรือน่านน้ำอื่นใด ซึ่งรัฐบาลสยามใช้อยู่หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการจับสัตว์น้ำ โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่า มีขอบเขตต์ตามกฎหมายท้องถิ่นหรือธรรมเนียมประเพณีหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญาทางพระราชไมตรี หรือด้วยประการใด ๆ เกี่ยวกับเขตต์จับสัตว์น้ำนั้น ประเทศหนึ่งอาจซื้อหรือเช่าสิทธิให้พลเมืองของตนเข้าไปทำการจับสัตว์น้ำในอาณาเขตต์น่านน้ำของอีกประเทศหนึ่งก็ได้ จึงไม่ได้หมายความว่าประเทศจะมีสิทธิหวงห้ามการจับสัตว์น้ำได้แต่ภายในอาณาเขตต์น่านน้ำ ๓ ไมล์ของตนเองเท่านั้น

มาตรา ๒๘ ทวิ บุคคลใดเป็นเจ้าของเรือ ใช้หรือยอมให้ใช้เรือของตนทำการประมง หรือเพื่อทำการประมงจนเป็นเหตุให้มีการละเมิดน่านน้ำของต่างประเทศ และทำให้คนประจำเรือหรือผู้โดยสารไปกับเรือต้องตกค้างอยู่ ณ ต่างประเทศ บุคคลนั้นมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณากำหนดค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อันเกิดจากการละเมิดน่านน้ำของต่างประเทศซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งมีจำนวนไม่เกินเจ็ดคน ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยดังกล่าว

ในกรณีที่ไม่สามารถแจ้งคำวินิจฉัยแก่บุคคลตามวรรคหนึ่ง เพราะไม่พบตัวบุคคลดังกล่าว หรือไม่มีผู้โดยมรับแทน ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการแล้ว ในเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ส่งคำวินิจฉัยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือปิดคำวินิจฉัยไว้ในที่เห็นได้ง่าย ณ สำนักงาน ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ของบุคคลดังกล่าว โดยมีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นพยานในกรณีนั้น

* (ยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกา)

มาตรา ๒๙ เครื่องมือในพิภตซึ่งได้รับอนุญาตในท้องที่จังหวัดใดแล้ว ถ้าบุคคลใดประสงค์จะนำไปใช้ทำการประมงในท้องที่จังหวัดอื่น ซึ่งจะต้องเสียเงินอากรสูงกว่า จะต้องเสียเงินอากรเพิ่มเติมให้ครบตามอัตราในท้องที่นั้นเสียก่อนจึงจะใช้เครื่องมือนั้นได้

* (ยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกา)

มาตรา ๓๐ บุคคลใดประสงค์จะทำการประมงในที่อนุญาต ต้องขออนุญาตและเสียเงินอากรตามพระราชบัญญัตินี้ และเงินซึ่งผู้รับอนุญาตที่จะต้องชำระโดยการว่าประมุขให้ถือว่าเป็นเงินอากรตามพระราชบัญญัตินี้

รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศยกเว้นไม่ต้องเสียเงินอากรค่าอนุญาตในที่อนุญาตรายตัวบุคคลได้ในกรณีเช่นว่านี้ให้ถือว่าได้รับอนุญาตแล้ว

* (ยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกา)

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้บุคคลใดตั้งหรือปัก หรือสร้างเครื่องมือประจำที่ลงในที่สาธารณ-
ประโยชน์ ส่วนที่จับสัตว์น้ำอื่น ๆ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการเช่นนั้น โดยมีได้รับอนุญาตจาก
พนักงานเจ้าหน้าที่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๔๕/๒๔๕๔

พ.ร.บ. การประมง

จำเลยขออนุญาตตั้งรั้วไซมาน ประมงอำเภอได้ปักกรวยเขตให้แล้ว แต่จำเลยไม่ทำตามที่
เจ้าพนักงานกำหนดให้ทำกลับปักเสารั้วไซมาน รุกล้ำปิดทางน้ำเสียหมด ดังนี้จำเลยมีความผิดตาม
พ.ร.บ. การประมง ๒๔๕๐ มาตรา ๓๑, ๖๑

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๓๔๕/๒๔๕๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๕๔

ความอาญา

อัยการสมุทรสาคร

โจทก์

ระหว่าง

นายกุ่ม สายแสง ที่ ๑ นายส่ง เครื่องมาก ที่ ๒

นายอ้อ สุดดี ที่ ๓ นายทิพย์ ศรีสาคร ที่ ๔

จำเลย

เรื่อง ปักสร้างเครื่องมือประมงที่ลงในร่องน้ำและกีดขวางทางหลวง

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน

พุทธศักราช ๒๔๕๓

โจทก์หาว่า จำเลยทั้ง ๔ คนได้บังอาจปักเสาปักรั้วไซมาน เป็นเครื่องมือจับสัตว์น้ำประจำ
ที่ รุกล้ำลงไปในเรื่องน้ำ ทางหลวง และที่สาธารณประโยชน์ โดยไม่มีอำนาจที่จะทำได้ ขอให้ลงโทษ
ตามพระราชบัญญัติการประมง และกฎหมายลักษณะอาญา

จำเลยทั้ง ๔ คนให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิจารณา เห็นว่า พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาต และออกอาชญาบัตรให้จำเลย
ทำรั้วไซมานในเรื่องน้ำได้แล้ว จำเลยยอมทำลงได้ไม่มีความผิด พิพากษายกฟ้องปล่อยจำเลย

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ฟังว่า ที่ปากอ่าวจังหวัดสมุทรสาคร มีร่องน้ำทางเดินเรือกว้าง ๕๐ วา
หลักฐานพยานของโจทก์ฟังได้โดยปราศจากการสงสัยว่า จำเลยทั้ง ๔ คนได้ทำรั้วไซมานปิดกั้นร่องน้ำ
อันเป็นทางสาธารณประโยชน์นั้นเสีย ที่จำเลยเปิดทางน้ำกว้าง ๗๐ วา ในภายหลังนั้น ไม่ช่วยให้

จำเลยพ้นผิดไปได้ เพราะเป็นการภายหลังที่การกระทำผิดของจำเลยสำเร็จแล้ว พิพากษากลับจำเลย มีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พุทธศักราช ๒๔๙๐ มาตรา ๖๑ ให้ปรับคนละ ๑๐๐ บาท ไม่เสียค่าปรับจัดการตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๘

นายคู่ นายอ้อ นายทิพย์ จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาได้ความว่า ที่ปากอ่าวจังหวัดสมุทรสาคร มีผู้ตั้งรั้วไซ้มาจับปลากันหลายสิบเจ้าของ คณะกรรมการจังหวัดและอำเภอได้ประกาศให้ผู้ทำรั้วไซ้มาเปิดทางน้ำไว้สำหรับเรือเดินกว้าง ๑๒ เส้น ต่อมาข้อมทางเรือเดินแคบลง คงเหลือ ๕๐ วา ข้อเท็จจริงสำหรับคดีนี้ฟังได้ว่า จำเลยร้องขออนุญาตตั้งรั้วไซ้มาจับปลา ประมงอำเภอคือนายภิรมย์ได้ออกไปปักกรวยเขตให้จำเลยทำรั้วไซ้มาจับปลา มีทางน้ำไว้กว้าง ๕๐๐ วา แต่จำเลยไม่ปักไม้ทำรั้วไซ้มาตามนายภิรมย์ปักกรวยเขตให้ จำเลยได้ปักปักรั้วไซ้มาชิดกันปิดกันทางน้ำ ๕๐ วานั้นเสียทั้งหมด เรือยนต์ที่นายอำเภอและเจ้าพนักงานอื่นแล่นไปตรวจฐานที่เกิดเหตุ ต้องแล่นแหวกเสาไม้รวกปักรั้วที่จำเลยปัก เจ้าพนักงานเรียกจำเลยไปอำเภอเพื่อทำการสอบสวนฟ้องร้อง จำเลยจึงร้องปักรั้วไซ้มาออกดังนี้ เห็นได้ว่า การทำรั้วไซ้มา อาจจะทำให้ใหญ่เล็กเกินบริเวณเนื้อที่มากน้อยอย่างไรก็ได้ จำเลยร้องเสาเปิดทางน้ำกว้าง ๗๐ วาแล้วก็ดี จำเลยก็ยังคงทำการจับปลาได้ต่อมา ตามพระราชบัญญัติการประมง พุทธศักราช ๒๔๙๐ มาตรา ๓๑ บัญญัติห้ามไว้ไม่ให้ตั้งหรือปักหรือสร้างเครื่องมือประจําที่ ลงในที่สาธารณประโยชน์ ส่วนที่จับสัตว์น้ำอย่างอื่น ก็ห้าม มิให้ทำโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เรื่องนี้นายภิรมย์ก็ได้ปักกรวยเขตให้จำเลยเปิดทางน้ำสาธารณประโยชน์ไว้กว้าง ๕๐ วา จำเลยไม่ทำตามเจ้าพนักงานกำหนดให้ทำ จำเลยกลับปักเสารั้วไซ้มาของจำเลย รุกล้ำ ปิดทางน้ำนั้นเสียทั้งหมด จำเลยจึงต้องมีความผิดศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว ฎีกาของจำเลยฟังไม่ขึ้น

พร้อมกันพิพากษายืน

นาถปริญญา

ป. ปัตตพงศ์

ตุลยัทธน์ชานันต์

พ.ร.บ. การประมง

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยสร้างเครื่องมือประจำที่โดยวางกร่ำลงในหนอง โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง ๒๕๕๐ มาตรา ๓๑, ๖๑ ดังนี้ แม้ศาลจะสอบโจทก์ ๆ แลลงว่ากร่ำที่จำเลยวาง คือเอาผักกับหนามไปไว้ในน้ำเพื่อให้ปลาอาศัยแล้วใช้วนล่อมจับปลา จำเลยยังมีได้จับปลา ถ้าจะจับปลาต้องเอาวนมาล่อมที่กร่ำที่ดี ศาลก็จำเป็นต้องให้โจทก์นำสืบตามฟ้องก่อน เพราะข้อที่โจทก์จะสืบมีว่ากร่ำที่จำเลยวางเป็นเครื่องมือประจำที่ ซึ่งมีความหมายกว้างขวาง หากใช้จะจำกัดอยู่เพียงที่โจทก์แถลงไม่ จะด่วนงดสืบพยานโดยฟังข้อเท็จจริงเฉพาะตามที่โจทก์แถลงหาได้ไม่

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๘๓๖, ๑๘๓๗, ๑๘๓๘/๒๕๕๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ความอาญา

อัยการพระนครศรีอยุธยา	โจทก์
ระหว่าง	
นายเทียบ จำนงคักกิจ	จำเลย
อัยการพระนครศรีอยุธยา	โจทก์
ระหว่าง	
นายหมูน ผลเพียร	จำเลย
อัยการพระนครศรีอยุธยา	โจทก์
ระหว่าง	
นายตัน ผลทิพย์	จำเลย

เรื่อง ผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔

สามสำนวนเป็นคดีเกี่ยวพันกัน พิจารณาพิพากษารวมข้อหาว่ามี จำเลยแต่ละสำนวนสร้างเครื่องมือประจำที่ โดยวางกร่ำลงในหนองโดยไม่ได้รับอนุญาตพนักงานเจ้าหน้าที่ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๓๑, ๖๑

จำเลยแต่ละสำนวนให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นให้โจทก์จำเลยแถลงข้อเท็จจริงบางประการ แล้วฟังว่า จำเลยเอาผักและหนามวางไว้ในน้ำให้ปลาอาศัย ปลาเข้าได้ออกได้ ไม่เป็นการล่อปลา การวางผักและหนามที่เรียกว่ากร่ำนั้นไม่ใช่เครื่องมือประจำที่ตามความแห่งพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๑๒) สั่งงดสืบพยานโจทก์จำเลยพิพากษาให้ยกฟ้อง

พิพากษาให้ยกฟ้อง

ศาลอุทธรณ์ให้ยกคำพิพากษาศาลชั้นต้น ย้อนสำนวนให้ทำการพิจารณาพิพากษาใหม่ จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาปรึกษาคดีแล้ว โจทก์ฟ้องว่า จำเลยสร้างเครื่องมือประจำที่โดยวางกร่ำ โจทก์แถลงว่า กร่ำที่จำเลยวาง คือ เอาผักกับหนามไปไว้ในน้ำเพื่อให้ปลามาอาศัย แล้วใช้อวนล้อมจับปลา จำเลยยังมีได้จับปลา ถ้าจะจับปลาต้องเอาอวนมาล้อมที่กร่ำ อวนที่จะล้อมนั้นไม่ผูกขึงติดกับกร่ำ

ที่กล่าวนี้เป็นคำแถลงของโจทก์ แต่ข้อที่โจทก์ต้องการนำสืบมิได้จำกัดอยู่แค่คำแถลงที่กล่าวนี้ ข้อที่โจทก์ต้องการนำสืบมีว่า “กร่ำที่จำเลยวางเป็นเครื่องมือประจำที่” เครื่องมือประจำที่นั้น หมายความว่า เครื่องมือทำการประมงซึ่งใช้วิธีลงหลักปักผูกขึงรั้งถ่วง หรือวิธีอื่นใดอันทำให้เครื่องมือนั้นอยู่กับที่ในเวลาทำการประมง

เครื่องมือทำการประมงคืออะไร ทำการประมงคืออะไร ยังมีความหมายพิศดารต่อไปอีก เพราะฉะนั้น ข้อที่โจทก์ต้องการนำสืบจึงกว้างขวาง ไซ้จะจำกัดอยู่เพียงการนำเอาผักกับหนามไปทิ้งไว้ให้ปลาอาศัยเท่านั้นหาไม่ได้ ข้อที่โจทก์ต้องการนำสืบ ถ้าเป็นความจริง ก็จะเป็นเหตุหนึ่งซึ่งทำให้จำเลยต้องรับโทษข้อที่โจทก์ต้องการนำสืบนี้จำเลยไม่รับ เพราะฉะนั้นการที่ยกฟ้องโจทก์โดยสั่งงดไม่ให้โจทก์นำสืบตามที่โจทก์ต้องการจะนำสืบ ศาลนี้จึงไม่เห็นฟ้อง ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยชอบแล้ว

พิพากษายืน

ศิลปสิทธิวิวินิจฉัย

ป. ปัตตพงศ์

นาถปริญญา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๑๑-๑๐๒๘/๒๔๕๕ (ฎีกาย่อ)

(อัยการหนองคาย โจทก์ นายสิงห์ ราชภัคดี ฯลฯ จำเลย)

พ.ร.บ. การประมง

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยใช้เครื่องมือประจำที่ทำการจับสัตว์น้ำในที่สาธารณประโยชน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ปรากฏว่าแพลดุงใหญ่ที่จำเลยใช้ทำการจับปลา มีลักษณะเป็นแพต่อเคลื่อนที่ไปมาได้ เวลาทำการจับปลาตามปกติก็ไม่ต้องลงหลักปักผูก ชิ่ง รั้ง ถ่วง หรือใช้วิธีอื่นให้แพอยู่กับที่ เพราะตามปกติจับปลาในที่น้ำนิ่ง และตามข้อเท็จจริงที่ศาลฟังมาก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยได้ลงหลักปักผูกแพให้อยู่กับที่ในเวลาทำการประมง ในลักษณะอันจะพอให้ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือประจำที่ ดังนี้คดียังไม่พอที่จะชี้ขาดว่าจำเลยได้ใช้เครื่องมือประจำที่ทำการประมงดังฟ้อง ศาลต้องพิพากษายกฟ้อง

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยใช้เครื่องมือประจำที่ทำการจับสัตว์น้ำในลำห้วยหลวง อันเป็นที่สาธารณประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๔, ๓๑, ๖๑, ๖๔, ๗๗

ศาลชั้นต้นพิจารณาคดีทั้ง ๑๘ สำนวนนี้รวมกันแล้วพิพากษาว่า การใช้แพลดุงใหญ่จับปลา โดยปกติจับในที่น้ำนิ่ง แพลลอยอยู่กับที่ไม่ต้องลงหลักปักผูก ชิ่ง รั้ง ถ่วง หรือใช้วิธีอื่นใดให้แพอยู่กับที่ หากจะมีการปักหลักให้แพอยู่กับที่เวลาทำการประมง ก็เป็นการทำเพิ่มเติม หรือในขณะลมพัดจัด ซึ่งเป็นเรื่องผิดปกติ ไม่ใช่ลักษณะธรรมดาของแพลดุงใหญ่ จึงไม่มีลักษณะเป็นเครื่องมือประจำที่ พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๔ (๑๒) บัญญัติว่า เครื่องมือประจำที่หมายความว่า เครื่องมือทำการประมง ซึ่งใช้วิธีลงหลักปัก, ผูก, ชิ่ง, รั้ง, ถ่วง, หรือวิธีอื่นใดอันทำให้เครื่องมือนั้นอยู่กับที่ในเวลาทำการประมง แพลดุงใหญ่ที่จำเลยใช้ทำการจับปลาในคดีนี้ปรากฏว่ามีลักษณะเป็นแพต่อเคลื่อนที่ไปมาได้ เวลาทำการจับปลาตามปกติก็ไม่ต้องลงหลักปักผูก ชิ่ง รั้ง ถ่วง หรือใช้วิธีอื่นให้แพอยู่กับที่ เพราะตามปกติจับปลาในที่น้ำนิ่ง ทั้งตามข้อเท็จจริงที่ศาลอุทธรณ์ฟังมานั้นก็ไม่ปรากฏว่า จำเลยในคดีนี้ได้ลงหลักปักผูกแพให้อยู่กับที่ในเวลาทำการประมงในลักษณะอันจะพอให้ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือประจำที่ดังโจทก์ฟ้องแต่อย่างใด คดีจึงยังไม่พอที่จะชี้ขาดว่าจำเลยได้ใช้เครื่องมือประจำที่ทำการประมงดังฟ้อง จึงพร้อมกันพิพากษา

(ถัดพฤติกรรมการประมง, ธรรมชาติ, นนทบัญญัติ.)

มาตรา ๓๒ รัฐมนตรีหรือข้าหลวงประจำจังหวัดโดยอนุมัติรัฐมนตรีเฉพาะภายในเขต
ท้องที่ของตน มีอำนาจประกาศกำหนดได้ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดขนาดตาและระยะช่องเครื่องมือทำการประมงทุกชนิด กำหนดขนาด ชนิด
จำนวน และส่วนประกอบของเครื่องมือทำการประมงที่อนุญาตให้ใช้ในที่จับสัตว์น้ำ
- (๒) กำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด
- (๓) กำหนดระยะที่ตั้งเครื่องมือประจำที่ให้ห่างกันเพียงใด
- (๔) กำหนดวิธีใช้เครื่องมือทำการประมงต่าง ๆ
- (๕) กำหนดฤดูปลาที่มีไข่และวางไข่เลี้ยงลูก กำหนดเครื่องมือที่ใช้และกำหนดวิธีทำ
การประมงในที่จับสัตว์น้ำใด ๆ ในฤดูดังกล่าว
- (๖) กำหนดชนิด ขนาด และจำนวนอย่างสูงของสัตว์น้ำที่อนุญาตให้ทำการประมง
- (๗) กำหนดมิให้ทำการประมงสัตว์น้ำชนิดใดโดยเด็ดขาด

คำพิพากษาที่ ๓๒๖ พ.ศ. ๒๔๘๑

พระราชบัญญัติ อกรค่าน้ำ สิทธิจับสัตว์น้ำ อาญาริบทrophy วิธีพิจารณา
อาญา สิบบนนำจับ ฎีกาคัดค้านอำนาจศาล สนธิสัญญา

คนต่างด้าวนำเรือและอวนเข้ามาจับสัตว์น้ำในบริเวณเกาะซึ่งเป็นอาณาเขตต์สยามอยู่ห่างฝั่ง ๒๐ ไมล์ ถึงแม้ไม่มีคนอยู่ และกรรมการอำเภอไม่เคยไปที่เกาะนั้นก็ดี ต้องมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ และพระราชบัญญัติอกรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติอกรค่าน้ำ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนัก

การริบทrophyผู้ที่กระทำผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามนั้น ต้องริบทตามพระราชบัญญัตินั้น ซึ่งที่บัญญัติไว้ต่างหากจากกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๗

ในกรณีที่โจทก์ขอให้จำเลยใช้ค่าสิบบนนำจับนั้น ต้องปรากฏว่า พนักงานได้จ่ายหรือได้มีสัญญาจะจ่ายเงินค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับ และถ้าตามบทกฎหมายมิได้กำหนดอัตราค่านำจับไว้ โจทก์ต้องระบุมาว่าขอให้จำเลยรับผิดชอบเท่าใด ทั้งต้องขอมาแต่ในศาลชั้นต้น มิฉะนั้นศาลฎีกาไม่บังคับให้

คดีที่คนในบังคับญี่ปุ่นเป็นจำเลย เกิดขึ้นภายหลังวันยกเลิก และศาลล่างทั้งสองตัดสินต้องกันให้รับจำเลยเป็นเงิน ๑๐๐ บาทนั้น จำเลยฎีกาได้แต่จะเพาะในปัญหาข้อกฎหมาย การคัดค้านว่าผู้พิพากษาหนึ่งพิจารณาไม่ครบคณะนั้น ต้องคัดค้านเสียแต่ศาลชั้นต้น จำเลยเป็นคนบังคับญี่ปุ่น นำเรือจากสิงคโปร์เข้ามาจับปลาที่บริเวณเกาะรอกห่างจากเกาะประมาณ ๓๐๐-๔๐๐ เมตร เกาะรอกอยู่ห่างฝั่งประมาณ ๒๐ ไมล์ เป็นเกาะไม่มีคนอยู่ กรรมการอำเภอไม่เคยไปที่เกาะนี้ จำเลยและ ต. ผู้ร้องอ้างว่าเรือที่ใช้จับปลา จำเลยเช่าจากผู้ร้อง ๆ ไม่ได้รู้เห็นเป็นใจด้วย ในการเข้ามาจับปลารายนี้

ศาลชั้นต้นฟังว่าจำเลยเข้ามาจับปลาในน่านน้ำสยาม ให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕-๑๐ ให้ปรับ ม. ผู้ควบคุมเรือ ๕๐๐ บาท จำเลยอื่นคนละ ๕๐ บาท ของกลางตามบัญชีท้ายฟ้องให้รับทั้งสิ้น

ศาลอุทธรณ์ตัดสินแก้ให้ปรับ ม. ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ จำเลยอื่นปรับตามพระราชบัญญัติอกรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ และให้เสียค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับอีกคนละ ๕ บาท ฐญี่ปุ่นคืนแก่ผู้ร้องไป นอกนี้คงยืนตามศาลชั้นต้น

ศาลฎีกาตัดสินแก้ศาลอุทธรณ์จะเพาะค่าบำเหน็จนำจับ ให้ยกเสีย

คำพิพากษาที่ ๓๒๖ พ.ศ. ๒๔๘๑

ศาลฎีกา

วันที่ ๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑

ผู้พิพากษาศาลฎีกาได้ตรวจฎีกาจำเลย และผู้ร้องคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์
อัยการจังหวัดตรัง โจทก์

คดีระหว่าง

นายมियाชิโรโกซากะ นายวิงะรามาชอ นายองาริกาชิน นายวีฮาระเซย์ นายอ-
งาริกาวาตา นายยามากาวาไซวะยู นายนาคาโชนิกามิกิจิ นายตามาชิโรโตคาเบะ
นายอุยหะรากามะสุเกะ นายเวหะราเสหะวะ นายนามาชิโรชิซิง นายวิอุन्छิ-
ชานชู นายโอชิโรกะบิกิจิ นายโอชิโรอิงเอ นายเวหะระตะเก นายเวหะรายิคะ
นายนิชิหิระมาโซ นายอาระชิโรกามิกิจิ นายตมพิโรฮอนเซ นายกานาชิโด
นายเอซิกิเตงเย นายชิมะบุโกโกลโซอิชิ นายอุยหะระกามิยะ นายตะกะเทิเด็ย-
อะกิ นายกานีชิโรเทหิ นายโตเคชิโกยิโน นายอุยหะระมุเส นายอิตอกาซูกามิโอะ
นายโปซิงกิชิ นายกานาชิโรเรดามะโย นายคานาชิโรคามิมาชิ นายวีฮาระไร-
โตคา นายโอชิโรชิตาโร นายคาซิงชิน นายตามาชิโรชิโก นายคาซิงโร นายวีฮาระ
ราตามจิ นายโอชิโรโยโร นายอุยมามันยี นายอุยหะระกะนา นายอุยอุยฮาระกุนิมัด
นายอุยสาโตโรโซ นายโตงุจิ นายสุมานามงโก นายมายีคินาซากิกิจิ นายโอชิ-
โรโอชิ นายอุยฮาระคามิตะโร นายโอชิโรกามาตาโร นายกานาชิโรกามิยู
บังคับญี่ปุ่น

จำเลย

นายคูกุเซโอชิโร บังคับญี่ปุ่น

ผู้ร้อง

เรื่อง ผิดพระราชบัญญัติจับสัตว์น้ำในเขตค่าน่าน้ำสยาม

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ เวลากลางวัน จำเลยเหล่านี้รวม ๔๔ คน เป็นชาติและบังคับญี่ปุ่น ซึ่งเป็นคนต่างด้าว ได้บังอาจสมคบกันใช้เรือยนต์ ๑ ลำ เรือสำปั้น ๔ ลำพร้อมด้วยเครื่องมือสำหรับจับสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นเรือที่มีสัญชาติต่างประเทศ และมีคนประจำเรือมีคนไทยบังคับญี่ปุ่น ซึ่งเป็นคนต่างด้าวทั้งหมดมาจากสิงคโปร์ ซึ่งเป็นเมืองต่างประเทศเข้ามาทำการจับสัตว์น้ำที่ข้างเกาะรอก ซึ่งอยู่ในเขตจับสัตว์น้ำสยาม โดยไม่มีใบสำคัญแสดงการจดทะเบียน และไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน และได้มีนายมियाชิโรโกซากะ จำเลยที่ ๑ เป็นนายเรือ เหตุเกิดที่ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ในวันเวลาที่จำเลยกระทำผิดนั้นเอง นายเรือโท

ศิริผู้บังคับการเรือสารสินธุ์ กับพวกซึ่งเป็นเจ้าพนักงานกระทำการจับกุมตัวจำเลยได้พร้อมทั้งของกลาง ตามบัญชีท้ายฟ้อง ซึ่งจำเลยมิไว้ใช้ในการกระทำความผิด และปลาซึ่งได้มาจากการกระทำความผิด นำส่งเจ้าพนักงานกรมการอำเภอกันตั้งทำการสอบสวน จำเลยทุกคนให้การรับสารภาพ ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕ และ ๑๐ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติมปี พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ พระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียน และออกใบอนุญาตสำหรับจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๓๒ อนุมาตรา (ข) และพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ปี ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘-๑๙ และกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๖๓ กับให้รับของกลางตามบัญชีท้ายฟ้องทั้งหมดด้วย

เมื่อศาลจังหวัดตรังได้รับฟ้องแล้วได้สอบถามคำให้การจำเลยทุกคน จำเลยให้การรับตามฟ้องว่า นายมियाชิโรโกซากะ ได้คุมเรือยนต์ชื่อ โตกิอิมารุ เบอร์ ๑ และจำเลยอื่น ๆ ได้เข้ามาทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์น่านน้ำสยามจริง แต่ว่าคนเรือยนต์ ๗ คน คือ นายมियाชิโรโกซากะ นายเรือนายอานารีกาซึน นายโอชิโรกะบิกิจิ นายกานาชิโรคามิยู นายอุยฮาราคามิตะโร นายโอชิโรกามาตาโร นายอุยหะวากะนา ไม่ได้ลงมือในการจับปลาด้วย กับให้การต่อไปว่าพวกจำเลยได้ทำการจับปลาทางเขตต์พม่า กลับมาตามทางที่เกิดเหตุน้ำมันจะหมดจึงปล่อยเรือสำปั้น ๔ ลำไว้ และเรือยนต์ได้กลับไปเอาน้ำมันที่สิงคโปร์ ได้นำมันแล้วกลับมาถึงที่เกิดเหตุ พวกคนเรือได้จับปลาในน่านน้ำสยามจริง ที่จับเพราะไม่มีอาหารกิน เมื่อคนเรือให้การแล้ว โจทก์ขอสืบพยานประกอบว่า นายเรือและคนเรือได้รู้เห็นในการกระทำความผิดนั้น และเมื่อเจ้าพนักงานเข้ามาจะจับกุมเรือยนต์ ได้พาเรืออื่นหนีไปด้วยกัน ถึงวันพิจารณาจำเลยแต่งทนาย ๆ ขอร้องเลื่อนคดีไป โดยแสดงว่าทนายยังไม่พบปะกับจำเลยทั้งหมด ไม่มีโอกาสเตรียมตัวต่อสู้คดี เพื่อความยุติธรรมแก่จำเลย ศาลเลื่อนคดีไป ๘ วัน ถึงวันพิจารณาจำเลยยื่นคำร้องขอแก้คำให้การเดิมว่า จำเลยได้จับสัตว์น้ำนอกเขตต์น่านน้ำสยาม จำเลยไม่ควรมีความผิด นายมियाชิโรโกซากะ และลูกเรือ รวม ๗ คนขอให้การปฏิเสธว่าไม่ได้ทำการจับสัตว์น้ำด้วย และนายยามากาวาโชวะยู ให้การเพิ่มเติมว่า เขาได้เช่าเรือยนต์และเรือสำปั้นของกลางนี้มาจากผู้มีชื่อไปทำการจับสัตว์น้ำ ทรัพย์สินตามบัญชีท้ายฟ้องหมายเลข ๑ ถึง ๔ และเลข ๗ ถึง ๑๖ เป็นของเจ้าของเรือ ในระหว่างพิจารณา เมื่อศาลสืบพยานโจทก์เสร็จแล้ว นายตุกุเซโอชิโรได้ยื่นคำร้องต่อศาลว่าผู้ร้องเป็นเจ้าของเรือ โตกิอิมารุ เบอร์ ๑ กับเรือสำปั้น ๔ ลำ นายยามากาวาโชวะยู ได้เช่าเรือยนต์และเรือสำปั้นของกลางไปทำการจับสัตว์น้ำตามใบอนุญาต ผู้ร้องไม่ได้สมคบหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายยามากาวาโชวะยู กับพวกเข้าทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์ตามที่โจทก์กล่าวหาเลยทรัพย์สินตามบัญชีท้ายฟ้องหมายเลข ๑ ถึง ๑๖ นอกจากหมายเลข ๕ ถึง ๖ เป็นของผู้ร้อง

ศาลจังหวัดตรังพิจารณา โจทก์นำนายเรือโทศิริ กระจ่างเนตร์ ผู้บังคับการเรือสารสินธุ์ และนายเรือโทมาลัย เอี่ยมรัตน์ ผู้ช่วยผู้บังคับการเรือเบิกความประกบกันว่า จำเลยจับปลาที่บริเวณ เกาะรอก ห่างเกาะประมาณ ๓๐๐-๔๐๐ เมตร ซึ่งเป็นน่านน้ำอยู่ในเขตต์ประเทศสยาม พะยานได้เห็น ตั้งแต่อยู่ห่างกันประมาณ ๓ ไมล์ โดยใช้กล้องส่องดู ในเวลานั้นเห็นแต่เรือรวมกันอยู่เป็นกลุ่ม พอเข้าไปใกล้ประมาณ ๑ ไมล์ ก็เห็นคนอยู่ในน้ำและคนบนเรือยนต์และเรือพ่วงกำลังพลุกพล่านกัน แล้วก็เห็นคนในน้ำขึ้นเรือและเรือสำปั้น ๔ ลำก็พ่วงเรือยนต์ลำใหญ่และพากันหนีไปทางทิศใต้ พะยานได้เปิดแตรและชักธงสัญญาณให้หยุด แต่เรือจำเลยไม่หยุด ได้ยิงปืนไปนัด ๑ ก็ไม่หยุด ภายหลังเห็นเรือยนต์ปล่อยเรือพ่วง ๔ ลำออก คงหนีไปแต่เรือยนต์ลำเดียว พะยาน คงไล่ตามไปอีก และยิงปืนไปอีก ๓ นัด จึงหยุดยอมให้จับโดยดี พะยานได้นำเรือเข้าเทียบและนายเรือโทมาลัย เอี่ยมรัตน์ กับทหารอีก ๕ คนได้ขึ้นจับยึดครานำเรือเข้าท่ากันตั้ง ส่วนนายเรือโทศิริได้นำเรือสารสินธุ์ไปพ่วงเรือสำปั้นอีก ๔ ลำนำไปที่เกิดเหตุได้ถ่ายรูปไว้ และให้ทหารเอาวนที่จำเลยลงไว้ขึ้น แต่เอาขึ้นไม่ได้ โดยตีนวนติดกับหิน จึงตัดเอามาเป็นของกลางแต่บางส่วน ชันอำเภอกทำการสอบสวนจำเลยให้การรับสารภาพโดยดีว่า ได้ทำการจับสัตว์น้ำในบริเวณเกาะรอกและรับว่าเป็นลูกจ้างของนายตุกกุเซโอซิโร นายตุกกุเซโอซิโรใช้ให้ไปทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์พม่า จำเลยและผู้ร้องนำ พะยานมาสืบว่านายยามากาวาโซวะยู ได้เข้าเรือยนต์และเรือสำปั้น ๔ ลำ ของนายตุกกุเซโอซิโรไปทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์พม่าตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๑๙๓๗ (พ.ศ. ๒๔๗๙) ตลอดมาจนถึงวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ จึงได้กลับจากเขตต์พม่า มาถึงเกาะโมฮีแถวที่เกิดเหตุน้ำมันจวนหมดลากเรือไปไม่ถึงสิงคโปร์จึงปล่อยเรือพ่วงไว้ใกล้เกาะแล้วเรือยนต์ไปเอาน้ำมันกลับมาถึงก็เห็นคนเรือสำปั้น ๔ ลำที่อยู่กำลังลงวนจับปลากันอยู่ ปลาที่จับได้ ๆ เอาบรรทุกในเรือยนต์ ๆ มาถึงประมาณ ๒ ชั่วโมงก็เห็นเรือลำหนึ่งแล่นตรงมา ไม่เห็นเครื่องหมายอย่างใด ไม่เห็นธงและไม่ได้ยินแตรสัญญาณ เข้าใจว่าเป็นเรือสลัดจึงพากันหนี หนีไม่พ้นจึงยอมให้จับ ภายหลังจึงทราบว่าเป็นเรือของสยาม และนายตุกกุเซโอซิโร นำสืบว่า ผู้ร้องไม่รู้เห็นในการจับปลา ไม่เกี่ยวข้องในการที่นายยามากาวาโซวะยูจับปลามาได้ การขายปลาทางสิงคโปร์ก็มีนายอุวิมะอุชิ นายโอซิโรกาเมสุเกะ เป็นผู้จัดการ จำหน่ายตลอดจนหาเครื่องใช้ในการจับปลาส่งไปให้และเสียค่าเช่าเรือ จำเลยนำสืบว่าที่จับปลาเป็นเขตต์น่านน้ำกลางไม่มีเจ้าของ แต่รับว่าที่จับปลาอยู่ใกล้กับเกาะโมฮี ซึ่งไม่มีในอาณาเขตต์แผนที่ของประเทศสยาม ศาลจังหวัดตรังเห็นว่าในข้อที่จำเลยจับสัตว์น้ำอยู่ในเขตต์น่านน้ำสยามหรือไม่นั้น โจทก์ได้แสดงแผนที่ที่เกิดเหตุว่า ที่จับปลาอยู่ใกล้กับเกาะรอกหรือเกาะโมฮีก็เรียก ตามแผนที่ฝรั่งเศสและอังกฤษหมายเลขที่ ๕๕ และหมายอักษร ญ. ที่โจทก์จำเลยส่งต่อศาล เมื่อเปรียบเทียบที่หมายสถานที่ที่รับตรงกันว่า เกาะรอก ก็คือ เกาะโมฮีนั่นเอง (ปู่โลดำมะลาญว่าเกาะ) และไม่มีทางสงสัยว่าเกาะรอกไม่อยู่ในเขตต์น่านน้ำสยามจำเลยไม่มีหลักฐานอะไรมาสนับสนุนข้อต่อผู้จำเลยว่า เกาะรอกหรือเกาะ

โมอีอยู่นอกเขตต์น่านน้ำสยาม จำเลยพยายามแกล้งว่าเกาะรอกไม่มีในแผนที่ของประเทศสยามโดยส่งแผนที่ที่พิมพ์ที่กรมแผนที่ต่อศาลหมายอักษร ต.ท. เมื่อไม่ปรากฏในแผนที่เช่นนั้นก็ให้ถือว่าไม่มีเลยนั้น เป็นการเถียงผืนข้อเท็จจริง เพราะเกาะรอกเป็นเกาะเล็กตั้งเช่นเกาะกระดาน ซึ่งเป็นเกาะใหญ่กว่า และอยู่ใกล้ ๆ กันยังไม่มีในแผนที่ของกรมแผนที่ ในแผนที่หมายอักษร ต. ก็ไม่รับรองว่าถูกต้องให้ใช้ไปพลางก่อนเท่านั้น เมื่อเกาะซึ่งเป็นวัตถุพะยานมีปรากฏอยู่ชัดเจนจำเลยจะอ้างว่าไม่มียอมฟังไม่ได้ ที่จับปลาอยู่ใกล้ไกลเกาะอย่างไร โจทก์ได้ส่งรูปถ่ายต่อศาลตามรูปจะเห็นชัดถึงท่อนลอยน้ำและคนกำลังทำการกู้วนอยู่ เห็นต้นไม้และหินที่เกาะชัดเจน เป็นการแสดงว่า ผู้ถ่ายได้ถ่ายใกล้เกาะ การถ่ายแต่ไกล แม้ถ่ายเข้าหาเกาะจะเห็นเกาะอยู่ใกล้ก็ตาม แต่จะเห็นภาพชัดเจนไม่ได้ที่นายเรือโทศิริและนายเรือโทมาลัย เบิกความถึงฐานที่จำเลยจับปลาต่างกันนั้น ก็คงเป็นด้วยพะยานเข้าใจความหมาย ของเกาะรอกนอก และเกาะรอกในก็ได้ เพราะที่เกิดเหตุใกล้เกาะรอกนอก และเกาะรอกใน พะยานตอบไม่หมายถึงเกาะไหน ทิศจึงต่างกัน จำเลยไม่มีหลักฐานอื่นใดมาแสดงเลย่ว่า ที่จับปลาอยู่ห่างเกาะประมาณ ๖-๗ ไมล์ การที่ชี้ตามแผนที่จึงฟังเอาเป็นแน่นอนไม่ได้ชั้นแรกจำเลยก็รับตลอดมาตั้งแต่อำเภอสอบสวน จนถึงศาลสอบถามปากคำของจำเลย ๆ ก็รับว่าที่จับปลาอยู่ในเขตต์น่านน้ำสยามจำเลยเพิ่งแก้คำให้การใหม่เมื่อมีทนายต่อสู้คดี ซึ่งเห็นได้ชัดแจ้งว่าเป็นข้อต่อสู้เกิดขึ้นภายหลัง เขตต์จับสัตว์น้ำสยามจะมีเพียงใด ถ้าตรวจดูตามบทวิเคราะห์ศัพท์ในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามมาตรา ๓ เขตต์จับสัตว์น้ำสยามหมายความว่า เขตต์น่านน้ำสยามหรือน่านน้ำอื่นใด ซึ่งรัฐบาลสยามใช้อยู่หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการจับสัตว์น้ำ โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่า มีขอบเขตต์ ตามกฎหมายท้องถิ่นหรือธรรมเนียมประเพณี หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือตามสัญญาทางพระราชไมตรี หรือด้วยประการใด ๆ ที่เหล่านั้นนับว่าอยู่ในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม เกาะรอกที่เกิดเหตุอยู่ห่างฝั่งแผ่นดินใหญ่ ๑๒ ไมล์ก็จริง แต่เกาะนี้เป็นของประเทศสยาม ซึ่งตามแผนที่ภาษาฝรั่งเศสโจทก์ส่งหมายเลข ๕๕ พิมพ์ปี ๑๙๒๐ ซึ่งได้รังวัดทำเมื่อปี ๑๘๙๐ ก็แสดงชัดมาช้านานว่าเกาะโมอี หรือเกาะรอกอยู่ในเขตต์สยาม โดยมีเครื่องหมายจุดแดง ๆ ล้อมรอบเหมือนเกาะของสยามเกาะอื่น ๆ ตามทางการปกครอง ขุนพิศาลสิมารักษ์นายอำเภอกันตั้งก็ว่า เกาะรอกอยู่ในตำบลลิบง เขตต์อำเภอกันตั้งจังหวัดตรัง เกาะรอกหรือเกาะโมอี จึงฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่า เป็นเกาะของสยาม โจทก์ยืนยันว่าที่จับปลาอยู่ห่างเกาะ ๓๐๐-๔๐๐ เมตรเท่านั้นไม่ถึงไมล์ จึงไม่มีทางเห็นว่ายอยู่นอกเขตต์ของประเทศสยาม จำเลยไม่มีทางพินิจ ส่วนในข้อที่ว่านายยามากาวาโซวะยู เจ้าเรือของกลางไปจริงหรือไม่นั้น จำเลยพยายามนำสืบว่ามีสัญญาเช่ากันเป็นหลักฐาน ได้ส่งสัญญาหมายอักษร ข. ต่อศาล และสืบเจ้าของเรือผู้ร้องและนายยามากาวาโซวะยู จำเลย ผู้เช่าและคนอื่น ๆ แต่จำเลยจะนำสืบอย่างไรก็ตาม ก็ขัดกับถ้อยคำที่จำเลยได้ให้การไว้ชั้นอำเภอสอบสวน ชั้นอำเภอจำเลยให้

การขัด โดยล่ามนายท้าวฮาดยาแพทย์ญี่ปุ่น ซึ่งเป็นล่ามของจำเลยเองแปล จำเลยว่านายตุกกุเซโอชิโร เจ้าของเรือเป็นนายจ้างและให้พวกจำเลยไปจับปลา จำเลยไม่ได้ต่อสู้เลยว่าเช่า ชั้นศาลสอบถาม คำให้การที่แรกจำเลยก็ไม่พูดถึงว่าได้เข้ามา ถ้ายิ่งตรวจดูเอกสารสัญญาเช่า และใบรับเงินค่าเช่า จะเห็นพิรุฐว่า เป็นหลักฐานเกิดขึ้นภายหลัง เพราะจำเลยและผู้ร้องให้การแตกต่างกัน ให้เหตุผลไม่น่า พังเลย สัญญาปิดแสดมบีเท่าใด นายยามากาวาโซวะยู ซึ่งอ้างว่าเป็นคนเช่าแสดมบีเองก็ให้การ ไม่ถูก ใบรับเงินค่าเช่าก็ไม่มีความหมายนำเบอร์ว่าที่เท่าใด ติดต่อกันอย่างไร สืบสายนำหมึกก็ดู เขียนใหม่ ๆ จำนวนเงินเท่าใดต้องปิดอากรแสดมบีเท่าใด พะยานก็อธิบายไม่ถูก นายตุกกุเซโอชิโร เจ้าของเรือให้คำตอบคำถามหลายข้อหลายตอนในเบื้องต้นว่าเป็นคนขออนุญาตเรือเอง ขอบเบิก เรือยนต์ออกจากท่าเอง ภายหลังเมื่อถูกซักเข้าเกรงจะเป็นผลร้ายแก่ตนเอง ก็กลายเป็นเสมียน ขอแทน ข้อต่อสู้ของจำเลยจึงฟังไม่ได้ว่า ได้มีสัญญาเช่ากัน ปัญหาต่อไปว่า เรือและของกลาง อื่น ๆ ควรจะริบหรือไม่ ซึ่งศาลจังหวัดเห็นว่า เรือและของกลางต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นของนายตุกกุเซโอชิโร มีไว้เพื่อใช้ในการจับปลาตามที่ได้อนุญาตไว้แล้วในเบื้องต้น ในการขออนุญาตจดทะเบียน นายตุกกุเซโอชิโร ก็เป็นผู้ไปขอ ปรากฏตามทะเบียนมีรูปถ่ายนายตุกกุเซโอชิโรเป็นเจ้าของเรือ นายตุกกุเซโอชิโร ทราบดีว่าเขตต์จับสัตว์น้ำของตนมีเพียงใด เพราะมีปรากฏตามใบอนุญาตนั้นแล้ว ตามเขตต์ในแหลมมะลายูเอง จำเลยก็ไม่มียุทธวิธีจับได้ทั่วไป เช่น สหรัฐมะลายู และไม่ใช้สหรัฐ ผู้ร้องก็ไม่มีอำนาจจับได้ แม้จะเป็นเมืองอยู่ในความปกครองของอังกฤษทั้งหมดก็ตาม ยิ่งในเขตต์ พม่าด้วยแล้ว พม่ามีการปกครองส่วนหนึ่งไม่เกี่ยวแก่มะลายู ข้อที่จำเลยอ้างว่าจะไปจับสัตว์น้ำใน เขตต์เมองูยประเทศพม่าจึงฟังไม่ได้ และนายตุกกุเซโอชิโร เจ้าของเรือก็ว่าไม่มีอำนาจจับได้ในเขตต์ พม่า ใบเบิกเรือของเรือยนต์ เจ้าของเรือก็น่าจะทราบว่าไปไหน จับปลาที่ไหน เมื่อในเขตต์พม่า จับปลาไม่ได้เจ้าของเรือก็รู้ และจำเลยไม่มีหลักฐานนอกจากใบเบิกเรือทางสิงคโปร์ว่าเรือไปพม่า หลักฐานทางเขตต์พม่าจำเลยไม่มีเลยว่ามีเรือไปถึง จำเลยจับปลาในน่านน้ำสยาม จำเลยคงมาเพียง เขตต์สยามเท่านั้น ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์น้ำสยาม มาตรา ๑๐ บัญญัติ ว่าเจ้าของเรือจะต้องรับผิดชอบในการทำผิด ถ้าเจ้าของเรือไม่อยู่ นายเรือผู้ควบคุมเรือก็ต้องรับผิดชอบ นายเรื่อนำเรือมาจับในเขตต์น่านน้ำสยามเพื่อประโยชน์แก่เจ้าของเรือ ๆ จะปฏิเสธว่าไม่รู้เห็นด้วย ไม่ได้ เรือของกลางเหล่านี้จดทะเบียนเป็นเรือจับปลาโดยตรง เมื่อจดทะเบียนแล้วก็ใช้ได้ทันที โดยไม่ต้องจดทะเบียนอวนเบ็ดเครื่องมืออื่น ๆ อีกด้วย จะว่าเรือยนต์ เรือสำปั้นไม่ใช่เครื่องมือ ในการจับปลาด้วยไม่ได้ ต้องถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการจับสัตว์น้ำทีเดียว เพราะธรรมดาเห็น ได้ว่าการลงอวนจับปลาในทะเลน้ำลึกเช่นนี้ เรือยนต์เป็นเครื่องอุปกรณ์สำคัญในการเดินทาง ไปมา ตลอดจนบรรทุกเก็บปลา ในเรือยนต์ลำใหญ่ของกลางมีระวางบรรทุกปลาถึง ๖ ระวาง คนเรือจะแกว่าไม่ได้ลงมือในการจับปลาด้วยจึงฟังไม่ขึ้น เรือเป็นของใช้ในการกระทำผิดโดยตรง

ตามเงื่อนไขกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๗ ไม่ เพราะตามมาตรา ๔ ที่แก้ไขใหม่ได้ยกเลิกข้อความในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในมาตรา ๘ เสียแล้ว ปัญหาต่อไปมีว่าความผิดของจำเลยจะต้องด้วยพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ปี ๑๒๐ ตามที่โจทก์ขอด้วยหรือไม่ ศาลจังหวัดเห็นว่าตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม ๒๔๗๗ ความประสงค์อันยิ่งใหญ่ก็เพื่อป้องกันไม่ให้เรือสัญชาติต่างประเทศเข้ามาบรรจบจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามตามชายฝั่งทะเล ประเทศสงวนสิทธิไว้เพื่อประโยชน์ของประชาชนสัญชาติสยามเท่านั้น (ดูพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ และรายงานการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๔๗๗) เพราะฉะนั้นการกระทำของจำเลยจึงไม่ควรมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำปี ๑๒๐ อีกด้วย พวกจำเลยละเมิดสิทธิเข้ามาจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม จำเลยจึงต้องมีผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม ตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือจับสัตว์น้ำสยาม ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติคู่กับสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติคู่กับสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น หากจำต้องเสียค่าใบอนุญาตสำหรับอวนและเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำด้วยไม่ เห็นได้ว่าแตกต่างกับพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ซึ่งเป็นกฎหมายประสงค์จะเพาะกับภาษีเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำส่วนหนึ่งต่างหาก คือกฎหมายไม่ประสงค์ให้เสียภาษีซ้อนในเรื่องค่าน้ำจับ โจทก์นำสืบไม่ได้ความชัดว่าเรือจำเลยเป็นเรือที่พะยานเห็นจับสัตว์น้ำในคราวเกิดเหตุ เพราะพะยานเคยเห็นแต่แล่นไป และบางครั้งก็เห็นจับใกล้เกาะลิงก็ไม่ใช่คราวที่โจทก์ฟ้องและไม่แน่ว่าเป็นเรือจำเลย เป็นการเลื่อนลอยให้ยกเสีย เป็นที่ทราบกันทั่วไป ก่อนที่รัฐบาลส่งเรือตรวจการประมงค์ประจำทางน่านน้ำทะเลนี้ มีเรือต่างประเทศเข้ามาจับสัตว์น้ำมาก และจับโดยเปิดเผยตั้งคำพะยานโจทก์ที่สืบมาแล้ว เรือสารสินธุ์มาประจำอยู่ทางนี้ตั้งแต่เดือนตุลาคม จนถึงเวลานี้ก็จับได้ ๔ รายแล้ว ที่เพิ่งฟ้องกันใหม่เมื่อวานนี้ก็อีกเรื่องหนึ่ง และเมื่อจำเลยถูกจับก็แก้ว่าเช่าเรือเขามาบ้าง ยืมมาบ้างเช่นนี้ ทางเจ้าหน้าที่ก็หาหลักฐานยากว่าการกระทำของคนเรือเป็นประโยชน์ของเจ้าของเรือ เพราะเรือเหล่านี้จดทะเบียนในเมืองต่างประเทศ ที่ทางการต้องแก้กฎหมายใหม่ให้อ่านาจศาลใช้ดุลยพินิจจับเรือและเครื่องใช้ในการกระทำผิด ก็คงเนื่องด้วยเหตุนี้ จึงพิพากษาว่าความผิดของจำเลยต้องด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕-๑๐ ให้ปรับนายมิยาชิโร โทซาคา ผู้ควบคุมเรือเป็นเงิน ๕๐๐ บาท จำเลยอื่น ๆ คนละ ๕๐ บาท เว้นแต่นายวีฮาราตาเมจิ นายคุยฮารากุนิมัต มีอายุยังไม่ถึง ๑๖ ปีบริบูรณ์ ตามเหตุผลยังไม่ควรลงอาญาแก่จำเลย ศาลได้ว่ากล่าวแล้วให้ปล่อยตัวไปตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๕๘ ไม่มีเงินเสียค่าปรับให้จัดการตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๘-๑๙ ของกลางตามบัญชีท้ายฟ้องให้รีบเสียทั้งสิ้น

จำเลยและนายตุฎฐเชโอซิโร ผู้ร้อง และพนักงานอัยการอุทธรณ์ชั้นมาทั้ง ๓ ฝ่าย โดยจำเลยคัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่า ความจริงจำเลยไม่ได้จับสัตว์น้ำในน่านน้ำสยาม คำให้การของพยานโจทก์ในข้อนี้เชื่อไม่ได้ เพราะพยานสำคัญของโจทก์ คือ นายเรือโทศิริ นายเรือโทมาลัย และขุนพิศาล ๫ นายอำเภอ เบิกความแตกต่างกันในข้อสำคัญ โดยคน ๑ ว่าจำเลยจับด้านทิศเหนือเกาะรอก อีกคน ๑ ว่าจำเลยจับปลาทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ และขุนพิศาล ๫ ว่าพยานได้รับบอกกล่าวว่า จำเลยลักจับปลาทางด้านตะวันออก และยิ่งกว่านั้น เกาะรอกไม่ใช่ของสยาม โจทก์ไม่ได้นำสืบให้ได้ความว่ารัฐบาลสยามได้ถือสิทธิครอบครองมาแต่เมื่อใด และได้แสดงกิริยาครอบครองโดยประการใด โจทก์นำสืบได้ความแต่เพียงว่าเกาะรอกนี้ทางราชการทหารเรือจัดไว้ในบัญชีการเที่ยวไปจอดเอาไว้เช่นนั้นตามกฎหมายยังไม่ถือว่าเป็นการครอบครอง และจำเลยคัดค้านในข้อกฎหมายอีกว่า จำเลย ๗ คน ซึ่งเป็นลูกเรือ มิได้เกี่ยวกับการจับหรือลงมือจับปลาไม่ควรมีความผิด ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยทั้ง ๗ นั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย นายตุฎฐเช โอซิโร เจ้าของเรือ โตกิมารู เบอร์ ๑ ผู้ร้องคัดค้านคำพิพากษาของศาลชั้นต้นว่า ผู้ร้องได้นำสืบได้ความแจ่มแจ้งมั่นคงว่า ทรัพย์สินของกลางเป็นของผู้ร้อง นอกจากของกลางหมายเลข ๕-๖ นายยามากาวา โชวะยู จำเลยได้เข้ามา ฝ่ายโจทก์ก็ไม่มีพยานนำสืบหักล้าง ที่ศาลชั้นต้นถือเอาคำให้การของจำเลยชั้นอำเภอสอบสวน โดยจำเลยได้ให้การว่าจำเลยมิได้เข้าเรือจากผู้ร้องจำเลยเป็นลูกจ้างผู้ร้องนั้น เป็นอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะผู้ร้องเป็นบุคคลภายนอกจะนำเอาคำให้การของจำเลยมาวินิจฉัยให้เป็นผลร้ายแก่ผู้ร้องหาชอบไม่ อีกประการหนึ่งคดีนี้เป็นคดีอาญา การริบและการคืนของกลางศาลชั้นต้นต้องพิพากษาหรือปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๗ เพราะกฎหมายอาญาได้จัดเป็นประมวลขึ้นแล้ว มาตรฐานนี้เป็นหลักทั่วไป ซึ่งอยู่ในภาค ๑ อันว่าด้วยข้อบังคับต่าง ๆ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ มิได้บัญญัติให้ยกเว้นหรือห้ามไม่ให้ใช้หลักทั่วไปในกฎหมายลักษณะอาญามาใช้บังคับ มาตรา ๔ ที่แก้ไขใหม่ได้ยกเลิกข้อความในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๘ ก็คงเนื่องด้วยผู้ร่างคิดว่ารุ่มร่ามถ้อยคำว่า “ศาลจะมีคำสั่งให้ริบเป็นของแผ่นดินตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา” เมื่อระลึกถึงหลักการใช้กฎหมายแล้ว ความตอนนี้จะคงไว้หรือตัดทิ้งเสียก็คงมีผลเท่ากัน คือว่า ถึงอย่างไรต้องหันไปใช้มาตรา ๒๗ อันเป็นหลักทั่วไปเมื่อมีไว้ก็เท่ากับบัญญัติกฎหมายซ้ำเป็นการรุ่มร่ามนั่นเอง และตามมาตรา ๔ ที่แก้ไขใหม่มุ่งหมายจะไม่ให้ใช้มาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาแล้ว ผู้ร่างคงจะใช้ถ้อยคำเด็ดขาดว่า ให้ศาลสั่งริบเสีย คงไม่มีคำว่า “ก็ได้” พวงท้ายไว้เป็นแน่ ยิ่งกว่านั้นในท้องสำนวนไม่ปรากฏว่าผู้ร้องได้สมคบกับจำเลยกระทำผิดหรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำผิดในคดีนี้ ที่ศาลสั่งให้ริบของกลางจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และสิ่งของที่ศาลสั่งให้ริบนั้นบางสิ่งมิใช่เครื่องมือจับสัตว์น้ำ เช่น ธงญี่ปุ่น เป็นต้น ศาลหาจะมีอำนาจสั่งให้ริบไม่ ส่วนพนักงานอัยการคัดค้านว่า ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า

ความผิดของจำเลยต้องด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ แต่อย่างเดียว ไม่ต้องด้วยพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ และไม่บังคับให้จำเลยใช้ค่าน้ำจับด้วยนั้นยังไม่ชอบด้วยข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริง

ศาลอุทธรณ์พิจารณาเห็นว่า ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยคือ (๑) ที่ซึ่งจำเลยกำลังจับสัตว์น้ำอยู่นั้นอยู่ในอาณาเขตต์น่านน้ำสยามหรือไม่ (๒) นายมิยาชิโร โกซาเก นายอังกาชิกิน นายโอชิโรเกะบิกิจิ นายกานาชิโรกามิยู นายอุยฮาราคามิตะโร นายโอชิโร กามาตาโร นายอุยหะวากะนา ซึ่งเป็นนายเรือและลูกเรือ จะได้ร่วมมือกันจับปลาและมีความผิดตั้งใจทักกล่าวหาหรือไม่ (๓) ของกลางที่ศาลชั้นต้นได้พิพากษาให้ริบ เป็นสิ่งที่ริบได้ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมว่าสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๔ มาตรา ๔ หรือไม่ (๔) จำเลยควรมีผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ปี ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๔-๑๕ หรือไม่ และ (๕) จำเลยควรรับผิดชอบในการใช้ค่าสินบนนำจับหรือไม่ สำหรับประเด็นข้อ (๑) ศาลอุทธรณ์ ได้ตรวจคำพยานทั้ง ๒ ฝ่าย และได้ตรวจแผนที่หมายเลข ๕๔-๕๕ ซึ่งโจทก์อ้างมาเป็นหลักฐาน และแผนที่หมายเลข ๕๕-๕๕ ซึ่งจำเลยอ้างมาเป็นหลักฐานศาลอุทธรณ์เห็นว่า ฟังไว้ในเบื้องต้นว่า เกาะรายนี้ชาวไทยเรียกว่า เกาะรอก และซึ่งชาวอังกฤษชาวมะลายูเรียกว่า บูลโมฮี เป็นเกาะเดียวกัน ที่ขุนพิศาล ๕ พะยานโจทก์ว่าไม่มีเกาะโมฮีอยู่ในเขตต์อำเภอกันตัง หมายความว่าไม่มีเกาะชื่อโมฮีอยู่ในเขตต์อำเภอกันตัง เพราะราชฎารในอำเภอกันตังเรียกว่าเกาะรอกเสมอ แผนที่หมายเลข ๕๕-๕๕ และหมายเลข ๕๕-๕๕ ซึ่งจำเลยอ้างเพื่อแสดงว่าในเขตต์น่านน้ำสยามไม่มีเกาะรอก หรือเกาะโมฮีปรากฏเลย ศาลอุทธรณ์เห็นว่าไม่น่าเลื่อมใส เพราะแผนที่ทั้ง ๒ นี้ย่อส่วนขนาดเล็ก และเกาะรอกหรือเกาะโมฮี เป็นเกาะเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งอาจจะลึบไปได้โดยง่าย อนึ่ง แผนที่ทั้ง ๒ นี้เป็นแผนที่สำหรับใช้ทางบก เกาะเล็ก ๆ น้อย ๆ ดังเกาะรอกหรือเกาะโมฮีไม่สำคัญเลย ส่วนแผนที่หมายเลข ๕๔-๕๕ และหมายเลข ๕๕-๕๕ เป็นแผนที่ใช้ในการเดินทะเล ในแผนที่ชนิดนี้ยังเป็นเกาะเล็ก ๆ ที่สุดยังเป็นสิ่งสำคัญมาก และในแผนที่ทั้ง ๓ นี้ เกาะรอกหรือเกาะโมฮีมีปรากฏอยู่ชัดเจน ในข้อที่ว่าเกาะรอกอยู่ในเขตต์น่านน้ำสยามหรือไม่ โจทก์มีนายเรือโทศิริ และขุนพิศาล ๕ นายอำเภอกันตังเบิกความยืนยันว่า เกาะรอกมีชื่ออยู่ในบัญชีอาณาเขตต์ของสยาม และอยู่ในเขตต์อำเภอกันตัง ศาลอุทธรณ์เห็นว่าไม่มีเหตุอย่างใดที่ต้องบังคับให้โจทก์นำสืบว่า ราชอาณาจักรสยามได้ครอบครองแต่เมื่อใดและโดยวิธีอย่างใด ตามแผนที่หมายเลขที่ ๕๕ ซึ่งโจทก์อ้างมาประกอบนั้นแสดงชัดแล้วว่า เกาะรอกนั้นเป็นเกาะอยู่ในอาณาเขตต์ประเทศสยาม ถ้าฟังได้ว่า เกาะรอกอยู่ในอาณาเขตต์ประเทศสยาม หากจะถือตามหลักทั่ว ๆ ไป ทะเลห่างจากเกาะรอก ๓ ไมล์ ก็เป็นน่านน้ำสยามเหมือนกัน เกาะรอกอยู่กลางทะเลและห่างฝั่งทะเลประมาณ ๒๐ ไมล์ ก็ตาม ถึงแม้ว่าขุนพิศาล ๕ ไม่เคยไปที่เกาะรอก และไม่รู้ว่ารูปร่างของเกาะรอกเป็นอย่างไร ศาลอุทธรณ์เห็นว่าในข้อนี้ไม่ทำให้คำให้การของขุนพิศาล ๕ พะยานเสียไป เพราะตามธรรมเนียมด่าย่อมทราบได้ว่าเกาะใดเกาะหนึ่งอยู่ในอาณาเขตต์

ประเทศของตน ถึงแม้จะไม่เคยไป เมื่อเป็นเช่นนี้ศาลอุทธรณ์จึงฟังว่า เกาะรอกอยู่ในเขตต์น่านน้ำสยามจริง จำเลยไม่มีหลักฐานอย่างใดที่จะหักล้างคำพะยานโจทก์ในข้อนี้ได้ ภายใต้มายังมีว่า เมื่อจำเลยกำลังจับปลาอยู่นั้นอยู่ตรงไหน ในข้อนี้โจทก์มีนายเรือโทศิริ นายเรือโทมาลัย และรูปถ่ายซึ่งโจทก์อ้างเป็นหลักฐาน เมื่อพิเคราะห์ดูคำพะยานและหลักฐานของโจทก์โดยละเอียดแล้วคงฟังได้ว่า เมื่อประจักษ์พะยานโจทก์ได้พบเรือยนต์ โดกิอิมารู และเรือสำปั้น ๔ ลำนั้น เรือของจำเลยจอดอยู่ในระหว่างเกาะรอกในและเกาะรอกนอก ห่างจากฝั่งเกาะประมาณ ๔๐๐ เมตร ที่จำเลยคัดค้านว่าคำให้การพะยานโจทก์ในข้อนี้แตกต่างกันนั้นเห็นว่าไม่เป็นความจริง เพราะไม่ตรงกับคำที่พะยานโจทก์เบิกความไว้ในท้องสำนวนนั้นเลย เมื่อได้พิเคราะห์ดูแผนที่หมายเลข ๕๔ จะเห็นได้แน่ชัดว่ามีเกาะอยู่ ๒ เกาะ เกาะรอกด้านเหนือมีชื่อว่าเกาะรอกใน เกาะรอกด้านใต้มีชื่อว่าเกาะรอกนอก และมีช่องระหว่างเกาะกว้างประมาณ ๗๐๐ เมตร ดังปรากฏตามคำให้การของนายเรือโทศิริ และช่องนั้นเลยไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือตลอดไปถึงทิศตะวันออกเฉียงใต้ นายเรือโทมาลัยเบิกความว่าที่ที่พะยานเห็นจำเลยลงอวนอยู่ด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้แห่งเกาะรอกใน ส่วนนายเรือโทศิริ ได้เบิกความแต่เพียงว่าที่ที่จำเลยกำลังจับสัตว์น้ำอยู่ด้านเหนือแห่งเกาะรอก แต่ไม่ได้บอกทางด้านเหนือเกาะรอกในหรือเกาะรอกนอก และพะยานปากนี้ได้เบิกความต่อไปว่า เมื่อเรือยนต์และเรือสำปั้นได้พากันหนีไป แล่นเลี้ยวซ้ายตรงไปทิศใต้ ซึ่งอยู่ในระหว่างช่องเกาะรอกนอกและเกาะรอกใน ซึ่งแสดงให้เห็นชัดว่าที่ที่จำเลยจับสัตว์น้ำนั้นอยู่ที่ทิศตะวันตกเฉียงใต้แห่งเกาะรอกใน และด้านทิศเหนือของเกาะรอกนอก ฉะนั้นคำให้การของนายเรือโทศิริ และนายเรือโทมาลัย จึงไม่ได้แตกต่างกันอย่างไร และถึงแม้ว่าขุนพิศาล ๙ เบิกความว่าได้รับคำบอกเล่าจากผู้จับกุมจำเลยว่า จำเลยกำลังจับสัตว์น้ำอยู่ด้านเหนือหรือด้านทิศตะวันออกแห่งเกาะรอกนั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่าข้อนี้ไม่สำคัญเลย เพราะพะยานปากนี้ได้รับคำบอกเล่าเท่านั้น คำให้การของพะยานปากนี้จึงไม่มีน้ำหนักที่จะแสดงว่าจำเลยจับสัตว์น้ำตรงไหน และพะยานปากนี้ได้เบิกความว่า ได้รับคำบอกเล่าว่าจำเลยกำลังจับสัตว์น้ำอยู่ที่ทิศเหนือหรือทิศตะวันออกนั้น พะยานลืมนิเสธแล้ว ฉะนั้นศาลอุทธรณ์เห็นว่า ตามที่ขุนพิศาล ๙ พะยานโจทก์เบิกความเช่นนี้ไม่ทำให้พะยานโจทก์เสียไปเสียทีเดียว ศาลอุทธรณ์เห็นว่ารูปถ่ายซึ่งโจทก์อ้างเป็นหลักฐาน จะเห็นชัดถึงทุ่นลอยและคนกำลังทำการอวนอยู่ เห็นต้นไม้และหินที่เกาะชัดเจน เป็นการแสดงว่าผู้ถ่ายได้ถ่ายใกล้เกาะ การถ่ายแต่ไกล แม้ถ่ายเข้าหาเกาะ ก็จะไม่เห็นเกาะอยู่ไกลตา และจะเห็นภาพชัดเจนไม่ได้ เพราะฉะนั้นศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าจำเลยเข้ามาจับสัตว์น้ำในเขตต์น่านน้ำสยามโดยไม่มีใบสำคัญแสดง และไม่มีใบอนุญาตของเจ้าพนักงาน อุทธรณ์ของจำเลยในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น สำหรับประเด็นที่ (๒) ศาลอุทธรณ์เห็นว่า ฉะเพาะตัวนายมียาชิโร โกยาเก ซึ่งเป็นนายเรือ โดกิอิมารูเบอร์ ๑ จำเลยนี้ไม่มีทางหลีกเลี่ยงพ้นความผิด เพราะมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ บัญญัติไว้ชัดแล้วว่าผู้เป็นเจ้าของแห่งเรือซึ่งมีลักษณะดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๕ หรือ

ถ้าผู้เป็นเจ้าของนั้นไม่อยู่ นายเรือต้องรับผิดชอบในการใช้เรือนั้นจับสัตว์น้ำ และถ้าเป็นความผิดครั้งแรกให้ปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท ส่วนฉะเพาะจำเลยทั้ง ๖ คน ดังกล่าวมาแล้วในอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์เห็นว่าจำเลยเหล่านั้นได้กระทำความผิดอันเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในการจับสัตว์น้ำ เพราะจำเลยเหล่านั้นเป็นผู้ช่วยในการเดินเรือและเป็นอีนีเเนียร์ และพวกจำเลยอื่นไม่สามารถจะกระทำความผิดได้ในเมื่อพวกจำเลยทั้ง ๖ คนนี้ไม่กระทำความผิดส่วนใดส่วนหนึ่งในหน้าที่ของตนนั้น เพราะฉะนั้นศาลอุทธรณ์เห็นว่าจำเลยทั้ง ๗ คนนี้มีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕ และ ๑๐ อุทธรณ์ของจำเลยในข้อนี้เป็นอันตกไป ส่วนในประเด็นข้อที่ (๓) ศาลอุทธรณ์ได้ตรวจคำให้การของผู้ร้องและจำเลยโดยถี่ถ้วนแล้ว ศาลอุทธรณ์เห็นพ้องกับศาลชั้นต้นว่า ข้อต่อสู้ของจำเลยฟังไม่ได้ว่ามีสัญญาเข้ากันระหว่างนายตุกุเซโอชิโร กับนายยามากาวาโชวะยู โดยศาลชั้นต้นได้อ้างเหตุผลไว้อย่างละเอียดลออแล้ว และศาลอุทธรณ์ได้ตรวจตัวสัญญา คือ ในฉบับหมายเหตุอักษร จ. และคำแปลของสัญญานั้น เมื่อพิเคราะห์ดูคำแปลจะเห็นได้ว่านายยามากาวาโชวะยู ได้ลงนามโดยใช้ตราประจำตัวแต่ผู้เดียว ไม่ปรากฏว่านายตุกุเซ โอชิโร ได้ลงไว้ในสัญญาหรือไม่ ถ้าทั้ง ๒ คนนี้ได้ทำสัญญากันจริง ก็เป็นที่น่าเชื่อว่านายยามากาวาโชวะยู คงจะจัดการให้นายตุกุเซโอชิโรลงนามโดยตนเอง เพราะฉะนั้นสัญญานี้จึงเป็นที่น่าสงสัยอีกข้อหนึ่ง อนึ่งชั้นอำเภอสอบสวนนายยามากาวาโชวะยู ไม่ได้ให้การว่าเขาเป็นเช่าเรียนตร์นั้น เป็นแต่ให้การว่า เป็นลูกจ้างของนายตุกุเซโอชิโรเท่านั้น ไม่มีเหตุที่จะคิดว่า ในชั้นอำเภอสอบสวนนายยามากาวาโชวะยูจะเข้าใจผิดหรือมีความกลัวอย่างใด เพราะความผิดของจำเลยในฐานะมาจับสัตว์น้ำหาใช่เป็นความผิดอย่างร้ายแรงที่จะทำให้จำเลยต้องรับอาญาหนักไม่และชั้นอำเภอสอบสวนได้มีล่ามชาวญี่ปุ่นเป็นผู้แปลคำถามคำตอบและอ่านให้พะยานฟังโดยถูกต้อง จริงอยู่ เมื่อจำเลยคนใดได้ให้การชั้นอำเภอสอบสวนอย่างหนึ่ง และต่อมาให้การชั้นศาลพิชารณาอีกอย่างหนึ่ง ตามกฎหมายศาลต้องถือเอาคำให้การชั้นพิชารณาเป็นหลัก แต่การที่จำเลยนั้น ๆ ให้การกลับไปกลับมாய่อมเป็นเหตุให้ศาลพึงสงสัย เพื่อที่ศาลจะวินิจฉัยว่าจำเลยจะเบิกความจริงชั้นศาลพิชารณาหรือไม่ แต่อย่างไรก็ดีเมื่อพิเคราะห์ถึงมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์ ในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ จะเห็นได้ชัดว่ามาตรา ๔ นั้นได้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ และในตอน ๔ บัญญัติว่า ให้ศาลมีดุลยพินิจจะสั่งให้เรือของผู้มีสัญชาติต่างประเทศหรือเครื่องมือจับสัตว์น้ำอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งได้ใช้กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินั้น ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่า ในคดีนี้ไม่จำเป็นต้องให้โจทก์นำสืบว่า นายตุกุเซโอชิโรเจ้าของเรือได้สมคบกับจำเลยอื่น ๆ หรือได้รู้เห็นเป็นใจกับจำเลยอื่นนั้น เพราะพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามเป็นกฎหมายพิเศษ ซึ่งตั้งขึ้นไว้ภายหลังกฎหมายลักษณะอาญา และมาตราที่บัญญัติไว้ให้ศาลใช้มาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาในเรื่องที่เรือและเครื่องมือจับสัตว์น้ำจะ

ริบหรือไม่นั้นได้ยกเลิกเสียแล้ว และศาลอุทธรณ์เห็นต่อไปว่าความประสงค์ของมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๗๘ นั้นมีว่า มิให้เจ้าของเรือที่มีสัญชาติต่างประเทศ ซึ่งได้ใช้ในการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินั้นหลีกเลี่ยงให้พ้นโทษ เพราะเจ้าของเรือนั้น โดยมากอยู่นอกอำนาจศาล และเจ้าพนักงานไม่มีความสามารถที่จะนำสืบว่า เจ้าของเรือนั้น ๆ ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยหรือไม่ เจ้าของเรือชนิดนั้น ๆ อาจจะคิดทำสัญญาเช่าขึ้นไว้เพื่อลวงเจ้าหน้าที่ โดยคู่ความนั้นไม่มีความประสงค์จะให้สัญญานั้นมีผลเลย ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าเรือยนต์และเรือสำปั้นและของกลางอื่น ๆ ในคดีนี้ ซึ่งศาลชั้นต้นสั่งให้ริบนั้น ย่อมอยู่ในดุลยพินิจของศาลชั้นต้นที่จะสั่งให้ริบเช่นนั้นเป็นอันชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลอุทธรณ์ไม่เห็นมีเหตุผลอันใดที่จะทำให้ต้องแก้ไขคำพิพากษาของศาลชั้นต้นในข้อนี้ ที่ผู้ร้องคัดค้านว่าตามมาตรา ๔ ที่แก้ไขใหม่มุ่งหมายจะไม่ให้ใช้มาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญานั้น ผู้ร่างคงจะใช้ถ้อยคำเด็ดขาดว่า ให้ศาลสั่งริบเสีย คงไม่มีคำว่า “ก็ได้” พ่วงท้ายไว้เป็นแน่ ศาลอุทธรณ์ไม่เห็นพ้องด้วย เพราะถ้อยคำว่า “ก็ได้” นั้นเขียนไว้เพื่อให้ศาลมีดุลยพินิจที่จะริบหรือไม่ริบ โดยไม่ต้องใช้มาตรา ๒๗ นั้น แต่ที่ผู้ร้องคัดค้านว่า ของกลางมีบางสิ่งซึ่งมิใช่เครื่องมือจับสัตว์น้ำ ศาลหาอำนาจที่จะสั่งให้ริบได้ไม่ ศาลอุทธรณ์ได้ตรวจบัญชีของกลางโดยละเอียดแล้ว เห็นว่าของกลางหมายเลข ๑ ถึง ๒๒ เป็นสิ่งที่ใช้ในการจับสัตว์น้ำหรือเป็นของประกอบกับเรือในการจับสัตว์น้ำ เว้นแต่ธงญี่ปุ่นซึ่งเป็นของกลางหมายเลข ๑๓ นั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่าไม่ควรริบ ส่วนในประเด็นข้อ (๔) ที่อัยการขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘-๑๙ กับขอให้ศาลบังคับให้จำเลยใช้ค่าสินบนนำจับตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๒๐ นั้น ในข้อนี้ศาลอุทธรณ์ไม่เห็นพ้องด้วยกับศาลชั้นต้น ในการที่ศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยว่าจำเลยไม่ควรมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาตรา ๑๘-๑๙ เพราะตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๗ ไม่มีบทใด ๆ บัญญัติว่าพระราชบัญญัตินั้นจะได้เลิกพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ หรือพระราชบัญญัติอื่นแต่อย่างใด อนึ่งพระราชบัญญัติทั้ง ๒ นี้มีความประสงค์และเหตุผลต่างกัน โดยพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมีความประสงค์ให้คนทั้งหลายซึ่งเป็นชาติไทยก็ดี คนต่างด้าวก็ดี ต้องเสียค่าภาษีจดทะเบียนและค่าภาษีสำหรับเครื่องมือในการเลี้ยงชีพทางจับสัตว์น้ำโดยถูกต้องตามกฎหมาย และห้ามมิให้ใครใช้เครื่องมือในการจับสัตว์น้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำมีความประสงค์มิให้คนต่างด้าวนำเรือมาจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม โดยไม่ได้กล่าวถึงเป็นพิเศษว่าคนต่างด้าวเหล่านั้นจะได้ใช้เครื่องมือโดยได้รับอนุญาตหรือไม่ได้รับอนุญาตอย่างไร ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าการกระทำผิดของจำเลยในคดีนี้เป็นกรละเมิดกฎหมาย ๒ บท คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕ และ ๑๐ และตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ แต่อัตราโทษแห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำหนักกว่า

ศาลอุทธรณ์ จึงเห็นว่าควรลงโทษจำเลยอื่น ๆ ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ประกอบด้วยกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๗๐ ส่วนฉะเพาะนายมิยาชิโรโกซาเก จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนายเรือ ให้ลงโทษตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งบัญญัติลงโทษนายเรือไว้เป็นพิเศษ มีกำหนดเบี้ยปรับมากกว่าในพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ อุทธรณ์ของโจทก์ในข้อนี้ฟังขึ้น ส่วนประเด็นข้อ (๕) ที่โจทก์ขอให้จำเลย ใช้คำสิทธิบนนำจับตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาตรา ๒๐ นั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่าตามคำให้การ ของนายเรือโทศิริ และขุนพิศาล ฯ นายอำเภอ ฟังได้ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้เคยประกาศและ สัญญาจะให้คำรางวัลแก่ผู้ซึ่งมาแจ้งข้อความซึ่งจะทำให้เจ้าพนักงานจับเรือที่เข้ามาโดยฝ่าฝืนต่อ สิทธิจับสัตว์น้ำ พันบ่าวนุ้ยได้รับข่าวจากนายสะหะว่ามีเรือญี่ปุ่นมาจับสัตว์น้ำอยู่ข้างหลังเกาะลิบง พันบ่าวนุ้ยจึงได้ไปแจ้งความต่อนายเรือโทศิริ เมื่อตอนเย็นวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ วัน รุ่งขึ้นนายเรือโทศิริ ได้นำเรือสารสินธุ์ไปติดตามจับโดยพันบ่าวนุ้ยได้ไปกับเรือด้วย และจับตัว พวกจำเลยได้ ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าจำเลยควรใช้คำสิทธิบนนำจับตามสมควร ตามพระราชบัญญัติ อากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๒๐ อุทธรณ์ของโจทก์ในข้อนี้ก็ฟังขึ้นเหมือนกัน จึงพิพากษาแก้ คำพิพากษาของศาลชั้นต้นว่า ให้ปรับนายมิยาชิโรโกซาเกจำเลยที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วย สิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ เป็นเงิน ๕๐๐ บาท ให้ปรับจำเลยอื่น ๆ ตามพระราช- บัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ คนละ ๕๐ บาท กับให้จำเลยทุกคนเสียเงินค่านำแหงใจ แก่ผู้นำจับอีกคนละ ๕ บาท อีกสอดหนึ่ง ถ้าจำเลยไม่มีเงินเสียค่าปรับและค่านำจับ ให้จัดการตาม กฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๘ ของกลางหมายเลข ๑๓ คือชงญี่ปุ่นให้คืนแก่ผู้ร้องไปนอกนั้น ให้ยืนตามศาลเดิม ใหยกอุทธรณ์ของจำเลยและผู้ร้องเสีย

จำเลยและผู้ร้องฎีกา

ศาลฎีกาพิจารณาคดีนี้ เห็นว่าข้อที่จำเลยคัดค้านว่า เกาะรอกไม่เป็นของประเทศสยาม เพราะการที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีอาณาเขตต์สยามนั้น ไม่เรียกว่าเป็นการครอบครองตามกฎหมาย แต่คดีนี้ศาลล่างทั้ง ๒ พิพากษาปรับจำเลยอย่างสูงคนละ ๕๐๐ บาท ต้องกันมา จำเลยจะฎีกาได้ ก็แต่ในปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น ศาลล่างทั้ง ๒ ฟังข้อเท็จจริงต้องกันมาว่า เกาะรอกอยู่ในเขตต์ ประเทศสยาม ซึ่งจำเลยจะฎีกาคัดค้านข้อเท็จจริงว่า เกาะรอกไม่ได้อยู่ในเขตต์ประเทศสยามนั้น ไม่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา แต่ทนายจำเลยยกเบี่ยงยกเป็นปัญหากฎหมายว่า อย่างไร เรียกว่าครอบครองตามกฎหมาย แล้วแถลงอธิบายว่าเพียงแต่มีชื่อเกาะรอกอยู่ในบัญชีอาณาเขตต์ ประเทศสยาม ไม่มีการเข้าครอบครอง โดยจริงจึงเป็นเกาะที่ไม่มีมนุษย์อยู่ แม้แต่นายอำเภอเจ้าของ ท้องที่ก็ไม่รู้ว่ามิรูปร่างเป็นอย่างไรนั้น ศาลนี้เห็นว่าสำหรับคดีนี้ไม่มีปัญหาเรื่องการครอบครอง แต่อย่างไรเลย ส่วนใดตอนใดของอาณาเขตต์สยามนั้นจะมีการครอบครองยึดถือโดยเจ้าหน้าที่

จริงจังหรือไม่ ก็ไม่สำคัญอันใด เมื่อส่วนนั้นตอนนั้นเป็นอาณาเขตต์สยามแล้ว ก็ต้องถือว่าเป็นเขตต์สยามอยู่นั่นเอง จะยกปัญหาเรื่องครอบครองขึ้นคดีเพียงรัฐหาได้ไม่ เมื่อศาลล่างทั้ง ๒ ได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงต้องกันมาเชื่อว่าเกาะรอกอยู่ในอาณาเขตต์สยามแล้ว ฎีกาจำเลยในปัญหาเรื่องการครอบครองจึงตกไป

จำเลยคัดค้านอีกข้อ ๑ ว่า จำเลยไม่ได้ทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์ ๔๐๐ เมตร ห่างจากเกาะรอกตามคำพะยานโจทก์ แต่เป็นระยะทางตั้ง ๖-๗ ไมล์ จากเกาะรอกตามพะยานหลักฐานของจำเลยได้กล่าวมาแล้วว่า คดีนี้จำเลยจะฎีกาคัดค้านได้ก็แต่ในปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น ทนายจำเลยจึงตั้งเป็นปัญหากฎหมายว่า พะยานโจทก์เบิกความแตกต่างกันในข้อสำคัญ ศาลจะเชื่อฟังพะยานเหล่านั้นแล้ว ย่อมเป็นการไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา จำเลยจึงฎีกาคัดค้านมาขอความวินิจฉัยของศาลฎีกาได้ ดังนี้เป็นการเลี่ยงบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๒๑๘ - ๒๒๐ ที่ห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง การที่ศาลจะเชื่อฟังคำเบิกความพะยานเพียงใดอย่างไรนั้น ย่อมอยู่ในดุลยพินิจของศาล เป็นปัญหาข้อเท็จจริงจะฎีกาคัดค้านไม่ได้ ส่วนข้อที่จำเลยกล่าวอ้างว่าไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณานั้น จำเลยมิได้ระบุว่าไม่ชอบด้วยบทมาตราใดข้อใด ศาลได้ตรวจพิจารณาตลอดแล้ว ไม่เห็นมีบัญญัติไว้แก่ศาลไม่ให้ศาลเชื่อฟังถ้อยคำของพะยานที่เบิกความแตกต่างกันนั้น เป็นแต่เมื่อพะยานเบิกความแตกต่างกันแล้ว ศาลย่อมใช้ดุลยพินิจเชื่อและไม่เชื่อตามที่เห็นสมควรแก่รูปคดี ข้อคัดค้านนี้จึงตกไป

นายรศ คำระเนตร์ นายอิน แสนเขื่อน จำเลย วินิจฉัยว่า ในการขอค่าสินบนนำจับนั้น เมื่อตามตัวบทกฎหมายนั้นไม่ได้กำหนดอัตราค่าสินบนนำจับไว้แล้ว โจทก์จะต้องระบุว่า ขอให้รับผิดใช้ค่าสินบนอาญาว่า “ขลย ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งริบทรัพย์สินของที่ว่าไว้ในมาตรานี้ได้อีกโสด ๑ คือ (๑) สิ่งของที่บุคคลใช้หรือมีไว้โดยเจตนาจะใช้สำหรับกระทำความผิด เป็นของควรริบอย่าง ๑ เว้นแต่ถ้าสิ่งของที่ร้องว่าได้ให้เช่าเรือมาแก่บุคคลนั้น ๆ แต่สืบไม่สม ดังนี้ศาลล่างทั้ง ๒ วินิจฉัยต้องกันมาว่าให้รับเรือเท่านั้น เมื่อไม่มีบทในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำให้ยกเลิกพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำไม่ว่า เรือไทยที่จดทะเบียนแล้ว จะไม่ต้องเสียภาษีค่าเครื่องมือจับสัตว์น้ำ อันที่จริงการบังคับให้จดสยามและพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนเรือจับสัตว์น้ำสยาม แต่อย่างมาก็เป็นแต่จะขอให้

จำเลยฎีกาคัดค้านว่า แม้จะวินิจฉัยว่า จำเลยกระทำผิดก็ดี ศาลก็ห้ามมีอำนาจที่จะลงโทษจำเลย ตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ.๑๒๐ ไม่ ในข้อนี้ศาลได้ตรวจพิจารณาพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ.๑๒๐ แล้ว ปรากฏในมาตรา ๓ ว่า “ขลย คำว่า “ที่จับสัตว์น้ำ” ให้ฟังเข้าใจว่าบรรดาที่ซึ่งสัตว์น้ำพึงอาศัยเป็นที่มึน้ำขังหรือไหลอยู่เสมอ คือ ทะเล และแม่น้ำ ถ้าคลองเป็นต้นก็ดี เป็นที่มึน้ำไหลหรือขัง แต่บางระดู คือ ห้วย หนอง คลองเขินเป็นต้นก็ดี เป็นที่น้ำเนื่องต่อทางน้ำไหล คือ

บึง บ่อ เป็นต้นกิติ กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ว่าเป็นที่จับสัตว์น้ำทั้งสิ้น ฯลฯ” ดังนั้นที่จำเลยขอให้ แผลความมุ่งหมายแห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำว่า ไม่ครอบคลุมถึงการจับสัตว์น้ำในทะเล จึงเป็นการขอให้ แผลฝ่าฝืนต่อมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ซึ่งมีคำอยู่ชัด ๆ ว่า “ทะเล” ก็เป็นที่จับสัตว์ น้ำตามพระราชบัญญัตินั้น ข้อที่จะวินิจฉัยต่อไปจึงมีว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์ จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ.๒๔๗๗ ได้ยกเลิกหรือลบล้างพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำเพียงใดหรือไม่ ศาลนี้ได้ตรวจพระราชบัญญัตินี้แล้ว ไม่มีบทมาตราใดที่ให้ยกเลิกบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติ อากรค่าน้ำปัญหาจึงมีต่อไปว่า มีข้อความในพระราชบัญญัติฉบับหลังนี้ ซึ่งขัดหรือแย้งกับพระราช บัญญัติอากรค่าน้ำบ้างหรือไม่ ปรากฏในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติฉบับหลังว่า “ ฯลฯ “เขตต์ จับสัตว์น้ำสยาม” หมายความว่า เขตต์น่านน้ำสยาม หรือน่านน้ำอื่นใด ซึ่งรัฐบาลสยามให้อยู่ หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการจับสัตว์น้ำ โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่า มีขอบเขตต์ ตามกฎหมายท้องถิ่น หรือธรรมเนียมประเพณี หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญา ทางพระราชไมตรี หรือด้วยประการใด ๆ ฯลฯ” ดังนี้ ไม่มีคำใดที่แสดงว่า เขตต์จับสัตว์น้ำสยามตาม พระราชบัญญัตินี้ ใช้เป็นพิเศษสำหรับในท้องทะเล ซึ่งขัดแย้งลบล้างข้อความในพระราชบัญญัติ อากรค่าน้ำในมาตรา ๓ แต่อย่างไรเลย ก็เมื่อพระราชบัญญัติฉบับหลังไม่ได้ยกเลิกหรือลบล้างบท บัญญัติในพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำแล้ว ก็ต้องถือว่าในเรื่องจับสัตว์น้ำมีพระราชบัญญัติบังคับไว้ ๒ แห่ง ซึ่งตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๗๐ บัญญัติให้ใช้บทกฎหมายที่อาญาหนักลงโทษแก่ จำเลยผู้กระทำความผิด ข้อคัดค้านข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

จำเลยฎีกาโต้แย้งว่า จำเลยไม่จำต้องรับผิดชอบในค่าสินบนนำจับ โดยการแจ้งความนำจับ นั้น สืบไม่ได้ว่าเป็นรายเดียวกับรายจำเลยนี้ ทั้งกำหนดที่มาแจ้งความก็แจ้งตามหน้าที่ ๆ เป็นกำหนด ในข้อนี้ศาลจังหวัดไม่บังคับให้จำเลยต้องเสียค่านำจับ เพราะไม่เชื่อว่าเป็นรายเดียวกับที่มีแจ้งความไว้ เรื่องค่าสินบนนำจับนี้เคยมีคำวินิจฉัยในคำพิพากษาฎีกาบังคับไว้หลายคดีเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๖/๒๔๗๒ ระหว่าง อัยการปราจีนบุรี โจทก์ นายโต้ง แซ่ตัน นายพิน ประแสง จำเลย วินิจฉัยว่า “ ฯลฯ ในคดีที่ศาลจะพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบใช้เงินค่าสินบนแก่ผู้นำจับนั้น ทางพิจารณาจะต้อง ได้ความว่า เจ้าพนักงานได้จ่ายเงินเป็นค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับไป หรือว่าได้มีสัญญาจะจ่ายเงินค่า บำเหน็จแก่ผู้นำจับ ฯลฯ” ในคำพิพากษาฎีกาที่ ๗๗๐/๒๔๘๐ ระหว่าง อัยการเชียงใหม่ โจทก์ นายรศ คำระเนตร์ นายอิน แสนเชื่อน จำเลย วินิจฉัยว่า ในการขอค่าสินบนนำจับนั้น เมื่อตามตัว บทกฎหมายนั้นไม่ได้กำหนดอัตราค่าสินบนนำจับไว้แล้ว โจทก์จะต้องระบุมว่า ขอให้รับผิดชอบใช้ค่าสินบน นำจับเป็น จำนวนเงินเท่าใดให้แน่นอนพอที่ศาลจะใช้ดุลยพินิจกำหนดให้ ในคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๖๘/๒๔๘๑ ระหว่างอัยการ นครปฐม โจทก์ นายจง หรือซัง กับพวกจำเลย วินิจฉัยว่า เมื่อโจทก์ มิได้ขอค่าสินบนนำจับมาแต่ต้น จะมาขอภายหลังไม่ได้ ซึ่งในคดีที่พิจารณาอยู่นี้ โจทก์มิได้ปฏิบัติตาม หลักกฎหมายที่ศาลฎีกาได้เคยวินิจฉัยมาแล้ว จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบในค่าสินบนนำจับแต่อย่างไร

โดยมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติการค่าน้ำมีความชัดว่า “เงินหลวงที่เจ้าพนักงานต้องให้เป็นบำเหน็จแก่ผู้นำจับ ฯลฯ ผู้กระทำผิด นั้นต้องใช้เงินหลวงที่ต้องใช้จ่ายไปด้วยอีกโสดหนึ่ง ถ้าผู้กระทำผิดไม่มีเงินให้ ก็ให้จำไถ่โทษอย่างเงินพินัยฉะนั้น” ดังนั้นโดยบทกฎหมายและฎีกาบันทึกฐานที่กล่าวมาแล้ว ฎีกาจำเลยคัดค้านไม่ยอมรับผิดในค่านำจับจึงฟังขึ้น โดยมีจำต้องพิจารณาถึงเหตุผลอื่นในคำคัดค้านของจำเลยต่อไป

ในข้อที่จำเลยคัดค้านว่า เรือนครมีได้ทำการจับสัตว์น้ำรายพิพาท ฉะนั้นจำเลย ๗ คนในเรื่องนั้นจึงไม่ควรจะมีผิดตามพระราชบัญญัติ แต่ข้อนี้ศาลล่างได้วินิจฉัยต้องกันมาว่า จำเลย ๗ คนนี้ร่วมมือกับจำเลยอื่น ๆ ทำการจับสัตว์น้ำรายพิพาท อันเป็นการวินิจฉัยข้อเท็จจริง ซึ่งต้องข้อห้ามมิให้ฎีกาโต้แย้งได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาตุลาการอ้างต้น จำเลยจะแสวงสร้างให้เป็นปัญหากฎหมายว่า เป็นเรือคนละลำกันกับเรือที่ใช้จับสัตว์น้ำ (หมายถึงเรือสำปั้น) จะใช้มาตรา ๕-๑๐ บังคับไม่ได้นั้น ฟังไม่ขึ้น จำเลยต้องรับผิดโทษฐานเป็นตัวการด้วยกันตามบทมาตรา ๖๓ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ที่ว่า “ ฯลฯ เป็นตัวการและอาจลงอาญา ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นแก่ทุกคน เหมือนอย่างได้กระทำความผิด แต่ผู้เดียวฉะนั้น ”

ในข้อที่จำเลยฎีกาคัดค้านว่า ศาลฟังข้อเท็จจริงว่า ไม่มีสัญญาเช่าเรือระหว่างจำเลยกับผู้ร้อง โดยมีหลักฐานในสำนวนว่ามีการเช่าและส่งเงินค่าเช่ากันตลอดมา ทั้งโจทก์ก็ไม่มีพยานหลักฐานหักล้างอย่างไรรันั้น เป็นการวินิจฉัยผิดข้อเท็จจริงในท้องสำนวน ไม่ชอบด้วยกฎหมายวิธีพิจารณานั้น ศาลนี้เห็นว่า ศาลล่างได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงแล้วไม่เชื่อว่ามีสัญญาเช่าดังพยานหลักฐานของผู้ร้องเป็นการใช้ดุลยพินิจเชื่อหรือไม่เชื่อ หาใช้วินิจฉัยฝ่าฝืนข้อเท็จจริงในท้องสำนวนไม่ จึงไม่ใช้ปัญหากฎหมาย ที่ศาลฎีกาจะรับวินิจฉัยให้ ฎีกาข้อนี้จึงตกไป

ในเรื่องรับเรือของกลางตามบัญชีนั้น ผู้ร้องคัดค้านว่า ผู้ร้องมิได้สมคบหรือรู้เห็นด้วยจะรับเรือและของกลางของผู้ร้องหาได้ไม่ โดยอ้างกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๖ (๘) ๗ ๑๒, ๒๗ ๔๓ ซึ่งศาลนี้เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๔๗๘ มาตรา ๔ บังคับไว้แล้วปัญหามีว่า “พระราชบัญญัติมาตรา ๔ นี้ บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นหรือไม่ กล่าวคือ กฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๑ บัญญัติว่า “บรรดาความที่บัญญัติไว้ในภาค ๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญานี้ ให้ใช้ได้ทั่วไปในสรรพคดี ซึ่งพระราชกำหนดกฎหมายอื่นบัญญัติว่าเป็นความผิดอันควรลงอาญา เว้นเสียแต่ที่พระราชกำหนดกฎหมายนั้น ๆ บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น” ดังนั้น ศาลจะต้องพิจารณาข้อความในมาตรา ๔ ที่แก้ไขมาตรา ๘ เดิมว่า มีความหมายเพียงใด ในมาตรานั้นว่า “ ฯลฯ เรือที่มีสัญชาติต่างประเทศซึ่งได้ใช้ในการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ เครื่องมือจับสัตว์น้ำอย่าง ๑ อย่างใด และสัตว์น้ำซึ่งแสดงให้เห็นว่าจับได้ในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามที่พบอยู่ในเรือที่กล่าวนั้น ศาลจะสั่งริบเป็นของแผ่นดินก็ได้” ส่วนในมาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาว่า “ ฯลฯ ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งริบทรัพย์สินของที่ว่าไว้ในมาตรานี้ได้อีกโสด ๑ คือ (๑) สิ่งของที่

บุคคลใช้หรือมิไว้โดยเจตนาจะใช้สำหรับกระทำความผิด เป็นของควรรีบอย่าง ๑ เว้นแต่ถ้าสิ่งของที่ว่ามาในข้อนี้ เป็นของ ๆ ผู้อื่นที่เขามีได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการที่กระทำความผิด หรือเจตนาที่จะกระทำความผิดนั้นมิควรรีบ ฯลฯ” ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า เจ้าของเรือได้ใช้ให้คนของตนไปทำการจับสัตว์น้ำตามใบอนุญาตในเขตต์น่านน้ำต่างประเทศ แต่เรือนั้นมาทำการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำสยาม โดยเจ้าของเรือว่าได้ให้เช่าเรือมาแก่บุคคลนั้น ๆ แต่สืบไม่สม ดังนั้นศาลล่างทั้ง ๒ วินิจฉัยต้องกันมาว่าให้รีบเรือเสียตามมาตรา ๔ ที่กล่าวแล้ว ถ้าหากข้อบัญญัติในมาตรา ๔ นี้ ถือได้ว่าได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นต่างหากจากบทบัญญัติในภาค ๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาสำหรับกรณีนี้แล้ว ก็ยกมาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญามาปรับแก่คดีนี้ได้ ซึ่งศาลนี้เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำฯ บัญญัติความในเรื่องรีบเรือไว้เป็นอย่างอื่นต่างหากจากกฎหมายลักษณะอาญา ดังจะเห็นความประสงค์ของพระราชบัญญัติได้จากการที่พระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๔๗๘ ตัดความเดิมว่า “ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา” นั้นออกเสีย คงความไว้แต่เพียงว่า “ศาลจะสั่งรีบเป็นของแผ่นดินก็ได้ เมื่อวินิจฉัยว่ามาตรา ๔ นี้ได้บัญญัติความไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว ก็เป็นอันต้องบังคับคดีไปตามข้อบัญญัติในมาตรา ๔ นั้น ในมาตรา ๔ ว่า “ศาลจะสั่งรีบก็ได้” ซึ่งย่อมจะต้องเข้าใจว่า อยู่ในดุลยพินิจของศาล เมื่อศาลล่างทั้ง ๒ ได้พิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ แล้ว เห็นชอบพร้อมกันว่าควรรีบเช่นนี้ เป็นปัญหาข้อเท็จจริง ผู้ร้องไม่มีอำนาจจะฎีกาโต้แย้งขึ้นมายังศาลฎีกาฎีกาของผู้ร้องข้อนี้จึงตกไปเอง ศาลฎีกาจะรับวินิจฉัยให้ไม่ได้

จำเลยฎีกาในข้อสุดท้ายว่า ศาลล่างนั่งพิจารณาไม่ครบคณะไม่ชอบด้วยวิธีพิจารณา แต่ความข้อนี้ จำเลยมิได้คัดค้านไว้แต่ต้น เพิ่งจะกล่าวขึ้นในชั้นฎีกา ศาลฎีกาจึงไม่รับวินิจฉัยให้ตามที่ได้เคยวินิจฉัยมาแล้วในคดีที่ ๑๔๗/๒๔๘๐ ระหว่างนายมะดันโกपालตีวารี โจทก์ นายกัลปนาทตีวารี จำเลย และในคดีที่ ๒๐๘/๒๔๘๐ ระหว่างนายหวากและ โจทก์ นายหวากแห่ง หรือจองดี จำเลยฎีกาของจำเลยข้อนี้จึงตกไป

โดยเหตุผลดังกล่าวมานี้ จึงพร้อมกันพิพากษาแก้ศาลอุทธรณ์ว่า จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบในค่าสินบนนำจับ นอกนั้นยืนตาม

นิติศาสตร์ไพศาลย์

วิกรมรัตน์สุภาษ

อิศรภักดีธรรมวิเทศ

วิเศษธรรมธาดา

ปัญหาว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามจะได้ยกเลิกหรือลบล้างพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำเสียแล้วหรือไม่เป็นปัญหาที่น่าสนใจอยู่ สังเกตได้ว่าพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำได้ออกเป็นกฎหมายใช้มาก่อนนานแล้ว ตั้งแต่ ร.ศ.๑๒๐ ในสมัยที่ยังไม่มีใครคิดจะหวงกันสิทธิในการจับสัตว์น้ำไว้ให้แก่คนไทยโดยเฉพาะ พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมีแต่ข้อห้ามมิให้

ทำการจับสัตว์น้ำในที่บางแห่ง และเก็บภาษีเครื่องมือบางประเภทที่อนุญาตให้ใช้ได้ในการจับสัตว์น้ำ ความประสงค์ยิ่งใหญ่คงอยู่ที่จะสงวนพันธ์สัตว์น้ำไว้ให้มีพอกินพอใช้เท่านั้นเอง เพราะถ้าปล่อยให้จับในที่บางแห่งซึ่งเป็นที่ปลาเพาะพันธ์หรือใช้เครื่องมือบางชนิดที่ใหญ่โตเกินไป สัตว์น้ำก็มีแต่จะอดวายไม่มีพอใช้พอกิน ความประสงค์ของพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมุ่งไปในทางนี้ มิได้มีการจำกัดให้สิทธิในการจับสัตว์น้ำเป็นของคนไทยโดยเฉพาะ จะเทศหรือไทยก็จับสัตว์น้ำได้ตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำเหมือนกันทั้งนั้น และใครก็ตาม ถ้าใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำโดยมิได้รับอนุญาต ย่อมมีความผิดตามพระราชบัญญัติได้เหมือนกันทั่วทุกคน ส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำเป็นกฎหมายใหม่ออกมาเมื่อ พ.ศ.๒๔๗๗ มีความประสงค์จะห้ามมิให้คนต่างด้าวนำเรือเข้ามาจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม ทั้งนี้เพื่อสงวนสิทธิไว้สำหรับคนไทยโดยเฉพาะ ความมุ่งหมายต่างกัันดังนี้ จึงไม่น่าจะลบล้างกันได้ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำเกี่ยวกับฐานะการณใหม่ จึงไม่มีกฎหมายเก่าฉบับใดที่จะมาเกิดขัดแย้งถูกลบลงไปได้ ข้อสำคัญในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำไม่มีบทบัญญัติให้ยกเลิกกฎหมายอะไรเลย ไม่ว่าโดยตรงด้วยการระบุชื่อลงไว้ หรือด้วยการให้ยกเลิกไปโดยขัดแย้ง เป็นหลักที่จะไม่เสียแรงระลึกเปล่าว่า กฎหมายจะถูกยกเลิกไปได้ก็แต่ด้วยอำนาจแห่งกฎหมายเท่านั้น เมื่อไม่มีบทในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำให้ยกเลิกพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำโดยตรงหรือโดยทางอ้อมด้วยประการใด พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำก็ยังคงเป็นกฎหมายที่ใช้ได้

บางท่านมีความเห็นว่า ด้วยผลของพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนเรือจับสัตว์น้ำสยามที่ออกมากู่กับพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น เรือไทยที่ได้เสียค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแล้วไม่ต้องเสียค่าภาษีเครื่องมือจับสัตว์น้ำที่ใช้ในเรือนั้นอีก เพราะมีฉะนั้นก็จะเป็นการเก็บภาษีสองซ้ำ ด้วยเหตุนี้จึงต้องเข้าใจว่ากฎหมายใหม่มีผลลบล้างพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำเสียบ้างแล้ว ในส่วนที่เกี่ยวกับการเก็บภาษีเครื่องมือจับสัตว์น้ำนั้น นี้แสดงว่าจะนำเอาพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาใช้ในเรื่องที่คนต่างด้าวใช้เรือจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามไม่ได้ ต้องบังคับไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำโดยเฉพาะ ความเห็นดังนี้อาจมีทางแย้งได้ โดยที่ว่าเรือจับสัตว์น้ำสยามซึ่งได้เสียค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแล้วไม่ต้องเสียค่าภาษีเครื่องมือนั้น ความจริงไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ดังนั้น ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนเรือจับสัตว์น้ำสยามก็หาได้บัญญัติยกเว้นไว้ไม่ว่า เรือไทยที่จดทะเบียนแล้วจะไม่ต้องเสียค่าเครื่องมือจับสัตว์น้ำ อันที่จริงการบังคับให้จดทะเบียนเรือนั้น ก็เพื่อจะเปิดโอกาสให้เจ้าพนักงานหาสถิติและตรวจดูว่าเรือนั้นจะใช้ได้โดยปลอดภัยหรือไม่ โดยเฉพาะถ้าเป็นเรือทะเลด้วยแล้ว ถ้าไม่ได้รับการตรวจเสียให้ถี่ อาจพาเอาชีวิตลูกเรือและทรัพย์สิ่งของไปทิ้งทะเลเสียเปล่า ๆ การจดทะเบียนเรือมีความมุ่งหมายไปในทางนี้มากกว่า ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บในการนี้ ก็เพื่อخذใช้เป็นค่าที่ให้เจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญมาตรวจเรือนั้นเอง เป็นคนละเรื่องกับค่าภาษีคุมเครื่องมือจับสัตว์น้ำดังกล่าวแล้ว ซึ่งเก็บเอาจากผู้ประกอบอาชีพในทางจับสัตว์น้ำ และเก็บเอามากหรือน้อยตามแต่ชนิดของเครื่องมือที่จะใช้ทำการจับสัตว์น้ำได้มากหรือน้อยแล้วแต่ปริมาณเป็นภาษีในการค้าอาชีพกลายเป็นไป ไม่เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนเรือแต่อย่างใด จึงไม่มี

ทางที่จะลบล้างเพิกถอนกันไปได้ ถึงจะอย่างไรก็เกี่ยวกับเรือไทย ไม่เกี่ยวกับเรือของคนต่างด้าว ไม่มีอะไรคุ้มครองให้คนต่างด้าวรอดพ้นไปจากบทบังคับของพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำได้ จริงอยู่มีรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับเรื่องนี้ แสดงความประสงค์ของสมาชิกบางท่านที่ไม่ต้องการจะให้เรือไทยต้องเสียค่าธรรมเนียมจดทะเบียนเรือข้ามตามพระราชบัญญัติเดินเรือในน่านน้ำสยามและพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนเรือจับสัตว์น้ำสยาม แต่อย่างมาก็เป็นแต่จะขอให้ยกเว้นการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติการเดินเรือต่างหาก หาได้ขอยกเว้นค่าภาษีเครื่องมือจับสัตว์น้ำตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำไม่

หากคนต่างด้าวที่ใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำโดยมิได้รับอนุญาตจะไม่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำแล้ว ผลอาจมีได้แปลก ๆ เพราะความผิดฐานใช้เครื่องมือโดยมิได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาตรา ๑๘ นั้น มีโทษจำคุกกำหนดไว้ไม่เกิน ๖ เดือน ปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท แต่โทษฐานใช้เรือต่างประเทศทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำมาตรา ๕, ๑๐ นั้น สำหรับลูกเรือคงมีแต่โทษปรับเพียงไม่เกิน ๕๐ บาท หากมีโทษจำคุกไม่ ฉะนั้นถ้าจะถือว่าพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำไม่ใช้บังคับในเรื่องใช้เรือจับสัตว์น้ำแล้ว คนต่างด้าวที่ใช้เครื่องมือซึ่งมิได้รับอนุญาตทำการจับสัตว์น้ำโดยมิได้ใช้เรือ ได้สัตว์น้ำไปเป็นจำนวนเล็ก ๆ น้อย ๆ คงมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาตรา ๑๘ ซึ่งมีโทษสูงกว่า ตรงกันข้ามถ้าคนต่างด้าวใช้เครื่องมือที่ไม่ได้รับอนุญาตเหมือนกัน แล้วยังแลมาใช้เรือที่มีสัญชาติต่างประเทศทำการจับสัตว์น้ำด้วย ซึ่งอาจบรรทุกเอาสัตว์น้ำไปได้จำนวนมากว่ามากนั้น สำหรับลูกเรือกลับจะมีโทษเบากว่าตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ จึงน่าจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติทั้งสองไม่ได้ยกเลิกหรือลบล้างกันเลย

มีข้อที่น่าสังเกตอยู่ด้วยว่า เขตต์จับสัตว์น้ำสยามตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น อาจกว้างขวางกว่าอาณาเขตต์น่านน้ำสยามตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศมาก ถ้าว่าถึงอาณาเขตต์น่านน้ำในทะเลภายใต้อธิปไตยของสยามแล้ว ตามกฎหมายระหว่างประเทศอาจมีอยู่เพียง ๓ ไมล์วัดจากฝั่งออกไป นอกนั้นไปเป็นทะเลกลางไม่อยู่ใต้อธิปไตยของประเทศใด แต่วิเคราะห์ศัพท์เขตต์จับสัตว์น้ำสยามหาได้จำกัดเช่นนั้นไม่ กลับบัญญัติกว้างว่าถึงเขตต์น่านน้ำสยามหรือน่านน้ำอื่นใด ซึ่งรัฐบาลสยามใช้อยู่หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการจับสัตว์น้ำ โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่า มีขอบเขตต์ตามกฎหมายท้องถิ่นหรือธรรมเนียมประเพณี หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญาทางพระราชไมตรี หรือด้วยประการใด ๆ เกี่ยวกับเขตต์จับสัตว์น้ำนั้นประเทศหนึ่งอาจซื้อหรือเช่าสิทธิให้พลเมืองของตนเข้าไปทำการจับสัตว์น้ำในอาณาเขตต์น่านน้ำของอีกประเทศหนึ่งก็ได้ จึงไม่ได้หมายความว่าประเทศจะมีสิทธิหวงห้ามการจับสัตว์น้ำได้แต่ภายในอาณาเขตต์น่านน้ำ ๓ ไมล์ของตนเองเท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๗๗/๒๕๕๓

พ.ร.บ. การประมง

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ฉบับลงวันที่ ๑๘ พ.ย. ๒๕๕๑

การที่จำเลยใช้แหทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำ ซึ่งมีสภาพเป็นแม่น้ำในฤดูปลาไม่วั้นนั้น ต้องวินิจฉัยตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฉบับลงวันที่ ๑๘ พ.ย. ๒๕๕๑ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๓ เมื่อไม่ปรากฏว่าแม่น้ำนั้นเป็นเครื่องมือต้องห้ามตามประกาศ ข้อ ๓ นั้นแล้ว จำเลยไม่มีความผิด

เครื่องมือที่ระบุไว้ในข้อ ๔ เป็นเรื่องจับสัตว์น้ำที่ไม่มีสภาพเป็นแม่น้ำ.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๔๗๗/๒๕๕๓

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ความอาญา

อัยการเพชรบูรณ์

โจทก์

ระหว่าง

นายเปื่อย ทาสี ที่ ๑ นายเอี่ยม สอาดโถม ที่ ๒

จำเลย

เรื่อง จับสัตว์น้ำในฤดูปลาไม่วั้น

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม พุทธศักราช

๒๕๕๒

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ เวลากลางวัน จำเลยสมคบกันใช้แหทำการจับสัตว์น้ำในลำน้ำป่าสัก เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยแห ๒ ปาก เหตุเกิดที่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ อัยการถือว่าจำเลยกระทำการฝ่าฝืนประกาศของรัฐมนตรีและข้าหลวงประจำจังหวัด ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒, ๖๕, ๗๐ ประกาศรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ และประกาศข้าหลวงประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒

จำเลยให้การรับสารภาพ

ศาลจังหวัดเพชรบูรณ์พิจารณาแล้ว เห็นว่า การกระทำของจำเลยต้องด้วยข้อยกเว้นใน

ข้อ ๓ ของประกาศรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรราธิการ จำเลยไม่มีความผิด พินาศให้ยกฟ้อง โจทก์ปล่อยจำเลยไป ของกลางคืนจำเลย

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกาว่า การทำการประมงในที่มีสภาพเป็นแม่น้ำ อนุญาตให้ใช้เครื่องมือที่ได้ระบุไว้ในข้อ ๔ แห่งประกาศกระทรวงเกษตรราธิการ จำเลยใช้เครื่องมืออย่างอื่นจึงมีความผิด

ศาลฎีกาได้ตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาคดีเรื่องนี้แล้ว ปัญหาในคดีนี้เป็นเรื่องตีความตามประกาศของกระทรวงเกษตรราธิการฉบับลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๑ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐

ประกาศมีความว่า “ข้อ ๑ ฤดูปลามีไข่ในน่านน้ำจืดในท้องที่ทุกจังหวัดให้ถือกำหนดตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ของทุกปี

ข้อ ๒ ในฤดูปลามีไข่ตามข้อ ๑ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการประมงด้วยเครื่องมือใด ๆ ในที่จับสัตว์น้ำ ในน่านน้ำจืดในท้องที่ทุกจังหวัดโดยเด็ดขาด เว้นแต่ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำ และด้วยเครื่องมือทำการประมงตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ แห่งประกาศนี้

ข้อ ๓ การทำการประมงในฤดูปลามีไข่ตามข้อ ๑ ในที่จับสัตว์น้ำซึ่งมีสภาพเป็นแม่น้ำ (ตามแผนที่ภูมิศาสตร์) และด้วยเครื่องมือทำการที่ไม่ต้องห้ามตามประกาศฉบับอื่น ๆ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ อนุญาตให้กระทำได้ แต่ห้ามมิให้ทำการประมงด้วยวิธีประดาตั้งแต่ ๓ เครื่องมือขึ้นไป

ข้อ ๔ การทำการประมงในฤดูปลามีไข่ตามข้อ ๑ ในที่จับสัตว์น้ำในที่ไม่มีสภาพเป็นแม่น้ำ อนุญาตให้ใช้เฉพาะเครื่องมือทำการประมงตามชนิดและขนาดดังต่อไปนี้ได้ คือ

(ก) เบ็ดทุกชนิด เว้นแต่เบ็ดราว

(ข) ตะแกรง สวิง ซ้อน ยอ ชะนาง แต่เครื่องมือเหล่านี้ต้องมีขนาดปากกว้างไม่เกิน

๒ เมตร

(ค) ไซ ตุ่ม อีจู้ รัน โป่ง หรือ ตม

ข้อ ๕ การทำการประมงในบ่อล้อมสัตว์น้ำ ในฤดูปลามีไข่ตามข้อ ๑ โดยการถ่ายเท สือบ หรือวิด หรือด้วยเครื่องมือใด ๆ ห้ามมิให้กระทำตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ของทุกปี”

ตามประกาศนี้จะเห็นได้ว่า ได้กำหนดเวลา สถานที่ เครื่องมือ วิธีซึ่งห้ามสำหรับทำการประมง กล่าวไว้เป็นข้อ ๆ

แต่ทว่าการทำการประมงในที่มีสภาพเป็นแม่น้ำเช่นในคดีนี้ต้องวินิจฉัยตามความในประกาศข้อ ๓ ซึ่งอนุญาตให้กระทำได้ด้วยเครื่องมือที่ไม่ต้องห้าม ฯลฯ แต่ห้ามมิให้ทำการประมงด้วยวิธีประดาตั้งแต่ ๓ เครื่องมือขึ้นไป

ที่โจทก์ฎีกาว่า การทำประมงในที่มีสภาพเป็นแม่น้ำ อนุญาตให้ใช้เครื่องมือที่ได้ระบุไว้ในข้อ ๔ มี (ก) (ข) (ค) นั้นหาถูกต้องไม่ เพราะเครื่องมือที่ระบุไว้ในข้อ ๔ เป็นเครื่องมือสำหรับทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำที่ไม่มีสภาพเป็นแม่น้ำต่างหาก จะยกมาใช้ในกรณีข้อ ๓ ไม่ได้

ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงต้องกันมาว่า จำเลยใช้เครื่องมือที่ไม่ต้องห้าม และโจทก์ก็ได้ฎีกาคัดค้านว่าเครื่องมือที่จำเลยใช้นั้น เป็นเครื่องมือต้องห้าม จึงไม่มีประเด็นที่ศาลฎีกาจะวินิจฉัยในข้อนี้

อาศัยเหตุที่กล่าวแล้ว เห็นว่าฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น
จึงพิพากษายืน ให้อภัยฎีกาของโจทก์.

เลขาธิบดีกรมวิทย์
นาลปริญญา
มณูกิจวิมลอรธร

วิธีพิจารณาความอาญา บรรยายฟ้อง อาญา ธิปไตย

พ.ร.บ. การประมง

ฟ้องบรรยายว่า จำเลยทำการประมงโดยไม่ได้รับอนุญาตโดยใช้เครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาดตามประกาศท้ายฟ้อง แต่เมื่อปรากฏว่าตามประกาศท้ายฟ้องนั้นมิได้มีกำหนดห้ามเครื่องมือที่อ้างนั้นว่าเป็นเครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาด ดังนี้ แม้จำเลยจะรับสารภาพตามฟ้องก็จะฟังว่าจำเลยกระทำความผิดฐานใช้เครื่องมือที่ห้ามโดยเด็ดขาดไม่ได้ เพราะต้องถือประกาศท้ายฟ้องเป็นส่วนหนึ่งของฟ้องด้วย จำเลยจึงคงมีความผิดตาม พ.ร.บ. การประมง ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘, ๖๒ ไม่ใช่ผิดตามมาตรา ๓๒, ๖๕ ฉะนั้น การริบเครื่องมือของกลางจึงอยู่ในดุลพินิจของศาลตามมาตรา ๖๙.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๖๓๑/๒๕๕๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ความอาญา

อัยการพิชฌุโลก

โจทก์

ระหว่าง

นายประเสริฐ ธิปไตย ที่ ๑ นายหู่ โตพันปี ที่ ๒

ได้จ้างจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของเครื่องยนต์จุดระเบิดมาทำการวิดน้ำออกจากบ่อ เครื่องยนต์นี้ราคา ๔,๐๐๐ บาทเศษ ขอความกรุณาต่อศาลให้ปรับจำเลยแต่เพียงสถานเบา และคืนเครื่องยนต์ให้จำเลยที่ ๒ ด้วย

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘-๖๒ ให้ปรับจำเลยคนละ ๑๐๐ บาท ลดกึ่งตามมาตรา ๕๙ กฎหมายลักษณะอาญา คงปรับคนละ ๕๐ บาท บังคับค่าปรับตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๘ ของกลางคืนเจ้าของไป

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ประชุมปรึกษาคดีนี้แล้ว เห็นว่าจำเลยได้ใช้เครื่องยนต์จุดระเบิดวิน้ำใน
ที่ว่าประมุขทำให้น้ำแห้งหรือลดน้อยลงเพื่อทำการประมง ความผิดของจำเลยจึงต้องด้วยพระราช-
บัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘ ดังศาลล่างทั้ง ๒ พิพากษาคงกันมา คดีไม่เข้าด้วย
มาตรา ๓๒ ดังที่โจทก์ฎีกาเพราะเครื่องยนต์จุดระเบิดมิได้เป็นเครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาดตามประกาศ
ท้ายฟ้องโจทก์ โจทก์อ้างว่าเมื่อโจทก์ฟ้องว่า จำเลยใช้เครื่องยนต์จุดระเบิดอันเป็นเครื่องมือที่ห้าม
เด็ดขาดทำการประมง และจำเลยก็รับสารภาพตามฟ้องนั้นแล้ว ศาลจำต้องฟังว่าจำเลยใช้เครื่องมือ
ที่ห้ามเด็ดขาด

นายสุด อินรักษา ที่ ๓

จำเลย

เรื่อง วิน้ำในที่ว่าประมุข และใช้เครื่องมือที่ข้าหลวงประจำจังหวัดประกาศห้าม

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช

๒๔๕๓

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ เวลากลางวันจำเลยสมคบกันทำ
ผิดกฎหมาย โดยวิน้ำในที่ว่าประมุข ทำให้น้ำแห้งหรือลดน้อยลง เพื่อทำการประมงโดยมิได้รับ
อนุญาตจากเจ้าพนักงานโดยจำเลยใช้เครื่องยนต์จุดระเบิด ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ข้าหลวงประจำจังหวัด
พิษณุโลกโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีประกาศห้ามทำการประมงในที่ว่าประมุขโดยเด็ดขาด ดังปรากฏ
ตามสำเนาประกาศว่าประมุขที่ว่าประมุขทำการประมงจำนวน พ.ศ. ๒๔๕๒ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม
พ.ศ. ๒๔๕๒ ท้ายฟ้อง ทั้งนี้โดยจำเลยได้ทราบประกาศดังกล่าวแล้ว เหตุเกิดที่คลองวังพาด ตำบล
สมอแข อำเภอมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ตำรวจจับจำเลยได้พร้อมด้วยเครื่องยนต์จุดระเบิด
๑ เครื่อง ระเบิดไม้ ๑ เครื่อง ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จำเลยใช้ในการทำผิด กับปลาสตึกอีก ๖๐๓ กิโลกรัม
ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘-๓๒-๖๒-๖๕-๗๐
กับขอให้รับของกลาง

จำเลยทั้ง ๓ ให้การรับสารภาพตามฟ้องทุกประการ จำเลยที่ ๑ แถลงว่าหนองนี้จำเลย
ที่ ๑ เป็นผู้ประมุขผูกขาดได้แล้ว จำเลยทำการประมง ศาลฎีกาเห็นว่าประกาศท้ายฟ้องโจทก์เป็น
ส่วนหนึ่งของฟ้อง มูลที่โจทก์เอามาอ้างว่าจำเลยกระทำผิดนั้นก็โดยโจทก์หาว่า จำเลยกระทำฝ่าฝืน
ประกาศท้ายฟ้อง แต่เมื่อประกาศท้ายฟ้องไม่ปรากฏว่าได้ห้ามการใช้เครื่องยนต์จุดระเบิดทำการ
วิน้ำในโดยเด็ดขาดแล้ว ข้อหาของโจทก์ก็ไม่ใช่ความผิดฐานใช้เครื่องมือที่ห้ามโดยเด็ดขาด ที่จำเลย
รับสารภาพว่าได้ทำผิดตามฟ้อง จึงต้องแปลว่ารับว่าได้ทำผิดตามฟ้องรวมถึงประกาศท้ายฟ้องด้วย
จะให้ศาลฟังว่าจำเลยกระทำผิดฐานใช้เครื่องมือที่ห้ามโดยเด็ดขาดไม่ได้ ข้อที่โจทก์เถียงอีกว่า
ถึงประกาศท้ายฟ้องโจทก์จะไม่มีคำว่า “ห้ามโดยเด็ดขาด” ก็ตาม แต่เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัด
ประกาศห้ามใช้ แล้วก็ต้องเป็นการห้ามโดยเด็ดขาดเสมอ นั้น ข้อนี้ศาลฎีกาเห็นว่า การห้ามใช้

เครื่องมือทำการประมงตามพระราชบัญญัติการประมงนั้น มีการห้ามได้ทั้งเด็ดขาดและไม่เด็ดขาด และบทกำหนดโทษก็มีต่างกัน คือห้ามไม่เด็ดขาดจะต้องโทษตามมาตรา ๑๘-๖๒ ห้ามเด็ดขาดต้องโทษตามมาตรา ๓๒-๖๕ เมื่อกฎหมายบัญญัติการห้ามไว้ต่างกันเช่นนี้ การประกาศห้ามจึงจำเป็นต้องประกาศโดยแจ้งชัดว่าห้ามเด็ดขาดหรือไม่ จะให้แปลเอาเองตั้งใจทักว่าไม่ได้ ที่ศาลล่างชี้ขาดว่าความผิดของจำเลยในคดีนี้ ต้องด้วยมาตรา ๑๘-๖๒ จึงเป็นการถูกต้องแล้ว

ส่วนเรื่องริบของกลางนั้น เมื่อความผิดของจำเลยมิได้ต้องด้วยมาตรา ๓๒ แล้ว การริบหรือไม่ริบก็อยู่ในดุลพินิจของศาลตามมาตรา ๖๔ หาใช่มาตรา ๗๐ ดังโจทก์ฎีกาไม่ ในคดีนี้ศาลล่างทั้ง ๒ ได้ใช้ดุลพินิจต้องกันมาว่ายังไม่ควรริบของกลาง ศาลฎีกายังไม่เห็นมีเหตุผลอันควรจะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น จึงไม่แก้ไข

อาศัยเหตุนี้จึงพิพากษายืน ให้ยกฎีกาของโจทก์เสีย.

ประกาศวินิจฉัย

กรรมบัณฑิต

นนทปัญญา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๐๕/๒๔๕๔

พ.ร.บ. การประมง อาญา ธิปไตย

พระราชบัญญัติการประมง ๒๔๕๐ มาตรา ๓๒ (๒) ให้อำนาจรัฐมนตรีหรือข้าหลวงประจำจังหวัด โดยอนุมัติรัฐมนตรีที่จะกำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด ถ้าผู้ใดใช้เครื่องมือที่ห้ามนั้นทำการประมงก็ย่อมมีผิดและถูกปรับเครื่องมือ นั้น โดยศาลจะใช้ดุลพินิจไม่ปรับไม่ได้

แต่ถ้ารัฐมนตรีประกาศห้ามมิให้ทำการประมงด้วยเครื่องมือใด ๆ ในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด เว้นแต่เครื่องมือตามที่กำหนดไว้ในประกาศนั้น ดังนี้ประกาศมิได้ระบุชื่อเครื่องมือชนิดใดที่ห้ามโดยเด็ดขาดไว้ ฉะนั้นเมื่อเกิดการกระทำผิดตามประกาศนี้ขึ้น ศาลก็ย่อมใช้ดุลพินิจไม่ปรับเครื่องมือนั้นได้ ตามความใน มาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๕๐

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๕๐๕/๒๔๕๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๕๔
ความอาญา

อัยการพระนครศรีอยุธยา

โจทก์

ระหว่าง

นายหมัด หรือ มัด พลีพันธ์ ที่ ๑, นายประเสริฐ มั่นคง ที่ ๒,
นายประสงค์ เทพสุวรรณ ที่ ๓

จำเลย

เรื่อง ผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๖ กันยายน พุทธศักราช

๒๔๕๔

โจทก์ฟ้องและจำเลยรับสารภาพฟังได้ว่า เมื่อคืนวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๔๕๔ จำเลย ได้สมคบกันใช้อวนเป็นเครื่องมือทำการประมงจับปลาในลำคลองบางขวดซึ่งเป็นน่านน้ำจืดและใน ฤดูปลามีไข่ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน เป็นการฝ่าฝืนต่อประกาศของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงเกษตรราธิการ เหตุเกิดที่ตำบลหัวรอ อำเภอกรุงเก่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เจ้าพนักงาน จับจำเลยได้พร้อมด้วยอวน ๒ ผืน เรือแผ่นไม้ ๑ ลำ พาย ๑ เล่ม และปลา ๑๐ ตัว อันเป็นเครื่องมือ

ทำการประมง สิ่งที่ใช้และได้มาโดยการกระทำผิดเป็นของกลาง

ศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒, ๖๕, ๖๙, ๗๐ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องกำหนดฤดูปลามีไข่และกำหนดชนิดและวิธีใช้เครื่องมือทำการประมง ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๑ ให้ปรับคนละ ๖๐ บาท จำเลยรับสารภาพโดยดี ปราณีลดโทษให้ตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๕๙ คนละกึ่งหนึ่ง คงเหลือปรับคนละ ๓๐ บาท ไม่เสียค่าปรับให้จัดการตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๘ ของกลางริบ

จำเลยที่ ๑ ผู้เดียวอุทธรณ์ ขอให้คืนเรือและอวนของกลางแก่จำเลยด้วย

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามฟ้องโจทก์มิได้กล่าวหรือระบุว่า จำเลยทำการประมงในที่รักษาพืชพันธุ์ตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ จึงถือได้ว่าจำเลยมิได้ทำการประมงในที่รักษาพืชพันธุ์ บรรดาเครื่องมือทำการประมงในคดีนี้จึงอยู่ในดุลพินิจของศาลตามมาตรา ๖๙ ซึ่งศาลอาจไม่ริบก็ได้ และเมื่อได้ระลึกถึงเหตุผลโดยทั่ว ๆ ไป อาทิ อวนนั้นจำเลยก็ได้เสียค่าอาญาบัตรแล้วเช่นนี้ กรณีก็ยังไม่เป็นการสมควรที่จะพึงริบอวนและเรือรายนี้ พิพากษาแก้ให้คืนอวน ๒ ผืน เรือแผ่นไม้ ๑ ลำ และพาย ๑ เล่ม แก่จำเลยไป นอกนี้คงยืน

โจทก์ฎีกาขอให้ริบของกลางตามพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๗๐

ศาลฎีกาตรวจปรึกษาสำนวนนี้แล้ว ปัญหาขึ้นมาสู่ศาลฎีกา มีเฉพาะเรื่องริบของกลางอย่างเดียว พระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ บัญญัติถึงการริบของกลางไว้ ๒ มาตรา มาตรา ๖๙ บัญญัติว่า “เรือ เครื่องมือทำการประมง สัตว์น้ำและสิ่งอื่น ๆ ที่ใช้หรือได้มาโดยการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ศาลจะริบเสียก็ได้ แต่ถ้าสิ่งเช่นว่านี้ได้ใช้หรือได้มาโดยการกระทำความผิดในที่รักษาพืชพันธุ์ให้ศาลริบเสียทั้งสิ้น” มาตรา ๗๐ บัญญัติว่า “เครื่องมือทำการประมงที่ได้มีประกาศตามความในมาตรา ๓๒ ห้ามมิให้บุคคลใดใช้โดยเด็ดขาดนั้น ถ้านำมาใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำ ให้ศาลริบเครื่องมือนั้นเสีย” ข้อแตกต่างระหว่างกฎหมาย ๒ มาตรานี้คือ มาตราแรกยึดเอาที่รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำเป็นสำคัญ ถ้าทำการจับสัตว์น้ำในที่รักษาพืชพันธุ์แล้วต้องริบ ถ้าไม่ใช่ที่รักษาพืชพันธุ์ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลที่จะริบหรือไม่ ส่วนมาตราหลังทำนให้ริบเฉพาะเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามมิให้ใช้โดยเด็ดขาดตามมาตรา ๓๒ เท่านั้น ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๑ ข้อ ๒ มีความว่า “ในฤดูปลามีไข่ตามข้อ ๑ ห้ามมิให้บุคคลใดทำการประมงด้วยเครื่องมือใด ๆ ในที่จับสัตว์น้ำในน่านน้ำจืด ในท้องที่ทุกจังหวัดโดยเด็ดขาด เว้นแต่ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำและด้วยเครื่องมือทำการประมงตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ แห่งประกาศนี้” พระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “รัฐมนตรีหรือข้าหลวงประจำจังหวัดโดยอนุมัติรัฐมนตรีเฉพาะภายในเขตท้องที่ของตนมีอำนาจประกาศกำหนดได้ดังต่อไปนี้ ฯลฯ (๒) กำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใด

ในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด ฯลฯ” กฎหมายและประกาศมีดังนี้จึงเห็นว่า กฎหมายให้กำหนดเครื่องมืออย่างหนึ่งอย่างใดเฉพาะอย่างที่ไม่ให้ใช้อย่างเด็ดขาดลงไว้ แต่ประกาศนี้มีได้ระบุชื่อเครื่องมือชนิดใดที่ห้ามโดยเด็ดขาดไว้ อวนของจำเลยจึงไม่ใช่เครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาดตามมาตรา ๓๒ (๒) ฉะนั้นการจะริบอวนหรือไม่จึงต้องใช้มาตรา ๖๙ ศาลอุทธรณ์ใช้ดุลพินิจว่าไม่ควรริบข้อด้วยรูปคดีแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

คงพิพากษายืน ให้ยกฎีกาโจทก์เสีย.

นนทปัญญา
 ธรรมบัณฑิต
 นิติธรรมประกรณ์

อาญา रिบทर्थ्य

พ.ร.บ. การประมง เครื่องมือทำการประมง

เครื่องมือที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติการประมง มาตรา ๓๒ (๒) นั้น จะต้องกำหนดลักษณะของเครื่องมือที่ห้ามใช้เป็นอย่าง ๑ ไว้ให้รู้ หากนำเครื่องมือนั้นมาใช้ทำการประมง ก็ต้องริบตาม มาตรา ๗๐

เมื่อได้กำหนดเครื่องมือที่ให้อใช้ในฤดูปลามีไข่และวางไข่เลี้ยงลูก ตามพระราชบัญญัติการประมง มาตรา ๓๒ (๕) แล้ว เครื่องมือทำการประมงอย่างอื่นก็เป็นเครื่องมือที่ต้องห้าม แต่มิใช่เป็นเครื่องมือที่ห้ามใช้ในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด ตามมาตรา ๓๒ (๒) เพราะเพียงแต่ห้ามในฤดูปลามีไข่เท่านั้น การจะริบเครื่องมือหรือไม่ จึงอยู่ในดุลพินิจของศาล ตามมาตรา ๖๕.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๗๒๔/๒๕๐๖

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๘ เดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๐๖

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดนครปฐม

โจทก์

ระหว่าง

นายลาภ ปิวท่าไม้

จำเลย

เรื่อง จับสัตว์น้ำในฤดูปลามีไข่ ฝ่าฝืนประกาศรัฐมนตรี

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๕ เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๐๓

โจทก์ฟ้องว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ได้ประกาศโดยอาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๓๒ (๒) (๔) (๕) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ กำหนดฤดู

ปลาน้ำจืดมีไข่ และกำหนดชนิดและวิธีใช้เครื่องมือทำการประมง เพื่อสงวนพันธุ์ปลาน้ำจืด ห้ามมิให้ผู้ใดใช้โพงพางเป็นเครื่องมือทำการประมงในน่านน้ำจืดในท้องที่ทุกจังหวัดโดยเด็ดขาด กำหนดตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๑๕ กันยายน ของทุกปี ดังปรากฏตามสำเนาประกาศท้ายฟ้อง

เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๓ เวลากลางวัน จำเลยได้บังอาจทำการประมงจับสัตว์น้ำในลำแม่น้ำท่าจีน อันเป็นน่านน้ำจืด ฝ่าฝืนประกาศรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร โดยจำเลยใช้ตุ้งโพงพางเป็นเครื่องมือทำการประมง เหตุเกิดที่ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เจ้าพนักงานจับจำเลยได้ขณะกระทำผิดพร้อมด้วยตุ้งโพงพาง ๒ ตุ้ง ไม้กระจิว ๔ อัน เรือ ๑ ลำ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จำเลยใช้ทำการประมง ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒, ๖๕, ๖๙, ๗๐ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ และสิ่งริบของกลาง

จำเลยให้การรับสารภาพว่า ได้กระทำผิดจริงดังโจทก์หา

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒, ๖๕ ให้ปรับจำเลย ๒๐๐ บาท จำเลยรับสารภาพลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับจำเลย ๑๐๐ บาท ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐

ส่วนข้อที่โจทก์ขอให้ริบของกลางนั้น ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๐ บัญญัติว่า เครื่องมือทำการประมงที่ได้ประกาศตามความในมาตรา ๓๒ ห้ามมิให้บุคคลใดใช้โดยเด็ดขาดนั้น ถ้านำมาใช้ในการประมงในที่จับสัตว์น้ำ ให้ศาลริบเครื่องมือ นั้นเสีย และตามประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรข้อ ๒ ท้ายฟ้อง ระบุไว้ว่า ในฤดูปลามีไข่ ฯลฯ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการประมงด้วยเครื่องมือหรือวิธีใด ๆ ฯลฯ เว้นแต่เครื่องมือที่ระบุไว้ในประกาศ ข้อ ๒ (ก) ๑, ๒, ๓ ฯลฯ ประกาศดังกล่าวย่อมแปลความมุ่งหมายได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า บรรดาเครื่องมือทำการประมงทุกชนิด ซึ่งอยู่ในความหมายของคำจำกัดความตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๓) นอกจากที่ระบุอนุญาตไว้ในประกาศเป็นเครื่องมือต้องห้ามมิให้ใช้ทำการประมงในฤดูปลาวางไข่โดยเด็ดขาด หรืออีกนัยหนึ่งประกาศฉบับนี้ระบุประเภทเครื่องมือทำการประมงไว้ชัดเจนว่า ชนิดใดบ้างที่อนุญาตให้ใช้ นอกนั้นเป็นเครื่องมือที่ต้องห้ามตามประกาศนี้ การที่ต้องออกประกาศเช่นนั้น เพราะ ประเภท ชนิด เครื่องมือทำการประมงมีมากมายหลายชนิด และยังเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นภาคต่าง ๆ ไม่สามารถรวบรวมรายชื่อระบุโดยครบถ้วนให้เป็นที่เข้าใจกันได้ทั่วราชอาณาจักร แม้จะมีคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๐๕/๒๔๙๔ วินิจฉัยไว้ แต่ศาลชั้นต้นเห็นว่า ของกลางในคดีนี้เป็นของที่ต้องริบตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๐ จึงให้ริบของกลางทั้งหมดในคดีนี้เสีย

จำเลยอุทธรณ์ว่า ประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรไม่ถูกต้อง ตามหลัก จะห้ามเครื่องมือชนิดใดต้องประกาศห้ามเครื่องมือชนิดนั้นให้ชัดเจน แต่ไม่ปรากฏว่าได้ประกาศ

ห้ามโพพงาง ประกาศที่โจทก์อ้างมีแต่อนุญาตเครื่องมือบางชนิด ส่วนที่ห้ามไม่ประกาศ ไม่ควรริบของกลาง ขอให้คืนของกลางแก่จำเลย

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒ บัญญัติให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดได้ ๗ ข้อ ในข้อ ๒ บัญญัติว่า กำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด ตามประกาศท้ายฟ้อง ห้ามมิให้ผู้ใดทำการประมงด้วยเครื่องมือ หรือวิธีใด ๆ ศาลอุทธรณ์เห็นว่า กฎหมายให้กำหนดเครื่องมืออย่างหนึ่งอย่างใดเฉพาะอย่างที่ห้ามไม่ให้ใช้ เมื่อประกาศไม่กำหนดไว้แล้ว โพงพงางของจำเลยจึงไม่ใช่เครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาดตาม มาตรา ๓๒ (๒) ฉะนั้น การจะริบหรือไม่ จึงต้องใช้มาตรา ๖๙ เห็นว่าของกลางยังไม่ควรริบตามนัยคำพิพากษาที่ ๑๙๐๕/๒๔๙๔ คดีระหว่างพนักงานอัยการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โจทก์ นายหมัด หรือ มัด พลีพันธ์ กับพวก จำเลย จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นเป็นว่า ของกลางไม่ริบ ให้คืนจำเลยไป นอกจากนี้ที่แก้คงเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

โจทก์ฎีกาว่า ตามประกาศท้ายฟ้องรัฐมนตรีได้ประกาศห้ามมิให้ใช้เครื่องมือทุกชนิดทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด เว้นแต่ที่ยกเว้นไว้ในข้อ ก. ๑, ๒ และ ๓ เครื่องมือที่ไม่เข้าข่ายยกเว้น ย่อมเป็นเครื่องมือที่ระบุนำไว้ทั้งสิ้น ไม่จำเป็นต้องระบุชื่อเครื่องมือเป็นรายการละเอียด เพราะประกาศห้ามทุกชนิดแล้ว คดีนี้จำเลยใช้โพพงางทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำในฤดูปลามีไข่ฝืนประกาศท้ายฟ้อง โพงพงางจึงเป็นเครื่องมือที่ต้องริบตาม มาตรา ๗๐ ศาลจะใช้ดุลพินิจไม่ริบไม่ได้ ขอให้สั่งริบของกลางทั้งหมด

ศาลฎีกาได้ตรวจสอบสำนวนและประชุมปรึกษาโดยที่ประชุมใหญ่แล้วเห็นว่า ประกาศกระทรวงเกษตร เรื่องกำหนดฤดูปลามีไข่และกำหนดชนิดและวิธีใช้เครื่องมือทำการประมงท้ายฟ้องนั้น ได้ประกาศโดยอาศัยอำนาจพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒ (๕) ซึ่งบัญญัติว่า “กำหนดฤดูปลามีไข่และวางไข่เลี้ยงลูก กำหนดเครื่องมือที่ใช้ และกำหนดวิธีทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำใด ๆ ในฤดูดังกล่าว” ดังนั้น เมื่อได้กำหนดเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ไว้ในประกาศแล้ว เครื่องมือทำการประมงอย่างอื่นเป็นเครื่องมือที่ต้องห้ามตามประกาศฉบับนี้ แต่มิใช่เป็นเครื่องมือที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด ตามมาตรา ๓๒ (๒) และมาตรา ๗๐ เพราะเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้ตามประกาศท้ายฟ้อง เพียงแต่ห้ามในฤดูปลามีไข่ ระหว่างวันที่กำหนดไว้เท่านั้น เมื่อพ้นฤดูปลามีไข่แล้วก็มิได้ห้ามใช้ จึงไม่เป็นเครื่องมือที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด แม้ประกาศท้ายฟ้องจะใช้ถ้อยคำว่า “โดยเด็ดขาด” ไว้ด้วย ก็หาทำให้กลายเป็นเครื่องมือตามมาตรา ๓๒ (๒) ไม่ เพราะเครื่องมือตามมาตรา ๓๒ (๒) นี้ จะต้องกำหนดลักษณะของเครื่องมือห้ามใช้เป็นอย่าง ๆ ไว้ให้รู้ได้ ผู้ใดจะใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำมิได้เลย เครื่องมือเช่นนี้เมื่อได้นำมาใช้ทำการประมง จึงต้องริบตามมาตรา ๗๐ ส่วนเครื่องมือที่ใช้โดยฝืนบทบัญญัติอื่น ๆ นั้น อยู่ในบังคับแห่งมาตรา ๖๙ ซึ่งศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจริบหรือไม่ริบก็ได้ เว้นแต่กรณีกระทำผิดในที่รักษาพืชพันธุ์ เท่านั้น จึงต้องริบ

เครื่องมือทำการประมงที่จำเลยใช้ ไม่ใช่เครื่องมือที่ห้ามใช้เด็ดขาด จึงอยู่ในดุลพินิจของศาล หาใช่เป็นเครื่องมือที่บังคับให้ริบตามมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ดังโจทก์ฎีกาไม่ เมื่ออยู่ในดุลพินิจของศาลที่จะสั่งริบหรือไม่ โจทก์ฎีกาขอให้ริบไม่ได้ เพราะคดีนี้ต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริง

จึงพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ยกฎีกาของโจทก์เสีย.

พจน์ ปุษปาคม
บรรณรักษ์จรยาวัตร
สารกิจปริษา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๕/๒๕๐๘

(นายพินิจ ศรีเจริญ โจทก์ นายแถม อภกรนิศย์ จำเลย)

พ.ร.บ. การประมง

แพ่ง ละเมิด

จำเลยปลุกผักนึ่งไว้ในลำคลองสาธารณะตรงหน้าที่ดินและบ้านเรือนของจำเลยก่อนโจทก์ได้รับประทานบัตรให้เป็นผู้มีสิทธิทำการประมงในลำคลองนั้น โจทก์ขัดข้องในการทำการประมง เพราะแพผักนึ่งของจำเลยทางการจึงอนุญาตให้จำเลยเทียบแพผักนึ่งได้เฉพาะพื้นที่ตามเขตหน้าบ้าน แต่แพผักนึ่งของจำเลยยาวเกินกว่าเขตหน้าบ้าน เช่นนี้ ส่วนที่เกินเลยออกไปทางการชี้แจงห้ามปรามแล้ว เมื่อจำเลยไม่ฟัง และโจทก์ได้รับความเสียหายเพราะการกระทำของจำเลย ย่อมเป็นละเมิด ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้โจทก์.

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๖๕/๒๕๑๖

พ.ร.บ.การประมง

ประกาศกระทรวงเกษตร

พ.ร.บ.การประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒ (๒) (๔) ให้อำนาจรัฐมนตรีประกาศกำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาดและกำหนดวิธีใช้เครื่องมือทำการประมงต่าง ๆ ด้วย เมื่อรัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดเครื่องมือทำการประมง โดยห้ามมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมง โดยห้ามมิให้ใช้เครื่องมืออวนลากชนิดมีตุ้มและเครื่องมืออวนรุนหรืออวนตุ้มทุกขนาดที่ใช้เรือยนต์ทุกชนิด ทำการประมงในเขตหรือรัศมีที่ระบุไว้ในการจับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาดแล้ว เรือยนต์ของกลางที่ใช้ทำการประมงในเขตดังกล่าวที่ใช้กับอวนรุนชนิดมีตุ้มจึงเป็นเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้ตามมาตรา ๓๒ (๒) และ ๗๐ ต้องริบตามมาตรา ๗๐ กรณีหาอยู่ในบังคับของมาตรา ๖๙ แห่ง พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดย ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ซึ่งให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจไม่.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๒๔๖๕/๒๕๑๖

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๘ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๖

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดปัตตานี

๒ โจทก์

ระหว่าง

นายทองคำ เพ็ชรมณี ที่ ๑, นายเล็ก บุญคง ที่ ๒ จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระราชบัญญัติการประมง
จำเลยที่ ๑ ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๖ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช
๒๕๑๕

คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพฟังได้ว่า เมื่อระหว่างตั้งแต่เวลากลางคืน
หลังเที่ยงของวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๑๕ ถึงเวลากลางคืนก่อนเที่ยงของวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๕ จำเลย
ที่ ๑ บังอาจใช้เรือยนต์ที่มีได้รับใบอนุญาตให้ใช้เรือตามกฎหมายออกไปทำการจับปลาในท้องทะเล
หลวงซึ่งเป็นน่านน้ำไทย และเป็นผู้ควบคุมเรือยนต์และเครื่องจักรเรือยนต์ดังกล่าว โดยมีได้รับประกาศ-

นียบัตรแสดงความรู้อันถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรได้ออกประกาศลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๗ โดยอาศัยอำนาจ ตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ กำหนดห้ามมิให้ผู้หนึ่ง ผู้ใดใช้เครื่องมืออวนลากชนิดมีถึงและเครื่องมืออวนรุน “ลระวะ” ชิบหรือรุนกึ่งรุนเคย หรือ อวนตุงทุกชนิดและทุกขนาดที่ใช้เรื่อนต์ทุกชนิดทำการประมงในเขตระยะ ๑,๐๐๐ เมตร (๒๕ เส้น) นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่งทะเลเลขณที่ทำการประมงและในเขตรศมี ๒๐๐ เมตร (๕ เส้น) นับออกไปจากอาณาเขตที่ตั้งเครื่องมือประจำที่ทุกชนิดที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประมงในทะเล หรือในอ่าวในท้องที่จังหวัดชายทะเลทุกจังหวัดโดยเด็ดขาด ปรากฏตามสำเนาประกาศท้ายฟ้อง ซึ่งประกาศนี้ได้ทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและศาลากลางจังหวัดประจำท้องที่เป็น เวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันตามกฎหมาย ตามวันเวลาดังกล่าวข้างต้น จำเลยทั้งสองได้ทราบประกาศ นั้นแล้ว บังอาจร่วมกันใช้เครื่องมืออวนรุนชนิดมีถึงที่ใช้กับเรื่อนต์ลัดดังกล่าวทำการประมงใน ทะเลชายฝั่งห่างจากฝั่งอำเภอยะหริ่งประมาณ ๓๐๐ เมตร ซึ่งเป็นที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณ- ประโยชน์อันอยู่ในเขตหวงห้ามที่กำหนดไว้ตามประกาศดังกล่าว เหตุเกิดในทะเลชายฝั่ง ตำบล ตะลิเกกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๕ มีผู้แจ้งความนำจับเพื่อขอรับ เงินบำเหน็จจำจับ และได้้นำเจ้าพนักงานจับจำเลยทั้งสองได้พร้อมด้วยเรื่อนต์ ๑ ลำ อวนรุน ๑ ฎง อันเป็นเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ในการกระทำผิด กับกุ้ง ๑๐ กิโลกรัม และลูกปลา ๒๐ กิโลกรัมอันเป็นสิ่งที่ได้มาโดยการกระทำผิดเป็นของกลาง

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ ๑ มีความผิดตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่าน น้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๒๗๗, ๒๗๘, ๒๘๒ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยแก้ไขเพิ่ม เติม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๓ ปรับ ๓๐๐ บาท และตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่าน น้ำไทย (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๘๑ มาตรา ๕, ๙ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๕๐ ข้อ ๑ ข้อ ๒ ปรับ ๔๐๐ บาท และจำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔, ๖, ๓๒, ๖๐, ๖๕, ๖๙, ๗๐, ๗๑ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ปรับจำเลยที่ ๑ เป็นเงิน ๔๐๐ บาทจำเลยที่ ๒ อายุ ๑๗ ปี ลดมาตราส่วนโทษกึ่งหนึ่งตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๕ แล้ว ปรับ ๒๐๐ บาท รวมปรับจำเลยที่ ๑ เป็นเงิน ๑,๑๐๐ บาท จำเลยทั้งสองรับสารภาพ ลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ กึ่งหนึ่ง คงปรับ จำเลยที่ ๑ เป็นเงิน ๕๕๐ บาท ปรับจำเลยที่ ๒ เป็นเงิน ๑๐๐ บาท ให้จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ จ่ายเงิน บำเหน็จแก่ผู้นำจับคนละ ๒๐๐ บาท และ ๑๐๐ บาทตามลำดับ ถ้าจำเลยไม่เสียค่าปรับหรือเงินบำเหน็จ ให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ริบของกลาง

จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ว่า ไม่ควรริบเรือของกลาง

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า เรือของกลางเป็นเครื่องมือที่ใช้ทำการประมง ต้องริบตามพระราช

บัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๐ พืพากษายืน

จำเลยที่ ๑ ฎีกาว่าเรือของกลางอยู่ในบังคับบทบัญญัติ มาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจริบหรือไม่ริบเรือของกลางก็ได้ จึงไม่ควรริบศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว เห็นว่าประกาศกระทรวงเกษตรเรื่องกำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้กับเรือยนต์ทำการประมงท้ายฟองนั้น ได้ออกประกาศโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒ (๒) (๔) ซึ่งให้อำนาจรัฐมนตรีประกาศกำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด และกำหนดวิธีใช้เครื่องมือทำการประมงต่าง ๆ เมื่อรัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามมิให้ใช้เครื่องมืออวนลากชนิดมีถูงและเครื่องมืออวนรุน หรืออวนถูงทุกขนาดที่ใช้เรือยนต์ทุกชนิดทำการประมงในเขตหรือรัศมีที่ระบุไว้ในการจับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาดตามประกาศนั้นแล้ว เรือยนต์ของกลางที่จำเลยใช้ทำการประมงในเขตดังกล่าว โดยใช้กับอวนรุนชนิดมีถูง จึงเป็นเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้ทำการประมงตามมาตรา ๓๒ (๒) และมาตรา ๗๐ เพราะเป็นเครื่องมือทำการประมงที่กำหนดห้ามใช้ไว้ให้รู้ ผู้ใดจะใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำภายในเขตหรือรัศมีที่ห้ามไว้มิได้เลย เรือยนต์ของกลางจึงต้องริบตามมาตรา ๗๐ กรณีหาอยู่ในบังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจริบหรือไม่ริบเรือยนต์ของกลางก็ได้ ดังจำเลยฎีกาไม่ ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้ริบเรือยนต์ของกลางมานั้นชอบแล้ว ฎีกาจำเลยที่ ๑ ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน.

ยงยุทธ เลอดลก
สวัสดิ์ ภู่งาม
ล้วน นิลกำแพง

หมายเหตุ ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๐ เครื่องมือทำการประมงที่ได้มีประกาศตามความในมาตรา ๓๒ ห้ามมิให้บุคคลใดใช้โดยเด็ดขาดนั้น ถ้านำมาใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำให้ศาลริบเครื่องมือนั้นเสีย คดีนี้มีปัญหาว่าเรือยนต์ของกลางเป็นเครื่องมือทำการประมงที่ศาลต้องริบโดยเด็ดขาดตามมาตรา ๗๐ นี้หรือไม่

เรือยนต์ของกลางเป็นเครื่องมือทำการประมงโดยไม่มีข้อสงสัย เพราะตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๓) กำหนดให้เครื่องมือทำการประมงมีความหมายรวมถึงเรือที่ใช้ทำการประมงด้วย แต่กรณีนี้จะเข้ามาตรา ๗๐ หรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาประกาศกระทรวงเกษตร เรื่องกำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้กับเรือยนต์ทำการประมง ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๗ เป็นสำคัญ ข้อ ๑ ของประกาศฉบับนี้มีใจความว่า “ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดใช้เครื่องมืออวนลากชนิดมีถูงและเครื่องมืออวนรุน “ละวะ” “ชิบ” หรือรุนกึ่งรุนเคยหรืออวนถูงทุกชนิดทุกชนิดทุกขนาดที่ใช้เรือยนต์ทุกชนิดทำการประมงในเขต ฯลฯ”

ที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าเรือยนต์ของกลางเป็นเครื่องมือทำการประมงที่ต้องห้ามโดยเด็ดขาด และต้องริบตามมาตรา ๗๐ นั้นมีเหตุผลสนับสนุนอยู่มาก กล่าวคือ อวนและเรือต่างก็เป็นเครื่องมือทำการประมง การใช้อวนชนิดที่ระบุในประกาศดังกล่าว โดยไม่ใช้เรือยนต์จับสัตว์น้ำ เช่น ใช้อวนชนิดที่ระบุกับเรือพายจับสัตว์น้ำ ไม่ต้องห้ามตามประกาศดังกล่าว การใช้เรือยนต์กับอวนชนิดอื่นที่ไม่ได้ระบุในประกาศดังกล่าวก็ไม่ต้องห้ามเช่นเดียวกัน จึงเห็นได้ว่าประกาศฉบับนี้ห้ามใช้อวนชนิดที่ระบุเท่ากับห้ามใช้เรือยนต์โดยห้ามใช้อวนที่ระบุพร้อมกับเรือยนต์ ถ้าใช้แยกกันไปห้าม ดังนั้นเมื่อจำเลยใช้เครื่องมืออวนที่ระบุในประกาศพร้อมกับเรือยนต์ ซึ่งต้องห้ามเท่าเทียมกัน จึงต้องริบโดยเด็ดขาดทั้งอวนและเรือยนต์

อย่างไรก็ตาม มีข้อน่าคิดว่าประกาศฉบับดังกล่าวมิได้มีเจตนารมณ์ที่จะกำหนดให้เรือยนต์เป็นเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้โดยเด็ดขาดเลย เพราะตามมาตรา ๓๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด จึงน่าคิดว่าการประกาศตามมาตรา ๓๒ นี้จะต้องกำหนดลักษณะของเครื่องมือห้ามใช้ไว้เป็นอย่าง ๑ อวนกับเรือยนต์มีลักษณะแตกต่างกันมาก ถ้าจะประกาศห้ามทั้งสองอย่างก็จะต้องระบุแยกกัน ไม่ควรระบุรวมกัน ดังเช่น ข้อ ๑ ของประกาศฉบับนี้ อนึ่ง ตามความในข้อ ๑ ของประกาศนี้ ก็อาจตีความได้ว่ามุ่งห้ามเฉพาะอวนประเภทที่ระบุไว้ในกรณีที่ใช้กับเรือยนต์เท่านั้น ถ้าอวนประเภทที่ระบุไว้ได้ถูกนำไปใช้กับเรือยนต์ในการจับสัตว์น้ำ อวนดังกล่าวก็เป็นเครื่องมือทำการประมงที่ต้องห้ามโดยเด็ดขาด แต่ถ้าไม่ใช้กับเรือยนต์ก็ไม่ต้องห้ามโดยเด็ดขาด นอกจากนี้ถ้าพิจารณาถึงชื่อของประกาศฉบับนี้แล้วจะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องกำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนโดยเฉพาะ หาใช่เป็นเรื่องกำหนดเขตห้ามใช้เรือยนต์แต่อย่างใดไม่

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๑/๒๕๑๗

พ.ร.บ. การประมง

ผู้กระทำความผิดตาม พ.ร.บ. การประมง จะต้องชำระเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ถ้าไม่ชำระอาจถูกยึดทรัพย์สินหรือกักขังเช่นเดียวกับกรณีที่ไม่ชำระค่าปรับ การกักขังเป็นโทษอย่างหนึ่ง การที่ศาลพิพากษาให้จ่ายบำเหน็จจึงมีผลเท่ากับเป็นการลงโทษทางอาญา ชอบที่ศาลจะใช้ดุลพินิจได้ตามควรแก่กรณี ทั้งระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จตามคำสั่งของกระทรวงเกษตรก็มีได้กำหนดจำนวนเงินเป็นอัตราตายตัว เพียงแต่กำหนดจำนวนอย่างสูงไว้เท่านั้น จึงไม่เป็นบทบังคับศาลให้พิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินบำเหน็จตามจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๕๔๑/๒๕๑๗

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ เดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลก

โจทก์

ระหว่าง

นายเล็ก ปรีกมล

จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๕ เดือนธันวาคม พุทธศักราช

๒๕๒๕

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๑๕ เวลากลางวัน จำเลยได้บังอาจใช้เครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้เด็ดขาดทำการจับปลาในฤดูปลามีไข่ในหนองน้ำสาธารณะ ซึ่งเป็นที่จับสัตว์น้ำในน่านน้ำจืด เป็นการฝ่าฝืนประกาศกระทรวงเกษตร ซึ่งประกาศห้ามไว้ และจำเลยได้ทราบประกาศนั้นแล้ว เหตุเกิดที่ตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ตามวันเวลาดังกล่าว เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยแห ๑ ปาก และข้อง ๑ ใบ ที่ใช้ทำการประมงเป็นของกลาง และคดีนี้มีผู้นำจับจำเลยซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตกลงจะจ่ายเงินบำเหน็จให้แก่ผู้นำจับเป็นเงิน ๕๐๐ บาท ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒, ๖๕,

๖๙, ๗๑ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๕ ธิบของกลางและให้จำเลยชำระเงินบำเหน็จนำจับแก่ผู้นำจับด้วย

จำเลยให้การรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒, ๖๕, ๖๙, ๗๑ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๕ ลงโทษปรับ ๔๐๐ บาท จำเลยรับสารภาพ ลดให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับ ๒๐๐ บาท โจทก์ขอให้จำเลยชำระค่าบำเหน็จนำจับเป็นเงิน ๕๐๐ บาท นั้น สูงเกินไป เห็นควรให้จำเลยชำระค่าบำเหน็จนำจับเพียง ๒๐๐ บาท เงินค่าปรับก็ดี ค่าบำเหน็จก็ดี หากจำเลยไม่ชำระ ให้บังคับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ธิบของกลาง

โจทก์อุทธรณ์ว่า ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลดจำนวนเงินบำเหน็จนำจับลงมานั้น เป็นการคลาดเคลื่อนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายและคำสั่งกระทรวงเกษตร ขอพิพากษาแก้ให้จำเลยชำระเงินบำเหน็จ ๕๐๐ บาท ตามฟ้อง

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า คำสั่งกระทรวงเกษตรที่ ๑๓๓/๒๕๑๔ วางระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จให้แก่ผู้นำจับผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ข้อ ๓ (๑) นั้น เป็นการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะทำความตกลงในเรื่องการขอรับเงินบำเหน็จนำจับแก่ผู้จับไม่เกินอัตราที่ระบุไว้ในข้อ (ก) (ข) (ค) และ (ง) เท่านั้น และในอัตราต่าง ๆ นั้นก็มีได้กำหนดขั้นต่ำไว้ทั้งในพระราชบัญญัติการประมงก็บัญญัติไว้เพียงว่า ในการที่ศาลลงโทษผู้กระทำผิด ให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำผิดชำระเงินดังกล่าวแล้ว หากได้มีบทบังคับว่าศาลจะต้องพิพากษาไปตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำความตกลงแก่ผู้นำจับไม่ ฉะนั้น ข้อตกลงเรื่องการขอรับเงินบำเหน็จนำจับจึงไม่มีผลผูกพันศาลที่จะต้องพิพากษาไปตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตกลงจะจ่ายให้ ศาลย่อมมีอำนาจใช้ดุลพินิจพิพากษาให้จำเลยผู้กระทำผิดชำระเงินค่าบำเหน็จนำจับได้ตามความเหมาะสมแก่ลักษณะการกระทำผิดแต่ละคดีและลดจำนวนเงินลงได้ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระค่าบำเหน็จนำจับ ๒๐๐ บาท นั้น ชอบแล้ว พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาแล้ว โจทก์ฎีกาว่าศาลพิพากษาลดเงินค่าบำเหน็จนำจับลงจากจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตกลงจะจ่ายให้แก่ผู้นำจับ คลาดเคลื่อนต่อกฎหมาย

ศาลฎีกาเห็นว่า พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ บัญญัติว่า “ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ต้องไม่เกินสองพันบาท และต้องชดใช้เงินซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการไปตามมาตรา ๕๙ ในกรณีที่ศาลลงโทษผู้กระทำความผิด ให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินดังกล่าวแล้ว ถ้าไม่ชำระให้จัดการตามมาตรา ๑๘ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา โดยถือเสมือนว่าเป็นค่าปรับ” ดังนั้นเมื่อผู้กระทำความผิดไม่ชำระเงินบำเหน็จ ก็จะต้องถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าบำเหน็จ หรือมีฉนั้น

จะต้องถูกกักขังแทนค่าบำเหน็จ ทั้งนี้โดยถือว่าค่าบำเหน็จเป็นเสมือนหนึ่งค่าปรับตามความหมายแห่งมาตรา ๒๕ ประมวลกฎหมายอาญา (ซึ่งใช้แทนมาตรา ๑๘ กฎหมายลักษณะอาญาเดิม) จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การไม่ชำระเงินบำเหน็จ อาจทำให้ผู้กระทำความผิดถึงกับต้องถูก “กักขัง” แทน “กักขัง” เป็นโทษอย่างหนึ่ง ฉะนั้นการที่ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดจ่ายเงินบำเหน็จตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงมีผลเท่ากับเป็นการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิด ชอบที่ศาลจะใช้ดุลพินิจกำหนดโทษหรืออีกนัยหนึ่งกำหนดเงินบำเหน็จนั้นได้ตามควรแก่กรณี ส่วนคำสั่งกระทรวงเกษตรที่ ๑๓๓/๒๕๑๔ ซึ่งวางระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จก็มีได้กำหนดจำนวนเงินบำเหน็จนำจับเป็นอัตราตายตัวเพียงแต่กำหนดจำนวนอย่างสูงไว้เท่านั้น ทั้งคำสั่งนี้ก็ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงไม่มีทางที่จะแปลไปได้ว่าเป็นบทบังคับศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินบำเหน็จไปตามจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน.

กฤษณ์ โสภิตกุล
 ยงยุทธ เลอลง
 อุดม จาละ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๗๑/๒๕๒๒

วิธีพิจารณาความอาญา พิพากษาไม่เกินฟ้อง (ม. ๑๕๒)

พระราชบัญญัติ การประมง ๒๔๕๐

ฟ้องบรรยายว่า จำเลยใช้เครื่องมือประเภทอวนติดตามีสายमान จำเลยรับสารภาพ แต่ตามฟ้องและคำขอท้ายฟ้อง โจทก์มุ่งประสงค์กล่าวอ้างว่าจำเลยฝ่าฝืนประกาศห้ามใช้เครื่องมือจับปลาในฤดูมีไข่ เป็นเครื่องมือคนละประเภท ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่าจำเลยใช้เครื่องมือตามประกาศที่โจทก์ฟ้อง ลงโทษไม่ได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๕๗๑/๒๕๒๒

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โจทก์

ระหว่าง นายน้อย เอื้อนสะอาด ที่ ๑ นายโปร่ง รูปทอง ที่ ๒ นายเจริญ
ฮวดรักษา ที่ ๓ นายพูน ล้อประเสริฐ ที่ ๔ นายสุชาติ เอี่ยมเจริญ ที่ ๕
นายเจริญ อโรพันธ์ ที่ ๖ นายจรัญ ยินดี ที่ ๗ นายเชย อโรพันธ์ ที่ ๘ จำเลย
เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๗ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๑

โจทก์ฟ้องว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ (๑) (๒) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ได้ ประกาศห้ามโดยเด็ดขาดมิให้บุคคลใดใช้เครื่องมืออวนประเภทล้อมจับมีสายमान เช่น อวนดั่งเก อวน ลากอวนดั่งหมั่ง อวนดำ หรืออวนถลอม อวนแฉะ อวนซั้ง หรือ อวนล้อมซั้ง และอวนลอยตะเกียง เป็นต้น ทำการจับปลาในอ่าวไทย ตั้งแต่วันที่ ๑๕ เดือนเมษายน ถึงวันที่ ๑๔ เดือนกรกฎาคม ทุกปี ดังปรากฏความละเอียดตามสำเนาประกาศท้ายฟ้อง และประกาศดังกล่าวได้ปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ศาลากลางจังหวัดประจำท้องที่เกิดเหตุพันกำหนด ๓๐ วัน และจำเลยทราบประกาศดังกล่าวแล้ว

ครั้นวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๒๐ เวลากลางวันก่อนเที่ยง (เวลาประมาณ ๐๕.๓๐ น.) จำเลย ทั้ง ๘ นี้ได้บังอาจร่วมกันใช้เครื่องมือประเภทอวนติดตามีสายमान ซึ่งต้องห้ามตามประกาศดังกล่าว ใช้กับเรือยนต์ทำการประมงจับปลาในอ่าวไทยในเขตตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบ-คีรีขันธ์ โดยฝ่าฝืนกฎหมายและประกาศดังกล่าว เหตุเกิดที่ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เจ้าพนักงานจับจำเลยทั้ง ๘ นี้ได้พร้อมด้วยเรือยนต์ ชื่อ ประเสริฐชัย หมายเลข ทะเบียน ส.ส. ๑๐๒๘ จำนวน ๑ ลำ อวน ๑ ปาก และปลาทุ ๑๐ กิโลกรัม ยึดเป็นของกลาง ขอให้ ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๕, ๓๒, ๖๕, ๖๙, ๗๐ พระราชบัญญัติ การประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ประกาศกระทรวงเกษตร เรื่องกำหนดฤดูปลาทู มีไข่และห้ามมิให้ใช้เครื่องมือบางชนิดจับปลาทูและกำหนดขนาดตาของเครื่องมือบางชนิดในฤดู มีปลาทูขนาดเล็ก ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ ข้อ ๓ และริบของกลาง

จำเลยทั้ง ๘ ให้การรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๕, ๓๒, ๖๕, ๖๙, ๗๐ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ประกาศกระทรวงเกษตร เรื่องกำหนดฤดูปลาทูมีไข่และห้ามมิให้ใช้เครื่องมือบางชนิดจับปลาทู และกำหนดขนาดตาของเครื่องมือบางชนิดในฤดูมีปลาทูขนาดเล็ก ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ ข้อ ๓ จำคุกคนละ ๖ เดือน ปรับคนละ ๘๐๐ บาท จำเลยให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การ พิจารณา เป็นเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ กึ่งหนึ่ง คง จำคุกคนละ ๓ เดือน และปรับคนละ ๔๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ภายในกำหนด ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับจัดการตามมาตรา ๒๙, ๓๐ ของ-กลางริบ

จำเลยทั้ง ๘ อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาคดีแล้ว คดีนี้จำเลยทั้ง ๘ ให้การรับสารภาพตาม ฟ้องและไม่มีการสืบพยาน ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าจำเลยทั้ง ๘ ร่วมกันใช้เครื่องมือประเภทอวน ติดตามีสายमानทำการประมงจับปลาในอ่าวไทยในเขตตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบ-คีรีขันธ์ และตามฟ้องของโจทก์ตลอดจนคำขอท้ายฟ้องมุ่งประสงค์กล่าว อ้างว่า จำเลยทั้ง ๘ กระทำ ผิดต่อกฎหมายโดยฝ่าฝืนประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องกำหนดฤดูปลาทูมีไข่และ ห้ามมิให้ใช้เครื่องมือบางชนิดจับปลาทูและกำหนดขนาดตาของเครื่องมือบางชนิดในฤดูมีปลาทู ขนาดเล็ก ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ ข้อ ๓ แต่โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยทั้ง ๘ บังอาจร่วม กันใช้เครื่องมือประเภทอวนติดตามีสายमानทำการประมงจับปลาในอ่าวไทย ซึ่งเครื่องมือที่จำเลย ทั้ง ๘ ใช้ทำการประมงเป็นคนละประเภท กับเครื่องมือที่ระบุห้ามไว้ในประกาศข้อ ๓ ข้อเท็จจริง

จึงรับฟังไม่ได้ว่าจำเลยทั้ง ๘ ได้ใช้เครื่องมือตามที่ระบุห้ามไว้ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังกล่าวทำการประมงตามที่โจทก์ฟ้อง อันเป็นความผิดต่อกฎหมายที่โจทก์ประสงค์จะให้ลงโทษ จึงลงโทษจำเลยทั้ง ๘ ไม่ได้ ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน.

ยง โรจนสุพจน์
ประเสริฐ วราภรณ์
ประสม ศรีเจริญ

(ฎีกาย่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๖๕๗/๒๕๒๗

(อัยการเพชรบุรี โจทก์ นายเกษม โสสกุล กับพวก จำเลย)

วิธีพิจารณาความอาญา นำ ป.ว.พ. มาใช้ (ม. ๑๕)

วิธีพิจารณาความแพ่ง อุทธรณ์ ข้อที่ไม่ได้ว่ากันในศาลล่าง

(ม. ๒๒๕)

ฎีกา ข้อที่ไม่ได้ว่ากันในศาลล่าง (ม. ๒๔๕)

พระราชบัญญัติ การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐

โจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดด้วยวาจา ศาลชั้นต้นบันทึกไว้ว่าจำเลยใช้เครื่องมืออวนรุนทำการประมงภายในเขตระยะ ๓,๐๐๐ เมตร นับจากขอบน้ำตามชายฝั่ง โดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนประกาศกระทรวงเกษตรเรื่องกำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้กับเรือยนต์ทำการประมง จำเลยให้การรับสารภาพ ข้อเท็จจริงที่ว่าประกาศดังกล่าวออกโดยอาศัยอำนาจตาม ม. ๒๓ (๒) และ (๔) แห่ง พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ก็ดี มีข้อความว่าห้ามกระทำการใด ๆ ที่ใช้เครื่องมือโดยเรือยนต์ทุกชนิดทำการประมงภายในระยะ ๓,๐๐๐ เมตร นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่งขณะทำการประมงก็ดี ห้ามฝายโดยยกขึ้นไว้ในศาลชั้นต้นไม่จึงไม่ปรากฏในสำนวน จำเลยเพียงยกข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นอ้างอิงในชั้นอุทธรณ์แล้วกล่าวอ้างว่าไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยประการต่าง ๆ จึงต้องห้ามตาม ป.ว.อ. ม. ๑๕ ประกอบด้วย ป.ว.พ. ม. ๒๒๕ แม้ศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยให้แล้วพิพากษายืน ก็ไม่ถือว่าเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว ศาลอุทธรณ์ จำเลยฎีกาต่อมา ต้องห้ามตาม ป.ว.อ. ม. ๑๕ ประกอบกับ ป.ว.พ. ม. ๒๔๔ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิด พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ม. ๓๒, ๖๕, ๗๐ จำคุกคนละ ๒ เดือน และปรับคนละ ๘๐๐ บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุกคนละ ๑ เดือน และปรับคนละ ๔๐๐ บาท โทษจำคุกรอไว้คนละ ๑ ปี ของกลางริบ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน จำเลยที่ ๑ ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า “จำเลยฎีกาว่า ประกาศกระทรวงเกษตร เรื่อง กำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้กับเรือยนต์ทำการประมง ฉบับลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม

๒๕๑๕ นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรออกประกาศโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ (๒) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ แต่มาตรา ๓๒ (๒) กำหนดไว้เกี่ยวกับเรื่องห้ามมิให้ใช้เครื่องมือ ส่วนมาตรา ๓๒ (๔) กำหนดวิธีใช้เครื่องมือทำการประมง ประกาศกระทรวงเกษตรฉบับดังกล่าวที่ออกมาห้ามกระทำการใด ๆ ที่ใช้เครื่องมือโดยเรือยนต์ทุกชนิดทำการประมงภายในระยะ ๓,๐๐๐ เมตร นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่งขณะทำการประมง เป็นเรื่องกำหนดระยะทางห้ามทำการประมง จึงเป็นคนละเรื่องกัน เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งตามคำฟ้องของโจทก์ก็มิได้บรรยายว่า “ขณะทำการประมง” ตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงเกษตรฉบับนั้น จึงไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ชอบที่ศาลจะพิพากษายกฟ้อง โจทก์เสีย พิเคราะห์แล้วประกาศกระทรวงเกษตรตามฟ้องมีจริงหรือไม่และมีข้อความอย่างไร เป็นข้อเท็จจริง คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดด้วยวาจาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ ประกอบด้วยพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓ ศาลชั้นต้นบันทึกไว้ว่า จำเลยบังอาจใช้เครื่องมืออวนรุนทำการประมงภายในเขตระยะ ๓,๐๐๐ เมตร นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่ง โดยไม่รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนประกาศกระทรวงเกษตร เรื่อง กำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้กับเรือยนต์ทำการประมง ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๑๕ จำเลยให้การรับสารภาพตลอดข้อหาไม่ต่อสู้คดี ดังนี้ ข้อเท็จจริงที่ว่า ประกาศกระทรวงเกษตรดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ (๒) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ก็ดี มีข้อความว่า ห้ามกระทำการใด ๆ ที่ใช้เครื่องมือโดยเรือยนต์ทุกชนิดทำการประมงภายในระยะ ๓,๐๐๐ เมตร นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่งขณะทำการประมงก็ดี ห้ามมิฝ่ายใดยกขึ้นว่าในศาลชั้นต้นไม่ จึงไม่ปรากฏในสำนวน จำเลยที่ ๑ เพียงข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นอ้างอิงในชั้นอุทธรณ์ แล้วกล่าวอ้างว่าไม่ชอบด้วยประการต่าง ๆ จึงต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ แม้ศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยให้แล้วพิพากษายืน ก็ไม่ถือว่าเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลอุทธรณ์ จำเลยที่ ๑ ยกขึ้นฎีกามาอีก ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย”

พิพากษายกฎีกาของจำเลยที่ ๑

(สมบุรณ์ บุญภินันท์ - สุพจน์ นาคะพินธุ - เพียร สุมิระ)

มาตรา ๓๓ การโอนประทานบัตร ใบอนุญาต และอาชญาบัตร และการออกใบแทน เอกสารเช่นว่านั้น และการสลักหลังอาชญาบัตร เพื่อแก้ไขหรือเพิ่มเติมผู้มีสิทธิใช้เครื่องมือทำการ ประมงจะต้องเสียค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้

ใบอนุญาตหรืออาชญาบัตรใดซึ่งหมดอายุแล้ว แต่ได้ยื่นคำขอต่ออายุก่อนวันสิ้นอายุ มิให้ถือว่าการทำการประมงหรือการใช้เครื่องมือนั้นเป็นการกระทำโดยมิได้รับอนุญาตตาม พระราชบัญญัตินี้จนกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะได้แจ้งว่าไม่อนุญาต

มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้บุคคลใดทำการประมงหรือทำการใด ๆ ในเครื่องมือประจำที่ ของผู้รับอนุญาต หรือในบริเวณที่ตั้งเครื่องมือเช่นว่านั้น ตามที่คณะกรรมการจังหวัดจะได้ประกาศ กำหนดเขตโดยอนุมัติรัฐมนตรี

มาตรา ๓๕ ผู้รับอนุญาตจะต้องนำประทานบัตร ใบอนุญาต และอาชญาบัตร ติดตัว ไปด้วยเสมอในเวลาไปทำการประมงและต้องนำออกแสดงเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขอตรวจ

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติผิด เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประทานบัตร ใบอนุญาต หรืออาชญาบัตร หรือค้างเงินอากรที่เกี่ยวกับ ประทานบัตร ใบอนุญาตหรืออาชญาบัตร พนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งเพิกถอนประทานบัตร ใบอนุญาต หรืออาชญาบัตร นั้นเสียก็ได้

มาตรา ๓๗ ในขณะที่ใด หรือในท้องที่ใดยังไม่สมควรจะเก็บเงินอากรให้ประกาศยกเว้น โดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๘ โดยอนุมัติรัฐมนตรี ให้คณะกรรมการจังหวัดมีอำนาจยกเว้น งด หรือคืน อากรค่าประทานบัตร ใบอนุญาต และอาชญาบัตร ให้บางส่วนหรือทั้งหมดตามแต่จะเห็นสมควร

มาตรา ๓๙ โดยอนุมัติรัฐมนตรี ให้คณะกรรมการจังหวัดมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ผ่อนเวลา ชำระเงินอากรได้ตามที่เห็นสมควร

สำหรับเงินอากรที่ค้างนั้น ผู้รับอนุญาตจะต้องเสียดอกเบี้ยร้อยละสิบต่อปีของเงินอากร และเงินดอกเบี้ยนี้ให้ถือเป็นเงินอากรค้าง

มาตรา ๔๐ ถ้าผู้รับอนุญาตค้างชำระเงินอากร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ประกาศหรือแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้รับอนุญาตนำเงินอากรที่ค้างมาชำระภายในเวลา ตามที่เห็นสมควร

(๒) เมื่อได้ดำเนินการตามอนุมาตรา (๑) แล้ว ผู้รับอนุญาตยังเพิกเฉยอยู่ พนักงานเจ้าหน้าที่ อาจสั่งให้หยุดทำการประมง

(๓) จัดการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ผู้รับอนุญาตนำมาวางเป็นหลักประกัน หรือจัดการเรียกร้องให้ผู้ค้ำประกันชำระเงินอากรแทนผู้รับอนุญาต เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดให้คิดชำระเงินอากรและค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาดจนครบ เหลือเท่าใดให้คืนแก่ผู้รับอนุญาตหรือผู้ค้ำประกันแล้วแต่กรณี

มาตรา ๔๑ เงินอากรที่ค้างชำระนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดและจัดการขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้รับอนุญาต แต่พอดูกับเงินอากรที่ค้างชำระ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการยึดและการขายทอดตลาด

มาตรา ๔๒ ประทานบัตร ใบอนุญาต หรืออาชญาบัตรที่ถูกสั่งเพิกถอนตามมาตรา ๓๖ นั้น อากรที่ชำระแล้วจะเรียกคืนมิได้

มาตรา ๔๓ กำหนดอายุอาชญาบัตรสำหรับการขออนุญาตและเสียเงินอากรนั้น ให้เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม

มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๔๓ เพื่อประโยชน์แก่การเก็บอากร โดยอนุมัติรัฐมนตรีให้คณะกรรมการจังหวัดมีอำนาจประกาศกำหนดฤดูกาลทำการประมงตามความเหมาะสมแห่งท้องที่ โดยให้นับเวลาสิบสองเดือนเป็นหนึ่งฤดู และให้ถือระยะเวลาดังกล่าวแล้วเป็นระยะเวลาสำหรับการขออนุญาตและเสียอากรสำหรับ ๑ ปี

มาตรา ๔๕ ในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องออกไปตรวจสอบ หรือกำหนดที่ตั้งเครื่องมือประจำที่ให้แก่ผู้ขออนุญาตใช้เครื่องมือ ให้ผู้ขออนุญาตจัดหาพาหนะรับและส่งพนักงานเจ้าหน้าที่หรือออกค่าใช้จ่ายให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่เท่าที่จำเป็นและจ่ายจริง ตามแต่ผู้ขออนุญาตจะเลือก

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจออกประทานบัตร ใบอนุญาต และอาชญาบัตร ไม่ยอมออกเอกสารเช่นนั้น ให้บุคคลผู้มีส่วนได้เสียอุทธรณ์ไปยังรัฐมนตรีได้ โดยยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานเช่นว่านั้นภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่ง คำอุทธรณ์นั้นให้เจ้าพนักงานเช่นว่านั้นเสนอรัฐมนตรีโดยมิชักช้า คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๔๗ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศให้ทำการเก็บสถิติการประมงในท้องที่ใด ๆ ได้ตามที่เห็นควร

มาตรา ๔๘ เมื่อได้มีประกาศตามความในมาตรา ๔๗ แล้ว อธิบดีอาจขอให้ผู้หนึ่งผู้ใดที่มีอาชีพเกี่ยวกับสัตว์น้ำ ส่งรายการข้อความจำนวนเกี่ยวกับสถิตินั้นได้

มาตรา ๔๙ คำขอของอธิบดีนั้น ให้ทำเป็นหนังสือระบุชื่อเจ้าของกิจการ ผู้จัดการหรือผู้แทนและให้กำหนดเวลา สถานที่และวิธีการยื่น

มาตรา ๕๐ บุคคลซึ่งได้รับคำขอตามมาตรา ๔๘ ต้องกรอกคำตอบลงในแบบพิมพ์ แสดงรายการข้อความจำนวนตามที่รู้เห็น พร้อมทั้งลงชื่อกำกับ และจัดการยื่นตามกำหนดเวลา ณ สถานที่และตามวิธีการที่กำหนดในคำขอ

มาตรา ๕๑ ถ้ามีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีเพื่อการนี้ มีอำนาจเข้าในสถานที่ทำการของผู้รับคำขอในเวลาตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อทำการตรวจสอบจดข้อความจำนวนเกี่ยวกับสถิติการประมง และให้เป็นหน้าที่ของผู้รับคำขอหรือผู้แทนตอบคำถาม อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการนี้

มาตรา ๕๔ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศใช้กฎกระทรวงกับคดีที่กรมประมงได้ออกราย
คำสั่งคดีแล้ว

มาตรา ๕๕ เมื่อไม่มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีแล้ว ครั้นอีกภายหลังหนึ่งเดือน
ก็อาจใช้บังคับคดีต่อไป สงครามหรือสงครามซึ่งมีขึ้นเมื่อสงครามเกิดขึ้นได้

มาตรา ๕๖ วัตถุประสงค์ของบทบัญญัตินี้ ให้ตั้งใหม่และมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งกฎหมาย
และระเบียบให้ที่เห็นสมควรตามหลักแห่งรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๕๗ บุคคลซึ่งได้รับคำสั่งจากมาตรา ๕๕ ซึ่งบังคับคดีมาเป็นผลบังคับ
คดีแล้วในคดีที่ศาลฎีกาพิจารณาคดีแล้ว หรือในคดีที่ศาลฎีกาพิจารณาคดีแล้ว
แล้วคดีของศาลฎีกาพิจารณาคดีแล้ว

มาตรา ๕๘ ถ้ามีความจำเป็นเมื่อใช้บังคับของบทบัญญัตินี้ ให้พนักงาน
ในบังคับคดีที่ร้องขอให้พิจารณาคดี มีอำนาจรับในคดีที่ศาลฎีกาพิจารณาคดีแล้ว
หรือในคดีที่ศาลฎีกาพิจารณาคดีแล้ว เพื่อพิจารณาคดีของศาลฎีกาพิจารณาคดีแล้ว
แล้วคดีของศาลฎีกาพิจารณาคดีแล้ว

หมวด ๔ สถิติการประมง

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

มาตรา ๕๒ โดยอนุมัติรัฐมนตรี ให้คณะกรรมการจังหวัดมีอำนาจประกาศห้ามมิให้บุคคลอื่นนอกจากผู้รับอนุญาต เข้าไปในที่จับสัตว์น้ำแห่งหนึ่งแห่งใด เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้รับอนุญาตหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน

มาตรา ๕๓ ห้ามมิให้บุคคลใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำชนิดใดชนิดหนึ่งตามที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำชนิดใดชนิดหนึ่งเกินจำนวนหรือปริมาณ หรือเล็กกว่าขนาดที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ในกรณีที่สัตว์น้ำที่ห้ามบุคคลมีไว้ในครอบครองเป็นชนิดที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายหรือทรัพย์สินของบุคคลหรือสาธารณชน ให้กำหนดลักษณะของสัตว์น้ำนั้นว่าจะมีอันตรายอย่างไรและกำหนดเวลาสำหรับผู้ซึ่งมีสัตว์น้ำนั้นในครอบครองอยู่แล้วส่งมอบสัตว์น้ำนั้นให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ในพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งด้วย

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

บุคคลใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำในวันที่พระราชกฤษฎีกาออกตามความในวรรคหนึ่งใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำนั้นต่อไป ต้องยื่นคำขออนุญาตตามวรรคสามภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวใช้บังคับ เว้นแต่ในกรณีสัตว์น้ำตามวรรคสอง จะขออนุญาตหรืออนุญาตมิได้ และในระหว่างเวลาที่กำหนดไว้สำหรับการขออนุญาตจนถึงวันที่ได้รับคำสั่งไม่อนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ มิให้นำมาตรา ๖๗ ทวิ มาใช้บังคับ

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคสี่ยื่นคำขออนุญาตแล้วแต่ไม่ได้รับอนุญาต อธิบดีมีอำนาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวส่งมอบสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

ในกรณีมีการส่งมอบสัตว์น้ำตามวรรคสองหรือวรรคห้า ให้กรมประมงคิดราคาสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำดังกล่าวตามสมควรแก่ผู้ส่งมอบ

ความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหก มิให้ใช้บังคับแก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นเฉพาะที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๔ ห้ามมิให้นำสัตว์น้ำชนิดหนึ่งชนิดใดตามที่ระบุในพระราชกฤษฎีกา เข้ามาในราชอาณาจักรโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๕๕ ห้ามมิให้บุคคลใดนำสัตว์น้ำชนิดหนึ่งชนิดใด ตามที่ระบุในพระราชกฤษฎีกา ไปปล่อยในที่จับสัตว์น้ำแห่งหนึ่งแห่งใด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๕๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อำนาจที่จะเข้าไปในที่จับสัตว์น้ำแห่งใด ๆ หรือเรือทำการประมงของบุคคลใด ๆ เพื่อตรวจการทำการประมง เครื่องมือทำการประมง สัตว์น้ำ หลักฐาน บัญชี และเอกสารต่าง ๆ ของผู้รับอนุญาตได้ทุกเมื่อ ผู้รับอนุญาตต้องอำนวยความสะดวกและชี้แจงแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ทุกประการ

มาตรา ๕๗ เมื่อปรากฏว่า บุคคลใดกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า กระทำการเช่นนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมผู้นั้นพร้อมด้วยเรือเครื่องมือทำการประมงสัตว์น้ำ และสิ่งอื่น ๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิดเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย

* (ยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกา)

มาตรา ๕๘ ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจออกคำสั่ง ให้ผู้รับอนุญาตรื้อถอนเครื่องมือทำการประมง สิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งใด ๆ ในที่จับสัตว์น้ำ ซึ่งกระทำการโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งประทานบัตรหรือใบอนุญาตได้สิ้นอายุแล้ว บรรดาที่เป็นของผู้รับอนุญาต ค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนดังกล่าว แล้วให้ผู้รับอนุญาตเป็นผู้ออก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๑๘/๒๕๐๔

อาญา ต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน

เจ้าพนักงานมีคำสั่งตามอำนาจหน้าที่ให้จัดการหรือรั้วไซมาน และจ้างคนให้ทำการหรือ โดยอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานโดยใกล้ชิด จำเลยทราบแล้วยังขัดขืนเข้าผลักคนหรือเพื่อ ขัดขวางการหรือ ย่อมมีความผิดฐานขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๖๑๘/๒๕๐๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๔ เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๐๔

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดปากพนัง

โจทก์

ระหว่าง

นายฉลาด จันทร

จำเลย

เรื่อง ต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๑ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๓

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๐๒ เวลากลางวัน นายเยาว์ นิลประพันธ์ ประมงอำเภอปากพนัง ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการประมง ได้ทำการหรือถอน และควบคุมให้นายรววย สุขรักษา กับพวกหรือถอนรั้วไซมาน ซึ่ง นายริน จันทร ปักสร้างลงไว้โดย มิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานตามกฎหมาย จำเลยได้บังอาจใช้กำลังประทุษร้าย ผลัก ต่อสู้ ขัดขวางมิให้นายรววย สุขรักษา ช่วย นายเยาว์ นิลประพันธ์ เจ้าพนักงานหรือถอนรั้วไซมานตาม หน้าที่ราชการ เหตุเกิดที่ตำบลปากพนังฝั่งตะวันออก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๘

จำเลยให้การว่าไม่ได้ใช้กำลังต่อสู้ขัดขวางนายรววย เพียงแต่พูดห้ามมิให้นายรววยหรือ รั้วไซมานเพราะยังอยู่ในระหว่างความ

ศาลจังหวัดปากพนังพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมาย

อายุ มาตรา ๑๓๘ ให้จำคุก ๖ เดือน ปรับ ๕๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ตามมาตรา ๕๖-๕๘ มีกำหนด ๕ ปี ส่วนค่าปรับให้จัดการตามมาตรา ๒๙-๓๐

จำเลยอุทธรณ์ว่าไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง นายรวยมีฐานะเป็นผู้รับเหมาให้ทำการรื้อถอนรั้วโซมาน การที่นายรวยรื้อถอนรั้วโซมานก็กระทำโดยมุ่งต่อค่าจ้างอันเป็นผลประโยชน์ของตน ไม่ได้เชื่อว่าเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงาน ผู้กระทำตามหน้าที่อันชอบด้วยกฎหมาย จำเลยจึงไม่มีความผิด

ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า นายเยาว์ประมงอำเภอกเป็นผู้ควบคุมนายรวยให้เป็นผู้รื้อถอนรั้วโซมาน นายเยาว์ได้ห้ามจำเลยไม่ให้ขัดขวาง การที่จำเลยเข้าไปขัดขวาง จึงเท่ากับเป็นการขัดขวางนายเยาว์ประมงอำเภอกซึ่งเป็นเจ้าพนักงาน จำเลยจึงต้องมีความผิด ยืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

จำเลยฎีกาขอให้อยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นสั่งรับฎีกาเฉพาะข้อ ๒ (๑) ซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมาย นอกจากนี้เป็นข้อเท็จจริงไม่รับ

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ฎีกาข้อ ๒ (๑) ของจำเลย กล่าวว่านายรวยเป็นผู้รับจ้างเจ้าพนักงานรื้อรั้วโซมาน มุ่งประสงค์ค่าแรงงานเท่านั้น มิได้มุ่งเจตนาที่จะช่วยเหลือเจ้าพนักงาน มิฉะนั้นแล้วผู้รับจ้างเจ้าพนักงานก็จะกลายเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ศาลฎีกาประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความตามที่ศาลล่างทั้งสองฟังมาว่า นายริน ปู่จำเลยป้ารั้วโซมานโดยไม่ได้รับอนุญาต นายอำเภอกได้แจ้งให้นายรินรื้อถอน นายรินไม่ปฏิบัติตาม นายเยาว์ประมงอำเภอกจึงเสนอขอรื้อถอนเอง นายอำเภอกสั่งอนุมัติ นายเยาว์จึงจัดการจ้างเหมานายรวยเป็นผู้รื้อ นายอำเภอกได้ออกหนังสือให้นายรวยกับพวกรื้อถอนรั้วติดตัวไปทำการรื้อถอนด้วย นายรวยไปรื้อถอนไม่สำเร็จเพราะถูกจำเลยขัดขวางถึงสองครั้ง ครั้งที่ ๓ นายเยาว์กับตำรวจไปคุมการรื้อถอนอยู่ด้วย นายรวยรื้อถอนสัก ๑๐ นาที จำเลยมาห้ามไม่ให้รื้อถอน นายเยาว์บอกมีคำสั่งอำเภอกและจังหวัดให้รื้อถอนและแจ้งว่านายเยาว์มาควบคุมการรื้อถอนขออย่าให้ขัดขวาง ถ้าขัดขวางอาจถูกจับกุม จำเลยว่า จับเป็นจับ จำเลยไปที่นายรวยซึ่งกำลังรื้อถอนรั้วโซมานอยู่ จำเลยพูดว่าทำไม่ได้และผลักนายรวยเซล้มลงไป ดังนี้ การที่นายรวยตั้งรั้วโซมาน ถึงแม้จะเป็นผู้รับเหมาค่าแรงงานก็ได้อยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานโดยใกล้ชิด เจ้าพนักงานได้พูดห้ามไม่ให้จำเลยทำการขัดขวาง จำเลยก็หาเชื่อฟังไม่ การที่จำเลยผลักนายรวยเพื่อขัดขวางการรื้อถอน จึงถือได้ว่าการกระทำของจำเลยเป็นการขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ ต้องมีความผิดตามฟ้อง

จึงพร้อมกันพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ยกฎีกาจำเลย.

เจริญฤทธิศาสตร์

สัญญา ธรรมศักดิ์

สอาด นาวิเจริญ

พิสัยสารภณ

มาตรา ๕๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจทำการรื้อถอนทำลาย หรือยึดเครื่องมือ ซึ่งตั้งอยู่ที่จับสัตว์น้ำโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ และสิ่งต่าง ๆ ซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๕๘ ในกรณี ที่ผู้รับคำสั่งไม่ได้รื้อถอนไปภายในเวลาอันสมควร ค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนดังกล่าวให้ผู้รับอนุญาต หรือผู้ฝ่าฝืนเป็นผู้ออก

อาญา ต่อผู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน

เจ้าพนักงานมีคำสั่งตามอำนาจหน้าที่ให้จัดการรื้อรั้วไซมาน และสั่งตนให้ทำการรื้อ โดยอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานโดยใกล้ชิด ซึ่งตนทราบแล้วยังขัดขืนเข้าผลักคนรื้อเพื่อขัดขวางการรื้อ ย่อมมีความผิดฐานขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๖๑๘/๒๕๐๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๔ เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๐๔

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดปากพนัง

โจทก์

ระหว่าง

นายฉลาด จันทร

จำเลย

เรื่อง ต่อผู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๓ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๓

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๐๒ เวลากลางวัน นายเยาว์ นิลประพันธ์ ประมงอำเภอปากพนัง ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการประมง ได้ทำการรื้อถอนและควบคุมให้นายรววย สุขรักษา กับพวกรื้อถอนรั้วไซมาน ซึ่งนายริน จันทร บั๊กสร้าง ลงไว้โดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานตามกฎหมาย จำเลยได้บังอาจใช้กำลังประทุษร้าย ผลักต่อผู้ขัดขวางมิให้นายรววย สุขรักษา ช่วย นายเยาว์ นิลประพันธ์ เจ้าพนักงานรื้อถอนรั้วไซมานตามหน้าที่ราชการ เหตุเกิดที่ ตำบลปากพนังฝั่งตะวันออก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๘

จำเลยให้การว่าไม่ได้ใช้กำลังต่อผู้ขัดขวางนายรววย เพียงแต่พูดห้ามมิให้นายรววยรื้อรั้วไซมานเพราะยังอยู่ในระหว่างความ

ศาลจังหวัดปากพนังพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๘ ให้จำคุก ๖ เดือน ปรับ ๕๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ตามมาตรา ๕๖-๕๘ มีกำหนด ๕ ปี ส่วนค่าปรับให้จัดการตามมาตรา ๒๙-๓๐

จำเลยอุทธรณ์ว่าไม่ได้กระทำผิดตามฟ้อง นายรวयीมีฐานะเป็นผู้รับเหมาให้ทำการรื้อถอนรั้วไซมาน การที่นายรวयीรื้อถอนรั้วไซมานก็กระทำโดยมุ่งต่อค่าจ้างอันเป็นผลประโยชน์ของตน ไม่ได้เชื่อว่าเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงาน ผู้กระทำตามหน้าที่อันชอบด้วยกฎหมาย จำเลยจึงไม่มีความผิด

ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า นายเยาว์ประมงอำเภอบนเป็นผู้ควบคุมนายรวयीให้เป็นผู้รื้อถอนรั้วไซมาน นายเยาว์ได้ห้ามจำเลยไม่ให้ขัดขวางการที่จำเลยเข้าไปขัดขวาง จึงเท่ากับเป็นการขัดขวางนายเยาว์ประมงอำเภอบนซึ่งเป็นเจ้าพนักงาน จำเลยจึงต้องมีความผิด ยืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

จำเลยฎีกาขอให้อยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นสั่งรับฎีกาเฉพาะข้อ ๒ (๑) ซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมาย นอกจากนี้เป็นข้อเท็จจริงไม่รับ

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ฎีกาข้อ ๒ (๑) ของจำเลย กล่าวว่านายรวयीเป็นผู้รับจ้างเจ้าพนักงานรื้อรั้วไซมาน มุ่งประสงค์ค่าแรงงานเท่านั้น มิได้มุ่งเจตนาที่จะช่วยเหลือเจ้าพนักงาน มิฉะนั้นแล้วผู้รับจ้างเจ้าพนักงานก็จะกลายเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ศาลฎีกาประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความตามที่ศาลล่างทั้งสองฟังมาว่า นายรีนปุ่จำเลยบักรั้วไซมานโดยไม่ได้รับอนุญาต นายอำเภอบนได้แจ้งให้นายรีนรื้อถอน นายรีนไม่ปฏิบัติตาม นายเยาว์ประมงอำเภอบนจึงเสนอขอรื้อถอนเอง นายอำเภอบนสั่งอนุมัติ นายเยาว์จึงจัดการจ้างเหมานายรวयीเป็นผู้รื้อ นายอำเภอบนได้ออกหนังสือให้นายรวयीกับพวกรื้อถอนรั้วติดตัวไปทำการรื้อถอนด้วย นายรวयीไปรื้อถอนไม่สำเร็จเพราะถูกจำเลยขัดขวางถึงสองครั้ง ครั้งที่ ๓ นายเยาว์กับตำรวจไปคุมการรื้อถอนอยู่ด้วย นายรวयीรื้อถอนสัก ๑๐ นาที จำเลยมาห้ามไม่ให้รื้อถอน นายเยาว์บอกมีคำสั่งอำเภอบนและจังหวัดให้รื้อถอนและแจ้งว่านายเยาว์มาควบคุมการรื้อถอนขออย่าให้ขัดขวาง ถ้าขัดขวางอาจถูกจับกุม จำเลยว่า จับเป็นจับ จำเลยไปที่นายรวयीซึ่งกำลังรื้อถอนรั้วไซมานอยู่ จำเลยพูดว่าทำไม่ได้และผลักนายรวयीเซล้มลงไป ดังนี้ การที่นายรวयीรื้อรั้วไซมาน ถึงแม้จะเป็นผู้รับเหมาค่าแรงงานก็ได้ อยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานโดยใกล้ชิด เจ้าพนักงานได้พูดห้ามไม่ให้จำเลยทำการขัดขวาง จำเลยก็หาเชื่อฟังไม่ การที่จำเลยผลักนายรวयीเพื่อขัดขวางการรื้อถอน จึงถือได้ว่าการกระทำของจำเลยเป็นการขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ ต้องมีความผิดตามฟ้อง

จึงพร้อมกันพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ยกฎีกาจำเลย.

เจริญฤทธิศาสตร์
สัญญา ธรรมศักดิ์
สอาด นาวีเจริญ
พิชัยสารคุณ

มาตรา ๖๐ การประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นพิเศษในพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้ทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ และศาลากลางจังหวัดประจำท้องที่เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

* (ยังไม่พบคำพิพากษาฎีกา)

หมวด ๖
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๑ บุคคลใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ วรรคสอง
มาตรา ๒๓ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ หรือมาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาทหรือ
จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือทั้งปรับทั้งจำ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๕/๒๕๕๔

พ.ร.บ. การประมง

จำเลยขออนุญาตตั้งรั้วไซมาน ประมงอำเภอได้ปักกรวยเขตให้แล้ว แต่จำเลยไม่ทำตาม
ที่เจ้าพนักงานกำหนดให้ทำกลับปักเสารั้วไซมาน รุกล้ำปิดทางน้ำเสียหายหมด ดังนี้จำเลยมีความผิด
ตาม พ.ร.บ. การประมง ๒๕๕๐ มาตรา ๓๑, ๖๑

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๓๔๕/๒๕๕๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ความอาญา

อัยการสมุทรสาคร

โจทก์

ระหว่าง

นายกุ่ม สายแสง ที่ ๑ นายส่ง เครื่องมาก ที่ ๒

นายอ้อ สุดดี ที่ ๓ นายทิพย์ ศรีสาคร ที่ ๔

จำเลย

เรื่อง ปักสร้างเครื่องมือประมงที่ลงในร่องน้ำและกีดขวางทางหลวง

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

โจทก์หาว่า จำเลยทั้ง ๔ คน ได้บังอาจปักเสาปักรั้วไซมานเป็นเครื่องจับสัตว์น้ำประจำที่
รุกล้ำลงไปร่องน้ำ ทางหลวง และที่สาธารณประโยชน์ โดยไม่มีอำนาจที่จะทำได้ ขอให้ลงโทษ
ตามพระราชบัญญัติการประมง และกฎหมายลักษณะอาญา

จำเลยทั้ง ๔ คน ให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิจารณา เห็นว่า พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตและออกอาชญาบัตรให้จำเลย
ทำรั้วไซมานในร่องน้ำได้แล้ว จำเลยยอมทำลงได้ไม่มีความผิด พิพากษายกฟ้องปล่อยจำเลย

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ฟังว่า ที่ปากอ่าวจังหวัดสมุทรสาคร มีร่องน้ำทางเดินเรือกว้าง ๕๐ วา
หลักฐานพยานของโจทก์ฟังได้โดยปราศจากการสงสัยว่า จำเลยทั้ง ๔ คน ได้ทำรั้วไซมานปิดกั้น
ร่องน้ำอันเป็นทางสาธารณประโยชน์นั้นเสีย ที่จำเลยเปิดทางน้ำกว้าง ๗๐ วา ในภายหลังนั้น
ไม่ช่วยให้จำเลยพ้นผิดไปได้ เพราะเป็นการภายหลังที่การกระทำผิดของจำเลยสำเร็จแล้ว พิพากษา

กลับ จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พุทธศักราช ๒๔๙๐ มาตรา ๖๑ ให้ปรับ
คนละ ๑๐๐ บาท ไม่เสียค่าปรับจัดการตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๘

นายกุ่ม นายอ้อ นายทิพย์จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาได้ความว่า ที่ปากอ่าวจังหวัดสมุทรสาคร มีผู้ตั้ง
รั้วไซมานจับปลาทั้งหลายสิบเจ้าของ คณะกรรมการจังหวัดและอำเภอได้ประกาศให้ผู้ทำรั้วไซมาน
เปิดทางน้ำไว้สำหรับเรือเดินกว้าง ๑๒ เส้น ต่อมาช่องทางเรือเดินแคบลงคงเหลือ ๕๐ วา ข้อเท็จจริง
สำหรับคดีนี้ฟังได้ว่า จำเลยร้องขออนุญาตตั้งรั้วไซมาน ประมงอำเภอคือนายภิรมย์ได้ออกไปปัก
กรวยเขตให้จำเลยทำรั้วไซมาน มีทางน้ำไว้กว้าง ๕๐ วา แต่จำเลยไม่ปักไม้ทำรั้วไซมานตามนาย
ภิรมย์ปักกรวยเขตให้ จำเลยได้ปักปักรั้วไซมานชิดกันปิดกันทางน้ำ ๕๐ วา นั้นเสียทั้งหมด เรือยนต์
ที่นายอำเภอและเจ้าพนักงานอื่นแล่นไปตรวจฐานที่เกิดเหตุ ต้องแล่นแหวกเสาไม้รวกปักรั้วที่
จำเลยปัก เจ้าพนักงานเรียกจำเลยไปอำเภอเพื่อทำการสอบสวนฟ้องร้อง จำเลยจึงร้องปักรั้วไซมาน
ออกดังนี้ เห็นได้ว่า การทำรั้วไซมาน อาจจะทำให้ใหญ่เล็กกินบริเวณเนื้อที่มากน้อยอย่างไรก็ได้
จำเลยเรือเสาเปิดทางน้ำกว้าง ๗๐ วา แล้วก็ตั้ง จำเลยก็ยังคงทำการจับปลาได้ต่อมา ตามพระราช-
บัญญัติการประมง พุทธศักราช ๒๔๙๐ มาตรา ๓๑ บัญญัติห้ามไว้ไม่ให้ตั้งหรือปักหรือสร้าง
เครื่องมือประจำที่ ลงในที่สาธารณประโยชน์ ส่วนที่จับสัตว์น้ำอย่างอื่น ก็ห้าม มิให้ทำโดยมิได้รับ
อนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เรื่องนี้นายภิรมย์ก็ได้ปักกรวยเขตให้จำเลยเปิดทางน้ำสาธารณ-
ประโยชน์ไว้กว้าง ๕๐ วา จำเลยไม่ทำตามเจ้าพนักงานกำหนดให้ทำ จำเลยกลับปักเสารั้วไซมาน
ของจำเลยรुक้า ปิดทางน้ำนั้นเสียทั้งหมด จำเลยจึงต้องมีความผิด ศาลอุทธรณ์พิพากษาขอบแล้ว
ฎีกาของจำเลยฟังไม่ขึ้น

พร้อมกันพิพากษายืน.

นาถปรีญา

ป. ปัตตพงศ์

คุณทัณฑ์ชานฉัตร

๑๘๓๖
คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๓๗/๒๔๕๔
๑๘๓๘

พ.ร.บ. การประมง

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยสร้างเครื่องมือประมงที่โดยวางกร่ำลงในหนอง โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๕๐ มาตรา ๓๑, ๖๑ ดังนี้ แม้ศาลจะสอบโจทก์ ๆ แกลงว่ากร่ำที่จำเลยวาง คือเอาผักกับหนามไปไว้ในน้ำเพื่อให้ปลา มาอาศัยแล้วใช้อวนล้อมจับปลา จำเลยยังมีได้จับปลา ถ้าจะจับปลาต้องเอาอวนมาล้อมที่กร่ำก็ดี ศาลก็จำต้องให้โจทก์นำสืบตามฟ้องก่อน เพราะข้อที่โจทก์จะสืบมีว่ากร่ำที่จำเลยวางเป็นเครื่องมือประมงที่ ซึ่งมีความหมายกว้างขวางหาใช่จะจำกัดอยู่เพียงที่โจทก์แถลงไม่ จะด่วนงดสืบพยาน โดยฟังข้อเท็จจริงเฉพาะตามที่โจทก์แถลงหาได้ไม่.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

๑๘๓๖
ที่ ๑๘๓๗/๒๔๕๔
๑๘๓๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๕๔

ความอาญา

ระหว่าง	อัยการพระนครศรีอยุธยา	โจทก์
	นายเทียบ จำนงคักิจ	จำเลย
	อัยการพระนครศรีอยุธยา	โจทก์
ระหว่าง	นายหมุ่น ผลเพียร	จำเลย
	อัยการพระนครศรีอยุธยา	โจทก์
ระหว่าง	นายตัน ผลทิพย์	จำเลย

เรื่อง ผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

จำเลยฎีกาตัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๔

สามสำนวนเป็นคดีเกี่ยวพันกัน พิเคราะห์พิพากษารวมข้อหาว่ามี จำเลยแต่ละสำนวนสร้างเครื่องมือประจำที่ โดยวางกรงลงในหนองโดยไม่ได้รับอนุญาตพนักงานเจ้าหน้าที่ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๓๑, ๖๑

จำเลยแต่ละสำนวนให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นให้โจทก์จำเลยแถลงข้อเท็จจริงบางประการ แล้วฟังว่า จำเลยเอาผักและหนามวางไว้ในน้ำให้ปลาอาศัย ปลาเข้าได้ออกได้ ไม่เป็นการล่อปลา การวางผักและหนามที่เรียกว่ากรงนั้นไม่ใช่เครื่องมือประจำที่ตามความแห่งพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๑๒) สั่งสืบพยานโจทก์จำเลยพิพากษาให้ยกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ให้ยกคำพิพากษาศาลชั้นต้น ย้อนสำนวนให้ทำการพิจารณาพิพากษาใหม่ จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาปรึกษาคดีแล้ว โจทก์ฟ้องว่า จำเลยสร้างเครื่องมือประจำที่โดยวางกรง โจทก์แถลงว่า กรงที่จำเลยวาง คือ เอาผักกับหนามไปไว้ในน้ำเพื่อให้ปลามาอาศัย แล้วใช้อวนล้อมจับปลา จำเลยยังมีได้จับปลา ถ้าจะจับปลาต้องเอาอวนมาล้อมที่กรง อวนที่จะล้อมนั้นไม่ผูกขึงติดกับกรง

ที่กล่าวนี้เป็นคำแถลงของโจทก์ แต่ข้อที่โจทก์ต้องการนำสืบมิได้จำกัดอยู่แต่คำแถลงที่กล่าวนี้ ข้อที่โจทก์ต้องการนำสืบมีว่า “กรงที่จำเลยวางเป็นเครื่องมือประจำที่” เครื่องมือประจำที่นั้น หมายความว่า เครื่องมือทำการประมงซึ่งใช้วิธีลงหลักปักผูกขึงรั้งถ่วง หรือวิธีอื่นใดอันทำให้เครื่องมือนั้นอยู่กับที่ในเวลาทำการประมง

เครื่องมือทำการประมงคืออะไร ทำการประมงคืออะไร ยังมีความหมายพิศดารต่อไปอีก เพราะฉะนั้น ข้อที่โจทก์ต้องการนำสืบจึงกว้างขวาง ไซ้จะจำกัดอยู่เพียงการนำเอาผักกับหนามไปทิ้งไว้ให้ปลาอาศัยเท่านั้นหามิได้ ข้อที่โจทก์ต้องการนำสืบ ถ้าเป็นความจริง ก็จะเป็นเหตุหนึ่งซึ่งทำให้จำเลยต้องรับโทษ ข้อที่โจทก์ต้องการนำสืบนี้จำเลยไม่รับ เพราะฉะนั้นการที่ยกฟ้องโจทก์โดยสั่งงดไม่ให้โจทก์นำสืบตามที่โจทก์ต้องการจะนำสืบ ศาลนี้จึงไม่เห็นพ้อง ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยชอบแล้ว

พิพากษายืน.

ศิลปสิทธิวินิจฉัย

ป. ปัตตพงศ์

นาถปริญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๑๑-๑๐๒๘/๒๕๕๕ (ฎีกาย่อ)

(อัยการหนองกาย โจทก์ นายสิงห์ ราชภักดี ฯลฯ จำเลย)

พ.ร.บ. การประมง

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยใช้เครื่องมือประจำที่ทำการจับสัตว์น้ำในที่สาธารณประโยชน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ปรากฏว่าแพสดังใหญ่ที่จำเลยใช้ทำการจับปลา มีลักษณะเป็นแพต่อเคลื่อนที่ไปมาได้ เวลาทำการจับปลาตามปรกติก็ไม่ต้องลงหลักปัก ผูก ชิ่ง รั้ง ถ่วง หรือใช้วิธีอื่นให้แพอยู่กับที่ เพราะตามปรกติจับปลาในที่น้ำนิ่ง และตามข้อเท็จจริงที่ศาลฟังมาก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยได้ลงหลักปักผูกแพให้อยู่กับที่ในเวลาทำการประมง ในลักษณะอันจะพอให้ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือประจำที่ ดังนี้ คดียังไม่พอจะชี้ขาดว่าจำเลยได้ใช้เครื่องมือประจำที่ทำการประมงดังฟ้อง ศาลต้องพิพากษายกฟ้อง.

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยใช้เครื่องมือประจำที่ทำการจับสัตว์น้ำในลำห้วยหลวง อันเป็นที่สาธารณประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔, ๒๑, ๖๑, ๖๕, ๗ ฯลฯ

ศาลชั้นต้นพิจารณาคดีทั้ง ๑๘ ลำนวนนี้รวมกันแล้วพิพากษาว่า การใช้แพสดังใหญ่จับปลา โดยปรกติจับในที่น้ำนิ่ง แพลอยอยู่กับที่ไม่ต้องลงหลักปัก ผูก ชิ่ง รั้ง ถ่วง หรือใช้วิธีอื่นใดให้แพอยู่กับที่ หากจะมีการปักหลักให้แพอยู่กับที่เวลาทำการประมง ก็เป็นการทำเพิ่มเติม หรือในขณะลมพัดจัด ซึ่งเป็นเรื่องผิดปรกติ ไม่ใช่ลักษณะธรรมดาของแพสดังใหญ่ จึงไม่มีลักษณะเป็นเครื่องมือประจำที่ พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔ (๑๒) บัญญัติว่า เครื่องมือประจำที่หมายความว่า เครื่องมือทำการประมง ซึ่งใช้วิธีลงหลักปัก, ผูก, ชิ่ง, รั้ง, ถ่วง, หรือวิธีอื่นใดอันทำให้เครื่องมือนั้นอยู่กับที่ในเวลาทำการประมง แพสดังใหญ่ที่จำเลยใช้ทำการจับปลาในคดีนี้ปรากฏว่า มีลักษณะเป็นแพต่อเคลื่อนที่ไปมาได้ เวลาทำการจับปลาตามปรกติก็ไม่ต้องลงหลักปัก ผูก ชิ่ง รั้ง ถ่วง หรือใช้วิธีอื่นให้แพอยู่กับที่ เพราะตามปรกติจับปลาในที่น้ำนิ่ง ทั้งตามข้อเท็จจริงที่ศาลอุทธรณ์ฟังมานั้นก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยในคดีนี้ได้ลงหลักปักผูกแพให้อยู่กับที่ในเวลาทำการประมงในลักษณะอันจะพอให้ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือประจำที่ดังโจทก์ฟ้องแต่อย่างใด คดีจึงยังไม่พอที่จะชี้ขาดว่าจำเลยได้ใช้เครื่องมือประจำที่ทำการประมงดังฟ้อง

จึงพร้อมกันพิพากษายืน.

(ตัดพ้อกรรมประคัลภ์, ธรรมบัณฑิต, นนทปัญญา.)

มาตรา ๖๒ บุคคลใดฝ่าฝืนมาตรา ๕ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๑
มาตรา ๒๒ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๔ หรือมาตรา ๕๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือ
จำคุกไม่เกินหกเดือนหรือทั้งปรับทั้งจำ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๓๑/๒๕๕๔

วิธีพิจารณาความอาญา บรรยายฟ้อง อาญา ธิปไตย

พ.ร.บ. การประมง

ฟ้องบรรยายว่า จำเลยทำการประมงโดยไม่ได้รับอนุญาตโดยใช้เครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาดตามประกาศท้ายฟ้อง แต่เมื่อปรากฏว่าตามประกาศท้ายฟ้องนั้นมิได้มีกำหนดห้ามเครื่องมือที่อ้างนั้นว่าเป็นเครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาด ดังนี้ แม้จำเลยจะรับสารภาพตามฟ้องก็จะฟังว่าจำเลยกระทำความผิดฐานใช้เครื่องมือที่ห้ามโดยเด็ดขาดไม่ได้ เพราะต้องถือประกาศท้ายฟ้องเป็นส่วนหนึ่งของฟ้องด้วย จำเลยจึงคงมีความผิดตาม พ.ร.บ. การประมง ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘, ๖๒ ไม่ใช่ผิดตามมาตรา ๓๒, ๖๕ ฉะนั้น การริบเครื่องมือของกลางจึงอยู่ในดุลพินิจของศาลตามมาตรา ๖๕.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๖๓๑/๒๕๕๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ความอาญา

อัยการพิชฌุโลก

โจทก์

ระหว่าง

นายประเสริฐ ธิปไตย ที่ ๑ นายหยุด โดพันธ์ ที่ ๒

นายสุต อินรักษา ที่ ๓

จำเลย

เรื่อง วิตน่านที่ว่าประมุข และใช้เครื่องมือที่ข้าหลวงประจำจังหวัดประกาศห้าม

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เวลากลางวันจำเลยสมคบกันทำ

ผิดกฎหมาย โดยวิตน่านที่ว่าประมุขทำให้น้ำแห้งหรือลดน้อยลง เพื่อทำการประมงโดยมิได้รับ

อนุญาตจากเจ้าพนักงานโดยจำเลยใช้เครื่องยนต์จุดระหัด ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ข้าหลวงประจำจังหวัด

พิชฌุโลกโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีประกาศห้ามทำการประมงในที่ว่าประมุขโดยเด็ดขาด ดังปรากฏ

ตามสำเนาประกาศว่าประมุขที่ว่าประมุขทำการประมงจำนวน พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม

พ.ศ. ๒๕๕๒ ท้ายฟ้อง ทั้งนี้ โดยจำเลยได้ทราบประกาศดังกล่าวแล้ว เหตุเกิดที่คลองวังพาด ตำบล

สมอแข อำเภอมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ดำรวจจับจำเลยได้พร้อมด้วยเครื่องยนต์จุดระเบิด ๑ เครื่อง ระเบิดไม้ ๑ เครื่อง ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จำเลยใช้ในการทำผิด กับปลาสตออีก ๖๐๓ กิโลกรัม ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘-๓๒-๖๒-๖๕-๗๐ กับขอให้ริบของกลาง

จำเลยทั้ง ๓ ให้การรับสารภาพตามฟ้องทุกประการ จำเลยที่ ๑ แถลงว่าหนอนี้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ประมวลผูกขาดได้แล้ว จำเลยได้จ้างจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของเครื่องยนต์จุดระเบิดมาทำการวิดน้ำออกจากบ่อ เครื่องยนต์นี้ ราคา ๔,๐๐๐ บาทเศษ ขอความกรุณาต่อศาลให้ปรับจำเลยแต่เพียงสถานเบา และคืนเครื่องยนต์ให้จำเลยที่ ๒ ด้วย

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘-๖๒ ให้ปรับจำเลยคนละ ๑๐๐ บาท ลดกึ่งตามมาตรา ๕๙ กฎหมายลักษณะอาญา คงปรับคนละ ๕๐ บาท บังคับค่าปรับตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๘ ของกลางคืนเจ้าของไป

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ประชุมปรึกษาคดีนี้แล้ว เห็นว่าจำเลยได้ใช้เครื่องยนต์จุดระเบิดวิดน้ำในที่ทำประมุลทำให้น้ำแห้งหรือลดน้อยลงเพื่อทำการประมง ความผิดของจำเลยจึงต้องด้วยพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘ ดังศาลล่างทั้ง ๒ พิพากษาดังกันมา คดีไม่เข้าด้วยมาตรา ๓๒ ดังที่โจทก์ฎีกาเพราะเครื่องยนต์จุดระเบิดมิได้เป็นเครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาดตามประกาศท้ายฟ้อง โจทก์ โจทก์อ้างว่าเมื่อโจทก์ฟ้องว่า จำเลยใช้เครื่องยนต์จุดระเบิดอันเป็นเครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาดทำการประมง และจำเลยก็รับสารภาพตามฟ้องนั้นแล้ว ศาลจำต้องฟังว่าจำเลยใช้เครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาด ทำการประมง ศาลฎีกาเห็นว่าประกาศท้ายฟ้องโจทก์เป็นส่วนหนึ่งของฟ้อง มูลที่โจทก์เอามาอ้างว่าจำเลยกระทำผิดนั้นก็โดยโจทก์หาว่า จำเลยกระทำฝ่าฝืนประกาศท้ายฟ้อง แต่เมื่อประกาศท้ายฟ้องไม่ปรากฏว่าได้ห้ามการใช้เครื่องยนต์จุดระเบิดทำการวิดน้ำโดยเด็ดขาดแล้ว ข้อหาของโจทก์ก็ไม่ใช่ความผิดฐานใช้เครื่องมือที่ห้ามโดยเด็ดขาด ที่จำเลยรับสารภาพว่าได้ทำผิดตามฟ้อง จึงต้องแปลว่ารับว่าได้ทำผิดตามฟ้องรวมถึงประกาศท้ายฟ้องด้วย จะให้ศาลฟังว่าจำเลยกระทำผิดฐานใช้เครื่องมือที่ห้ามโดยเด็ดขาดไม่ได้ ข้อที่โจทก์เถียงอีกว่าถึงประกาศท้ายฟ้องโจทก์จะไม่มีคำว่า “ห้ามโดยเด็ดขาด” ก็ตาม แต่เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดประกาศห้ามใช้ แล้วก็ต้องเป็นการห้ามโดยเด็ดขาดเสมือนนั้น ข้อนี้ศาลฎีกาเห็นว่า แล้วก็ต้องเป็นการห้ามโดยเด็ดขาดเสมือนนั้น ข้อนี้ศาลฎีกาเห็นว่า การห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงตามพระราชบัญญัติการประมงนั้น มีการห้ามได้ทั้งเด็ดขาดและไม่เด็ดขาด และบทกำหนดโทษก็มีต่างกัน

คือห้ามไม่เด็ดขาดจะต้องโทษตามมาตรา ๑๘-๖๒ ห้ามเด็ดขาดต้องโทษตามมาตรา ๓๒-๖๕ เมื่อกฎหมายบัญญัติการห้ามไว้ต่างกันเช่นนี้ การประกาศห้ามจึงจำเป็นต้องประกาศโดยแจ้งชัดว่าห้ามเด็ดขาดหรือไม่ จะให้แปลเอาเองตั้งโจทก์ว่าไม่ได้ ที่ศาลล่างซึ่งขาดว่าความผิดของจำเลยในคดีนี้ ต้องด้วยมาตรา ๑๘-๖๒ จึงเป็นการถูกต้องแล้ว

ส่วนเรื่องริบของกลางนั้น เมื่อความผิดของจำเลยมิได้ต้องด้วยมาตรา ๓๒ แล้ว การริบหรือไม่ริบก็อยู่ในดุลพินิจของศาลตามมาตรา ๖๕ หาใช่มาตรา ๗๐ ตั้งโจทก์ฎีกาไม่ ในคดีนี้ศาลล่างทั้ง ๒ ได้ใช้ดุลพินิจต้องกันมาว่ายังไม่ควรริบของกลาง ศาลฎีกายังไม่เห็นมีเหตุผลอันควรจะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น จึงไม่แก้ไข

อาศัยเหตุนี้จึงพิพากษายืน ให้ยกฎีกาของโจทก์เสีย.

ประกาศวินิจฉัย
 ธรรมบัณฑิต
 นนทปัญญา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๕/๒๕๐๖

พ.ร.บ. การประมงฯ

วิธีพิจารณาอาญา ห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง แก้ไขเล็กน้อย

ตาม พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ที่กำหนดว่า สิ่งของที่ใช้หรือได้มาในการกระทำผิด ศาลจะริบเสียก็ได้ เป็นการให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจ เมื่อศาลชั้นต้นลงโทษปรับ และศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เฉพาะเรื่องของกลางที่ให้ริบเป็นไม่ริบ ก็เป็นการใช้ดุลพินิจและเป็น การแก้เล็กน้อย โจทก์จึงฎีกาขอให้ริบของกลางไม่ได้.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๒๑๕/๒๕๐๖

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๘ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๖

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดสวรรคโลก

โจทก์

ระหว่าง

นายเปลี่ยน นิรขล ที่ ๑, นายจิ้น นิรขล ที่ ๒

จำเลย

เรื่อง ผิดพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๕ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๔

คดีนี้ได้ความตามฟ้องโจทก์และคำรับสารภาพของจำเลย เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๐๔ เวลากลางวัน จำเลยได้บังอาจร่วมสมคบกันใช้เครื่องยนต์จุดระเบิด ๑ เครื่อง ทำการวิดน้ำใน ล้อคลองโบสถ์โพธิ์ อันเป็นที่สาธารณประโยชน์ เพื่อทำการประมงจับสัตว์น้ำ โดยจำเลยไม่ได้รับ อนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เหตุเกิดที่ตำบลนาทุ่ง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ครั้นวันที่ ๓ เดือนนั้น เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยเครื่องยนต์ ๑ เครื่อง ระเบิด ๑ เครื่อง อันเป็นเครื่องมือ ที่จำเลยใช้กระทำผิด กับพลาสติกที่จำเลยได้มาจากการกระทำผิดเป็นของกลาง ๓๐ กิโลกรัม ดังนี้ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘, ๖๒, ๖๓ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๔, ๗, ๑๑ ปรับจำเลยคนละ ๕๐๐ บาท ปรานีลดโทษที่รับสารภาพกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับ

คณะ ๒๕๐ บาท ไม่ชำระค่าปรับบังคับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ของกลางริบ
 จำเลยอุทธรณ์ขอลดโทษ และขอไม่ให้ริบเครื่องยนต์จุดระหัดของกลาง
 ศาลอุทธรณ์พิพากษา แก่เป็นไม่ริบเครื่องยนต์และระหัดของกลาง นอกนั้นให้เป็นไป
 ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

โจทก์ฎีกาขอให้สั่งริบเครื่องยนต์และระหัดของกลางด้วย อ้างว่าจำเลยกระทำผิดร้ายแรง
 ถึงขนาด ศาลชั้นต้นสั่งริบเป็นฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสอบสำนวนและประชุมปรึกษาแล้ว เรื่องของกลางในการกระทำผิดต่อ
 พระราชบัญญัติการประมงในกรณีเช่นนี้ ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐
 กำหนดว่า สิ่งของที่ใช้หรือได้มาโดยการกระทำผิด ศาลจะริบเสียก็ได้ ซึ่งเป็นการให้อำนาจศาล
 ใช้ดุลพินิจเรื่องของกลางว่าควรริบหรือไม่ตามควรแก่กรณี ฉะนั้น ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้
 คำพิพากษาศาลชั้นต้นไม่ริบเครื่องยนต์และระหัด เป็นการใช้อดุลพินิจตามอำนาจที่ให้ไว้โดย
 กฎหมาย และเป็นการแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นเล็กน้อย โจทก์จึงฎีกาไม่ได้ตามประมวลกฎหมาย
 วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๙ ที่ศาลชั้นต้นริบเป็นฎีกาขึ้นมหาฤกษ์ต้องไม่
 พร้อมกันพิพากษายกฎีกาโจทก์.

เสนอ บุญเกียรติ
 ประมุข สุวรรณศรี
 ยง เหลืองรังษี

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๕๑/๒๕๐๗

อาญา रिบทर्थ

พ.ร.บ. การประมง

แม้ว่าพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ จะได้บัญญัติว่า เรือและเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ในการกระทำความผิดในที่รักษาพืชพันธุ์ให้ศาลริบเสียทั้งสิ้นก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าเจ้าของที่แท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดแล้ว ก็ต้องคืนเรือและเครื่องมือทำการประมงของกลางให้แก่เจ้าของที่แท้จริงไป

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๖๕๑/๒๕๐๗

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๑ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๐๗

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดปากพนัง	โจทก์
ระหว่าง นายอิม แก้วคำ	จำเลย
นายประสิทธิ์ แซ่หลี่ โดยนายชุ่น แซ่หลี่ บิดา- ผู้แทนโดยชอบธรรม	ผู้ร้อง

เรื่อง ทำการประมงในที่รักษาพืชพันธุ์โดยไม่ได้รับอนุญาต

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๕ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๗

คดีนี้โจทก์ฟ้อง จำเลยรับสารภาพ ฟังข้อเท็จจริงได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๐๖ เวลากลางวัน จำเลยได้บังอาจทำการประมงโดยใช้ถุงลากจับปลาในบริเวณวัดท่าลิพงค์ และติดต่อกับเขตวัดท่าลิพงค์ อันเป็นอารามที่รักษาพืชพันธุ์ตามกฎหมาย โดยมีได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมการประมง เหตุเกิดที่ตำบลการะเกด อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยถุงลาก ๑ สำรับ ปลา ๑ ข่ง และเรือยนต์ ๑ ลำ ที่จำเลยใช้กระทำความผิดและได้มาโดยการกระทำความผิดเป็นของกลาง

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๘, ๙, ๖๒ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๗ ให้ปรับ ๓๐๐

บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับ ๑๕๐ บาท ให้ริบ
 คุก ๑ สำหรับ ปลา ๑ เพง และเรียวนด์ ๑ ลำ ของกลางตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.
 ๒๔๙๐ มาตรา ๖๙ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่าของกลางที่ศาลสั่งริบ คือ เรียวนด์ ๑ ลำ และตุ๊กลา ๑ ตุ๊ก ไม่ใช่ของ
 จำเลยแต่เป็นของผู้ร้อง ผู้ร้องมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิด ขอให้คืนของกลางแก่ผู้ร้อง
 โจทก์ยื่นคำร้องคัดค้านว่า นายประสิทธิ์ แซ่หลี่ ผู้ร้อง ซึ่งมีนายชุ่น แซ่หลี่ เป็นผู้แทนโดย
 ชอบธรรม ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิดของจำเลย และแม้จะฟังว่าเจ้าของอันแท้จริงมิได้รู้เห็น
 เป็นใจด้วยในการกระทำผิดก็ตาม คำพิพากษาของศาลที่ให้ริบนั้นย่อมเด็ดขาดถึงที่สุดแล้ว เพราะ
 ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๖๙ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒)
 พ.ศ. ๒๔๙๓ มาตรา ๑๐ นั้น เรือและเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ทำการประมงในที่รักษาพืชพันธุ์
 ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าเจ้าของอันแท้จริงจะได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำผิดด้วยหรือไม่

ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า ถ้อยคำในพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖
 มาตรา ๑๐ ไม่มีข้อความให้ริบทรัพย์สินของผู้อื่นที่ไม่รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิด และการริบเช่นนี้
 จะเป็นการขัดต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ ทั้งตามพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วก็ไม่ได้บัญญัติ
 เป็นพิเศษมิให้นำประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับด้วย ศาลชั้นต้นจึงวินิจฉัยข้อเท็จจริงต่อไปและเชื่อ
 ว่าผู้ร้องได้รู้เห็นเป็นใจในการที่จำเลยไปจับปลาคราวนี้ จึงมีคำสั่งให้ยกคำร้องของผู้ร้อง
 ผู้ร้องอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ปรึกษาว่าผู้ร้องนำสืบว่า เจ้าของเรือและตุ๊กลาของกลางรายนี้ คือ นาย
 ประสิทธิ์ แซ่หลี่ ผู้ร้อง นายชุ่นเป็นบิดาของนายประสิทธิ์และนายประสิทธิ์เป็นผู้เยาว์อายุ ๑๙ ปี
 เป็นนักเรียนอยู่ที่จังหวัดสงขลา ในเวลาเกิดเหตุ ผู้ร้องมิได้อนุญาตให้ใช้เรือเป็นหลักฐาน ส่วนโจทก์
 มิได้นำสืบหักล้างเกี่ยวกับตัวนายประสิทธิ์เลย ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า นายประสิทธิ์ผู้ร้องเป็นเจ้าของเรือ
 และตุ๊กลาของกลางรายนี้ และขณะเกิดเหตุก็อยู่ที่จังหวัดสงขลา ผู้ร้องมิได้เกี่ยวข้องรู้เห็นในกิจการที่
 จำเลยได้ทำไปเลย นายประสิทธิ์อายุ ๑๙ ปี ยังไม่บรรลุนิติภาวะ นายชุ่นผู้เป็นบิดาจึงมีอำนาจ
 ปกครองและเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม และอำนาจปกครองนั้นรวมทั้งการจัดการทรัพย์สินของบุตร
 ด้วย ตามข้อเท็จจริงก็ปรากฏว่า เรือและตุ๊กลาของกลางอยู่ในความดูแลของนายชุ่น นายชุ่นมีหน้าที่จะ
 ต้องจัดการทรัพย์สินนั้นด้วยความระมัดระวังเช่นวิญญูชนจะพึงกระทำ การที่นายชุ่นไม่ดูแลหรือ
 ใช้ทรัพย์สินโดยผิดหน้าที่ ไม่มีกฎหมายให้บุตรผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินต้องรับผิดชอบด้วย คดีนี้ฟังข้อ
 เท็จจริงได้ว่า นายประสิทธิ์ผู้ร้องไม่รู้จักเห็นในการกระทำของนายชุ่น บิดาในเรื่องที่ให้อำนาจนำเอาเรือ
 และตุ๊กลาของกลางไปกระทำความผิด ฉะนั้น นายประสิทธิ์ผู้ร้องจึงไม่ควรถูกลงโทษในการกระทำ
 ของนายชุ่น

ศาลอุทธรณ์จึงพิพากษาลับคำสั่งศาลชั้นต้น ให้คืนเรียวนด์และตุ๊กลาของกลางให้แก่ผู้ร้อง
 โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว คดีมีปัญหาว่าการที่นายชุ่น บิดาผู้แทนโดยชอบธรรมของนายประสิทธิ์ ผู้เยาว์ซึ่งเป็นเจ้าของเรือและถูกลากของกลาง รู้เห็นให้จำเลยเอาเรือและถูกลากของกลางไปทำการจับปลาโดยผิดกฎหมาย เป็นเหตุให้ศาลพิพากษาปรับเรือและถูกลากนั้น นายประสิทธิ์จะร้องขอให้ศาลสั่งคืนของดังกล่าวให้แก่ตนได้หรือไม่ ข้อสำคัญในเรื่องนี้อยู่ที่ว่าถ้านายประสิทธิ์ ผู้ร้องมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดของจำเลย ผู้ร้องยอมมีสิทธิ์ได้คืนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ แต่ถ้ารู้เห็นเป็นใจด้วย ก็ขอคืนไม่ได้ ไม่ใช่ว่าเมื่อผู้แทนโดยชอบธรรมกระทำอะไรในการจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์แล้ว ต้องถือว่าเป็นการกระทำของผู้เยาว์ด้วยทุกอย่าง ดังที่โจทก์ฎีกาได้เถียงมา เพราะไม่มีกฎหมายให้ผู้เยาว์ต้องรับผิดชอบเช่นนั้น นายชุ่นก็ได้เบิกความว่า นายชุ่นปกครองเรือของกลางอยู่ เพราะนายประสิทธิ์เรียนหนังสืออยู่ที่จังหวัดสงขลา เหตุได้เกิดที่ตำบลกระเกต อำเภอยะรังใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อโจทก์มิได้นำสืบหักล้างเกี่ยวกับตัวนายประสิทธิ์ผู้ร้องเลย ข้อเท็จจริงก็ฟังได้ว่านายประสิทธิ์ซึ่งเป็นเจ้าของแท้จริง มิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด ต้องคืนของกลางให้แก่นายประสิทธิ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้คืนเรือ และถูกลากของกลางให้แก่นายประสิทธิ์ ผู้ร้อง ชอบแล้ว
ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

ศาลฎีกาพิพากษายืน

โพยม เลขยานนท์

ประมูล สุวรรณศร

ย้อย อาตมียะนันท์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๒/๒๕๐๘

พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐

กฎกระทรวง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๕๐ ออกตามความ พ.ร.บ. การประมงฯ

การวิดปล่อยสัตว์น้ำอันจะเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๔ นั้น ต้องได้ความว่าเป็นปล่อยสัตว์น้ำ จากที่จับสัตว์น้ำ ดังที่กฎกระทรวง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๕๐ ว่าด้วยปล่อยสัตว์น้ำ ออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ข้อ ๑ กำหนดไว้ สำหรับหนอง ก็เฉพาะที่เป็นหนองสาธารณะ จึงจะเป็นที่จับสัตว์น้ำตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๔ (๕) เมื่อข้อเท็จจริงยุติว่า หนองพิพาทไม่ใช่หนองสาธารณะ ก็ไม่เป็นที่จับสัตว์น้ำ ปล่อยปลาของจำเลยในหนองดังกล่าว จึงถือไม่ได้ว่าเป็นปล่อยสัตว์น้ำ ดังนี้ จำเลยวิดน้ำทำการประมงในบ่อของจำเลย จึงเอาผิดแก่จำเลยมิได้.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๒๕๒/๒๕๐๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ เดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๘

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดยโสธร

โจทก์

ระหว่าง

นางถีน บัวงาม ที่ ๑, นายระดม นักร้อง ที่ ๒,

นายทองวัน มั่นจิตต์ ที่ ๓

จำเลย

เรื่อง ร่วมกันวิดน้ำในหนองสาธารณะเพื่อทำการประมง

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๗ เดือนธันวาคม พุทธศักราช

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๖ เวลากลางวันจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ว่าจ้างวาน ไซ่ ยุง ส่งเสริม ให้จำเลยที่ ๒ - ๓ กระทำผิดกฎหมายโดยร่วมกันวิดน้ำในบ่อล่อปลาในหนองฮ่องเหมือง อันเป็นหนองสาธารณะประโยชน์ และทำให้น้ำในที่จับปลานั้นแห้งและลดน้อยลงเพื่อทำการประมง โดยมีได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เหตุเกิดที่ตำบลเขื่องคำ อำเภอโยธธร จังหวัดอุบลราชธานี เจ้าพนักงานจับจำเลยทั้งสามได้พร้อมด้วยปลาช่อนหนึ่งกิโลกรัม ตะกั่วใส่ปลาหนึ่งใบปีบวิดน้ำหนึ่งใบมอบสำหรับขุดร่องน้ำหนึ่งอันเป็นของกลาง ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘, ๖๒ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๔, ๗ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๓, ๘๔ และริบของกลาง

จำเลยทั้งสามให้การว่าจำเลยที่ ๑ ได้จ้างให้จำเลยที่ ๒-๓ ทำการวิดน้ำในบ่อล่อปลาในหนองฮ่องเหมืองเพื่อจับปลาจริง แต่บ่อล่อปลาเป็นของจำเลยที่ ๑ ร่วมกับนางจันทร์ เจริญผล พี่สาวอยู่ในที่นาของนางจันทร์ เจริญผล ไม่ได้อยู่ในที่สาธารณะประโยชน์ดังฟ้อง เป็นบ่อล่อปลาที่มีมาเป็นเวลาช้านานตั้งแต่บรรพบุรุษ เมื่อตกทอดมาเป็นของจำเลยที่ ๑ กับนางจันทร์แล้ว จำเลยที่ ๑ กับนางจันทร์ได้ทำการวิดน้ำจับปลาเป็นปกติทุกปีมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๐๕ นายซารี บุญเต็ม ได้ร้องขอให้นายอำเภอโยธธร ขึ้นทะเบียนที่นาของนางจันทร์บางส่วน รวมทั้งบ่อล่อปลาแห่งนี้ให้เป็นที่สาธารณะประโยชน์ ระหว่างนี้เรื่องกำลังพิพาทกันอยู่ตามสำนวนคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๑๔/๒๕๐๖ ของศาลจังหวัดโยธธร จำเลยทุกคนมิได้มีเจตนากระทำความผิดกฎหมายดังโจทก์ฟ้อง ของกลางเป็นของจำเลยที่ ๑ ขอให้ยกฟ้องโจทก์ และคืนของกลางให้แก่จำเลยที่ ๑

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่าบ่อล่อปลาที่จำเลยวิดน้ำเพื่อจับปลาไม่ใช่ที่สาธารณะประโยชน์ เป็นที่ของจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๑ กับพวกเคยฟ้องนายซารีทวงสิทธิในที่ดินมาแล้ว จำเลยวิดน้ำจับปลาโดยคิดว่าเป็นบ่อปลาของตนมีสิทธิจับได้ ขาดเจตนาอันควรมีความผิดตามกฎหมายที่โจทก์ขอให้ลงโทษ พิพากษายกฟ้องโจทก์ และคืนของกลางให้แก่จำเลยที่ ๑

โจทก์อุทธรณ์ว่า ข้อเท็จจริงที่โจทก์นำสืบฟังได้ว่า บ่อล่อปลาที่จำเลยวิดน้ำจับปลาอยู่ในหนองฮ่องเหมือง ซึ่งเป็นหนองสาธารณะประโยชน์ ไม่ใช่เป็นที่ดินของจำเลยที่ ๑ ดังคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้น และว่าศาลชั้นต้นยังมีได้วินิจฉัยว่า การกระทำของจำเลยตามที่จำเลยให้การรับว่าวิดบ่อปลา และทำให้น้ำในที่จับปลาแห้งและลดน้อยลง เพื่อทำการประมงโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น เป็นความผิดตามกฎหมายที่โจทก์ฟ้องหรือไม่ ขอให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยปัญหาข้อนี้ด้วย

ศาลอุทธรณ์พิจารณาเห็นฟ้องด้วยศาลชั้นต้นว่า หนองฮ่องเหมืองที่จำเลยมีบ่อล่อปลาและจำเลยทำการวิดน้ำเพื่อจับปลาตามฟ้องของโจทก์นั้น ไม่ใช่ที่สาธารณะประโยชน์ แต่เห็นว่าการที่จำเลยทั้งสามให้การรับว่า จำเลยที่ ๑ ได้จ้างให้จำเลยที่ ๒-๓ ทำการวิดน้ำในบ่อล่อปลา (บ่อล่อสัตว์น้ำ) เพื่อจับปลา (เพื่อการประมง) จริง เพราะบ่อล่อปลาเป็นของจำเลยที่ ๑ ร่วมกับนาง

จันทร์อยู่ในที่นาของนางจันทร์ มิได้ต่อสู้โต้เถียงว่าวิดโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ดังนั้น การกระทำของจำเลยจึงต้องฟังว่าจำเลยวิดน้ำในบ่อล่อสัตว์น้ำเพื่อการประมงโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ อันมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๔ แล้ว และจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้จ้างต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการด้วย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๔

ศาลอุทธรณ์จึงพิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘, ๖๒ และพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๔, ๗ โดยเฉพาะจำเลยที่ ๑ ผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๔ ด้วย ให้ปรับจำเลยทั้งสามคนละ ๑๐๐ บาท จำเลยทั้งสามรับสารภาพ เป็นเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้คนละกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับคนละ ๕๐ บาท จำเลยคนใดไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ของกลางให้ปรับ

จำเลยฎีกากว่าคดีนี้ โจทก์กระบวนฐานความผิดและบรรยายฟ้องไว้ชัดเจนกล่าวหาว่าจำเลยร่วมกันวิดน้ำบ่อล่อปลาในหนองสาธารณะ เพื่อทำการประมง เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติตามคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ว่าหนองนั้นไม่ใช่หนองสาธารณะ จำเลยจึงไม่ควรมีความผิดเพราะเห็นได้ตามฟ้องว่าโจทก์ประสงค์จะให้ลงโทษจำเลยเฉพาะฐานวิดน้ำในหนองสาธารณะเท่านั้น

ศาลฎีกาได้ตรวจสอบนวนประมุขปรึกษาคดีแล้ว เห็นว่าการวิดบ่อล่อสัตว์น้ำอันจะเป็นความผิดตามที่โจทก์ฟ้องนั้น ต้องได้ความว่าเป็นบ่อที่ล่อสัตว์น้ำจากที่จับสัตว์น้ำดังที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ว่าด้วยบ่อล่อสัตว์น้ำ ออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ข้อ ๑ กำหนดว่า “บ่อล่อสัตว์น้ำ คือ ที่ล่อสัตว์น้ำ ซึ่งอยู่ในที่ดินอันบุคคลถือกรรมสิทธิ์ก็ดี หรือในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินก็ดี ไม่ว่าบ่อล่อสัตว์น้ำนั้นจะมีลักษณะหรือรูปร่างอย่างไร โดยผู้ขุดหรือสร้างหรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองมีความมุ่งหมายโดยตรง หรือโดยปริยายที่จะล่อสัตว์น้ำ จากที่จับสัตว์น้ำ เพื่อประโยชน์ในการทำการประมง” สำหรับหนองก็เฉพาะที่เป็นหนองสาธารณะจึงจะเป็นที่จับสัตว์น้ำตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๕) ซึ่งบัญญัติว่า “ที่จับสัตว์น้ำ หมายความว่า ที่ซึ่งมีน้ำขังหรือไหล เช่น ทะเล แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง บ่อ เป็นต้น และหาดทั้งปวง บรรดาซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ฯลฯ”

เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ฟังเป็นยุติแล้วว่า หนองห้องเหมือนไม่ใช่หนองสาธารณะ ก็ไม่เป็นที่จับสัตว์น้ำ ฉะนั้น บ่อล่อปลาของจำเลยในหนองห้องเหมือนจึงถือไม่ได้ว่าเป็นบ่อล่อสัตว์น้ำ เพราะไม่ได้ล่อสัตว์น้ำจากที่จับสัตว์น้ำ การที่จำเลยวิดน้ำทำการประมงในบ่อของจำเลยดังกล่าวจึงเอาผิดแก่จำเลยยังมิได้ ดั่งนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๐๓/๒๔๙๓ คดีระหว่าง อัยการมหาสารคาม โจทก์ นายจวง ชินโคตร กับพวก จำเลยฎีกาจำเลยฟังขึ้น

ศาลฎีกาจึงพิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้บังคับคดีตามคำพิพากษาศาล

ชั้นต้น

ไพยม เลขยานนท์

ห้วน ประชาบาล

อินท์ อุดล

มาตรา ๖๒ ทวิ บุคคลใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปีและปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๗๒/๒๕๑๘

พระราชบัญญัติ การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐

วิธีพิจารณาความแพ่ง พยานหลักฐาน ข้อที่รู้กันทั่วไป (ม. ๘๔)

ระเบียบการจ่ายค่านำจับตาม พ.ร.บ.การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ม.๗๑ ไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ ศาลรู้ได้เอง โจทก์ไม่อ้างหรือนำสืบ ศาลก็สั่งให้จำเลยจ่ายเงินค่านำจับไม่ได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๐๗๒/๒๕๑๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๘

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดมโนบุรี

โจทก์

ระหว่าง

นายสมาน ฮานับ ที่ ๑ นายสำลี กาเซิม ที่ ๒

จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๖ เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗

โจทก์ฟ้องว่าเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๑๖ เวลากลางวันก่อนเที่ยง จำเลยบังอาจร่วมกัน ทำการประมงจับปลาน้ำจืด โดยใช้ตะแกรงลวดและกระแสไฟฟ้าจับปลาในลำคลองสามวาตะวันออก เหตุเกิดที่แขวงสามวาตะวันออก เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ในวันเวลาดังกล่าวมีผู้ประสงค์รับ บำเหน็จนำจับ นำเจ้าพนักงานตำรวจจับจำเลยทั้งสองในขณะที่กระทำผิด และยึดเรือยนต์สองตอน พร้อมด้วยเครื่องยนต์โรแท็กซ์ขนาด ๒๕ แรงม้า ๑ ลำ เครื่องกำเนิดไฟฟ้ายี่ห้อโคเลอร์ ขนาด ๒ แรงม้าครึ่ง ๑ เครื่อง ตะแกรงลวดดำไม้ไผ่ ๑ อัน ตะเกียงแก๊ส ๑ ดวง ไม้พายเรือ ๑ อัน และ ปลาเบ็ญจพรรณ ๓ กิโลกรัม ซึ่งเป็นอุปกรณ์และเครื่องใช้และได้จากการกระทำผิดเป็นของกลาง ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๒๐, ๖๒ ทวิ, ๖๘, ๗๑ พระราชบัญญัติการประมงแก้ไขเพิ่มเติมตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ข้อ ๒, ๔, ๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๓ ธิบของกลางและจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้ นำจับตามกฎหมาย

จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๒๐, ๖๒ ทวิ, ๖๙, ๗๑ พระราชบัญญัติการประมงแก้ไขเพิ่มเติมตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ข้อ ๒, ๔, ๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๓ ให้จำคุกจำเลยคนละ ๖ เดือน ปรับคนละ ๕,๐๐๐ บาท จำเลยให้การรับสารภาพเป็นเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๗๘ กึ่งหนึ่ง คงจำคุกจำเลยคนละ ๓ เดือน ปรับคนละ ๒,๕๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอไว้มีกำหนดคนละ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๙, ๓๐ ธิบของกลาง ส่วนที่โจทก์ขอให้ส่งจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ นั้น โจทก์ไม่มีอำนาจขอ เพราะโจทก์ไม่มีสิทธิในสินบนนั้น ให้ยกคำขอรับข้อนี้

โจทก์อุทธรณ์ว่า โจทก์มีอำนาจขอให้ศาลสั่งจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามพระราชบัญญัติให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๖, ๗, ๘ และ ๙ และศาลต้องจ่ายบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ไม่เกินสองพันบาทตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ และขอให้ลงโทษจำเลยให้หนักขึ้น

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า โจทก์มีอำนาจขอให้ศาลจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ แต่โจทก์ไม่ได้นำสืบหรือแนบระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดมาท้ายฟ้อง ศาลจึงไม่รู้ว่ารัฐมนตรีได้กำหนดระเบียบไว้อย่างไร จะต้องจ่ายบำเหน็จให้ผู้นำจับเป็นเงินเท่าใด ศาลจึงไม่อาจสั่งจ่ายบำเหน็จได้ โทษที่ศาลชั้นต้นลงแก่จำเลยก็พอสมควรแก่ความผิดแล้ว พิพากษายืน

โจทก์ฎีกาว่า ศาลชั้นต้นยกคำขอให้จ่ายบำเหน็จแก่ผู้นำจับเพราะเห็นว่าโจทก์ไม่มีอำนาจขอ เมื่อศาลอุทธรณ์เห็นว่าโจทก์มีอำนาจขอก็ควรสั่งให้จ่ายบำเหน็จแก่ผู้นำจับ ศาลอุทธรณ์ให้ยกคำขอเพราะเหตุที่โจทก์ไม่ได้นำสืบหรือแนบระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดมาท้ายฟ้องให้ศาลรู้เป็นการวินิจฉัยนอกประเด็นในชั้นอุทธรณ์ ทั้งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ ได้กล่าวถึงระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดไว้ด้วย ศาลต้องรู้ระเบียบนั้นเอง

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว การที่ศาลชั้นต้นยกคำขอให้จ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับ เพราะเห็นว่าโจทก์ไม่มีอำนาจขอศาลอุทธรณ์เห็นว่าโจทก์มีอำนาจขอ แต่โจทก์ไม่ได้นำสืบหรือแนบระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดมาท้ายฟ้องให้ศาลรู้ ให้ยกคำขอนั้น ศาลฎีกาเห็นว่าศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยเช่นนั้นได้ เพราะการจ่ายบำเหน็จตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดศาลต้องรู้ถึงระเบียบนั้น ถ้าศาลไม่รู้ก็ย่อมสั่งจ่ายให้ไม่ได้ เนื่องจากพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ บัญญัติว่า “ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ต้องจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ต้องไม่เกินสองพันบาท และต้องชดใช้เงินซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการไปตามมาตรา ๕๙ ในกรณีที่ศาลลงโทษผู้กระทำความผิด ให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินดังกล่าวแล้ว ถ้าไม่ชำระให้จัดการตามมาตรา ๑๘ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

โดยถือเสมือนว่าเป็นค่าปรับ” ตามมาตรานี้ศาลฎีกาเห็นว่าระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดให้จ่ายบำเหน็จให้แก่ผู้นำจับไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ศาลรู้ได้เอง โจทก์ต้องกล่าวอ้างหรือนำสืบให้ศาลรู้ถึงระเบียบนั้นด้วย เมื่อโจทก์มิได้ปฏิบัติเช่นนี้ศาลย่อมสั่งจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับไม่ได้ ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น
พิพากษายืน.

ล้วน นิลกำแพง
วิฑูร เทพพิทักษ์
มงคล วัลยะเพ็ชร

หมายเหตุ - ควรสังเกตว่า ตามฟ้องโจทก์มิได้ระบุเลยว่าค่าบำเหน็จตามระเบียบควรเป็นเท่าใด แม้จำเลยรับสารภาพก็ไม่มีมูลฐานที่ศาลจะพิพากษาให้จำเลยใช้ได้
จิตติ

มาตรา ๖๒ ตี บุคคลใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ ทวิ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินห้าพันบาท

ยังไม่พบคำพิพากษาฎีกา

มาตรา ๖๓ บุคคลใดไม่ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรี ที่ออกมาตามมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๖ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาทหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือทั้งปรับทั้งจำ

ยังไม่พบคำพิพากษาฎีกา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๑/๒๕๑๗

พ.ร.บ. การประมง

ผู้กระทำผิดตาม พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ จะต้องชำระเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ถ้าไม่ชำระอาจถูกยึดทรัพย์สินหรือกักขังเช่นเดียวกับกรณีที่ไม่ชำระค่าปรับการกักขังเป็นโทษอย่างหนึ่ง การที่ศาลพิพากษาให้จ่ายบำเหน็จจึงมีผลเท่ากับเป็นการลงโทษทางอาญา ขอบที่ศาลจะใช้ดุลพินิจได้ตามควรแก่กรณี ทั้งระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จตามคำสั่งของกระทรวงเกษตรก็ได้กำหนดจำนวนเงินเป็นอัตราตายตัว เพียงแต่กำหนดจำนวนอย่างสูงไว้เท่านั้น จึงไม่เป็นบทบังคับศาลให้พิพากษาให้ผู้กระทำผิดชำระเงินเหน็จตามจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๕๔๑/๒๕๑๗

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ เดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลก

โจทก์

ระหว่าง

นายเล็ก ปริกมล

จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๕ เดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๑๕ เวลากลางวันจำเลยได้บังอาจใช้เครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้เด็ดขาดทำการจับปลาในฤดูปลามีไข่ในหนองน้ำสาธารณะ ซึ่งเป็นที่จับสัตว์น้ำในน่านน้ำจืด เป็นการฝ่าฝืนประกาศกระทรวงเกษตร ซึ่งประกาศห้ามไว้ และจำเลยได้ทราบประกาศนั้นแล้ว เหตุเกิดที่ตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ตามวันเวลาดังกล่าว เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยแห ๑ ปาก และข้อง ๑ ใบ ที่ใช้ทำการประมงเป็นของกลาง และคดีนี้มีผู้นำจับจำเลยซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตกลงจะจ่ายเงินบำเหน็จให้แก่ผู้นำจับเป็นเงิน ๕๐๐ บาท ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒,

๖๕, ๖๙, ๗๑ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๕ ธิบของกลาง และให้จำเลยชำระเงินบำเหน็จนำจับแก่ผู้นำจับด้วย

จำเลยให้การรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒, ๖๕, ๖๙, ๗๑ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๕ ลงโทษปรับ ๔๐๐ บาท จำเลยรับสารภาพ ลดให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับ ๒๐๐ บาท โจทก์ขอให้จำเลยชำระค่าบำเหน็จนำจับเป็นเงิน ๕๐๐ บาท นั้น สูงเกินไป เห็นควรให้จำเลยชำระค่าบำเหน็จนำจับเพียง ๒๐๐ บาท เงินค่าปรับก็ตี ค่าบำเหน็จก็ตี หากจำเลยไม่ชำระ ให้บังคับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ธิบของกลาง

โจทก์อุทธรณ์ว่า ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลดจำนวนเงินบำเหน็จนำจับลงมานั้น เป็นการคลาดเคลื่อนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายและคำสั่งกระทรวงเกษตร ขอพิพากษาแก้ให้จำเลยชำระเงินบำเหน็จ ๕๐๐ บาท ตามฟ้อง

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า คำสั่งกระทรวงเกษตรที่ ๑๓๓/๒๕๑๔ วางระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จให้แก่ผู้นำจับผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ข้อ ๓ (๑) นั้น เป็นการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะทำความตกลงในเรื่องการขอรับเงินบำเหน็จนำจับแก่ผู้นำจับไม่เกินอัตราที่ระบุไว้ในข้อ (ก) (ข) (ค) และ (ง) เท่านั้น และในอัตราต่าง ๆ นั้นก็ได้กำหนดขั้นต่ำไว้ทั้งในพระราชบัญญัติการประมงก็บัญญัติไว้เพียงว่า ในการที่ศาลลงโทษผู้กระทำผิด ให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำผิดชำระเงินดังกล่าวแล้ว หาได้มีบทบังคับว่าศาลจะต้องพิพากษาไปตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำความตกลงแก่ผู้นำจับไม่ ฉะนั้น ข้อตกลงเรื่องการขอรับเงินบำเหน็จนำจับจึงไม่มีผลผูกพันศาลที่จะต้องพิพากษาไปตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตกลงจะจ่ายให้ ศาลย่อมมีอำนาจใช้ดุลพินิจพิพากษาให้จำเลยผู้กระทำผิดชำระเงินค่าบำเหน็จนำจับได้ตามความเหมาะสมแก่ลักษณะการกระทำผิดแต่ละคดีและลดจำนวนเงินลงได้ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระค่าบำเหน็จนำจับ ๒๐๐ บาท นั้น ชอบแล้ว พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสอบสำนวนและประชุมปรึกษาแล้ว โจทก์ฎีกาว่า ศาลพิพากษาลดเงินค่าบำเหน็จนำจับลงจากจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตกลงจะจ่ายให้แก่ผู้นำจับ คลาดเคลื่อนต่อกฎหมาย

ศาลฎีกาเห็นว่า พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ บัญญัติว่า “ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดแต่ต้องไม่เกินสองพันบาท และต้องชดใช้เงินซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการไปตามมาตรา ๕๙ ในกรณีศาลลงโทษผู้กระทำความผิด ให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินดังกล่าวแล้ว ถ้าไม่ชำระให้จัดการตามมาตรา ๑๘ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา โดยถือเสมือนว่า

เป็นค่าปรับ” ดังนั้นเมื่อผู้กระทำความผิดไม่ชำระเงินบำเหน็จ ก็จะต้องถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าบำเหน็จ หรือมิฉะนั้นจะต้องถูกกักขังแทนค่าบำเหน็จ ทั้งนี้โดยถือว่าค่าบำเหน็จเป็นเสมือนหนึ่งค่าปรับตาม ความหมายแห่งมาตรา ๒๙ ประมวลกฎหมายอาญา (ซึ่งใช้แทนมาตรา ๑๘ กฎหมายลักษณะอาญา เดิม) จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การไม่ชำระเงินบำเหน็จ อาจทำให้ผู้กระทำความผิด ถึงกับต้องถูก “กักขัง” แทน “กักขัง” เป็นโทษอย่างหนึ่ง ฉะนั้นการที่ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดจ่ายเงินบำเหน็จตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงมีผล เท่ากับเป็นการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิด ชอบที่ศาลจะใช้ดุลพินิจกำหนดโทษหรือ อื่นๆหนึ่งกำหนดเงินบำเหน็จนั้นได้ตามควรแก่กรณี ส่วนคำสั่งกระทรวงเกษตรที่ ๑๓๓/๒๕๑๔ ซึ่งวางระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จก็ได้กำหนดจำนวนเงินบำเหน็จนำจับเป็นอัตราตายตัว เพียง แต่กำหนดจำนวนอย่างสูงไว้เท่านั้น ทั้งคำสั่งนี้ก็ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราช- บัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงไม่มีทางที่จะแปลไปได้ว่าเป็นบทบังคับศาลพิพากษาให้ผู้ กระทำความผิดชำระเงินบำเหน็จไปตามจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด ศาลอุทธรณ์พิพากษา ชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน.

กฤษณ์ โสภิตกุล

ยงยุทธ เลอลภ

อุดม จาละ

มาตรา ๖๔ บุคคลใดใช้เครื่องมือทำการประมง ซึ่งต้องมีอาชญาบัตรตามพระราชบัญญัติ โดยไม่มีอาชญาบัตรตามมาตรา ๒๘ หรือมิได้เสียเงินอากรเพิ่มเติมตามมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษปรับสามเท่าของเงินอากร และให้อริบตีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่อริบตีมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบได้ เมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสิบห้าวันให้คดีนั้น

มาตรา ๖๔ ทวิ บุคคลใดไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๘ ทวิ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือจำคุกไม่เกินห้าปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

ยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกา

มาตรา ๖๕ บุคคลใดฝ่าฝืนประกาศของรัฐมนตรีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งประกาศตามความในมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือทั้งปรับทั้งจำ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๓๑/๒๕๕๔

วิธีพิจารณาความอาญา บรรยายฟ้อง อาญา ธิปไตย

พ.ร.บ. การประมง

ฟ้องบรรยายว่า จำเลยทำการประมงโดยไม่ได้รับอนุญาตโดยใช้เครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาดตามประกาศท้ายฟ้อง แต่เมื่อปรากฏว่า ตามประกาศท้ายฟ้องนั้นมิได้มีกำหนดห้ามเครื่องมือที่อ้างนั้นว่าเป็นเครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาด ดังนี้ แม้จำเลยจะรับสารภาพตามฟ้องก็จะฟังว่าจำเลยกระทำความผิดฐานใช้เครื่องมือที่ห้ามโดยเด็ดขาดไม่ได้ เพราะต้องถือประกาศท้ายฟ้องเป็นส่วนหนึ่งของฟ้องด้วย จำเลยจึงคงมีความผิดตาม พ.ร.บ. การประมง ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘, ๖๒ ไม่ใช่ผิดตามมาตรา ๓๒, ๖๕ ฉะนั้นการรับเครื่องมือของกลางจึงอยู่ในดุลพินิจของศาลตามมาตรา ๖๕.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๖๓๑/๒๕๕๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ความอาญา

อัยการพิชฌุโลก

โจทก์

ระหว่าง

นายประเสริฐ ธิปไตย ที่ ๑ นายหู่ โทพันธ์ ที่ ๒

นายสุด อินรักษา ที่ ๓

จำเลย

เรื่อง วิตน่านที่ว่าประมุข และใช้เครื่องมือที่ข้าหลวงประจำจังหวัดประกาศห้าม

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓ คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เวลากลางวันจำเลยสมคบกันทำความผิดกฎหมาย โดยวิตน่านที่ว่าประมุขทำให้น้ำแห้งหรือลดน้อยลง เพื่อทำการประมงโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานโดยจำเลยใช้เครื่องยนต์จุดระหัด ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ข้าหลวงประจำจังหวัดพิชฌุโลกโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีประกาศห้ามทำการประมงในที่ว่าประมุขโดยเด็ดขาด ดังปรากฏตามสำเนาประกาศว่าประมุขที่ว่าประมุขทำการประมงจำนวน พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ท้ายฟ้อง ทั้งนี้โดยจำเลยได้ทราบประกาศดังกล่าวแล้ว เหตุเกิดที่คลองวงพาด ตำบลสมอแข อำเภอเมืองพิชฌุโลก จังหวัดพิชฌุโลก ตำรวจจับจำเลยได้พร้อมด้วยเครื่องยนต์จุดระหัด

๑ เครื่อง ระเบิดไม้ ๑ เครื่อง ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จำเลยใช้ในการทำผิด กับพลาสติกอีก ๖๐๓ กิโลกรัม ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘-๓๒-๖๒-๖๕-๗๐ กับขอให้ริบของกลาง

จำเลยทั้ง ๓ ให้การรับสารภาพตามฟ้องทุกประการ จำเลยที่ ๑ แถลงว่าหนองนี้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ประมุขผูกขาดได้แล้ว จำเลยได้จ้างจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของเครื่องยนต์จุดระเบิดมาทำการวิดน้ำออกจากบ่อ เครื่องยนต์นี้ ราคา ๔,๐๐๐ บาทเศษ ขอความกรุณาต่อศาลให้ปรับจำเลยแต่เพียงสถานเบา และคืนเครื่องยนต์ให้จำเลยที่ ๒ ด้วย

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘-๖๒ ให้ปรับจำเลยคนละ ๑๐๐ บาท ลดกึ่งตามมาตรา ๕๙ กฎหมายลักษณะอาญา คงปรับคนละ ๕๐ บาท บังคับค่าปรับตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๘ ของกลางคืนเจ้าของไป โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ประชุมปรึกษาคดีนี้แล้ว เห็นว่าจำเลยได้ใช้เครื่องยนต์ จุดระเบิดวิดน้ำใน ที่ว่าประมุขทำให้น้ำแห้งหรือลดน้อยลงเพื่อทำการประมง ความผิดของจำเลยจึงต้องด้วยพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘ ดังศาลล่างทั้ง ๒ พิพากษาคดีต้องกันมา คดีไม่เข้าด้วย มาตรา ๓๒ ดังที่โจทก์ฎีกาเพราะเครื่องยนต์จุดระเบิดมิได้เป็นเครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาดตามประกาศ ท้ายฟ้องโจทก์ โจทก์อ้างว่าเมื่อโจทก์ฟ้องว่า จำเลยใช้เครื่องยนต์จุดระเบิดอันเป็นเครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาดทำการประมง และจำเลยก็รับสารภาพตามฟ้องนั้นแล้ว ศาลจำต้องฟังว่าจำเลยใช้เครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาด ทำการประมง ศาลฎีกาเห็นว่าประกาศท้ายฟ้องโจทก์เป็นส่วนหนึ่งของฟ้อง มูลที่โจทก์เอามาอ้างว่าจำเลยกระทำผิดนั้นก็โดยโจทก์หาว่า จำเลยกระทำฝ่าฝืนประกาศท้าย ฟ้อง แต่เมื่อประกาศท้ายฟ้องไม่ปรากฏว่าได้ห้ามการใช้เครื่องยนต์จุดระเบิดทำการวิดน้ำโดยเด็ดขาดแล้ว ข้อหาของโจทก์ก็ไม่ใช่ความผิดฐานใช้เครื่องมือที่ห้ามโดยเด็ดขาด ที่จำเลยรับสารภาพ ว่าได้ทำผิดตามฟ้อง จึงต้องแปลว่ารับว่าได้ทำผิดตามฟ้องรวมถึงประกาศท้ายฟ้องด้วย จะให้ศาลฟังว่าจำเลยกระทำผิดฐานใช้เครื่องมือที่ห้ามโดยเด็ดขาดไม่ได้ ข้อที่โจทก์เถียงอีกว่าถึงประกาศท้ายฟ้อง โจทก์จะไม่มีคำว่า “ห้ามโดยเด็ดขาด” ก็ตาม แต่เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดประกาศห้ามใช้ แล้วก็ต้อง เป็นการห้ามโดยเด็ดขาดเสมือนนั้น ข้อนี้ศาลฎีกาเห็นว่า การห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงตามพระราชบัญญัติการประมงนั้น มีการห้ามได้ทั้งเด็ดขาดและไม่เด็ดขาด และบทกำหนดโทษก็มีต่างกัน คือห้ามไม่เด็ดขาดจะต้องโทษตามมาตรา ๑๘-๖๒ ห้ามเด็ดขาดต้องโทษตามมาตรา ๓๒-๖๕ เมื่อ กฎหมายบัญญัติการห้ามไว้ต่างกันเช่นนี้ การประกาศห้ามจึงจำต้องประกาศโดยแจ้งชัดว่าห้ามเด็ดขาดหรือไม่ จะให้แปลเอาเองดังโจทก์ว่าไม่ได้ ที่ศาลล่างชี้ขาดว่าความผิดของจำเลยในคดีนี้ ต้องด้วยมาตรา ๑๘-๖๒ จึงเป็นการถูกต้องแล้ว

ส่วนเรื่องริบของกลางนั้น เมื่อความผิดของจำเลยมิได้ตั้งด้วยมาตรา ๓๒ แล้ว การริบหรือไม่ริบก็อยู่ในดุลพินิจของศาล ตามมาตรา ๖๙ หาใช่มาตรา ๗๐ ดังโจทก์ฎีกาไม่ ในคดีนี้ศาลล่างทั้ง ๒ ได้ใช้ดุลพินิจต้องกันมาว่ายังไม่ควรริบของกลาง ศาลฎีกายังไม่เห็นมีเหตุผลอันควรจะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น จึงไม่แก้ไข

อาศัยเหตุนี้จึงพิพากษายืน ให้ยกฎีกาของโจทก์เสีย.

ประกาศนวิวินิจฉัย

ธรรมบัณฑิต

นนทปัญญา

(ฎีกาย่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๖๕๗/๒๕๒๗

(อัยการเพชรบุรี โจทก์ นายเกษม โสกุล กับพวก จำเลย)

วิธีพิจารณาความอาญา นำ ป.ว.พ. มาใช้

(ม.๑๕)

วิธีพิจารณาความแพ่ง อุทธรณ์ ข้อที่ไม่ได้ว่ากันในศาลล่าง

(ม.๒๒๕)

ฎีกา ข้อที่ไม่ได้ว่ากันในศาลล่าง (ม.๒๔๕)

พระราชบัญญัติ การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐

โจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดด้วยวาจา ศาลชั้นต้นบันทึกไว้ว่าจำเลยใช้เครื่องมืออวนรุนทำการประมงภายในเขตระยะ ๓,๐๐๐ เมตร นับจากขอบน้ำตามชายฝั่ง โดยไม่รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนประกาศกระทรวงเกษตร เรื่อง กำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้กับเรือยนต์ทำการประมง จำเลยให้การรับสารภาพ ข้อเท็จจริงที่ว่าประกาศดังกล่าวออกโดยอาศัยอำนาจตาม ม. ๒๓ (๒) และ (๔) แห่ง พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ก็ดี มีข้อความว่าห้ามกระทำการใด ๆ ที่ใช้เครื่องมือโดยเรือยนต์ทุกชนิดทำการประมงภายในระยะ ๓,๐๐๐ เมตร นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่งขณะทำการประมงก็ดี ห้ามมีฝ่ายใดยกขึ้นว่าในศาลชั้นต้นไม่จึงไม่ปรากฏในสำนวน จำเลยเพียงยกข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นอ้างอิงในชั้นอุทธรณ์แล้วกล่าวอ้างว่าไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยประการต่าง ๆ จึงต้องห้ามตาม ป.ว.อ. ม.๑๕ ประกอบด้วย ป.ว.พ. ม.๒๒๕ แม้ศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยให้แล้วพิพากษายืน ก็ไม่ถือว่าเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลอุทธรณ์ จำเลยฎีกาต่อมา ต้องห้ามตาม ป.ว.อ. ม.๑๕ ประกอบกับ ป.ว.พ. ม.๒๔๕ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิด พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ม. ๓๒, ๖๕, ๗๐ จำคุกคนละ ๒ เดือน และปรับคนละ ๘๐๐ บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุกคนละ ๑ เดือน และปรับคนละ ๔๐๐ บาท โทษจำคุกรอไว้คนละ ๑ ปี ของกลางริบ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน จำเลยที่ ๑ ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า “จำเลยฎีกาว่า ประกาศกระทรวงเกษตร เรื่อง กำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้กับเรือยนต์ทำการประมง ฉบับลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๑๕ นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรออกประกาศโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ (๒) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ แต่มาตรา ๓๒ (๒) กำหนดไว้เกี่ยวกับเรื่องห้ามมิให้ใช้เครื่องมือ ส่วนมาตรา ๓๒ (๔) กำหนดวิธีใช้เครื่องมือทำการประมง ประกาศกระทรวง

เกษตรฉบับดังกล่าวที่ออกมาห้ามกระทำการใด ๆ ที่ใช้เครื่องมือโดยเรื่อนต์ทุกชนิดทำการประมงภายในระยะ ๓,๐๐๐ เมตร นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่งขณะทำการประมงเป็นเรื่องกำหนดระยะทางห้ามทำการประมง จึงเป็นคนละเรื่องกัน เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งตามคำฟ้องของโจทก์ก็มิได้บรรยายว่า “ขณะทำการประมง” ตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงเกษตรฉบับนั้น จึงไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ขอบที่ศาลจะพิพากษายกฟ้องโจทก์เสีย พิเคราะห์แล้ว ประกาศกระทรวงเกษตรตามฟ้องมีจริงหรือไม่ และมีข้อความอย่างไร เป็นข้อเท็จจริง คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดด้วยวาจาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ ประกอบด้วยพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓ ศาลชั้นต้นบันทึกไว้ว่า จำเลยบังอาจใช้เครื่องมืออวนรุนทำการประมงภายในเขตระยะ ๓,๐๐๐ เมตรนับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่ง โดยไม่รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนประกาศกระทรวงเกษตรเรื่อง กำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้กับเรื่อนต์ทำการประมง ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๑๕ จำเลยให้การรับสารภาพตลอดข้อหาไม่ต่อสู้คดี ดังนี้ ข้อเท็จจริงที่ว่าประกาศกระทรวงเกษตรดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ (๒) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ก็ดี มีข้อความว่า ห้ามกระทำการใด ๆ ที่ใช้เครื่องมือโดยเรื่อนต์ทุกชนิดทำการประมงภายในระยะ ๓,๐๐๐ เมตรนับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่งขณะทำการประมงก็ดี หามีฝ่ายใดยกขึ้นว่าในศาลชั้นต้นไม่ จึงไม่ปรากฏในสำนวนจำเลยที่ ๑ เพียงยกข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นอ้างอิงในชั้นอุทธรณ์ แล้วกล่าวอ้างว่าไม่ชอบด้วยประการต่าง ๆ จึงต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ แม้ศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยให้แล้วพิพากษายืน ก็ไม่ถือว่าเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลอุทธรณ์ จำเลยที่ ๑ ยกขึ้นฎีกามาอีก ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย”

พิพากษายกฎีกาของจำเลยที่ ๑

(สมบูรณ บัญญินันท์ - สุพจน์ นาถะพินธุ - เพียร สุมิระ)

มาตรา ๖๖ ผู้รับอนุญาตใดไม่ปฏิบัติตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

ยังไม่พบคำพิพากษาฎีกา

มาตรา ๖๗ บุคคลซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๕๑ หรือมาตรา ๕๖ ละเลยไม่ปฏิบัติตามการเช่นนั้น มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ยังไม่พบคำพิพากษาฎีกา

มาตรา ๖๗ ทวิ บุคคลใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่งหรือวรรคห้า ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

ถ้าหากปรากฏว่าสัตว์น้ำนั้นเป็นสัตว์น้ำชนิดที่อาจก่อให้เกิดอันตรายตามมาตรา ๕๓ วรรคสอง ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหกปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

ยังไม่พบคำพิพากษาฎีกา

มาตรา ๖๘ ผู้รับอนุญาตใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของข้าหลวงประจำจังหวัด ซึ่งสั่งตามมาตรา ๕๘ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาทหรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

(ยังไม่พบคำพิพากษาฎีกา)

มาตรา ๖๙ เครื่องมือทำการประมง เรือ สัตว์น้ำ และสิ่งอื่น ๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ศาลจะริบเสียก็ได้ แต่ถ้าเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๒๐ ให้ศาลริบสิ่งเช่นนั้นเสียทั้งสิ้น

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๕๕/๒๔๘๗

**(อัยการพระบอง โจทก์ นายเจ้า เหวียง นายเหย่ง พาง จำเลย)
อาญา रिบทร์พย์ พ.ร.บ. อากรค่าน้ำ การตีความตัวบทกฎหมาย**

ควรริบเครื่องมือจับสัตว์น้ำหรือไม่ พ.ร.บ. อากรค่าน้ำให้อยู่ในดุลยพินิจของเจ้าพนักงาน
จึงอยู่ในดุลยพินิจของศาลเช่นเดียวกัน

คำตัดสินมีดังนี้ “คณะผู้พิพากษาศาลฎีกาได้ประชุมปรึกษาแล้ว ตามบทกฎหมายที่
โจทก์อ้างเป็นที่เห็นได้ชัดแล้วว่า การที่จะริบเครื่องมือหรือไม่ กฎหมายได้มอบให้อยู่ในดุลยพินิจ
ของเจ้าพนักงาน ฉะนั้น จึงอยู่ในดุลยพินิจของศาลเช่นกัน ดังที่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้แล้วในคำ
พิพากษาฎีกาที่ ๖๑๗/๒๔๗๕ ๕”

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๘๕/๒๕๕๓

พ.ร.บ. มาตรการฯ ตวงวัด วิธีพิจารณาความอาญา

บรรยายฟ้อง อาญา ธิปไตย

ในคดีอาญาเมื่อฟ้องโจทก์มีคำขอให้ริบของกลาง แต่ไม่ได้อ้างบทมาตราที่บัญญัติให้ริบของกลางมาในฟ้องด้วย ศาลก็มีอำนาจพิพากษาริบได้

พ.ร.บ. มาตรการฯ ตวงวัดได้มีบทบัญญัติในเรื่องการริบและการยึดของกลางไว้แล้ว ฉะนั้นย่อมจะนำมาตรา ๒๗, ๒๘ กฎหมายลักษณะอาญามาใช้บังคับแก่การกระทำผิดใด ๆ ตาม พ.ร.บ. นี้ อีกไม่ได้ในเมื่อการกระทำนั้น ๆ ไม่เป็นผิดตามกฎหมายลักษณะอาญาด้วย

ในกรณีที่จำเลยกระทำผิดตาม พ.ร.บ. มาตรการฯ ตวงวัด พ.ศ. ๒๕๖๖ มาตรา ๓๑ นั้น เมื่อศาลพิพากษาปรับจำเลยแล้ว ศาลอาจสั่งให้โจทก์ส่งเครื่องชั่งของกลางไปให้เจ้าพนักงานตำรวจ ควรจะจัดการกับเครื่องชั่งของกลางสถานใดตามมาตรา ๒๕ แทนการส่งยึดตามมาตรา ๓๘ ก็ได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๔๘๕/๒๕๕๓

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

ความอาญา

อัยการแม่สะเรียง

โจทก์

ระหว่าง

นายชิน ชัยเรืองศรี

จำเลย

เรื่อง มีและใช้เครื่องชั่งผิดพระราชบัญญัติ

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช

๒๕๕๒

คดีนี้ได้ความตามโจทก์หาและจำเลยรับสารภาพว่า จำเลยมีเครื่องชั่งที่ไม่มีตราเครื่องหมายของเจ้าพนักงานไว้ในความปกครองของจำเลยเพื่อใช้ในพาณิชย์ก็จดต่อเนืองกับผู้อื่น และจำเลยได้บังอาจใช้เครื่องชั่งนั้นชั่งสุกรขายให้แก่ประชาชน โจทก์ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติมาตรการฯ ตวง วัด พ.ศ. ๒๕๖๖ มาตรา ๗๑ และขอให้ริบของกลาง แต่ไม่ได้อ้างบทมาตราที่ให้ริบของกลางมาด้วย

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ปรับจำเลยตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่ง ดวง วัด พ.ศ. ๒๕๖๖ มาตรา ๓๑ และกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๕๙ เป็นเงิน ๓๐ บาท ส่วนของกลางไม่สั่งให้ริบให้โจทก์ส่งไปให้เจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่ง ดวง วัด พ.ศ. ๒๕๖๖ มาตรา ๒๔ คำริบว่าควรจะจัดการกับเครื่องซึ่งของกลางสถานใด

โจทก์อุทธรณ์ขอให้ริบเครื่องซึ่งของกลางตามฟ้อง

ศาลอุทธรณ์เห็นว่า เครื่องซึ่งของกลางของจำเลยมีไว้เพื่อใช้ในพาณิชย์กิจต่อเนื่องกับผู้อื่นโดยไม่มีเครื่องหมายของเจ้าพนักงานและจำเลยบังอาจใช้ซึ่งเนื้อสุกรขายให้แก่ประชาชนเป็นเครื่องซึ่งที่ผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่ง ดวง วัด ที่โจทก์ขอให้ริบแม้จะไม่ระบุอ้างมาตรามาก็ดี ศาลสั่งริบได้ตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๘ จึงพิพากษาแก้ให้ริบเครื่องซึ่งของกลาง

จำเลยฎีกาเป็นข้อกฎหมายว่า โจทก์มิได้อ้างกฎหมายที่ให้ริบตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่ง ดวง วัด หรือกฎหมายลักษณะอาญา ที่ให้ริบของกลางด้วย ศาลไม่มีอำนาจริบเพราะเกินคำขอไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๕ ข้อ ๖ มาตรา ๑๙๒ และกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๘ และขอให้บังคับคดีไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

ศาลฎีกาประชุมปรึกษาคดีนี้แล้ว ในปัญหาที่จำเลยโต้แย้งว่า โจทก์มิได้อ้างกฎหมายที่ให้ริบทรัพย์สินด้วย ศาลริบไม่ได้เป็นการเกินคำขอนั้นเห็นว่า มาตรา ๑๕๕ ข้อ ๖ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติว่า ให้อ้างมาตราในกฎหมายที่บัญญัติว่า การกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดเท่านั้น หาได้บัญญัติให้ต้องอ้างบทมาตราที่กฎหมายบัญญัติให้ริบของกลางในคดีอาญาเหล่านั้นด้วยไม่ ศาลจึงมีอำนาจริบของกลางได้ เพราะโจทก์มีคำขอไว้แล้ว

ส่วนปัญหาข้อกฎหมายแห่งคดีนี้ จะริบเครื่องซึ่งของกลางตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่ง ดวง วัด หรือตามกฎหมายลักษณะอาญา ได้หรือไม่นั้น ศาลฎีกาได้พิจารณาโดยที่ประชุมใหญ่แล้วเห็นว่าพระราชบัญญัติมาตราซึ่ง ดวง วัด พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้มีบทบัญญัติในเรื่องการริบเครื่องซึ่ง ดวง วัด ไว้แล้วตามมาตรา ๒๔ และยังได้บัญญัติถึงการยึดเครื่องซึ่ง ดวง วัด ไว้ในมาตรา ๓๕ อีกด้วย เมื่อได้มีหรือเชื่อว่าได้มีการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นเนื่องด้วยเครื่องซึ่ง เครื่อง ดวง เครื่องวัดใด ๆ แล้ว ท่านว่าจะยึดสิ่งนั้น ๆ เสียก็ได้ ฉะนั้นจึงเป็นที่เห็นได้ว่า พระราชบัญญัติมาตราซึ่ง ดวง วัด นี้ได้มีบทบัญญัติในเรื่องการริบและการยึดไว้แล้ว ย่อมเห็นเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้ได้ว่าไม่ประสงค์ที่จะให้นำมาตรา ๒๗, ๒๘ กฎหมายลักษณะอาญามาใช้บังคับแก่การกระทำผิดใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ได้อีก ในเมื่อการกระทำนั้น ๆ ไม่เป็นผิดตามกฎหมายลักษณะอาญาด้วย โดยเหตุนี้ ศาลนี้จึงเห็นว่าจะนำมาตรา ๒๗, ๒๘ กฎหมายลักษณะอาญามาบังคับแก่การกระทำของจำเลยในคดีนี้ไม่ได้ จึงมีปัญหาคือต่อไปว่าศาลสมควรที่จะสั่งให้ยึดเครื่องซึ่งของกลางตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่ง ดวง วัดหรือไม่ ศาลนี้ได้พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ตามรูปเรื่องแห่งคดีนี้ยังไม่สมควรที่จะสั่งให้ยึดเครื่องซึ่งของกลางตามมาตรา ๓๕

เหตุนี้ จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลอุทธรณ์และให้บังคับคดีไปตามคำพิพากษาศาล
ชั้นต้น.

นนทประชา
ธรรมบัณฑิต
นาถปรีชา

พ.ร.บ. การประมง อาญา ธิปไตย

เอาเรือและพายของผู้อื่นไปกระทำผิด พ.ร.บ. การประมง โดยเจ้าของมิได้รู้เห็นเป็นใจ
ด้วยนั้น จะริบเรือและพายนั้นเสียตาม พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๕ ไม่ได้ ต้องคืน
แก่เจ้าของไป.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๑๓๘๑/๒๕๕๓

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

ความอาญา

อัยการสั่งห้บุรี

โจทก์

ระหว่าง

นางฉิม แซ่เซียว ที่ ๑ นางเข้า แซ่เซียว ที่ ๒

จำเลย

เรื่อง ทำการประมงไม่รับอนุญาต

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม พุทธศักราช

๒๕๕๓

โจทก์ฟ้องจำเลยให้การรับสารภาพได้ความว่า จำเลยสมคบกันใช้เรือและแหทำการ
ประมง จับสัตว์น้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน ที่หน้าวัดหัววาว บริเวณพระอารามอัน
เป็นที่รักษาพืชพันธุ์ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘, ๙
๖๒, ๖๕ และขอให้ริบของกลาง

ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาคัดค้านให้ปรับจำเลยคนละหนึ่งร้อยบาทตามบท
กฎหมายที่โจทก์ระบุ ลดโทษฐานปรานีกึ่งหนึ่งเหลือโทษปรับคนละ ๕๐ บาท ริบแหของกลาง
เรือกับพายสองเล่มไม่ใช่ของจำเลย เป็นของผู้อื่นผู้มิได้รู้เห็นในการกระทำผิด ไม่ริบให้คืนแก่
เจ้าของ

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาพิจารณาคดีแล้ว โจทก์ฎีกาขอให้ริบเรือกับพายสองเล่ม เรือกับพายสองเล่มนี้
ได้ความว่า เป็นของนางฉิมมารดาจำเลย จำเลยเอาไปใช้ในการจับสัตว์น้ำตามที่โจทก์ฟ้อง ฝ่ายนางฉิม
มิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยเช่นนี้ เรือกับพายสองเล่มจะต้องถูกริบหรือไม่

พระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๖๙ บัญญัติถึงการริบทรัพย์สินที่ได้ใช้ในการ
กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง บทกฎหมายที่กล่าวนี้มีได้บัญญัติว่า ให้ริบแม้
กระทั่งทรัพย์สินของผู้อื่นที่มีได้รู้เห็นเป็นใจด้วย เพราะฉะนั้นเรือกับพายสองเล่มนี้จึงไม่ต้องถูกริบ
ฎีกาโจทก์ก็เพียงเป็นอย่างอื่นฟังไม่ขึ้น

ศาลนี้พิพากษายืน.

ศิลปสิทธิวินิจฉัย

ธรรมบัณฑิต

นาถปรีชา

วิธีพิจารณาความอาญา บรรยายฟ้อง อาญา ธิปไตย

พ.ร.บ. การประมง

ฟ้องบรรยายว่า จำเลยทำการประมงโดยไม่ได้รับอนุญาตโดยใช้เครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาดตามประกาศท้ายฟ้อง แต่เมื่อปรากฏว่าตามประกาศท้ายฟ้องนั้นมิได้มีกำหนดห้ามเครื่องมือที่อ้างนั้นว่าเป็นเครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาด ดังนี้ แม้จำเลยจะรับสารภาพตามฟ้องก็จะฟังว่าจำเลยกระทำความผิดฐานใช้เครื่องมือที่ห้ามโดยเด็ดขาดไม่ได้ เพราะต้องถือประกาศท้ายฟ้องเป็นส่วนหนึ่งของฟ้องด้วย จำเลยจึงคงมีความผิดตาม พ.ร.บ. การประมง ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘, ๖๒ ไม่ใช่ผิดตามมาตรา ๓๒, ๖๕ ฉะนั้น การรับเครื่องมือของกลางจึงอยู่ในดุลพินิจของศาลตามมาตรา ๖๘.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๖๓๑/๒๕๕๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ความอาญา

อัยการพิชฌุโลก

โจทก์

ระหว่าง

นายประเสริฐ ธิปไตย ที่ ๑ นายหยุด โดพันธ์ ที่ ๒

นายสุต อินรักษา ที่ ๓

จำเลย

เรื่อง วิตน้าในที่ว่าประมุข และใช้เครื่องมือที่ห้ามหวงประจำจังหวัดประกาศห้าม

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช

๒๕๕๓

ได้จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของเครื่องยนต์จุดระเบิดมาทำการวิตน้าออกจากบ่อ เครื่องยนต์นี้ราคา ๔,๐๐๐ บาทเศษ ขอความกรุณาต่อศาลให้ปรับจำเลยแต่เพียงสถานเบา และคืนเครื่องยนต์ให้จำเลยที่ ๒ ด้วย

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘-๖๒ ให้ปรับจำเลยคนละ ๑๐๐ บาท ลดกึ่งตามมาตรา ๕๙ กฎหมายลักษณะอาญาคงปรับคนละ ๕๐ บาท บังคับค่าปรับตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๘ ของกลางคืนจำเลยไป

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ประชุมปรึกษาคดีนี้แล้ว เห็นว่าจำเลยได้ใช้เครื่องยนต์จุดระหัดวิดน้ำในที่ว่าประมูลทำให้น้ำแห้งหรือลดน้อยลงเพื่อทำการประมง ความผิดของจำเลยจึงต้องด้วยพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘ ดังศาลล่างทั้ง ๒ พิพากษาดังกันมา คดีไม่เข้าด้วยมาตรา ๓๒ ดังที่โจทก์ฎีกาเพราะเครื่องยนต์จุดระหัดมิได้เป็นเครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาดตามประกาศท้ายฟ้องโจทก์ โจทก์อ้างว่าเมื่อโจทก์ฟ้องว่า จำเลยใช้เครื่องยนต์จุดระหัดอันเป็นเครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาดทำการประมง และจำเลยก็รับสารภาพตามฟ้องนั้นแล้ว ศาลจำต้องฟังว่าจำเลยใช้เครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาด

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ เวลากลางวันจำเลยสมคบกันทำผิดกฎหมาย โดยวิดน้ำในที่ว่าประมูล ทำให้น้ำแห้งหรือลดน้อยลง เพื่อทำการประมงโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานโดยจำเลยใช้เครื่องยนต์จุดระหัด ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ข้าหลวงประจำจังหวัดพิษณุโลกโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีประกาศห้ามทำการประมงในที่ว่าประมูลโดยเด็ดขาด ดังปรากฏตามสำเนาประกาศว่าประมูลที่ว่าประมูลทำการประมงจำนวน พ.ศ. ๒๔๙๒ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ ท้ายฟ้อง ทั้งนี้โดยจำเลยได้ทราบประกาศดังกล่าวแล้ว เหตุเกิดที่คลองวังพาด ตำบลสมอแข อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ตำรวจจับจำเลยได้พร้อมด้วยเครื่องยนต์จุดระหัด ๑ เครื่อง ระหัดไม้ ๑ เครื่อง ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จำเลยใช้ในการทำผิด กับปลาสดอีก ๖๐๓ กิโลกรัม ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘-๓๒-๖๒-๖๕-๗๐ กับขอให้รับของกลาง

จำเลยทั้ง ๓ ให้การรับสารภาพตามฟ้องทุกประการ จำเลยที่ ๑ แถลงว่าหนองนี้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ประมูลผูกขาดได้แล้ว จำเลยทำการประมง ศาลฎีกาเห็นว่าประกาศท้ายฟ้องโจทก์เป็นส่วนหนึ่งของฟ้อง มูลที่โจทก์เอามาอ้างว่าจำเลยกระทำผิดนั้นก็โดยโจทก์หาว่า จำเลยกระทำฝ่าฝืนประกาศท้ายฟ้อง แต่เมื่อประกาศท้ายฟ้องไม่ปรากฏว่าได้ห้ามการใช้เครื่องยนต์จุดระหัดทำการวิดน้ำโดยเด็ดขาดแล้ว ข้อหาของโจทก์ก็ไม่ใช่ความผิดฐานใช้เครื่องมือที่ห้ามโดยเด็ดขาดที่จำเลยรับสารภาพว่าได้ทำผิดตามฟ้อง จึงต้องแปลว่ารับว่าได้ทำผิดตามฟ้องรวมถึงประกาศท้ายฟ้องด้วย จะให้ศาลฟังว่าจำเลยกระทำผิดฐานใช้เครื่องมือที่ห้ามโดยเด็ดขาดไม่ได้ ข้อที่โจทก์เถียงอีกว่าถึงประกาศท้ายฟ้องโจทก์จะไม่มีคำว่า “ห้ามโดยเด็ดขาด” ก็ตาม แต่เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดประกาศห้ามใช้ แล้วก็ต้องเป็นการห้ามโดยเด็ดขาดเสมอ นั้น ข้อนี้ศาลฎีกาเห็นว่า การห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงตามพระราชบัญญัติการประมงนั้น มีการห้ามได้ทั้งเด็ดขาดและไม่เด็ดขาด และบทกำหนดโทษก็มีต่างกัน คือห้ามไม่เด็ดขาดจะต้องโทษตามมาตรา ๑๘-๖๒ ห้ามเด็ดขาดต้องโทษตามมาตรา ๓๒-๖๕ เมื่อกฎหมายบัญญัติการห้ามไว้ต่างกันเช่นนี้ การประกาศ

ห้ามจึงจำต้องประกาศโดยแจ้งชัดว่าห้ามเด็ดขาดหรือไม่ จะให้แปลเอาเองตั้งโจทก์ว่าไม่ได้ ที่ศาลล่างชี้ขาดว่าความผิดของจำเลยในคดีนี้ ต้องด้วยมาตรา ๑๘-๖๒ จึงเป็นการถูกต้องแล้ว

ส่วนเรื่องริบของกลางนั้น เมื่อความผิดของจำเลยมิได้ตั้งด้วยมาตรา ๓๒ แล้ว การริบหรือไม่ริบก็อยู่ในดุลพินิจของศาลตามมาตรา ๖๙ หาใช่มาตรา ๗๐ ดังโจทก์ฎีกาไม่ ในคดีนี้ศาลล่างทั้ง ๒ ได้ใช้ดุลพินิจต้องกันมาว่ายังไม่ควรริบของกลาง ศาลฎีกายังไม่เห็นมีเหตุผลอันควรจะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น จึงไม่แก้ไข

อาศัยเหตุนี้จึงพิพากษายืน ให้ยกฎีกาของโจทก์เสีย.

ประกาศนวิวินิจฉัย
ธรรมบัณฑิต
นนทปัญญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๔๒/๒๕๕๔

(ฎีกาย่อ)

(อัยการสุราษฎร์ธานี โจทก์ นายเซ่งฟั่ง แซ่กู่ กับพวกรวม ๑๓ คน
จำเลย นายติว โปวา ผู้ร้อง)

พ.ร.บ. การประมง

พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมง

ในเขตประมงไทย อาญา ริบทรัพย์

ชนต่างด้าวที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกประเทศ นำเรือเข้ามาทำผิดภายในเขตการประมงไทย เรือรบไทยไล่ตามจับได้ห่างฝั่ง ๖ ไมล์ อันเป็นท้องทะเลหลวง ดังนี้ ถือว่าการจับยอมสมบูรณ์ตามกฎหมาย.

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยสมคบกันลักลอบทำการประมงในน่านน้ำไทยโดยไม่ได้รับอนุญาต ขอให้ลงโทษ ฯลฯ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๔๘๒ มาตรา ๗-๑๐-๑๑ และพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๒๐-๖๒-๖๕ และ ๖๙ แต่ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตประมงไทย ๒๔๘๒ มาตรา ๑๑ ซึ่งเป็นบทหนัก ให้จำคุกจำเลยที่ ๑ ไว้ ๖ เดือน จำเลยนอกนั้นปรับคนละ ๑๕๐ บาท เรือของกลางและของกลางอื่นให้ริบ วันแต่ตรงอังกฤษ ธงจีนไม่ริบ ข้อหาอื่นให้ยกเสีย ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน นายติว โปวา ผู้รับมอบอำนาจจากนายอ่อง กิมโห ผู้ร้อง ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย ว่า เรือของกลางถูกจับนอกน่านน้ำแห่งประเทศไทย ไม่มีผลสมบูรณ์ในกฎหมาย และเจ้าของเรือและผู้เช่าอยู่สิงคโปร์ โจทก์มิได้ฟ้องหรือนำสืบให้เห็นว่า บุคคลทั้ง ๒ ได้สมคบกับจำเลย จึงไม่ควรริบเรือของกลาง

ศาลฎีกาเห็นว่า ศาลล่างทั้งสองฟังข้อเท็จจริงต้องกันมาว่า จำเลยได้ใช้เรือของกลางทำการจับสัตว์น้ำโดยใช้วิธีระเบิดภายในเขตประมงไทย เรือรบไทยไล่ตามจับเรือของกลางและจำเลยได้ห่างฝั่งกลันตัน ๖ ไมล์ อันเป็นท้องทะเลหลวงเช่นนี้ การจับรายนี้จึงสมบูรณ์ตามกฎหมาย ส่วนเรื่องเรือของกลางนั้น แม้เจ้าของเรือและผู้เช่าจะอยู่สิงคโปร์ก็ดี ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๑๐ วรรคท้าย ก็บัญญัติไว้ให้ศาลมีอำนาจริบได้ ทั้งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ก็ฟังข้อเท็จจริงต้องกันมาว่า สัญญาข้อ ๖ ที่ผู้ร้องอ้างแสดงว่าผู้ร่อนำจะมีส่วนรู้เห็นในการที่จำเลยจะเอาเรือไปใช้ในการกระทำผิด จึงได้ระบุนามว่า ถ้าถูกประเทศใดยึดเอาเรือทำให้เจ้าของเรือเสียหาย ผู้เช่าต้องรับผิดชอบใช้ค่าเรือเป็นราคา ๘,๐๐๐

เหรียญ ดังนี้ ฎีกาของผู้ร้องดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นเรื่องคัดค้านข้อเท็จจริง ไม่ใช่ปัญหากฎหมาย ฎีกาผู้ร้องฟังไม่ขึ้น จึงพิพากษายืน.

(นทปฎิญญา, ธรรมบัญญัติ, นิติธรรมประกรณ์)

คำพิพากษาฎีกาฉบับนี้แสดงให้เห็นหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง กล่าวคือถ้าปรากฏว่าเรือลำใด กระทำผิดกฎหมายในทะเลอันเป็นน่านน้ำของประเทศใด แล้วหลบหนีไปยังทะเลหลวง ประเทศนั้นย่อมมีสิทธิติดตามไปได้ในทันทีทันใดโดยไม่ขาดตอน (ดู Alf. Ross, Lehrbuch des Voelkerrechts, 1951 หน้า ๑๗๓) ฉะนั้น ในคดีนี้เรือรบไทยจึงมีสิทธิที่จะติดตามจับกุมเอาเรือและจำเลยนำกลับมายังประเทศไทยได้ ส่วนในเรื่องริบเรือนั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๑๐ วรรคท้ายได้ให้อำนาจศาลที่จะริบหรือไม่ริบก็ได้ เมื่อศาลเห็นว่าในคดีนี้ควรจะสั่งให้ริบเรือ ศาลก็มีอำนาจสั่งได้ตามที่ มาตรา ๑๐ วรรคท้ายให้อำนาจไว้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๐๕/๒๕๕๔

พ.ร.บ. การประมง อาญา ธิปไตย

พระราชบัญญัติการประมง ๒๕๕๐ “มาตรา ๓๒ (๒) ให้อำนาจรัฐมนตรีหรือข้าหลวงประจำจังหวัด โดยอนุมัติรัฐมนตรีที่จะกำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในจับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด ถ้าผู้ใดใช้เครื่องมือที่ห้ามนั้นทำการประมงก็ย่อมมีผิดและถูกปรับเครื่องมือ นั้น โดยศาลจะใช้ดุลพินิจไม่ริบไม่ได้

แต่ถ้ารัฐมนตรีประกาศห้ามมิให้ทำการประมงด้วยเครื่องมือใด ๆ ในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด เว้นแต่เครื่องมือตามที่กำหนดไว้ในประกาศนั้น ดังนี้ประกาศมิได้ระบุชื่อเครื่องมือชนิดใดที่ห้ามโดยเด็ดขาดไว้ ฉะนั้นเมื่อเกิดการกระทำผิดตามประกาศนี้ขึ้น ศาลก็ย่อมใช้ดุลพินิจไม่ริบเครื่องมือ นั้น ได้ ตามความใน มาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติการประมง ๒๕๕๐

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๕๐๕/๑๕๕๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ความอาญา

อัยการพระนครศรีอยุธยา

โจทก์

ระหว่าง

นายหมัด หรือ มัด พลีพันธ์ที่ ๑, นายประเสริฐ

มันคง ที่ ๒, นายประสงค์ เทพสุวรรณ ที่ ๓

จำเลย

เรื่อง ผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๙๔ โจทก์ฟ้องและจำเลยรับสารภาพฟังได้ว่า เมื่อคืนวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๔๙๔ จำเลยได้สมคบกันใช้อวนเป็นเครื่องมือทำการประมงจับปลาในลำคลองบางขวดซึ่งเป็นน่านน้ำจืดและในฤดูปลามีไข่ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน เป็นการฝ่าฝืนต่อประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ เหตุเกิดที่ตำบลหัวรอ อำเภอกรุงเก่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยอวน ๒ ผืน เรือแผ่นไม้ ๑ ลำ พาย ๑ เล่ม และปลา ๑๐ ตัว อันเป็นเครื่องมือทำการประมง สิ่งที่ใช้และได้มาโดยการกระทำผิดเป็นของกลาง

ศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒, ๖๕, ๖๙, ๗๐ ประกาศกระทรวงเกษตรธิการ เรื่องกำหนดฤดูปลามีไข่ และกำหนดชนิดและวิธีใช้เครื่องมือทำการประมง ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๑ ให้ปรับคนละ ๖๐ บาท จำเลยรับสารภาพโดยดี ปรานีลดโทษให้ตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๕๙ คนละกึ่งหนึ่ง คงเหลือปรับคนละ ๓๐ บาท ไม่เสียค่าปรับให้จัดการตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๘ ของกลางริบ

จำเลยที่ ๑ ผู้เดียวอุทธรณ์ ขอให้คืนเรือและอวนของกลางแก่จำเลยด้วย

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามฟ้องโจทก์มิได้กล่าวหรือระบุ ว่า จำเลยทำการประมงในที่รักษาพืชพันธุ์ ตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ จึงถือได้ว่า จำเลยมิได้ทำการประมงในที่รักษาพืชพันธุ์ บรรดาเครื่องมือทำการประมงในคดีนี้จึงอยู่ในดุลพินิจของศาลตามมาตรา ๖๙ ซึ่งศาลอาจไม่ริบก็ได้ และเมื่อได้ระลึกถึงเหตุผลโดยทั่ว ๆ ไป อาทิอวนนั้นจำเลยก็ได้เสียค่าอาชญาบัตรแล้วเช่นนี้ กรณีก็ยังไม่เป็นการสมควรที่จะพึงริบอวนและเรือรายนี้ พิพากษาแก่ให้คืนอวน ๒ ผืน เรือแผ่นไม้ ๑ ลำ และพาย ๑ เล่มแก่จำเลยไป นอกนั้นก็ยืน

โจทก์ฎีกาขอให้ริบของกลางตามพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๗๐

ศาลฎีกาตรวจปรึกษาสำนวนนั้นแล้ว ปัญหาซึ่งมาสู่ศาลฎีกามีเฉพาะเรื่องริบของกลางอย่างเดียว พระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ บัญญัติถึงการริบของกลางไว้ ๒ มาตรา มาตรา ๖๙ บัญญัติว่า “เรือ” เครื่องมือทำการประมง สัตว์น้ำและสิ่งอื่น ๆ ที่ใช้หรือได้มาโดยการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ศาลจะริบเสียก็ได้แต่ถ้าสิ่งเช่นว่านี้ได้ใช้หรือได้มาโดยการกระทำความผิดในที่รักษาพืชพันธุ์ให้ศาลริบเสียทั้งสิ้น” มาตรา ๗๐ บัญญัติว่า “เครื่องมือทำการประมงที่ได้มีประกาศตามความในมาตรา ๓๒ ห้ามมิให้บุคคลใดใช้โดยเด็ดขาดนั้น ถ้านำมาใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์

น้ำ ให้ศาลริบเครื่องมือนั้นเสีย” ข้อแตกต่างระหว่างกฎหมาย ๒ มาตรานี้คือ มาตราแรกยึดเอาที่รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำเป็นสำคัญถ้าทำการจับสัตว์น้ำในที่รักษาพืชพันธุ์แล้วต้องริบ ถ้าไม่ใช่ที่รักษาพืชพันธุ์ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลที่จะริบหรือไม่ ส่วนมาตราหลังท่านให้ริบเฉพาะเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามมิให้ใช้โดยเด็ดขาดตามมาตรา ๓๒ เท่านั้น ประกาศกระทรวงเกษตรราชการลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๑ ข้อ ๒ มีความว่า “ในฤดูปลามีไข่ตามข้อ ๑ ห้ามมิให้บุคคลใดทำการประมงด้วยเครื่องมือใด ๆ ในที่จับสัตว์น้ำในน่านน้ำจืด ในท้องที่ทุกจังหวัดโดยเด็ดขาด เว้นแต่ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำและด้วยเครื่องมือทำการประมงตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ แห่งประกาศนี้” พระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “รัฐมนตรีหรือข้าหลวงประจำจังหวัดโดยอนุมัติรัฐมนตรีเฉพาะภายในเขตท้องที่ของตนมีอำนาจประกาศกำหนดได้ดังต่อไปนี้ ฯลฯ (๒) กำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด ฯลฯ” กฎหมายและประกาศมีดังนี้จึงเห็นว่า กฎหมายให้กำหนดเครื่องมืออย่างหนึ่งอย่างใดเฉพาะอย่างที่ไม่ให้ใช้อย่างเด็ดขาดลงไว้ แต่ประกาศนี้มีได้ระบุชื่อเครื่องมือชนิดใดที่ห้ามโดยเด็ดขาดไว้ อวนของจำเลยจึงไม่ใช่เครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาดตามมาตรา ๓๒ (๒) ฉะนั้นการจะริบอวนหรือไม่จึงต้องใช้มาตรา ๖๔ ศาลอุทธรณ์ใช้ดุลพินิจว่าไม่ควรริบชอด้วยรูปคดีแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น คงพิพากษายืน ให้อภัยฎีกาโจทก์เสีย.

นนทบัญญัติ
 ธรรมบัณฑิต
 นิติธรรมประการณ์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๑๑-๑๐๒๘/๒๕๕๕ (ฎีกาย่อ)

(อัยการหนองคาย โจทก์ นายสิงห์ ราชภักดี ฯลฯ จำเลย)

พ.ร.บ. การประมง

โจทก์ฟ้องหาว่าจำเลยใช้เครื่องมือประจำที่ทำการจับสัตว์น้ำในที่สาธารณประโยชน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ปรากฏว่าแพสดังใหญ่ที่จำเลยใช้ทำการจับปลา มีลักษณะเป็นแพต่อเคลื่อนที่ไปมาได้ เวลาทำการจับปลาตามปกติก็ไม่ต้องลงหลักปักผูก ชิ่ง รั้ง ถ่วง หรือใช้วิธีอื่นให้แพอยู่กับที่ เพราะตามปกติจับปลาในที่น้ำนิ่ง และตามข้อเท็จจริงที่ศาลฟังมาก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยได้ลงหลักปักผูกแพให้อยู่กับที่ในเวลาทำการประมง ในลักษณะอันจะพอให้ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือประจำที่ ดังนี้ คดียังไม่พอจะชี้ขาดว่าจำเลยได้ใช้เครื่องมือประจำที่ทำการประมงดังฟ้อง ศาลต้องพิพากษายกฟ้อง.

โจทก์ฟ้องหาว่า จำเลยใช้เครื่องมือประจำที่ทำการจับสัตว์น้ำในลำห้วยหลวง อันเป็นที่สาธารณประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔, ๓๑, ๖๑, ๖๙, ๗ ฯลฯ

ศาลชั้นต้นพิเคราะห์คดีทั้ง ๑๘ สำนวนนี้รวมกันแล้วพิพากษาว่าการใช้แพสดังใหญ่จับปลา โดยปกติจับในที่น้ำนิ่ง แพลอยอยู่กับที่ ไม่ต้องลงหลักปักผูก ชิ่ง รั้ง ถ่วง หรือใช้วิธีอื่นใดให้แพอยู่กับที่ หากจะมีการปักหลักให้แพอยู่กับที่เวลาทำการประมง ก็เป็นการทำเพิ่มเติม หรือในขณะลมพัดจัด ซึ่งเป็นเรื่องผิดปกติ ไม่ใช่ลักษณะธรรมดาของแพสดังใหญ่ จึงไม่มีลักษณะเป็นเครื่องมือประจำที่ พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๑๒) บัญญัติว่า เครื่องมือประจำที่หมายความว่า เครื่องมือทำการประมง ซึ่งใช้วิธีลงหลักปัก, ผูก, ชิ่ง, รั้ง ถ่วง, หรือวิธีอื่นใดอันทำให้เครื่องมือนั้นอยู่กับที่ในเวลาทำการประมง แพสดังใหญ่ที่จำเลยใช้ทำการจับปลาในคดีนี้ปรากฏว่า มีลักษณะเป็นแพต่อเคลื่อนที่ไปมาได้ เวลาทำการจับปลาตามปกติก็ไม่ต้องลงหลักปักผูก ชิ่ง รั้ง ถ่วง หรือใช้วิธีอื่นให้แพอยู่กับที่ เพราะตามปกติจับปลาในที่น้ำนิ่ง ทั้งตามข้อเท็จจริงที่ศาลอุทธรณ์ฟังมานั้นก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยในคดีนี้ได้ลงหลักปักผูกแพให้อยู่กับที่ในเวลาทำการประมงในลักษณะอันจะพอให้ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือประจำที่ดังโจทก์ฟ้องแต่อย่างใด

คติจึงยังไม่พอที่จะชี้ขาดว่าจำเลยได้ใช้เครื่องมือประจำที่ทำการประมงดงฟ่อง จึงพร้อมกันพิพากษา
ยืน.

(ลัดพลีธรรมประคัลภ์. ธรรมบัณฑิต, นนทบุรี,)

อาญา วิชาชีพ

พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย

ความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๕๕๒ ฐานเป็นคนต่างด้าวนำเรือและอวนมาจับปลาในเขตน่านน้ำไทยนั้น ถ้าเรือยนต์และอวนของกลางเป็นของผู้อื่นที่มีได้รู้เห็นในการกระทำผิดด้วยจะจับไม่ได้ คงจับแต่เรือที่เป็นของจำเลย.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๕๕๕๕/๒๕๕๖

ศาลฎีกา

วันที่ ๒ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดตรัง โจทก์
ระหว่าง

นายอิบราฮิม บินสาดที่ ๑, นายลิซ่วน แซ่ฟู่ที่ ๒,
นายมะกะ บินสือดที่ ๓
พนักงานอัยการจังหวัดตรัง

จำเลย
โจทก์

ระหว่าง

นายอาลี บินยาบที่ ๑, นายอะมิดินที่ ๒, นายสะเหล็ม บินโหยบที่ ๓,
นายอุหมะลีที่ ๔

จำเลย

เรื่อง ผิดพระราชบัญญัติการประมง

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๖ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

คดีสองสำนวนนี้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษารวมกัน

โจทก์ฟ้องทั้งสองสำนวนมีความต้องกันว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๘ ถึง ๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ เวลากลางวันและกลางคืน จำเลยเป็นบุคคลต่างด้าว มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดเปอลิส สหรัฐมาเลเซีย นอกราชอาณาจักรไทย จำเลยไม่มีสิทธิที่จะได้รับอนุญาตให้ทำการประมงในเขตการประมงไทย

ตามกฎหมาย จำเลยได้บังอาจสมคบกันกระทำความผิดต่อกฎหมาย คือนายอิบราฮิม นายลิซวัน นายมะกะ
 จำเลยในคดีแดงที่ ๖๕๒/๒๕๙๒ ของศาลจังหวัด กับพวกที่หลบหนีได้นำเรือยนต์ชื่อสลังงอ ๕๕๑
 และนายอาลี นายอะมิติน นายสะเหล็ม นายอุหะมะสี จำเลยในคดีแดงที่ ๖๕๓/๒๕๙๒ ของศาลจังหวัด
 กับพวกที่หลบหนีนำเรือยนต์ชื่อ ริเกิลพี.เอส. ๖๔๘ พร้อมด้วยเรือเล็กอันเป็นเรือจับปลา มีสัญชาติต่าง
 ประเทศเข้ามาในเขตน่านน้ำไทย แล้วบังอาจสมคบกันใช้เรือดังกล่าวเป็นพาหนะลักลอบ ทำการประมง
 ด้วยวิธีใช้อวนจับโดยไม่มีอาชญาบัตร ทั้งนี้โดยในสำนวนแรก นายอิบราฮิม เป็นนายเรือ ผู้ควบคุมเรือ
 นายลิซวันเป็นช่างเครื่อง จำเลยนอกนั้นเป็นคนเรือในสำนวนหลัง นายอาลีเป็นนายเรือผู้ควบคุมเรือ
 นายสะเหล็มเป็นช่างเครื่อง จำเลยนอกนั้นเป็นคนเรือ ทั้งนี้โดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
 และรัฐมนตรีตามกฎหมาย เหตุเกิดที่ตำบลเกาะยาว อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ขอให้ลงโทษตาม
 พระราชบัญญัติการประมง ๒๕๙๐ มาตรา ๔,๗,๑๖,๒๕ ถึง ๓๒ มาตรา ๖๑ ถึง ๖๙ พระราชบัญญัติ
 ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๕๘๒ มาตรา ๔,๕,๗,๘,๑๐,๑๑,๑๒ กฎหมายลักษณะ
 อาญามาตรา ๖๓,๗๑ กฎกระทรวงเกษตรราธิการ (ฉบับที่ ๑) ๒๕๙๐ ว่าด้วยชื่อเครื่องมือในพิกัด
 ออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง ๒๕๙๐ และให้ริบของกลาง

จำเลยทั้งสองสำนวนต่างให้การปฏิเสธ ต่อสู้ว่า เจ้าหน้าที่ทหารเรือไทยได้ลวงล้าเข้าไปจับ
 จำเลยในเขตน่านน้ำของอังกฤษ

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้จำเลยจะได้ใช้อวนจับปลาหรือไม่กรณียังเป็นที่ยังสงสัย
 ทั้งไม่แน่ว่าการจับปลานี้อยู่ในเขตน่านน้ำไทยหรือไม่ จึงพิพากษายกฟ้องโจทก์ ของกลางคืนเจ้าของ
 โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ปรึกษาแล้ว ได้ความตามคำพยานโจทก์ว่า เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๙๒
 เรือ ก. ๑๐๑ ซึ่งมีเรือโทชาญ นุตมาน เป็นผู้บังคับการ ได้ออกจากแหลมใต้สุดของเกาะตะรุเตา
 เวลา ๖.๒๐ นาฬิกา เพื่อตรวจดูความผิดทางทะเล มุ่งตรงมาทางเกาะยาวในเขตจังหวัดสตูล พอแล่น
 ไปห่างเกาะยาวราว ๕-๖ ไมล์ทะเล เรือโทชาญได้ใช้กล้องส่องดู เห็นเรือยนต์ทอดสมออยู่กลางทะเล
 ห่างจากเรือ ก. ๑๐๑ ครั้งแรก ๔-๕ ไมล์ทะเล และเรือลำนั้นจอดอยู่ระหว่างกึ่งกลางเกาะลิบาและเกาะ
 ยาว ใกล้เรือยนต์มีเรือเล็ก ๆ อยู่ด้วย มีคนอยู่เต็มทุกลำ เรือ ก. ๑๐๑ ก็วิ่งเข้าไปใกล้เรือยนต์ประมาณ
 ๒ ไมล์ทะเล เรือโทชาญได้ใช้กล้องส่องดูอีก เห็นชัดว่าคนเหล่านั้นกำลังสาวอวนขึ้นจากน้ำจึงสั่งให้เร่ง
 เครื่อง ขณะเดียวกันเรือโทชาญใช้กล้องส่อง เห็นเรือยนต์อีกลำหนึ่งอยู่กลางทะเล ห่างจากเรือลำแรก
 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ ๒ ไมล์ มีเรือเล็กอยู่อย่างลำแรกมีคนเต็มเรือเล็ก และกำลัง
 สาวอวนขึ้นจากน้ำ พอเรือ ก. ๑๐๑ เข้าไปใกล้เรือลำแรก ประมาณ ๑ กิโลเมตร เรือลำหลังก็วิ่งไปทาง
 เกาะลังกาวิ และพวงเรือเล็กไปด้วย เรือ ก. ๑๐๑ เข้าเทียบเรือลำแรก เห็นเป็นเรือต่างประเทศชื่อริ

เกล จึงให้จอดอยู่กับที่ก่อน เรือยนต์ลำนี้มีเรือเล็ก ๓ ลำ ส่วนเรือ ก. ๑๐๑ วิ่งไล่ตามจับเรือยนต์อีกลำ หนึ่งทันกันจึงสั่งให้เรือลำหลังกลับไปหาเรือลำแรก เรือลำหลังชื่อ สลึงงอ มีเรือเล็ก ๔ ลำ เมื่อมารวม กันแล้ว จึงสอบถาม ปรากฏว่าสำหรับเรือริเกลมีนายอาลีจำเลยที่ ๑ ในคดีอาญาดำที่ ๕๖๙/๒๔๙๒ (แดงที่ ๖๕๓/๒๔๙๒) เป็นนายท้ายควบคุมเรือ และช่างเครื่องนายอะมิตินจำเลยที่ ๒ นายสะเหล็ม จำเลยที่ ๓ เป็นลูกเรือ นายอุหมะลีจำเลยที่ ๔ เป็นหัวหน้าจับปลา มีคนทั้งหมด ๓๐ คนเป็นคนมะลายู สำหรับเรือสลึงงอ ในคดีอาญาดำที่ ๕๖๘/๒๔๙๒ (แดงที่ ๖๕๒/๒๔๙๒) มีนายอิบราฮิมจำเลยที่ ๑ เป็นนายท้าย นายลิซวันจำเลยที่ ๒ เป็นช่างเครื่อง นายมะกะจำเลยที่ ๓ เป็นหัวหน้าจับปลา มีคนทั้งหมด ๓๘ คน เรือริเกล มีเครื่องจับปลา คืออวนอยู่ในเรือเล็ก ๒ ลำลำละ ๑ ปาก อวนทั้งสองเปียกน้ำ มีปลาทะเลอยู่ในท้องเรือเล็กยาว ๕๐ ตัว เรือสลึงงอมีเครื่องจับปลา คืออวนอยู่ในเรือเล็ก ๒ ลำ ลำละ ๑ ปาก ขนาดเดียวกับของเรือริเกล มีปลาสดอยู่ในท้องเรือเล็กประมาณ ๕๐ จิว เป็นปลาอย่าง เดียวกันกับของเรือริเกล เรือยนต์ทั้ง ๒ ลำนี้ เป็นเรือต่างประเทศของชาวจีนอยู่ที่จังหวัดเปอลิส สหรัฐมะลายู และคนเรือทั้งหมดมีภูมิลำเนา อยู่ที่จังหวัดเปอลิส จึงจับกุมในข้อหาฐานลักลอบมาจับปลา ในเขตน่านน้ำไทย และนำเรือทั้ง ๒ ลำและเรือเล็กมาที่เกาะยาว ได้ทำการบันทึกของกลางไว้ ขณะที่ค้างคืนอยู่เกาะยาวพวกของจำเลยได้เอาเรือเล็กหลบหนีไปได้หลายคน

ศาลอุทธรณ์เชื่อตามคำพยานโจทก์ฟังว่าจำเลยได้ พาเรือจับปลาเข้ามาในเขตน่านน้ำไทย และได้สมคบกันใช้เรือดังกล่าวลักกระทำการประมงโดยวิธีใช้อวนจับในน่านน้ำไทยโดยไม่ได้รับ อนุญาตจริง พยานจำเลยไม่มีน้ำหนักหักล้างได้ จึงพิพากษาว่านายอิบราฮิม บินสาดจำเลยที่ ๑ ในคดี แแดงที่ ๖๕๒/๒๔๙๒ และนายอาลี บินยาบ จำเลยที่ ๑ ในคดีแดงที่ ๖๕๓/๒๔๙๒ มีผิดตามพระราช บัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๔,๗,๘,๑๐,๑๑ ให้จำคุก คนละ ๖ เดือน ปรับคนละ ๑,๐๐๐ บาท จำเลยนอกนั้นทั้งสองคดีมีผิดตามมาตรา ๔,๗,๘,๑๐,๑๒ ให้ปรับคนละ ๑๐๐ บาท ของกลางปรากฏว่าได้ใช้ในการกระทำผิด ให้ริบเสียทั้งสิ้น

จำเลยทุกคนฎีกา

ศาลฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว ทางพิจารณาฟังได้ว่า ตามวันที่โจทก์กล่าวหาจำเลยซึ่งเป็นคน ต่างต่างอยู่ในจังหวัดเปอลิส สหรัฐมะลายู ได้พาเรือยนต์พร้อมด้วยเรือเล็กและอวนของกลางออกมา เพื่อทำการประมงทางทะเล แล้วได้ถูกเจ้าหน้าที่ทหารเรือไทยจับกุมจริง ข้อที่ได้เถียงกันมีว่า จำเลยได้ ลอบเข้ามาทำการประมงในเขตน่านน้ำไทยจริงดังฟ้องหรือไม่ โจทก์มีพยานคือ เรือโทชาญ นุดมาน ผู้บังคับการ เรือตรีทาน รัตโนบล และจำเอกเสวก แทนวันดี เจ้าหน้าที่ในเรือ ก. ๑๐๑ ผู้จับกุมจำเลย รายนี้รู้เห็นดังที่ศาลอุทธรณ์ได้กล่าวมา ฝ่ายจำเลยนำสืบเป็นใจความว่า ขณะถูกจับกุม เรือที่จำเลย พามากำลังทอดสมออยู่กลางทะเล ยังไม่ทันได้ลงอวนจับปลาแต่อย่างใด และตรงที่ถูกจับอยู่ในเขตน่าน

น้ำมะลาญ หาได้ล่องล้าเข้าในเขตน่านน้ำไทยไม่

พิจารณาพยานหลักฐานทั้งสองฝ่ายแล้ว พยานโจทก์ทุกคนยืนยันว่า ตรงที่เกิดเหตุซึ่งจับจำเลยได้นั้น อยู่ในเขตน่านน้ำไทย เส้นเขตแดนถือเอาร่องน้ำลึกเป็นเขต แม้พยานจะไม่ได้หยั่งดู แต่ก็อาจทราบได้จากความสังเกตที่ว่า ที่เกิดเหตุอยู่ใกล้ฝั่งแผ่นดินไทยมากกว่า กับสังเกตจากสีน้ำทะเลประกอบ โจทก์ได้ส่งแผนที่เกิดเหตุซึ่งจำลองจากแผนที่เดินเรือของกรมอุทกศาสตร์ ปรากฏว่าที่เกิดเหตุอยู่ใกล้ฝั่งจังหวัดสตูลของไทยยิ่งกว่าเกาะลังกาวิ อันเป็นของสหรัฐมะลาญมาก เมื่อพิจารณาดูแผนที่ประกอบกับคำพยานโจทก์แล้ว มีเหตุผลให้เชื่อได้ว่าที่เกิดเหตุรายนี้อยู่ในเขตน่านน้ำไทยจริง ส่วนที่ว่าจำเลยจะได้เข้ามาทำการประมงในเขตน่านน้ำไทยหรือไม่นั้น ตามคำพยานโจทก์ปรากฏว่าได้เห็นพวกจำเลยกำลังสาวอวนขึ้นจากน้ำ และในเรือจำเลยมีปลายังเป็นบ้าง ตายบ้าง ประมาณล้าละ ๕๐ ตัว ประกอบกับพฤติการณ์ที่จำเลยพาเรือหาปลาเข้ามาในเขตน่านน้ำไทยดังกล่าว จึงพอให้หวังได้ว่าจำเลยได้เข้ามาทำการประมงในเขตน่านน้ำไทยจริง ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยชี้ขาดลงโทษจำเลยมาขอรับแล้ว แต่เห็นว่าสำหรับจำเลยที่ ๓ ทั้งสองคดีนั้น แม้จะเป็นนายท้ายผู้ควบคุมเรือยนต์ที่ลากจูงเรือมาทำการประมงก็ดี แต่ก็ได้ความว่า จำเลยเป็นแต่เพียงลูกจ้าง ปลาที่จับได้ก็เพียงเล็กน้อย ลงโทษเพียงปรับสถานเดียวก็เพียงพอแก่ความผิดแล้ว อนึ่งสำหรับเรือยนต์และอวนของกลางนั้น เป็นของผู้อื่น มิได้รู้เห็นในการกระทำผิดนี้ด้วย จะริบไม่ได้ ส่วนเรือเล็กของกลาง ได้ความว่าเป็นของจำเลยผู้กระทำผิดควรให้ริบ

จึงพิพากษาแก้ว่า สำหรับนายอิบราฮิม และนายอาลี จำเลยที่ ๑ ให้ปรับคนละ ๑,๐๐๐ บาท สถานเดียว และให้คืนเรือยนต์และอวนของกลางให้เจ้าของ นอกจากนี้แก้ที่แก้ยืน.

คุณลัทธน์ชานันต์

ธรรมบัณฑิต

นนทปัญญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๒๔/๒๕๐๖

อาญา ธิปไตย

พ.ร.บ. การประมง เครื่องมือทำการประมง

เครื่องมือที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติการประมง มาตรา ๓๒ (๒) นั้น จะต้องกำหนดลักษณะของเครื่องมือที่ห้ามใช้เป็นอย่าง ๑ ไว้ให้รู้หากนำเครื่องมือนั้นมาใช้ทำการประมง ก็ต้องปฏิบัติตาม มาตรา ๗๐

เมื่อได้กำหนดเครื่องมือที่ให้อำนาจปลามีไซและวางไซเลี้ยงลูกตามพระราชบัญญัติการประมง มาตรา ๓๒ (๕) แล้ว เครื่องมือทำการประมงอย่างอื่นก็เป็นเครื่องมือที่ต้องห้าม แต่มีไซเป็นเครื่องมือที่ห้ามใช้ในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด ตาม มาตรา ๓๒ (๒) เพราะเพียงแต่ห้ามในฤดูปลามีไซเท่านั้น การจะริบเครื่องมือหรือไม่ จึงอยู่ในดุลพินิจของศาลตามมาตรา ๖๙.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๗๒๔/๒๕๐๖

วันที่ ๑๘ เดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๐๖

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดนครปฐม

โจทก์

ระหว่าง

นายลาก ปิวท่าไม้

จำเลย

เรื่อง จับสัตว์น้ำในฤดูปลามีไซ ฝ่าฝืนประกาศรัฐมนตรี

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๙ เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช

๒๕๐๓

โจทก์ฟ้องว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ได้ประกาศโดยอาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๓๒ (๒) (๔) (๕) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ กำหนดฤดูปลาน้ำจืดมีไซ และกำหนดชนิดและวิธีใช้เครื่องมือทำการประมง เพื่อสงวนพันธุ์ปลาน้ำจืด ห้ามมิให้ผู้ใดใช้โพงพางเป็นเครื่องมือทำการประมงในน่านน้ำจืดในท้องที่ทุกจังหวัดโดยเด็ดขาด กำหนดตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๑๕ กันยายนของทุกปี ดังปรากฏตามสำเนาประกาศท้ายฟ้อง

เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๓ เวลากลางวัน จำเลยได้ทำการประมงจับสัตว์น้ำในลำแม่น้ำท่าจีน อันเป็นน่านน้ำจืด ฝ่าฝืนประกาศรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร โดยจำเลยใช้ถุงโพงพางเป็นเครื่องมือทำการประมง เหตุเกิดที่ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เจ้าพนักงานจับจำเลยได้ขณะกระทำผิดพร้อมด้วยถุงโพงพาง ๒ ถุง ไม้กระจิว ๔ อัน เรือ ๑ ลำ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จำเลยใช้ทำการประมง ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒, ๖๕, ๖๗, ๗๐ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ และสิ่งริบของกลาง

จำเลยให้การรับสารภาพว่า ได้กระทำผิดจริงดังโจทก์หา

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒, ๖๕ ให้ปรับจำเลย ๒๐๐ บาท จำเลยรับสารภาพลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับจำเลย ๑๐๐ บาท ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐

ส่วนข้อที่โจทก์ขอให้ริบของกลางนั้น ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๐ บัญญัติว่า เครื่องมือทำการประมงที่ได้ประกาศตามความในมาตรา ๓๒ ห้ามมิให้บุคคลใดใช้โดยเด็ดขาดนั้น ถ้านำมาใช้ในการประมงในที่จับสัตว์น้ำ ให้ศาลริบเครื่องมือ นั้นเสีย และตามประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรข้อ ๒ ท้ายพ้อง ระบุไว้ว่า ในฤดูปลามีไข่ ฯลฯ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการประมงด้วยเครื่องมือหรือวิธีใด ๆ ฯลฯ เว้นแต่เครื่องมือที่ระบุไว้ในประกาศข้อ ๒ (ก) ๑, ๒, ๓ ฯลฯ ประกาศดังกล่าวย่อมแปลความมุ่งหมายได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า บรรดาเครื่องมือทำการประมงทุกชนิดซึ่งอยู่ในความหมายของคำจำกัดความตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๓) นอกจากที่ระบุอนุญาตไว้ในประกาศเป็นเครื่องมือต้องห้ามมิให้ใช้ทำการประมงในฤดูปลาวางไข่โดยเด็ดขาด หรืออีกนัยหนึ่งประกาศฉบับนี้ระบุประเภทเครื่องมือทำการประมงไว้ชัดเจนว่า ชนิดใดบ้างที่อนุญาตให้ใช้ นอกนั้นเป็นเครื่องมือที่ต้องห้ามตามประกาศนี้ การที่ต้องออกประกาศเช่นนั้น เพราะ ประเภท ชนิด เครื่องมือทำการประมงมีมีมากมายหลายชนิด และยังเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นภาคต่าง ๆ ไม่สามารถรวบรวมรายชื่อระบุโดยครบถ้วนให้เป็นที่ยอมรับกันได้ทั่วราชอาณาจักร แม้จะมีคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๐๕/๒๔๙๔ วินิจฉัยไว้ แต่ศาลชั้นต้นเห็นว่า ของกลางในคดีนี้เป็นของที่ต้องริบตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๐ จึงให้ริบของกลางทั้งหมดในคดีนี้เสีย

จำเลยอุทธรณ์ว่า ประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรไม่ถูกต้อง ตามหลักจะห้ามเครื่องมือชนิดใดต้องประกาศห้ามเครื่องมือชนิดนั้นให้ชัดเจน แต่ไม่ปรากฏว่าได้ประกาศห้ามโพงพาง ประกาศที่โจทก์อ้างมีแต่อนุญาตเครื่องมือบางชนิด ส่วนที่ห้ามไม่ประกาศ ไม่ควรริบของกลาง ขอให้คืนของกลางแก่จำเลย

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒ บัญญัติ

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศอำนาจได้ ๗ ข้อ ในข้อ ๒ บัญญัติว่า กำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด ตามประกาศท้ายฟ้อง ห้ามมิให้ผู้ใดทำการประมงด้วยเครื่องมือ หรือวิธีใด ๆ ศาลอุทธรณ์เห็นว่า กฎหมายให้กำหนดเครื่องมืออย่างหนึ่งอย่างใดเฉพาะอย่าง ที่ห้ามมิให้ใช้ เมื่อประกาศไม่กำหนดไว้แล้ว โพงพางของจำเลยจึงไม่ใช่เครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาด ตาม มาตรา ๓๒ (๒) ฉะนั้น การจะรับหรือไม่ จึงต้องใช้มาตรา ๖๙ เห็นว่าของกลางยังไม่ควรริบตาม นัยคำพิพากษาที่ ๑๙๐๕/๒๔๙๔ คดีระหว่างพนักงานอัยการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โจทก์นายหมัด หรือ มัด พลีพันธ์ กับพวก จำเลย จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นเป็นว่า ของกลางไม่ริบ ให้คืนจำเลยไป นอกจากนี้ก็แก้คงเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

โจทก์ฎีกาว่า ตามประกาศท้ายฟ้องรัฐมนตรีได้ประกาศห้ามมิให้ใช้เครื่องมือทุกชนิดทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด เว้นแต่ที่ยกเว้นไว้ในข้อ ก. ๑, ๒ และ ๓ เครื่องมือที่ไม่เข้าข้อยกเว้น ย่อมเป็นเครื่องมือที่ระบุห้ามไว้ทั้งสิ้น ไม่จำเป็นต้องระบุชื่อเครื่องมือเป็นรายการละเอียด เพราะประกาศห้ามทุกชนิดแล้ว คดีนี้จำเลยใช้โพงพางทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำในฤดูปลามีไข่ฝ่าฝิน ประกาศท้ายฟ้อง โพงพางจึงเป็นเครื่องมือที่ต้องริบตามมาตรา ๗๐ ศาลจะใช้ดุลพินิจไม่ริบไม่ได้ ขอให้สั่งริบของกลางทั้งหมด

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาโดยที่ประชุมใหญ่แล้วเห็นว่า ประกาศกระทรวงเกษตร เรื่องกำหนดฤดูปลามีไข่และกำหนดชนิดและวิธีใช้เครื่องมือทำการประมงท้ายฟ้อง นั้น ได้ประกาศโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒ (๔) ซึ่งบัญญัติว่า “กำหนดฤดูปลามีไข่และวางไข่เลี้ยงลูก กำหนดเครื่องมือที่ใช้ และกำหนดวิธีทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำใด ๆ ในฤดูดังกล่าว” ดังนั้น เมื่อได้กำหนดเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ไว้ในประกาศแล้ว เครื่องมือทำการประมงอย่างอื่นเป็นเครื่องมือที่ต้องห้ามตามประกาศฉบับนี้ แต่มิใช่เป็นเครื่องมือที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด ตามมาตรา ๓๒ (๒) และ มาตรา ๗๐ เพราะเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้ตามประกาศท้ายฟ้อง เพียงแต่ห้ามในฤดูปลามีไข่ ระหว่างวันที่กำหนดไว้เท่านั้น เพื่อพ้นฤดูปลามีไข่แล้วก็มิได้ห้ามใช้ จึงไม่เป็นเครื่องมือที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด แม้ประกาศท้ายฟ้องจะใช้ถ้อยคำว่า “โดยเด็ดขาด” ไว้ด้วย ก็หาทำให้กลายเป็นเครื่องมือตามมาตรา ๓๒ (๒) ไม่ เพราะเครื่องมือตามมาตรา ๓๒ (๒) นี้ จะต้องกำหนดลักษณะของเครื่องมือห้ามใช้เป็นอย่าง ๆ ไว้ให้รู้ได้ ผู้ใดจะใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำมิได้เลย เครื่องมือเช่นนี้เมื่อใดนำมาใช้ทำการประมงจึงต้องริบตามมาตรา ๗๐ ส่วนเครื่องมือที่ใช้โดยฝ่าฝินบทบัญญัติอื่น ๆ นั้น อยู่ในบังคับแห่งมาตรา ๖๙ ซึ่งศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจรับหรือไม่ ริบก็ได้ เว้นแต่กรณีกระทำความผิดในที่รักษาพืชพันธุ์ เท่านั้น จึงต้องริบเครื่องมือทำการประมงที่จำเลยใช้ ไม่ใช่เครื่องมือที่ห้ามใช้เด็ดขาด จึงอยู่ในดุลพินิจของศาล หาใช่เป็นเครื่องมือที่บังคับให้ริบตาม มาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ดังโจทก์ฎีกาไม่ เมื่ออยู่ในดุลพินิจของศาลที่จะสั่งริบหรือไม่ โจทก์ฎีกาขอให้ริบไม่ได้ เพราะคดีนี้ต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริง

จึงพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ยกฎีกาของโจทก์เสีย

พจน์ ปุษปาคม
บริษัทจรรยาวัตร
สารกิจปรีชา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๕/๒๕๐๖

พ.ร.บ. การประมงฯ

วิธีพิจารณาอาญา ห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง แก้ไขเล็กน้อย

ตาม พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ที่กำหนดว่าสิ่งของที่ใช้หรือได้มาในการกระทำความผิด ศาลจะริบเสียก็ได้ เป็นการให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจ เมื่อศาลชั้นต้นลงโทษปรับและศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เฉพาะเรื่องของกลางที่ให้ริบเป็นไม่ริบ ก็เป็นการใช้ดุลพินิจ และเป็น การแก้เล็กน้อย โจทก์จึงฎีกาขอให้ริบของกลางไม่ได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๒๑๕/๒๕๐๖

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๘ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๖

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดสวรรคโลก

โจทก์

ระหว่าง

นายเปลียน นีรชล ที่ ๑, นายจีน นีรชล ที่ ๒

จำเลย

เรื่อง ผิดพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๕ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๔

คดีนี้ได้ความตามฟ้องโจทก์และคำรับสารภาพของจำเลยว่า เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๐๔ เวลากลางวัน จำเลยได้บังอาจร่วมสมคบกันใช้เครื่องยนต์จุดระเบิด ๑ เครื่อง ทำการวิดน้ำใน ล่าคลองโบสถ์โพธิ์ อันเป็นที่สาธารณประโยชน์ เพื่อทำการประมงจับสัตว์น้ำ โดยจำเลยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เหตุเกิดที่ตำบลนาทุ่ง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ครั้นวันที่ ๓ เดือนนั้น เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยเครื่องยนต์ ๑ เครื่อง ระเบิด ๑ เครื่อง อันเป็นเครื่องมือที่จำเลยใช้กระทำความผิด กับปลาสดที่จำเลยได้มาจากการกระทำความผิดเป็นของกลาง ๓๐ กิโลกรัม ดังนี้ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๑๘, ๖๒, ๖๙ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๔, ๗, ๑๑ ปรับจำเลย

คนละ ๕๐๐ บาท ปรานีลดโทษที่รับสารภาพกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับคนละ ๒๕๐ บาท ไม่ชำระค่าปรับบังคับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ของกลางริบ

จำเลยอุทธรณ์ขอลดโทษ และขอไม่ให้ริบเครื่องยนต์จุดระหัดของกลาง ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นไม่ริบเครื่องยนต์และระหัดของกลาง นอกนั้นให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

โจทก์ฎีกาขอให้สั่งริบเครื่องยนต์และระหัดของกลางด้วย อ้างว่าจำเลยกระทำผิดร้ายแรงถึงขนาด ศาลชั้นต้นสั่งรับเป็นฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสอบสำนวนและประชุมปรึกษาแล้ว เรื่องของกลางในการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัติการประมงในกรณีเช่นนี้ ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ กำหนดว่า สิ่งของที่ใช้หรือได้มาโดยการกระทำผิด ศาลจะริบเสียก็ได้ ซึ่งเป็นการให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจเรื่องของกลางว่าควรริบหรือไม่ตามควรแก่กรณี ฉะนั้น ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นไม่ริบเครื่องยนต์และระหัด ซึ่งเป็นการใช้ดุลพินิจตามอำนาจที่ให้ไว้โดยกฎหมาย และเป็นการแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นเล็กน้อย โจทก์จึงฎีกาไม่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘ ที่ศาลชั้นต้นรับเป็นฎีกาขึ้นมาหาถูกต้องไม่พร้อมกันพิพากษายกฎีกาโจทก์.

เสนอ บุญยเกียรติ
ประมุข สุวรรณศรี
ยง เหลืองรังษี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๕๑/๒๕๐๗

อาญา रिบททรัพย์

พ.ร.บ. การประมง

แม้ว่าพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ จะได้บัญญัติว่า เรือและเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ในการกระทำความผิดในที่รักษาพืชพันธุ์ให้ศาลริบเสียทั้งสิ้นก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าเจ้าของที่แท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดแล้ว ก็ต้องคืนเรือและเครื่องมือทำการประมงของกลางให้แก่เจ้าของที่แท้จริงไป.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๖๕๑/๒๕๐๗

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๑ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๐๗

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดปากพนัง

โจทก์

ระหว่าง นายอิม แก้วคำ

จำเลย

นายประสิทธิ์ แซ่หลี่ โดยนายชุ่น แซ่หลี่ บิดา

ผู้แทนโดยชอบธรรม

ผู้ร้อง

เรื่อง ทำการประมงในที่รักษาพืชพันธุ์โดยไม่ได้รับอนุญาต

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๒ เดือนมกราคม พุทธศักราช

๒๕๐๗

คดีนี้โจทก์ฟ้อง จำเลยรับสารภาพ ฟังข้อเท็จจริงได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๐๖ เวลากลางวัน จำเลยได้บังอาจทำการประมงโดยใช้ตุงลากจับปลาในบริเวณวัดท่าลิพงค์ และติดต่อกับเขตวัดท่าลิพงค์อันเป็นอารามที่รักษาพืชพันธุ์ตามกฎหมาย โดยมีได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมการประมง เหตุเกิดที่ตำบลกระเกด อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เจ้าพนักงานจับจำเลย

ได้พร้อมด้วยตุลากล ๑ สำหรับปลา ๑ เชน และเรือยนต์ ๑ ลำ ที่จำเลยใช้กระทำผิดและได้มาโดยการกระทำผิดเป็นของกลาง

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๘, ๙, ๖๒ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๗ ให้ปรับ ๓๐๐ บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับ ๑๕๐ บาท ให้ปรับตุลากล ๑ สำหรับ ปลา ๑ เชน และเรือยนต์ ๑ ลำ ของกลางตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๖๙ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่าของกลางที่ศาลสั่งริบ คือ เรือยนต์ ๑ ลำ และตุลากล ๑ ตุลง ไม่ใช่ของจำเลยแต่เป็นของผู้ร้อง ผู้ร้องมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิด ขอให้คืนของกลางแก่ผู้ร้อง

โจทก์ยื่นคำร้องคัดค้านว่า นายประสิทธิ์ แซ่หลี่ ผู้ร้อง ซึ่งมี นายชุ่น แซ่หลี่ เป็นผู้แทนโดยชอบธรรม ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิดของจำเลย และแม้จะฟังว่าเจ้าของอันแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิดก็ตาม คำพิพากษาของศาลที่ให้ริบนั้นย่อมเด็ดขาดถึงที่สุดแล้ว เพราะตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๖๙ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ นั้น เรือและเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ทำการประมงในที่รักษาพืชพันธุ์ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าเจ้าของอันแท้จริงจะได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำผิดด้วยหรือไม่

ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า ถ้อยคำในพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ไม่มีข้อความให้ริบทรัพย์สินของผู้อื่นที่ไม่รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิด และการริบเช่นนี้จะเป็นการขัดต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ ทั้งตามพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วก็ไม่ได้บัญญัติเป็นพิเศษมิให้นำประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับด้วยศาลชั้นต้นจึงวินิจฉัยข้อเท็จจริงต่อไปและเชื่อว่าผู้ร้องได้รู้เห็นเป็นใจในการที่จำเลยไปจับปลาคราวนี้ จึงมีคำสั่งให้ยกคำร้องของผู้ร้อง ผู้ร้องอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ปรึกษาว่าผู้ร้องนำสืบว่า เจ้าของเรือและตุลากลของกลางรายนี้ คือ นายประสิทธิ์ แซ่หลี่ ผู้ร้อง นายชุ่นเป็นบิดาของนายประสิทธิ์และนายประสิทธิ์ แซ่หลี่ ผู้ร้อง นายชุ่นเป็นบิดาของนายประสิทธิ์และนายประสิทธิ์เป็นผู้เยาว์อายุ ๑๙ ปี เป็นนักเรียนอยู่ที่จังหวัดสงขลา ในเวลาเกิดเหตุ ผู้ร้องมิได้อนุญาตให้ใช้เรือเป็นหลักฐาน ส่วน โจทก์มิได้นำสืบหักล้างเกี่ยวกับตัวนายประสิทธิ์เลย ข้อเท็จจริงฟังได้ว่านายประสิทธิ์ผู้ร้องเป็นเจ้าของเรือและตุลากลของกลางรายนี้ และขณะเกิดเหตุก็อยู่ที่จังหวัดสงขลา ผู้ร้องมิได้เกี่ยวข้องรู้เห็นในกิจการที่จำเลยได้ทำไปเลย นายประสิทธิ์อายุ ๑๙ ปี ยังไม่บรรลุนิติภาวะ นายชุ่นผู้เป็นบิดาจึงมีอำนาจปกครองและเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม และอำนาจปกครองนั้นรวมทั้งการจัดการทรัพย์สินของบุตรด้วย ตามข้อเท็จจริงก็ปรากฏว่าเรือและตุลากลของกลางอยู่ในความดูแลของนายชุ่น นายชุ่นมีหน้าที่ที่จะต้องจัดการทรัพย์สินนั้นด้วยความระมัดระวังเช่นวิญญูชนจะพึงกระทำ การที่นายชุ่นไม่ดูแลหรือใช้ทรัพย์สินโดยผิด

หน้าที่ ไม่มีกฎหมายให้บุตรผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินต้องรับผิดชอบด้วย คดีนี้ฟังข้อเท็จจริงได้ว่านายประสิทธิ์ ผู้ร้องไม่รู้เห็นในการกระทำของนายชุ่น บิดาในเรื่องที่ให้จำเลยนำเอาเรือและงูลากของกลางไปกระทำความผิด ฉะนั้น นายประสิทธิ์ผู้ร้องจึงไม่ควรถูกลงโทษในการกระทำของนายชุ่น

ศาลอุทธรณ์จึงพิพากษาลบคำสั่งศาลชั้นต้น ให้คืนเรือยนต์และงูลากของกลางให้แก่ผู้ร้อง

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว คดีมีปัญหาว่าการที่นายชุ่น บิดาผู้แทนโดยชอบธรรมของนายประสิทธิ์ ผู้เยาว์ซึ่งเป็นเจ้าของเรือและงูลากของกลาง รู้เห็นให้จำเลยเอาเรือและงูลากของกลางไปทำการจับปลาโดยผิดกฎหมาย เป็นเหตุให้ศาลพิพากษาปรับเรือและงูลากนั้น นายประสิทธิ์จะร้องขอให้ศาลสั่งคืนของดังกล่าวให้แก่ตนได้หรือไม่ข้อสำคัญในเรื่องนี้อยู่ที่ว่าถ้านายประสิทธิ์ผู้ร้องมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดของจำเลย ผู้ร้องย่อมมีสิทธิได้คืนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ แต่ถ้ารู้เห็นเป็นใจด้วย ก็ขอคืนไม่ได้ ไม่ใช่ว่าเมื่อผู้แทนโดยชอบธรรมทำอะไรในการจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์แล้ว ต้องถือว่าเป็นการกระทำของผู้เยาว์ด้วยทุกอย่าง ดังที่โจทก์ฎีกาได้เถียงมาเพราะไม่มีกฎหมายให้ผู้เยาว์ต้องรับผิดชอบเช่นนั้น นายชุ่นก็ได้เบิกความว่านายชุ่นปกครองเรือของกลางอยู่ เพราะนายประสิทธิ์เรียนหนังสืออยู่ที่จังหวัดสงขลา เหตุได้เกิดที่ตำบลกระแจะ อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อโจทก์มิได้นำสืบหักล้างเกี่ยวกับตัวนายประสิทธิ์ผู้ร้องเลย ข้อเท็จจริงก็ฟังได้ว่านายประสิทธิ์ซึ่งเป็นเจ้าของแท้จริง มิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด ต้องคืนของกลางให้แก่นายประสิทธิ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้คืนเรือ และงูลากของกลางให้แก่ นายประสิทธิ์ ผู้ร้อง ชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

ศาลฎีกาพิพากษายืน.

ไพยม เลขยานนท์
ประมุข สุวรรณศร
ยัย อาตมียะนันท์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๕/๒๕๐๘

(นายพินิจ ศรีเจริญ โจทก์ นายแถม อากรนิตย์ จำเลย)

พ.ร.บ. การประมง

แพ่ง ละเมิด

จำเลยปลูกผักบุ้งไว้ในลำคลองสาธารณะตรงหน้าที่ดินและบ้านเรือนของจำเลยก่อนโจทก์ได้รับประทานบัตรให้เป็นผู้มีสิทธิ์ทำการประมงในลำคลองนั้น โจทก์ขัดข้องในการทำการประมง เพราะแพผักบุ้งของจำเลย ทางกรมประมงอนุญาตให้จำเลยเทียบแพผักบุ้งได้เฉพาะพื้นที่ตามเขตหน้าบ้าน แต่แพผักบุ้งของจำเลยยาวเกินกว่าเขตหน้าบ้าน เช่นนี้ ส่วนที่เกินเลยออกไปทางการชี้แจงห้ามปรามแล้ว เมื่อจำเลยไม่ฟัง และโจทก์ได้รับความเสียหายเพราะการกระทำของจำเลย ย่อมเป็นละเมิด ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้โจทก์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๖๕/๒๕๑๖

พ.ร.บ. การประมง

ประกาศกระทรวงเกษตร

พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒ (๒) (๔) ให้อำนาจรัฐมนตรีประกาศกำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาดและกำหนดวิธีใช้เครื่องมือทำการประมงต่าง ๆ ด้วย เมื่อรัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดเครื่องมือทำการประมง โดยห้ามมิให้ใช้เครื่องมืออวนลากชนิดมีตุ้งและเครื่องมืออวนรูนหรืออวนตุงทุกขนาดที่ใช้เรือยนต์ทุกชนิดทำการประมงในเขตหรือรัศมีที่ระบุไว้ในการจับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาดแล้ว เรือยนต์ของกลางที่ใช้ทำการประมงในเขตดังกล่าวที่ใช้กับอวนรูนชนิดมีตุ้งจึงเป็นเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้ตามมาตรา ๓๒ (๒) และ ๗๐ ต้องริบตามมาตรา ๗๐ กรณีหาอยู่ในบังคับของมาตรา ๖๙ แห่ง พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดย ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ซึ่งให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจไม่

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๒๔๖๕/๒๕๑๖

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๘ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๖

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดปัตตานี

โจทก์

ระหว่าง

นายทองคำ เพ็ชรมณี ที่ ๑, นายเล็ก บุญคง ที่ ๒

จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระราชบัญญัติการประมง
จำเลยที่ ๑ ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๖ เดือนมิถุนายน
พุทธศักราช ๒๕๑๕

คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพฟังได้ว่า เมื่อระหว่างตั้งแต่เวลากลางคืน
หลังเที่ยงของวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๑๕ ถึง เวลากลางคืนก่อนเที่ยงของวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๕ จำเลย
ที่ ๑ บังอาจใช้เรือยนต์ที่มีได้รับใบอนุญาตให้ใช้เรือตามกฎหมายออกไปทำการจับปลาในท้องทะเล
หลวงซึ่งเป็นน่านน้ำไทย และเป็นผู้ควบคุมเรือยนต์และเครื่องจักรเรือยนต์ดังกล่าว โดยมีได้รับ
ประกาศนียบัตรแสดงความรู้อันถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำ

ไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรได้ออกประกาศลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๗ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ กำหนดห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดใช้เครื่องมืออวนลากชนิดมีถุงและเครื่องมืออวนรุน “ละวะ” ชิบหรือรุนกึ่งรุนเคยหรืออวนตุงทุกชนิด และทุกขนาดที่ใช้เรือยนต์ทุกชนิดทำการประมงในเขตระยะ ๑,๐๐๐ เมตร (๒๕ เส้น) นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่งทะเลเลขณที่ทำการประมงและในเขตรัศมี ๒๐๐ เมตร (๕ เส้น) นับออกไปจากอาณาเขตที่ตั้งเครื่องมือประจำที่ทุกชนิดที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประมงในทะเล หรือในอ่าวในท้องที่จังหวัดชายทะเลทุกจังหวัดโดยเด็ดขาด ปรากฏตามสำเนาประกาศท้ายฟ้อง ซึ่งประกาศนี้ได้ทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและศาลากลางจังหวัดประจำท้องที่เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ตามกฎหมาย ตามวันเวลาดังกล่าวข้างต้น จำเลยทั้งสองได้ทราบประกาศนั้นแล้ว บังอาจรวมกันใช้เครื่องมืออวนรุนชนิดมีถุงที่ใช้กับเรือยนต์ลำดังกล่าว ทำการประมงในทะเลชายฝั่งห่างจากฝั่งอำเภอ ยะหริ่งประมาณ ๓๐๐ เมตร ซึ่งเป็นที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณสุขประโยชน์อันอยู่ในเขตหวงห้ามที่กำหนดไว้ตามประกาศดังกล่าว เหตุเกิดในทะเลชายฝั่ง ตำบลตะลึงกาโปร อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๕ มีผู้แจ้งความนำจับเพื่อขอรับเงินบำเหน็จจำ และได้นำเจ้าพนักงานจับจำเลยทั้งสองได้พร้อมด้วยเรือยนต์ ๑ ลำ อวนรุน ๑ ถุงอันเป็นเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ในการกระทำผิด กับกุ้ง ๑๐ กิโลกรัม และลูกปลา ๒๐ กิโลกรัมอันเป็นสิ่งที่ได้มาโดยการกระทำผิดเป็นของกลาง

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ ๑ มีความผิดตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๒๗๗, ๒๗๘, ๒๘๒ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๓ ปรับ ๓๐๐ บาท และตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๘๑ มาตรา ๕, ๙ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๕๐ ข้อ ๑ ข้อ ๒ ปรับ ๔๐๐ บาท และจำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔, ๖, ๓๒, ๖๐, ๖๙, ๗๐, ๗๑ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ปรับจำเลยที่ ๑ เป็นเงิน ๔๐๐ บาท จำเลยที่ ๒ อายุ ๑๗ ปี, ลดมาตราส่วนโทษกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๕ แล้ว ปรับ ๒๐๐ บาท รวมปรับจำเลยที่ ๑ เป็นเงิน ๑,๑๐๐ บาท จำเลยทั้งสองรับสารภาพ ลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ กึ่งหนึ่ง คงปรับจำเลยที่ ๑ เป็นเงิน ๕๕๐ บาท ปรับจำเลยที่ ๒ เป็นเงิน ๑๐๐ บาท ให้จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ จ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับคนละ ๒๐๐ บาท และ ๑๐๐ บาทตามลำดับ ถ้าจำเลยไม่เสียค่าปรับหรือเงินบำเหน็จให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ริบของกลาง

จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ว่า ไม่ควรริบเรือของกลาง

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า เรือของกลางเป็นเครื่องมือที่ใช้ทำการประมง ต้องริบตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๐ พิพากษายืน

จำเลยที่ ๑ ฎีกาว่าเรือของกลางอยู่ในบังคับบทบัญญัติ มาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจรับหรือไม่รับเรือของกลางก็ได้ จึงไม่ควรริบ

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว เห็นว่าประกาศกระทรวงเกษตรเรื่องกำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้กับเรือยนต์ทำการประมงท้ายฝั่งนั้น ได้ออกประกาศโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒ (๒) (๔) ซึ่งให้อำนาจรัฐมนตรีประกาศกำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด และกำหนดวิธีใช้เครื่องมือทำการประมงต่าง ๆ เมื่อรัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามมิให้ใช้เครื่องมืออวนลากชนิดมีถูงและเครื่องมืออวนรุน หรืออวนถูงทุกขนาดที่ใช้เรือยนต์ทุกชนิดทำการประมงในเขตหรือรัศมีที่ระบุไว้ในการจับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาดตามประกาศนั้นแล้ว เรือยนต์ของกลางที่จำเลยใช้ทำการประมงในเขตดังกล่าว โดยใช้กับอวนรุนชนิดมีถูง จึงเป็นเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้ทำการประมงตามมาตรา ๓๒ (๒) และมาตรา ๗๐ เพราะเป็นเครื่องมือทำการประมงที่กำหนดห้ามใช้ไว้ให้รู้ ผู้ใดจะใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำภายในเขตหรือรัศมีที่ห้ามไว้มิได้เลย เรือยนต์ของกลางจึงต้องริบตามมาตรา ๗๐ กรณีหาอยู่ในบังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจรับหรือไม่รับเรือยนต์ของกลางก็ได้ ดังจำเลยฎีกาไม่ ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้ริบเรือยนต์ของกลางมานั้นชอบแล้ว ฎีกาจำเลยที่ ๑ ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน

ยงยุทธ เลอลก
สวัสดิ์ ภู่งาม
ล้วน นิลกำแหง

หมายเหตุ ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๐ เครื่องมือทำการประมงที่ได้มีประกาศตามความในมาตรา ๓๒ ห้ามมิให้บุคคลใดใช้โดยเด็ดขาดนั้น ถ้านำมาใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำให้ศาลริบเครื่องมือนั้นเสีย คดีนี้มีปัญหาว่าเรือยนต์ของกลางเป็นเครื่องมือทำการประมงที่ศาลต้องริบโดยเด็ดขาดตามมาตรา ๗๐ นี้หรือไม่

เรือยนต์ของกลางเป็นเครื่องมือทำการประมงโดยไม่มีข้อสงสัย เพราะตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๓) กำหนดให้เครื่องมือทำการประมงมีความหมายรวมถึงเรือที่ใช้ทำการประมงด้วย แต่กรณีนี้จะเข้ามาตรา ๗๐ หรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาประกาศกระทรวงเกษตร เรื่องกำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้กับเรือยนต์ทำการประมง ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๗ เป็นสำคัญ ข้อ ๑ ของประกาศฉบับนี้มีใจความว่า “ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดใช้เครื่องมืออวนลากชนิดมีถูงและเครื่องมืออวนรุน “ละวะ” “ชิบ” หรือรุนกั้งรุนเคยหรืออวนถูงทุกชนิดทุกขนาดที่ใช้เรือยนต์ทุกชนิดทำการประมงในเขต ฯลฯ”

ที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าเรือยนต์ของกลางเป็นเครื่องมือทำการประมงที่ต้องห้ามโดยเด็ดขาด และต้องริบตามมาตรา ๗๐ นั้นมีเหตุผลสนับสนุนอยู่มาก กล่าวคืออวนและเรือต่างก็เป็นเครื่องมือทำการประมง การใช้อวนชนิดที่ระบุในประกาศดังกล่าว โดยไม่ใช้เรือยนต์จับสัตว์น้ำ เช่นใช้อวนชนิดที่ระบุกับเรือพายจับสัตว์น้ำ ไม่ต้องห้ามตามประกาศดังกล่าว การใช้เรือยนต์กับอวนชนิดอื่นที่ไม่ได้ระบุในประกาศดังกล่าวก็ไม่ต้องห้ามเช่นเดียวกัน จึงเห็นได้ว่าประกาศฉบับนี้ห้ามใช้อวนชนิดที่ระบุเท่ากับห้ามใช้เรือยนต์โดยห้ามใช้อวนที่ระบุพร้อมกับเรือยนต์ ถ้าใช้แยกกันไม่ห้าม ดังนั้นเมื่อจำเลยใช้เครื่องมืออวนที่ระบุในประกาศพร้อมกับเรือยนต์ ซึ่งต้องห้ามเท่าเทียมกัน จึงต้องริบโดยเด็ดขาดทั้งอวนและเรือยนต์

อย่างไรก็ตามมีข้อนำคิดว่าประกาศฉบับดังกล่าวมิได้มีเจตนารมณ์ที่จะกำหนดให้เรือยนต์เป็นเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้โดยเด็ดขาดเลย เพราะตามมาตรา ๓๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด จึงนำคิดว่าการประกาศตามมาตรา ๓๒ นี้ จะต้องกำหนดลักษณะของเครื่องมือห้ามใช้ไว้เป็นอย่างดี ๑ อวนกับเรือยนต์มีลักษณะแตกต่างกันมาก ถ้าจะประกาศห้ามทั้งสองอย่างก็น่าจะต้องระบุแยกกัน ไม่ควรระบุรวมกัน ดังเช่นข้อ ๑ ของประกาศฉบับนี้ อนึ่ง ตามความในข้อ ๑ ของประกาศนี้ ก็อาจตีความได้ว่ามุ่งห้ามเฉพาะอวนประเภทที่ระบุไว้ในกรณีที่ใช้กับเรือยนต์เท่านั้น ถ้าอวนประเภทที่ระบุไว้ได้ถูกนำไปใช้กับเรือยนต์ในการจับสัตว์น้ำ อวนดังกล่าวก็เป็นเครื่องมือทำการประมงที่ต้องห้ามโดยเด็ดขาด แต่ถ้าไม่ใช้กับเรือยนต์ก็ไม่ต้องห้าม

นอกจากนี้ถ้าพิจารณาถึงชื่อของประกาศฉบับนี้แล้วจะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องกำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนโดยเฉพาะ หากใช้เป็นเรื่องกำหนดเขตห้ามใช้เรือยนต์แต่อย่างใดไม่

พ.ร.บ. ศุลกากร

อาญา ธิปไตย

วิธีพิจารณาความอาญา ลงโทษตามฐานความผิดที่ถูกต้อง

คำขอท้ายฟ้องโจทก์อ้างว่า จำเลยกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ นั้น เมื่อมาตรา ๔ บัญญัติให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๗ ทวิ ก็เท่ากับโจทก์อ้างและขอให้ลงโทษตามความในมาตรา ๔ คือมาตรา ๒๗ ทวิแล้ว

การกระทำของจำเลยผิดพระราชบัญญัติศุลกากร มาตรา ๒๗ ทวิ โทษเบากว่ามาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๗ ทวิเพิกบัญญัติขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ กับความผิดตามมาตรา ๒๗ ทวินี้ไม่เป็นผิดตามมาตรา ๒๗ ส่วนพระราชบัญญัติศุลกากร มาตรา ๓๒ ก็ให้บริบูรณ์ซึ่งเป็นการผิดพระราชบัญญัติศุลกากรซึ่งใช้บังคับในขณะนั้น ดังนี้ จะบริบูรณ์ของกลางตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา ๓๒ ไม่ได้ แต่บริบูรณ์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ ได้ แม้โจทก์ไม่ได้อ้างมาตรา ๓๓ แต่ก็ขอให้บริบูรณ์ของกลางมาแล้ว ศาลจึงบริบูรณ์ตามกฎหมายที่ถูกต้องได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๗๐/๒๕๑๐

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๑ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๐

ความอาญา

พนักงานอัยการศาลจังหวัดภูเก็ต

โจทก์

ระหว่าง

นายหยุ่น แซ่อ้อ

จำเลย

เรื่อง รับและมีของหลบหนีภาษีศุลกากรไว้ในครอบครองและยกย้ายช่วยจำหน่าย
จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๔ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๐๗

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๐๖ เวลากลางวันจำเลยบังอาจรับและมีของหลบหนีภาษีศุลกากร ซึ่งเป็นสินค้าที่มีแหล่งผลิตในต่างประเทศเป็นของต้องห้าม ต้องจำกัดและมีผู้นำหลบหนีภาษีศุลกากรเข้ามาในราชอาณาจักรไทยไว้ในความครอบครองของจำเลย ๑๖ กระป๋องใหญ่และ

๓๐๐ กระป๋องเล็ก เป็นราคา ๔,๙๒๐ บาท ซึ่งจะต้องเสียภาษีศุลกากรเป็นเงิน ๓,๑๗๔ บาท ๑๐ สตางค์ รวมเป็นเงินทั้งราคาของและค่าภาษีเป็นเงิน ๘,๐๙๔ บาท ๑๐ สตางค์ เมื่อจำเลยได้รับและมีผงชูรสดังกล่าวไว้ในครอบครองแล้ว จำเลยได้บังอาจใช้รถยนต์ของจำเลยเป็นยานพาหนะทำการบรรทุกเพื่อขนย้ายผงชูรสนั้นไปซ่อนในที่อื่นหรือเพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้อื่นไป ทั้งนี้โดยจำเลยรู้อยู่แล้วว่าเป็นของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยนำหลบหนีภาษีศุลกากรเข้ามา เหตุเกิดที่ตำบลวิเชียร อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต

ตามวันเวลาดังกล่าวแล้ว เจ้าพนักงานจับตัวจำเลยได้พร้อมด้วยผงชูรส ๓๑๖ กระป๋อง และยึดรถยนต์เลขทะเบียนที่ ภ.ก. ๐๐๔๑๖ ซึ่งเป็นยานพาหนะใช้ในการกระทำความผิดเป็นของกลาง คดีนี้มีผู้นำเจ้าพนักงานจับกุมจำเลยเพื่อหวังเงินสินบนนำจับ

ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา ๒๗, ๓๒-๑๐๐ พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓, พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ พระราชบัญญัติให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๕, ๖, ๗, ๘, ๙ กบิรบของกลางทั้งหมด จ่ายสินบนแก่ผู้นำจับและจ่ายรางวัลให้แก่ผู้จับด้วย

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วฟังว่า จำเลยได้ครอบครอง (ผงชูรส) ของกลางซึ่งรู้อยู่แล้วว่าเป็นของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นของลักลอบหนีภาษีศุลกากรแล้วจำเลยใช้รถยนต์ (ของกลาง) ลอบขนเข้ามาขายในตลาดภูเก็ต พินิจเห็นว่าจำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา ๒๗, ๓๒ พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓ พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ ให้ปรับเป็นเงิน ๔ เท่าของราคา (ผงชูรส) ของกลาง รวมทั้งค่าอากรด้วย เป็นเงิน ๓๒,๑๙๖ บาท ๔๐ สตางค์ ค่าให้การชั้นสอบสวนของจำเลยมีประโยชน์แก่การพิจารณาคดี ลดโทษให้ ๑ ใน ๓ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับเป็นเงิน ๒๑,๔๖๔ บาท ๒๗ สตางค์ ของกลางตลอดจนรถยนต์ที่ใช้ขนให้รีบ ให้จ่ายสินบนนำจับและรางวัลแก่ผู้นำจับและผู้จับตามพระราชบัญญัติให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๗-๘ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับให้กักขังแทนมีกำหนด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาคดีแล้วเชื่อว่า จำเลยได้ขบรถยนต์ของจำเลยบรรทุกผงชูรสของกลางซึ่งเป็นสินค้าที่ถูกลักลอบนำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงมิได้เสียภาษีศุลกากรและจำเลยรู้ว่าของนั้นเป็นของที่มีผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร เห็นว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา ๒๗ ทวิมาตราเดียว จำเลยไม่มีความผิดตามมาตรา ๒๗ ผงชูรสเป็นของอันเนื่องด้วยความผิดตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร

พ.ศ. ๒๔๖๙ แม้จะไม่ได้ตัวผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักรมาฟ้องศาล ศาลก็มีอำนาจจับได้ตามพระราชบัญญัติศาลการ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๑๖, ๑๗ ส่วนรายนต์ของกลางจะริบตาม มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. ๒๔๖๙ ไม่ได้ เพราะมาตรา ๓๒ บัญญัติให้ริบรถหรือยานพาหนะที่นำไปใช้ในการทำผิดตามพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา ๒๗ โดยเฉพาะ แต่เห็นว่าศาลมีอำนาจสั่งให้ริบรายนต์ของกลางซึ่งจำเลยนำไปใช้ในการกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ ได้ พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นเฉพาะบทลงโทษจำเลย เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา ๒๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลการ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ ให้ริบฝังศพของกลางตามพระราชบัญญัติศาลการ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๑๖, ๑๗ และให้ริบรายนต์ของกลางตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ นอกจากนี้ที่แก่นี้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

จำเลยฎีกา ศาลสั่งรับฎีกาเฉพาะคำฟ้องฎีกาข้อ ๒ ซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมาย

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนฟังทนายจำเลยแถลงการณ์ ประชุมปรึกษาคดีแล้ว ข้อวินิจฉัยมีว่า เมื่อการกระทำของจำเลยไม่ผิดตามมาตรา ๒๗ แล้ว ศาลจะลงโทษจำเลยตามมาตรา ๒๗ ทวิ ได้หรือไม่ จำเลยฎีกาว่าศาลจะลงโทษจำเลยไม่ได้ เพราะโจทก์ไม่ได้ขออนุญาตพิจารณาแล้วปรากฏว่า ตามคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ โจทก์ได้อ้างพระราชบัญญัติศาลการ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ มาด้วย เมื่อมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ บัญญัติว่า “ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พุทธศักราช ๒๔๖๙” เห็นว่า การที่โจทก์อ้างว่า จำเลยได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติศาลการ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ ก็เท่ากับว่า โจทก์ได้อ้างและขอให้ศาลลงโทษจำเลยตามมาตรา ๒๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พุทธศักราช ๒๔๖๙ แล้ว หาใช่มิได้ขออนุญาตฎีกาจำเลยไม่ ส่วนข้อที่จำเลยฎีกาว่า เมื่อริบรายนต์ (ของกลาง) ตามมาตรา ๓๒ ซึ่งเป็นบทที่โจทก์ขอให้ศาลริบไม่ได้แล้ว ก็จะมีรายนต์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ ไม่ได้ ศาลฎีกาพิจารณาแล้ว คดีมีปัญหาคือแรกว่า จะริบรายนต์ของกลางตามพระราชบัญญัติศาลการ มาตรา ๓๒ ได้หรือไม่ การกระทำของจำเลยในคดีนี้เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศาลการ มาตรา ๒๗ ทวิ ซึ่งกำหนดโทษเบากว่าความผิดตามมาตรา ๒๗ และเพิกบัญญัติขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ จึงเป็นที่เห็นได้ว่าความผิดตามมาตรา ๒๗ ทวินี้ ไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๒๗ จึงได้บัญญัติให้เป็นความผิดขึ้นตามมาตรา ๒๗ ทวิ ส่วนพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา ๓๒ ซึ่งระบุนการริบทรัพย์ไว้ นั้น ก็ย่อมเป็นการระบุให้ริบทรัพย์ซึ่งเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศาลการซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ศาลฎีกาพร้อมกันประชุมใหญ่แล้ว เห็นว่า รายนต์ของกลางในคดีนี้จะริบตามบทบัญญัติ มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. ๒๔๖๙ ไม่ได้ ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปมีว่า ศาลจะสั่งริบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ ได้หรือไม่ ศาลฎีกาพร้อมกันประชุมใหญ่พิจารณาแล้ว เห็นว่าศาลสั่งริบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ ได้ เพราะมาตรา ๓๓

ก็ระบุอยู่ว่า นอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓๓ นี้ด้วย ซึ่งกรณีความผิดในคดีนี้นอกจากจะต้องด้วยบทบัญญัติที่ระบุไว้ในมาตรา ๓๓ แล้ว มาตรา ๒๗ ทวิแห่งพระราชบัญญัติศาลทหารก็ไม่มีข้อแสดงว่า จะมีให้ตกอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ส่วนข้อที่โจทก์มิได้อ้างประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ นั้น ก็ปรากฏตามฟ้องของโจทก์ว่า โจทก์ขอให้ริบรายนต์ของกลางมาแล้ว ศาลก็สั่งริบตามบทกฎหมายที่ถูกต้องได้ ฎีกาจำเลยฟังไม่ขึ้น

จึงพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ยกฎีกาจำเลยเสีย

เพรียง โรจนรัศ

สอาด นาวิเจริญ

แปล บุญยเกียรติ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๑/๒๕๑๗

พ.ร.บ. การประมง

ผู้กระทําผิดตาม พ.ร.บ. การประมง จะต้องชำระเงินบําเหน็จแก่ผู้เฝ้าจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ถ้าไม่ชำระอาจถูกยึดทรัพย์สินหรือกักขังเช่นเดียวกับกรณีที่ไม่ชำระค่าปรับ การกักขังเป็นโทษอย่างหนึ่ง การที่ศาลพิพากษาให้จ่ายบําเหน็จจึงมีผลเท่ากับเป็นการลงโทษทางอาญา ขอบที่ศาลจะใช้ดุลพินิจได้ตามควรแก่กรณี ทั้งระเบียบการจ่ายเงินบําเหน็จตามคำสั่งของกระทรวงเกษตรก็ได้กำหนดจำนวนเงินเป็นอัตราตายตัว เพียงแต่กำหนดจำนวนอย่างสูงไว้เท่านั้น จึงไม่เป็นบทบังคับศาลให้พิพากษาให้ผู้กระทําผิดชำระเงินบําเหน็จตามจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๕๔๑/๒๕๑๗

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ เดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลก

โจทก์

ระหว่าง

นายเล็ก ปรีกมล

จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๕ เดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๑๕ เวลากลางวัน จำเลยได้บังอาจใช้เครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้เด็ดขาดทำการจับปลาในฤดูปลามีไข่ในหนองน้ำสาธารณะ ซึ่งเป็นที่จับสัตว์น้ำในน่านน้ำจืด เป็นการฝ่าฝืนประกาศกระทรวงเกษตร ซึ่งประกาศห้ามไว้ และจำเลยได้ทราบประกาศนั้นแล้ว เหตุเกิดที่ตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ตามวันเวลาดังกล่าว เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยแห ๑ ปาก และข้อง ๑ ใบ ที่ใช้ทำการประมงเป็นของกลาง และคดีนี้มีผู้เฝ้าจับจำเลยซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตกลงจะจ่ายเงินบําเหน็จให้แก่ผู้เฝ้าเป็นเงิน ๕๐๐ บาท ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒,

๖๕, ๖๙, ๗๑ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๕ ธิบของกลาง และให้จำเลยชำระเงินบำเหน็จนำจับแก่ผู้นำจับด้วย

จำเลยให้การรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒, ๖๕, ๖๙, ๗๑ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๕ ลงโทษปรับ ๔๐๐ บาท จำเลยรับสารภาพ ลดให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับ ๒๐๐ บาท ที่โจทก์ขอให้จำเลยชำระค่าบำเหน็จนำจับเป็นเงิน ๕๐๐ บาท นั้น สูงเกินไป เห็นควรให้จำเลยชำระค่าบำเหน็จนำจับเพียง ๒๐๐ บาท เงินค่าปรับก็ตี ค่าบำเหน็จก็ตี หากจำเลยไม่ชำระ ให้บังคับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ธิบของกลาง

โจทก์อุทธรณ์ว่า ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลดจำนวนเงินบำเหน็จนำจับลงมานั้น เป็นการคลาดเคลื่อนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายและคำสั่งกระทรวงเกษตร ขอพิพากษาแก้ไขจำเลยชำระเงินบำเหน็จ ๕๐๐ บาท ตามฟ้อง

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า คำสั่งกระทรวงเกษตรที่ ๑๓๓/๒๕๑๔ วางระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จให้แก่ผู้นำจับผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ข้อ ๓ (๑) นั้น เป็นการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะทำความตกลงในเรื่องการขอรับเงินบำเหน็จนำจับแก่ผู้นำจับไม่เกินอัตราที่ระบุไว้ในข้อ (ก) (ข) (ค) และ (ง) เท่านั้น และในอัตราต่าง ๆ นั้นก็ได้กำหนดขั้นต่ำไว้ทั้งในพระราชบัญญัติการประมงก็บัญญัติไว้เพียงว่า ในการที่ศาลลงโทษผู้กระทำความผิด ให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินดังกล่าวแล้ว หาได้มีบทบังคับว่าศาลจะต้องพิพากษาไปตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำความตกลงแก่ผู้นำจับไม่ ฉะนั้น ข้อตกลงเรื่องการขอรับเงินบำเหน็จนำจับจึงไม่มีผลผูกพันศาลที่จะต้องพิพากษาไปตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตกลงจะจ่ายให้ ศาลย่อมมีอำนาจใช้ดุลพินิจพิพากษาให้จำเลยผู้กระทำความผิดชำระเงินค่าบำเหน็จนำจับได้ตามความเหมาะสมแก่ลักษณะการกระทำความผิดแต่ละคดีและลดจำนวนเงินลงได้ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระค่าบำเหน็จนำจับ ๒๐๐ บาท นั้น ชอบแล้ว พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสอบสำนวนและประชุมปรึกษาแล้ว โจทก์ฎีกาว่าศาลพิพากษาลดเงินค่าบำเหน็จนำจับลงจากจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตกลงจะจ่ายให้แก่ผู้นำจับ คลาดเคลื่อนต่อกฎหมาย

ศาลฎีกาเห็นว่า พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ บัญญัติว่า “ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดแต่ต้องไม่เกินสองพันบาท และต้องชดใช้เงินซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการไปตามมาตรา ๕๙ ในกรณีที่ศาลลงโทษผู้กระทำความผิด ให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินดังกล่าวแล้ว ถ้าไม่ชำระให้จัดการตามมาตรา ๑๕ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา โดยถือเสมือนว่าเป็นค่าปรับ” ดังนั้น เมื่อผู้กระทำความผิดไม่ชำระเงินบำเหน็จ ก็จะต้องถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าบำเหน็จ

หรือมิฉะนั้นจะต้องถูกกักขังแทนค่าบำเหน็จ ทั้งนี้ โดยถือว่าค่าบำเหน็จเป็นเสมือนหนึ่งค่าปรับตามความหมายแห่งมาตรา ๒๙ ประมวลกฎหมายอาญา (ซึ่งใช้แทนมาตรา ๑๘ กฎหมายลักษณะอาญาเดิม) จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การไม่ชำระเงินบำเหน็จ อาจทำให้ผู้กระทำความผิดถึงกับต้องถูก “กักขัง” แทน “กักขัง” เป็นโทษอย่างหนึ่ง ฉะนั้น การที่ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดจ่ายเงินบำเหน็จตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงมีผลเท่ากับเป็นการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิด ชอบที่ศาลจะใช้ดุลพินิจกำหนดโทษหรืออีกนัยหนึ่งกำหนดเงินบำเหน็จนั้นได้ตามควรแก่กรณี ส่วนคำสั่งกระทรวงเกษตรที่ ๑๓๓/๒๕๑๔ ซึ่งวางระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จก็ได้กำหนดจำนวนเงินบำเหน็จนำจับเป็นอัตราตายตัว เพียงแต่กำหนดจำนวนอย่างสูงไว้เท่านั้น ทั้งคำสั่งนี้ก็ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงไม่มีทางที่จะแปลไปได้ว่าเป็นบทบังคับศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินบำเหน็จไปตามจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว ฎีกาใจทักฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน.

กฤษณ์ โสภิตกุล

ยงยุทธ เลอลภ

อุดม จาละ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๗๒/๒๕๑๘

พระราชบัญญัติ การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐

วิธีพิจารณาความแพ่ง พยานหลักฐาน ข้อที่รู้กันทั่วไป (ม. ๘๔)

ระเบียบการจ่ายค่านำจับตาม พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ม. ๗๑ ไม่ใช่ข้อเท็จจริง
ที่ศาลรู้ได้เอง โจทก์ไม่อ้างหรือนำสืบ ศาลก็สั่งให้จำเลยจ่ายเงินค่านำจับไม่ได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๐๗๒/๒๕๑๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๘

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดมีนบุรี

โจทก์

ระหว่าง

นายสมาน ฮานับ ที่ ๑ นายสำลี กาเซิม ที่ ๒

จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๖ เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช

๒๕๑๗

โจทก์ฟ้องว่าเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๑๖ เวลากลางวันก่อนเที่ยง จำเลยบังอาจร่วมกันทำ
การประมงจับปลาน้ำจืด โดยใช้ตะแกรงลวดและกระแสไฟฟ้าจับปลาในลำคลองสามวาตะวันออก
เหตุเกิดที่แขวงสามวาตะวันออก เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ในวันเวลาดังกล่าวมีผู้ประสงค์รับ
บำเหน็จนำจับ นำเจ้าพนักงานตำรวจจับจำเลยทั้งสองในขณะที่กระทำผิด และยึดเรือยนต์สองตอน
พร้อมด้วยเครื่องยนต์โรแท๊กขนาด ๒๕ แรงม้า ๑ ลำ เครื่องกำเนิดไฟฟ้ายี่ห้อโคเลอร์ ขนาด
๒ แรงม้าครึ่ง ๑ เครื่อง ตะแกรงลวดดำไม้ไผ่ ๑ อัน ตะเกียงแก๊ส ๑ ดวง ไม้พายเรือ ๑ อันและปลา
เบ็ญจพรรณ ๓ กิโลกรัม ซึ่งเป็นอุปกรณ์และเครื่องใช้และได้จากการกระทำผิดเป็นของกลาง
ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๒๐, ๖๒ ทวิ, ๖๔, ๗๑ พระราช
บัญญัติการประมงแก้ไขเพิ่มเติมตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ข้อ ๒, ๔, ๕ ลงวันที่
๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๓ วรรคสองและจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้
นำจับตามกฎหมาย

จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๒๐, ๖๒ ทวิ, ๖๙, ๗๑ พระราชบัญญัติการประมงแก้ไขเพิ่มเติมตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ข้อ ๒, ๔, ๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๓ ให้จำคุกจำเลยคนละ ๖ เดือน ปรับคนละ ๕,๐๐๐ บาท จำเลยให้การรับสารภาพเป็นเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๗๘ กึ่งหนึ่ง คงจำคุกจำเลยคนละ ๓ เดือน ปรับคนละ ๒,๕๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอไว้มีกำหนดคนละ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๙, ๓๐ ริบของกลาง ส่วนที่โจทก์ขอให้สั่งจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ นั้น โจทก์ไม่มีอำนาจขอเพราะโจทก์ไม่มีสิทธิในสินบนนั้น ให้ยกคำขอข้อนี้

โจทก์อุทธรณ์ว่า โจทก์มีอำนาจขอให้ศาลสั่งจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามพระราชบัญญัติให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พ.ศ. ๒๔๘๙ มาตรา ๖, ๗, ๘ และ ๙ และศาลต้องจ่ายบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ไม่เกินสองพันบาทตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ และขอให้ลงโทษจำเลยให้หนักขึ้น

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า โจทก์มีอำนาจขอให้ศาลจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ แต่โจทก์ไม่ได้นำสืบหรือแนบระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดมาท้ายฟ้อง ศาลจึงไม่รู้ว่าการกำหนดระเบียบไว้อย่างไร จะต้องจ่ายบำเหน็จให้ผู้นำจับเป็นเงินเท่าใด ศาลจึงไม่อาจสั่งจ่ายบำเหน็จได้ โทษที่ศาลชั้นต้นลงแก่จำเลยก็พอสมควรแก่ความผิดแล้ว พิพากษายืน

โจทก์ฎีกาว่า ศาลชั้นต้นยกคำขอให้จ่ายบำเหน็จแก่ผู้นำจับเพราะเห็นว่าโจทก์ไม่มีอำนาจขอ เมื่อศาลอุทธรณ์เห็นว่าโจทก์มีอำนาจขอก็ควรสั่งให้จ่ายบำเหน็จแก่ผู้นำจับ ศาลอุทธรณ์ให้ยกคำขอเพราะเหตุที่โจทก์ไม่ได้นำสืบหรือแนบระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดมาท้ายฟ้องให้ศาลรู้ เป็นการวินิจฉัยนอกประเด็นในชั้นอุทธรณ์ ทั้งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ ได้กล่าวถึงระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดไว้ด้วย ศาลต้องรู้ระเบียบนั้นเอง

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว การที่ศาลชั้นต้นยกคำขอให้จ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับ เพราะเห็นว่าโจทก์ไม่มีอำนาจขอศาลอุทธรณ์เห็นว่าโจทก์มีอำนาจขอ แต่โจทก์ไม่ได้นำสืบหรือแนบระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดมาท้ายฟ้องให้ศาลรู้ ให้ยกคำขอนั้น ศาลฎีกาเห็นว่าศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยเช่นนั้นได้ เพราะการจ่ายบำเหน็จตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ศาลต้องรู้ถึงระเบียบนั้น ถ้าศาลไม่รู้ก็ยอมสั่งจ่ายให้ไม่ได้ เนื่องจากพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ บัญญัติว่า “ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ต้องจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ต้องไม่เกินสองพันบาท และต้องชดใช้เงินซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการ

ไปตามมาตรา ๕๙ ในกรณีที่ศาลลงโทษผู้กระทำผิด ให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำผิดชำระเงินดังกล่าวแล้ว ถ้าไม่ชำระให้จัดการตามมาตรา ๑๘ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา โดยถือเสมือนว่าเป็นค่าปรับ” ตามมาตรานี้ศาลฎีกาเห็นว่าระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดให้จ่ายบำเหน็จให้แก่ผู้นำจับไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ศาลรู้ได้เอง โจทก์ต้องกล่าวอ้างหรือนำสืบให้ศาลรู้ถึงระเบียบนั้นด้วย เมื่อโจทก์มิได้ปฏิบัติเช่นนี้ศาลย่อมสั่งจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับไม่ได้ ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน

ล้วน นิลกำแพง
วิฑูร เทพพิทักษ์
มงคล วัลยะเพ็ชร

หมายเหตุ - ควรสังเกตว่า ตามฟ้องโจทก์มิได้ระบุเลยว่าค่าบำเหน็จตามระเบียบควรเป็นเท่าใด แม้จำเลยรับสารภาพก็ไม่มีมูลฐานที่ศาลจะพิพากษาให้จำเลยใช้ได้

จิตติ

มาตรา ๗๐ เครื่องมือทำการประมงที่ได้มีประกาศตามความในมาตรา ๓๒ ห้ามมิให้บุคคลใดใช้โดยเด็ดขาดนั้น ถ้านำมาใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำ ให้ศาลริบเครื่องมือนั้นเสีย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๕/๒๕๕๔

พ.ร.บ. การประมง อาญา ธิปไตย

เครื่องมือทำการประมงซึ่งเจ้าของมิได้รู้เห็นในการกระทำผิด ย่อมริบไม่ได้เพราะ มาตรา ๗๐ แห่ง พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ได้บัญญัติไว้โดยตรงว่าให้ริบเครื่องมือทำการ ประมงของผู้อื่น ซึ่งไม่ได้รู้เห็นในการกระทำผิดด้วย นอกจากนี้การริบทรัพย์สินเป็นโทษอย่างหนึ่ง จะไปลงโทษแก่เจ้าของเครื่องมือนั้น ซึ่งเป็นผู้มีได้กระทำผิดย่อมไม่ได้.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๒๖๕/๒๕๕๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ความอาญา

อัยการพระนครศรีอยุธยา

โจทก์

ระหว่าง

นายเล็ก วีระชัย นายละออง ช่างทรัพย์ นายหล่อ เฉลยศรี

นายตี แซ่ตั้ง นายเหล็ง เกตุถาวร นายแบน เขียวสุวรรณ

นายสอาด พิมพ์กล้า

นายซ่ง ทองเกตุ

จำเลย

เรื่อง จับสัตว์น้ำในฤดูปลาแม่ไข่

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม พุทธศักราช

๒๕๕๓

คดีนี้มีปัญหาเข้าสู่ศาลฎีกาเฉพาะข้อที่โจทก์ขอให้ริบเครื่องมือทำการประมง มีอวน และเครื่องมืออย่างอื่นของกลาง

ได้ความตามโจทก์หา และจำเลยให้การรับสารภาพว่า เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นเวลาระหว่างห้ามจับสัตว์น้ำในฤดูปลาแม่ไข่ จำเลยนี้ได้บังอาจสมคบกันใช้อวนซึ่งไม่ได้เสีย ค่าอาชญาบัตรเป็นเครื่องมือทำการประมงจับสัตว์น้ำผิดในลำคลองหนองหม้อ อันเป็นที่จับสัตว์น้ำ ในฤดูปลาแม่ไข่ โดยจำเลยใช้เรือมาดเป็นพาหนะใช้อวนตีทำการประมง เป็นการฝ่าฝืนประกาศ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการเรื่องกำหนดปลามีไข่ และกำหนดชนิดและวิธีใช้เครื่องมือทำการประมงตั้งสำเนาประกาศท้ายห้อง

ก่อนศาลพิพากษา นายชวน เกตุถาวร ยื่นคำร้องว่า เครื่องมือจับสัตว์น้ำ ของกลางรายนี้เป็นของนายชวน ๆ ไม่รู้เห็นในการกระทำผิดรายนี้ด้วย ขอให้ศาลคืนให้แก่ นายชวน

ศาลชั้นต้นได้ไต่สวนตามคำร้องนี้แล้ว พิพากษาว่าจำเลยมีผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒, ๖๔, ๖๕ ให้ปรับจำเลยคนละ ๓๐ บาท เงินของกลางที่ได้จากการขายปลาตามบัญชีของกลางท้ายห้อง ให้ริบ ของกลางอื่น ๆ ปราบกฏว่าเป็นของนายชวน ผู้ร้องซึ่งไม่รู้เห็นในการกระทำผิดรายนี้ให้คืนนายชวนไป

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๒๔/๒๕๐๖

อาญา ริบทรัพย์

พ.ร.บ. การประมง เครื่องมือทำการประมง

เครื่องมือที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติการประมง มาตรา ๓๒ (๒) นั้น จะต้องกำหนดลักษณะของเครื่องมือที่ห้ามใช้เป็นอย่าง ๆ ไว้ให้รู้ หากนำเครื่องมือนั้นมาใช้ทำการประมง ก็ต้องริบตาม มาตรา ๗๐

เมื่อได้กำหนดเครื่องมือที่ให้ออกในฤดูปลามีไข่และวางไข่เลี้ยงลูกตามพระราชบัญญัติการประมงมาตรา ๓๒ (๕) แล้ว เครื่องมือทำการประมงอย่างอื่นก็เป็นเครื่องมือที่ต้องห้าม แต่มิใช่เป็นเครื่องมือที่ห้ามใช้ในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด ตามมาตรา ๓๒ (๒) เพราะเพียงแต่ห้ามในฤดูปลามีไข่เท่านั้น การจะริบเครื่องมือหรือไม่ จึงอยู่ในดุลพินิจของศาลตามมาตรา ๖๙.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๗๒๔/๒๕๐๖

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๘ เดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๐๖

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดนครปฐม

โจทก์

ระหว่าง

นายลาก ปิวท่าไม้

จำเลย

เรื่อง จับสัตว์น้ำในฤดูปลามีไข่ ฝ่าฝืนประกาศรัฐมนตรี

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๙ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๐๓

โจทก์ฟ้องว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ได้ประกาศโดยอาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๓๒ (๒) (๔) (๕) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ กำหนดฤดูปลาน้ำจืดมีไข่ และกำหนดชนิดและวิธีใช้เครื่องมือทำการประมง เพื่อสงวนพันธุ์ปลาน้ำจืด ห้ามมิให้ผู้ใดใช้โพงพางเป็นเครื่องมือทำการประมงในน่านน้ำจืดในท้องที่ทุกจังหวัดโดยเด็ดขาด กำหนดตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๑๕ กันยายน ของทุกปี ดังปรากฏตามสำเนาประกาศท้ายฟ้อง

เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๓ เวลากลางวัน จำเลยได้ทำการประมงจับสัตว์น้ำในลำแม่น้ำท่าจีน อันเป็นน่านน้ำจืด ฝ่าฝืนประกาศรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร โดยจำเลยใช้ถุงโพงพางเป็นเครื่องมือทำการประมง เหตุเกิดที่ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เจ้าพนักงานจับจำเลยได้ขณะกระทำผิดพร้อมด้วยถุงโพงพาง ๒ ถุง ไม้กระจิว ๔ อัน เรือ ๑ ลำ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จำเลยใช้ทำการประมง ขอให้ส่งโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒, ๖๕, ๖๙, ๗๐ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ และสั่งริบของกลาง

จำเลยให้การรับสารภาพว่า ได้กระทำผิดจริงดังโจทก์หา

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒, ๖๕ ให้ปรับจำเลย ๒๐๐ บาท จำเลยรับสารภาพลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับจำเลย ๑๐๐ บาท ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐

ส่วนข้อที่โจทก์ขอให้ริบของกลางนั้น ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๐ บัญญัติว่า เครื่องมือทำการประมงที่ได้ประกาศตามความในมาตรา ๓๒ ห้ามมิให้บุคคลใดใช้โดยเด็ดขาดนั้น ถ้านำมาใช้ในการประมงในที่จับสัตว์น้ำ ให้ศาลริบเครื่องมือนั้นเสีย และตามประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรข้อ ๒ ท้ายพ้อง ระบุไว้ว่า ในฤดูปลามีไข่ ฯลฯ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการประมงด้วยเครื่องมือหรือวิธีใด ๆ ฯลฯ เว้นแต่เครื่องมือที่ระบุไว้ในประกาศข้อ ๒ (ก) ๑, ๒, ๓ ฯลฯ ประกาศดังกล่าวย่อมแปลความมุ่งหมายได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า บรรดาเครื่องมือทำการประมงทุกชนิดซึ่งอยู่ในความหมายของคำจำกัดความตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๓) นอกจากที่ระบุอนุญาตไว้ในประกาศเป็นเครื่องมือต้องห้ามมิให้ใช้ทำการประมงในฤดูปลาวางไข่โดยเด็ดขาด หรืออีกนัยหนึ่งประกาศฉบับนี้ระบุประเภทเครื่องมือทำการประมงไว้ชัดเจนว่า ชนิดใดบ้างที่อนุญาตให้ใช้ นอกนั้นเป็นเครื่องมือที่ต้องห้ามตามประกาศนี้ การที่ต้องออกประกาศเช่นนั้น เพราะ ประเภท ชนิด เครื่องมือทำการประมงมีมากมายหลายชนิด และยังเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นภาคต่าง ๆ ไม่สามารถรวบรวมรายชื่อระบุโดยครบถ้วนให้เป็นที่ยอมรับกันได้ทั่วราชอาณาจักร แม้จะมีคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๐๕/๒๔๙๔ วินิจฉัยไว้ แต่ศาลชั้นต้นเห็นว่า ของกลางในคดีนี้เป็นของที่ต้องริบตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๐ จึงให้ริบของกลางทั้งหมดในคดีนี้เสีย

จำเลยอุทธรณ์ว่า ประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรไม่ถูกต้อง ตามหลักจะห้ามเครื่องมือชนิดใดต้องประกาศห้ามเครื่องมือชนิดนั้นให้ชัดเจน แต่ไม่ปรากฏว่าได้ประกาศห้ามโพงพาง ประกาศที่โจทก์อ้างมีแต่อนุญาตเครื่องมือบางชนิด ส่วนที่ห้ามไม่ประกาศ ไม่ควรริบของกลาง ขอให้คืนของกลางแก่จำเลย

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒ บัญญัติให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดได้ ๗ ข้อ ในข้อ ๒ บัญญัติว่า กำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด ตามประกาศท้ายฟ้อง ห้ามมิให้ผู้ใดทำการประมงด้วยเครื่องมือ หรือวิธีใด ๆ ศาลอุทธรณ์เห็นว่า กฎหมายให้กำหนดเครื่องมืออย่างหนึ่งอย่างใดเฉพาะอย่างที่ไม่ให้ใช้ เมื่อประกาศไม่กำหนดไว้แล้ว โงงพางของจำเลยจึงไม่ใช่เครื่องมือที่ห้ามเด็ดขาดตาม มาตรา ๓๒ (๒) ฉะนั้น การจะริบหรือไม่ จึงต้องใช้มาตรา ๖๙ เห็นว่าของกลางยังไม่ควรริบตามนัยคำพิพากษาที่ ๑๙๐๕/๒๔๙๔ คดีระหว่างพนักงานอัยการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โจทก์นายหมัด หรือ มัด พลิชันท์ กับพวก จำเลย จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นเป็นว่า ของกลางไม่ริบ ให้คืนจำเลยไป นอกจากที่แก้คงเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

โจทก์ฎีกาว่า ตามประกาศท้ายฟ้องรัฐมนตรีได้ประกาศห้ามมิให้ใช้เครื่องมือทุกชนิดทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด เว้นแต่ที่ยกเว้นไว้ในข้อ ก. ๑, ๒ และ ๓ เครื่องมือที่ไม่เข้าข่ายยกเว้น ย่อมเป็นเครื่องมือที่ระบุนำไว้ทั้งสิ้น ไม่จำเป็นต้องระบุชื่อเครื่องมือเป็นรายการละเอียด เพราะประกาศห้ามทุกชนิดแล้ว คดีนี้จำเลยใช้โงงพางทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำในฤดูปลามีไข่ฝ่าฝินประกาศท้ายฟ้อง โงงพางจึงเป็นเครื่องมือที่ต้องริบตาม มาตรา ๗๐ ศาลจะใช้ดุลพินิจไม่ริบไม่ได้ขอให้สั่งริบของกลางทั้งหมด

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาโดยที่ประชุมใหญ่แล้วเห็นว่า ประกาศกระทรวงเกษตร เรื่องกำหนดฤดูปลามีไข่และกำหนดชนิดและวิธีใช้เครื่องมือทำการประมงท้ายฟ้องนั้น ได้ประกาศโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒ (๕) ซึ่งบัญญัติว่า “กำหนดฤดูปลามีไข่และวางไข่เลี้ยงลูก กำหนดเครื่องมือที่ใช้ และกำหนดวิธีทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำใด ๆ ในฤดูดังกล่าว” ดังนั้น เมื่อได้กำหนดเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ไว้ในประกาศแล้ว เครื่องมือทำการประมงอย่างอื่นเป็นเครื่องมือที่ต้องห้ามตามประกาศฉบับนี้ แต่มิใช่เป็นเครื่องมือที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด ตามมาตรา ๓๒ (๒) และมาตรา ๗๐ เพราะเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้ตามประกาศท้ายฟ้อง เพียงแต่ห้ามในฤดูปลามีไข่ ระหว่างวันที่กำหนดไว้เท่านั้น เมื่อพ้นฤดูปลามีไข่แล้วก็มิได้ห้ามใช้ จึงไม่เป็นเครื่องมือที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด แม้ประกาศท้ายฟ้องจะใช้ถ้อยคำว่า “โดยเด็ดขาด” ไว้ด้วย ก็หาทำให้กลายเป็นเครื่องมือตามมาตรา ๓๒ (๒) ไม่ เพราะเครื่องมือตามมาตรา ๓๒ (๒) นี้ จะต้องกำหนดลักษณะของเครื่องมือห้ามใช้เป็นอย่าง ๆ ไว้ให้รู้ได้ ผู้ใดจะใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำมิได้เลย เครื่องมือเช่นนี้เมื่อใดนำมาใช้ทำการประมงจึงต้องริบตามมาตรา ๗๐ ส่วนเครื่องมือที่ใช้โดยฝ่าฝินบทบัญญัติอื่น ๆ นั้น อยู่ในบังคับแห่งมาตรา ๖๙ ซึ่งศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจริบหรือไม่ริบก็ได้ เว้นแต่กรณีกระทำผิดในที่รักษาพืชพันธุ์ เท่านั้น จึงต้องริบ เครื่องมือทำการประมงที่จำเลยใช้ ไม่ใช่เครื่องมือที่ห้ามใช้เด็ดขาด จึงอยู่ในดุลพินิจของศาล หาใช่เป็นเครื่องมือที่บังคับให้ริบตาม

มาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๗๐ ดังโจทก์ฎีกาไม่ เมื่ออยู่ในดุลพินิจของศาลที่
จะสั่งริบหรือไม่ โจทก์ฎีกาขอให้ริบไม่ได้ เพราะคดีนี้ต้องห้ามฎีกาให้ข้อเท็จจริง
จึงพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ยกฎีกาของโจทก์เสีย.

พจน์ ปุษปาคม
บริรักษ์จรรยาวัตร
สารกิจปรีชา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๕/๒๕๐๘

(นายพินิจ ศรีเจริญ โจทก์ นายแถม อกรณิตย์ จำเลย)

พ.ร.บ. การประมง

แพ่ง ละเมิด

จำเลยปลุกผักนึ่งไว้ในลำคลองสาธารณะตรงหน้าที่ดินและบ้านเรือนของจำเลยก่อนโจทก์ได้รับประทานบัตรให้เป็นผู้มีสิทธิทำการประมงในลำคลองนั้น โจทก์ขัดข้องในการทำการประมง เพราะแพผักนึ่งของจำเลยทางการจึงอนุญาตให้จำเลยเทียบแพผักนึ่งได้เฉพาะพื้นที่ตามเขตหน้าบ้านแต่แพผักนึ่งของจำเลยยาวเกินกว่าเขตหน้าบ้าน เช่นนี้ ส่วนที่เกินเลยออกไปทางการชี้แจงห้ามปรามแล้ว เมื่อจำเลยไม่ฟัง และโจทก์ได้รับความเสียหายเพราะการกระทำของจำเลย ย่อมเป็นละเมิด ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้โจทก์.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๖๕/๒๕๑๖

พ.ร.บ. การประมง

ประกาศกระทรวงเกษตร

พ.ร.บ.การประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒ (๒) (๔) ให้อำนาจรัฐมนตรีประกาศกำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาดและกำหนดวิธีใช้เครื่องมือทำการประมงต่าง ๆ ด้วย เมื่อรัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดเครื่องมือทำการประมง โดยห้ามมิให้ใช้เครื่องมืออวนลากชนิดมีถุงและเครื่องมืออวนรุนหรืออวนตุงทุกขนาดที่ใช้เรือยนต์ทุกชนิด ทำการประมงในเขตหรือรัศมีที่ระบุไว้ในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาดแล้ว เรือยนต์ของกลางที่ใช้ทำการประมงในเขตดังกล่าวที่ใช้กับอวนรุนชนิดมีถุงจึงเป็นเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้ตามมาตรา ๓๒ (๒) และ ๗๐ ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๗๐ กรณีหาอยู่ในบังคับของมาตรา ๖๙ แห่ง พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดย ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ซึ่งให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจไม่

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๒๔๖๕/๒๕๑๖

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๘ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๖

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดปัตตานี

โจทก์

ระหว่าง

นายทองคำ เพ็ชรมณี ที่ ๑, นายเล็ก บุญคง ที่ ๒ จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระราชบัญญัติการประมง
 จำเลยที่ ๑ ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๖ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช
 ๒๕๑๕

คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพฟังได้ว่า เมื่อระหว่างตั้งแต่เวลากลางคืนหลังเที่ยงของวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๑๕ ถึงเวลากลางคืนก่อนเที่ยงของวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๕ จำเลยที่ ๑ บังอาจใช้เรือยนต์ที่มีได้รับใบอนุญาตให้ใช้เรือตามกฎหมายออกไปทำการจับปลาในท้องทะเลหลวง ซึ่งเป็นน่านน้ำไทย และเป็นผู้ควบคุมเรือยนต์และเครื่องจักรเรือยนต์ดังกล่าว โดยมีได้รับประกาศนียบัตรแสดงความรู้อันถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย และรัฐมนตรี

ว่าการกระทรวงเกษตรได้ออกประกาศลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๗ โดยอาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ กำหนดห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดใช้เครื่องมืออวน ลากชนิดมีถูงและเครื่องมืออวนรุน “ละวะ” ซิบหรือรุนกึ่งรุนเคยหรืออวนถูงทุกชนิดและทุกขนาดที่ใช้ เรือยนต์ทุกชนิดทำการประมงในเขตระยะ ๑,๐๐๐ เมตร (๒๕ เส้น) นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่ง ทะเลขณะทำการประมงและในเขตรศมี ๒๐๐ เมตร (๕ เส้น) นับออกไปจากอาณาเขตที่ตั้งเครื่องมือ ประจำที่ทุกชนิดที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประมงในทะเล หรือในอ่าวในท้องที่จังหวัดชายทะเลทุก จังหวัดโดยเด็ดขาด ปรากฏตามสำเนาประกาศท้ายฟ้อง ซึ่งประกาศนี้ได้ทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและศาลากลางจังหวัดประจำท้องที่เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันตามกฎหมาย ตามวันเวลาดังกล่าวข้างต้น จำเลยทั้งสองได้ทราบประกาศนั้นแล้ว บังอาจร่วมกันใช้เครื่องมืออวนรุน ชนิดมีถูงที่ใช้กับเรือยนต์ลำดังกล่าวทำการประมงในทะเลชายฝั่งห่างจากฝั่งอำเภอยะหริ่งประ- มาน ๓๐๐ เมตร ซึ่งเป็นที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณสุขประโยชน์อันอยู่ในเขตหวงห้ามที่กำหนดไว้ ตามประกาศดังกล่าว เหตุเกิดในทะเลชายฝั่งตำบลโละกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๕ มีผู้แจ้งความนำจับเพื่อขอรับเงินบำเหน็จนำจับ และได้้นำเจ้าพนักงานจับ จำเลยทั้งสองได้พร้อมด้วยเรือยนต์ ๑ ลำ อวนรุน ๑ ถูงอันเป็นเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ในการกระทำผิดกับ กุ้ง ๑๐ กิโลกรัม และลูกปลา ๒๐ กิโลกรัมอันเป็นสิ่งที่ได้มาโดยการกระทำผิดเป็นของกลาง

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ ๑ มีความผิดตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่าน น้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๒๗๗, ๒๗๘, ๒๘๒ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๓ ปรับ ๓๐๐ บาท และตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่าน น้ำไทย (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๘๑ มาตรา ๕, ๙ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๕๐ ข้อ ๑ ข้อ ๒ ปรับ ๔๐๐ บาท และจำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔, ๖, ๓๒, ๖๐, ๖๕, ๖๙, ๗๐, ๗๑ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ ปรับจำเลยที่ ๑ เป็นเงิน ๔๐๐ บาท จำเลยที่ ๒ อายุ ๑๗ ปี ลดมาตราส่วนโทษกึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๕ แล้ว ปรับ ๒๐๐ บาท รวมปรับจำเลยที่ ๑ เป็นเงิน ๑,๑๐๐ บาท จำเลยทั้งสองรับสารภาพ ลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ กึ่ง หนึ่ง คงปรับจำเลยที่ ๑ เป็นเงิน ๕๕๐ บาท ปรับจำเลยที่ ๒ เป็นเงิน ๑๐๐ บาท ให้จำเลยที่ ๑ และ จำเลยที่ ๒ จ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับคนละ ๒๐๐ บาท และ ๑๐๐ บาทตามลำดับ ถ้าจำเลยไม่เสียค่าปรับ หรือเงินบำเหน็จให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ริบของกลาง

จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ว่า ไม่ควรริบเรือของกลาง

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า เรือของกลางเป็นเครื่องมือที่ใช้ทำการประมง ต้องริบตามพระราช บัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๐ พิพากษายืน

จำเลยที่ ๑ ฎีกาว่าเรือของกลางอยู่ในบังคับบทบัญญัติ มาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติ การประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจริบหรือไม่ริบเรือของกลางก็ได้ จึงไม่ควรริบ

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว เห็นว่าประกาศกระทรวงเกษตรเรื่องกำหนด เขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้กับเรือยนต์ทำการประมงท้ายฝั่งนั้น ได้ออกประกาศ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒ (๒) (๔) ซึ่งให้อำนาจรัฐมนตรีประกาศกำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด และกำหนดวิธีใช้เครื่องมือทำการประมงต่าง ๆ เมื่อรัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามมิให้ใช้เครื่องมืออวนลากชนิดมีถูงและเครื่องมืออวนรุน หรืออวนถูงทุกขนาดที่ใช้เรือยนต์ทุกชนิดทำการประมงในเขตหรือรัศมีที่ระบุไว้ในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาดตามประกาศนั้นแล้ว เรือยนต์ของกลางที่จำเลยใช้ทำการประมงในเขตดังกล่าว โดยใช้กับอวนรุนชนิดมีถูง จึงเป็นเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้ทำการประมงตามมาตรา ๓๒ (๒) และมาตรา ๗๐ เพราะเป็นเครื่องมือทำการประมงที่กำหนดห้ามใช้ไว้ให้รู้ ผู้ใดจะใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำภายในเขตหรือรัศมีที่ห้ามไว้มิได้เลย เรือยนต์ของกลางจึงต้องริบตามมาตรา ๗๐ กรณีหาอยู่ในบังคับแห่งบทบัญญัติ มาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจริบหรือไม่ริบเรือยนต์ของกลางก็ได้ ดังจำเลยฎีกาไม่ ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้ริบเรือยนต์ของกลางมานั้นชอบแล้ว ฎีกาจำเลยที่ ๑ ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน.

ยงยุทธ เลอลก

สวัสดิ์ ภู่งาม

ล้วน นิลกำแหง

หมายเหตุ ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๐ เครื่องมือทำการประมงที่ได้มีประกาศตามความในมาตรา ๓๒ ห้ามมิให้บุคคลใดใช้โดยเด็ดขาดนั้น ถ้านำมาใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำให้ศาลริบเครื่องมือนั้นเสีย คดีนี้มีปัญหาว่าเรือยนต์ของกลางเป็นเครื่องมือทำการประมงที่ศาลต้องริบโดยเด็ดขาดตามมาตรา ๗๐ นี้หรือไม่

เรือยนต์ของกลางเป็นเครื่องมือทำการประมงโดยไม่มีข้อสงสัยเพราะตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๓) กำหนดให้เครื่องมือทำการประมงหมายความว่าความหมายรวมถึงเรือที่ใช้ทำการประมงด้วย แต่กรณีนี้จะเข้ามาตรา ๗๐ หรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาประกาศกระทรวง

เกษตร เรื่องกำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้กับเรือยนต์ทำการประมง ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๗ เป็นสำคัญ ข้อ ๑ ของประกาศฉบับนี้มีใจความว่า “ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดใช้เครื่องมืออวนลากชนิดมีตุ้งและเครื่องมืออวนรุน “ละวะ” “ชิบ” หรือรุนกักรุนเคยหรืออวนตุ้งทุกชนิดทุกขนาดที่ใช้เรือยนต์ทุกชนิดทำการประมงในเขต ฯลฯ”

ที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าเรือยนต์ของกลางเป็นเครื่องมือทำการประมงที่ต้องห้ามโดยเด็ดขาด และต้องริบตามมาตรา ๗๐ นั้นมีเหตุผลสนับสนุนอยู่มาก กล่าวคืออวนและเรือต่างก็เป็นเครื่องมือทำการประมง การใช้อวนชนิดที่ระบุในประกาศดังกล่าว โดยไม่ใช้เรือยนต์จับสัตว์น้ำ เช่นใช้อวนชนิดที่ระบุกับเรือพายจับสัตว์น้ำ ไม่ต้องห้ามตามประกาศดังกล่าว การใช้เรือยนต์กับอวนชนิดอื่นที่ไม่ได้ระบุในประกาศดังกล่าวก็ไม่ต้องห้ามเช่นเดียวกัน จึงเห็นได้ว่าประกาศฉบับนี้ห้ามใช้อวนชนิดที่ระบุเท่ากับห้ามใช้เรือยนต์โดยห้ามใช้อวนที่ระบุพร้อมกับเรือยนต์ ถ้าใช้แยกกันไม่ห้าม ดังนั้นเมื่อจำเลยใช้เครื่องมืออวนที่ระบุในประกาศพร้อมกับเรือยนต์ ซึ่งต้องห้ามเท่าเทียมกัน จึงต้องริบโดยเด็ดขาดทั้งอวนและเรือยนต์

อย่างไรก็ตามมีข้อนำคิดว่าประกาศฉบับดังกล่าวมิได้มีเจตนารมณ์ที่จะกำหนดให้เรือยนต์เป็นเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้โดยเด็ดขาดเลย เพราะตามมาตรา ๓๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดมิให้ใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด จึงนำคิดว่าการประกาศตามมาตรา ๓๒ นี้ จะต้องกำหนดลักษณะของเครื่องมือห้ามใช้ไว้เป็นอย่าง ๆ อวนกับเรือยนต์มีลักษณะแตกต่างกันมากถ้าจะประกาศห้ามทั้งสองอย่างก็น่าจะต้องระบุแยกกัน ไม่ควรระบุรวมกัน ดังเช่นข้อ ๑ ของประกาศฉบับนี้ อนึ่ง ตามความในข้อ ๑ ของประกาศนี้ ก็อาจตีความได้ว่ามุ่งห้ามเฉพาะอวนประเภทที่ระบุไว้ในกรณีใช้กับเรือยนต์เท่านั้น ถ้าอวนประเภทที่ระบุไว้ได้ถูกนำไปใช้กับเรือยนต์ในการจับสัตว์น้ำ อวนดังกล่าวก็เป็นเครื่องมือทำการประมงที่ต้องห้ามโดยเด็ดขาด แต่ถ้าไม่ใช้กับเรือยนต์ก็ไม่ต้องห้าม นอกจากนี้ถ้าพิจารณาถึงชื่อของประกาศฉบับนี้แล้วจะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องกำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนโดยเฉพาะ หากใช้เป็นเรื่องกำหนดเขตห้ามใช้เรือยนต์แต่อย่างใดไม่

ปิ่นทิพย์ สุจริตกุล

(ฎีกา)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๖๕๗/๒๕๒๗

(อัยการเพชรบุรี โจทก์ นายเกษม โสสกุล กับพวก จำเลย)

วิธีพิจารณาความอาญา นำ ป.ว.พ. มาใช้ (ม. ๑๕)

วิธีพิจารณาความแพ่ง อุทธรณ์ ข้อที่ไม่ได้ว่ากันในศาลล่าง (ม. ๒๒๕)

ฎีกา ข้อที่ไม่ได้ว่ากันในศาลล่าง (ม. ๒๔๕)

พระราชบัญญัติ การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐

โจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดด้วยวาจา ศาลชั้นต้นบันทึกไว้ว่า จำเลยใช้เครื่องมืออวนรุนทำการประมงภายในเขตระยะ ๓,๐๐๐ เมตร นับจากขอบน้ำตามชายฝั่ง โดยไม่รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนประกาศกระทรวงเกษตร เรื่อง กำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้กับเรือยนต์ทำการประมง จำเลยให้การรับสารภาพ ข้อเท็จจริงที่ว่าประกาศดังกล่าวออกโดยอาศัยอำนาจตาม ม. ๒๓ (๒) และ (๔) แห่ง พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ก็ดี มีข้อความว่าห้ามกระทำการใด ๆ ที่ใช้เครื่องมือโดยเรือยนต์ทุกชนิดทำการประมงภายในระยะ ๓,๐๐๐ เมตร นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่งขณะทำการประมงก็ดี ห้ามมีฝ่ายใดยกขึ้นว่าในศาลชั้นต้นไม่จึงไม่ปรากฏในสำนวน จำเลยเพียงยกข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นอ้างอิงในชั้นอุทธรณ์แล้วกล่าวอ้างว่าไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยประการต่าง ๆ จึงต้องห้ามตาม ป.ว.อ. ม. ๑๕ ประกอบด้วย ป.ว.พ. ม. ๒๒๕ แม้ศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยให้แล้วพิพากษายืน ก็ไม่ถือว่าเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว ในศาลอุทธรณ์ จำเลยฎีกาต่อมา ต้องห้ามตาม ป.ว.อ. ม. ๑๕ ประกอบกับ ป.ว.พ. ม. ๒๔๕ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิด พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ม. ๓๒, ๖๕, ๗๐ จำคุกคนละ ๒ เดือน และปรับคนละ ๔๐๐ บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุกคนละ ๑ เดือน และปรับคนละ ๔๐๐ บาท โทษจำคุกรอไว้คนละ ๑ ปี ของกลางริบ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน จำเลยที่ ๑ ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า “จำเลยฎีกาว่า ประกาศกระทรวงเกษตร เรื่อง กำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้กับเรือยนต์ทำการประมง ฉบับลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๑๕ นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรออกประกาศโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ (๒)

และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ แต่มาตรา ๓๒ (๒) กำหนดไว้เกี่ยวกับเรื่องห้ามมิให้ใช้เครื่องมือ ส่วนมาตรา ๓๒ (๔) กำหนดวิธีใช้เครื่องมือทำการประมง ประกาศกระทรวงเกษตรฉบับดังกล่าวที่ออกมาห้ามกระทำการใด ๆ ที่ใช้เครื่องมือโดยเรือยนต์ทุกชนิดทำการประมงภายในระยะ ๓,๐๐๐ เมตร นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่งขณะทำการประมง เป็นเรื่องกำหนดระยะทางห้ามทำการประมง จึงเป็นคนละเรื่องกัน เป็นกรณีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งตามคำฟ้องของโจทก์ก็มิได้บรรยายว่า “ขณะทำการประมง” ตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงเกษตรฉบับนั้น จึงไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ชอบที่ศาลจะพิพากษายกฟ้องโจทก์เสีย พิเคราะห์แล้ว ประกาศกระทรวงเกษตรตามฟ้องมีจริงหรือไม่และมีข้อความอย่างไรเป็นข้อเท็จจริง คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดด้วยวาจาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ ประกอบด้วยพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓ ศาลชั้นต้นบันทึกไว้ว่า จำเลยบังอาจใช้เครื่องมืออวนรุนทำการประมงภายในเขตระยะ ๓,๐๐๐ เมตร นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่ง โดยไม่รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนประกาศกระทรวงเกษตร เรื่อง กำหนดเขตห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้กับเรือยนต์ทำการประมง ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๑๕ จำเลยให้การรับสารภาพตลอดข้อหาไม่ต่อสู้คดี ดังนี้ ข้อเท็จจริงที่ว่าประกาศกระทรวงเกษตรดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ (๒) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ก็ดี มีข้อความว่า ห้ามกระทำการใด ๆ ที่ใช้เครื่องมือโดยเรือยนต์ทุกชนิดทำการประมงภายในระยะ ๓,๐๐๐ เมตร นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่งขณะทำการประมงก็ดี ห้ามมีฝ่ายใดยกขึ้นว่าในศาลชั้นต้นไม่ จึงไม่ปรากฏในสำนวน จำเลยที่ ๑ เพียงยกข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นอ้างอิงในชั้นอุทธรณ์ แล้วกล่าวอ้างว่าไม่ชอบด้วยประการต่าง ๆ จึงต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ แม้ศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยให้แล้วพิพากษายืน ก็ไม่ถือว่าเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลอุทธรณ์ จำเลยที่ ๑ ยกขึ้นฎีกา มาอีก ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย”

พิพากษายกฎีกาของจำเลยที่ ๑

(สมบูรณ บัญณินนท - สุพจน์ นาละพินธุ - เพียร สุมิระ)

มาตรา ๗๑ ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ต้องจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ต้องไม่เกินสองพันบาท และต้องชดใช้เงินซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการไปตามมาตรา ๕๙ ในกรณีที่ศาลลงโทษผู้กระทำความผิดให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินดังกล่าวแล้ว ถ้าไม่ชำระให้จัดการตามมาตรา ๑๘ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา โดยถือเสมือนว่าเป็นค่าปรับ

คำพิพากษาที่ ๓๒๖ พ.ศ. ๒๔๘๑

พระราชบัญญัติ อากรค่าน้ำ

สิทธิจับสัตว์น้ำ

อาญา

บริบทวิธีพิจารณาอาญา

สินบนนำจับ

ฎีกา

คัดค้านอำนาจศาล สนธิสัญญา

คนต่างด้าวนำเรือและอวนเข้ามาจับสัตว์น้ำในบริเวณเกาะซึ่งเป็นอาณาเขตตีสยาม อยู่ห่างฝั่ง ๒๐ ไมล์ ถึงแม้ไม่มีคนอยู่ และกรรมการอำเภอไม่เคยไปที่เกาะนั้นก็ดี ต้องมีความผิดตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ และพระราชบัญญัติ อากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนัก

การคัดค้านว่าผู้พิพากษานั่งพิจารณาไม่ครบคณะนั้น ต้องคัดค้านเสียแต่ศาลชั้นต้น

จำเลยเป็นคนบังคับญี่ปุ่น นำเรือจากสิงคโปร์เข้ามาจับปลาที่บริเวณเกาะรอกห่าง จากเกาะประมาณ ๓๐๐ - ๔๐๐ เมตร เกาะรอกอยู่ห่างฝั่งประมาณ ๒๐ ไมล์ เป็นเกาะไม่มีคน อยู่ กรรมการอำเภอไม่เคยไปที่เกาะนี้จำเลยและ ต. ผู้ร้องอ้างว่าเรือที่ใช้จับปลา จำเลยเช่าจากผู้ร้อง ๑ ไม่ได้เห็นเป็นใจด้วย ในการเข้ามาจับปลารายนี้

ศาลชั้นต้นฟังว่าจำเลยเข้ามาจับปลาในน่านน้ำสยาม ให้ลงโทษจำเลยตามพระราช- บัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕ - ๑๐ ให้ปรับ ม. ผู้ควบคุมเรือ ๕๐๐ บาท จำเลยอื่น คนละ ๕๐ บาท ของกลางตามบัญชีท้ายฟ้องให้รับทั้งสิ้น

ศาลอุทธรณ์ตัดสินแก้ให้ปรับ ม. ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ จำเลยอื่นปรับตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ และให้เสียค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับอีกคนละ ๕ บาท ชงญี่ปุ่นคืนแก่ผู้ร้องไป นอกนี้คงยืนตามศาล ชั้นต้น

ศาลฎีกาตัดสินแก้ศาลอุทธรณ์จะเพาะค่าบำเหน็จนำจับ ให้ยกเสีย

คำพิพากษาที่ ๓๒๖ พ.ศ. ๒๔๘๑

ศาลฎีกา

วันที่ ๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑

ผู้พิพากษาศาลฎีกาได้ตรวจฎีกาจำเลย และผู้ร้องคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

อัยการจังหวัดตรัง

โจทก์

คดีระหว่าง

นายมิยาซึโรโกซากะ นายวิงะรามาชะเอ นายอานาริกาชิน นายวีฮาระเซย์ นายอานาริกาวาคา นายยามากาวาโซวะยู นายนาคาโซนิคามิกิจิ นายตามาชิโร โดคาเบะ นายอุย ะระกาเมสุเกะ นายเวะระราเสหะวะ นายนามาชิโรชิซัง นายวิอุन्छิซันชู นายโอชิโรกะบิกิจิ นายโอชิโรอิงเอ นายเวะระราตะเกะ นายเวะระรายิตะ นายนีชิหิระมาโซ นายอาระชิโรคามิกิจิ นายตามาชิโรเฮนเซ นายกานา ชิโร นายเอชิเกเตงเย นายชิมะบุโกโลโซอิจิ นายอุย ะระกามิยะ นายตะเกะหิเตียอะกิ นายกานีชิโรเทหิ นายโตเกชิโกยิโน นายอุยหะรามุเส นายอิโตคาซูกามิโสะ นายโปซังกิชิ นายกานาชิโรเรดามะโย นายคานาชิโร คามิมาชิ นายวีฮาระโซโตคา นายโอชิโรชิตาโร นายคาซังชิน นายตามาชิโรชิโก นายคาซังโร นาย วีฮาระคาเมจิ นายโอชิโรโยโร นายอุยมามันนี นายอุยหะระกะนา นายอุยฮาระากุณิมัต นายอุยสาโตโรโซ นายโตงุจิ นายสุมานามงโก นายมายิคินาซากิจิ นายโอชิโรโอชิ นายอุยฮาระาคามิตะโร นายโอชิโรกามา ตาโร นายกานาชิโรกามิยู บังคับญี่ปุ่น จำเลย นายตุกุเซโอชิโร บังคับญี่ปุ่น ผู้ร้อง

เรื่อง ผิดพระราชบัญญัติจับสัตว์น้ำในเขตต์น่านน้ำสยาม

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๐ เวลากลางวัน จำเลยเหล่านี้รวม ๔๕ คน เป็นชาติและบังคับญี่ปุ่น ซึ่งเป็นคนต่างด้าว ได้บังอาจสมคบกันใช้เรือยนต์ ๑ ลำ เรือสำปั้น ๔ ลำ พร้อมด้วยเครื่องมือสำหรับจับสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นเรือที่มีสัญชาติต่างประเทศ และมีคนประจำเรือเป็นคนชาติญี่ปุ่นซึ่งเป็นคนต่างด้าวทั้งหมดมาจากสิงคโปร์ ซึ่งเป็นเมืองต่างประเทศเข้ามาทำการจับสัตว์น้ำที่ข้างเกาะรอก ซึ่งอยู่ในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม โดยไม่มีใบสำคัญแสดงการจดทะเบียน และไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน และโดยมีนายมิยาซึโรโกซากะ จำเลยที่ ๑ เป็นนายเรือ เหตุเกิดที่ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ในวันเวลาที่จำเลยกระทำผิดนั้นเอง นายเรือโทศิริผู้บังคับการเรือสารสินธุ์ กับพวกซึ่งเป็นเจ้าพนักงานกระทำการจับกุมตัวจำเลยได้พร้อมทั้งของกลาง ตามบัญชีท้ายฟ้อง ซึ่งจำเลยมิไว้ใช้ในการกระทำผิด และปลาซึ่งได้มาจากการกระทำผิด นำส่งเจ้าพนักงานกรมการอำเภอกันตังทำการสอบสวน จำเลยทุกคนให้การรับสารภาพ ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕ และ ๑๐ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติม ปี พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ พระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียน และออกใบอนุญาตสำหรับจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๓๒ อนุมาตรา (ข) และพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ปี ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ - ๑๙ และกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๖๓ กับให้ริบของกลางตามบัญชีท้ายฟ้องทั้งหมดด้วย และเมื่อศาลจังหวัดตรังได้รับฟ้องแล้วได้สอบถามคำให้การจำเลยทุกคน จำเลยให้การรับตามฟ้องว่า นายมิยาซึโรโกซากะ ได้คุมเรือยนต์ชื่อ โตกิมารุ เบอร์ ๑ และจำเลยอื่น ๆ ได้เข้ามา

ทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์น่านน้ำสยามจริง แต่ว่าคนเรือยนต์ ๗ คน คือ นายมियाชิโร โกซาเก นายเรือ นายอานารีกาซึน นายโอชิโร กะบิกิจิ นายกานาชิโรกามิยู นายอุยฮาราคามิตะโร นายโอชิโร กามาตาโร นายอุยหะวากะนา ไม่ได้ลงมือในการจับปลาด้วย กับให้การต่อไปว่าพวก จำเลยได้ทำการจับปลาทางเขตต์พม่า กลับมาตามทางที่เกิดเหตุ น้ำมันจะหมดจึงปล่อยเรือสำปั้น ๔ ลำไว้ และเรือยนต์ ได้กลับไปเอาน้ำมันที่สิงคโปร์ ได้นำมันแล้วกลับมาถึงที่เกิดเหตุ พวกคนเรือได้ จับปลาในน่านน้ำสยามจริง ที่จับเพราะไม่มีอาหารกิน เมื่อคนเรือให้การแล้ว โจทก์ขอสืบพะยาน ประกอบว่า นายเรือและคนเรือได้รู้เห็นในการกระทำผิดนั้น และเมื่อเจ้าพนักงานเข้ามาจะจับกุมเรือยนต์ ได้พาเรืออื่นหนีไปด้วยกันถึงวันพิจารณาจำเลยแต่งทนาย ๆ ขอร้องเลื่อนคดีไป โดยแถลงว่าทนายยังไม่พบปะกับจำเลยทั้งหมด ไม่มีโอกาสเตรียมตัวต่อสู้คดี เพื่อความยุติธรรมแก่จำเลย ศาลเลื่อนคดี ไป ๘ วัน ถึงวันพิจารณาจำเลยยื่นคำร้องขอแก้คำให้การเดิมว่า จำเลยได้จับสัตว์น้ำนอกเขตต์น่านน้ำ สยาม จำเลยไม่ควรมีความผิด นายมियाชิโรโกซาเก และลูกเรือ รวม ๗ คนขอให้การปฏิเสธว่าไม่ได้ ทำการจับสัตว์น้ำด้วย และนายยามากาวาโชวะยู ให้การเพิ่มเติมว่า เขาได้เช่าเรือยนต์และเรือสำปั้น ของกลางนี้มาจากผู้มีชื่อไปทำการจับสัตว์น้ำ ทรัพย์สินตามบัญชีท้ายฟ้องหมายเลข ๑ ถึง ๔ และ เลข ๗ ถึง ๑๖ เป็นของเจ้าของเรือ ในระหว่างพิจารณา เมื่อศาลสืบพะยานโจทก์เสร็จแล้ว นายตุกุเซ โอชิโรได้ยื่นคำร้องต่อศาลว่าผู้ร้องเป็นเจ้าของเรือ โตกิอิมารู เบอร์ ๑ กับเรือสำปั้น ๔ ลำ นายยามากาวาโชวะยู ได้เช่าเรือยนต์และเรือสำปั้นของกลางไปทำการจับสัตว์น้ำตามใบอนุญาต ผู้ร้องไม่ได้สมคบหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายยามากาวาโชวะยู กับพวกเข้าทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์ตามที่โจทก์ กล่าวหาเลย ทรัพย์สินตามบัญชีท้ายฟ้องหมายเลข ๑ ถึง ๑๖ นอกจากหมายเลข ๕ ถึง ๖ เป็นของผู้ร้อง

ศาลจังหวัดตรังพิจารณา โจทก์นำนายเรือโทศิริ กระจ่างเนตร์ผู้บังคับการเรือสารสินธุ์ และนายเรือโทมัลลย์ เอี่ยมรัตน์ ผู้ช่วยผู้บังคับการเรือเบิกความประกอบกันว่า จำเลยจับปลาที่ บริเวณเกาะรอก ห่างเกาะประมาณ ๓๐๐ - ๔๐๐ เมตร ซึ่งเป็นน่านน้ำอยู่ในเขตต์ประเทศสยาม พะยาน ได้เห็นตั้งแต่อยู่ห่างกันประมาณ ๓ ไมล์ โดยใช้กล้องส่องดู ในเวลานั้นเห็นแต่เรือรวมกันอยู่ เป็นกลุ่ม พอเข้าไปใกล้ประมาณ ๑ ไมล์ ก็เห็นคนอยู่ในน้ำและคนบนเรือยนต์และเรือฟ่งกำลัง พลุกพล่านกัน แล้วก็เห็นคนในน้ำขึ้นเรือและเรือสำปั้น ๔ ลำก็ฟ่งเรือยนต์ลำใหญ่และพากันหนี ไปทางทิศใต้ พะยานได้เปิดแตรและชักธงสัญญาณให้หยุด แต่เรือจำเลยไม่หยุด ได้ยิงปืนไปนัด ๑ ก็ไม่หยุด ภายหลังเห็นเรือยนต์ปล่อยเรือฟ่ง ๔ ลำออก คงหนีไปแต่เรือยนต์ลำเดียว พะยานคง ไล่ตามไปอีก และยิงปืนไปอีก ๓ นัด จึงหยุดยอมให้จับโดยดี พะยานได้นำเรือเข้าเทียบและนายเรือโท มัลลย์ เอี่ยมรัตน์ กับทหารอีก ๕ คนได้ขึ้นจับยึดครุ่านำเรือเข้าทำกันตั้ง ส่วนนายเรือโทศิริได้นำเรือสาร สินธุ์ไปฟ่งเรือสำปั้นอีก ๔ ลำนำไป ที่เกิดเหตุได้ถ่ายรูปไว้ และให้ทหารเอาอวนที่จำเลยลงไว้ ขึ้น แต่เอาขึ้นไม่ได้ โดยตีนวนติดกับหิน จึงตัดเอามาเป็นของกลางแต่บางส่วน ชั้นอำเภอกำทำการสอบสวนจำเลยให้การรับสารภาพโดยดีว่า ได้ทำการจับสัตว์น้ำในบริเวณเกาะรอกและรับว่าเป็นลูกจ้าง

ของนายตุกซูเออิชิโร นายตุกซูเออิชิโรให้ไปทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์พม่า จำเลยและผู้ร้องนำ พยานมาสืบว่านายยามากาวาโชวะยู ได้เช่าเรือยนต์และเรือสำปั้น ๔ ลำ ของนายตุกซูเออิชิโรไปทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์พม่าตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๑๙๓๗ (พ.ศ. ๒๔๗๙) ตลอดมาจนถึงวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ จึงได้กลับจากเขตต์พม่า มาถึงเกาะโมฮิแถวที่เกิดเหตุน้ำมันจวนหมดลากเรือไปไม่ถึงสิงคโปร์จึงปล่อยเรือพวงไว้ใกล้เกาะแล้วเรือยนต์ไปเอาน้ำมันกลับมาถึงก็เห็นคนเรือสำปั้น ๔ ลำที่อยู่กำลังลงอนจับปลากันอยู่ ปลาที่จับได้ ๆ เอาบรรทุกทุกในเรือยนต์ ๆ มาถึงประมาณ ๒ ชั่วโมงก็เห็นเรือลำหนึ่งแล่นตรงมา ไม่เห็นเครื่องหมายอย่างใด ไม่เห็นธงและไม่ได้ยินตรัสัญญาณ เข้าใจว่าเป็นเรือสลัดจึงพากันหนี หนีไม่พ้นจึงยอมให้จับ ภายหลังจึงทราบว่าเป็นเรือของสยาม และนายตุกซูเออิชิโร นำสืบว่า ผู้ร้องไม่รู้เห็นในการจับปลา ไม่เกี่ยวข้องในการที่นายยามากาวาโชวะยูจับปลามาได้ การขายปลาทางสิงคโปร์ก็มีนายอุวิมะอุชิ นายโอชิโรกา เมสุเกะ เป็นผู้จัดการ จำหน่ายตลอดจนหาเครื่องใช้ในการจับปลาส่งไปให้และเสียค่าเช่าเรือ จำเลยนำสืบว่าที่จับปลาเป็นเขตต์น่านน้ำกลางไม่มีเจ้าของ แต่รับว่าที่จับปลาอยู่ใกล้กับเกาะโมฮิ ซึ่งไม่มีในอาณาเขตต์แผนที่ของประเทศสยาม ศาลจังหวัดตรังเห็นว่าในข้อที่จำเลยจับสัตว์น้ำอยู่ในเขตต์น่านน้ำสยามหรือไม่นั้น โจทก์ได้แสดงแผนที่ที่เกิดเหตุว่า ที่จับปลาอยู่ใกล้กับเกาะรอกหรือเกาะโมฮิก็เรียก ตามแผนที่ฝรั่งเศสและอังกฤษหมายเลขที่ ๕๕ และหมายอักษร ญ. ที่โจทก์จำเลยส่งต่อศาล เมื่อเปรียบเทียบที่หมายสถานที่ก็รับตรงกันว่า เกาะรอก ก็คือ เกาะโมฮินั่นเอง (บุโหลดามะลาญว่าเกาะ) และไม่มีทางสงสัยว่าเกาะรอกไม่อยู่ในเขตต์น่านน้ำสยามจำเลยไม่มีหลักฐานอะไรมาสนับสนุนข้อต่อสู้จำเลยว่า เกาะรอกหรือเกาะโมฮิอยู่นอกเขตต์น่านน้ำสยาม จำเลยพยายามแถลงว่าเกาะรอกไม่มีในแผนที่ของประเทศสยาม โดยส่งแผนที่ที่พิมพ์ที่กรมแผนที่ต่อศาลหมายอักษร ต.ท. เมื่อไม่ปรากฏในแผนที่เช่นนี้ก็ให้ถือว่าไม่มีเลยนั้น เป็นการเถียงฝืนข้อเท็จจริง เพราะเกาะรอกเป็นเกาะเล็กดังเช่นเกาะกระดาน ซึ่งเป็นเกาะใหญ่กว่า และอยู่ใกล้ ๆ กันยังไม่มีในแผนที่ของกรมแผนที่ ในแผนที่หมายอักษร ต. ก็ไม่รับรองว่าถูกต้องให้ใช้ไปพลางก่อนเท่านั้น เมื่อเกาะซึ่งเป็นวัตถุพยานมีปรากฏอยู่ชัดเจนจำเลยจะอ้างว่าไม่มียอมฟังไม่ได้ ที่จับปลาอยู่ใกล้ไกลเกาะอย่างไร โจทก์ได้ส่งรูปถ่ายต่อศาลตามรูปจะเห็นชัดถึงทุนลอยน้ำ และคนกำลังทำการก๊วบนอยู่ เห็นต้นไม้และหินที่เกาะชัดเจน เป็นการแสดงว่า ผู้ถ่ายได้ถ่ายใกล้เกาะ การถ่ายแต่ไกล แม้ถ่ายเข้าหาเกาะจะเห็นเกาะอยู่ใกล้ก็ตาม แต่จะเห็นภาพชัดเจนไม่ได้ ที่นายเรือโทศิริและนายเรือโทมาลัย เบิกความถึงฐานที่ที่จำเลยจับปลาต่างกันนั้น ก็คงเป็นด้วยพยานเข้าใจความหมาย ของเกาะรอกนอก และเกาะรอกในก็ได้ เพราะที่เกิดเหตุใกล้เกาะรอกนอก และเกาะรอกใน พยานตอบไม่หมายถึงเกาะไหน ทิศจึงต่างกัน จำเลยไม่มีหลักฐานอื่นใดมาแสดงเลยว่ ที่จับปลาอยู่ห่างเกาะประมาณ ๖ - ๗ ไมล์ การที่ชี้ตามแผนที่จึงฟังเอาเป็นแน่นอนไม่ได้ ชั้นแรกจำเลยก็รับตลอดมาตั้งแต่อาเภอสอบสวนจนถึงศาลสอบถามปากคำของจำเลย ๆ ก็รับว่าที่จับปลาอยู่ในเขตต์น่านน้ำสยาม จำเลยฟังแก้คำให้การใหม่เมื่อมีทนายต่อสู้คดี ซึ่งเห็นได้ชัดแจ้งว่าเป็นข้อต่อสู้เกิดขึ้นภายหลัง เขตต์จับสัตว์น้ำสยามจะมีเพียงใด ถ้าตรวจดูตามบทวิเคราะห์ศัพท์ในพระราช

บัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยามมาตรา ๓ เขตจับสัตว์น้ำสยาม หมายความว่า เขตต์น่านน้ำสยามหรือน่านน้ำอื่นใดซึ่งรัฐบาลสยามใช้อยู่หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการจับสัตว์น้ำ โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่า มีขอบเขตต์ ตามกฎหมายท้องถิ่นหรือธรรมเนียมประเพณี หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือตามสัญญาทางพระราชไมตรี หรือด้วยประการใด ๆ ที่เหล่านั้นนับว่าอยู่ในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม เกาะรอกที่เกิดเหตุอยู่ห่างฝั่งแผ่นดินใหญ่ ๓๒ ไมล์ ก็จริง แต่เกาะนี้เป็นของประเทศสยามซึ่งตามแผนที่ภาษาฝรั่งเศสโจทก์ส่งหมายเลข ๕๕ พิมพ์ปี ๓๙๒๐ ซึ่งได้รังวัดทำเมื่อปี ๑๘๙๐ ก็แสดงชัดมาช้านานว่าเกาะโมฮี หรือเกาะรอกอยู่ในเขตต์สยาม โดยมีเครื่องหมายจุดแดง ๆ ล้อมรอบเหมือนเกาะของสยามเกาะอื่น ๆ ตามทางการปกครอง ชุนพิศาลสิมารักษ์นายอำเภอกันดังก็ว่า เกาะรอกอยู่ในตำบลลึง เขตต์อำเภอกันดัง จังหวัดตรัง เกาะรอกหรือเกาะโมฮี จึงฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่า เป็นเกาะของสยาม โจทก์ยืนยันว่าที่จับปลาอยู่ห่างเกาะ ๓๐๐ - ๔๐๐ เมตรเท่านั้นไม่ถึงไมล์ จึงไม่มีทางเห็นว่ายอยู่นอกเขตต์ของประเทศสยาม จำเลยไม่มีทางพินิจ ส่วนในข้อที่ว่านายยามากาวาโซวะยู เจ้าเรือของกลางไปจริงหรือไม่ นั้น จำเลยพยายามนำสืบว่ามีสัญญาเช่ากันเป็นหลักฐาน ได้ส่งสัญญาหมายอักษร ข. ต่อศาลและสืบเจ้าของเรือผู้ร้องและนายยามากาวาโซวะยูจำเลย ผู้เช่าและคนอื่น ๆ แต่จำเลยจะนำสืบอย่างไรก็ตาม ก็ขัดกับถ้อยคำที่จำเลยได้ให้การไว้ชั้นอำเภอสอบสวน ชั้นอำเภोजำเลยให้การขัด โดยล่ามนายยามากาวาฮาราแพทย์ญี่ปุ่น ซึ่งเป็นล่ามของจำเลยเองแปล จำเลยว่านายตุกุเซโอชิโร เจ้าของเรือเป็นนายจ้างและให้พวกจำเลยไปจับปลา จำเลยไม่ได้ต่อสู้เลยว่ายว่าเช่า ชั้นศาลสอบถามคำให้การที่แรกจำเลยก็ไม่พูดถึงว่าได้เข้ามา ถ้ายิ่งตรวจดูเอกสารสัญญาเช่า และใบรับเงินค่าเช่าจะเห็นพิรุฐว่า เป็นหลักฐานเกิดขึ้นภายหลัง เพราะจำเลยและผู้ร้องให้การแตกต่าง ให้เหตุผลไม่น่าฟังเลย สัญญาปิดแสดฉบับเท่าใด นายยามากาวาโซวะยู ซึ่งอ้างว่าเป็นคนเช่าแสดฉบับเองก็ให้การไม่ถูก ใบรับเงินค่าเช่าก็ไม่มีเครื่องหมายนำเบอร์ว่าที่เท่าใด ติดต่อกันอย่างไร สีสลายน้ำหมึกก็ดูเขียนใหม่ ๆ จำนวนเงินเท่าใดต้องปิดอากรแสดฉบับเท่าใด พยาน ก็อธิบายไม่ถูก นายตุกุเซโอชิโร เจ้าของเรือให้การตอบคำถามหลายข้อหลายตอนในเบื้องต้นว่าเป็นคนขออนุญาตเรือเอง ขอใบเบิกเรียนตร์ออกจากท่าเอง ภายหลังเมื่อถูกซักเข้าเกรงจะเป็นผลร้ายแก่ตนเอง ก็กลายเป็นสมียนขอแทน ข้อต่อสู้ของจำเลยจึงฟังไม่ได้ว่า ได้มีสัญญาเช่ากัน ปัญหามีต่อไปว่า เรือและของกลางอื่น ๆ ควรจะริบหรือไม่ ซึ่งศาลจังหวัดเห็นว่า เรือและของกลางต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นของนายตุกุเซโอชิโร มีไว้เพื่อใช้ในการจับปลาตามที่ได้อินิจฉัยไว้แล้วในเบื้องต้น ในการขออนุญาตจดทะเบียนนายตุกุเซโอชิโร ก็เป็นผู้ไปขอ ปรากฏตามทะเบียนมีรูปถ่ายนายตุกุเซโอชิโรเป็นเจ้าของเรือ นายตุกุเซโอชิโร ทราบดีว่าเขตต์จับสัตว์น้ำของตนมีเพียงใด เพราะมีปรากฏตามใบอนุญาตนั้นแล้วตามเขตต์ในแหลมมะละยูเอง จำเลยก็ไม่มีสิทธิจับได้ทั่วไป เช่น สหรัฐมะละยู และไม่ใช้สหรัฐ ผู้ร้องก็ไม่มีอำนาจจับได้ แม้จะเป็นเมืองอยู่ในความปกครองของอังกฤษทั้งหมดก็ตาม ยิ่งในเขตต์พม่าด้วยแล้ว พม่ามีการปกครองส่วนหนึ่งไม่เกี่ยวแก่มะละยู ข้อที่จำเลยอ้างว่าจะไปจับสัตว์น้ำในเขตต์เมอญประเทศพม่าจึงฟังไม่ได้และนายตุกุเซโอชิโร เจ้าของเรือก็ว่าไม่มี

อำนาจจับได้ในเขตต์พม่าไปเบิกร่องของเรือยนต์ เจ้าของเรือก็น่าจะทราบดีว่าไปไหนจับปลาที่ไหน เมื่อในเขตต์พม่าจับปลาไม่ได้เจ้าของเรือก็รู้ และจำเลยไม่มีหลักฐานนอกจากไปเบิกร่องทางสิงคโปร์ว่าเรือไปพม่าหลักฐานทางเขตต์พม่าจำเลยไม่มีเลยว่ามีเรือไปถึง จำเลยจับปลาในน่านน้ำสยาม จำเลยคงมาเพียงเขตต์สยามเท่านั้น ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์น้ำสยาม มาตรา ๑๐ บัญญัติว่าเจ้าของเรือจะต้องรับผิดชอบในการทำผิด ถ้าเจ้าของเรือไม่อยู่นายเรือผู้ควบคุมเรือก็ต้องรับผิด นายเรื่อนำเรือมาจับในเขตต์น่านน้ำสยามเพื่อประโยชน์แก่เจ้าของเรือ ๆ จะปฏิเสธว่าไม่รู้เห็นด้วยไม่ได้ เรือของกลางเหล่านี้จดทะเบียนเรือจับปลาโดยตรง เมื่อจดทะเบียนแล้วก็ใช้ได้ทันที โดยไม่ต้องจดทะเบียนอวนเบ็ดเครื่องมืออื่น ๆ อีกด้วย จะว่าเรือยนต์ เรือสำปั้นไม่ใช่เครื่องมือในการจับปลาด้วยไม่ได้ ต้องถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการจับสัตว์น้ำทีเดียว เพราะธรรมดาที่เห็นได้ว่าการลงอวนจับปลาในทะเลน้ำลึกเช่นนี้ เรือยนต์เป็นเครื่องอุปกรณ์สำคัญในการเดินทางไปมา ตลอดจนบรรทุกเก็บปลา ในเรือยนต์ลำใหญ่ของกลางมีระวางบรรทุกปลาถึง ๖ ระวางคนเรือจะแกว้ไม่ได้ลงมือในการจับปลาด้วยจึงฟังไม่ขึ้น เรือเป็นของใช้ในการกระทำผิดโดยตรงเช่นนี้เป็นของที่ควรริบตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำเพิ่มเติม ปี ๒๔๗๘ มาตรา ๔ ซึ่งให้อำนาจแก่ศาลยุติธรรมใช้ดุลยพินิจว่า เป็นของควรริบหรือไม่ก็ได้ศาลหาจำต้องวินิจฉัยตามเงื่อนไขกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๗ ไม่ เพราะตามมาตรา ๔ ที่แก้ไขใหม่ได้ยกเลิกข้อความในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในมาตรา ๘ เสียแล้ว ปัญหาต่อไปมีว่าความผิดของจำเลยจะต้องด้วยพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ปี ๑๒๐ ตามที่โจทก์ขอด้วยหรือไม่ ศาลจังหวัดเห็นว่าตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม ๒๔๗๗ ความประสงค์อันยิ่งใหญ่ก็เพื่อป้องกันไม่ให้เรือสัญชาติต่างประเทศเข้ามาจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามตามชายฝั่งทะเลประเทศสงวนสิทธิไว้เพื่อประโยชน์ของประชาชนสัญชาติสยามเท่านั้น (ดูพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนและออกใบอนุญาต สำหรับเรือจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ และรายงานการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๔๗๗) เพราะฉะนั้นการกระทำของจำเลยจึงไม่ควรมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ปี ๑๒๐ อีกด้วย พวกจำเลยละเมิดสิทธิเข้ามาจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม จำเลยจึงต้องมีผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม ตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือจับสัตว์น้ำสยาม ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติคู่กับสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น หากจำต้องเสียค่าใบอนุญาตสำหรับอวนและเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำด้วยไม่ เห็นได้ว่าแตกต่างกับพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ซึ่งเป็นกฎหมายประสงค์เฉพาะเก็บภาษีเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำส่วนหนึ่งต่างหาก คือกฎหมายไม่ประสงค์ให้เสียภาษีซ้อนในเรื่องค่าน้ำจับ โจทก์นำสืบไม่ได้ความชัดว่าเรือจำเลยเป็นเรือที่พะยานเห็นจับสัตว์น้ำในคราวเกิดเหตุ เพราะพะยานเคยเห็นแต่แล่นไป และบางคราวที่เห็นจับใกล้เกาะลึงก็ไม่ใช่คราวที่โจทก์ฟ้อง และไม่แน่ว่าเป็นเรือจำเลย เป็นการเลื่อนลอยให้ยกเสีย เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า ก่อนที่รัฐบาลส่งเรือตรวจการประมงประจำทางน่านน้ำทะเลนี้ มีเรือต่างประเทศเข้ามาจับสัตว์น้ำมาก และจับโดยเปิดเผยดังคำ

พะยานโจทก์ที่สืบมาแล้ว เรือสารสินธุ์มาประจำอยู่ทางนี้ตั้งแต่เดือนตุลาคม จนถึงเวลานี้ก็จับได้ ๔ รายแล้ว ที่เพิ่งฟ้องกันใหม่เมื่อวานนี้ก็อีกเรื่องหนึ่ง และเมื่อจำเลยถูกจับแก้ว่า เขาเรือเขามาบ้าง ยืมมาบ้างเช่นนี้ ทางเจ้าหน้าที่ก็หาหลักฐานยากกว่าการกระทำของคนเรือเป็นประโยชน์ของเจ้าของเรือ เพราะเรือเหล่านี้จอดทะเบียนในเมืองต่างประเทศ ที่ทางการต้องแก้กฎหมายใหม่ให้อำนาจศาลใช้ดุลยพินิจจับเรือและเครื่องใช้ในการกระทำผิด ก็คงเนื่องด้วยเหตุนี้ จึงพิพากษาว่าความผิดของจำเลยต้องด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕-๑๐ ให้ปรับนายมิยาซึโรโกซากะ ผู้ควบคุมเรือเป็นเงิน ๕๐๐ บาท จำเลยอื่น ๆ คนละ ๕๐ บาท เว้นแต่นายอิฮาราดามะจิ นายคุยฮารากุณิมัต มีอายุยังไม่ถึง ๑๖ ปีบริบูรณ์ ตามเหตุผลยังไม่ควรลงอาญาแก่จำเลย ศาลได้วักกล่าวแล้วให้ปล่อยตัวไปตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๕๘ ไม่มีเงินเสียค่าปรับให้จัดการตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๘-๑๙ ของกลางตามบัญชีท้ายฟ้องให้รีบเสียทั้งสิ้น

จำเลยและนายตุกุเซโอชิโร ผู้ร้อง และพนักงานอัยการอุทธรณ์ขึ้นมาทั้ง ๓ ฝ่าย โดยจำเลยคัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่า ความจริงจำเลยไม่ได้จับสัตว์น้ำในน่านน้ำสยาม คำให้การของพะยานโจทก์ในข้อนี้ชื่อไม่ได้ เพราะพะยานสำคัญของโจทก์ คือ นายเรือโทศิริ นายเรือโทมาลัย และขุนพิศาลฯ นายอำเภอบึงควมแตกต่างกันในข้อสำคัญ โดยคน ๑ ว่าจำเลยจับด้านทิศเหนือเกาะรอก อีกคน ๑ ว่าจำเลยจับปลาทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ และขุนพิศาลฯ ว่าพะยานได้รับบอกกล่าวว่า จำเลยลักจับปลาทางด้านตะวันออก และยิ่งกว่านั้น เกาะรอกไม่ใช่ของสยาม โจทก์ไม่นำสืบให้ได้ความว่ารัฐบาลสยามได้ถือสิทธิครอบครองมาแต่เมื่อใด และได้แสดงกิริยาครอบครองโดยประการใด โจทก์นำสืบได้ความแต่เพียงว่าเกาะรอกนี้ ทางราชการทหารเรือจัดไว้ในบัญชี การเที่ยวไปจุดเอาไว้เช่นนั้นตามกฎหมายยังไม่ถือว่าเป็นการครอบครอง และจำเลยคัดค้านในข้อกฎหมายอีกว่า จำเลย ๗ คน ซึ่งเป็นลูกเรือ มิได้เกี่ยวกับการจับหรือลงมือจับปลาไม่ควรมีความผิดที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยทั้ง ๗ นั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นายตุกุเซโอชิโร เจ้าของเรือโตกิมารู เบอร์ ๑ ผู้ร้องคัดค้านคำพิพากษาของศาลชั้นต้นว่า ผู้ร้องได้นำสืบได้ความแจ่มแจ้งมั่นคงว่า ทรัพย์สินของกลางเป็นของผู้ร้อง นอกจากของกลางหมายเลข ๕-๖ นายยามากาวา โชวะยู จำเลยได้เข้ามา ฝ่ายโจทก์ก็ไม่มีพะยานนำสืบหักล้าง ที่ศาลชั้นต้นถือเอาคำให้การของจำเลยชั้นอำเภอสอบสวน โดยจำเลยได้ให้การว่าจำเลยมิได้เข้าเรือจากผู้ร้อง จำเลยเป็นลูกจ้างผู้ร้องนั้นเป็นอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะผู้ร้องเป็นบุคคลภายนอกจะนำเอาคำให้การของจำเลยมาวินิจฉัยให้เป็นผลร้ายแก่ผู้ร้องหาชอบไม่ อีกประการหนึ่งคดีนี้เป็นคดีอาญาการรับและการคืนของกลาง ศาลชั้นต้นต้องพิพากษาหรือปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๗ เพราะกฎหมายอาญาได้จัดเป็นประมวลขึ้นแล้ว มาตรานี้เป็นหลักทั่ว ๆ ไป ซึ่งอยู่ในภาค ๑ อันว่าด้วยข้อบังคับต่าง ๆ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ มิได้บัญญัติให้ยกเว้นหรือห้ามไม่ให้ใช้หลักทั่วไปในกฎหมายลักษณะอาญามาใช้บังคับ มาตรา ๔ ที่แก้ไขใหม่ ได้ยกเลิกข้อความใน

พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๘ ก็คงเนื่องด้วย ผู้ร่างคิดว่ารุ่มร่าม ถ้อยคำว่า “ศาลจะมีคำสั่งให้ริบเป็นของแผ่นดินตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗ แห่งกฎหมาย ลักษณะอาญา” เมื่อระลึกถึงหลักการใช้กฎหมายแล้ว ความตอนนี้จะคงไว้หรือตัดทิ้งเสียก็คงมีผลเท่ากัน คือว่า ถึงอย่างไรต้องหันไปใช้มาตรา ๒๗ อันเป็นหลักทั่วไป เมื่อมีไว้ก็เท่ากับบัญญัติกฎหมายซ้ำ เป็นการรุ่มร่ามนั่นเอง และตามมาตรา ๔ ที่แก้ไขใหม่มุ่งหมายจะไม่ให้ใช้มาตรา ๒๗ แห่งกฎหมาย ลักษณะอาญาแล้ว ผู้ร่างคงจะใช้ถ้อยคำเด็ดขาดว่า ให้ศาลสั่งริบเสีย คงไม่มีคำว่า “ก็ได้” พ่วงท้ายไว้เป็นแน่ ยิ่งกว่านั้นในท้องสำนวนไม่ปรากฏว่าผู้ร้องได้สมคบกับจำเลยกระทำความผิดหรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดในคดีนี้ ที่ศาลสั่งให้ริบของกลางจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และสิ่งของที่ศาลสั่งให้ริบนั้น บางสิ่งมิใช่เครื่องมือจับสัตว์น้ำ เช่น ธงญี่ปุ่นเป็นต้น ศาลหาว่ามีอำนาจสั่งให้ริบไม่ ส่วนพนักงาน อัยการคัดค้านว่า ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า ความผิดของจำเลยต้องด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิ จับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ แต่อย่างเดียว ไม่ต้องด้วยพระราชบัญญัติอากรค่า น้ำ ร.ศ. ๑๒๐ และไม่บังคับให้จำเลยใช้ค่าน้ำจับด้วยนั้น ยังไม่ชอบด้วยข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริง

ศาลอุทธรณ์พิจารณาเห็นว่า ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยคือ (๑) ที่ซึ่งจำเลยกำลังจับสัตว์น้ำอยู่นั้นอยู่ในอาณาเขตต์น่านน้ำสยามหรือไม่ (๒) นายมิยาชิโรโกซาคะ นายอองารีกาชิน นายโอชิโร กะบิกิจิ นายกานาชิโรคามิยู นายอุยฮาราคามิตะโร นายโอชิโรกามาตาโร นายอุยหะวะกะนา ซึ่งเป็นนายเรือและลูกเรือ จะได้ร่วมมือกันจับปลาและมีความผิดตั้งใจทักกล่าวหาหรือไม่ (๓) ของ กลางที่ศาลชั้นต้นได้พิพากษาให้ริบ เป็นสิ่งที่ริบได้ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมว่าสิทธิจับสัตว์น้ำ ในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ หรือไม่ (๔) จำเลยควรมีผิดตามพระราชบัญญัติ อากรค่าน้ำ ปี ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘-๑๙ หรือไม่ และ (๕) จำเลยควรรับผิดชอบในการใช้ค่าน้ำบน น่าน้ำจับหรือไม่ สำหรับประเด็นข้อ (๑) ศาลอุทธรณ์ได้ตรวจคำพยานทั้ง ๒ ฝ่าย และได้ตรวจแผนที่ หมายเลข ๕๔-๕๕ ซึ่งโจทก์อ้างมาเป็นหลักฐาน และแผนที่หมายเลข อักษร ญ. ซึ่งจำเลยอ้างมาเป็น หลักฐานศาลอุทธรณ์เห็นว่า ฟังไว้ในเบื้องต้นว่า เกาะรายนี้ชาวไทยเรียกว่าเกาะรอก และซึ่งชาว อังกฤษ ชาวมะลายูเรียกว่า ปูโลโมฮี เป็นเกาะเดียวกัน ที่ขุนพิศาลฯ พยานโจทก์ว่าไม่มีเกาะโมฮีอยู่ใน เขตต์อำเภอกันตัง หมายความว่าไม่มีเกาะชื่อโมฮีอยู่ในเขตต์อำเภอกันตัง เพราะราชฎาร ในอำเภอกันตังเรียกว่าเกาะรอกเสมอ แผนที่หมายเลข อักษร ท. และหมายเลข อักษร ด. ซึ่งจำเลยอ้างเพื่อ แสดงว่าในเขตต์น่านน้ำสยามไม่มีเกาะรอก หรือเกาะโมฮีปรากฏเลย ศาลอุทธรณ์เห็นว่าไม่น่า เลื่อมใส เพราะแผนที่ทั้ง ๒ นี้ย่อส่วนขนาดเล็ก และเกาะรอกหรือเกาะโมฮี เป็นเกาะเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งอาจจะลืมนไปได้โดยง่าย อนึ่งแผนที่ทั้ง ๒ นี้เป็นแผนที่สำหรับใช้ทางบก เกาะเล็ก ๆ น้อย ๆ ดัง เกาะรอกหรือเกาะโมฮีไม่สำคัญเลย ส่วนแผนที่หมายเลข ๕๔-๕๕ และหมายเลข อักษร ญ. เป็นแผนที่ใช้ ในการเดินทะเล ในแผนที่ชนิดนี้ยังเป็นเกาะเล็ก ๆ ที่สุดยังเป็นสิ่งสำคัญมาก และในแผนที่ทั้ง ๓ นี้ เกาะรอกหรือเกาะโมฮีมีปรากฏอยู่ชัดเจน ในข้อที่ว่าเกาะรอกอยู่ในเขตต์น่านน้ำสยามหรือไม่ โจทก์มีนายเรือโทศิริ และขุนพิศาลฯ นายอำเภอกันตังเบิกความยืนยันว่า เกาะรอกมีชื่ออยู่ในบัญชี

อาณาเขตต์ของสยาม และอยู่ในเขตต์อำเภอกันตัง ศาลอุทธรณ์เห็นว่าไม่มีเหตุอย่างใดที่ต้องบังคับให้ โจทก์นำสืบว่า ราชอาณาจักรสยามได้ครอบครองแต่เมื่อใด และโดยวิธีอย่างไร ตามแผนที่หมายเลข ที่ ๕๕ ซึ่งโจทก์อ้างมาประกอบนั้นแสดงชัดแล้วว่า เกาะรอกนั้นเป็นเกาะอยู่ในอาณาเขตต์ประเทศ สยาม ถ้าฟังได้ว่า เกาะรอกอยู่ในอาณาเขตต์ประเทศสยาม หากจะถือตามหลักทั่ว ๆ ไป ทะเลห่างจาก เกาะรอก ๓ ไมล์ก็เป็นน่านน้ำสยามเหมือนกัน เกาะรอกอยู่กลางทะเลและห่างฝั่งทะเลประมาณ ๒๐ ไมล์ก็ตาม ถึงแม้ว่าขุนพิศาลฯ ไม่เคยไปที่เกาะรอก และไม่รู้ว่ารูปร่างของเกาะรอกเป็นอย่างไร ศาลอุทธรณ์เห็นว่าในข้อนี้ไม่ทำให้คำให้การของขุนพิศาลฯ พะยานเสียไป เพราะตามธรรมเนียม ทราบได้ว่า เกาะใดเกาะหนึ่งอยู่ในอาณาเขตต์ประเทศของตน ถึงแม้จะไม่เคยไป เมื่อเป็นเช่นนี้ ศาลอุทธรณ์จึงฟังว่า เกาะรอกอยู่ในเขตต์น่านน้ำสยามจริง จำเลยไม่มีหลักฐานอย่างใดที่จะหักล้างคำ พะยานโจทก์ในข้อนี้ได้ ปัญหายังมีว่า เมื่อจำเลยกำลังจับปลาอยู่นั้นอยู่ตรงไหน ในข้อนี้โจทก์มี นายเรือโทศิริ นายเรือโทมาลัย และรูปถ่ายซึ่งโจทก์อ้างเป็นหลักฐาน เมื่อพิเคราะห์ดูคำพะยานและ หลักฐานของโจทก์โดยละเอียดแล้วคงฟังได้ว่า เมื่อประจักษ์พะยานโจทก์ได้พบเรือยนต์ โตกิฮิมารู และเรือสำปั้น ๔ ลำนั้น เรือของจำเลยจอดอยู่ในระหว่างเกาะรอกในและเกาะรอกนอก ห่างจากฝั่ง เกาะประมาณ ๕๐๐ เมตร ที่จำเลยคัดค้านว่าคำให้การพะยานโจทก์ในข้อนี้แตกต่างกันนั้นเห็นว่าไม่ เป็นความจริง เพราะไม่ตรงกับคำที่พะยานโจทก์เบิกความไว้ในท้องสำนวนนั้นเลย เมื่อได้พิเคราะห์ ดูแผนที่หมายเลข ๕๔ จะเห็นได้แน่ชัดว่ามีเกาะอยู่ ๒ เกาะ เกาะรอกด้านเหนือมีชื่อว่า เกาะรอกใน เกาะรอกด้านใต้มีชื่อว่าเกาะรอกนอก และมีช่องระหว่างเกาะกว้างประมาณ ๗๐๐ เมตร ดัง ปรากฏตามคำให้การของนายเรือโทศิริ และช่องนั้นเลยไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือตลอดไปถึง ทิศตะวันออกเฉียงใต้ นายเรือโทมาลัย เบิกความว่าที่ที่พะยานเห็นจำเลยลงอวนอยู่ด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้แห่งเกาะรอกใน ส่วนนายเรือโทศิริ ได้เบิกความแต่เพียงว่าที่ที่จำเลยกำลังจับสัตว์น้ำอยู่ด้าน เหนือแห่งเกาะรอก แต่ไม่ได้บอกว่าด้านเหนือเกาะรอกในหรือเกาะรอกนอก และพะยานปากนี้ได้เบิก ความต่อไปว่า เมื่อเรือยนต์และเรือสำปั้นได้พากันหนีไป แล่นลี้วซ้ายตรงไปทิศใต้ ซึ่งอยู่ในระหว่าง ช่องเกาะรอกนอกและเกาะรอกใน ซึ่งแสดงให้เห็นชัดว่าที่ที่จำเลยจับสัตว์น้ำนั้นอยู่ทิศตะวันตก- เฉียงใต้แห่งเกาะรอกใน และด้านทิศเหนือของเกาะรอกนอก ฉะนั้นคำให้การของนายเรือโทศิริและนาย เรือโทมาลัย จึงไม่ได้แตกต่างกันอย่างไร และถึงแม้ว่าขุนพิศาลฯ เบิกความว่าได้รับคำบอกเล่าจากผู้ จับกุมจำเลยว่า จำเลยกำลังจับสัตว์น้ำอยู่ด้านเหนือหรือด้านทิศตะวันออกแห่งเกาะรอกนั้น ศาลอุทธรณ์ เห็นว่าข้อนี้ไม่สำคัญเลย เพราะพะยานปากนี้ได้รับคำบอกเล่าเท่านั้น คำให้การของพะยานปากนี้จึงไม่ มีน้ำหนักที่จะแสดงว่าจำเลยจับสัตว์น้ำตรงไหน และพะยานปากนี้ได้เบิกความว่า ได้รับคำบอกเล่า ว่าจำเลยกำลังจับสัตว์น้ำอยู่ทิศเหนือหรือทิศตะวันออกนั้น พะยานลืมนเสียแล้ว ฉะนั้นศาลอุทธรณ์เห็น ว่า ตามที่ขุนพิศาลฯ พะยานโจทก์เบิกความเช่นนี้ไม่ทำให้พะยานโจทก์เสียไปเสียทีเดียว ศาล อุทธรณ์เห็นว่ารูปถ่ายซึ่งโจทก์อ้างเป็นหลักฐาน จะเห็นชัดถึงทุ่นลอยและคนกำลังทำการกู้วน อยู่ เห็นต้นไม้และหินที่เกาะชัดเจน เป็นการแสดงว่าผู้ถ่ายได้ถ่ายใกล้เกาะ การถ่ายแต่ไกล แม้ถ่าย

เข้าหาเกาะ ก็ไม่เห็นเกาะอยู่ไกลตา และจะเห็นภาพชัดเจนไม่ได้ เพราะฉะนั้นศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่า จำเลยเข้ามาจับสัตว์น้ำในเขตต์น่านน้ำสยามโดยไม่มีใบอนุญาตแสดง และไม่มีใบอนุญาตของ เจ้าพนักงานอุทธรณ์ของจำเลยในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น สำหรับประเด็นที่ (๒) ศาลอุทธรณ์เห็นว่าฉะเพาะ ตัวนายมียาชิโรโกยาเก ซึ่งเป็นนายเรือ โตกอิมาเบอร์ ๑ จำเลยนี้ไม่มีทางหลีกเลี่ยงพ้นความผิด เพราะมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ บัญญัติไว้ชัดแล้วว่าผู้เป็นเจ้าของแห่งเรือซึ่งมีลักษณะดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๕ หรือถ้าผู้เป็นเจ้าของ นั้นไม่อยู่ นายเรือต้องรับผิดชอบในการใช้เรือนั้นจับสัตว์น้ำ และถ้าเป็นความผิดครั้งแรกให้ปรับ ไม่เกิน ๕๐๐ บาท ส่วนฉะเพาะจำเลยทั้ง ๖ คนดังกล่าวมาแล้วในอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์เห็นว่าจำเลย เหล่านั้นได้กระทำความผิดอันเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในการจับสัตว์น้ำ เพราะจำเลยเหล่านั้นเป็นผู้ช่วยในการ เดินเรือและเป็นอินเียเนียร์ และพวกจำเลยอื่นไม่สามารถจะกระทำความผิดได้ในเมื่อพวกจำเลยทั้ง ๖ คนนี้ไม่กระทำความผิดส่วนใดส่วนหนึ่งในหน้าที่ของคณนั้น เพราะฉะนั้นศาลอุทธรณ์เห็นว่า จำเลย ทั้ง ๗ คนนี้มีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕ และ ๑๐ อุทธรณ์ของจำเลยในข้อนี้เป็นอันตกไป ส่วนในประเด็นข้อที่ (๓) ศาลอุทธรณ์ ได้ตรวจคำให้การของผู้ร้องและจำเลยโดยถี่ถ้วนแล้ว ศาลอุทธรณ์เห็นพ้องกับศาลชั้นต้นว่า ข้อต่อสู้ของจำเลยฟังไม่ได้ว่ามีสัญญาเช่ากันระหว่างนายตุกุเซโอชิโร กับนายยามากาวาโชวะยู โดยศาลชั้นต้น ได้อ้างเหตุผลไว้อย่างละเอียดละเอียดแล้ว และศาลอุทธรณ์ได้ตรวจตัวสัญญา คือ ในฉบับหมาย อักษร จ. และคำแปลของสัญญานั้น เมื่อพิเคราะห์ดูคำแปลจะเห็นได้ว่านายยามากาวาโชวะยู ได้ลงนามโดยใช้ตราประจำตัวแต่ผู้เดียว ไม่ปรากฏว่านายตุกุเซโอชิโรได้ลงไว้ในสัญญาหรือไม่ ถ้า ทั้ง ๒ คนนี้ได้ทำสัญญากันจริง ก็เป็นที่น่าเชื่อว่านายยามากาวาโชวะยู คงจะจัดการให้นาย ตุกุเซโอชิโรลงนามโดยตนเอง เพราะฉะนั้นสัญญานี้จึงเป็นที่น่าสงสัยอีกข้อหนึ่ง อนึ่งชั้นอำเภอ สอบสวนนายยามากาวาโชวะยู ไม่ได้ให้การว่าเขาเป็นผู้เช่าเรือยนต์นั้น เป็นแต่ให้การว่า เป็นลูกจ้าง ของนายตุกุเซโอชิโรเท่านั้น ไม่มีเหตุที่จะคิดว่า ในชั้นอำเภอสอบสวนนายยามากาวาโชวะยูจะ เข้าใจผิดหรือมีความกลัวอย่างใด เพราะความผิดของจำเลยในฐานะมาจับสัตว์น้ำหาใช่เป็นความผิด อย่างร้ายแรงที่จะทำให้จำเลยต้องรับอาญาหนักไม่และชั้นอำเภอสอบสวนได้มีสามชาวญี่ปุ่นเป็นผู้ แปลคำถามคำตอบและอ่านให้พยานฟังโดยถูกต้อง จริงอยู่เมื่อจำเลยคนใดได้ให้การชั้นอำเภอ สอบสวนอย่างหนึ่ง และต่อมาให้การชั้นศาลพิจารณาอีกอย่างหนึ่ง ตามกฎหมายศาลต้องถือเอาคำให้ การชั้นพิจารณาเป็นหลัก แต่การที่จำเลยนั้น ๆ ให้การกลับไปกลับมาย่อมเป็นเหตุให้ศาลพึงเล็ง เพื่อที่ศาลจะวินิจฉัยว่าจำเลยจะเบิกความจริงชั้นศาลพิจารณาหรือไม่ แต่อย่างไรก็ดีเมื่อพิเคราะห์ ถึงมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗ จะเห็นได้ชัดว่ามาตรา ๔ นั้นได้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิ จับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ และในตอน ๔ บัญญัติว่า ให้ศาลมีดุลยพินิจจะสั่งให้ รับเรือของผู้มีสัญชาติต่างประเทศหรือเครื่องมือจับสัตว์น้ำอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งได้ใช้กระทำความผิดต่อ

พระราชบัญญัตินั้น ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่า ในคดีนี้ไม่จำเป็นต้องให้โจทก์นำสืบว่า นายตุฎฐะโอชิโร เจ้าของเรือได้สมคบกับจำเลยอื่น ๆ หรือได้รู้เห็นเป็นใจกับจำเลยอื่นนั้น เพราะพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามเป็นกฎหมายพิเศษ ซึ่งตั้งขึ้นไว้ภายหลังกฎหมายลักษณะอาญา และมาตราที่บัญญัติไว้ให้ศาลใช้มาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาในเรื่องที่เรือและเครื่องจับสัตว์น้ำจะริบหรือไม่นั้นได้ยกเลิกเสียแล้ว และศาลอุทธรณ์เห็นต่อไปว่าความประสงค์ของมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๗๘ นั้นมิว่า มิให้เจ้าของเรือที่มีสัญชาติต่างประเทศ ซึ่งได้ใช้ในการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินั้นหลีกเลี่ยงให้พ้นโทษ เพราะเจ้าของเรือนั้น โดยมากอยู่นอกอำนาจศาล และเจ้าพนักงานไม่มีความสามารถที่จะนำสืบว่า เจ้าของเรืออื่น ๆ ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยหรือไม่ เจ้าของเรือชนิดนั้น ๆ อาจจะคิดทำสัญญาเช่าขึ้นไว้เพื่อลวงเจ้าหน้าที่ โดยคู่ความนั้นไม่มีความประสงค์จะให้สัญญาอันมีผลเลย ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าเรือยนต์และเรือสำปั้นและของกลางอื่น ๆ ในคดีนี้ซึ่งศาลชั้นต้นสั่งให้ริบนั้น ย่อมอยู่ในดุลยพินิจของศาลชั้นต้นที่จะสั่งให้ริบเช่นนั้นเป็นอันชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลอุทธรณ์ไม่เห็นมีเหตุผลอันใดที่จะทำให้ต้องแก้ไขคำพิพากษาของศาลชั้นต้นในข้อนี้ที่ผู้ร้องคัดค้านว่าตามมาตรา ๔ ที่แก้ไขใหม่มุ่งหมายจะไม่ให้ใช้มาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญานั้น ผู้ร่างคงจะใช้ถ้อยคำเด็ดขาดว่า ให้ศาลสั่งริบเสีย คงไม่มีคำว่า “ก็ได้” พ่วงท้ายไว้เป็นแน่ ศาลอุทธรณ์ไม่เห็นพ้องด้วย เพราะถ้อยคำว่า “ก็ได้” นั้นเขียนไว้เพื่อให้ศาลมีดุลยพินิจที่จะริบหรือไม่ริบ โดยไม่ต้องใช้มาตรา ๒๗ นั้น แต่ที่ผู้ร้องคัดค้านว่า ของกลางมีบางสิ่งซึ่งมิใช่เครื่องมือจับสัตว์น้ำ ศาลหาอำนาจที่จะสั่งให้ริบได้ไม่ ศาลอุทธรณ์ได้ตรวจบัญชีของกลางโดยละเอียดแล้ว เห็นว่าของกลางหมายเลข ๑ ถึง ๒๒ เป็นสิ่งที่ใช้ในการจับสัตว์น้ำหรือเป็นของประกอบกับเรือในการจับสัตว์น้ำ เว้นแต่ธงญี่ปุ่นซึ่งเป็นของกลางหมายเลข ๓๓ นั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่าไม่ควรริบส่วนในประเด็นข้อ (๔) ที่อัยการขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘-๑๙ กับขอให้ศาลบังคับให้จำเลยใช้ค่าสินบนนำจับตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๒๐ นั้น ในข้อนี้ศาลอุทธรณ์ไม่เห็นพ้องด้วยกับศาลชั้นต้น ในการที่ศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยว่าจำเลยไม่ควรมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาตรา ๑๘-๑๙ เพราะตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๗ ไม่มีบทใด ๆ บัญญัติว่า พระราชบัญญัตินั้นจะได้เลิกพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ หรือพระราชบัญญัติอื่นแต่อย่างใด อนึ่งพระราชบัญญัติทั้ง ๒ นี้มีความประสงค์และเหตุผลต่างกัน โดยพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมีความประสงค์ให้คนทั้งหลายซึ่งเป็นชาติไทยก็ดี คนต่างด้าวก็ดี ต้องเสียค่าภาษีจดทะเบียนและค่าภาษีสำหรับเครื่องมือในการเลี้ยงชีพทางจับสัตว์น้ำโดยถูกต้องตามกฎหมาย และห้ามมิให้ใครใช้เครื่องมือในการจับสัตว์น้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำมีความประสงค์มิให้คนต่างด้าวนำเรือมาจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม โดยไม่ได้กล่าวถึงเป็นพิเศษว่า คนต่างด้าวเหล่านั้นจะได้ใช้เครื่องมือโดยได้รับอนุญาตหรือไม่ได้รับอนุญาตอย่างไร ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าการกระทำผิดของจำเลยในคดีนี้เป็น การละเมิดกฎหมาย ๒ บท คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำ

สยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕ และ ๑๐ และตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ แต่อัตราโทษแห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำหนักกว่า ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าควรลงโทษจำเลยอื่น ๆ ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ประกอบด้วยกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๗๐ ส่วนณะพะนายมियाชิโรโกซาเกจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนายเรือ ให้ลงโทษตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งบัญญัติลงโทษนายเรือไว้เป็นพิเศษ มีกำหนดเบี่ยงปรับมากกว่าในพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ อุทธรณ์ของโจทก์ในข้อนี้ฟังขึ้น ส่วนประเด็นข้อ (๕) ที่โจทก์ขอให้จำเลยใช้ค่าสินบนนำจับตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาตรา ๒๐ นั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่าตามคำให้การของนายเรือโทศิริ และขุนพิศาลฯ นายอำเภอพังได้ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้เคยประกาศและสัญญาจะให้ค่ารางวัลแก่ผู้ซึ่งมาแจ้งข้อความซึ่งจะทำให้เจ้าพนักงานจับเรือที่เข้ามาโดยฝ่าฝืนต่อสิทธิจับสัตว์น้ำ พันบ่าวนุ้ยได้รับข่าวจากนายสะหะว่ามีเรือญี่ปุ่นมาจับสัตว์น้ำอยู่ข้างหลังเกาะลิบง พันบ่าวนุ้ยจึงได้ไปแจ้งความต่อนายเรือโทศิริ เมื่อตอนเย็นวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ วันรุ่งขึ้นนายเรือโทศิริได้นำเรือสารสินธุ์ไปติดตามจับโดย พันบ่าวนุ้ยได้ไปกับเรือด้วย และจับตัวพวกจำเลยได้ ศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าจำเลยควรใช้ค่าสินบนนำจับตามสมควร ตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๒๐ อุทธรณ์ของโจทก์ในข้อนี้ก็ฟังขึ้นเหมือนกัน จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลชั้นต้นว่า ให้ปรับนายมियाชิโรโกซาเกจำเลยที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ เป็นเงิน ๕๐๐ บาท ให้ปรับจำเลยอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ คนละ ๕๐ บาท กับให้จำเลยทุกคนเสียเงินค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับอีกคนละ ๕ บาท อีกโสดหนึ่ง ถ้าจำเลยไม่มีเงินเสียค่าปรับและค่านำจับ ให้จัดการตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๘ ของกลางหมายเลข ๑๓ คือธงญี่ปุ่นให้คืนแก่ผู้ร้องไป นอกนั้นให้ยืนตามศาลเดิม ให้ยกอุทธรณ์ของจำเลยและผู้ร้องเสีย

จำเลยและผู้ร้องฎีกา

ศาลฎีกาพิจารณาคดีนี้ เห็นว่าข้อที่จำเลยคัดค้านว่า เกาะรอกไม่เป็นของประเทศสยาม เพราะการที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีอาณาเขตต์สยามนั้น ไม่เรียกว่าเป็นการครอบครองตามกฎหมาย แต่คดีนี้ศาลล่างทั้ง ๒ พิพากษาปรับจำเลยอย่างสูงคนละ ๕๐๐ บาท ต้องกันมา จำเลยจะฎีกาได้ก็แต่ในปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น ศาลล่างทั้ง ๒ ฟังข้อเท็จจริงต้องกันมาว่า เกาะรอกอยู่ในเขตต์ประเทศไทย ซึ่งจำเลยจะฎีกาคัดค้านข้อเท็จจริงว่า เกาะรอกไม่ได้อยู่ในเขตต์ประเทศไทยนั้นไม่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา แต่ทนายจำเลยยกเยื้องยกเป็นปัญหากฎหมายว่า อย่างไรเรียกว่าครอบครองตามกฎหมาย แล้วแถลงอธิบายว่าเพียงแต่มีชื่อเกาะรอกอยู่ในบัญชีอาณาเขตต์ประเทศไทย ไม่มีการเข้าครอบครองโดยจริงจึงเป็นเกาะที่ไม่มีมนุษย์อยู่ แม้แต่นายอำเภอเจ้าของท้องที่ก็ไม่รู้ว่า มีรูปร่างเป็นอย่างไรนั้น ศาลนี้เห็นว่าสำหรับคดีนี้ไม่มีปัญหาเรื่องการครอบครองแต่อย่างไรเลย ส่วนใดตอนใดของอาณาเขตต์สยามนั้นจะมีการครอบครองยึดถือโดยเจ้าหน้าที่จริงหรือไม่ ก็ไม่สำคัญอันใด เมื่อส่วนนั้นตอนนั้นเป็นอาณาเขตต์สยามแล้ว ก็ต้องถือว่าเป็นเขตต์สยามอยู่นั่นเอง

จะยกปัญหาเรื่องครอบครองขึ้นโต้แย้งรัฐหาได้ไม่ เมื่อศาลล่างทั้ง ๒ ได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงต้องกันมา เชื่อว่าเกาะรอกอยู่ในอาณาเขตต์สยามแล้ว ฎีกาจำเลยในปัญหาเรื่องการครอบครองจึงตกไป

จำเลยคัดค้านอีกข้อ ๑ ว่า จำเลยไม่ได้ทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์ ๔๐๐ เมตร ห่างจาก เกาะรอกตามคำพะยานโจทก์ แต่เป็นระยะทางตั้ง ๖-๗ ไมล์จากเกาะรอกตามพะยานหลักฐานของจำเลย ได้กล่าวมาแล้วว่า คดีนี้จำเลยจะฎีกาคัดค้านได้ก็แต่ในปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น ทนายจำเลยจึงตั้งเป็น ปัญหากฎหมายว่า พะยานโจทก์เบิกความแตกต่างกันในข้อสำคัญ ศาลจะเชื่อฟังพะยานเหล่านั้น แล้ว ย่อมเป็นการไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา จำเลยจึงฎีกาคัดค้านมาขอความ วินิจฉัยของศาลฎีกาได้ ดังนี้เป็นการเลี่ยงบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘-๒๒๐ ที่ห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง การที่ศาลจะเชื่อฟังคำเบิกความพะยานเพียงใด อย่างไรนั้น ย่อมอยู่ในดุลยพินิจของศาล เป็นปัญหาข้อเท็จจริงจะฎีกาคัดค้านไม่ได้ ส่วนข้อที่ จำเลยกล่าวอ้างว่าไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณานั้น จำเลยมิได้ระบุมาว่าไม่ชอบด้วย บทมาตราใดข้อใด ศาลได้ตรวจพิจารณาตลอดแล้ว ไม่เห็นมีบัญญัติไว้ ณ ที่ใดว่า ไม่ให้ศาลเชื่อฟังถ้อยคำ ของพะยานที่เบิกความแตกต่างกันนั้น เป็นแต่เมื่อพะยานเบิกความแตกต่างกันแล้ว ศาลย่อมใช้ดุลย- พินิจเชื่อและไม่เชื่อตามที่เห็นสมควรแก่รูปคดี ข้อคัดค้านนี้จึงตกไป

จำเลยฎีกาคัดค้านว่า แม้จะวินิจฉัยว่า จำเลยกระทำผิดก็ดี ศาลก็หา มีอำนาจที่จะลงโทษ จำเลยตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ไม่ ในข้อนี้ศาลได้ตรวจพิจารณาพระราชบัญญัติ อากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ แล้ว ปรากฏในมาตรา ๓ ว่า “ขลย คำว่า “ที่จับสัตว์น้ำ” ให้ฟังเข้าใจว่าบรรดา ที่ซึ่งสัตว์น้ำพึงอาศัยเป็นที่น้ำขังหรือไหลอยู่เสมอ คือ ทะเล และแม่น้ำ ลำคลองเป็นต้นก็ดี เป็นที่มีน้ำ ไหลหรือขัง แต่บางระดู คือ ห้วย หนอง คลองเขินเป็นต้นก็ดี เป็นที่น้ำเนื่องต่อทางน้ำไหล คือ บึง ปอ เป็นต้นก็ดี กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ว่าเป็นที่จับสัตว์น้ำทั้งสิ้น ขลย” ดังนี้ที่จำเลยขอให้ แปลความมุ่งหมายแห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำว่า ไม่ครอบคลุมถึงการจับสัตว์น้ำในทะเล จึงเป็นการขอ ให้แปลฝ่าฝืนต่อมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ซึ่งมีคำอยู่ชัด ๆ ว่า “ทะเล” ก็เป็นที่จับ สัตว์น้ำตามพระราชบัญญัตินั้น ข้อที่จะวินิจฉัยต่อไปจึงมีว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำใน เขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้ยกเลิกหรือลบล้างพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำเพียงใดหรือไม่ ศาลนี้ได้ตรวจพระราชบัญญัตินี้แล้ว ไม่มีบทมาตราใดที่ให้ยกเลิกบทบัญญัติใดในพระราช- บัญญัติอากรค่าน้ำ ปัญหาจึงมีต่อไปว่า มีข้อความในพระราชบัญญัติฉบับหลังนี้ ซึ่งขัดหรือแย้งกับ พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำบ้างหรือไม่ ปรากฏในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติฉบับหลัง ว่า ขลย “เขตต์จับสัตว์น้ำสยาม” หมายความว่า เขตต์น่านน้ำสยาม หรือน่านน้ำอื่นใดซึ่งรัฐบาล สยามใช้อยู่ หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการจับสัตว์น้ำโดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่า มีขอบเขตต์ตามกฎหมายท้องถิ่น หรือธรรมเนียมประเพณี หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญาทางพระราชไมตรี หรือด้วยประการใด ๆ ขลย” ดังนี้ ไม่มีคำใดที่แสดงว่าเขตต์ จับสัตว์น้ำสยามตามพระราชบัญญัตินี้ ใช้เป็นพิเศษสำหรับในท้องทะเล ซึ่งขัดแย้งลบล้างข้อความ

ในพระราชบัญญัติอาคารค่าน้ำในมาตรา ๓ แต่อย่างไรเลย ก็เมื่อพระราชบัญญัติฉบับหลังไม่ได้ยกเลิกหรือลบล้างบทบัญญัติในพระราชบัญญัติอาคารค่าน้ำแล้ว ก็ต้องถือว่าในเรื่องจับสัตว์น้ำมีพระราชบัญญัติบังคับไว้ ๒ แห่ง ซึ่งตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๗๐ บัญญัติให้ใช้บทกฎหมายที่อาญาหนักลงโทษแก่จำเลยผู้กระทำความผิด ข้อคัดค้านข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

จำเลยฎีกาโต้แย้งว่า จำเลยไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในค่าสินบนนำจับ โดยการแจ้งความนำจับนั้น สืบไม่ได้ว่าเป็นรายเดียวกับรายจำเลยนี้ ทั้งกำหนดที่มาแจ้งความก็แจ้งตามหน้าที่ ๆ เป็นกำหนดในขั้นนี้ศาลจังหวัดไม่บังคับให้จำเลยต้องเสียค่านำจับ เพราะไม่เชื่อว่าเป็นรายเดียวกับที่มีแจ้งความไว้ เรื่องค่าสินบนนำจับนี้เคยมีคดีวินิจัยในคำพิพากษาฎีกาบังคับไว้หลายคดีเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๖/๒๔๗๒ ระหว่าง อัยการปราจีนบุรี โจทก์ นายโต้ง แซ่ตัน นายพิน ประแสง จำเลย วินิจัยว่า “ขลย ในคดีที่ศาลจะพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบแก่ผู้นำจับนั้น ทางพิจารณาจะต้องได้ความว่า เจ้าพนักงานได้จ่ายเงินเป็นค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับไป หรือว่าได้มีสัญญาจะจ่ายเงินค่าบำเหน็จแก่ผู้นำจับ ขลย” ในคำพิพากษาฎีกาที่ ๗๗๐/๒๔๘๐ ระหว่าง อัยการเชียงใหม่ โจทก์ นายรส คำระเนตร์ นายอิน แสนเขียน จำเลย วินิจัยว่า ในการขอค่าสินบนนำจับนั้น เมื่อตามตัวบทกฎหมายนั้นไม่ได้กำหนดอัตราค่าสินบนนำจับไว้แล้ว โจทก์จะต้องระบุม่าว่า ขอให้รับผิดชอบนำจับเป็นจำนวนเงินเท่าใดให้แน่นอนพอที่ศาลจะใช้ดุลยพินิจกำหนดให้ ในคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๖๘/๒๔๘๑ ระหว่างอัยการนครปฐม โจทก์ นายจง หรือ ชัง กับพวก วินิจัยว่า เมื่อโจทก์มิได้ขอค่าสินบนนำจับมาแต่ต้น จะมาขอภายหลังไม่ได้ ซึ่งในคดีที่พิจารณายู่นี้ โจทก์มิได้ปฏิบัติตามหลักกฎหมายที่ศาลฎีกาได้เคยวินิจัยมาแล้ว จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบนำจับแต่อย่างไร โดยมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติอาคารค่าน้ำมีความชัดว่า “เงินหลวงที่เจ้าพนักงานต้องให้เป็นบำเหน็จแก่ผู้นำจับ ขลย ผู้กระทำความผิด นั้นต้องใช้เงินหลวงที่ต้องใช้จ่ายไปด้วยอีกโสดหนึ่งถ้าผู้กระทำความผิดไม่มีเงินให้ ก็ให้จำไต่โทษอย่างเงินพินัยฉะนั้น ดังนี้โดยบทกฎหมายและฎีกาบันทัดฐานที่กล่าวมาแล้ว ฎีกาจำเลยคัดค้านไม่ยอมรับผิดชอบในค่านำจับจึงฟังขึ้น โดยมิจำเป็นต้องพิจารณาถึงเหตุผลอื่นในคำคัดค้านของจำเลยต่อไป

ในข้อที่จำเลยคัดค้านว่า เรือยนต์มีได้ทำการจับสัตว์น้ำรายพิพาท ฉะนั้นจำเลย ๗ คนในเรื่องนั้นจึงไม่ควรรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติ แต่ข้อนี้ศาลล่างได้วินิจัยต้องกันมาว่า จำเลย ๗ คนนี้ร่วมมือกับจำเลยอื่น ๆ ทำการจับสัตว์น้ำรายพิพาท อันเป็นการวินิจัยข้อเท็จจริง ซึ่งต้องข้อห้ามมิให้ฎีกาโต้แย้งได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาตั้งกล่าวมาข้างต้น จำเลยจะเสแสร้งให้เป็นปัญหากฎหมายว่า เป็นเรือคนละลำกันกับเรือที่ใช้จับสัตว์น้ำ (หมายถึงเรือสำปั้น) จะใช้มาตรา ๕ - ๑๐ บังคับไม่ได้นั้น ฟังไม่ขึ้น จำเลยต้องรับผิดชอบในฐานะเป็นตัวการด้วยกันตามบทมาตรา ๖๓ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ที่ว่า “ขลย เป็นตัวการและอาจลงอาญา ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นแก่ทุกคน เหมือนอย่างได้กระทำความผิด แต่ผู้เดียวฉะนั้น”

ในข้อที่จำเลยฎีกาคัดค้านว่า ศาลฟังข้อเท็จจริงว่า ไม่มีสัญญาเช่าเรือระหว่างจำเลยกับผู้

ร้อง โดยมีหลักฐานในสำนวนว่ามีการเช่าและส่งเงินค่าเช่ากันตลอดมา ทั้งโจทก์ก็ไม่มีพยานหลักฐานหักล้างอย่างไหนั้น เป็นการวินิจฉัยผิดข้อเท็จจริงในท้องสำนวน ไม่ชอบด้วยกฎหมายวิธีพิจารณา นั้น ศาลนี้เห็นว่า ศาลล่างได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงแล้วไม่เชื่อว่าได้มีสัญญาเช่าตั้งพยานหลักฐานของผู้ร้องเป็นการใช้ดุลยพินิจเชื่อหรือไม่เชื่อ หากใช้วินิจฉัยฝ่าฝืนข้อเท็จจริงในท้องสำนวนไม่ จึงไม่ใช่ปัญหากฎหมาย ที่ศาลฎีกาจะรับวินิจฉัยให้ ฎีกาข้อนี้จึงตกไป

ในเรื่องริบเรือของกลางตามบัญชีนั้น ผู้ร้องคัดค้านว่า ผู้ร้องมิได้สมคบหรือรู้เห็นด้วย จะริบเรือและของกลางของผู้ร้องหาได้ไม่โดยอ้างกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๖ (๘) ๗ - ๑๒ ๒๗ ๔๓ ซึ่งศาลนี้เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ บังคับไว้แล้วปัญหาที่ว่า พระราชบัญญัติมาตรา ๔ นี้ บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นหรือไม่ กล่าวคือ กฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๑ บัญญัติว่า “บรรดาความที่บัญญัติไว้ในภาค ๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญานี้ ให้ใช้ได้ทั่วไปในสรรพคดี ซึ่งพระราชกำหนดกฎหมายอื่นบัญญัติว่าเป็นความผิดอันควรลงอาญา เว้นเสียแต่ที่พระราชกำหนดกฎหมายนั้น ๆ บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น” ดังนี้ ศาลจะต้องพิจารณาข้อความในมาตรา ๔ ที่แก้ไขมาตรา ๘ เดิมว่า มีความหมายเพียงใด ในมาตรานั้นว่า “ขลย เรือที่มีสัญชาติต่างประเทศซึ่งได้ใช้ในการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ เครื่องมือจับสัตว์น้ำอย่าง ๑ อย่างใด และสัตว์น้ำซึ่งแสดงให้เห็นว่าจับได้ในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามที่พบอยู่ในเรือที่กล่าวนั้น ศาลจะสั่งริบเป็นของแผ่นดินก็ได้” ส่วนในมาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาว่า “ขลย ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งริบทรัพย์สินของที่ไว้ไว้ในมาตรานี้ได้อีกโสด ๑ คือ (๑) สิ่งของที่บุคคลใช้หรือมีไว้โดยเจตนาจะใช้สำหรับกระทำความผิด เป็นของควรริบอย่าง ๑ เว้นแต่ถ้าสิ่งของที่ว่ามาในข้อนี้ เป็นของ ๆ ผู้อื่นที่เขามีได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการที่กระทำความผิด หรือเจตนาที่จะกระทำความผิดนั้นมิควรริบ ขลย” ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า เจ้าของเรือได้ใช้ให้คนของตนไปทำการจับสัตว์น้ำตามใบอนุญาตในเขตต์น่านน้ำต่างประเทศแต่เรือนั้นมาทำการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำสยาม โดยเจ้าของร้องว่าได้ให้เช่าเรือมาแก่บุคคลนั้น ๆ แต่สืบไม่สม ดังนี้ศาลล่างทั้ง ๒ วินิจฉัยต้องกันมาว่าให้ริบเรือเสียตามมาตรา ๔ ที่กล่าวแล้ว ถ้าหากข้อบัญญัติในมาตรา ๔ นี้ ถือได้ว่าได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นต่างหากจากบทบัญญัติในภาค ๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาสำหรับกรณีนี้แล้ว ก็ยกมาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญามาปรับแก้คดีนี้ได้ ซึ่งศาลนี้เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำฯ บัญญัติความในเรื่องริบเรือไว้เป็นอย่างอื่นต่างหากจากกฎหมายลักษณะอาญา ดังจะเห็นความประสงค์ของพระราชบัญญัติได้จากการที่พระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ ตัดความเดิมว่า “ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา” นั้นออกเสีย คงความไว้แต่เพียงว่า “ศาลจะสั่งริบเป็นของแผ่นดินก็ได้” เมื่อวินิจฉัยว่ามาตรา ๔ นี้ได้บัญญัติความไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว ก็เป็นอันต้องบังคับคดีไปตามข้อบัญญัติในมาตรา ๔ นั้น ในมาตรา ๔ ว่า “ศาลจะสั่งริบก็ได้” ซึ่งย่อมจะต้องเข้าใจว่า อยู่ในดุลยพินิจของศาล เมื่อศาลล่างทั้ง ๒ ได้พิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ แล้ว เห็นชอบพร้อมกันว่าควรริบเช่นนี้ เป็น

ปัญหาข้อเท็จจริง ผู้ร้องไม่มีอำนาจจะฎีกาโต้แย้งขึ้นมายังศาลฎีกา ฎีกาของผู้ร้องข้อนี้จึงตกไปเอง ศาลฎีกาจะรับวินิจฉัยให้ไม่ได้

จำเลยฎีกาในข้อสุดท้ายว่า ศาลล่างนั่งพิจารณาไม่ครบคณะไม่ชอบด้วยวิธีพิจารณา แต่ความข้อนี้ จำเลยมิได้คัดค้านไว้แต่ต้นฟังจะกล่าวขึ้นในชั้นฎีกา ศาลฎีกาจึงไม่รับวินิจฉัยให้ตามที่ได้เคยวินิจฉัยมาแล้วในคดีที่ ๑๕๗/๒๔๘๐ ระหว่างนายมะดันโกपालตีวารี โจทก์ นายกัลปนาทตีวารี จำเลย และในคดีที่ ๒๐๘, ๒๔๗๐ ระหว่างนายหวากและ โจทก์ นายหวากแห่ง หรือจองดี จำเลย ฎีกาของผู้ร้องข้อนี้จึงตกไป

โดยเหตุผลดังกล่าวมานี้ จึงพร้อมกันพิพากษาแก้ศาลอุทธรณ์ว่า จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบในค่าสินบนนำจับ นอกนั้นยืนตาม

นิติศาสตร์ไพศาลย์

วิกรมรัตน์สุภาพ

อัครภักดีธรรมวิเทศ

วิเศษธรรมธาดา

ปัญหาว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามจะได้ยกเลิกหรือลบล้างพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำเสียแล้วหรือไม่เป็นปัญหาที่น่าสนใจอยู่ สังเกตได้ว่าพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำได้ออกเป็นกฎหมายใช้มาก่อนนานแล้ว ตั้งแต่ ร.ศ. ๑๒๐ ในสมัยที่ยังไม่มีใครคิดจะหวงกันสิทธิในการจับสัตว์น้ำไว้ให้แก่คนไทยโดยฉะเพาะ พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมีแต่ข้อห้ามมิให้ทำการจับสัตว์น้ำในที่บางแห่ง และเก็บภาษีเครื่องมือบางประเภทที่อนุญาตให้ใช้ได้ในการจับสัตว์น้ำ ความประสงค์ยิ่งใหญ่คงอยู่ที่จะสงวนพันธุ์สัตว์น้ำไว้ให้มีพอกินพอใช้เท่านั้นเอง เพราะถ้าปล่อยให้จับในที่บางแห่งซึ่งเป็นที่ปลาเพาะพันธุ์หรือใช้เครื่องมือบางชนิดที่ใหญ่โตเกินไปสัตว์น้ำก็มีแต่จะวอดวายไม่มีพอใช้พอกิน ความประสงค์ของพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมุ่งไปในทางนี้ มิได้มีการจำกัดให้สิทธิในการจับสัตว์น้ำเป็นของคนไทยโดยฉะเพาะ จะเทศหรือไทยก็จับสัตว์น้ำได้ตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำเหมือนกันทั้งนั้น และใครก็ตาม ถ้าใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำโดยมิได้รับอนุญาต ย่อมมีความผิดตามพระราชบัญญัติได้เหมือนกันทั่วทุกคน ส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำเป็นกฎหมายใหม่ออกมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ มีความประสงค์จะห้ามมิให้คนต่างด้าวนำเรือเข้ามาจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม ทั้งนี้เพื่อสงวนสิทธิไว้สำหรับคนไทยโดยฉะเพาะ ความมุ่งหมายต่างกันดังนี้ จึงไม่น่าจะลบล้างกันได้ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำเกี่ยวกับฐานะการณ์ใหม่ จึงไม่มีกฎหมายเก่าจะนับใดที่จะมาเกิดขัดแย้งถูกลบล้างไปได้ ข้อสำคัญในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำไม่มีบทบัญญัติให้ยกเลิกกฎหมายอะไรเลย ไม่ว่าโดยตรงด้วยการระบุชื่อลงไว้ หรือด้วยการให้ยกเลิกไปโดยขัดแย้ง เป็นหลักที่จะไม่เสียแรงระลึกเปล่าว่า กฎหมายจะถูกยกเลิกไปได้ก็แต่ด้วยอำนาจ

แห่งกฎหมายเท่านั้น เมื่อไม่มีบทในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำให้ยกเลิกพระราชบัญญัติ
อากรค่าน้ำโดยตรงหรือโดยทางอ้อมด้วยประการใด พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำก็ยังคงเป็นกฎหมาย
ที่ใช้ได้

บางท่านมีความเห็นว่า ด้วยผลของพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนเรือจับสัตว์น้ำ
สยามที่ออกมาคู่กับพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น เรือไทยที่ได้เสียค่าธรรมเนียมในการจ
ทะเบียนแล้วไม่ต้องเสียค่าภาษีเครื่องมือจับสัตว์น้ำที่ใช้ในเรือนั้นอีก เพราะมีฉะนั้นก็จะเป็นการเก็บ
ภาษีสองซ้ำ ด้วยเหตุนี้จึงต้องเข้าใจว่ากฎหมายใหม่มีผลลบล้างพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำเสียบ้าง
แล้ว ในส่วนที่เกี่ยวกับการเก็บภาษีเครื่องมือจับสัตว์น้ำนั้น นี้แสดงว่าจะนำเอาพระราชบัญญัติอากรค
่าน้ำมาใช้ในเรื่องที่คนต่างด้าวใช้เรือจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยามไม่ได้ ต้องบังคับไปตามพระราช
บัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำโดยเฉพาะ ความเห็นดังนี้อาจมีทางแย้งได้โดยที่ว่าเรือจับสัตว์น้ำสยามซึ่ง
ได้เสียค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแล้วไม่ต้องเสียค่าภาษีเครื่องมือนั้น ความจริงไม่มีกฎหมาย
บัญญัติไว้ดังนั้น ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนเรือจับสัตว์น้ำสยามก็หาได้บัญญัติยกเว้นไว้ไม่
ว่า เรือไทยที่จดทะเบียนแล้ว จะไม่ต้องเสียค่าเครื่องมือจับสัตว์น้ำ อันที่จริงการบังคับให้จดทะเบียน
เรือนั้น ก็เพื่อจะเปิดโอกาสให้เจ้าพนักงานหาสถิติและตรวจดูว่าเรือนั้นจะใช้ได้โดยปลอดภัยหรือ
ไม่ โดยเฉพาะถ้าเป็นเรือทะเลด้วยแล้ว ถ้าไม่ได้รับการตรวจเสียให้ตี อาจพาเอาชีวิตลูกเรือและทรัพย์
สิ่งของไปทิ้งทะเลเสียเปล่า ๆ การจดทะเบียนเรือมีความมุ่งหมายไปในทางนี้มากกว่า ค่าธรรมเนียมที่
เรียกเก็บในการนี้ ก็เพื่อชดใช้เป็นค่าที่ให้เจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญมาตรวจเรือนั่นเอง เป็นคนละเรื่องกับค่า
ภาษีค้ำเครื่องมือจับสัตว์น้ำดังกล่าวแล้ว ซึ่งเก็บมาจากผู้ประกอบการอาชีพในทางจับสัตว์น้ำ และเก็บ
เอามากหรือน้อยตามแต่ชนิดของเครื่องมือที่จะใช้ทำการจับสัตว์น้ำได้มากหรือน้อยแล้วแต่
ปริมาณ เป็นภาษีในการค้าอาชีพหลาย ๆ ไม่เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนเรือแต่อย่าง
ใด จึงไม่มีทางที่จะลบล้างเพิกถอนกันไปได้ ถึงจะอย่างไรก็เกี่ยวกับเรือไทย ไม่เกี่ยวกับเรือของ
คนต่างด้าว ไม่มีอะไรคุ้มครองให้คนต่างด้าวรอดพ้นไปจากบทบังคับของพระราชบัญญัติอากร
ค่าน้ำได้ จริจอยู่มีรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับเรื่องนี้ แสดงความประสงค์ของสมาชิก
บางท่านที่ไม่ต้องการจะให้เรือไทยต้องเสียค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสองซ้ำตามพระราชบัญญัติเดิน
เรือในน่านน้ำสยามและพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนเรือจับสัตว์น้ำสยาม แต่อย่างมากที่สุดก็
แต่จะขอให้ยกเว้นการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติการเดินทางเรือต่างหาก หาได้ขอยกเว้นค่าภาษี
เครื่องมือจับสัตว์น้ำตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำไม่

หากคนต่างด้าวที่ใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำโดยมิได้รับอนุญาตจะไม่อยู่ในบังคับแห่ง
พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำแล้ว ผลอาจมิได้แปลก ๆ เพราะความผิดฐานใช้เครื่องมือโดยมิได้
รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาตรา ๑๘ นั้น มีโทษจำคุกกำหนดไว้ไม่เกิน ๖
เดือน ปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท แต่โทษฐานใช้เรือต่างประเทศทำการจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำ
สยามตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำมาตรา ๕, ๑๐ นั้น สำหรับลูกเรือก็มีแต่โทษปรับ

เพียงไม่เกิน ๕๐ บาท หากมีโทษจำคุกไม่ ฉะนั้นถ้าจะถือว่าพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำไม่ใช้บังคับในเรื่องใช้เรือจับสัตว์น้ำแล้ว คนต่างด้าวที่ใช้เครื่องมือซึ่งไม่ได้รับอนุญาตทำการจับสัตว์น้ำโดยไม่ได้ใช้เรือ ได้สัตว์น้ำไปเป็นจำนวนเล็ก ๆ น้อย ๆ คงมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำมาตรา ๑๘ ซึ่งมีโทษสูงกว่า ตรงกันข้ามถ้าคนต่างด้าวใช้เครื่องมือที่ไม่ได้รับอนุญาตเหมือนกัน แล้วยังแถมใช้เรือที่มีสัญชาติต่างประเทศทำการจับสัตว์น้ำด้วย ซึ่งอาจบรรทุกเอาสัตว์น้ำไปได้จำนวนมากกว่ามาก นั้น สำหรับลูกเรือกลับจะมีโทษเบากว่าตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ จึงน่าจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติทั้งสองไม่ได้ยกเลิกหรือลบล้างกันเลย

มีข้อที่น่าสังเกตอยู่ด้วยว่า เขตต์จับสัตว์น้ำสยามตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น อาจกว้างขวางกว่าอาณาเขตต์น่านน้ำสยามตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศมาก ถ้าว่าถึงอาณาเขตต์น่านน้ำในทะเลภายใต้อธิปไตยของสยามแล้ว ตามกฎหมายระหว่างประเทศอาจมีอยู่เพียง ๓ ไมล์วัดจากฝั่งออกไป นอกนั้นไปเป็นทะเลกลางไม่อยู่ใต้อธิปไตยของประเทศใด แต่วิเคราะห์ศัพท์เขตต์จับสัตว์น้ำสยามหาได้จำกัดเช่นนั้นไม่ กลับบัญญัติกว้างว่าถึงเขตต์น่านน้ำสยามหรือน่านน้ำอื่นใด ซึ่งรัฐบาลสยามใช้อยู่หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการจับสัตว์น้ำ โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่ามีขอบเขตต์ตามกฎหมายท้องถิ่นหรือธรรมเนียมประเพณี หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญาทางพระราชไมตรี หรือด้วยประการใด ๆ เกี่ยวกับเขตต์จับสัตว์น้ำนั้นประเทศหนึ่งอาจซื้อหรือเช่าสิทธิให้พลเมืองของตนเข้าไปทำการจับสัตว์น้ำในอาณาเขตต์น่านน้ำของประเทศหนึ่งก็ได้ จึงไม่ได้หมายความว่าประเทศจะมีสิทธิหวงห้ามการจับสัตว์น้ำได้แต่ภายในอาณาเขตต์น่านน้ำ ๓ ไมล์ของตนเองเท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๓๓/๒๕๘๖

(ฎีกาย่อ)

(อัยการชนะชิงเทรา โจทก์ นายหนู มากคง จำเลย)

วิธีพิจารณาความอาญา ฟ้อง อำนาจศาลอุทธรณ์ พ.ร.บ. อากรค่าน้ำ
(ร.ศ. ๑๒๐)

ในกรณีที่จำเลยอุทธรณ์ เรื่องคำบำเหน็จนำจับนั้น ศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยว่าฟ้องของโจทก์ในเรื่องบำเหน็จนำจับถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่.

โจทก์ฟ้องโดยกล่าวว่า เจ้าพนักงานสัญญาจะจ่ายเงินคำบำเหน็จนำจับให้แก่ผู้แจ้งความนำจับแล้วแต่ศาลจะเห็นสมควรและในท้ายฟ้องขอให้ศาลบังคับให้จำเลยใช้ตามแต่ศาลจะเห็นสมควรนั้น เป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายวิธีพิจารณา ศาลไม่บังคับให้จำเลยใช้.

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยบังอาจทำการจับสัตว์น้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต เรื่องนี้มีผู้แจ้งความขอรับคำบำเหน็จนำจับ เจ้าพนักงานสัญญาจะจ่ายเงินคำนำจับให้แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร ขอให้ลงโทษและให้จำเลยเสียคำบำเหน็จนำจับแล้วแต่ศาลจะเห็นสมควรจำเลยรับสารภาพ ศาลชั้นต้นลงโทษปรับจำเลย ๒๐๐ บาท และให้เสียเงินคำนำจับ ๕๐ บาท จำเลยอุทธรณ์ขอให้ลดค่าปรับและคำนำจับศาลอุทธรณ์แก้เป็นปรับ ๘๐ บาท ส่วนคำนำจับไม่บังคับให้จำเลยใช้ เพราะฟ้องโจทก์ไม่ถูกต้อง ไม่ได้กำหนดจำนวนเงินที่ขอมາโจทก์ฎีกาจะเพาะเรื่องคำนำจับ

ศาลฎีกาเห็นว่าศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยว่า ฟ้องของโจทก์ในเรื่องบำเหน็จนำจับถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ พ.ร.บ.อากร ค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๒๐ กล่าวว่า เงินหลวงที่เจ้าพนักงานต้องจ่ายให้เป็นบำเหน็จแก่ผู้นำจับนั้นผู้กระทำผิดต้องใช้ แต่โจทก์ไม่ได้กล่าวในฟ้องว่าเจ้าพนักงานต้องจ่ายเงินหลวงเป็นคำนำจับไปเป็นจำนวนเท่าใด และคำขอก็ไม่ได้กำหนดจำนวนเงินแน่นอนที่ฟ้องเรียกฟ้องของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมายวิธีพิจารณา จึงพิพากษายืนตามศาลอุทธรณ์ให้ยกคำขอของโจทก์ เรื่องคำบำเหน็จนำจับนั้นเสีย.

(ชม จามรมาน ทิพย์ัญญา อ.บุญผเวส, ข.บุญยะปานะ)

มาตรา ๗๒ บุคคลใดทำลาย ถอดถอนหรือทำให้คอมพิวเตอร์เครื่องหมายหลักเขตแผ่นประกาศ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำไว้ในที่จับสัตว์น้ำบุบสลาย หรือเสียหายด้วยประการใด ๆ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

(ยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกา)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๑/๒๕๑๗

พ.ร.บ. การประมง

ผู้กระทำความผิดตาม พ.ร.บ. การประมง จะต้องชำระเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ถ้าไม่ชำระอาจถูกยึดทรัพย์หรือกักขังเช่นเดียวกับกรณีที่ไม่ชำระค่าปรับ การกักขังเป็นโทษอย่างหนึ่ง การที่ศาลพิพากษาให้จ่ายบำเหน็จจึงมีผลเท่ากับเป็นการลงโทษทางอาญา ชอบที่ศาลจะใช้ดุลพินิจได้ตามควรแก่กรณี ทั้งระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จตามคำสั่งของกระทรวงเกษตรก็ได้กำหนดจำนวนเงินเป็นอัตราตายตัว เพียงแต่กำหนดจำนวนอย่างสูงไว้เท่านั้น จึงไม่เป็นบทบังคับศาลให้พิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินบำเหน็จตามจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๕๔๑/๒๕๑๗

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ เดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗

ความอาญา

พนักงานอัยการศาลจังหวัดพิษณุโลก

โจทก์

ระหว่าง

นายเล็ก ปรีกมล

จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๕ เดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๑๕ เวลากลางวันจำเลยได้บังอาจใช้เครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้เด็ดขาดทำการจับปลาในฤดูปลามีไข่ในหนองน้ำสาธารณะ ซึ่งเป็นที่จับสัตว์น้ำในน่านน้ำจืด เป็นการฝ่าฝืนประกาศกระทรวงเกษตร ซึ่งประกาศห้ามไว้ และจำเลยได้ทราบประกาศนั้นแล้ว เหตุเกิดที่ตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ตามวันเวลาดังกล่าว เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยแห ๑ ปาก และข้อง ๑ ใบที่ใช้ทำการประมงเป็นของกลาง และคดีนี้มีผู้นำจับจำเลยซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตกลงจะจ่ายเงินบำเหน็จให้แก่ผู้นำจับเป็นเงิน ๕๐๐ บาท ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒,

๖๕, ๖๙, ๗๑ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๕ ระบุของกลาง และให้จำเลยชำระเงินบำเหน็จนำจับแก่ผู้นำจับด้วย

จำเลยให้การรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒, ๖๕, ๖๙, ๗๑ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๕ ลงโทษปรับ ๔๐๐ บาท จำเลยรับสารภาพ ลดให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับ ๒๐๐ บาท โจทก์ขอให้จำเลยชำระค่าบำเหน็จนำจับเป็นเงิน ๕๐๐ บาท นั้น สูงเกินไป เห็นควรให้จำเลยชำระค่าบำเหน็จนำจับเพียง ๒๐๐ บาท เงินค่าปรับก็ตี ค่าบำเหน็จก็ตี หากจำเลยไม่ชำระ ให้บังคับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ระบุของกลาง

โจทก์อุทธรณ์ว่า ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลดจำนวนเงินบำเหน็จนำจับลงมานั้น เป็นการคลาดเคลื่อนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายและคำสั่งกระทรวงเกษตร ขอพิพากษาแก้ให้จำเลยชำระเงินบำเหน็จ ๕๐๐ บาท ตามฟ้อง

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า คำสั่งกระทรวงเกษตรที่ ๑๓๓/๒๕๑๔ วางระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จให้แก่ผู้นำจับผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ข้อ ๓ (๑) นั้น เป็นการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะทำความตกลงในเรื่องการขอรับเงินบำเหน็จนำจับแก่ผู้นำจับไม่เกินอัตราที่ระบุไว้ในข้อ (ก) (ข) (ค) และ (ง) เท่านั้น และในอัตราต่าง ๆ นั้นก็ได้กำหนดขั้นต่ำไว้ทั้งในพระราชบัญญัติการประมงก็บัญญัติไว้เพียงว่า ในการที่ศาลลงโทษผู้กระทำความผิด ให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินดังกล่าวแล้ว หาได้มีบทบังคับว่าศาลจะต้องพิพากษาไปตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำความตกลงแก่ผู้นำจับไม่ ฉะนั้น ข้อตกลงเรื่องการขอรับเงินบำเหน็จนำจับจึงไม่มีผลผูกพันศาลที่จะต้องพิพากษาไปตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตกลงจะจ่ายให้ ศาลย่อมมีอำนาจใช้ดุลพินิจพิพากษาให้จำเลยผู้กระทำความผิดชำระเงินค่าบำเหน็จนำจับได้ตามความเหมาะสมแก่ลักษณะการกระทำความผิดแต่ละคดีและลดจำนวนเงินลงได้ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระค่าบำเหน็จนำจับ ๒๐๐ บาท นั้นชอบแล้ว พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาแล้ว โจทก์ฎีกาว่า ศาลพิพากษาลดเงินค่าบำเหน็จนำจับลงจากจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตกลงจะจ่ายให้แก่ผู้นำจับ คลาดเคลื่อนต่อกฎหมาย

ศาลฎีกาเห็นว่า พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ บัญญัติว่า “ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ต้องไม่เกินสองพันบาท และต้องชดใช้เงินซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการไปตามมาตรา ๕๙ ในกรณีที่ศาลลงโทษผู้กระทำความผิด ให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินดังกล่าวแล้ว ถ้าไม่ชำระให้จัดการตามมาตรา ๑๘ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา โดยถือเสมือนว่าเป็นค่าปรับ” ดังนั้น เมื่อผู้กระทำความผิดไม่ชำระเงินบำเหน็จ ก็จะต้องถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าบำเหน็จ หรือมิฉะนั้น

จะต้องถูกกักขังแทนค่าบำเหน็จ ทั้งนี้โดยถือว่าค่าบำเหน็จเป็นเสมือนหนึ่งค่าปรับตามความหมายแห่งมาตรา ๒๙ ประมวลกฎหมายอาญา (ซึ่งใช้แทนมาตรา ๑๘ กฎหมายลักษณะอาญาเดิม) จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การไม่ชำระเงินบำเหน็จ อาจทำให้ผู้กระทำความผิดถึงกับต้องถูก “กักขัง” แทน “กักขัง” เป็นโทษอย่างหนึ่ง ฉะนั้นการที่ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดจ่ายเงินบำเหน็จตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงมีผลเท่ากับเป็นการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิด ชอบที่ศาลจะใช้ดุลพินิจกำหนดโทษหรืออีกนัยหนึ่งกำหนดเงินบำเหน็จนั้นได้ตามควรแก่กรณี ส่วนคำสั่งกระทรวงเกษตรที่ ๑๓๓/๒๕๑๔ ซึ่งวางระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จก็ได้กำหนดจำนวนเงินบำเหน็จนำจับเป็นอัตราตายตัว เพียงแต่กำหนดจำนวนอย่างสูงไว้เท่านั้น ทั้งคำสั่งนี้ก็ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงไม่มีทางที่จะแปลไปได้ว่าเป็นบทบังคับศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินบำเหน็จไปตามจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน.

กฤษณ์ โสภิตกุล

ยงยุทธ เลอลภ

อุดม จาละ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๗๒/๒๕๑๘

พระราชบัญญัติ การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐

วิธีพิจารณาความแพ่ง พยานหลักฐาน ข้อที่รู้จักกันไป (ม. ๘๔)

ระเบียบการจ่ายค่านำจับตาม พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ม.๗๑ ไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ศาลรู้ได้เอง โจทก์ไม่อ้างหรือนำสืบ ศาลก็สั่งให้จำเลยจ่ายเงินค่านำจับไม่ได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๐๗๒/๒๕๑๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๘

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดมีนบุรี

โจทก์

ระหว่าง

นายสมาน ฮานับ ที่ ๑ นายสำลี กาเซ็ม ที่ ๒

จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๖ เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗

โจทก์ฟ้องว่าเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๑๖ เวลากลางวันก่อนเที่ยง จำเลยบังอาจร่วมกันทำการประมงจับปลาในน้ำจืด โดยใช้ตะแกรงลวดและกระแสไฟฟ้าจับปลาในลำคลองสามวาตะวันออก เหตุเกิดที่แขวงสามวาตะวันออก เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ในวันเวลาดังกล่าวมีผู้ประสงครับบำเหน็จนำจับ นำเจ้าพนักงานตำรวจจับจำเลยทั้งสองในขณะที่กระทำผิด และยึดเรือยนต์สองตอนพร้อมด้วยเครื่องยนต์โรแท๊กขนาด ๒๕ แรงม้า ๑ ลำ เครื่องกำเนิดไฟฟ้ายี่ห้อโคเลอร์ ขนาด ๒ แรงม้าครึ่ง ๑ เครื่อง ตะแกรงลวดดำไม้ไผ่ ๑ อัน ตะเกียงแก๊ส ๑ ดวง ไม้พายเรือ ๑ อันและปลาเบ็ญจพรรณ ๓ กิโลกรัม ซึ่งเป็นอุปกรณ์และเครื่องใช้และได้จากการกระทำผิดเป็นของกลาง ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๒๐, ๖๒ ทวิ, ๖๙, ๗๑ พระราชบัญญัติการประมงแก้ไขเพิ่มเติมตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ข้อ ๒, ๔, ๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๓ ธิบของกลางและจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามกฎหมาย

จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๒๐, ๖๒ ทวิ, ๖๙, ๗๑ พระราชบัญญัติการประมงแก้ไขเพิ่มเติมตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ข้อ ๒, ๔, ๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๓ ให้จำคุกจำเลยคนละ ๖ เดือน ปรับคนละ ๕,๐๐๐ บาท จำเลยให้การรับสารภาพเป็นเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๗๘ กึ่งหนึ่ง คงจำคุกจำเลยคนละ ๓ เดือน ปรับคนละ ๒,๕๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอไว้มีกำหนดคนละ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๙, ๓๐ ริมของกลาง ส่วนที่โจทก์ขอให้สั่งจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ นั้น โจทก์ไม่มีอำนาจขอเพราะโจทก์ไม่มีสิทธิในสินบนนั้น ให้ยกคำขอขึ้น

โจทก์อุทธรณ์ว่า โจทก์มีอำนาจขอให้ศาลสั่งจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามพระราชบัญญัติให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พ.ศ. ๒๔๘๙ มาตรา ๖, ๗, ๘ และ ๙ และศาลต้องจ่ายบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ไม่เกินสองพันบาทตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ และขอให้ลงโทษจำเลยให้หนักขึ้น

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า โจทก์มีอำนาจขอให้ศาลจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ แต่โจทก์ไม่ได้นำสืบหรือแนบระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดมาท้ายฟ้อง ศาลจึงไม่รู้ว่ารัฐมนตรีได้กำหนดระเบียบไว้อย่างไร จะต้องจ่ายบำเหน็จให้ผู้นำจับเป็นเงินเท่าใด ศาลจึงไม่อาจสั่งจ่ายบำเหน็จได้ โทษที่ศาลชั้นต้นลงแก่จำเลยก็พอสมควรแก่ความผิดแล้ว พิพากษายืน

โจทก์ฎีกาว่า ศาลชั้นต้นยกคำขอให้จ่ายบำเหน็จแก่ผู้นำจับเพราะเห็นว่าโจทก์ไม่มีอำนาจขอ เมื่อศาลอุทธรณ์เห็นว่าโจทก์มีอำนาจขอก็ควรสั่งให้จ่ายบำเหน็จแก่ผู้นำจับ ศาลอุทธรณ์ให้ยกคำขอเพราะเหตุที่โจทก์ไม่ได้นำสืบหรือแนบระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดมาท้ายฟ้องให้ศาลรู้ เป็นการวินิจฉัยนอกประเด็นในชั้นอุทธรณ์ ทั้งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ ได้กล่าวถึงระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดไว้ด้วย ศาลต้องรู้ระเบียบนั้นเอง

ศาลฎีกาตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว การที่ศาลชั้นต้นยกคำขอให้จ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับ เพราะเห็นว่าโจทก์ไม่มีอำนาจขอศาลอุทธรณ์เห็นว่าโจทก์มีอำนาจขอ แต่โจทก์ไม่ได้นำสืบหรือแนบระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดมาท้ายฟ้องให้ศาลรู้ ให้ยกคำขอนั้น ศาลฎีกาเห็นว่าศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยเช่นนั้นได้ เพราะการจ่ายบำเหน็จตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ศาลต้องรู้ถึงระเบียบนั้น ถ้าศาลไม่รู้ก็ย่อมสั่งจ่ายให้ไม่ได้ เนื่องจากพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ บัญญัติว่า “ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ต้องจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ต้องไม่เกินสองพันบาท และต้องชดใช้เงินซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการไปตามมาตรา ๕๙ ในกรณีที่ศาลลงโทษผู้กระทำความผิด ให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินดังกล่าวแล้ว ถ้าไม่ชำระให้จัดการตามมาตรา ๑๘ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา โดยถือเสมือนว่าเป็น

ค่าปรับ” ตามมาตรานี้ศาลฎีกาเห็นว่าระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดให้จ่ายบำเหน็จให้แก่ผู้นำจับไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ศาลรู้ได้เอง โจทก์ต้องกล่าวอ้างหรือนำสืบให้ศาลรู้ถึงระเบียบนั้นด้วย เมื่อโจทก์มิได้ปฏิบัติ เช่นนี้ศาลย่อมสั่งจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับไม่ได้ ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน

ล้วน นิลกำแพง
วิฑูร เทพพิทักษ์
มงคล วัลยะเพ็ชร

หมายเหตุ - ควรสังเกตว่า ตามฟ้องโจทก์มิได้ระบุเลยว่าค่าบำเหน็จตามระเบียบควรเป็นเท่าใด แม้จำเลยรับสารภาพก็ไม่มีมูลฐานที่ศาลจะพิพากษาให้จำเลยใช้ได้

จิตติ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๑/๒๕๑๗

พ.ร.บ. การประมง

ผู้กระทำผิดตาม พ.ร.บ. การประมง จะต้องชำระเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ถ้าไม่ชำระอาจถูกยึดทรัพย์หรือกักขังเช่นเดียวกับกรณีที่ไม่ชำระค่าปรับ การกักขังเป็นโทษอย่างหนึ่ง การที่ศาลพิพากษาให้จ่ายบำเหน็จจึงมีผลเท่ากับเป็นการลงโทษทางอาญา ขอบที่ศาลจะใช้ดุลพินิจได้ตามควรแก่กรณี ทั้งระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จตามคำสั่งของกระทรวงเกษตรก็ได้กำหนดจำนวนเงินเป็นอัตราตายตัว เพียงแต่กำหนดจำนวนอย่างสูงไว้เท่านั้น จึงไม่เป็นบทบังคับศาลให้พิพากษาให้ผู้กระทำผิดชำระเงินบำเหน็จตามจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๕๔๑/๒๕๑๗

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ เดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลก

โจทก์

ระหว่าง

นายเล็ก ปรีกมล

จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๕ เดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๑๕ เวลากลางวัน จำเลยได้บังอาจใช้เครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้เด็ดขาดทำการจับปลาในฤดูปลามีไข่ในหนองน้ำสาธารณะ ซึ่งเป็นที่จับสัตว์น้ำในน่านน้ำจืด เป็นการฝ่าฝืนประกาศกระทรวงเกษตร ซึ่งประกาศห้ามไว้ และจำเลยได้ทราบประกาศนั้นแล้ว เหตุเกิดที่ตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ตามวันเวลาดังกล่าว เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยแห ๑ ปาก และข้อง ๑ ใบ ที่ใช้ทำการประมงเป็นของกลาง และคดีนี้มีผู้นำจับจำเลยซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตกลงจะจ่ายเงินบำเหน็จให้แก่ผู้นำจับเป็นเงิน ๕๐๐ บาท ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒,

๖๕, ๖๙, ๗๑ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๕ ธิบของกลาง และให้จำเลยชำระเงินบำเหน็จนำจับแก่ผู้นำจับด้วย

จำเลยให้การรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒, ๖๕, ๖๙, ๗๑ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๕ ลงโทษปรับ ๔๐๐ บาท จำเลยรับสารภาพ ลดให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับ ๒๐๐ บาท โจทก์ขอให้จำเลยชำระค่าบำเหน็จนำจับเป็นเงิน ๕๐๐ บาท นั้น สูงเกินไป เห็นควรให้จำเลยชำระค่าบำเหน็จนำจับเพียง ๒๐๐ บาท เงินค่าปรับก็ตี ค่าบำเหน็จก็ตี หากจำเลยไม่ชำระ ให้บังคับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ธิบของกลาง

โจทก์อุทธรณ์ว่า ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลดจำนวนเงินบำเหน็จนำจับลงมานั้น เป็นการคลาดเคลื่อนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายและคำสั่งกระทรวงเกษตร ขอพิพากษาแก้ไขจำเลยชำระเงินบำเหน็จ ๕๐๐ บาท ตามฟ้อง

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า คำสั่งกระทรวงเกษตรที่ ๑๓๓/๒๕๑๔ วางระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จให้แก่ผู้นำจับผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ข้อ ๓ (๑) นั้น เป็นการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะทำความตกลงในเรื่องการขอรับเงินบำเหน็จนำจับแก่ผู้นำจับไม่เกินอัตราที่ระบุไว้ในข้อ (ก) (ข) (ค) และ (ง) เท่านั้น และในอัตราต่าง ๆ นั้นก็ได้กำหนดขั้นต่ำไว้ทั้งในพระราชบัญญัติการประมงก็บัญญัติไว้เพียงว่า ในการที่ศาลลงโทษผู้กระทำผิด ให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำผิดชำระเงินดังกล่าวแล้ว หากได้มีบทบังคับว่าศาลจะต้องพิพากษาไปตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำความตกลงแก่ผู้นำจับไม่ ฉะนั้น ข้อตกลงเรื่องการขอรับเงินบำเหน็จนำจับจึงไม่มีผลผูกพันศาลที่จะต้องพิพากษาไปตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตกลงจะจ่ายให้ ศาลย่อมมีอำนาจใช้ดุลพินิจพิพากษาให้จำเลยผู้กระทำผิดชำระเงินค่าบำเหน็จนำจับได้ตามความเหมาะสมแก่ลักษณะการกระทำผิดแต่ละคดีและลดจำนวนเงินลงได้ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระค่าบำเหน็จนำจับ ๒๐๐ บาท นั้น ชอบแล้ว พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาแล้ว โจทก์ฎีกาว่าศาลพิพากษาลดเงินค่าบำเหน็จนำจับลงจากจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตกลงจะจ่ายให้แก่ผู้นำจับ คลาดเคลื่อนต่อกฎหมาย

ศาลฎีกาเห็นว่า พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ บัญญัติว่า “ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดแต่ต้องไม่เกินสองพันบาท และต้องชดใช้เงินซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการไปตามมาตรา ๕๕ ในกรณีที่ศาลลงโทษผู้กระทำความผิด ให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินดังกล่าวแล้ว ถ้าไม่ชำระให้จัดการตามมาตรา ๑๘ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา โดยถือเสมือนว่าเป็นค่าปรับ” ดังนั้น เมื่อผู้กระทำความผิดไม่ชำระเงินบำเหน็จ ก็จะต้องถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าบำเหน็จ

หรือมิฉะนั้นจะต้องถูกกักขังแทนค่าบำเหน็จ ทั้งนี้ โดยถือว่าค่าบำเหน็จเป็นเสมือนหนึ่งค่าปรับตามความหมายแห่งมาตรา ๒๙ ประมวลกฎหมายอาญา (ซึ่งใช้แทนมาตรา ๑๘ กฎหมายลักษณะอาญาเดิม) จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การไม่ชำระเงินบำเหน็จ อาจทำให้ผู้กระทำความผิดถึงกับต้องถูก “กักขัง” แทน “กักขัง” เป็นโทษอย่างหนึ่ง ฉะนั้น การที่ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดจ่ายเงินบำเหน็จตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงมีผลเท่ากับเป็นการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิด ชอบที่ศาลจะใช้ดุลพินิจกำหนดโทษหรืออีกนัยหนึ่งกำหนดเงินบำเหน็จนั้นได้ตามควรแก่กรณี ส่วนคำสั่งกระทรวงเกษตรที่ ๑๓๓/๒๕๑๔ ซึ่งวางระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จก็ได้กำหนดจำนวนเงินบำเหน็จนำจับเป็นอัตราตายตัว เพียงแต่กำหนดจำนวนอย่างสูงไว้เท่านั้น ทั้งคำสั่งนี้ก็ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงไม่มีทางที่จะแปลไปได้ว่าเป็นบทบังคับศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินบำเหน็จไปตามจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว ฎีกาใจทักฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน.

กฤษณ์ โสภิตกุล
 ยงยุทธ เลอลภ
 อุดม จาละ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๗๒/๒๕๑๘

พระราชบัญญัติ การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐

วิธีพิจารณาความแพ่ง พยานหลักฐาน ข้อที่รู้จักกันไป (ม. ๘๔)

ระเบียบการจ่ายค่านำจับตาม พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ม. ๗๑ ไม่ใช่ข้อเท็จจริง
ที่ศาลรู้ได้เอง โจทก์ไม่อ้างหรือนำสืบ ศาลก็สั่งให้จำเลยจ่ายเงินค่านำจับไม่ได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๐๗๒/๒๕๑๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๘

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดมีนบุรี

โจทก์

ระหว่าง

นายสมาน ฮานับ ที่ ๑ นายสำลี กาเซ็ม ที่ ๒

จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๖ เดือนกรกฎาคม พุทธ-
ศักราช ๒๕๑๗

โจทก์ฟ้องว่าเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๑๖ เวลากลางคืนก่อนเที่ยง จำเลยบังอาจร่วมกัน
ทำการประมงจับปลาน้ำจืด โดยใช้ตะแกรงลวดและกระแสไฟฟ้าจับปลาในลำคลองสามวาตะวันออก
เหตุเกิดที่แขวงสามวาตะวันออก เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ในวันเวลาดังกล่าวมีผู้ประสงค์รับ
บำเหน็จนำจับ นำเจ้าพนักงานตำรวจจับจำเลยทั้งสองในขณะที่กระทำความผิด และยึดเรือยนต์สองตอน
พร้อมด้วยเครื่องยนต์โรแท๊กขนาด ๒๕ แรงม้า ๑ ลำ เครื่องกำเนิดไฟฟ้ายี่ห้อโคเลอร์ ขนาด
๒ แรงม้าครึ่ง ๑ เครื่อง ตะแกรงลวดดำไม้ไผ่ ๑ อัน ตะเกียงแก๊ส ๑ ดวง ไม้พายเรือ ๑ อัน และ
ปลาเบ็ญจพรรณ ๓ กิโลกรัม ซึ่งเป็นอุปกรณ์และเครื่องใช้และได้จากการกระทำความผิดเป็นของกลาง
ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๒๐, ๖๒ ทวิ, ๖๙, ๗๑ พระราช-
บัญญัติการประมงแก้ไขเพิ่มเติมตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ข้อ ๒, ๔, ๕ ลงวันที่ ๒๔
มีนาคม ๒๕๑๕ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๓ ธิบของกลางและจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับ
ตามกฎหมาย

จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๒๐, ๖๒ ทวิ, ๖๙, ๗๑ พระราชบัญญัติการประมงแก้ไขเพิ่มเติมตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ ข้อ ๒, ๔, ๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ ให้จำคุกจำเลยคนละ ๖ เดือน ปรับคนละ ๕,๐๐๐ บาท จำเลยให้การรับสารภาพเป็นเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ กึ่งหนึ่ง คงจำคุกจำเลยคนละ ๓ เดือน ปรับคนละ ๒,๕๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอไว้มีกำหนดคนละ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ธิษของกลาง ส่วนที่โจทก์ขอให้สั่งจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ นั้น โจทก์ไม่มีอำนาจขอเพราะโจทก์ไม่มีสิทธิในสินบนนั้น ให้ยกคำขอข้อนี้

โจทก์อุทธรณ์ว่า โจทก์มีอำนาจขอให้ศาลสั่งจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามพระราชบัญญัติให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พ.ศ. ๒๔๘๙ มาตรา ๖, ๗, ๘ และ ๙ และศาลต้องจ่ายบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ไม่เกินสองพันบาทตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ และขอให้ลงโทษจำเลยให้หนักขึ้น

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า โจทก์มีอำนาจขอให้ศาลจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ แต่โจทก์ไม่ได้นำสืบหรือแนบระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดมาท้ายฟ้อง ศาลจึงไม่รู้ว่ารัฐมนตรีได้กำหนดระเบียบไว้อย่างไร จะต้องจ่ายบำเหน็จให้ผู้นำจับเป็นเงินเท่าใด ศาลจึงไม่อาจสั่งจ่ายบำเหน็จได้ โทษที่ศาลชั้นต้นลงแก่จำเลยก็พอสมควรแก่ความผิดแล้ว พิพากษายืน

โจทก์ฎีกาว่า ศาลชั้นต้นยกคำขอให้จ่ายบำเหน็จแก่ผู้นำจับเพราะเห็นว่าโจทก์ไม่มีอำนาจขอ เมื่อศาลอุทธรณ์เห็นว่าโจทก์มีอำนาจขอก็ควรสั่งให้จ่ายบำเหน็จแก่ผู้นำจับ ศาลอุทธรณ์ให้ยกคำขอเพราะเหตุที่โจทก์ไม่ได้นำสืบหรือแนบระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดมาท้ายฟ้องให้ศาลรู้เป็นการวินิจฉัยนอกประเด็นในชั้นอุทธรณ์ ทั้งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ ได้กล่าวถึงระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดไว้ด้วย ศาลต้องรู้ระเบียบนั้นเอง

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว การที่ศาลชั้นต้นยกคำขอให้จ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับ เพราะเห็นว่าโจทก์ไม่มีอำนาจขอศาลอุทธรณ์เห็นว่าโจทก์มีอำนาจขอ แต่โจทก์ไม่ได้นำสืบหรือแนบระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดมาท้ายฟ้องให้ศาลรู้ ให้ยกคำขอนั้น ศาลฎีกาเห็นว่าศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยเช่นนั้นได้ เพราะการจ่ายบำเหน็จตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดศาลต้องรู้ถึงระเบียบนั้น ถ้าศาลไม่รู้ก็ย่อมสั่งจ่ายให้ไม่ได้ เนื่องจากพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๑ บัญญัติว่า “ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ต้องจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ต้องไม่เกินสองพันบาท และต้องชดใช้เงินซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการไปตามมาตรา ๕๙ ในกรณีที่ศาลลงโทษผู้กระทำความผิด ให้ศาลพิพากษาให้

ผู้กระทำผิดชำระเงิנדังกล่าวแล้ว ถ้าไม่ชำระให้จัดการตามมาตรา ๑๘ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา โดยถือเสมือนว่าเป็นค่าปรับ” ตามมาตรานี้ศาลฎีกาเห็นว่าระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดให้จ่ายบำเหน็จให้แก่ผู้นำจับไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ศาลรู้ได้เอง โจทก์ต้องกล่าวอ้างหรือนำสืบให้ศาลรู้ถึงระเบียบนั้นด้วย เมื่อโจทก์มิได้ปฏิบัติเช่นนี้ศาลยอมสั่งจ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้นำจับไม่ได้ ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน.

ล้วน นิลกำแพง
วิฑูร เทพพิทักษ์
มงคล วัลยะเพ็ชร

หมายเหตุ - ควรสังเกตว่า ตามฟ้องโจทก์มิได้ระบุเลยว่าค่าบำเหน็จตามระเบียบควรเป็นเท่าใด แม้จำเลยรับสารภาพก็ไม่มีมูลฐานที่ศาลจะพิพากษาให้จำเลยใช้ได้

จิตติ

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยสิทธิการประมง ในเขตการประมงไทย
พุทธศักราช ๒๔๘๒

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐)
อาทิตยทิพอาภา
พล.อ.เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน
ตราไว้ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๒
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมง ในเขตการประมงไทย พุทธศักราช ๒๔๘๒”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๗ และพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การประมง” หมายความว่า การจับสัตว์น้ำด้วยเครื่องมือ หรือวิธีอย่างหนึ่งอย่างใดในที่แห่งหนึ่งแห่งใดในเขตการประมงไทย รวมทั้งการใช้เรือทำการจับสัตว์น้ำ หรือเป็นพาหนะไปทำการจับสัตว์น้ำด้วย

“เขตการประมงไทย” หมายความว่าเขตน่านน้ำไทย หรือน่านน้ำอื่นใดซึ่งประเทศไทย ใช้อุ่หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการจับสัตว์น้ำโดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่ามีขอบเขต ตามกฎหมายท้องถิ่นหรือธรรมเนียมประเพณี หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือตามสนธิสัญญา หรือด้วยประการใด ๆ

“เรือ” หมายความว่ายานพาหนะทางน้ำทุกชนิด

“ผู้ควบคุมเรือ” หมายความว่า นายเรือ สรั่ง ใต้ก๋ง นายท้าย คนถือท้าย หรือบุคคลอื่นใด ผู้มีหน้าที่บังคับเรือ และรับผิดชอบในเรือ แต่ไม่หมายความว่าถึงผู้นำร่อง

“คนต่างด้าว” หมายความว่าคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว

“รัฐมนตรี” หมายความว่ารัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่าพนักงานประมง กรมการจังหวัด กรมการอำเภอ เจ้าท่า พนักงานศุลกากร ผู้บังคับเรือ หรือผู้บังคับบัญชาทหารหน่วยแห่งราชนาวี และเจ้าพนักงานอื่น ๆ ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตสำหรับการประมงให้แก่

(ก) คนต่างด้าวคนใดคนหนึ่ง หรือ

(ข) ห้างหุ้นส่วนสามัญใด ๆ เว้นแต่ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมดมีสัญชาติไทย หรือ

(ค) ห้างหุ้นส่วนจำกัดใด ๆ เว้นแต่ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมดซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกันโดยไม่จำกัดจำนวนมีสัญชาติไทย และทุนของห้างหุ้นส่วนนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละสิบ ต้องเป็นของบุคคลธรรมดา ซึ่งมีสัญชาติไทยหรือ

(ง) บริษัทจำกัดใด ๆ เว้นแต่กรรมการส่วนมากมีสัญชาติไทย และทุนของบริษัทนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละสิบ ต้องเป็นของบุคคลธรรมดา ซึ่งมีสัญชาติไทย และบริษัทนั้นต้องไม่มีข้อบังคับอนุญาตให้ออกหุ้นผู้ถือ

ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่มีสิทธิได้รับอนุญาตดังกล่าวนั้น ต้องจดทะเบียนตามกฎหมายไทย มีสำนักงานใหญ่ของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตั้งอยู่ในราชอาณาจักรไทยด้วย

มาตรา ๖ ถ้าบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทใดได้รับใบอนุญาตสำหรับการประมงไปแล้ว ภายหลังตกเป็นผู้ไม่มีสิทธิได้รับใบอนุญาตสำหรับการประมงตามความในมาตรา ๕ ให้บุคคลหรือผู้จัดการห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นแล้วแต่กรณี แจ้งให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่บุคคลหรือห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นตกเป็นผู้ไม่มีสิทธิดังที่กล่าวแล้วและให้ส่งคืนใบอนุญาตไปยังเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตพร้อมกันด้วย ในกรณีเช่นนี้ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตขีดฆ่าใบอนุญาตนั้นเสีย

มาตรา ๗ นอกจากมีความตกลงกับต่างประเทศเป็นอย่างอื่น ห้ามมิให้ใช้เรือ ต่อไปนี้ทำการประมงในเขตการประมงไทย

(๑) เรือที่มีสัญชาติต่างประเทศ หรือเรือที่เป็นของคนต่างด้าว หรือของนิติบุคคลที่มี

สัญชาติต่างประเทศ

(๒) เรือสยามซึ่งมีคนประจำเรือไม่ว่าอยู่ในฐานะใด ๆ เป็นคนต่างด้าวรวมอยู่ด้วย แต่คนต่างด้าวผู้ได้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่าห้าปี ก่อนวันที่ ๒๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗ ย่อมเป็นคนประจำเรือสยาม สำหรับทำการประมงได้ ถ้าหากคนต่างด้าวนั้นได้จดทะเบียนและปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว และรวมกันไม่มากกว่าร้อยละยี่สิบห้าแห่งจำนวนคนประจำเรือ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ มิให้ถือว่าคนประจำเรือเป็นคนต่างด้าว ถ้าหากคนต่างด้าวนั้นเป็นครูสอนวิชาการประมง ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากรัฐบาลให้ทำการสอนในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนประชาบาลหรือเทศบาลในกรณีที่เป็นครูในโรงเรียนประชาบาลหรือเทศบาลต้องไม่เกินโรงเรียนละห้าคน และต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งเพื่อการนั้น

มาตรา ๘ บุคคลผู้ทำการประมงโดยใช้เรือในเขตการประมงไทย ต้องมีใบอนุญาตที่ได้รับสำหรับทำการประมงประจำไปกับเรือด้วยในขณะทำการประมง

มาตรา ๙ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะตรวจและค้นเรือลำหนึ่งลำใดที่ใช้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้ในการประมงโดยละเมิดต่อพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจยึดเครื่องมือที่ใช้ในการประมง เอกสารและวัตถุอื่นใดอันพึงใช้เป็นพยานหลักฐานในการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งสัตว์น้ำที่พบอยู่ในเรือ อันควรสงสัยว่าได้จับในเขตการประมงไทยด้วย

มาตรา ๑๐ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับและยึดเรือที่ได้กระทำผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้กระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจที่จะฟ่งเรือนั้น หรือบังคับให้ผู้ควบคุมเรือกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อนำไปยังท่าเรือที่ใกล้ที่สุด ซึ่งเหมาะแก่การที่จะสอบสวนหรือทำการอย่างอื่น เพื่อฟ้องร้องตามกฎหมาย

การสอบสวนความผิดอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้กระทำการจับกุม หรือสั่งให้จับกุ่มนั้น มีอำนาจทำการสอบสวนได้

เรือที่ได้ใช้ในการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ เครื่องมือจับสัตว์น้ำอย่างหนึ่งอย่างใด และสัตว์น้ำซึ่งแสดงให้เห็นว่าจับได้ในเขตการประมงไทยที่พบอยู่ในเรือที่กล่าวนั้น ให้ศาลมีอำนาจริบเสียได้

มาตรา ๑๑ ถ้ามีการใช้เรือทำการประมง หรือพยายามทำการประมงในเขตการประมงไทยละเมิดต่อพระราชบัญญัตินี้ เจ้าของเรือที่อยู่ในเรือนั้นขณะที่มีการละเมิด หรือถ้าเจ้าของเรือไม่อยู่ ผู้ควบคุมเรือ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

ถ้าไม่ได้ตัวเจ้าของเรือ หรือผู้ควบคุมเรือมาพิจารณา หรือไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นเจ้าของเรือ หรือผู้ควบคุมเรือ ให้ถือว่าทุกคนที่อยู่ในเรือนั้น ขณะที่มีการละเมิด มีความผิดต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน

มาตรา ๑๒ ผู้ใดกระทำการละเมิดต่อมาตรา ๖ หรือมาตรา ๘ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา ๑๓ การฟ้องคดีตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการสั่งกักกรมอัยการ หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารซึ่งรัฐมนตรีได้ตั้งขึ้นให้มีอำนาจและหน้าที่ฟ้องได้ด้วยการตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารให้มีอำนาจและหน้าที่ตามความในวรรคก่อน ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราธิการมีหน้าที่รักษาการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

บทบัญญัติเฉพาะกาล

มาตรา ๑๕ คนต่างด้าวผู้ได้รับใบอนุญาตสำหรับทำการประมงอยู่แล้ว ในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ จะทำการประมงต่อไปเท่าที่ได้รับอนุญาต และจะขอต่อใบอนุญาตอีกก็ได้ภายในกำหนดเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้นั้นมิได้ฝ่าฝืนบทบัญญัติใด ๆ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงไม่มีทางที่จะแปลไปได้ว่าเป็นบทบังคับให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำหรือกฎหมายอื่นว่าด้วยการประมงหรือกฎกระทรวงซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่นนั้น

ในกรณีอนุญาตให้ทำการประมงในที่น้ำเค็มตลอดปีนั้น ห้ามมิให้นำกำหนดเวลาดังกล่าวในวรรคก่อนมาใช้บังคับ

คนต่างด้าวผู้มีสิทธิตามความในสองวรรคก่อน ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายมีสิทธิใช้เรือของตนทำการประมงตามที่ตนได้รับอนุญาตนั้นได้ ในเมื่อคนประจำเรือไม่ว่าอยู่ในฐานะใดๆ เป็นคนสัญชาติไทย หรือถ้ามีคนต่างด้าวรวมอยู่ด้วยก็ต้องไม่มากกว่าร้อยละสิบห้าแห่งจำนวนคนประจำเรือ และคนต่างด้าวนั้นจะต้องเป็นบุคคลตามที่กล่าวในมาตรา ๗ วรรค ๒ ด้วย ในกรณีเช่นนี้ห้ามมิให้นำความในมาตรา ๗ (๑) มาใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

ประกาศของคณะปฏิวัติ

ฉบับที่ ๔๕

โดยที่คณะปฏิวัติเห็นสมควรจะส่งเสริมให้มีการลงทุนในกิจการประมงทะเลอันจะเป็นผลทำให้ประเทศไทยผลิตสัตว์น้ำได้มากขึ้น เพื่อความประสงค์นี้ เป็นการสมควรที่จะผ่อนผันให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตทำการประมงในทะเลได้มีครูสอนหรือผู้ฝึกทำการประมงซึ่งเป็นคนต่างด้าวมาทำการแนะนำในเรื่องการใช้เครื่องมือทำการประมง และอุปกรณ์เกี่ยวกับการประมงที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มผลผลิตได้

หัวหน้าคณะปฏิวัติ จึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. เรือไทยที่มีคนต่างด้าวเป็นคนประจำเรือ ถ้าคนต่างด้าวนั้นเป็นบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตให้เป็นคนประจำเรือตามความในประกาศนี้ ให้มีสิทธิทำการประมงในเขตการประมงไทยได้ ภายในข้อกำหนดของกระทรวงเกษตรซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาตนั้น โดยมีให้นำความใน (๒) ของมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พุทธศักราช ๒๔๘๒ มาใช้บังคับ

ข้อ ๒. ให้กระทรวงเกษตรมีอำนาจออกใบอนุญาตให้คนต่างด้าวทำหน้าที่เป็นครูสอนหรือเป็นผู้ฝึกทำการประมง โดยให้เป็นคนประจำเรือไทยที่ใช้ในการทำการประมงในเขตการประมงไทยไม่เกินจำนวนที่กำหนดเมื่อได้ทำการสอบสวนแล้วเห็นว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติสมควรที่จะได้เป็นครูหรือผู้ฝึกทำการประมง

ข้อ ๓. ให้กระทรวงเกษตรกำหนดจำนวนคนต่างด้าวที่พึงได้รับอนุญาตให้เป็นครูสอนหรือผู้ฝึกทำการประมง และกำหนดเขตพื้นที่ทำการสอนหรือทำการฝึกและระยะเวลาทำการสอนหรือทำการฝึกเป็นครั้งคราวตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๔. ประกาศนี้ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของคนต่างด้าวและเรือไทยที่มีคนต่างด้าวเป็นคนประจำเรือที่พึงมี ตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พุทธศักราช ๒๔๘๒

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒

จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์

หัวหน้าคณะปฏิวัติ

คำพิพากษาที่ ๑๑๑๘ พ.ศ. ๒๔๘๑

พระราชบัญญัติ จับสัตว์น้ำ วิธีพิจารณาอาญา ฎีกา

ผู้เช่าเรือมาจับสัตว์น้ำอันเป็นการละเมิดต่อพระราชบัญญัติโดยมีคนต่างด้าวเกินส่วนที่กฎหมายกำหนดไว้ นั้น ถือได้ว่าเป็นเจ้าของเรือต้องมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำไทย พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอนต้น

โจทก์กล่าวในฎีกาแต่เพียงว่าคำพิพากษาที่ศาลอุทธรณ์อ้างมานั้น ได้มีคำพิพากษาระบับหลังทับเสียแล้ว จำเลยจึงควรมีความผิดตามกฎหมายบทนั้นบทนี้ เป็นการฎีกาย่อ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

น. ต. เป็นคนต่างด้าวไม่มีใบอนุญาตให้จับสัตว์น้ำ ได้สมคบกับ จ. ย. ซึ่งเป็นคนไทยมีใบอนุญาตให้จับสัตว์น้ำใช้เรือจับสัตว์น้ำ ซึ่ง ล. ได้เข้ามาโดยมีคนประจำเรือเป็นคนต่างด้าวมากกว่าร้อยละ ๒๕ ของคนประจำเรือทั้งหมด โดย ล. เป็นผู้จ้างวานให้ น. ต. จ. ย. กระทำการ อัยการจึงฟ้องขอให้ลงโทษ

ศาลล่างตัดสินลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำไทย พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอน ๒

ศาลฎีกาตัดสินแก้ว่า ล. จำเลยมีผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำไทย พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอนต้น นอกจากนี้ยืนตาม

คำพิพากษาที่ ๑๑๑๘ พ.ศ. ๒๔๘๑

ศาลฎีกา

วันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑

ผู้พิพากษาศาลฎีกาได้ตรวจฎีกาโจทก์ คัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ อัยการสมุทรสงคราม โจทก์

คดีระหว่าง

- นายบุญยุน แซ่โลว ที่ ๑
 - นายเตียงฮก แซ่ลิ้ม ที่ ๒ นายจ่าย แซ่โลว ที่ ๓
 - นายหยัด สุวรรณพิมล ที่ ๔ นางไล้ แซ่ตัน ที่ ๕
- จำเลย

เรื่อง จับสัตว์น้ำไม่รับอนุญาต และหลบหนีที่คุมขัง

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๐ นายบุญยุน จำเลยที่ ๑ นายเตียงฮก จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นคนต่างด้าว ไม่มีใบอนุญาตให้จับสัตว์น้ำ ได้บังอาจสมคบกับนายจ่ายจำเลยที่ ๓ นายหยัด จำเลยที่ ๔ ซึ่งเป็นคนไทยมีใบอนุญาตให้จับสัตว์น้ำ ใช้เรือจับสัตว์น้ำสยามซึ่งนางไล้ จำเลยที่ ๕ ได้เข้ามา โดยมีคนประจำเรือเป็นคนไทยและคนต่างด้าวรวมอยู่ด้วย แต่คนต่างด้าวที่รวมอยู่ด้วยนี้มากกว่าร้อยละ ๒๕ แห่งจำนวนคนประจำเรือ และใช้อวนซีเกียะ ซึ่งเสียอาญาบัตรแล้ว กระทำการจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ เป็นผู้ลงมือกระทำการจับสัตว์น้ำด้วยกันทุกคน โดยจำเลยที่ ๕ เป็นผู้จ้างวานให้จำเลยทั้ง ๔ คน นั้นกระทำการจับสัตว์น้ำ โดยรู้อยู่แล้วว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ได้รับอนุญาตให้ทำการจับสัตว์น้ำได้ มีผู้รับสินบนนำเจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยเรือ อวน และสัตว์น้ำนำส่งกรมการอำเภอ ระหว่างทางไปอำเภอ จำเลยที่ ๓ ที่ ๔ ได้กะโดดหนีหลบหนีจากการควบคุมของเจ้าพนักงาน เหตุเกิดในท้องที่อำเภอแม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม ขอให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๖๔, ๑๖๓ พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘, ๑๙, ๒๐ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕, ๙, ๑๐ กับให้จำเลยใช้ค่าสินบนนำจับ และขอให้รับของกลางเสียด้วย

จำเลยทั้ง ๕ คน ให้การรับสารภาพตลอดข้อหา

โจทก์จำเลยต่างไม่ติดใจสืบพะยาน

ศาลจังหวัดสมุทรสงครามฟังข้อเท็จจริงสมฟ้องโจทก์ และวินิจฉัยว่า จำเลยที่ ๑, ๒, ๓, ๔ มีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอน ๒ และนางไล้ จำเลยที่ ๕ ผู้จ้างวานจำเลยที่ ๑, ๒, ๓, ๔ ก็มีความผิดฐานเป็นตัวการด้วย ตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๖๔ นายจ่าย นายหยัดจำเลยที่ ๓, ๔ ยังมีความผิดฐานหลบหนีที่คุมขังตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๖๓ อีกกระทงหนึ่ง ส่วนข้อที่โจทก์ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘, ๑๙, ๒๐ นั้น เห็นว่าตามคำบรรยายในฟ้องมุ่งแต่จะขอให้ลงโทษฐานใช้เรือจับสัตว์น้ำสยาม ซึ่งมีคนประจำเรือเป็นคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ แต่อย่างเดียว คำขอในข้อนี้จึงไม่ต้องวินิจฉัย จึงพิพากษาให้ลงอาญาจำเลยทั้ง ๕ คน ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอน ๒ ปรับนายจ่าย นายหยัด นางไล้ จำเลย คนละ ๒๐ บาท นายบุญยุน นายเตียงฮกจำเลยคนละ ๔๐ บาท กับให้ลงอาญานายจ่าย นายหยัด จำเลย ฐานหลบหนีที่คุมขังตามมาตรา ๑๖๓ ปรับคนละ ๓๐ บาท ลดโทษฐานปราณีที่จำเลยให้การรับสารภาพตามมาตรา ๕๙ กึ่งหนึ่ง คงให้ปรับนายจ่าย นายหยัด คนละ ๒๕ บาท นางไล้ ๑๐ บาท นายบุญยุน นายเตียงฮก คนละ ๒๐ บาท ไม่ใช่ค่าปรับ ให้จัดการตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๘ เรือและอวนไม่ควรรับ ส่วนค่าสินบนนำจับไม่บังคับให้

โจทก์อุทธรณ์ว่า

๑. ฟ้องของโจทก์มีข้อความบรรยายมุ่งหมายขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ โดยชัดเจนแล้ว ศาลต้องวินิจฉัยถึงการกระทำของจำเลย และลงโทษจำเลยตามฟ้องข้อนี้ด้วย

๒. นางไล่จำเลยที่ ๕ เป็นผู้เช่าเรือนี้มาใช้ จึงต้องถือว่านางไล่จำเลยเป็นนายเรือโดยปริยาย ต้องมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอนต้นอีกด้วย

๓. ขอให้บังคับจำเลยเสียค่าสินบนนำจับตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ และขอให้ริบอาชญากรรมกลาง เพราะเป็นเครื่องมือที่นำไปใช้ในการกระทำผิด

ศาลอุทธรณ์ฟังว่า ข้อความในฟ้องข้อ ๑ (ก) นั้นได้แยกข้อความออกได้เป็น ๒ ตอน แต่ละตอนมีใจความสำคัญแยกข้อหาต่างหากจากกันเป็นคนละข้อหาได้ชัดเจน มิใช่เป็นข้อบรรยายขยายความรวมอยู่ในข้อเดียวกัน กล่าวคือ ข้อความในตอนที่ว่า และใช้วนซีเกียะ ซึ่งเสียอาชญาบัตรแล้วกระทำการจับสัตว์ในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ เป็นผู้ลงมือกระทำการจับสัตว์น้ำทุกคน โดยจำเลยที่ ๕ เป็นผู้จ้างวานใช้ให้จำเลยทั้ง ๔ คน นั้น กระทำการจับสัตว์น้ำ โดยรู้อยู่แล้วว่านายบุญยุน นายเตียงฮอกจำเลยไม่ได้รับอนุญาตให้ทำการจับสัตว์น้ำได้ นั้นเป็นข้อความที่มุ่งกล่าวเป็นข้อหาอีกข้อ ๑ ว่าจำเลยจับสัตว์น้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ อีกกรรมหนึ่งต่างหากจากกรรมอื่นดังที่โจทก์ได้กล่าวไว้ ในเบื้องต้นแห่งคำฟ้องว่า จำเลยทำผิดต่างกรรมกัน หาใช่เป็นข้อความที่บรรยายเพียงเพียงขยายความในตอนต้นไม่

เมื่อได้วินิจฉัยคำฟ้องว่า โจทก์มีความมุ่งหมายขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ด้วยแล้ว จึงมีข้อต้องวินิจฉัยต่อไปว่า จำเลยที่ ๑, ๒ ผู้รับใช้จ้างวานจากจำเลยที่ ๕ ทำการจับสัตว์น้ำโดยตนเองมิได้รับอนุญาต และจำเลยที่ ๕ ผู้ใช้จะมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ตามที่โจทก์อ้างหรือไม่

ศาลอุทธรณ์เห็นว่า คำว่า “ผู้ใด” ในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ต้องเป็นที่เข้าใจว่า ประสงค์ถึงผู้ใช้เครื่องมือหาประโยชน์ในฐานะเป็นเจ้าของเครื่องมือ มิถึงผู้รับจ้างวานเช่นจำเลยในคดีนี้ซึ่งเป็นแต่เพียงแรงของเจ้าของเครื่องมือ ทั้งนี้เพราะเมื่อพิเคราะห์พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำทั่วไปในทุกบทมาตราแล้ว เป็นที่เห็นถึงความประสงค์ได้ว่าบัญญัติเพื่อการเงินค่าอากร การบัญญัติห้ามมิให้ใช้เครื่องมือโดยไม่ได้รับอนุญาต ก็เพื่อป้องกันมิให้ผู้ใช้ในฐานะเป็นเจ้าของเสี่ยงไม่เสียเงินค่าอากร เป็นการห้ามเฉพาะผู้ที่จะต้องเสียเงิน คือเฉพาะผู้ใช้ในฐานะเป็นเจ้าของเครื่องมือเท่านั้น เหตุผลอีกข้อหนึ่ง คือ การใช้วน ลำพังแต่ผู้ใช้ในฐานะเป็นเจ้าของโดยไม่ต้องอาศัยแรงคนอื่น ย่อมทำไม่ได้เป็นการแน่นอนโดยธรรมดา ฉะนั้นถ้าคำว่า “ผู้ใด” ในมาตรา ๑๘ จึงไม่น่าจะถึงถึงลูกจ้างด้วย

นอกจากมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ แล้ว ภายหลังจากต่อมาใน ร.ศ. ๑๒๘ ยังได้มีประกาศแก้ไขพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ นี้ อีก ตามประกาศฉบับนี้ แทนที่จะเข้าใจว่าเป็นการแก้ไขให้อาผิดแก่ผู้ใช้ นอกจากใช้ในฐานะเป็นเจ้าของด้วย กลับมีถ้อยคำ และข้อความให้เห็นชัดยิ่งขึ้นว่า ประกาศฉบับนี้ผ่อนผันให้คุ้มถึงผู้ที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกันกับผู้รับอนุญาต ในเมื่อได้บอกชื่อให้เจ้าพนักงานจดลงไว้ในใบอนุญาตด้วย หาใช่ประกาศแก้ไขอาผิดแก่ผู้ใช้ในฐานะเป็นแต่เพียงแรงของเจ้าของเครื่องมือด้วยไม่ (อ้างคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘/๒๔๖๑ อัยการจังหวัดชยยา โจทก์, นายแผนกับพวก จำเลย)

อาศัยเหตุดังกล่าวแล้ว จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ผู้ใช้วอนในฐานะเป็นลูกจ้างจึงไม่มีผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ และจำเลยที่ ๕ ผู้ใช้จ้างวานก็ย่อมไม่มีผิดไปตามกัน

อุทธรณ์ของโจทก์ขอให้ลงโทษนางไล่จำเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำมาตรา ๑๐ ตอนต้น เพราะนางไล่เป็นผู้เช่าเรื่อนั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่า ถ้อยคำในตัวบทมาตรา ๑๐ ตอนต้น เพราะนางไล่เป็นผู้เช่าเรื่อนั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่า ถ้อยคำในตัวบทมาตรา ๑๐ ตอนต้น บัญญัติเอาผิดแก่ผู้เป็นเจ้าของแห่งเรือหรือนายเรือ คำว่า “เจ้าของแห่งเรือ เมื่อไม่มีบทวิเคราะห์ศัพท์ว่ามีความหมายถึงผู้ใดบ้าง ตามหลักวินิจฉัยจำต้องเคารพต่อตัวอักษรในตัวบทคือ ต้องถือเคร่งครัดตามตัวอักษร และก็ยังไม่มีเหตุผลอันใดจะให้นิฉัยถึงความมุ่งหมายว่า หมายถึงผู้อื่นนอกจากเจ้าของผู้เช่าด้วย ฉะนั้นอุทธรณ์ของโจทก์ข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

อุทธรณ์ของโจทก์ขอให้บังคับจำเลยเสียเงินค่าน้ำจับ กับขอให้ริบวอน ในเรื่องสินบนนำจับ เมื่อจำเลยมีผิดจะเพาะตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ไม่บัญญัติไม่บัญญัติในเรื่องค่าน้ำจับ จึงไม่มีอะไรจะให้อาศัยบังคับ ส่วนข้อเรื่องริบวอนเป็นเรื่องอยู่ในดุลพินิจของศาล ศาลอุทธรณ์เห็นว่า ที่ศาลชั้นต้นใช้ดุลพินิจไม่รับนั้นเป็นการสมควรและถูกต้องกับความเป็นไปในรูปคดีแล้ว ไม่มีเหตุควรแก้ไข จึงพิพากษายืนตามศาลจังหวัดสมุทรสงคราม

โจทก์ฎีกาต่อมา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาคดีแล้ว สำหรับฎีกาข้อแรกของโจทก์ที่ว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘, ๑๙, ๒๐ นั้น โจทก์กล่าวมาในฎีกาเพียงว่าคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘/๒๔๖๑ ได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๙๑๔/๒๔๗๗ กับ ที่ ๕๘๓/๒๔๗๘ ทับเสียแล้ว เพราะฉะนั้น จำเลยทุกคนจึงมีความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๖๔ และพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘, ๑๙ อีกบทหนึ่ง และจำเลยก็ต้องใช้ค่าสินบนนำจับตามมาตรา ๒๐ ด้วย ศาลฎีกาเห็นว่า ฎีกาของโจทก์ในข้อนี้มีได้ระบุเหตุผลหรือตัวบทกฎหมายขึ้นอ้างอิง จึงไม่เป็นฎีกาที่จะพึงรับไว้พิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๓, ๒๒๕ จึงให้ยกฎีกาของโจทก์ในข้อนี้เสีย

ส่วนฎีกาในข้อที่กล่าวมา นางไล่จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอนต้นนั้น เป็นฎีกาที่พอรับไว้วินิจฉัยได้ตามพระราชบัญญัติมาตราที่โจทก์อ้างนั้น บัญญัติไว้ดังนี้ “ผู้แทนเป็นเจ้าของแห่งเรือซึ่งมีลักษณะดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๕ หรือถ้าผู้เป็นเจ้าของนั้นไม่อยู่ นายเรือต้องรับผิดชอบในการใช้เรือนั้นจับสัตว์น้ำ หรือพยายามจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม และถ้าเป็นความผิดครั้งแรกให้ปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท ถ้าเป็นความผิดครั้งหลังให้ปรับครั้งหนึ่งไม่เกินพันบาท” ศาลฎีกาเห็นว่า คำว่าผู้เป็นเจ้าของแห่งเรือตามความในมาตรานี้ ไม่ได้มีความหมายเจาะจงเฉพาะแต่ผู้มีกรรมสิทธิ์ในลำเรือ แม้แต่จะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในลำเรือ ถ้าไม่ได้เกี่ยวข้องกับในการใช้เรือจับสัตว์น้ำนั้นแล้ว กฎหมายก็หาเอาผิดแก่ผู้นั้นไม่ เมื่อพิจารณาถึงความมุ่งหมายในการลงโทษประกอบกับถ้อยคำในบทบัญญัติแล้ว จะทำให้เห็นความหมายชัดขึ้นว่า คำว่าเจ้าของแห่งเรือนั้นหมายถึงผู้ที่อยู่ในฐานะเป็นเจ้าของในการใช้เรือจับสัตว์น้ำ ในคดีนี้นางไล่จำเลยเป็นผู้เช่าเรือเพื่อให้จำเลยอื่นจับสัตว์น้ำ อันเป็นการละเมิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม โดยมีคนต่างด้าวเกินส่วนที่กฎหมายระบุไว้ จึงถือได้ว่านางไล่จำเลยเป็นเจ้าของแห่งเรือ และมีความผิดตามมาตรา ๑๐ ตอนต้น

จึงพร้อมกันพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลล่าง ให้ลงโทษนางไล่ จำเลย ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอนต้น ปรับเป็นเงิน ๑๐๐ บาท ลดฐานรับสารภาพตามมาตรา ๕๙ กึ่งหนึ่ง คงปรับ ๕๐ บาท นอกจากนี้คงยืนตามศาลอุทธรณ์

พลากรุธรรมพิชัย

อมาตยพงศ์ธรรมพิศาล

เอ.เอฟ.เอ็น. เทพโธด์

ปัญหาว่าใบอนุญาตคุมเครื่องมือจับสัตว์น้ำจะคุมได้แต่ผู้ที่ได้รับอนุญาต หรือจะคุมได้ตลอดไปจนถึงคนในฐานะเป็นลูกจ้างของผู้ได้รับอนุญาตด้วยนั้น ถ้าดูตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘ แต่เฝิน ๆ ก็ไม่น่าจะคุมไปถึง เพราะบัญญัติไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า ถ้าผู้ใดใช้เครื่องมือโดยมิได้รับอนุญาตตามความในพระราชบัญญัตินี้ ผู้นั้นต้องระวางโทษ ฯลฯ แต่ความจริงมีข้อจำกัดอยู่เหมือนกัน โดยข้อที่ว่ามิได้รับอนุญาตนั้น มีจำกัดไว้ว่ามีได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติ จึงเป็นเรื่องที่จะต้องพิเคราะห์ดูด้วยว่าในพระราชบัญญัติได้กำหนดวิธีอนุญาตไว้สถานใดประการใด ในมาตรา ๖ กำหนดวิธีเก็บอากรค่าน้ำไว้ ๖ ประการ ด้วยกัน ที่สำคัญเกี่ยวข้องกับเรื่องเช่นนี้ คือ อย่งที่ ๕ และ ๖ อย่งที่ ๕ ว่าถึงการเก็บค่าอาชญาบัตรคุมเครื่องมือซึ่งต้องพิกตภาษี อย่งที่ ๖ ว่าด้วยการเก็บค่าอนุญาตตามตัวคนที่ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ซึ่งไม่ต้องพิกตภาษี เครื่องมือซึ่งต้องพิกตเป็นชนิดที่จะทำการจับสัตว์น้ำได้มาก ส่วนที่ไม่พิกตนั้นเป็นเครื่องมือเล็กน้อยจับสัตว์น้ำได้ไม่มากเท่า เมื่อดูความในมาตรา ๑๑-๑๒ ประกอบด้วยแล้วจะเห็นได้ว่าสำหรับอย่งที่ ๕ นั้น ใบอนุญาตจะออกให้ได้แต่เฉพาะเพื่อคุมเครื่องมือ มิได้ออกให้เป็นการ

ประจำตัวคนผู้ที่ได้รับอนุญาต ส่วนที่ออกให้ประจำตัวคนนั้นใช้สำหรับอย่างอื่น ๖ ซึ่งในมาตรา ๑๒ ว่าจะให้เก็บค่าอนุญาตเป็นรายตัวผู้ใช้เครื่องมือ จึงเห็นได้ว่าสำหรับเครื่องมือซึ่งต้องพิกัดนั้น แม้จะไปขอให้ออกใบอนุญาตประจำตัวคนก็ไม่ควรจะออกให้ได้ จะออกได้แต่ใบอนุญาตคุมเครื่องมือ เมื่อใบอนุญาตจะออกให้ประจำตัวคนไม่ได้แล้ว จะมาเอาผิดแต่คนผู้ใช้ที่ไม่มีใบอนุญาตได้อย่างไร ประกาศแก้ไข ร.ศ. ๑๒๘ ที่เปิดโอกาสให้ลงชื่อคนในครัวเรือนลงไว้หลังใบอนุญาตคุมเครื่องมือนั้น ตามคำปรารภก็ไม่ได้แสดงว่า ถ้าไม่ลงไว้ ผู้ที่เอาเครื่องมือไปใช้จะมีความผิด เป็นแต่ปรารภตามข้อเท็จจริงว่าคนเหล่านี้มักจะถูกจับกุมเป็นการเดือดร้อน การที่ให้จดชื่อลงไว้อาจมุ่งหมายที่จะไม่ให้เกิดความเดือดร้อนเช่นนี้ก็ได้อีก และความจริงคนที่มิชื่อหลังใบอนุญาตนั้นก็หาใช่ผู้รับอนุญาตไม่ อย่างไรก็ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๑๔/๒๔๗๗ ได้วินิจฉัยว่าประกาศแก้ไขฉบับนี้เองแสดงว่า คนอื่นนอกจากผู้ได้รับอนุญาต และผู้มีชื่อหลังใบอนุญาตจะใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำไม่ได้ เพราะถ้าจะใช้ได้โดยไม่มีผิดแล้ว จะต้องเปิดโอกาสให้ลงชื่อหลังใบอนุญาตเพื่อเหตุอะไร

ส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของเรือตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น ถ้าความจริงผู้ร่างประสงค์จะให้ความหมายอย่างกว้าง กินความถึงผู้เช่าหรือผู้ครอบครองใช้ในฐานอย่างอื่นแล้ว ก็รู้สึกว่าได้ใช้คำว่า “เจ้าของ” โดยไม่ถูกต้องตรงตามความหมายที่เข้าใจกันเสียเลย การมีสิทธิเป็นเจ้าของกับการเกี่ยวข้องเอาเรือไปใช้จับสัตว์น้ำตามความเป็นจริงนั้น มีความหมายต่างกันแยกกันได้ ว่าถึงการเป็นเจ้าของ โดยปกติย่อมมุ่งหมายถึงสิทธิถ้ามุ่งหมายจะลงโทษผู้ครอบครองใช้ ศัพท์อื่นยังมีอีกถมไป แต่อย่างไรก็ตาม ถ้ามีทางที่จะแปลไปถึงผู้เช่าผู้ครอบครองใช้ได้แล้ว ก็จะช่วยให้พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับได้กว้างขวางยิ่งขึ้น เอาผิดแก่ผู้เช่าผู้ครอบครองใช้ได้ด้วยความมุ่งหมายอันแท้จริงมีอยู่แค่นั้น ย่อมเห็นได้จากเหตุที่ต้องบัญญัติกฎหมายนี้ขึ้น โดยมีชาวต่างประเทศส่งเรือเข้ามาจับปลาในน่านน้ำไทย เจ้าของเองอยู่ในต่างประเทศเอาตัวมาฟ้องร้องไม่ได้ จับได้ก็ไม่ได้แต่จะฟ้องเอาผิดกับนายเรือ

คดีนี้มีข้อวินิจฉัยที่สำคัญอยู่ด้วยว่า การอ้างคำพิพากษาศาลฎีกานั้นไม่ถือว่าเป็นการอ้างเหตุผลหรือกฎหมาย ว่ากันตามหลักย่อมเถียงไม่ได้ เพราะคำพิพากษาเป็นแต่การวินิจฉัยใช้กฎหมาย ไม่ใช่ตัวบทกฎหมาย แต่บางทีก็อ้างกันไปโดยนึกว่าในคำพิพากษาได้มีการอ้างถึงและวินิจฉัยตัวบทกฎหมายอยู่เพียงพอแล้ว แต่พึงสังเกตว่า ศาลฎีกาเป็นแต่วินิจฉัยว่าจะอ้างแต่คำพิพากษาศาลฎีกาในฎีกาเท่านั้นไม่พอ ไม่ได้หมายความว่า ถ้ารูปคดีใดตรงกับคำพิพากษาศาลฎีกาซึ่งได้วินิจฉัยไว้แล้วศาลจะยกเอาแต่เพียงคำพิพากษาศาลฎีกามาเป็นข้อตัดสินไม่ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๗๑/๒๕๕๘

อาญา การนำกฎหมายลักษณะอาญาไปใช้แก่กฎหมายอื่น ใช้ผู้อื่น กระทำผิด พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตต์การประมงไทย

ใช้เรือไทยซึ่งมีคนต่างด้าวทั้งหมดประจำเรือทำการละเมิด พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมงฯ ถ้าเจ้าของไม่อยู่ในเรือขณะละเมิด เจ้าของเรือไม่มีความผิด โดยไม่ต้องคำนึงว่าเจ้าของเรือเป็นผู้ใช้คนอื่นหรือไม่ ส่วนพวกใช้เรือทั้งหมดมีความผิด

ฟ้องระบุว่า จำเลยซึ่งเป็นคนต่างด้าวทั้งหมดใช้เรือไทยทำการละเมิด พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมงฯ ส่วนเจ้าของเรือมิได้อยู่ในเรือขณะทำการละเมิดดังนี้ เป็นฟ้องที่รับฟังลงโทษจำเลยผู้ใช้เรือได้ โจทก์ไม่จำต้องระบุว่าไม่มีผู้ควบคุมเรือ

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๒๗๑/๒๕๕๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

ความอาญา

อัยการสมุทรสงคราม

โจทก์

ระหว่าง

นายเกี้ย พรสวัสดิ์ ที่ ๑ นายยกกิม แซ่โลว ที่ ๒

นายเซี้ยโบ๊ แซ่ตัน ที่ ๓ นายจิวกัน แซ่โลว ที่ ๔

นายแกละ แซ่ตัน ที่ ๔

จำเลย

เรื่อง ผิดพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตต์การประมงไทย

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๘

โจทก์ฟ้องหาว่าวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวัน นายเกี้ย จำเลย เข้าเรือนางกิมไล่แล้วได้ใช้จำเลย นอกนั้นซึ่งเป็นคนต่างด้าวแต่ได้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕ ปี ก่อนวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ โดยจำเลยที่ ๒, ๓, ๔, ๕ ใช้เรือไทยซึ่งมีคนต่างด้าวทั้งหมดคือ จำเลยทั้ง ๔ คน เป็นคนประจำเรือรวมกันเกินกว่าร้อยละ ๒๕ แห่ง จำนวนคนประจำ

เรือ ส่วนนายเกี้ยจำเลยได้อยู่ในเรือขณะมีการละเมิด ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตต์การประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ กฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๖๔ วรรคกลาง

จำเลยให้การรับว่าได้กระทำผิดจริงดังฟ้อง นายเกี้ยจำเลยว่าได้ไม่ได้อยู่ในเรือขณะละเมิดสิทธิการประมง จำเลยอื่นว่าเป็นแต่คนประจำเรือและปรากฏแล้วว่า นายเกี้ยเป็นผู้เช่าเรือมาและใช้ให้จำเลยไปทำการจับสัตว์น้ำ จำเลยไม่ควรมีความผิด

ศาลชั้นต้นเห็นว่า นายเกี้ยจำเลยผู้เดียวเป็นตัวการฐานใช้ให้จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๕ ไปกระทำผิดตามฟ้อง จำเลยที่ ๒ ถึง ที่ ๕ ยังไม่ควรมีความผิด เพราะได้ตัวเจ้าของเรือมาลงโทษแล้ว พิพากษาปรับนายเกี้ยจำเลย ๑๐๐ บาท ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตต์การประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๑๑ ประกอบด้วยกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๖๔ ฐานใช้และเป็นเจ้าของเรือทำการประมงละเมิดต่อพระราชบัญญัตินี้ ลดโทษฐานรับสารภาพให้กึ่งหนึ่ง ตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๕๙ คงปรับ ๕๐ บาท ไม่ใช่ค่าปรับจัดการตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๘ ปลา ๑ หลัว ๖ ไร่ และอวนเป็นของผู้อื่นที่ไม่รู้เห็นด้วยและได้ใช้ค่าอาญาบัตรแล้ว คืนเจ้าของไป ให้ปล่อยจำเลยที่ ๒, ๓, ๔, ๕ ไป

โจทก์อุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๒, ๓, ๔, ๕

ศาลอุทธรณ์พิจารณาเห็นว่า ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมง ฯลฯ บัญญัติว่าผู้ที่จะต้องรับโทษไว้เป็นลดหลั่นไล่กันลงไป เบื้องต้นเจ้าของเรือที่อยู่ในเรือขณะที่มีการละเมิด ต้องได้รับโทษ ถ้าไม่ได้ตัวเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือมาพิจารณา หรือไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือ ให้ถือว่าทุกคนที่อยู่ในเรือขณะที่มีการละเมิดมีความผิดในอัตราโทษตามที่กำหนดไว้ให้ลงโทษเจ้าของเรือนั้น คดีสำหรับตัวจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๕ ตามฟ้องของโจทก์กล่าวแต่ว่า ใช้เรือไทยซึ่งมีคนต่างด้าวทั้งหมด รวมกันเกินกว่าร้อยละ ๒๕ แห่งจำนวนคนประจำเรือทำการจับสัตว์น้ำในเขตต์การประมงไทย โจทก์ก็ไม่บรรยายฟ้องว่าจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๕ จะต้องได้รับโทษตามมาตรา ๑๑ เพราะเหตุใด เช่น ไม่ได้ตัวเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือมาพิจารณา เป็นต้น โจทก์ก็ไม่ได้กล่าวเสียเลย ฟ้องโจทก์จึงฟังลงโทษจำเลยที่ ๒, ๓, ๔, ๕ ยังไม่ได้ ศาลชั้นต้นไม่ลงโทษจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๕ ศาลอุทธรณ์เห็นฟ้องด้วย คดีสำหรับตัวนายเกี้ยจำเลยศาลชั้นต้นลงโทษ นายเกี้ยจำเลยมิได้อุทธรณ์มากี่ แต่คดียังไม่ถึงที่สุด เพราะฝ่ายโจทก์ยังอุทธรณ์ขึ้นมา ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาพิพากษาถึงตัวนายเกี้ยจำเลยได้ บทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๑ ดังกล่าวศาลอุทธรณ์เห็นว่านายเกี้ยจำเลยไม่มีความผิด เพราะนายเกี้ยผู้เช่าเรือลำนั้นมา มิได้ไปอยู่ในเรือขณะที่มีการละเมิดด้วย เจ้าของเรือจะมีความผิดก็ต่อเมื่อไปอยู่ในเรือขณะที่มีการละเมิด จะนำเอากฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๖๔ มาประกอบลงโทษนายเกี้ยจำเลยฐานใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดก็ไม่ได้ เพราะพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมง ฯลฯ มาตรา ๑๑ เป็นกฎหมายบัญญัติโทษไว้เป็นอย่างอื่นโดยฉะเพาะ ตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๑ ได้บัญญัติยกเว้นไว้ไม่ให้

นำกฎหมายลักษณะอาญาภาค ๑ มาใช้ ศาลชั้นต้นลงโทษนายเกี้ยจำเลย ศาลอุทธรณ์ไม่เห็นพ้องด้วย จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นว่า ให้ยกฟ้องปล่อยตัวนายเกี้ยจำเลยไปด้วย และปลาของกลาง ๑ หลัว ก็ไม่ริบ คินให้จำเลยด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๗๒-๑๒๗๓/๒๕๕๔

พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย

วิธีพิจารณาความอาญา สอบสวน อำนาจศาล

ผู้บังคับการเรือแห่งราชนาวิกไทยผู้กระทำการจับกุมหรือสั่งให้จับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาทำการประมงในเขตน่านน้ำไทยนั้น ย่อมเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่และเป็นพนักงานสอบสวนคดีนั้น ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๕๕๒

ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๕๕๒ ซึ่งฟ้องโจทก์บรรยายไว้ด้วยว่า พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หนึ่งและผู้บังคับการเรือซึ่งจับกุมจำเลยเป็นผู้สอบสวนจำเลยแล้ว เมื่อจำเลยมิได้ให้การคัดค้านเรื่องการสอบสวนนี้ หรืออำนาจศาลแต่อย่างใดเลย ดังนี้ เมื่อไม่ปรากฏชัดแจ้งเป็นอย่างอื่นก็ต้องฟังว่า การสอบสวนนั้นได้กระทำโดยชอบถูกต้องตามที่กล่าวในฟ้อง.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๒๗๒
ที่ ๑๒๗๓ / ๒๕๕๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ความอาญา

อัยการตรัง

โจทก์

นายอิบราฮิม บินสาด ที่ ๑ นายลิซวน แซ่ฟู่ ที่ ๒

นายมะกะ บินสอิด ที่ ๓

จำเลย

ระหว่าง

อัยการตรัง

โจทก์

นายอาลี บินยาบ ที่ ๑ นายอะมิดิน ที่ ๒

นายสะเหล็ม บินโหยบ ที่ ๓ นายอุหมะดี ที่ ๔

จำเลย

เรื่อง ผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พุทธศักราช

๒๕๕๓

คดีสองสำนวนนี้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษารวมกัน

โจทก์ฟ้องทั้งสองสำนวนมีความต้องกันว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๘ ถึง ๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ เวลากลางวันและกลางคืน จำเลยเป็นบุคคลต่างด้าว มีภูมิลำเนาอยู่ จังหวัดเปอลิส สหรัฐมลายนอกราชอาณาจักรไทย จำเลยไม่มีสิทธิที่จะได้รับอนุญาตให้ทำการประมงในเขตการประมงไทย ตามกฎหมาย จำเลยได้บังอาจสมคบกันกระทำความผิดต่อกฎหมาย คือ นายอิบราฮิม นายลิซวัน นายมะกะ จำเลยในคดีแดงที่ ๖๕๒/๒๕๕๒ ของศาลจังหวัดกับพวกที่หลบหนีได้นำเรือยนต์ชื่อสลังงอ ๕๕๑ และนายอาลี นายอะมิติน นายสะเหล็ม นายอุหะมะลี จำเลยในคดีแดงที่ ๖๕๓/๒๕๕๒ ของศาลจังหวัดกับพวกที่หลบหนีนำเรือยนต์ชื่อริเกิล พี.เอส. ๖๔๘ พร้อมด้วยเรือเล็กอันเป็นเรือจับปลา มีสัญชาติต่างประเทศเข้ามาในเขตน่านน้ำไทยแล้วบังอาจสมคบกันใช้เรือดังกล่าวเป็นพาหนะลักลอบทำการประมงด้วยวิธีใช้อวนจับโดยไม่ใช้อาชญาบัตร ทั้งนี้ โดยในสำนวนแรกนายอิบราฮิมเป็นนายเรือผู้ควบคุมเรือ นายลิซวันเป็นช่างเครื่องจำเลยนอกนั้นเป็นคนเรือ ในสำนวนหลังนายกาสิเป็นนายเรือผู้ควบคุมเรือ นายสะเหล็มเป็นช่างเครื่องจำเลยนอกนั้นเป็นคนเรือ ทั้งนี้โดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และรัฐมนตรีตามกฎหมาย เหตุเกิดที่ตำบลเกาะ อำเภอมือง จังหวัดสตูล ขอให้งดโทษตามพระราชบัญญัติการประมง ๒๕๔๐ มาตรา ๔, ๗, ๑๖, ๒๕ ถึง ๓๒ มาตรา ๖๑ ถึง ๖๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๕๑๙ มาตรา ๔, ๕, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒ กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๖๓, ๗๑ กฎกระทรวงเกษตรราชการ (ฉบับที่ ๑) ๒๕๕๐ ว่าด้วยชื่อเครื่องมือในพิกัดออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง ๒๕๕๐ และให้ริบของกลาง

จำเลยทั้งสองสำนวนต่างให้การปฏิเสธ ต่อสู้ว่า เจ้าหน้าที่ทหารเรือไทยได้ล่องลำเข้าไปจับจำเลยในเขตน่านน้ำของอังกฤษ

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว เห็นว่าเรื่องนี้จำเลยจะได้ใช้อวนจับปลาหรือไม่ กรณียังเป็นที่ยังสงสัย ทั้งไม่แน่ว่าการจับปลานี้อยู่ในเขตน่านน้ำไทยหรือไม่ จึงพิพากษายกฟ้องโจทก์ ของกลางคืนเจ้าของ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามผู้กระทำความผิดบางอย่าง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔ บัญญัติเฉพาะความผิดบางอย่าง ไม่กินถึงคดีนี้ ตามมาตรา ๖ ซึ่งกินถึงคดีนี้ด้วยก็บัญญัติเพียงว่า ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามความในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การที่จะสอบสวนกันอย่างไรก็ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ เหตุเรื่องนี้เกิดขึ้นในเขตอำเภอมือง จังหวัดสตูล จับจำเลยได้ในเขตจังหวัดสตูล แต่ภูมิลำเนาของจำเลยอยู่นอกพระราชอาณาจักรไทย ตามปกติย่อมเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนอำเภอมืองสตูลเป็นผู้สอบสวนข้อความที่กรอกในฟ้องตอนต้นที่ว่า พนักงานสอบสวนอำเภอกันตัง และผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑

ได้สอบสวนแล้ว แต่คำบรรยายฟ้องในตอนท้ายมีว่า ผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนได้สอบสวนความผิดของจำเลยแล้ว แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำนายเรือโทชาญ ผู้บังคับการเรือว่า ได้สอบสวนเรื่องนี้เองที่เกาะยางในเขตจังหวัดสตูลทั้งหมด ไม่ปรากฏว่าพนักงานสอบสวนอำเภอกันตังได้สอบสวนด้วยเลย และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ พนักงานสอบสวนอำเภอกันตังก็ไม่มีหน้าที่สอบสวนคดีนี้ การฟ้องจำเลยจะฟ้องที่ศาลไหนก็ต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒ ต้องฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดสตูลซึ่งเป็นศาลที่เกิดเหตุหรือศาลอาญา ฉะนั้นการที่โจทก์นำคดีมาฟ้องที่ศาลจังหวัดตรังจึงเป็นการฟ้องผิด ศาลจำต้องยกฟ้อง จึงพิพากษายืน

โจทก์ฎีกาว่า โจทก์มิได้ฟ้องคดีนี้ตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. ๒๔๙๐ เลย แต่โจทก์ฟ้องตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจผู้บังคับการเรือมีอำนาจทำการสอบสวนในความผิดเช่นนี้ได้ และในคดีนี้ผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ ก็หาได้ทำการสอบสวนที่เกาะยาวทั้งหมดไม่ ความจริงเมื่อนำเรือที่จับมาที่อำเภอกันตังแล้ว ได้ทำการสอบสวนเรื่องนี้ร่วมกับพนักงานสอบสวนอำเภอกันตังด้วยดังที่โจทก์ได้กล่าวระบุมานในฟ้องตอนต้นนั้นแล้ว ทั้งคดีนี้จำเลยก็ได้คัดค้านในเรื่องเขตอำนาจศาลนี้แต่ประการใด แสดงว่าเรื่องเขตอำนาจศาลนี้ได้กระทำถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ที่ศาลอุทธรณ์ว่าศาลจังหวัดตรัง ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีจึงยังไม่ถูกต้อง

ศาลฎีกาตรวจพิจารณาคดีแล้ว ชั้นนี้มีประเด็นจะต้องวินิจฉัยว่า การสอบสวนและการฟ้องศาลในความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตประมงไทย ๒๔๘๒ ตามฎีกาโจทก์จะเป็นการถูกต้องชอบด้วยเขตอำนาจศาลหรือไม่

เบื้องต้นควรกล่าวเสียก่อนว่าในฟ้องทั้งสองคดีนี้โจทก์กล่าวในตอนต้นแห่งคำฟ้องว่า “พนักงานสอบสวนอำเภอกันตังและผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ แห่งราชนาวิไทยได้สอบสวนแล้ว” และในตอนท้ายแห่งคำฟ้องกล่าวอีกว่า “ผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ (ผู้จับจำเลยและยึดเรือของกลางคดีนี้) ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวน ได้สอบสวนความผิดจำเลยแล้ว” คดีนี้จำเลยมิได้ให้การคัดค้านเรื่องการสอบสวนนี้หรืออำนาจศาลแต่อย่างไรเลย ฉะนั้นเมื่อไม่ปรากฏเป็นอย่างอื่น ก็ต้องฟังว่าการสอบสวนรายนี้ได้กระทำโดยชอบถูกต้องตามที่กล่าวในฟ้อง

ในส่วนประเด็นเกี่ยวกับการสอบสวนว่าจะชอบหรือไม่นั้น เห็นฟ้องกับฎีกาโจทก์ว่าตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๔๘๒ ที่โจทก์อ้าง มาตรา ๔ ได้บัญญัติคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายถึงผู้บังคับการเรือแห่งราชนาวิด้วย และในมาตรา ๑๐ มีความว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจจับและยึดเรือที่ได้กระทำผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้กระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจที่จะพ่วงเรือหรือบังคับให้ผู้ควบคุมเรือกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อนำไปยังท่าเรือที่ใกล้ที่สุด ซึ่งเหมาะแก่การที่จะสอบสวนหรือทำการอย่างอื่นเพื่อ

ฟ้องร้องตามกฎหมาย การสอบสวนความผิดอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้กระทำการจับกุมหรือสั่งให้จับกุมนั้นมิอำนาจทำการสอบสวนได้ ฯลฯ”

ตามนี้จึงเห็นได้ว่าผู้บังคับการเรือแห่งราชนาวิ ถือว่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจจับกุมและทำการสอบสวนในความผิดตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ และตามพระราชบัญญัตินั้นก็หาได้กล่าวไว้ให้ทำการสอบสวนในท้องที่ใดไม่เป็นแต่ว่าให้นำไปยังท่าเรือที่ใกล้ที่สุด ซึ่งเหมาะแก่การที่จะสอบสวนเพื่อฟ้องร้อง ก็เมื่อตามฟ้องได้บรรยายไว้แล้วว่าคดีนี้ผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ (ผู้จับกุมและยึดเรือของกลาง) ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนได้สอบสวนความผิดของจำเลยแล้ว ประกอบทั้งจำเลยก็ไม่ได้คัดค้านในข้อนี้ แม้การสอบสวนนี้จะทำที่เกาะยาวในเขตจังหวัดสตูล และหรือที่อำเภอกันตังในเขตจังหวัดตรัง ก็ต้องฟังว่าการสอบสวนนั้นกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ส่วนในเรื่องอำนาจศาลนั้น จริงอยู่ หากฟังว่าคดีนี้เจ้าพนักงานมิได้ทำการสอบสวนในท้องที่เขตจังหวัดตรังตามอำนาจแล้ว ก็น่าจะมีปัญหาอยู่ว่าศาลจังหวัดตรังจะมีอำนาจชำระหรือไม่ว่าแต่คดีนี้ตามฟ้องกล่าวว่าพนักงานสอบสวนอำเภอกันตัง และผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ แห่งราชนาวิไทยได้สอบสวนแล้วประกอบกับโจทก์ฟ้องคดีนี้ที่ศาลจังหวัดตรัง จึงย่อมมีความหมายให้เข้าใจได้ว่าการสอบสวนคดีนี้ได้กระทำในเขตท้องที่อำเภอกันตัง การที่ศาลอุทธรณ์กล่าวว่าข้อเท็จจริงตามสำนวนปรากฏตามคำนายเรือโทชาญผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ ว่า ได้สอบสวนเรื่องนี้เองที่เกาะยาวทั้งหมดนั้น แท้จริงตามคำนายเรือโทชาญว่า ได้คุมเรือทั้ง ๒ ลำ ไปสอบสวนที่เกาะยาว กลับจากเกาะยาวมากันตัง แล้วพยานให้การอีกตอนหนึ่งว่า พยานสอบสวนคดีนี้เองทั้งหมด พยานไม่ได้ให้การเลยว่า ได้สอบสวนเรื่องนี้เองที่เกาะยาวทั้งหมด เป็นแต่พยานให้การว่าได้สอบสวนที่เกาะยาว ส่วนจะได้สอบสวนที่อำเภอกันตังหรือไม่ไม่ปรากฏดังนี้ต่างหาก การที่ไม่ปรากฏจะถือว่าไม่ได้สอบสวนที่อำเภอกันตังยังไม่ได้ เมื่อคดีนี้จำเลยไม่ได้คัดค้านเรื่องการสอบสวนและอำนาจศาล และคดีไม่ปรากฏโดยชัดแจ้งเป็นอย่างอื่น ก็ต้องฟังว่าเจ้าพนักงานได้สอบสวนที่อำเภอกันตังด้วย ดังที่โจทก์กล่าวในฟ้องและตามข้อฎีกาของโจทก์ ศาลจังหวัดตรังย่อมมีอำนาจชำระคดีนี้ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๒๒ (๑) แม้เหตุเรื่องนี้จะเกิดนอกเขตจังหวัดตรังก็ดี ฎีกาโจทก์ฟังขึ้น

จึงพิพากษาให้ยกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาใหม่.

ดุลยทัศนัทชนาณัติ

นาถปรีชา

มนุกิจวิมลอรธ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๔๒/๒๕๕๔
(ฎีกาย่อ)

(อัยการสุราษฎร์ธานี โจทก์ นายเซ่งฟั่ง แซ่กู่ กับพวกรวม ๑๓ คน
จำเลย นายติว โปวา ผู้ร้อง)

พ.ร.บ. การประมง

พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมง

ในเขตประมงไทย อาญา ริบทรัพย์

ชนต่างด้าวที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกประเทศ นำเรือเข้ามาทำผิดภายในเขตการประมงไทย เรือรบไทยไล่ตามจับได้ห่างฝั่ง ๖ ไมล์ อันเป็นท้องทะเลหลวง ดังนี้ ถือว่าการจับยอมสมบูรณ์ตามกฎหมาย.

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยสมคบกันลักลอบทำการประมงในน่านน้ำไทยโดยไม่ได้รับอนุญาต ขอให้ลงโทษ ฯลฯ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๔๘๒ มาตรา ๗-๑๐-๑๑ และพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๒๐-๖๒-๖๕ และ ๖๙ แต่ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตประมงไทย ๒๔๘๒ มาตรา ๑๑ ซึ่งเป็นบทหนัก ให้จำคุกจำเลยที่ ๑ ไว้ ๖ เดือน จำเลยนอกนั้นปรับคนละ ๑๕๐ บาท เรือของกลางและของกลางอื่นให้ริบ เว้นแต่ธงอังกฤษ ธงจีนไม่ริบ ข้อหาอื่นให้ยกเสีย ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน นายติว โปวา ผู้รับมอบอำนาจจากนายอ่อง กิมโฮ ผู้ร้อง ฎีกา ในปัญหาข้อกฎหมาย ว่า เรือของกลางถูกจับนอกน่านน้ำแห่งประเทศไทย ไม่มีผลสมบูรณ์ในกฎหมาย และเจ้าของเรือและผู้เช่าอยู่สิงคโปร์ โจทก์มิได้ฟ้องหรือนำสืบให้เห็นว่า บุคคลทั้ง ๒ ได้สมคบกับจำเลย จึงไม่ควรริบเรือของกลาง

ศาลฎีกาเห็นว่า ศาลล่างทั้งสองฟังข้อเท็จจริงต้องกันมาว่า จำเลยได้ใช้เรือของกลางทำการจับสัตว์น้ำโดยใช้วิธีระเบิดภายในเขตประมงไทย เรือรบไทยไล่ตามจับเรือของกลางและจำเลยได้ห่างฝั่งก้นตัน ๖ ไมล์ อันเป็นท้องทะเลหลวงเช่นนี้ การจับรายนี้จึงสมบูรณ์ตามกฎหมาย ส่วนเรื่องเรือของกลางนั้น แม้เจ้าของเรือและผู้เช่าจะอยู่สิงคโปร์ก็ดี ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๑๐ วรรคท้าย ก็บัญญัติไว้ให้ศาลมีอำนาจริบได้ ทั้งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ก็ฟังข้อเท็จจริงต้องกันมาว่า สัญญาข้อ ๖ ที่ผู้ร้องอ้างแสดงว่าผู้ร่อนำจะมีส่วนรู้เห็นในการที่จำเลยจะเอาเรือไปใช้ในการกระทำผิด จึงได้ระบุดความว่า ถ้าถูกประเทศใดยึดเอาเรือทำให้เจ้าของเรือเสียหาย ผู้เช่าต้องรับผิดชอบใช้ค่าเรือเป็นราคา ๘,๐๐๐

เหรียญ ดังนี้ ฎีกาของผู้ร้องดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นเรื่องคัดค้านข้อเท็จจริง ไม่ใช่ปัญหากฎหมาย ฎีกาผู้ร้องฟังไม่ขึ้น จึงพิพากษายืน.

(นทปัญญา, ธรรมบัตินิต, นิตินทรรมประกรณ)

คำพิพากษาฎีกาฉบับนี้แสดงให้เห็นหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง กล่าวคือถ้าปรากฏว่าเรือลำใด กระทำผิดกฎหมายในทะเลอันเป็นน่านน้ำของประเทศใด แล้วหลบหนีไปยังทะเลหลวง ประเทศนั้นย่อมมีสิทธิติดตามไปได้ในทันทีทันใดโดยไม่ขาดตอน (ดู Alf. Ross, Lehrbuch des Voelkerrechts, 1951 หน้า ๑๗๓) ฉะนั้น ในคดีนี้เรือรบไทยจึงมีสิทธิที่จะติดตามจับกุมเอาเรือและจำเลยนำกลับมายังประเทศไทยได้ ส่วนในเรื่องริบเรือนั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๑๐ วรรคท้ายได้ให้อำนาจศาลที่จะริบหรือไม่ริบก็ได้ เมื่อศาลเห็นว่าในคดีนี้ควรจะสั่งให้ริบเรือ ศาลก็มีอำนาจสั่งได้ตามที่ มาตรา ๑๐ วรรคท้ายให้อำนาจไว้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๕๕๕/๒๕๕๖

อาญา ทรัพย์สิน

พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย

ความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๕๕๒ ฐานเป็นคนต่างด้าวนำเรือและอวนมาจับปลาในเขตน่านน้ำไทยนั้น ถ้าเรือยนต์และอวนของกลางเป็นของผู้อื่นที่มีได้รู้เห็นในการกระทำผิดด้วยจะริบไม่ได้ คงริบแต่เรือที่เป็นของจำเลย.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๕๕๕๕/๒๕๕๖

ศาลฎีกา

วันที่ ๒ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดตรัง

โจทก์

ระหว่าง

นายอิบราฮิม บินสาดที่ ๑, นายลิซวน แซ่ฟูที่ ๒,

นายมะกะ บินสอิดที่ ๓

จำเลย

พนักงานอัยการจังหวัดตรัง

โจทก์

ระหว่าง

นายอาลี บินยาบที่ ๑, นายอะมิดินที่ ๒, นายสะเหล็ม บินโหยบที่ ๓,

นายอุหมะลีที่ ๔

จำเลย

เรื่อง ผิดพระราชบัญญัติการประมง

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๖ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช

๒๕๕๕

คดีสองสำนวนนี้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษารวมกัน

โจทก์ฟ้องทั้งสองสำนวนมีความต่องันว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๘ ถึง ๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ เวลากลางวันและกลางคืน จำเลยเป็นบุคคลต่างด้าว มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดเปอลิส สหรัฐมะลาญ นอกราชอาณาจักรไทย จำเลยไม่มีสิทธิที่จะได้รับอนุญาตให้ทำการประมงในเขตการประมงไทย

ตามกฎหมาย จำเลยได้บังอาจสมคบกันกระทำความผิดต่อกฎหมาย คือนายอิบราฮิม นายลิซวัน นายมะกะ
 จำเลยในคดีแดงที่ ๖๕๒/๒๔๙๒ ของศาลจังหวัด กับพวกที่หลบหนีได้นำเรือยนต์ชื่อสลังงอ ๕๕๑
 และนายอาลี นายอะมิติน นายสะเหล็ม นายอุหะมะสี จำเลยในคดีแดงที่ ๖๕๓/๒๔๙๒ ของศาลจังหวัด
 กับพวกที่หลบหนีนำเรือยนต์ชื่อ ริเกลพี.เอส. ๖๔๘ พร้อมด้วยเรือเล็กอันเป็นเรือจับปลา มีสัญชาติต่าง
 ประเทศเข้ามาในเขตน่านน้ำไทย แล้วบังอาจสมคบกันใช้เรือดังกล่าวเป็นพาหนะลักลอบ ทำการประมง
 ด้วยวิธีใช้ทวนจับโดยไม่ใช้อชญาบัตร ทั้งนี้โดยในสำนวนแรก นายอิบราฮิม เป็นนายเรือ ผู้ควบคุมเรือ
 นายลิซวันเป็นช่างเครื่อง จำเลยนอกนั้นเป็นคนเรือในสำนวนหลัง นายอาลีเป็นนายเรือผู้ควบคุมเรือ
 นายสะเหล็มเป็นช่างเครื่อง จำเลยนอกนั้นเป็นคนเรือ ทั้งนี้โดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
 และรัฐมนตรีตามกฎหมาย เหตุเกิดที่ตำบลเกาะยาว อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ขอให้ลงโทษตาม
 พระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๔,๗,๑๖,๒๕ ถึง ๓๒ มาตรา ๖๑ ถึง ๖๙ พระราชบัญญัติ
 ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๔๘๒ มาตรา ๔,๕,๗,๘,๑๐,๑๑,๑๒ กฎหมายลักษณะ
 อาญามาตรา ๖๓,๗๑ กฎกระทรวงเกษตรราชการ (ฉบับที่ ๑) ๒๔๙๐ ว่าด้วยชื่อเครื่องมือในพิกัด
 ออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ และให้ริบของกลาง

จำเลยทั้งสองสำนวนต่างให้การปฏิเสธ ต่อสู้ว่า เจ้าหน้าที่ที่ทหารเรือไทยได้ส่งลำเข้าไปจับ
 จำเลยในเขตน่านน้ำของอังกฤษ

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้จำเลยจะได้ใช้ทวนจับปลาหรือไม่กรณียังเป็นที่ยังสงสัย
 ทั้งไม่แน่ว่าการจับปลานี้อยู่ในเขตน่านน้ำไทยหรือไม่ จึงพิพากษายกฟ้องโจทก์ ของกลางคืนเจ้าของ
 โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ปรึกษาแล้ว ได้ความตามคำพยานโจทก์ว่า เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๔๙๒
 เรือ ก. ๑๐๑ ซึ่งมีเรือโทชาญ นุตมาน เป็นผู้บังคับการ ได้ออกจากแหลมใต้สุดของเกาะตะรุเตา
 เวลา ๖.๒๐ นาฬิกา เพื่อตรวจดูความผิดทางทะเล มุ่งตรงมาทางเกาะยาวในเขตจังหวัดสตูล พอแล่น
 ไปห่างเกาะยาวราว ๕-๖ ไมล์ทะเล เรือโทชาญได้ใช้กล้องส่องดู เห็นเรือยนต์ทอดสมออยู่กลางทะเล
 ห่างจากเรือ ก. ๑๐๑ ครั้งแรก ๔-๕ ไมล์ทะเล และเรือลำนั้นจอดอยู่ระหว่างกึ่งกลางเกาะลิบาและเกาะ
 ยาว ไกลเรือยนต์มีเรือเล็ก ๆ อยู่ด้วย มีคนอยู่เต็มทุกลำ เรือ ก. ๑๐๑ ก็วิ่งเข้าไปใกล้เรือยนต์ประมาณ
 ๒ ไมล์ทะเล เรือโทชาญได้ใช้กล้องส่องดูอีก เห็นชัดว่าคนเหล่านั้นกำลังสาวอวนขึ้นจากน้ำจึงสั่งให้เร่ง
 เครื่อง ขณะเดียวกันเรือโทชาญใช้กล้องส่อง เห็นเรือยนต์อีกลำหนึ่งอยู่กลางทะเล ห่างจากเรือลำแรก
 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ ๒ ไมล์ มีเรือเล็กอยู่อย่างลำแรกมีคนเต็มเรือเล็ก และกำลัง
 สาวอวนขึ้นจากน้ำ พอเรือ ก. ๑๐๑ เข้าไปใกล้เรือลำแรก ประมาณ ๑ กิโลเมตร เรือลำหลังก็วิ่งไปทาง
 เกาะลังกาวิ และพวงเรือเล็กไปด้วย เรือ ก. ๑๐๑ เข้าเทียบเรือลำแรก เห็นเป็นเรือต่างประเทศชื่อริ

เกล จึงให้จอดอยู่กับที่ก่อน เรือยนต์ลำนี้มีเรือเล็ก ๓ ลำ ส่วนเรือ ก. ๑๐๑ วิ่งไล่ตามจับเรือยนต์อีกลำหนึ่งทันกันจึงสั่งให้เรือลำหลังกลับไปหาเรือลำแรก เรือลำหลังชื่อ สลึงงอ มีเรือเล็ก ๔ ลำ เมื่อมารวมกันแล้ว จึงสอบถาม ปรากฏว่าสำหรับเรือริเกลมีนายอาลีจำเลยที่ ๑ ในคดีอาญาดำที่ ๕๖๙/๒๔๙๒ (แดงที่ ๖๕๓/๒๔๙๒) เป็นนายท้ายควบคุมเรือ และช่างเครื่องนายอะมิตินจำเลยที่ ๒ นายสะเหลิมจำเลยที่ ๓ เป็นลูกเรือ นายอุหมะลีจำเลยที่ ๔ เป็นหัวหน้าจับปลา มีคนทั้งหมด ๓๐ คนเป็นคนมะละกาสำหรับเรือสลึงงอ ในคดีอาญาดำที่ ๕๖๘/๒๔๙๒ (แดงที่ ๖๕๒/๒๔๙๒) มีนายอิบราฮิมจำเลยที่ ๑ เป็นนายท้าย นายลิซวันจำเลยที่ ๒ เป็นช่างเครื่อง นายมะกะจำเลยที่ ๓ เป็นหัวหน้าจับปลา มีคนทั้งหมด ๓๘ คน เรือริเกล มีเครื่องจับปลา คืออวนอยู่ในเรือเล็ก ๒ ลำลำละ ๑ ปาก อวนทั้งสองเป็ยกน้ำมีปลาทะเลอยู่ในท้องเรือเล็กยาว ๕๐ ตัว เรือสลึงงอมีเครื่องจับปลาคืออวนอยู่ในเรือเล็ก ๒ ลำลำละ ๑ ปาก ขนาดเดียวกับของเรือริเกล มีปลาสตอยู่ในท้องเรือเล็กประมาณ ๕๐ จัว เป็นปลาอย่างเดียวกันกับของเรือริเกล เรือยนต์ทั้ง ๒ ลำนี้ เป็นเรือต่างประเทศของชาวจีนอยู่ที่จังหวัดเปอลิส สหรัฐมะละกา และคนเรือทั้งหมดมีภูมิลำเนา อยู่ที่จังหวัดเปอลิส จึงจับกุมในข้อหาฐานลักลอบมาจับปลาในเขตน่านน้ำไทย และนำเรือทั้ง ๒ ลำและเรือเล็กมาที่เกาะยาว ได้ทำการบันทึกของกลางไว้ขณะที่ค้างคืนอยู่เกาะยาวพวกของจำเลยได้เอาเรือเล็กหลบหนีไปได้หลายคน

ศาลอุทธรณ์เชื่อตามคำพยานโจทก์ฟังว่าจำเลยได้ พาเรือจับปลาเข้ามาในเขตน่านน้ำไทย และได้สมคบกันใช้เรือดังกล่าวลักกระทำการประมงโดยวิธีใช้อวนจับในน่านน้ำไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตจริง พยานจำเลยไม่มีน้ำหนักหักล้างได้ จึงพิพากษาว่านายอิบราฮิม บินสาดจำเลยที่ ๑ ในคดีแดงที่ ๖๕๒/๒๔๙๒ และนายอาลี บินยาบ จำเลยที่ ๑ ในคดีแดงที่ ๖๕๓/๒๔๙๒ มีผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๔,๗,๘,๑๐,๑๑ ให้จำคุกคนละ ๖ เดือน ปรับคนละ ๑,๐๐๐ บาท จำเลยนอกนั้นทั้งสองคดีมีผิดตามมาตรา ๔,๗,๘,๑๐,๑๒ ให้ปรับคนละ ๑๐๐ บาท ของกลางปรากฏว่าได้ใช้ในการกระทำผิด ให้ริบเสียทั้งสิ้น

จำเลยทุกคนฎีกา

ศาลฎีกาตรวจปรึกษาแล้ว ทางพิจารณาฟังได้ว่า ตามวันที่โจทก์กล่าวหาจำเลยซึ่งเป็นคนต่างด้าวอยู่ในจังหวัดเปอลิส สหรัฐมะละกา ได้พาเรือยนต์พร้อมด้วยเรือเล็กและอวนของกลางออกมาเพื่อทำการประมงทางทะเล แล้วได้ถูกเจ้าหน้าที่ทหารเรือไทยจับกุมจริง ข้อที่ได้เถียงกันมีว่า จำเลยได้ลอบเข้ามาทำการประมงในเขตน่านน้ำไทยจริงดังฟ้องหรือไม่ โจทก์มีพยานคือ เรือโทชาญ นุตมาน ผู้บังคับการ เรือตรีทาน รัตโนบล และจำเอกเสวก แทนวันดี เจ้าหน้าที่ในเรือ ก. ๑๐๑ ผู้จับกุมจำเลย รายนี้รู้เห็นดังที่ศาลอุทธรณ์ได้กล่าวมา ฝ่ายจำเลยนำสืบเป็นใจความว่า ขณะถูกจับกุม เรือที่จำเลยพามากำลังทอดสมอยู่กลางทะเล ยังไม่ทันได้ลงอวนจับปลาแต่อย่างใด และตรงที่ถูกจับอยู่ในเขตน่าน

น้ำมะลาญ หาได้ล่องล้าเข้าในเขตน่านน้ำไทยไม่

พิจารณาพยานหลักฐานทั้งสองฝ่ายแล้ว พยานโจทก์ทุกคนยืนยันว่า ตรงที่เกิดเหตุซึ่งจับจำเลยได้นั้น อยู่ในเขตน่านน้ำไทย เส้นเขตแดนถือเอาร่องน้ำลึกเป็นเขต แม้พยานจะไม่ได้หยั่งดู แต่ก็อาจทราบได้จากความสังเกตที่ว่า ที่เกิดเหตุอยู่ใกล้ฝั่งแผ่นดินไทยมากกว่า กับสังเกตจากสีน้ำทะเลประกอบ โจทก์ได้ส่งแผนที่เกิดเหตุซึ่งจำลองจากแผนที่เดินเรือของกรมอุทกศาสตร์ ปรากฏว่าที่เกิดเหตุอยู่ใกล้ฝั่งจังหวัดสตูลของไทยยิ่งกว่าเกาะลังกาวิ อันเป็นของสหรัฐมะลาญมาก เมื่อพิจารณาดูแผนที่ประกอบกับคำพยานโจทก์แล้ว มีเหตุผลให้เชื่อได้ว่าที่เกิดเหตุรายนี้อยู่ในเขตน่านน้ำไทยจริง ส่วนที่ว่าจำเลยจะได้เข้ามาทำการประมงในเขตน่านน้ำไทยหรือไม่นั้น ตามคำพยานโจทก์ปรากฏว่าได้เห็นพวกจำเลยกำลังสาวอวนขึ้นจากน้ำ และในเรือจำเลยมีปลายังเป็นบ้าง ตายบ้าง ประมาณล้าละ ๕๐ ตัว ประกอบกับพฤติการณ์ที่จำเลยพาเรือหาปลาเข้ามาในเขตน่านน้ำไทยดังกล่าว จึงพอให้ฟังได้ว่าจำเลยได้เข้ามาทำการประมงในเขตน่านน้ำไทยจริง ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยชี้ขาดลงโทษจำเลยมาชอบแล้ว แต่เห็นว่าสำหรับจำเลยที่ ๓ ทั้งสองคดีนั้น แม้จะเป็นนายท้ายผู้ควบคุมเรือยนต์ที่ลากจูงเรือมาทำการประมงก็ดี แต่ก็ได้ความว่า จำเลยเป็นแต่เพียงลูกจ้าง ปลาที่จับได้ก็เพียงเล็กน้อย ลงโทษเพียงปรับสถานเดียวก็เพียงพอแก่ความผิดแล้ว อนึ่งสำหรับเรือยนต์และอวนของกลางนั้น เป็นของผู้อื่น มิได้รู้เห็นในการกระทำผิดนี้ด้วย จะริบไม่ได้ ส่วนเรือเล็กของกลาง ได้ความว่าเป็นของจำเลยผู้กระทำความผิดควรให้ริบ

จึงพิพากษาแก้วว่า สำหรับนายอิบราฮิม และนายอาลี จำเลยที่ ๑ ให้ปรับคนละ ๑,๐๐๐ บาท สถานเดียว และให้คืนเรือยนต์และอวนของกลางให้เจ้าของ นอกจากนี้แก่นี้คงยืน.

คุณลัทธน์ชานฉัตร

ธรรมบัณฑิต

นันทปัญญา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๑๔/๒๕๕๕

แพ่ง นิติกรรมอำพราง ยืมใช้สิ่งเปลี่ยนเช่าทรัพย์ วิธีพิจารณา
ความแพ่ง สืบแก้ไขหักล้างเอกสาร

ผู้ซื้อเรือกลไฟยืมเงินมาชำระค่าเรือกลไฟบางส่วน แต่ใส่ชื่อผู้ให้ยืมเป็นเจ้าของในทะเบียน
เพื่อประกันเงินกู้ แต่ไม่มีหนังสือกู้ และได้ทำเป็นสัญญาเช่า เพื่อหลีกเลี่ยงเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา
ดังนี้ไม่ใช่นิติกรรมอำพราง ผู้เช่าจะนำสืบพยานบุคคลไม่ได้ เพราะเป็นการนำสืบแก้ไขหนังสือ
สัญญาโอนกรรมสิทธิ์เรือและสัญญาเช่าเรือ

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๑๐๑๔/๒๕๕๕

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ความแพ่ง

นายพุก แซ่เตีย

โจทก์

ระหว่าง

นายแข่งพง แซ่ห่าน

จำเลย

เรื่อง สัญญาเช่าซื้อ เรียกเรือคืน

โจทก์ฎีกาคัดค้าน คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

โจทก์ฟ้องกล่าว เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ จำเลยได้ทำสัญญาเช่าเรือกลไฟ ชื่อ
“ธงชัย” ไปจากโจทก์มีกำหนด ๑ ปี กำหนดชำระราคาค่าเช่าวันที่ ๑๕ ของเดือน จำเลยผิดสัญญา
ไม่ส่งค่าเช่า ทวงถามก็ไม่ใช้ จึงขอศาลพิพากษาให้จำเลยส่งมอบเรือกลไฟ ถ้าไม่สามารถส่ง
ให้จำเลยใช้เงิน ๓๒๐๐ บาท

จำเลยให้การว่า ๑. การที่ถือว่าโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เรือกลไฟชื่อ ธงชัย พร้อม
ด้วยเครื่องอุปกรณ์ต่าง ๆ นั้น เป็นนิติกรรมอำพราง ซึ่งความจริงเรือลำนี้ พร้อมด้วยเครื่องอุปกรณ์
เป็นของจำเลยโดยแท้

๒. สัญญาเช่าท้ายฟ้องของโจทก์เป็นโมฆะ เพราะความจริงเป็นเรื่องคิดดอกเบี้ยเกิน
อัตราซึ่งละ ๑ บาทต่อเดือน ซึ่งเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย หากเป็นสัญญาเช่าโดยสุจริตไม่

๓. แม้จะถือตามตัวหนังสือสัญญาเช่าท้ายฟ้อง จำเลยก็มีได้ผิดสัญญาในการชำระค่าเช่าตั้งฟ้องของโจทก์อย่างไร

๔. ความจริงเรื่องชี้ยลำนี้นิมบีนของนายแจ้ ผดุงชีวิต ซึ่งจำเลยได้ตกลงซื้อมาเป็นราคา ๓๓๐๐ บาท แต่จำเลยมีเงินไม่พอ จึงได้กู้เงินโจทก์มา ๒๕๐๐ บาท และได้ทำสัญญาว่าโจทก์เป็นผู้ซื้อ เพื่อเอาชื่อโจทก์ลงในทะเบียนสำหรับเอาเรือเป็นประกันเงินกู้รายนี้ แต่จำเลยได้ครอบครองเรือลำนี้ในฐานะเป็นเจ้าของตั้งแต่วันซื้อตลอดมาจนถึงวันที่ศาลสั่งมอบเรือให้โจทก์เป็นเวลากว่า ๕ ปีแล้ว แต่เพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายในการที่โจทก์คิดดอกเบี้ยเกินอัตราซึ่งละ ๑ บาทต่อเดือนจากเงินกู้รายนี้ โจทก์จึงได้คิดอุบายทำสัญญาเช่าเป็นพิธีเป็นลำดับมา ครั้นบัดนี้ เรื่องชี้ยลามีราคาสูงขึ้น โจทก์จึงได้คิดจะโกงเอาเรือลำนี้เสีย

ทางพิจารณาจำเลยสืบพยานว่า เดิมเรือกลไฟลำนี้เป็นของนายแจ้ จำเลยได้เช่ามาเดินได้ ๘-๙ เดือน ก็พูดขอซื้อจากนายแจ้ ๆ ตกลงขายเป็นราคา ๓๓๐๐ บาท จำเลยมีเงินไม่พอจึงไปพูดกู้เงินโจทก์ ๒๕๐๐ บาท โดยโอนเรือให้เป็นการประกัน โจทก์คิดดอกเบี้ยร้อยละ ๒ ต่อเดือน ครั้นแล้ว นายแจ้ โจทก์ จำเลยได้ไปจัดการทำสัญญาโอนเรือ ใส่ชื่อโจทก์เป็นผู้ซื้อ ที่กรมเจ้าท่าเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๔๗๗ โดยจำเลยชำระเงินให้นายแจ้ ๙๐๐ บาท โจทก์ชำระ ๒๕๐๐ บาท แล้วจำเลยก็ใช้เรือนั้นโดยชำระเงินให้โจทก์เดือนละ ๔๘ บาท ต่อมาราว ๖-๗ เดือน โจทก์เกรงว่าจะต้องรับผิดชอบในการเดินเรือ จึงให้จำเลยทำสัญญาเช่าให้เป็นปี ๆ จนสัญญาฉบับหลังที่สุดลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๔๘๓.

ฝ่ายโจทก์สืบพยานว่า จำเลยเป็นผู้มาแนะนำให้ซื้อเรือลำนี้ โจทก์ให้นายเจียนไปตรวจดูในที่สุดตกลงซื้อจากนายแจ้เป็นราคา ๓๓๐๐ บาท เงินที่ชำระแก่นายแจ้เป็นของโจทก์ทั้งหมด แล้วทำสัญญาให้จำเลยเช่าไปปีแรกคิดค่าเช่าเดือนละ ๕๐ บาท และในปีที่สุดเดือนละ ๔๒ บาท ต่อมาจำเลยไม่ส่งค่าเช่า จึงต้องฟ้อง

ได้ความเช่นนี้ ศาลแพ่งวินิจฉัยว่าคดีฟังได้ว่า เรือลำนี้จำเลยเป็นผู้ซื้อจากนายแจ้ การที่ใส่ชื่อโจทก์เป็นเจ้าของก็เพื่อประกันเท่านั้น ส่วนสัญญาเช่าระหว่างโจทก์จำเลยก็ทำไว้เพื่ออำพรางการเรียกดอกเบี้ยแก่กันดังจำเลยว่า โจทก์จะฟ้องเรียกเรือคืนตามสัญญาเช่านี้หาได้ไม่ พิพากษาให้ยกฟ้อง ให้โจทก์เสียค่าธรรมเนียมค่าทนาย ๑๒๕ บาท แก่จำเลย

โจทก์ยื่นฟ้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์คงพิพากษายืน

โจทก์ฎีกาต่อมาในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย มีใจความว่า เรื่องนี้ไม่ใช่นิติกรรมอำพราง เป็นเรื่องที่โจทก์ซื้อเรือและให้เช่าไปโดยแท้ และในข้อกฎหมาย ศาลไม่ควรที่จะให้จำเลยสืบพยานบุคคล ตามประมวลวิธีพิจารณาคดีความแพ่งมาตรา ๔๔ ก.

ศาลฎีกาได้ฟังคำแถลงคู่ความแล้วพร้อมกันประชุมปรึกษาว่า เรื่องนี้ตามข้อหาทำให้การประกอบด้วยหลักฐานหมาย ๑-๒ คือสัญญาเช่าเรือ และสัญญาโอนกรรมสิทธิ์เรือ แสดงให้เห็นว่า โจทก์เป็นผู้ซื้อเรือลำนี้พิพาทจากนายแจ้ ผดุงชีวิต และได้ให้จำเลยเช่า คิดค่าเช่าเป็นรายเดือน

การที่จำเลยสืบพยานบุคคลว่า ความจริงเรื่องลำนี้นี้ จำเลยเป็นผู้ซื้อ แต่เงินไม่พอ จึงให้โจทก์ช่วยออกเงินให้จำเลยกู้ ๒๔๐๐ บาท จำเลยออก ๙๐๐ บาท และใส่ชื่อโจทก์เป็นเจ้าของเรือ แต่สัญญาผู้ไม่มีนั้น เป็นการสืบเพื่อแก้ไขข้อความในสัญญาเช่า สัญญาโอนกรรมสิทธิ์เรือโดยแท้ ศาลไม่ควรรับฟัง เพราะขัดด้วยประมวลวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๙๔ (ข) ข้อที่จำเลยอ้างว่า ที่ยอมให้โจทก์ทำเช่นนี้เพื่อเป็นประกันเงินกู้และเพื่อหลีกเลี่ยงดอกเบี้ยเกินอัตรานั้น การกระทำเช่นนี้ก็ไม่ใช่เรื่องนิติกรรมอำพรางเป็นการตกลงกันเองเพื่อเสียดอกเบี้ยมากหรือน้อยเท่านั้น

ด้วยเหตุนี้ ศาลล่างทั้ง ๒ ยอมให้จำเลยสืบและพิพากษาให้จำเลยชนะคดีจึงไม่ต้องด้วยคำปรึกษาศาลนี้ ฎีกาโจทก์ฟังขึ้น จึงพิพากษาให้ยกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้จำเลยส่งเรือพิพากษาให้โจทก์ตามฟ้อง ถ้าไม่สามารถส่งให้ใช้ราคา ๓๒๐๐ บาท กับให้จำเลยเสียค่าธรรมเนียม ๓ ศาล และค่าทนาย ๒๕๐ บาท แก่โจทก์ด้วย

ธ. บุญปานะ

ว.จ. นิติศาสตร์ไพศาลย์

อ. ภัทรนาวิก

บันทึก

การที่คู่กรณีตกลงกันไว้อย่างหนึ่ง แต่มาทำสัญญากันจริง ๆ อีกอย่างหนึ่งดังนี้ จะเป็นนิติกรรมอำพรางได้ก็ต่อเมื่ออาจปรับให้เข้า ม. ๑๑๘ ได้ ในเบื้องต้นก็คือนิติกรรมอันที่เปิดเผยนั้น คู่กรณีมิได้ประสงค์จะผูกพันกันตามนั้น (คือกรณีที่บัญญัติไว้ในวรรคต้นแห่ง ม. ๑๑๘) แต่ประสงค์จะผูกพันกันตามนิติกรรมที่ปกปิดไว้ (คือกรณีในวรรคสอง) แต่รูปคดีในเรื่องนี้ คู่กรณีไม่ทำสัญญากันให้ปรากฏออกมาตามที่ตกลงแต่เดิม แต่ได้ทำสัญญากันเป็นเรื่องซื้อเรือและเช่า ก็เพื่อว่าถ้าเกิดการปิดพริ้วก็จะอาศัยสัญญานี้ฟ้องร้องกัน ดังนั้นจะว่าคู่สัญญาไม่ประสงค์จะผูกพันกันตามสัญญาที่เปิดเผยอยู่อย่างไรได้ เพราะต่างก็ประสงค์ให้ฟ้องร้องกันตามสัญญาฉบับนี้ นิติกรรมอำพรางนั้น น่าจะต้องมีความมุ่งหมายที่จะปกปิดเพื่อลวงผู้อื่น แต่เรื่องนี้ไม่มีใครที่ถูกลวง ไม่มีใครที่ถูกปกปิด จะว่าเป็นนิติกรรมอำพรางได้อย่างไร จึงน่าจะเข้าใจว่า แม้คู่กรณีจะตกลงกันมาก่อนอย่างไรก็ตาม แต่เขาไม่พอใจในผลผูกพันของสัญญานั้น จึงต้องการผูกพันกันตามผลแห่งสัญญาใหม่ที่ทำขึ้นภายหลัง ก็น่าจะต้องบังคับกันไปตามสัญญาฉบับที่ปรากฏเปิดเผยอยู่นั้น ไม่ใช่นิติกรรมอำพราง.

บรรณาธิการ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๑๕/๒๕๕๕

(นายปลั่ง เนียมทอง โจทก์ นายไ้ะ ศรีสด จำเลย)

ประมวลแพ่งฯ การได้ทรัพย์สินทางทะเบียน ครอบครองที่ดิน

ผู้รับโอนที่ดินมีโฉนดแผนที่โดยเสียค่าตอบแทนและจดทะเบียนสิทธิโดยสุจริต ย่อมมีสิทธิดีกว่าผู้ที่ครอบครองที่ดินนั้นมาโดยปรบักษ์กว่า ๑๐ ปี ถ้ามีผู้รับโอนทางทะเบียนต่อจากนั้นมาอีกภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันโอนครั้งแรก ผู้รับโอนต่อ ๆ มานี้จะรู้หรือไม่รู้ถึงการครอบครองโดยปรบักษ์ ก็มีสิทธิดีกว่าผู้ครอบครอง

ข้อเท็จจริงได้ความว่า จำเลยครอบครองที่ดินโฉนดที่ ๓๔๒๙ มาจนได้กรรมสิทธิ์ตาม ม. ๑๓๘๒ แต่ไม่ได้จดทะเบียน แล้วขุนบริรักษ์ ฯ ผู้รับจำนองได้รับโอนที่รายนี้หลุดเป็นสิทธิจากเจ้าของโฉนดเดิมสุจริต แล้วโอนขายที่รายนี้ให้โจทก์ โจทก์จึงฟ้องขับไล่จำเลย ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาให้โจทก์ชนะคดี จำเลยฎีกาว่ามาตรา ๑๒๙๙ หมายความว่าผู้รับโอนคนที่ขับไล่จำเลยคือโจทก์นี้ต้องสุจริตด้วย จึงจะขับไล่จำเลยได้ ศาลฎีกาพิพากษาว่า

“ศาลฎีกาได้ฟังคำแถลงการณ์ของนายจำเลยและตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาคดีนี้แล้ว เห็นว่า โดยสุจริตหรือไม่สุจริต เป็นข้อเท็จจริง เรื่องนี้ศาลล่างทั้งสองฟังข้อเท็จจริงต้องกัน มาว่า ขุนบริรักษ์ ฯ ได้รับโอนไว้โดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนและได้จดทะเบียนสิทธิโดยสุจริตด้วย เพราะฉะนั้นจำเลยมาเถียงว่าขุนบริรักษ์ ฯ ได้รับโอนไว้โดยไม่สุจริตนั้น เป็นอันเถียงไม่ขึ้น เมื่อเป็นดังนี้จำเลยจะอ้างการได้ที่รายนี้มาโดยทางครอบครองขึ้นมาเป็นข้อต่อสู้กับขุนบริรักษ์ ฯ ไม่ได้ สิทธิครอบครองของจำเลยแต่ก่อน ๆ มาแม้จะเกิน ๑๐ ปีแล้วก็ตาม เป็นอันสูญสิ้นไปนับแต่วันที่ขุนบริรักษ์ ฯ ได้รับโอนที่รายนี้มาเป็นกรรมสิทธิ์ (คือเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔) เมื่อที่รายนี้ตกมาเป็นกรรมสิทธิ์ของขุนบริรักษ์ ฯ กิติหรือของโจทก์กิติ คนทั้งสองนี้หาได้ละทิ้งหรือยังปล่อยให้จำเลยครอบครองมาเกินกว่า ๑๐ ปีไม่ เมื่อเป็นดังนี้ แม้เวลาที่โจทก์จะซื้อที่รายนี้จากขุนบริรักษ์ ฯ โจทก์จะรู้หรือไม่รู้ว่าจำเลยครอบครองที่รายนี้อยู่ ก็ไม่ทำให้จำเลยได้กรรมสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๓๘๒ เพราะในตอน ๆ ๑ รายนี้ตกมาเป็นกรรมสิทธิ์ของขุนบริรักษ์ ฯ แล้วนั้น จำเลยยังครอบครองไม่ถึง ๑๐ ปี ส่วนในตอนก่อนนั้น เป็นอันสูญสิ้นไปเสียแล้ว เพราะจะยกเอามาใช้ยันแก่ขุนบริรักษ์ ฯ ไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๒๙๙”

พิพากษายืน
(เอื้อน ภัทรนาวิก, ว.จ. นิติศาสตร์ไพศาลย์, อ.ช. เพ็ญชาติ)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๔๕/๒๕๘๕
ประมวลแพ่งฯ ครอบครัว พ.ร.บ. ออกโฉนดที่ดิน ที่ดิน ใบเหี้ยบย่ำ.

ผู้ถือใบเหี้ยบย่ำซึ่งออกทับที่ ๆ มีผู้ครอบครองอยู่ก่อนร้องขอใบเหี้ยบย่ำ จะใช้สิทธิในใบเหี้ยบย่ำอันผู้ครอบครองอยู่ก่อนนั้นมิได้ แม้ผู้ครอบครองจะเข้าครอบครองโดยมิได้ขอจับจองให้ถูกต้องตาม พ.ร.บ.ออกโฉนดที่ดินฉบับที่ ๖ กก็ดี

การเข้าถางทำที่รกร้างว่างเปล่าจนเป็นนาขึ้น แม้จะมีได้ขอจับจองให้ถูกต้องตาม พ.ร.บ.ออกโฉนดที่ดินฉบับที่ ๖ ก็ได้สิทธิครอบครองตาม ป.พ.พ. ม.๑๓๖๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๐๕/๒๕๕๐

ประมวลแพ่งฯ ชื้อขาย พ.ร.ก. ควบคุมยานพาหนะทางน้ำ

ทำหนังสือสัญญาซื้อขายเรือขนาด ๑๙ ตันเศษ โดยชำระราคาบางส่วน และจะไปทำการโอนกันในวันหน้า แม้จะได้มอบเรือให้ผู้ซื้อไปแล้ว ก็ถือว่าเป็นสัญญาจะซื้อขาย ไม่ใช่สัญญาซื้อขายเด็ดขาด ย่อมฟ้องร้องบังคับตามสัญญาได้

การซื้อขายเรือขนาด ๑๙ ตันเศษ ถ้าเป็นเพียงสัญญาจะซื้อขายย่อมไม่ขัดต่อพระราชกฤษฎีกาควบคุมยานพาหนะทางน้ำ

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๖๐๕/๒๕๕๐

ศาลฎีกา

วันที่ ๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ความแพ่ง

นายบุน วงษ์วานิช

โจทก์

ระหว่าง

นางพอน บัวเทศ นางแป้งลำ วิเศษปั้น

จำเลย

เรื่อง ผิดสัญญาซื้อขาย

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน พุทธศักราช

๒๕๔๘

โจทก์ฟ้องและยื่นคำร้องว่า เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ นางพอน จำเลยได้ทำหนังสือสัญญาขายเรือข้างกระดานทะเบียนเลขที่ ๔๔๖๙๖ ให้โจทก์เป็นเงิน ๒๕๕๐ บาท โจทก์ได้ชำระราคาให้ในวันทำสัญญา ๑๐๐๐ บาท ส่วนที่เหลือ ๑๕๕๐ บาท ตกลงจะชำระกันในวันโอนทะเบียน เพราะนางพอนยังไปเอาทะเบียนเรือมาจากกรมเจ้าท่าไม่ได้ โจทก์ได้เตือนนางพอนให้จัดการโอนทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่หลายครั้งก็ผลัดเรื่อยมา ถึงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๘ นางพอนได้นำนายร้อยตำรวจตรีภักดี พนักงานสอบสวนไปยึดเรือที่ขายให้แก่โจทก์ อ้างว่าได้โอนขายให้แก่นางแป้งลำ จำเลยเมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ นายร้อยตำรวจตรีภักดีบังคับโจทก์ให้ส่งมอบเรือแก่นางแป้งลำจำเลย โจทก์มีความกลัวจึงได้ยอมลงชื่อในบันทึกโดยผิดใจ แต่โจทก์ได้บอกล้างบันทึกนั้นแล้ว นางพอนจำเลยเป็นมารดานางแป้งลำจำเลยสมยอมกันซื้อขายเรือ จึงขอให้สั่งทำลายการโอน

ระหว่างจำเลยทั้งสอง ให้นางพอนจำเลยจัดการโอนทะเบียนเรือให้โจทก์ หรือบังคับให้ใช้ราคาเรือ ๗๐๐๐ บาท หรือให้จำเลยคืนเงิน ๑๐๐๐ บาท และใช้ค่าซ่อมเรืออีก ๑๕๐๐ บาท

นางพอนจำเลยแก้ว่า ไม่เคยแสดงเจตนาจะขายเรือลำใดแก่โจทก์ ไม่เคยมีเรือทะเบียนเลขที่ ๔๔๖๔๖ ความจริงเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๔๘๗ โจทก์ได้ขอเช่าเรือทะเบียนเลขที่ ๐๔๔๖๔๗ ของจำเลย ๑ ปี เป็นค่าเช่า ๑๐๐๐ บาท โจทก์ได้หลอกหลวงจำเลยให้ลงลายพิมพ์นิ้วมือในกระดาษ บอกว่าเป็นใบเสร็จรับเงินค่าเช่าเรือ เมื่อจวนจะครบสัญญาเช่านางพอนจึงได้ขายให้แก่นางแบ่งลำ จำเลยผู้เป็นบุตรโดยสุจริต ตามสัญญาท้ายฟ้องโจทก์เรือที่จะขายมีขนาด ๑๙.๕๙ ตันกรอส มีประกาศกระทรวงคมนาคมห้ามการโอน ฯลฯ นอกจากได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมเจ้าท่า จึงเป็นสัญญาอันต้องห้ามตามกฎหมายและเป็นโมฆะ

นางแบ่งลำจำเลยว่า ได้ซื้อเรือตามทะเบียนเลขที่ ๐๔๔๖๔๗ จากนางพอนมารดาโดยสุจริต และได้จัดการโอนทะเบียนเรือต่อเจ้าหน้าที่แล้ว ตัดฟ้องว่าโจทก์กับนางแบ่งลำได้ตกลงยอมความกันเป็นหนังสือคืนเรือให้แก่จำเลยแล้ว ไม่มีสิทธิจะฟ้องจำเลย

นางพอนจำเลยแถลงรับว่า ลายพิมพ์นิ้วมือท้ายหนังสือสัญญาซื้อขายที่โจทก์อ้างเป็นลายพิมพ์นิ้วมือของนางพอนจำเลย

ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า มีประกาศพระราชกฤษฎีกาควบคุมยานพาหนะสาธารณะทางน้ำในภาวะคับขัน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๕ มาตรา ๖ ให้อำนาจรัฐมนตรีกระทรวงคมนาคมที่จะสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเรือดำเนิรกิจการตามคำสั่งภายใต้ความควบคุมของพนักงานเจ้าหน้าที่ และมีประกาศรัฐมนตรีกระทรวงคมนาคมลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๔๘๖ ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเรือลำน้ำที่มีไซ้เรือกล ซึ่งมีขนาดตั้งแต่ ๖ ตันกรอส ขึ้นไป ทำการโอนขายแลกเปลี่ยนให้ฝากให้เช่าให้ยืมหรือส่งมอบเรือให้แก่ผู้อื่นนอกจากได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมเจ้าท่าเสียก่อน เรือพิพาทมีขนาด ๑๙ ตันเศษ จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับ การที่นางพอนจำเลยทำสัญญาขายและมอบเรือให้โจทก์ไป จึงเป็นการขัดต่อกฎหมายตกเป็นโมฆะ โจทก์จึงไม่มีสิทธิจะฟ้องให้บังคับโอนทะเบียนเรือหรือให้เพิกถอนการโอนระหว่างจำเลยหรือให้ใช้ราคาเรือ และวินิจฉัยว่าฝ่ายโจทก์มีสัญญาซื้อขายซึ่งมีลายพิมพ์มือนางพอนจำเลยมีนายธำรงค์ปลัดอำเภอ นายหิรัญกำนันและนายสนั่นเบิกความยืนยันว่า นางพอนตกลงขายเรือและรับราคาไปพันบาท ฝ่ายจำเลยมีแต่นายฉ่ำเบิกความประกอบค่านางพอนว่าเป็นค่าเช่า จึงฟังว่าความจริงเป็นราคาเรือ หากใช้ค่าเช่าไม่ นางพอนจึงต้องคืนให้แก่โจทก์ ส่วนเรื่องค่าซ่อมแซมเรือ โจทก์เองว่าธรรมดาเรือใช้ไปก็ต้องซ่อม ในขณะที่ซ่อมแซมโจทก์เป็นผู้ใช้เรือได้รับประโยชน์อยู่แล้ว ไม่ได้แสดงว่าได้เสียค่าใช้จ่ายพิเศษอย่างไร จึงไม่มีสิทธิเรียกให้ชดใช้ พิพากษาให้นางพอนจำเลยคืนเงินพันบาทแก่โจทก์ ค่าขออื่นให้ยกค่าฤชาธรรมเนียมค่าทนายให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า สัญญาระหว่างโจทก์กับนางพจนจำเลยเป็นสัญญาจะซื้อขาย เพราะข้อ ๒ แห่งสัญญากำหนดว่า จนกว่าจะได้โอนทะเบียนเรือให้ผู้ซื้อถูกต้องแล้ว และข้อ ๓ ว่าในการที่ทำหนังสือสัญญารับเงินล่วงหน้าและมอบเรือให้ผู้ซื้อไปก่อน ก็โดยผู้ขายยังเอาทะเบียนเรือจากกรมเจ้าท่าไม่ได้ เมื่อได้ทะเบียนเรือแล้วจะได้จัดการโอนและรับเงินให้เสร็จไป ทั้งไม่ปรากฏว่าอธิบดีกรมเจ้าท่าไม่อนุมัติให้โอนทะเบียนการขายเรือลำนี้ ข้อเท็จจริงกลับปรากฏว่า แทนที่นางพจนจะจัดการโอนขายเรือให้แก่โจทก์ กลับไปโอนทะเบียนเรือขายให้แก่นางแบ่งลำบุตร โดยนางพจนบอกความว่า พยายามโอนขายเรือให้นางแบ่งลำเป็นเงิน ๒๐๐๐ บาท วันโอนเรือ นางแบ่งลำไม่ได้ชำระเงิน เพราะนางพจนได้เอาไปก่อนแล้ว แต่นางแบ่งลำบอกความว่า นางแบ่งลำชำระเงินสด ๑๘๐๐ บาท อีก ๒๐๐ บาท นางพจนเอาไปก่อนแล้ว การที่นางพจนทำสัญญาจะขายเรือให้แก่โจทก์เป็นเงิน ๒๕๕๐ บาท และรับเงินล่วงหน้าไป ๑๐๐๐ บาท แล้ว กลับเอามาขายให้แก่นางแบ่งลำจำเลยผู้เป็นบุตรในราคาเพียง ๒๐๐๐ บาท นั้น เชื่อว่าจำเลยทั้งสองได้กระทำการโอนเรือทั้งที่รู้ว่าเป็นทางให้โจทก์เสียเปรียบ จึงพิพากษากลับให้เพิกถอนนิติกรรมซื้อขายเรือระหว่างจำเลยทั้งสอง และให้นางพจนจำเลยจัดการโอนทะเบียนเรือให้โจทก์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้จำเลยทั้งสองเสียค่าฤชาธรรมเนียมกับค่าทนาย ๒ ศาล รวม ๒๐๐ บาท แทนโจทก์ จำเลยทั้งสองฎีกา

ศาลฎีกาได้ฟังคำแถลงและประชุมพิจารณาแล้ว มีข้อวินิจฉัยตามฟ้องฎีกาของจำเลย อยู่ ๒ ประการ ประการที่ ๑ ที่ฎีกาว่าเป็นเรื่องเช่าเรือหาใช้ซื้อขายเรือไม่นั้น นางพจนจำเลยได้แถลงรับไว้ในรายงานพิจารณาลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๔๘๘ แล้วว่า ลายพิมพ์นิ้วมือท้ายสัญญาซื้อขายที่โจทก์ส่งศาลพร้อมกับฟ้องเป็นลายพิมพ์นิ้วมือของนางพจนจำเลย และโจทก์ยังมีตัวโจทก์ นายธำรงค์ปลัดอำเภอ นายหิรัญกานันกับนายสนั่นยืนยันว่า นางพจนได้ทำสัญญาขายเรือรายนี้ ให้แก่โจทก์ ฝ่ายจำเลยมีนางพจนจำเลยกับนายฉ่ำว่าเป็นเรื่องเช่าเรือ แต่ถ้อยคำขัดกันไม่น่าฟัง นางพจนว่าโจทก์เขียนใบเสร็จรับเงินค่าเช่าให้นายพจนลงชื่อ นายฉ่ำว่าโจทก์เอาหนังสือสัญญาเช่าให้ นางพจนลงชื่อ หลักฐานพยานโจทก์มีน้ำหนักน่าเชื่อฟังยิ่งกว่าฝ่ายจำเลยมาก ศาลฎีกาก็เชื่อ ข้อเท็จจริงว่าเป็นเรื่องสัญญาขายเรือหาใช้เรื่องเช่าไม่ประการที่ ๒ ที่ฎีกาว่าศาลชั้นต้นเชื่อว่าเป็นสัญญาซื้อขาย ศาลอุทธรณ์เชื่อว่าเป็นสัญญาจะซื้อจะขาย ฟ้องโจทก์ก็กล่าวว่าเป็นสัญญาซื้อขาย ควรฟังอย่างศาลชั้นต้นว่าเป็นสัญญาซื้อขายและเป็นโมฆะนั้น ได้พิจารณาแล้วฟ้องโจทก์ก็กล่าวว่า นางพจนจำเลยได้ทำสัญญาขายเรือให้แก่โจทก์เป็นความจริง แต่มีคำกล่าวต่อไปว่าในวันทำสัญญา โจทก์ได้ชำระราคาเรือแล้ว ๑๐๐๐ บาท อีก ๑๕๕๐ บาท โจทก์และนางพจนตกลงจะชำระกันในวันโอนทะเบียนเพราะนางพจนยังไปเอาทะเบียนเรือจากกรมเจ้าท่าไม่ได้ เอกสารสัญญาที่โจทก์ส่งพร้อมฟ้องก็มีข้อความว่า ในการที่ทำหนังสือสัญญารับเงินล่วงหน้าและมอบเรือให้ผู้ซื้อไปก่อนก็โดยผู้ขายยังเอาทะเบียนเรือจากกรมเจ้าท่าไม่ได้ เมื่อได้ทะเบียนเรือแล้วจะจัดการโอนและรับเงินให้เสร็จไป ข้อความทั้งนี้แสดงชัดแจ้งว่า ผู้ซื้อผู้ขายยังจะต้องปฏิบัติการตามสัญญาคือจะต้อง

ไปขอโอนทะเบียนต่อกรมเจ้าท่าซึ่งมีอธิบดีกรมเจ้าท่าเป็นผู้พิจารณาตามประกาศรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงคมนาคม (ในขณะทำสัญญา) นั้นอยู่แล้ว สัญญารายนี้จึงไม่เป็นโมฆะดังที่จำเลยฎีกา
ชี้ขึ้นมา และเป็นสัญญาจะซื้อจะขายอย่างสมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๕๖
วรรค ๒ จึงให้ยกฎีกา พิพากษายืน ให้จำเลยใช้ค่าทนายชั้นฎีกาแก่โจทก์อีก ๑๐๐ บาท

มณูภันย์วิมลสาร

เลขาธิการธรรมวิทักษ์

ประมุข สุวรรณศร

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๑๐/๒๕๕๐
ประมวลแพ่ง ๑ คนวิกลจริต นิติกรรม นิติกรรมอำพราง ช้อขาย
เพิกถอนนิติกรรม สมยอม ครอบครัว อำนาจของภรรยา

ผู้อนุบาลมีสิทธิทำสัญญาขายที่ดินของผู้วิกลจริตตามลำพังได้
ภรรยาซึ่งเป็นผู้อนุบาลสามีมีสิทธิทำสัญญาขายที่ดินสินบริคนห์ได้ตามลำพัง
ทำสัญญาจะช้อขายที่ดินให้เขาไว้ แล้วเอาที่ดินไปทำการโอนขายให้แก่คนอื่นโดยสมยอม
ผู้ช้อคนแรกฟ้องขอให้เพิกถอนการโอนได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๗๑๐/๒๕๕๐

ศาลฎีกา

วันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ความแพ่ง

นายอนันต์ พรชัย

โจทก์

ระหว่าง

นางกะแสด เนตรวิจิตร ในฐานะส่วนตัวและในฐานะเป็น

ผู้อนุบาลของพันตรี หลวงจรูญพิทยายุทธ สามีผู้ไร้

ความสามารถ ที่ ๑ นางจำเนียร บุญนำ ที่ ๒

จำเลย

เรื่อง ขอให้เพิกถอนนิติกรรมและบังคับให้โอนขายเรือน

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน พุทธศักราช

๒๕๕๘

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ ๑ กับ พันตรี หลวงจรูญพิทยายุทธ เป็นสามีภรรยา กัน และเป็น
เจ้าของเรือนเลขที่ ๔๔๒ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ ตำบลบางขุนพรหม จังหวัดพระนคร โดยทรัพย์ที่
กล่าวนี้เป็นสินบริคนห์ พันตรีหลวงจรูญพิทยายุทธเป็นคนวิกลจริต ได้ถูกศาลสั่งให้เป็นผู้ไร้ความ
สามารถและให้อยู่ในความอนุบาลของจำเลยที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๗ ครั้นเมื่อวันที่ ๒๕
กันยายน ๒๕๕๗ จำเลยที่ ๑ ได้ทำหนังสือสัญญาขาย และมอบความครอบครองเรือนที่กล่าวแล้ว
ให้แก่โจทก์เป็นราคา ๑๘๐๐ บาท โจทก์ได้วางเงินมัดจำไว้แต่จำเลยที่ ๑ เป็นเงิน ๔๐๐ บาท
ตั้งสำเนาหนังสือสัญญาช้อขายท้ายฟ้อง โจทก์ได้ติดต่อกับจำเลยที่ ๑ จัดการโอนกรรมสิทธิเรือน

รายพิพาทนี้ให้แก่โจทก์และจำเลยที่ ๑ รับเงินอีก ๑๔๐๐ บาท จากโจทก์ จำเลยที่ ๑ ไม่ปฏิบัติตามสัญญา บัดนี้โจทก์ทราบว่าเป็นวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๔๘ พันตรีหลวงจตุรพิทยายุทธได้ยื่นเรื่องราวต่อคณะกรรมการอำเภอพระนครขอขายเรือนรายนี้ให้แก่จำเลยที่ ๒ ราคา ๒๕๐๐ บาท และต่อมาวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๘ พันตรีหลวงจตุรพิทยายุทธ กับจำเลยที่ ๑ ได้ทำหนังสือมอบฉันทะให้นายทวิ บุญนำ ในฐานะเป็นผู้แทนของพันตรีหลวงจตุรพิทยายุทธได้ทำหนังสือสัญญาต่อหน้าคณะกรรมการอำเภอพระนครขายเรือนรายพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๒ ในวันที่ ๒๑ เดือน นั้น ซึ่งการกระทำทั้งนี้ เป็นโมฆะกรรมเป็นนิติกรรมที่ทำให้โจทก์เสียเปรียบ โดยจำเลยที่ ๒ ทราบอยู่ดีก่อนแล้วว่า จำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญาจะขายเรือนรายพิพาทให้แก่โจทก์ จึงขอให้ศาลสั่งเพิกถอนนิติกรรมขายเรือนรายพิพาทที่สร้างขึ้นในระหว่างจำเลยทั้งสองนั้นเสีย แล้วให้จำเลยที่ ๑ โอนขายเรือนรายนี้ให้แก่โจทก์และรับเงินราคาเรือน ๑๔๐๐ บาท ที่ยังค้างอยู่จากโจทก์

จำเลยที่ ๑ ให้การรับว่า จำเลยที่ ๑ กับพันตรีหลวงจตุรพิทยายุทธ เป็นสามีภรรยา กัน และเป็นเจ้าของเรือนรายที่โจทก์ฟ้องทั้งพันตรีหลวงจตุรพิทยายุทธเป็นผู้ไร้ความสามารถอยู่ในความอุปการะของจำเลยที่ ๑ แต่จำเลยที่ ๑ ปฏิเสธว่าไม่ได้ทำสัญญาขายเรือนรายนี้ให้แก่โจทก์เป็นแต่เมื่อปลายเดือนกันยายน ๒๕๔๗ จำเลยที่ ๑ ได้ขายเรือนรายพิพาทให้แก่นางบรรจง โรจนะวิภาต ราคา ๑๘๐๐ บาท และได้รับเงินมัดจำไว้แล้ว ๔๐๐ บาท โดยมีข้อตกลงว่าจะไปทำการซื้อขายจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ภายในกำหนด ๑ เดือน และรับเงินราคาที่ยังชำระอีก ๑๔๐๐ บาท แต่หนังสือสัญญานี้จำเลยที่ ๑ เป็นแต่เพียงลงชื่อในแบบพิมพ์ให้นางบรรจงยึดถือไว้เท่านั้นข้อความอื่นยังไม่มีการซื้อขายจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อชำระเงินที่ค้างให้แก่จำเลยที่ ๑ ภายในกำหนดทั้ง ๆ ที่จำเลยที่ ๑ ได้เร่งรัดแล้ว โจทก์ไม่เคยเรียกร้องให้จำเลยที่ ๑ ไปจัดการโอนกรรมสิทธิเรือนรายพิพาทและรับเงินจากโจทก์เลย ทั้งต่อสู่ว่าหนังสือสัญญาซื้อขายตามโจทก์ฟ้องเป็นโมฆะเพราะไม่ได้ทำตามแบบกฎหมาย หากจะใช้ได้ก็เฉพาะทรัพย์สินส่วนของจำเลยที่ ๑ ผู้เดียว เพราะตามสัญญาปรากฏว่า จำเลยที่ ๑ ทำในฐานะส่วนตัว จำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญาต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขายเรือนรายพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๒ จริง สัญญานี้สมบูรณ์ตามกฎหมาย หากหลวงจตุรพิทยายุทธจะได้ลงชื่อในหนังสือมอบอำนาจให้ขายด้วย ก็หาว่ามีผู้ใดบอกกล่าวไม่ การกระทำของจำเลยไม่เป็นเหตุให้โจทก์เสียเปรียบ เพราะจำเลยที่ ๒ ไม่รู้มาก่อนถึงสัญญาระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง

จำเลยที่ ๒ ให้การปฏิเสธ ฟ้องโจทก์ที่กล่าวว่จำเลยที่ ๑ ขายเรือนรายนี้ให้แก่โจทก์ไม่เป็นความจริง แต่กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม จำเลยที่ ๒ ขอต่อสู่ว่าไม่ทราบความข้อนี้ จำเลยที่ ๒ ซื้อเรือนรายนี้ไว้โดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน ทั้งได้ทำหนังสือสัญญาต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยสมบูรณ์ตามกฎหมาย และไม่เป็นเหตุให้โจทก์เสียเปรียบ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๒ ถ้าจำเลยที่ ๑ ผิดสัญญาต่อโจทก์ก็ชอบที่โจทก์จะเรียกร้องจากจำเลยที่ ๑ ฝ่ายเดียว

ทางพิจารณาได้ความว่าพันตรีหลวงจรรยาพิทยายุทธกับจำเลยที่ ๑ เป็นสามีภรรยากัน เรือนรายพิพาทเป็นบริคณห์ระหว่างบุคคลทั้งสองนี้ พันตรีหลวงจรรยาพิทยายุทธเป็นคนวิกลจริต และเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๔๘๗ ได้ถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ และให้อยู่ในความอนุบาลของจำเลยที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๔๘๘ นายทวิ บุญนำ ในฐานะเป็นผู้แทนพันตรีหลวงจรรยาพิทยายุทธ และจำเลยที่ ๑ ได้ทำหนังสือสัญญาต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขายเรือนรายพิพาทนี้ให้แก่จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นบุตรของพันตรีหลวงจรรยาพิทยายุทธอันเกิดด้วยภรรยาคนอื่น

ส่วนเรื่องทำสัญญาขายเรือนทางพิจารณาก็คงฟังได้ว่า จำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญาจะขายแก่โจทก์ภายหลังศาลสั่งให้พันตรีหลวงจรรยาพิทยายุทธเป็นคนไร้ความสามารถอยู่ในความอนุบาลของจำเลยที่ ๑ แล้วจำเลยไม่ยอมโอนเรือนให้โจทก์

ได้ความเช่นนี้ ศาลแพ่งวินิจฉัยว่าจำเลยที่ ๑ ทำสัญญากับโจทก์ในฐานะส่วนตัว มิได้ทำในฐานะผู้อนุบาลพันตรีหลวงจรรยาพิทยายุทธ จำเลยที่ ๑ ย่อมทำการผูกพันเรือนรายพิพาทซึ่งเป็นสินบริคณห์เฉพาะส่วนของตนได้โดยมิพักต้องรับอนุญาตจากสามีตามความในมาตรา ๓๙ (๓) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เรือนรายนี้พันตรีหลวงจรรยาพิทยายุทธและจำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของร่วมกัน ไม่ปรากฏว่าพันตรีหลวงจรรยาพิทยายุทธได้ยินยอมให้ขายด้วย การขายเรือนรายนี้จะสมบูรณ์ได้ก็แต่ในฐานะที่เป็นการขายไป ซึ่งส่วนของจำเลยที่ ๑ เท่านั้น จะผูกพันไปถึงส่วนของพันตรีหลวงจรรยาพิทยายุทธด้วยไม่ได้ตามความในมาตรา ๑๓๖๑ วรรค ๒ แห่งกฎหมายที่กล่าวแล้ว การขายของจำเลยที่ ๑ เป็นการขายตัวทรัพย์สินทั้งหมด จึงไม่สมบูรณ์ในฐานะที่เป็นการขายนำตัวทรัพย์สิน ศาลจะบังคับให้จำเลยที่ ๑ โอนขายเรือนรายพิพาทให้แก่โจทก์ตามคำขอของโจทก์ไม่ได้ ส่วนปัญหาที่ว่าศาลจะบังคับให้เพิกถอนนิติกรรมการซื้อขายเรือนรายนี้ ซึ่งจำเลยที่ ๑ กับพันตรีหลวงจรรยาพิทยายุทธ ให้ นายทวิ บุญนำ เป็นผู้แทนทำกับจำเลยที่ ๒ ได้หรือไม่นั้น เมื่อพันตรีหลวงจรรยาพิทยายุทธกับจำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของเรือนรายพิพาทร่วมกัน ทั้งสองคนนี้ร่วมกันย่อมมีสิทธิขายเรือนรายพิพาทได้โดยสมบูรณ์ แม้พันตรีหลวงจรรยาพิทยายุทธเป็นบุคคลไร้ความสามารถ การใดที่พันตรีหลวงจรรยาพิทยายุทธทำลงย่อมเป็นโมฆียะกรรม แต่โมฆียะกรรมนั้นไม่ได้ถูกบอกล้างตามกฎหมาย นิติกรรมนั้นยังสมบูรณ์ดีอยู่ และเมื่อศาลจะบังคับให้จำเลยที่ ๑ โอนขายเรือนรายพิพาทให้โจทก์ไม่ได้ การขายเรือนรายพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๒ จึงไม่ทำให้โจทก์เสียเปรียบ จะบังคับให้เพิกถอนนิติกรรมการซื้อขายเรือนรายพิพาท ซึ่งจำเลยที่ ๑ และพันตรีหลวงจรรยาพิทยายุทธทำกับจำเลยที่ ๒ ไม่ได้เช่นกัน จึงพิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ ส่วนคำอุทธรณ์ยอมนั้นตามพฤติการณ์แห่งคดีสมควรให้เป็นพับไป

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า จำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญากับโจทก์ทั้งในฐานะส่วนตัวและเป็นผู้แทนสามีด้วย ปัญหาคงมีต่อไปว่าจำเลยที่ ๑ จะมีอำนาจกระทำเช่นนั้นได้หรือไม่ ในเรื่องนี้ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยตรงว่า ผู้อนุบาลจะมีอำนาจจัดการทรัพย์สินของคนไร้ความสามารถที่อยู่ในความ

อนุบาลของตนได้เพียงใด คงมีแต่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๔๕๑ บัญญัติว่า “ถ้าศาลสั่งให้บุคคลใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๕๗ และ ๑๔๕๑ เป็นคนไร้ความสามารถ และเมื่อได้มีผู้อนุบาลแล้วให้นำบทบัญญัติว่าด้วยความปกครองมาบังคับโดยอนุโลม” มาตรา ๑๔๕๑ เป็นเรื่องบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ผู้ใช้อำนาจปกครองย่อมเป็นผู้อนุบาล มาตรา ๑๔๕๗ เป็นเรื่องที่สามีหรือภรรยาถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ภรรยาหรือสามีย่อมเป็นผู้อนุบาล การที่มาตรา ๑๔๕๑ บัญญัติยกเว้นบุคคลใน ๒ มาตรานี้ไว้ไม่นำบทบัญญัติว่าด้วยความปกครองมาใช้บังคับ ก็น่าจะพึงเห็นได้ว่าในเรื่องผู้ใช้อำนาจปกครองกับบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะและในเรื่องสามีกับภรรยา ได้มีกฎหมายบัญญัติถึงเรื่องอำนาจและหน้าที่ในทรัพย์สินของบุคคลที่กล่าวนี้ไว้โดยฉะเพาะแล้ว ฉะนั้นในเรื่องสามีหรือภรรยาที่เป็นผู้อนุบาลภรรยาหรือสามีของเขาซึ่งไร้ความสามารถจะมีอำนาจจัดการในเรื่องทรัพย์สินของผู้ไร้ความสามารถเพียงใด ก็จะต้องบังคับตามกฎหมายที่ว่าด้วยทรัพย์สินในระหว่างสามีภรณานั้น เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น และตามกฎหมายในเรื่องนี้ภรรยาย่อมไม่มีอำนาจทำนิติกรรมใดผูกพันสินบริคณห์ส่วนของสามีได้โดยลำพัง เว้นแต่จะเป็นเรื่องหนี้ร่วมตามความในมาตรา ๑๔๘๒ และในกรณีที่สามีถูกศาลสั่งแสดงให้เป็นคนไร้ความสามารถนี้ ตามความในมาตรา ๓๙ ก็เพียงแต่ยอมให้ภรรยาทำการผูกพันสินบริคณห์ฉะเพาะส่วนของตนโดยไม่ต้องรับอนุญาตจากสามีเท่านั้น ดังนั้นแม้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้อนุบาลพันตรีหลวงจตุรพิทยายุทธ จำเลยที่ ๑ ก็ไม่มีอำนาจขายสินบริคณห์ส่วนของสามีได้โดยลำพัง นอกจากจะปรากฏว่าเป็นการกระทำไปในเรื่องหนี้ร่วม แต่เรื่องนี้หาได้ความชัดเช่นนั้นไม่ เพราะแม้จะให้ความว่าเงินราคาเรือนรายพิพาทบางส่วนที่จำเลยที่ ๑ ได้รับความจากโจทก์ล่วงหน้าไปก่อนทำหนังสือสัญญาซื้อขายกัน (ข้อความในหนังสือสัญญาเป็นทำนองเรื่องจะซื้อจะขาย) จำเลยที่ ๑ รับไปเพื่อใช้จ่ายในการที่จะร้องต่อศาลเพื่อขอเป็นผู้อนุบาลสามีของตน ตามคำเบิกความของนางบรรจง โรจนะวิภาค และนายรังสรรค์ โรจนะวิภาค พะยานโจทก์ ก็กล่าวไปในทำนองให้เห็นว่า การที่จำเลยที่ ๑ จัดการร้องขอเป็นผู้อนุบาลสามีนั้นก็เพื่อประโยชน์แห่งการที่จะได้ทำสัญญาขายเรือนรายพิพาทให้แก่โจทก์เท่านั้น อันไม่เข้าลักษณะหนี้ร่วมแต่ประการใด การที่อุทธรณ์ โจทก์กล่าวแปลความในเรื่องที่จำเลยที่ ๑ ร้องขอเป็นผู้อนุบาลสามี ให้กินความไปอย่างกว้างขวาง เพื่อจะให้เข้าลักษณะแห่งหนี้ร่วมนั้น เป็นการเกินขอบเขตดีที่จะรับฟังได้ เมื่อจำเลยที่ ๑ ไม่มีอำนาจทำนิติกรรมผูกพันสินบริคณห์ส่วนของพันตรีหลวงจตุรพิทยายุทธ ดังได้วินิจฉัยมาแล้ว จำเลยที่ ๑ โดยลำพังจึงไม่มีอำนาจขายเรือนรายพิพาทอันเป็นทรัพย์สินซึ่งพันตรีหลวงจตุรพิทยายุทธมีส่วนเป็นเจ้าของด้วยให้แก่โจทก์ได้ดังที่ศาลแพ่งวินิจฉัยไว้ นั้น โจทก์จึงไม่มีทางจะบังคับให้จำเลยที่ ๑ ปฏิบัติตามสัญญา และเมื่อโจทก์บังคับให้จำเลยที่ ๑ ปฏิบัติตามสัญญาไม่ได้ สัญญาที่จำเลยที่ ๑ กับพันตรีหลวงจตุรพิทยายุทธกระทำกับจำเลยที่ ๒ จึงไม่มีลักษณะที่กระทำให้โจทก์เสียเปรียบ โจทก์ย่อมไม่อยู่ในฐานะที่จะขอให้ศาลเพิกถอนดูกัน

คงพิพากษายืน

โจทก์ฎีกาต่อมา

ศาลฎีกาพิจารณาเห็นว่าเรื่องนี้โจทก์มีพะยานสืบได้ว่า ขณะโจทก์กับนางกะแสพูดจาขายเรือนรายพิพาทกันนั้น หลวงจรรยาพิทยาอุทธรสามีนางกะแส ป่วยอยู่ที่โรงพยาบาลโรคจิตต์ และนางกะแสได้รับเงินล่วงหน้าจากโจทก์เพื่อใช้จ่ายในการร้องขอเป็นผู้อนุบาลสามี และเมื่อศาลสั่งตั้งนางกะแสเป็นผู้อนุบาลแล้ว โจทก์และนางกะแสจึงได้ทำสัญญาขายเรือนรายพิพาทซึ่งเป็นสินบริคณห์ แม้ในสัญญาจะลงชื่อนางกะแสเป็นผู้ขายแต่ผู้เดียว ก็ยอมใช้ผูกพันสินบริคณห์ได้ตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๖๑ วรรค ๒ และมาตรา ๓๐ เพราะนางกะแสเป็นผู้อนุบาลสามีอยู่แล้ว มิพักต้องได้รับความยินยอมจากสามีอีก

คดีมีข้อวินิจฉัยต่อไปว่า โจทก์จะมีสิทธิขอให้เพิกถอนการซื้อขายเรือนระหว่างจำเลยที่ ๑-๒ หรือไม่ ประเด็นข้อนี้ได้ความว่าเมื่อโจทก์ทำสัญญาจะซื้อเรือนกับนางกะแสแล้ว ได้ให้คนของตนเข้าอยู่ในเรือน ในระหว่างนั้นนายทวิสามีจำเลยที่ ๒ ได้รับมอบฉันทะจากหลวงจรรยาพิทยาอุทธรไปทำสัญญาโอนขายเรือนให้จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นบุตรหลวงจรรยาพิทยาอุทธรที่อำเภอ ก็เมื่อหลวงจรรยาพิทยาอุทธรเป็นผู้ไร้ความสามารถจนศาลสั่งให้มีผู้อนุบาลแล้วเช่นนี้ ทั้งพฤติการณ์ที่โจทก์ได้ให้คนของตนเข้าอยู่ในเรือนที่ซื้อแล้ว ผู้โอนและผู้รับโอนเป็นพ่อลูกกัน จึงเห็นได้ว่าเป็นการสมยอมกัน และการโอนทำให้โจทก์เสียเปรียบเช่นนี้ โจทก์ยอมมีสิทธิขอให้เพิกถอนได้

อาศัยเหตุนี้จึงพิพากษากลับ ให้เพิกถอนนิติกรรมขายเรือนรายพิพาทระหว่างจำเลยทั้ง ๒ ให้จำเลยที่ ๑ โอนขายเรือนแก่โจทก์ โดยให้โจทก์ใช้ราคาที่ยังค้างอยู่ ๑๔๐๐ บาท ให้จำเลยเสียค่าธรรมเนียมทั้ง ๓ ศาลกับค่าทนาย ๒๕๐ บาท แก่โจทก์ด้วย

ธรรมบัณฑิต

จรรุณนิติศาสตร์

ชัยประชา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๗๕/๒๕๕๔

พ.ร.บ. การประมง อาญา ธิปไตย

เครื่องมือทำการประมงซึ่งเจ้าของมิได้รู้เห็นในการกระทำผิด ยอมรับไม่ได้เพราะมาตรา ๗๐ แห่ง พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ได้บัญญัติไว้โดยตรงว่าให้รับเครื่องมือทำการประมงของผู้อื่น ซึ่งมิได้รู้เห็นในการกระทำผิดด้วย นอกจากนี้การรับทรัพย์เป็นโทษอย่างหนึ่ง จะไปลงโทษแก่เจ้าของเครื่องมือนั้น ซึ่งเป็นผู้มีได้กระทำผิดยอมรับไม่ได้.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๒๗๕/๒๕๕๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ความอาญา

อัยการพระนครศรีอยุธยา

โจทก์

ระหว่าง

นายเล็ก วีระสัย นายละออง ช่างทรัพย์ นายหล่อ

เฉลยศรี นายตี แซ่ตั้ง นายเหล็ง เกตุถาวร

นายแบ่น เขียวสุวรรณ นายสอาด พิมพ์กล้า นายเซ่ง ทองเกตุ

จำเลย

เรื่อง จับสัตว์น้ำในฤดูปลาแม่ไข่

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓ คดีนี้มีปัญหาหาสู่ศาลฎีกาเฉพาะข้อที่โจทก์ขอให้รับเครื่องมือทำการประมง มีอวนและเครื่องมืออย่างอื่นของกลาง

ได้ความตามโจทก์หา และจำเลยให้การรับสารภาพว่า เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นเวลาระหว่างห้ามจับสัตว์น้ำในฤดูปลาแม่ไข่ จำเลยนี้ได้บังอาจสมคบกันใช้อวนซึ่งไม่ได้เสียค่าอาชญาบัตรเป็นเครื่องมือทำการประมงจับสัตว์น้ำจืดในลำคลองหนองหม้อ อันเป็นที่จับสัตว์น้ำในฤดูปลาแม่ไข่ โดยจำเลยใช้เรือมาดเป็นพาหนะใช้อวนตีทำการประมง เป็นการฝ่าฝืนประกาศรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการเรื่องกำหนดปลาแม่ไข่ และกำหนดชนิดและวิธีใช้เครื่องมือทำการประมงดังสำเนาประกาศท้ายฟ้อง

ก่อนศาลพิพากษา นายชวน เกตุถาวร ยื่นคำร้องว่า เครื่องมือจับสัตว์น้ำของกลาง
รายนี้เป็นของนายชวน ๑ ไม่รู้เห็นในการกระทำผิดรายนี้ด้วย ขอให้ศาลคืนให้แก่นายชวน

ศาลชั้นต้นได้ไต่สวนตามคำร้องนี้แล้ว พิพากษาว่าจำเลยมีผิดตามพระราชบัญญัติการ
ประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๒, ๖๔, ๖๕ ให้ปรับจำเลยคนละ ๓๐ บาท เงินของกลางที่ได้จากการ
ขายปลาตามบัญชีของกลางท้ายฟ้อง ให้ริบ ของกลางอื่น ๆ ปรากฏว่าเป็นของนายชวน ผู้ร้อง
ซึ่งไม่รู้เห็นในการกระทำผิดรายนี้ให้คืนนายชวนไป

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘๘/๒๕๖๖

แพ่ง ประกันภัยทะเล กฎหมาย

เรือเดินทะเลเร็วและจมลง แม้จะมีเรือลากไปเกยตื้นไว้ แต่น้ำท่วมเต็มล้นปากกระวางเรือ เรียกได้ว่าอับปาง เป็นการที่ “เรือได้สูญเสียน้ำหนัก” แล้ว ไม่จำเป็นต้องแตกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยไปหมด

“อันตรายทางทะเล” หมายถึงภัยอันตรายใด ๆ ที่เกิดขึ้นอันเป็นวิสัยที่ท้องทะเลจะบังนดาล ได้ รวมถึงการที่เรือรั่วอับปางลงระหว่างเดินทางในทะเลโดยมิใช่ความผิดของใครด้วย

สัญญาประกันภัยทะเล ให้บังคับตามบัญญัติแห่งกฎหมายทะเล

กฎหมายทะเลของประเทศไทยยังไม่ได้มีเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งจารีตประเพณีก็ไม่ปรากฏ จึงต้องวินิจฉัยคดีเรื่องประกันภัยทะเลตามหลักกฎหมายทั่วไปโดยเทียบเคียงกฎหมายอังกฤษในเรื่องนี้

การที่เรือซาร์ุดไปเป็นธรรมดาแห่งการใช้ เป็นการไม่สมประกอบในวัตถุ อันอาจเป็นข้อยกเว้นไม่ต้องรับผิดชอบถ้าเรือเป็นวัตถุที่เอาประกันภัย แต่ไม่เป็นเหตุยกเว้นต่อไปถึงสินค้าที่บรรทุกเรือต้องเสียหายไปเพราะความซาร์ุดของเรือ ซึ่งมิใช่เสียหายเพราะความไม่สมประกอบในตัวสินค้า ซึ่งเป็นวัตถุที่เอาประกันอันบรรทุกไปในเรือนั้น.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๘๘๘/๒๕๖๖

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๔ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

ความแพ่ง

บริษัท ยางจินฮง จำกัด

โจทก์

ระหว่าง

บริษัท ชินฮัวประกันภัย จำกัด

จำเลย

เรื่อง เรียกว่าประกันภัย

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๖ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

โจทก์ฟ้องเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๓ บริษัทยางจินฮง จำกัด โจทก์ ประกันภัย ปูนซีเมนต์ของบริษัท จำนวน ๑,๕๐๐ ตัน บรรทุกในเรือยนต์ “ตริงกานู” จากจังหวัดพระนครไปส่งจังหวัดสงขลา ในจำนวนเงิน ๔๕,๐๐๐ บาท การประกันนี้เป็นที่ตกลงกันแจ้งชัดและโดยธรรม-

นิยมการประกันว่า บริษัทยอมรับผิดสำหรับความสูญเสียโดยสิ้นเชิงเฉพาะในกรณีที่เรือต้องสูญเสียทั้งลำเท่านั้น ปรากฏตามสำเนากรมธรรม์ประกันภัยและค่าแปลท้ายฟ้อง

เรือยนต์ตรังกานูได้บรรทุกปูนซีเมนต์ของโจทก์ออกจากท่ากรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๔๕๓ จะไปสู่จุดหมายปลายทางจังหวัดสงขลา ต่อมาวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๕๓ เรือยนต์ตรังกานูได้อับปางลงในอ่าวไทยตอนแหลมปลายสะพานบ่อมผีเสื้อสมุทร น้ำท่วมเต็มล้น ปากระวางเรือสินค้าและสิ่งของต่าง ๆ ที่บรรทุกในเรือตรังกานูเสียหายหมดสิ้นเป็นการสูญเสียทั้งลำเรือ เป็นเหตุให้บริษัทโจทก์ต้องเสียหายโดยปูนซีเมนต์ จำนวน ๑,๕๐๐ ถุง ของบริษัทที่เอาประกันและบรรทุกในเรือเสื่อมเสียคุณภาพใช้ไม่ได้อีก โจทก์ได้แจ้งแก่จำเลยให้รับผิดชอบพิร้อมมิใช่ค่าเสียหายตามจำนวนในกรมธรรม์ ขอให้บังคับ

จำเลยให้การว่าโจทก์กล่าวว่าเรือยนต์ตรังกานูอับปางลงในอ่าวไทยตอนแหลมปลายสะพานบ่อมผีเสื้อสมุทร ซึ่งไม่เป็นความที่แจ้งชัดว่าเรือตรังกานูได้เป็นอะไรไป เพราะคำว่าอับปางแปลความว่าล่มจมทำลาย ค่าฟ้องของโจทก์อยู่ในลักษณะอ่านไม่เข้าใจ ไม่แสดงโดยแจ้งชัดตามที่กฎหมายประสงค์ จำเลยไม่สามารถให้การแก้ให้ตรงคำกล่าวหาของโจทก์ได้ จำเลยจึงปฏิเสธว่าเรือ “ตรังกานู” ไม่ได้อับปางดังที่โจทก์กล่าว

จำเลยให้การต่อไปว่า จำเลยรับประกันภัยปูนซีเมนต์ของโจทก์ที่บรรทุกในเรือ “ตรังกานู” ต่อเมื่อเรือได้สูญเสียสิ้นเชิงเนื่องจากอันตรายทางทะเลโดยเฉพาะเท่านั้น เรือ “ตรังกานู” ไม่ได้รับอันตรายและที่เนื่องจากอันตรายทางทะเล เรือไม่ได้สูญเสียสิ้นเชิง และเรือตรังกานูยังอยู่ในเวลาที่โจทก์กล่าวในฟ้อง

สิ้นเชิง และเรือตรังกานูยังอยู่ในเวลาที่โจทก์กล่าวในฟ้อง

การที่ปูนซีเมนต์ของโจทก์ที่บรรทุกในเรือ “ตรังกานู” เสียหายไปดังที่โจทก์กล่าวอ้างเป็นเพราะความไม่สมบูรณ์ ความไม่สมประกอบของเรือนั่นเองที่รั่ว เรือจึงต้องแล่นกลับเข้ามาเทียบที่แหลมหน้าบ่อมผีเสื้อ เจ้าของผู้ควบคุมเรือไม่จัดการแก้ไขปล่อยให้เรือคงรั่ว น้ำไหลเข้ามาจนน้ำท่วมปูนซีเมนต์เป็นความผิดความเลินเล่อของพวกเรือไม่ใช่ความเสียหายที่จำเลยรับประกัน ไม่ใช่ความเสียหายที่เนื่องจากเรือได้สูญเสียสิ้นเชิงเนื่องจากอันตรายทางทะเลที่จำเลยรับประกัน

ตามสัญญาประกัน จำเลยไม่ได้รับประกันภัยอันตรายที่เกิดจากเหตุอื่นนอกเหนือไปจากที่เรือได้สูญเสียสิ้นเชิงเนื่องจากอันตรายทางทะเล

ศาลแพ่งพิจารณาแล้ว พังว่า ปูนซีเมนต์ที่โจทก์เอาประกันภัยไว้กับบริษัทจำเลย ได้รับความเสียหาย (ซึ่งโจทก์จำเลยแถลงรับกันแล้วว่าเปียกน้ำเสียทั้งหมด) เพราะเรือสูญเสียสิ้นเชิงเนื่องจากอันตรายทางทะเล ซึ่งบริษัทจำเลยต้องรับผิดชอบตามกรมธรรม์ประกันภัย จึงพิพากษาให้จำเลยใช้ค่าเสียหายตามกรมธรรม์ประกันภัยเลขที่ ๒๓๗๗ แก่โจทก์เป็นจำนวนเงิน ๔๕,๐๐๐ บาท และให้ใช้ดอกเบี้ยในเงินจำนวนนี้ในอัตราร้อยละ ๗ ต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมค่าทนาย ๑,๐๐๐ บาท แทนโจทก์ด้วย

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๖๘ อันสัญญาประกันภัยทะเลให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายทะเล ในเรื่องนี้ยังไม่มีกฎหมายทะเลของไทย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔ เมื่อใดไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับคดีได้ ท่านให้วินิจฉัยคดีนั้นตามคลองจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ถ้าและไม่มีจารีตประเพณีเช่นนั้น ท่านให้วินิจฉัยคดีอาศัยเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง จารีตประเพณีประกันภัยทะเลของไทย ไม่ปรากฏว่ามี ฉะนั้น จะต้องวินิจฉัยคดีอาศัยเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง

ในคดีนี้ โจทก์ฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายตามกรมธรรม์ประกันภัยทะเล ซึ่งทำขึ้นเป็นภาษาอังกฤษ ในชั้นแรกจึงต้องพิจารณาคำกฎหมายอังกฤษในเรื่องนี้ได้รวบรวมทำนองลักษณะเป็นประมวลกฎหมายหรือไม่ เพราะประเทศไทยเป็นประเทศที่รวบรวมกฎหมายขึ้นเป็นประมวลกฎหมายไว้บังคับคดี กฎหมายอังกฤษในเรื่องนี้ได้รวบรวมจารีตประเพณีประกันภัยทะเล และหลักในคำพิพากษาศาลสูง ประมวลขึ้นไว้เป็นพระราชบัญญัติ ซึ่งมีลักษณะทำนองเดียวกับประมวลกฎหมายนั้นเอง พระราชบัญญัติประกันภัยทะเล ค.ศ. ๑๙๐๖ (The Marine Insurance Act 1906) ศาลอุทธรณ์เห็นว่า การวินิจฉัยคดีนี้ต้องอาศัยเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงกฎหมายอังกฤษ พระราชบัญญัติประกันภัยทะเล ค.ศ. ๑๙๐๖

ความรับผิดชอบของบริษัทจำเลย พิจารณาตามข้อความในกรมธรรม์ประกันภัยทะเลที่โจทก์อ้าง จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อหรือให้มีผลบังคับเมื่อความเสียหายแก่ปูนซีเมนต์ที่โจทก์เอาประกันเฉพาะในกรณีชื่อเรือ “ตรังกานู” สูญเสียสิ้นเชิงเนื่องจากภัยอันตรายทางทะเลโดยเฉพาะ

โจทก์จำเลยแถลงรับกันว่าปูนซีเมนต์ ๑,๕๐๐ ตัน ที่โจทก์เอาประกันนี้เปียกน้ำเสียหายทั้งหมด

ปัญหาเบื้องต้นที่จะต้องพิจารณาเหตุที่เกิดขึ้นแก่เรือ “ตรังกานู” ในครั้งนี้ ตามคำเบิกความของนายนาวาตรีศิริ เจ้าหน้าที่กรมเจ้าท่าได้ไปตรวจเรือเมื่อใกล้แล้ว ปรากฏว่าหมันของเรือหลุดออก ทำให้ไม้ตัวเรือแยกออกจากทวนหัวเรือ ตอนที่แตกนี้ถูกน้ำเสียสึตลอดไปและหมันที่ตอกไว้อาจจะหลุดไปเมื่อไรก็ได้ นอกจากตรงที่กล่าวนี้แล้วหมันตอนอื่นของตัวเรือก็ชำรุดบ้าง นายศิริ คล้ายสุวรรณ เป็นนายเรือ “ตรังกานู” ขณะเกิดเหตุเบิกความว่าเรือออกจากท่ากรุงเทพฯ วันที่ ๑๕ เดือนที่ ๗ ปี ๕๓ เวลากลางวัน ถึงปากน้ำยังไม่พ้นนอกนอกสันดอน ปรากฏเครื่องยนต์ติดขัด ทอดสมอที่หน้าทำการไปรษณีย์ปากน้ำ จัดการแก่เครื่องยนต์จนใช้งานได้ดี ออกเดินทางต่อไปในวันรุ่งขึ้นที่ ๑๖ พันสันดอนไปประมาณ ๑๐ ไมล์เศษ เกิดมีคลื่นลมพัดมาจากทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ เรือโคลงมาก ได้รับรายงานจากช่างเครื่องว่าน้ำเข้าเรือมาก ระหว่างนั้นไม่ทราบว่ามีน้ำเข้าทางไหน เรือไปอีกไม่ได้ต้องวิ่งกลับ น้ำท่วมเครื่องยนต์ดับ ในที่สุดเรือวิกตอร์ลากจูงเรือตรังกานู มาปล่อยไว้กลางน้ำหน้าไปรษณีย์ ได้ว่าจ้างเรือเล็กลากเข้าไปเกยตื้น เมื่อรู้สึกว่เรือตรังกานูรั่วนั้น ได้แล่นผ่านพ้นเรือนำร่องที่ปากอ่าวไปแล้วราว ๓ ชั่วโมง

คำว่า ภัยอันตรายทางทะเลตามกรมธรรม์ “peril of the seas” หมายความว่า อุบัติเหตุหรือความเสียหายแห่งทะเลซึ่งจะทราบหรือคาดไม่ได้ล่วงหน้าว่าจะเกิดขึ้นหรือที่ว่าจะเกิดขึ้นโดยบังเอิญ ไม่กินความถึงผลการกระทำแห่งคลื่นหรือลมตามธรรมดา พายุมรสุมแรงพัดเรือขาดเป็นสองส่วน หรือโคลงน้ำเข้าตอนบนจากทางกราบเรือจม เรียกได้ว่าเป็นภัยทะเล peril of the seas คลื่นลมแรงธรรมดาพัดเรือรั่วน้ำเข้าตามปกติ ธรรมดาเรียกได้ว่าเป็นภัยหรือเกิดภัยในท้องทะเล peril on the seas แต่ไม่ใช่ภัยทะเล กรมธรรม์ในคดีไม่มีข้อความให้ผู้ประกันบริษัทจำเลยรับผิดชอบในผลแห่งความเสียหายอันเกิดจากเรือรั่วแตกตามธรรมดาหรือความชำรุดทรุดโทรมตามธรรมดาธรรมชาติ

ตามคำเบิกความของนายศิรินายเรือ ปรากฏแต่เพียงว่ามีลมพัดจัดเรือโคลงมาก แต่ไม่ปรากฏว่าน้ำเข้าตอนบนทางกราบเรือเลย นายศิริได้รับรายงานน้ำเข้าเรือมากเมื่อรู้สึกว่าเป็นเรือตรงกานูรั่วนั้น ได้แล่นผ่านพื้นเรือนำร่องที่ปากอ่าวไปแล้ว ๓ ชั่วโมง นายนาวาตรีศิริ ผู้ตรวจเรือว่า หมันหลุดออก ทำให้ไม้ตัวเรือแยกออกจากทวนหัวเรือ นอกจากนี้แล้วหมันตอนอื่น ๆ ของเรือก็ชำรุดบ้าง ตามรายงานอากาศที่จำเลยอ้าง ซึ่งนายเรือเอกประเสริฐ เจ้าหน้าที่พยากรณ์อากาศในราชการกองทัพเรือเบิกความประกอบได้ความว่า ในอ่าวไทยฝั่งตะวันตก ตั้งแต่หัวหินขึ้นมาตั้งแต่เวลา ๗.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๕.๐๐ นาฬิกา วันที่ ๑๖ ก.ค. ๕๓ ลักษณะอากาศดีโดยมาก ลมส่วนมากทิศตะวันตก ความเร็วประมาณ ๕-๑๐ น็อต ทะเลเรียบ

ดังข้อเท็จจริงที่กล่าวมาข้างบนนี้ ศาลอุทธรณ์เห็นว่าเหตุที่เกิดแก่เรือตรงกานูครั้งนี้ มิใช่เพราะภัยทะเล หากแต่เป็นเหตุที่เกิดขึ้นเพราะความชำรุดทรุดโทรมตามธรรมดา (ordinary wear and tear) ทำให้เรือรั่วน้ำไหลเข้าเรือแล่นต่อไปไม่ได้ เป็นกรณีที่เรียกได้ว่าเรือรั่วตามธรรมดา (ordinary leakage) มิใช่เกิดจากภัยทะเลตามข้อความในกรมธรรม์ บริษัทจำเลยไม่มีความรับผิดชอบตามกรมธรรม์ในความเสียหายครั้งนี้ต่อบริษัทโจทก์ อุทธรณ์จำเลยฟังขึ้น ปัญหาในข้ออื่นไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยต่อไป

ศาลอุทธรณ์จึงพิพากษากลับคำพิพากษาศาลแพ่งให้ยกฟ้องโจทก์
โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวน นั่งฟังคำแถลงการณ์ และประชุมปรึกษาคดีแล้ว ปัญหามีอยู่ว่า การที่เรือรั่วจมลงในกรณีนี้ เป็นการที่ “เรือได้สูญเสียสิ้นเชิงเนื่องจากอันตรายทางทะเล” ตามที่บ่งไว้ในกรมธรรม์ประกันภัยหรือไม่ ศาลฎีกาเห็นว่าการที่เรือ “ตรงกานู” ต้องจมลง แม้จะได้จ้างเรือเล็กจูงเข้าไปเกยตื้นไว้ แต่ก็ปรากฏว่าน้ำท่วมเต็มลำปากระวางเรือ สินค้าและสิ่งของต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ในลำเรือเสียหายหมดสิ้น อาการเช่นนี้เรียกได้ว่าเป็นการอัปปาง เรือตรงกานูสิ้นสภาพที่จะเป็นเรือลอยลำอยู่ได้อีกแล้ว ศาลฎีกาเห็นว่าเป็นการที่ “เรือได้สูญเสียสิ้นเชิง” ตามความหมายของสัญญาประกันวินาศภัยที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว การสูญเสียสิ้นเชิงหาจำจะต้องเป็นการเรือแตกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย หรือกลายเป็นอากาศธาตุไปทั้งหมดตามคำโต้แย้งของจำเลยไม่

ปัญหาต่อไปก็คือว่า การที่เรือตรังกานูได้สูญเสียน้ำมันเชิงลงนั้นเป็นด้วย “อันตรายทางทะเล” หรือมิใช่ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เรือตรังกานูได้บรรทุกปูนซีเมนต์ของโจทก์ที่เอาประกัน วิทยาศาสตร์ไว้กับจำเลยออกจากท่ากรุงเทพฯ จะไปจังหวัดสงขลา พันล้านดอนปากน้ำเจ้าพระยาไปแล้วประมาณ ๑๐ ไมล์เศษ เกิดมีคลื่นลมพัดมาจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ เรือโคลงมาก และน้ำเข้าเรือมาก ถ้าไม่กลับเรือจะจม เรือตรังกานูจึงได้แล่นกลับ พยายามแก้ไขและวิดน้ำก็ไม่ดีขึ้น ในที่สุดน้ำท่วมเครื่องดับ นายเรือให้สัญญาบอกเหตุเรืออับปาง มีเรืออารมย์สินมาช่วยถ่ายคน และเรือวิกตอรีช่วยลากเรือตรังกานูมาปล่อยไว้ที่กลางน้ำหน้าที่ทำการไปรษณีย์ปากน้ำ แล้วได้จ้างเรือเล็กลากเข้าฝั่งเกยตื้นจมอยู่ที่ฝั่งบ่อมีเสื่อสมุทร ปูนซีเมนต์ถูกน้ำท่วมเสียหายสิ้นเชิง

ได้ความว่าเหตุที่น้ำเข้าเรือนั้น เป็นเพราะแนวเรือแตก หมันของเรือหลุดทำให้ไม้ค้ำเรือแยกออกจากทวนหัวเรือ นาวาตรีศิริ จุริโกศัย นายช่างตรวจเรือประจำกรมเจ้าท่าเบิกความว่า แนวเรือตอนที่แตกนั้นถูกน้ำเสียดสีตลอดไป และหมันที่ตอกไว้ว่าจะจะหลุดไปเมื่อใดก็ได้ ตามความสัมพันธ์ฐานของพยาน หัวเรือแยกเกิดจากเรือวิ่งพินคลื่นก็ได้ หรืออาจเป็นเพราะเรือไปกระแทกของแข็งอื่นก็ได้

จำเลยโต้แย้งอยู่ว่า คำว่า “อันตรายทางทะเล” ตามกรมธรรม์ประกันภัยนั้นหมายความว่า เป็นอันตรายซึ่งเกิดจากคลื่นลมพายุ ที่มีมาอย่างหนักผิดปกติ ข้อเท็จจริงเท่าที่ปรากฏเวลานั้น อ่าวไทยมีลักษณะอากาศดีโดยมากทะเลเรียบ เรือตรังกานูจมเพราะเรือชำรุดทรุดโทรมตามธรรมดา ไม่ใช่ภัยอันตรายทางทะเล

ศาลฎีกาได้พิเคราะห์แล้ว เห็นว่าคำว่า “อันตรายทางทะเล” หรือ “ภัยอันตรายแห่งทะเล” ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษที่ใช้ในกรมธรรม์ประกันภัยว่า “peril of the seas” นั้นก็ย่อมหมายถึงภัยอันตรายใด ๆ ที่เกิดขึ้นอันเป็นวิสัยที่ท้องทะเลจะบันดาลได้ หากจะต้องคำนึงว่าขณะนั้นทะเลเรียบร้อยอยู่หรือทะเลเป็นบ้าอย่างใดไม่ การที่เรือเกิดรั่วต้องอับปางลงระหว่างเดินทางในทะเล โดยไม่ใช่ความผิดของใครเช่นนี้ ย่อมเป็นอันตรายที่เรือนั้นจะต้องประสบโดยวิสัยในการเดินทางผ่านทะเลอยู่แล้วเป็นอันตรายทางทะเลตามความหมายของกรมธรรม์ประกันภัยอันพึงอนุมานได้อยู่แล้ว

จริงอยู่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๘๖๘ บัญญัติไว้ว่า “อันสัญญาประกันภัยทะเล ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายทะเล” ซึ่งกฎหมายทะเลของประเทศไทยยังหาไม่มี ทั้งจารีตประเพณีก็ไม่ปรากฏ ควรเทียบวินิจฉัยคดีนี้ตามหลักกฎหมายทั่วไปตามมาตรา ๔ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สัญญาประกันภัยรายนี้ทำขึ้นเป็นภาษาอังกฤษ ศาลฎีกาเห็นว่า ควรถือกฎหมายว่าด้วยการประกันภัยทางทะเลของประเทศอังกฤษเป็นกฎหมายทั่วไปเพื่อเทียบเคียงวินิจฉัยด้วย แต่อย่างไรก็ดี แม้ตาม มาริน อินซัวรันซ์ แอคท์ ค.ศ. ๑๙๐๖ (Marino Insurance Act 1906) มาตรา ๖๐ จะได้ให้คำจำกัดความในเรื่องสูญเสียน้ำมันเชิง (total loss) ไว้ให้มีความสูญเสียน้ำมันเชิงโดยสันนิษฐาน (constructive total loss) ด้วยได้ก็ดี แต่ความในที่นั้นสำหรับที่จะใช้กับเรือ

หมายถึงแต่เฉพาะในกรณีที่เรือเป็นวัตถุที่เอาประกันภัยเท่านั้น ในคดีนี้สินค้าน้ำมันซีเมนต์ต่างหาก เป็นวัตถุที่เอาประกันภัย และก็ได้รับสูญเสียสิ้นเชิงไปโดยจริงจังแล้ว เพราะเหตุที่เรือที่บรรทุกทุกหมัด สภาพเป็นเรือที่ลอยลำได้ต่อไป ในกรณีประกันสินค้าน้ำมันซีเมนต์บรรทุกเช่นนี้ก็เรียกได้ว่าเรือได้รับสูญเสียสิ้นเชิงแล้ว (ดู Halsbury's Law of England 2nd. ed. ข้อ ๕๒๔ วรรค ๓ หน้า ๓๓๖)

ข้อที่จะต้องเทียบเคียงจึงอยู่ที่ว่า “อันตรายทางทะเล” หรือ “ภัยอันตรายแห่งทะเล” (peril of the seas) กล่าวคือว่าสินค้าน้ำมันซีเมนต์นั้นได้รับสูญเสียสิ้นเชิงไปโดยภัยอันตรายแห่งทะเลหรือไม่ มารีน อินชัวร์นซ์ แอคท์ ค.ศ. ๑๙๐๖ (Marine Insurance Act 1906) มาตรา ๕๕ ก็เพียงแต่กล่าวได้ว่า ผู้รับประกันภัยจะต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันได้เกิดขึ้นโดยใกล้ชิดกับอันตรายที่เอาประกันไว้ คำว่า peril of the seas ตามที่ศาลอังกฤษถือตามกันมา ก็ถืออันตรายที่เกิดขึ้นโดยโชคกรรมจากทะเลหรือเนื่องจากทะเล คดีสำคัญที่เป็นตัวอย่างแห่งคำวินิจฉัยของศาลอังกฤษก็คือคดี แฮมิลตัน โจทก์ แพนดอร์ฟ จำเลย (Hamilton v. Pandorf) (1887, 57. L.T.Q.B. 24; 12 A.C. 518) ซึ่งปรากฏว่า ความเสียหายได้เกิดแก่สินค้าน้ำมันซีเมนต์ที่บรรทุกโดยน้ำทะเลได้ไหลเข้าไปท่วม เพราะหนูในเรือได้กัดท่อตะกั่วระหว่างห้องน้ำในเรือกับทะเลทะลุ สภาพขนนางวินิจฉัยว่านี่เป็นความเสียหายเพราะอันตรายทางทะเลแล้ว (ดู Carver's Carriage by Sea 7th. Ed. หน้า ๑๓๖-๑๓๘) ในปี ค.ศ. ๑๙๒๔ ก็ได้มีคำวินิจฉัยของศาลอังกฤษในคดีระหว่าง โคะเฮน, บุตร และบริษัทโจทก์ บริษัทแนทชั่นแนลเบเนฟิต แอสซัวร์นซ์ จำกัด จำเลย ว่าการที่ปล่อยให้น้ำเข้าเรือโดยไม่ได้ตั้งใจจนเป็นเหตุให้เรือจมนั้นเป็นอันตรายทางทะเล (Cohen, sons & Co. V. National Benefit Assurance Co. Ltd. (1924) 40 T.L.R. 347 ดู Halsbury's Law of England 2nd. Ed. หน้า ๒๙๘, ๒๙๙) ศาลฎีกาเห็นพ้องกับแนวคำพิพากษาของศาลอังกฤษดังกล่าวมาแล้วนี้

สำหรับข้อที่ศาลอุทธรณ์เห็นว่า เหตุที่เกิดเป็นเหตุเพราะความชำรุดทรุดโทรมธรรมดา (ordinary wear and tear) บริษัทจำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบนั้น ศาลฎีกาเห็นว่า ศาลอุทธรณ์เอาความเสียหายหรือความวินาศของเรือกับความวินาศของน้ำมันซีเมนต์อันเป็นวัตถุที่เอาประกันภัยไปปะปนกัน หลักกฎหมายประกันภัยทางทะเลของอังกฤษก็เช่นเดียวกับหลักกฎหมายประกันวินาศภัยของไทยในเรื่องนี้ กล่าวคือพอเทียบเคียงได้กับความในวรรค ๒ ของมาตรา ๘๗๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ว่า “ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดชอบในความวินาศอันเป็นผลโดยตรงมาแต่ความไม่สมประกอบในเนื้อแห่งวัตถุที่เอาประกันภัย เว้นแต่จะจะได้ตกลงกันเป็นอย่างอื่น” ความเสียหายอันเป็นธรรมดาแห่งการใช้นั้น ย่อมถือได้ว่าเป็นความไม่สมประกอบในเนื้อแห่งวัตถุอย่างหนึ่ง ถ้าเรือเป็นวัตถุที่เอาประกันภัย การที่ผ้าใบเรือฉีกขาดหรือสายสมอบขาดหลุด หากการฉีกขาดหรือขาดหลุดเป็นไปด้วยความเสียหายอันเป็นธรรมดาแห่งการใช้นั้น ผู้รับประกันภัยก็ไม่ต้องรับผิดชอบในความวินาศนั้น แต่ถ้าวัตถุที่เอาประกันภัยเป็นสินค้าน้ำมันซีเมนต์ ก็จำจะต้องวินิจฉัยว่าความวินาศนั้นได้เกิดจากความไม่สมประกอบในเนื้อแห่งวัตถุของสินค้านั้นหรือไม่ เช่น น้ำตาลเกิดเอือดรา ไบยาถูกมอดกินเป็นต้น จะไปยกเอาความไม่สมประกอบของเรือมาวินิจฉัยให้ไม่ต้อง

รับผิดชอบในความวินาศของสินค้าบรรทุกนั้นหาได้ไม่

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ศาลฎีกาจึงเห็นว่าฎีกาโจทก์ฟังขึ้น คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ไม่ต้องด้วยความเห็นศาลฎีกา จึงพิพากษากลับให้จำเลยรับผิดชอบต่อโจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น และให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความในชั้น ๒ ศาลนี้อีก ๑,๕๐๐ บาท ด้วย.

ประมวล สุวรรณศร

ดุยการณ์โกวิท

จักรปาณีศรีศีลวิสุทธ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๘๘/๒๕๕๕

แพ่ง ละเมิด อายุความ กฎหมายขัดกัน

พ.ร.บ. เดินเรือในน่านน้ำไทย

การฟ้องคดีละเมิดเรื่องเรือโดนกัน มีอายุความตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่ง มาตรา ๔๔๘ ซึ่งกำหนดไว้ ๑ ปี ไม่ใช่ ๖ เดือน ตาม พ.ร.บ. เดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๑๘๘/๒๕๕๕

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๘ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

ความแพ่ง

คุณหญิงเพิ่ม โชฎีกราชเศรษฐี

โจทก์

ระหว่าง

นายนิศย์ สังข์ทอง ที่ ๑, นางเจิม สุธาสันต์ ที่ ๒

จำเลย

เรื่อง ละเมิด เรียกค่าเสียหาย

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๖ เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

คดีเรื่องนี้ โจทก์ฟ้องกล่าวความว่า เมื่อตอนกลางคืนระหว่างวันที่ ๑๕ และ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ จำเลยที่ ๑ ลูกจ้างของ จำเลยที่ ๒ ได้ถือท้ายเรือสุธาสันต์ โดยความยินยอมและในธุรกิจ การจ้างของจำเลยกระทำการประมาทเดินแล่อ ทั้งไม่มีประกาศนียบัตรตามกฎหมาย และเดินเรือ ผิดทางชนเรือยนต์ชื่อหงษ์เหิรฟองของโจทก์เสียหายเป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท และเป็นเหตุให้พระภิกษุ เลื่อน หนูลิต ซึ่งโดยสารมากับเรือโจทก์ได้รับบาดเจ็บสาหัสต้องเสียค่ารักษา ๓,๐๐๐ บาท และ โจทก์ขาดประโยชน์ที่ไม่ได้ใช้เรือของโจทก์อีก ๒,๐๐๐ บาท ขอให้จำเลยร่วมกันใช้ค่าเสียหายแก่ โจทก์ ๓๐,๐๐๐ บาท และดอกเบี้ยร้อยละครึ่งต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยทั้งสองปฏิเสธความรับผิดชอบหลายประการ และตัดฟ้องว่าฟ้องโจทก์ขาดอายุความ

ในวันขึ้นสองสถาน โจทก์แถลงว่าได้รู้เรื่องการกระทำละเมิดของจำเลยเมื่อวันที่ ๑๐

มีนาคม ๒๕๕๗

จำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลชี้ขาดข้อกฎหมายเบื้องต้นในเรื่องอายุความฟ้องร้อง โดยจำเลยเห็นว่าฟ้องของโจทก์ขาดอายุความแล้วตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘ มีกำหนดอายุความไว้เพียง ๖ เดือน

โจทก์ยืนยันว่าต้องใช้อายุความ ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ ศาลชั้นต้นเห็นว่า เรื่องนี้ปรากฏว่า ได้ฟ้องคดีอาญาให้ศาลลงโทษ จำเลย ที่ ๑ ฐานทำให้นุคคลอื่นเกิดบาดเจ็บโดยประมาท และควบคุมเรือยนต์โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งศาลพิพากษาลงโทษไปแล้ว แต่คดียังไม่ถึงที่สุด ระหว่างนี้อายุความก็สุดหยุดลง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๑ ตอน ๒ และโจทก์ฟ้องจำเลยในระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันทราบการกระทำผิด คดีของโจทก์จึงยังไม่ขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ จึงสั่งให้ดำเนินการพิจารณาต่อไป

จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ว่า การที่จำเลย ที่ ๑ ถูกฟ้องทางอาญา จะนำเอาเรื่องอายุความสุดหยุดลงมาบังคับแก่ จำเลย ที่ ๒ นี้ด้วยไม่ได้ และเห็นว่าฟ้องของโจทก์ขาดอายุความตามพระราชบัญญัติเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘ เพราะเป็นกฎหมายพิเศษ

ศาลอุทธรณ์เห็นว่า พระราชบัญญัติเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ เป็นกฎหมายพิเศษ ซึ่งประมวลเรื่องต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการนั้นตราขึ้นไว้และบัญญัติอายุความฟ้องร้องไว้โดยเฉพาะแล้ว ต้องบังคับคดีตามนั้น อายุความเรื่องละเมิด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ เป็นกฎหมายทั่วไป ย่อมไม่ลบล้างบทบัญญัติอย่างเดียวกันในกฎหมายที่บัญญัติขึ้นไว้ในเฉพาะกรณี ฉะนั้นเฉพาะตัวจำเลยที่ ๒ โจทก์ฟ้องคดีเกินกว่า ๖ เดือน จึงขาดอายุความตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘

ส่วนจำเลย ที่ ๑ ถูกฟ้องในคดีอาญา เป็นเรื่องเฉพาะตัวของจำเลยที่ ๑ ไม่เป็นเหตุทำให้จำเลยที่ ๒ ต้องได้รับคุณหรือโทษร่วมไปด้วยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๔๕ และเท่าที่ปรากฏในท้องสำนวนไม่ปรากฏว่า จำเลยที่ ๑ ถูกฟ้องคดีอาญาเมื่อใด จะชี้ขาดเรื่องอายุความยังไม่ได้ จึงพิพากษาแก้คำสั่งศาลชั้นต้น โดยให้ยกฟ้องเฉพาะตัวจำเลยที่ ๒ ให้โจทก์เสียค่าธรรมเนียมสองศาลแทน จำเลยที่ ๒ กับค่าทนาย ๒๕ บาท

โจทก์ฝ่ายเดียวฎีกาต่อมาว่าฟ้องของโจทก์ไม่ขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘

ศาลฎีกาได้ฟังคำแถลงการณ์ของทนายโจทก์ และตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ปัญหาในชั้นนี้มีเพียงว่าสำหรับตัวจำเลยที่ ๒ จะควรใช้อายุความ ๖ เดือน ตามพระราชบัญญัติเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘ หรืออายุความ ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘

ศาลฎีกาได้ปรึกษาในที่ประชุมใหญ่แล้ว เห็นว่า เรื่องอายุความตามพระราชบัญญัติเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘ นี้บัญญัติให้ใช้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๖ ก่อนประมวล

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ประมวลบทบัญญัติต่าง ๆ ตามกฎหมายส่วนแพ่งขึ้นแล้ว และวางบทบัญญัติไว้ชัดเจนในมาตรา ๓ ว่า ตั้งแต่วันที่ใช้ประมวลกฎหมายนี้สืบไป ให้ยกเลิกบรรดา กฎหมาย กฎข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในประมวลกฎหมายนี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งประมวลกฎหมายนี้ก็เป็นให้เห็นได้ชัดว่า บรรดากฎหมายเก่าทั้งหลายในส่วนที่ได้มีบัญญัติไว้แล้วก็ดี หรือขัดแย้งกับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ดี เป็นอันถูกยกเลิกไปแล้วทั้งสิ้น เว้นไว้แต่ในบางกรณี que เห็นควรยังคงให้ใช้อยู่ก็ต้องมีบัญญัติไว้เป็นพิเศษว่าเป็นเช่นนั้น ดังกรณีปรากฏในมาตรา ๑๓๒๖ เป็นต้น

คดีเรื่องนี้ แม้จะเป็นเรื่องความเสียหายอันเกิดแต่เรื่องเรือโดนกันก็ดี ก็เห็นได้ชัดว่าเป็นเรื่องละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นี้เอง ซึ่งตามมาตรา ๔๔๘ กำหนดอายุความไว้ ๑ ปี และมีได้มีบัญญัติยกเว้นเป็นพิเศษไว้อย่างใด จึงต้องใช้อายุความตามมาตรา ๔๔๘ นี้เป็นบทบังคับ

เหตุฉะนี้ ศาลฎีกาจึงพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ว่า สำหรับตัวจำเลยที่ ๒ ฟ้องของโจทก์ไม่ขาดอายุความ ให้ดำเนินการพิจารณาต่อไปตามคำสั่งของศาลชั้นต้น คำอุทธรณ์ยอมและคำทนายชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา ให้ศาลชั้นต้นรวมสั่งในเวลาพิพากษาคดี.

ดุลยทรรศน์ปฏิภาณ

ธรรมบัณฑิต

วิเทศจรรยาวัช

หมายเหตุ พ.ร.บ. เดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ นั้น แม้จะเป็นกฎหมายเฉพาะ แต่เมื่อมีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ออกใช้ในภายหลัง ได้บัญญัติในเรื่องอายุความไว้แล้ว และในบางกรณี เช่น ตามมาตรา ๑๓๒๖ ได้บัญญัติว่าการเก็บได้ซึ่งทรัพย์สินอันตกหรือทิ้งทะเลหรือทางน้ำ หรือน้ำซัดขึ้นฝั่งนั้น ให้บังคับตามกฎหมายและกฎข้อบังคับด้วยการนั้น ซึ่งแสดงให้เห็นเจตนารมย์อย่างชัดเจนว่าในกรณีที่ไม่บัญญัติไว้ให้ใช้กฎหมายอื่นแล้ว ก็ต้องใช้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉะนั้น อายุความในเรื่องละเมิดเกี่ยวกับเรือโดนกันนี้ จึงต้องใช้อายุความในประมวลกฎหมายแพ่ง.

บรรณาธิการ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๘/๒๕๐๑

แพ่ง เช่าทรัพย์

วิธีพิจารณาแพ่ง พิพากษาไม่เกินค่าขอ ประเด็น

ฟ้องขับไล่จากที่เช่าของโจทก์ ได้ความว่าเช่าที่ชายดลิ่งอันเป็นสาธารณสมบัติ ซึ่งโจทก์ไม่ใช่เจ้าของตงฟ้อง โดยโจทก์มิได้อ้างสิทธิอื่นในการให้เช่า โจทก์จึงไม่มีสิทธิเหนือที่ดิน และไม่มีสิทธิให้เช่าพิพากษายกฟ้อง.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๕๔๘/๒๕๐๑

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๖ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๐๑

ความแพ่ง

นายพงษ์ วรรณยิ่ง

โจทก์

ระหว่าง

นายเทียม แซ่ลิ่ม

จำเลย

เรื่อง ที่ดิน ขอให้ขับไล่และเรียกค่าเสียหาย

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๑ เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๙๘

โจทก์ฟ้องว่า เดิมจำเลยเช่าห้องโจทก์เพื่ออยู่อาศัย ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๔๙๕ จำเลยได้ทำหนังสือเช่าที่ดินของโจทก์ในโฉนดที่ ๗๒๘๔ เฉพาะส่วนซึ่งอยู่หน้าห้องที่จำเลยเช่าเพื่อปลูกโรงเก็บสิ่งของ เนื้อที่กว้าง ๗ สอก ยาว ๑๐ สอก ค่าเช่าเดือนละ ๑๐ บาท มีกำหนด ๑๗ เดือน เมื่อสิ้นกำหนดนี้แล้ว จำเลยตกลงเช่าที่ดินโจทก์ต่อไปอีก ๑๒ เดือน ตกลงค่าเช่าตารางวาละ ๑๐ บาท ต่อ ๑ เดือน จำเลยปฏิบัติตามสัญญาเช่าระยะแรกแล้ว ส่วนระยะหลังจำเลยไม่ชำระค่าเช่าให้โจทก์ตามสัญญาเลย โจทก์จึงถือสิทธิเลิกสัญญาไม่ให้จำเลยเช่าต่อไปอีก ขอให้ขับไล่จำเลยให้หรือโรงของจำเลยไปให้พ้นจากที่ดินโจทก์และให้จำเลยใช้ค่าเสียหายและค่าปรับตามสัญญา

จำเลยให้การปฏิเสธว่ามีได้ผิดสัญญา และต่อสู้ว่าที่ ๑ จำเลยเช่าจากโจทก์นี้มีได้อยู่ในโฉนดของโจทก์ เพราะเป็นที่โฉนดของโจทก์ และเป็นที่ดินสาธารณะ หรือมีฉันทนนั้นก็อยู่ในเขตซึ่งเป็นของชลประทาน โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลย การที่จำเลยทำสัญญาเช่ากับโจทก์ ก็เพราะถูกโจทก์

หลอกลวงให้หลงเชื่อว่า เป็นที่อยู่ในเขตโฉนดของโจทก์

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว พังข้อเท็จจริงว่า ล้ำคลองทำไร่ในอยู่ในเขตเทศบาล ทั้งสองฝากคลองเป็นตลาด สาธารณชนใช้เป็นทางสัญจรไปมา โรงที่จำเลยปลูกนี้ปลูกด้วยเสา ๖ ต้น ปลูกลงไปใคลองทั้ง ๖ ต้น คือปลูกพ้นจากพื้นดินริมตลิ่งล้าลงไปใล้ำคลองทำไร่ ๒ วา เพราะห้องแถวโจทก์อยู่ริมตลิ่ง และยังมีสะพานหน้าห้องแถวยื่นออกไปอีก โรงจำเลยปลูกยื่นออกไปใคลอง หน้าสะพานที่ ๑ จำเลยปลูกโรงจึงเป็นทางน้ำใล้ำคลองทำไร่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน โจทก์ไม่มีสิทธิหรือสิทธิครอบครอง ไม่มีอำนาจฟ้องคดีนี้ พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ ให้โจทก์เสียค่าฤชาธรรมเนียม และค่าทนาย ๒๐๐ บาท แทนจำเลย

โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ถึงแม้พิพาทซึ่งจำเลยปลูกโรงจะเป็นที่ใล้ำคลองทำไร่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันก็ดี แต่จำเลยก็ได้ใช้ทรัพย์สินตามสัญญาเช่าแล้ว จำเลยซึ่งเป็นผู้เช่าจากโจทก์ ไม่มีอำนาจยกข้อต่อสู้ว่า โจทก์ผู้ให้เช่าไม่มีสิทธิให้เช่า โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยได้ และพิงข้อเท็จจริงว่าจำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญา และโจทก์ได้บอกเลิกสัญญาแล้ว พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้ขับไล่และให้จำเลยรื้อโรงที่จำเลยปลูกในที่พิพาทออกไป และให้จำเลยใช้เบี้ยปรับแก้โจทก์ ๒๐๐ บาท ค่าเสียหายเดือนละ ๔๓ บาท ๗๕ สตางค์ นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะรื้อโรงออกไป กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนาย ๒ ศาล ๓๐๐ บาท แทนโจทก์

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาแล้ว เห็นว่าตามสัญญาเช่าระบุว่าที่พิพาทเป็นของโจทก์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินของโจทก์ โฉนดหมายเลข ๗๒๘๔ และฟ้องโจทก์ก็ยืนยันว่าเป็นเช่นนั้น โจทก์มิได้กล่าวอ้างถึงสิทธิอื่นใดใการให้เช่าที่ดิน อันแสดงให้เห็นว่าโจทก์ฟ้องคดีก็โดยอาศัยสิทธิที่ว่าตนเป็นเจ้าของที่ดินแต่อย่างเดียวก่อนั้น ก็เมื่อทางพิจารณาข้อเท็จจริงปรากฏว่าที่ ๑ พิพาทกันใคดีนี้ไม่ได้อยู่ในโฉนดของโจทก์ แต่เป็นที่ใล้ำคลองทำไร่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน แล้วก็ยอมเป็นการหลอกลวงโจทก์อยู่ในตัว โจทก์ก็ไม่มีสิทธิเหนือที่ดินรายนี้ และไม่มีอำนาจเอาไปให้ผู้อื่นเช่าได้ ดังศาลฎีกาได้เคยพิพากษาไว้เป็นบรรทัดฐานแล้ว ในคดีระหว่างนายนิ่ม แต่สุจิ ผู้รับมอบอำนาจจากนางสาวหรั่งกุ่ม แต่สุจิ โจทก์ นายอุมอ กับพวกจำเลย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๖๗/๒๔๘๘)

พิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ยกฟ้องโจทก์และให้โจทก์เสียค่าฤชาธรรมเนียมกับค่าทนายความทั้ง ๓ ศาล เป็นเงิน ๕๐๐ บาท แทนจำเลย.

ประวัติ ปัดตพงศ์
ศิลปินสิทธิวินิจฉัย
ปริพนธ์พจนพิสุทธ์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๕๒/๒๕๐๔

แพ่ง เสนอสนอง สัญญา

พ.ร.บ. การประมง

ในเรื่องการประมูลผูกขาดทำประมง มีกฎกระทรวงเกษตรฯ วางระเบียบว่า เมื่อชี้ขาดให้ผู้ใดได้รับประมูลแล้ว ก็ให้เรียกผู้นั้นมาชำระเงิน และดำเนินการออกประทานบัตรตามแบบพิมพ์ปรากฏว่าจำเลยประมูลได้ และได้วางเงินมัดจำไว้ ๑๐% แล้ว จำเลยไม่มาทำสัญญาตามแบบพิมพ์ และเจ้าหน้าที่ยังไม่ได้ออกประทานบัตรให้ แต่เจ้าหน้าที่ได้ยินยอมอนุญาตให้จำเลยเข้าทำการประมงตามที่ประมูลได้นั้น และจำเลยเข้าทำ ถือว่ามีสัญญาต่อกันแล้ว การไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่วางไว้ ไม่ได้ทำให้สัญญาเป็นโมฆะหรือฟ้องร้องไม่ได้.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๗๕๒/๒๕๐๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๓ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๔

ความแพ่ง

จังหวัดสมุทรสาคร โดย นายพยุ่ง ดันตลีปีกร

ผู้ว่าราชการจังหวัด

โจทก์

ระหว่าง

นายไพศาล ศรีจันทร์

จำเลย

เรื่อง ผิดสัญญาไม่ชำระเงินอากรการประมง เรียกค่าเสียหาย

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๐ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๐๒

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๐ โจทก์ได้ออกประกาศว่าประมูลที่ว่า ประมูลเพื่อทำการประมงโดยวิธีทำโป๊ะ โดยมีเงื่อนไขว่า เมื่อคณะกรรมการดำเนินการว่าประมูลผู้แทนโจทก์ ได้ตกลงอนุญาตให้ผู้ใดทำการประมงแล้ว ผู้นั้นต้องวางเงินอากรมัดจำร้อยละ ๑๐ ของจำนวนเงินที่ประมูลตกลง และต้องมาทำสัญญาผูกขาดทำการประมง ส่งเงินอากรที่ยังขาดอยู่แล้วรีบไปเสียเงินค่าอาชญาบัตรต่อกรมการอำเภอภายใน ๑๕ วัน นับแต่วัน

ที่วางเงินมัดจำ แต่ถ้าจำนวนเงินที่ประมูลตกลงนั้นสูงกว่า ๑,๒๐๐ บาท ก็ให้ผู้รับอนุญาตแบ่งนำส่ง

เงินอากรที่ค้างได้เป็น ๓ งวด งวดแรกส่ง ๑ ใน ๓ ในวันรับประทานบัตรและลงชื่อในสัญญาผูกขาด
งวดที่ ๒ ส่งเสร็จภายใน ๑๕๐ วัน และงวดที่ ๓ ภายใน ๒๗๐ วันนับแต่วันลงชื่อในสัญญาผูกขาด
ดังสำเนาประกาศว่าประมุขหมาย ก. ท้ายฟ้อง

ครั้นในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๐ ซึ่งเป็นวันว่าประมุข จำเลยได้ยื่นคำขอประมุขค่า
อากรในที่ว่าประมุขชื่อโป๊ะน้ำตันชั้น ๓ หมายเลข ๖ ตำบลโคกขาม อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัด
สมุทรสาคร โดยเสนอราคา ๑๓,๐๐๐ บาท ดังสำเนาคำขอประมุขหมายเลข ข. ท้ายฟ้อง คณะ
กรรมการดำเนินการว่าประมุขได้พิจารณาให้จำเลยเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ทำการประมงได้ตั้งแต
วันยื่นประมุขจนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๐๑ และในวันเดียวกันนั้น จำเลยได้วางเงินมัดจำร้อยละ
๑๐ ไว้เป็นเงิน ๑,๓๐๐ บาท และจำเลยมีหน้าที่ต้องมารับประทานบัตรทำหนังสือสัญญาผูกขาด
โดยมีประกันภายใน ๑๕ วัน ตามบันทึกหมาย ค. ท้ายฟ้อง

นับแต่วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๐ เป็นต้นมา จำเลยได้ลงมือทำการประมงโดยวิธีทำ
โป๊ะจับสัตว์น้ำในที่ว่าประมุขจนสิ้นฤดู โดยจำเลยมิได้ชำระเงินอากรที่ค้างตามที่ตกลงและขอ
ผ่อนผันไว้ แม้โจทก์ได้ตักเตือนบอกกล่าวให้จำเลยปฏิบัติตามสัญญาแล้ว จำเลยก็ไม่นำเงินอากรที่
ค้าง ๑๑,๗๐๐ บาท ชำระแก่โจทก์ แก่ล้างผิดผ่อนบิดพลิ้วตลอดมาจนสิ้นฤดูทำโป๊ะ คือ วันที่ ๓๑
มีนาคม ๒๕๐๑ โจทก์ได้รับความเสียหาย จึงขอให้บังคับจำเลยชำระค่าอากร ๑๑,๗๐๐ บาท กับดอกเบี้ย
ถึงวันฟ้อง ๑,๑๗๐ บาท และดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้องไปจนกว่าจะชำระเงินเสร็จ

จำเลยให้การว่า นายพยุง ดันตีสีปกร ไม่มีอำนาจฟ้อง และฟ้องโจทก์เคลือบคลุม จำเลย
รับว่า ฟ้องโจทก์ข้อ ๑ เป็นความจริง แต่ปฏิเสธว่า จำเลยไม่เคยลงมือทำการประมงในที่ว่าประมุข
จำเลยได้บอกเลิกสัญญากับโจทก์แล้ว ทั้งไม่เคยขอผ่อนผันชำระเงินค่าอากร โจทก์มีสิทธิเพียงริบ
เงินมัดจำ แล้วยกที่ว่าประมุขแห่งนี้ขึ้นว่าประมุขใหม่ และโจทก์ไม่มีสิทธิคิดดอกเบี้ยในเงินรายนี้

โจทก์จำเลยแถลงรับกันในศาลนัดพร้อมว่า นายพยุง ดันตีสีปกร เป็นผู้ว่าราชการ
จังหวัดในขณะที่ยื่นฟ้องคดีนี้ แผนกประมงจังหวัดสมุทรสาครเป็นส่วนราชการส่วนภูมิภาคของ
กระทรวงเกษตร เอกสารหมาย ก. ข. ค. ท้ายฟ้องถูกต้องแล้ว

โจทก์แถลงรับต่อไปว่า แม้ผู้รับอนุญาตจะได้ประมุขตกลงและวางเงินมัดจำร้อยละ ๑๐
แล้วก็ดี ก็ยังไม่มีสิทธิเข้าทำการประมงในที่ว่าประมุขได้ โดยจะต้องไปขอรับประทานบัตรและทำ
หนังสือผูกขาดกับผู้ว่าราชการจังหวัดร่วมกับประมงจังหวัดหรือผู้แทน พร้อมกับชำระเงินอากร
งวดแรก แล้วต้องไปขอชำระค่าอาชญาบัตรต่ออำเภอเสียก่อน จึงจะมีสิทธิทำการประมงได้ กรณี
ที่เกิดขึ้นในคดีนี้ จำเลยได้ลงมือทำการประมงไป โดยยังมีได้ไปขอรับประทานบัตร และทำสัญญา
ผูกขาดชำระเงินอากรงวดแรก จำเลยขอผิดผ่อนชำระเงินอากรที่ค้างหลายครั้ง

จำเลยแถลงว่า จำเลยไม่เคยเข้าทำการประมงในที่ว่าประมุขนี้เลย และไม่เคยขอผิดผ่อน
ชำระเงินต่อโจทก์

ศาลชั้นต้นเห็นว่า คดีพอวินิจฉัยได้แล้ว จึงให้งดสืบพยานแล้ววินิจฉัยว่า นายพุง ต้นติ-
 ลีปิกร ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจฟ้องคดีนี้ได้ และฟ้องของโจทก์มีความชัดเจนแล้วไม่เคลือบคลุม
 ส่วนข้อที่โจทก์ฟ้องเรียกเงินจากจำเลยรายนี้ นั้น บันทึกว่าประมุขหมาย ค. เป็นเพียงสัญญาคัดเลือก
 ตัวบุคคลเข้าเป็นคู่กรณีทำสัญญาผูกขาดทำการประมงตามนัยแห่งคำพิพากษาฎีกาที่ ๙๓๑/๒๕๘๐
 เมื่อยังมิได้ทำสัญญาผูกขาดทำการประมงกัน โจทก์ก็ไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าอากรและดอกเบี้ยจาก
 จำเลย โจทก์มีสิทธิที่จะริบเงินมัดจำร้อยละ ๑๐ และใช้สิทธิเลิกสัญญายกที่ว่าประมุขรายนี้ขึ้นประมุข
 ใหม่ ตามข้อกำหนดความรับผิดชอบของจำเลยที่ระบุไว้ในสัญญาว่าประมุขฉบับนี้เท่านั้น และแม้จะฟังว่า
 เป็นกรณีละเมิด โจทก์ก็ตั้งรูปฟ้องมาในเรื่องผิดสัญญาเท่านั้น จึงพิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ให้โจทก์เสีย
 ค่าฤชาธรรมเนียมค่าทนายความ ๑๕๐ บาท แทนจำเลย

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับไป

โจทก์ฎีกาว่า จำเลยได้เข้าทำการประมงตลอดมาจนสิ้นฤดู โดยโจทก์ยินยอม และจำเลย
 ได้ผิดผ่อนชำระเงินเรื่อยมา จึงถือว่าได้ตกลงคำสัญญากันขึ้นแล้วโดยปริยาย ส่วนที่ศาลล่างทั้ง
 ๒ ว่า แม้กรณีจะเป็นละเมิด แต่โจทก์ตั้งประเด็นขึ้นมว่า จำเลยผิดสัญญา และถือเอาฟ้องเป็นที่ตั้ง
 เพื่อให้จำเลยใช้ค่าเสียหายไม่ได้นั้น โจทก์ไม่ได้มุ่งฟ้องฐานผิดสัญญาอย่างเดียว แต่บรรยายฟ้อง
 คลุมถึงฐานละเมิดอีกด้วย ศาลยอมพิพากษาได้ตามนัยแห่งคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๔๘/๒๕๘๕ จึง
 ขอให้ศาลชั้นต้นดำเนินการสืบพยานตามประเด็นที่จำเลยโต้เถียงแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาคดีแล้ว

เรื่องนี้เมื่อพิเคราะห์ตามเอกสารหมาย ข. และ ค. ท้ายฟ้องแล้วจะเห็นว่า บันทึกการว่า
 ประมุขเป็นเพียงการเลือกตัวบุคคลเพื่อจะเข้าทำสัญญาเท่านั้นจริง ดังที่ศาลล่างวินิจฉัย กล่าวคือ
 เป็นการตกลงกันว่า ถ้าจำเลยไม่มาทำสัญญาผูกขาดและส่งเงินงวดภายใน ๑๕ วันแล้ว จำเลยยอม
 ให้ริบเงินมัดจำ และให้โจทก์จัดการประมุขใหม่ได้ ฉะนั้น เมื่อจำเลยไม่มาจัดการ ก็ชอบที่โจทก์จะ
 ดำเนินการตามที่ตกลงกันต่อไป

แต่กรณีหาเหตุเพียงเท่านี้ไม่ กล่าวคือ โจทก์ฟ้องว่า เมื่อจำเลยมิได้กระทำตามที่ตกลง
 กันไว้ในวันที่ยกหมาย ค. ก็จริง แต่จำเลยได้เข้าจับสัตว์น้ำในที่ผูกขาดตลอดมาจนสิ้นฤดูและไม่
 ชำระเงินตามที่ตกลงและขอผิดผ่อนไว้ ซึ่งถ้าข้อเท็จจริงได้ความว่า ได้มีการตกลงกันใหม่โดย
 ผ่อนผันเปลี่ยนแปลงไม่ต้องกระทำตามเงื่อนไขที่ตกลงไว้เดิม ก็เท่ากับว่า โจทก์ไม่ประสงค์จะใช้
 สิทธิตามบันทึกยกหมาย ค. และตกลงให้จำเลยทำการจับสัตว์น้ำได้โดยมิได้ทำสัญญาผูกขาดกันเป็น
 ลายลักษณ์อักษรมาจนสิ้นฤดูกาล

การตกลงเช่นกล่าวนี้ โจทก์ฎีกาว่า เป็นสัญญากันโดยปริยายแล้ว โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องเรียก
 เงินจากจำเลยได้

ปัญหาที่ว่า ข้อตกลงที่โจทก์อ้างนี้ ถ้ามีจริงจะถือว่า คู่กรณีได้มีสัญญาต่อกัน และฟ้องร้องบังคับคดีได้หรือไม่

กฎกระทรวงเกษตรราธิการฉบับที่ ๘ พ.ศ. ๒๔๙๐ ออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ข้อ ๙ บัญญัติว่า เมื่อดำเนินการว่าประมุขชี้ขาดให้ผู้ใดได้รับอนุญาตแล้ว ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดเรียกให้ผู้นั้นนำหลักฐานหรือจัดหาผู้ค้ำประกันเงินอากร และดำเนินการออกประทานบัตรตามแบบพิมพ์ และให้ผู้รับอนุญาตทำสัญญาผูกขาดตามแบบที่อธิบดีกรมประมงกำหนด

ศาลฎีกาเห็นว่า กฎกระทรวงดังกล่าวนี้เป็นแต่เพียงระเบียบปฏิบัติ ซึ่งกระทรวงวางไว้สำหรับให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการในเรื่องการประมุขจับสัตว์น้ำให้ปฏิบัติเพื่อความเรียบร้อยและเป็นหลักฐานมั่นคง จะได้ไม่มีข้อโต้เถียงกันขึ้นในภายหลัง กล่าวคือ สัญญาย่อมจะต้องมีรายการเกี่ยวกับหลักประกัน ซึ่งต้องทำให้ผู้ประมุขหาหลักประกันมาให้โดยถูกต้อง และที่ให้ออกประทานบัตรก็เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ทำการจับสัตว์น้ำได้ จะได้ไม่ต้องถูกจับกุมตั้งนี้เป็นต้น กฎกระทรวงนี้หาใช่เป็นบทบัญญัติว่า ถ้าไม่ทำสัญญากันเป็นลายลักษณ์อักษรตามแบบของอธิบดีกรมประมงแล้วจะเป็นโมฆะหรือฟ้องร้องบังคับคดีกันไม่ได้ ฉะนั้น แม้กรณีนี้อาจจะเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่บกพร่องต่อหน้าที่ ไม่จัดการให้ผู้ประมุขได้ทำสัญญาผูกขาดตามระเบียบ ยอมให้ผิดผ่อนการชำระเงินไปเรื่อย ๆ กิติ จะถือเอาเป็นเหตุให้ผู้ประมุขได้นั้นจับสัตว์น้ำจนตลอดฤดูกาลไปเปล่า ๆ โดยไม่ต้องรับผิดชอบอะไรเลยหาได้ไม่ เพราะสัญญาการจับสัตว์น้ำนั้นไม่มีกฎหมายบังคับไว้ว่าจะต้องทำเป็นหนังสือจึงจะฟ้องร้องบังคับคดีได้ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๓๑/๒๔๙๐ หาดตรงกับข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ไม่

ส่วนข้อที่โจทก์แถลงต่อศาลว่า เมื่อยังไม่ได้ออกประทานบัตรและทำสัญญาผูกขาดจำเลยยังไม่มีสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น เห็นว่าไม่เกี่ยวกับปัญหาในข้อที่ว่าคู่กรณีได้มีสัญญากันจริงและมีผลใช้ได้หรือไม่ เพราะเรื่องนี้โจทก์อ้างอยู่ว่าได้ยินยอมให้จำเลยจับสัตว์น้ำไปได้แล้ว จึงไม่มีปัญหาในเรื่องที่ว่าจะมีสิทธิหรือไม่

อาศัยเหตุดังกล่าว ศาลฎีกาเห็นว่า ศาลจะด่วนวินิจฉัยโดยไม่ฟังคำพยานของคู่ความก่อนยังไม่ชอบ จึงให้ยกคำพิพากษาศาลล่างทั้งสอง ให้ศาลชั้นต้นดำเนินการพิจารณาจนสิ้นกระแสความแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี คำพิพากษารวมทั้ง ๓ ศาลให้ศาลชั้นต้นรวมสั่งเมื่อพิพากษาใหม่

สารกิจปริษา

สุทธิวาทนฤพุมิ

เชื้อ คงคากุล

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๒๘/๒๕๐๘

วิธีพิจารณาความอาญา คดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

แพ่ง ไบมอบอำนาจสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสารสำคัญแห่งนิติกรรม
โมฆกรรม

การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญานั้น แม้โจทก์จะฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งก่อน คดีแพ่งยังไม่ถึงที่สุด โจทก์จึงฟ้องจำเลยเป็นคดีอาญาในมูลเดียวกันกับที่โจทก์ฟ้องคดีแพ่งนั้นเอง ดังนี้ หาใช่เป็นเรื่องคดีแพ่ง เกิดก่อนคดีอาญาไม่

จำเลยทำไบมอบอำนาจปลอมให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินเซ็นมอบอำนาจโดยแจ้งว่าเพื่อมอบอำนาจให้จำเลยเช่านาและเช่าบ่อปลา แต่ความจริงเป็นไบมอบอำนาจให้โจทก์ขายนานาให้แก่จำเลย โดยโจทก์มิได้ยินยอมด้วยเช่นนี้ เป็นการที่โจทก์ได้ทำนิติกรรมมอบอำนาจไปโดยความสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสารสำคัญแห่งนิติกรรม ไบมอบอำนาจจึงเสียใช้ไม่ได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๘๒๘/๒๕๐๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๗ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๐๘

ความแพ่ง

นางสาวเขียน อนุสุวรรณ

โจทก์

ระหว่าง

นายจำเนียร ผลอนันต์

จำเลย

เรื่อง ขอเพิกถอนนิติกรรม

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ เดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๖ โจทก์ฟ้องมีใจความว่า โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่นาโฉนดที่ ๑๘๘๖ มีราคา ๑๐,๐๐๐ บาท อยู่ที่ตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง มีบ่อปลาในที่นาแปลงนี้ ๑ บ่อ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๐๕ จำเลยได้ขอให้โจทก์พิมพ์ลายนิ้วมือลงในกระดาษแบบพิมพ์ที่จำเลยเตรียมมา โดยอ้างว่าเป็นสัญญาเช่านาที่โจทก์ตกลงให้จำเลยเช่า โจทก์เขียนและอ่านหนังสือไม่ได้ เข้าใจว่าเป็นสัญญาเช่านาจริง จึงลงลายพิมพ์นิ้วมือให้จำเลยไปสองฉบับ และจำเลยได้ยึดโฉนดที่นาแปลงนี้

ไปด้วย ทั้งนี้โดยโจทก์หลงเชื่อถ้อยคำของจำเลยว่า จำเลยจะนำไปให้กำนันเขียนกรอกเลขโฉนด เนื้อที่นาตามที่จำเลยขอเช่า และเพื่อให้นายจัน กำนันสอบเขต เพื่อจำเลยจะลอกขยายบ่อปลาในที่นา เพราะเกรงจะรุกล้ำหนองสาธารณะที่อยู่ติดต่อกับที่นาแปลงนี้ ต่อมาโจทก์ทราบความจริงว่ากระดาดแบบพิมพ์ที่จำเลยให้โจทก์พิมพ์ลายนิ้วมือลงไปทั้งสองฉบับนั้นเป็นใบมอบอำนาจของสำนักงานที่ดิน ไม่ใช่สัญญาเช่า โจทก์ได้ขอให้ผู้มีชื่อไปขอรับโฉนดกับใบมอบอำนาจคืนจากจำเลย จำเลยคืนให้แต่โฉนด ส่วนใบมอบอำนาจไม่คืนให้อ่างว้างฉีกทิ้งแล้ว โจทก์ตรวจดูโฉนดปรากฏว่ามีการแก้ไขด้านหลังโฉนดมีชื่อจำเลยเป็นเจ้าของที่ดินแทนโจทก์ โดยเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอ่างทองแก้ไขให้จำเลย เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๐๕ หลังจากจำเลยหลอกหลวงให้โจทก์พิมพ์ลายนิ้วมือเพียง ๒ วัน

โจทก์ไม่มีเจตนาให้จำเลยจัดการโอนที่นาแก่จำเลยแต่อย่างใดหากแต่ลงลายพิมพ์นิ้วมือไปด้วยความสำคัญผิดว่าเป็นสัญญาเช่า ใบมอบอำนาจดังกล่าวเป็นใบมอบอำนาจที่ไม่สมบูรณ์

ขอให้ศาลพิพากษาแสดงว่านิติกรรมการโอนที่นาโฉนดที่ ๑๙๙๖ ตามสัญญาลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๐๕ เป็นโมฆะ ขอให้เพิกถอนทำลายเสีย แล้วให้กลับสู่สภาพเดิม

จำเลยให้การว่า โจทก์เป็นข้าของจำเลย โดยเป็นที่สาวนางแซม มารดาจำเลย โจทก์ไม่มีสามี จำเลยอยู่ในความอุปการะของโจทก์มาตั้งแต่เยาว์วัยและเอ็นดูรักใคร่จำเลยเหมือนบุตร จนกระทั่งโจทก์ได้จัดการอุปสมบทให้จำเลย

ระหว่างเดือน ๓ ติดต่อกับเดือน ๔ พ.ศ. ๒๕๐๕ โจทก์ปรารภว่าอายุมาก อยากบวชชี และจะยกทรัพย์สมบัติรวมทั้งที่นาพิพาทให้แก่จำเลยและภริยา โดยโจทก์ขอเงินจำเลยเพื่อเตรียมตัวบวชชีก่อน ๕,๐๐๐ บาท จำเลยก็มอบเงิน ๕,๐๐๐ บาทให้โจทก์ไป แต่เนื่องจากโจทก์ไม่สามารถไปจัดการโอนที่นาพิพาทให้จำเลยที่หอทะเบียนที่ดินเพราะความชรา จึงให้จำเลยนำใบมอบฉันทะหรือใบมอบอำนาจไปให้โจทก์ลงลายมือชื่อ จำเลยขอร้องให้เจ้าพนักงานที่ดินเขียนใบมอบอำนาจให้ แล้วจำเลยนำเอาไปให้กำนันเอาไปอ่านให้โจทก์ฟัง โจทก์รับว่าถูกต้อง จึงได้ลงลายมือชื่อให้ในวันเดียวกันนั้นเอง จำเลยได้นำใบมอบอำนาจพร้อมด้วยโฉนดที่นาพิพาทไปให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนเป็นของจำเลย ซึ่งเป็นการกระทำโดยสุจริต มิได้ใช้อุบายล่อลวงดั่งฟ้อง

อนึ่ง โจทก์มีสติไม่ปกติ ฟ้องของโจทก์จึงไม่สมบูรณ์ตามกฎหมายขอให้ยกฟ้อง

ศาลจังหวัดอ่างทองพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า เพียงแต่สติหลงใหลไม่มีบทกฎหมายบัญญัติให้เป็นบุคคลผู้ไร้ความสามารถ ฟ้องของโจทก์จึงสมบูรณ์ และฟังว่าโจทก์ได้ลงลายพิมพ์นิ้วมือในใบมอบอำนาจ (เอกสาร ล.๒) ด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่เพราะถูกจำเลยหลอกหลวง การโอนที่นาโฉนดที่ ๑๙๙๖ เป็นของจำเลย มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายโจทก์จะขอให้เพิกถอนไม่ได้ จึงพิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้ว เห็นว่าคดีนี้มีมูลกรณีเป็นเรื่องเดียวกัน กับคดีอาญาของศาลจังหวัดอ่างทองหมายเลขแดงที่ ๕๘๒/๒๕๐๕ ซึ่งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาต้องกันว่า จำเลย

มีความผิดทางอาญารฐานปลอมเอกสารและนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ ให้ลงโทษจำคุก จำเลยเก้าเดือน ฉะนั้น ในการพิพากษาคดีนี้ต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วน อาญา ข้อเท็จจริงในคดีส่วนอาญาซึ่งฟังได้ว่า โจทก์ลงลายพิมพ์นิ้วมือลงในกระดาษแบบพิมพ์ให้จำเลย ไปด้วยสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสารสำคัญแห่งนิติกรรม คือหลงเชื่อตามคำหลอกลวงของจำเลยว่าเป็น สัญญาเช่า และไปมอบอำนาจให้จำเลยโอนที่นาโฉนดที่ ๑๙๙๖ ของโจทก์ก็เกิดจากการทุจริตของ จำเลยกระทำปลอม หาได้เกิดจากความสมัครใจของโจทก์ไม่ แล้ววินิจฉัยต่อไปว่านิติกรรมนั้นเป็นโมฆะ ไม่มีผลบังคับและผูกพันโจทก์ตามกฎหมาย จึงพิพากษากลับให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนที่นาโฉนด ที่ ๑๙๙๖ ระหว่างโจทก์จำเลยเสีย ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมสองศาล และค่าทนายความสองศาล อีกสองร้อยบาทแทนโจทก์ด้วย

จำเลยฎีกาว่า (ก) คดีแพ่งนี้เกิดก่อนคดีอาญา ศาลต้องถือข้อเท็จจริงในคดีแพ่งนี้เป็น หลัก จะถือข้อเท็จจริงในคดีอาญาเป็นหลักหาได้ไม่ (ข) ข้อเท็จจริงพยานโจทก์เบิกความขัดต่อ เหตุผล และปิดบังความจริง รับฟังไม่ได้ ส่วนพยานจำเลยมิได้เบิกความแตกต่างกัน จึงควรยกฟ้อง โจทก์

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนฟังคำแถลงการณ์และประชุมปรึกษาคดีแล้ว ได้ความว่าคดีแพ่ง เรื่องนี้มูลกรณีเป็นเรื่องเดียวกับคดีอาญาของศาลจังหวัดอ่างทอง หมายเลขดำที่ ๕๐๓/๒๕๐๕ หมายเลขแดงที่ ๕๘๒/๒๕๐๕ ซึ่งโจทก์ในคดีนี้ฟ้องกล่าวหาจำเลยกับพวกว่า ร่วมกันกระทำความผิด ทางอาญารฐานฉ้อโกง ยักยอก ปลอมเอกสารนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานเท็จในการพิจารณาคดี ซึ่งจำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิจารณาคดีอาญานั้นแล้ววินิจฉัยในส่วนที่เกี่ยวกับนายจำเนียร ผลอนันต์ จำเลยที่ ๑ คดีนั้นซึ่งเป็นจำเลยในคดีนี้ว่าข้อเท็จจริงฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า จำเลยได้หลอกลวง ให้โจทก์ลงลายพิมพ์นิ้วมือในหนังสือมอบฉันทะทั้งสองฉบับ โดยอ้างว่าจะเอาไปทำเป็นหนังสือเช่านา และเช่าบ่อปลา ทั้งนี้ โดยจำเลยมีเจตนาจะเอาที่ดินโฉนดที่ ๑๙๙๖ และที่ ๒๒๔๓ มาเป็นของตน ซึ่งแล้วต่อมาจำเลยก็ได้ใช้หนังสือมอบอำนาจจัดการโอนที่ดินโฉนดที่ ๑๙๙๖ เป็นว่าโอนขายให้จำเลย โดยสำเร็จ จำเลยที่ ๑ จึงมีความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ แต่ความผิด ตามมาตรานี้เป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว โจทก์ไม่ได้ร้องทุกข์ไว้แต่ได้มาฟ้องคดีเมื่อเกินสามเดือน แล้ว สิทธิที่จะฟ้องจำเลยตามมาตรานี้จึงระงับไป ศาลจะลงโทษจำเลยฐานนี้ไม่ได้

แต่อย่างไรก็ดี ศาลชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงต่อไปว่า จำเลยในคดีนี้ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๑ ในคดีอาญา เรื่องนั้นได้ยอมรับว่าเป็นคนขอร้องให้จำเลยที่ ๔ ในคดีนั้นกรอกข้อความในหนังสือมอบอำนาจโดยไม่ ได้รับความยินยอมของโจทก์ และจำเลยได้ใช้หนังสือฉบับนั้นทำการโอนที่ดินของโจทก์มาเป็นของ จำเลยที่ ๑ เสีย จึงมีความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิ การที่จำเลยที่ ๑ นำไปมอบอำนาจมาขอแก้โฉนด โอนที่ดินของโจทก์มาเป็นของตน และจำเลยที่ ๔ ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานผู้ทำการตามหน้าที่ได้จัดการ แก้โฉนดและทะเบียนที่เกี่ยวข้องให้จำเลยไป ซึ่งเป็นเอกสารมหาชนและเอกสารราชการและทั้งมี

วัตถุประสงค์ที่จะใช้เป็นพยานหลักฐาน โดยประการที่เกิดความเสียหายแก่โจทก์ และน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นได้ ทั้งถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ได้ใช้และอ้างใบมอบอำนาจปลอมนี้ขึ้นใช้แล้ว การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ วรรค ๒, ๒๖๕, ๒๖๗ และ ๒๖๘ หนึ่ง เมื่อจำเลยที่ ๑ ถูกโจทก์ฟ้องเรียกที่ดินคืน จำเลยที่ ๑ ได้อ้างหนังสือมอบอำนาจซึ่งได้ทำปลอมขึ้นดังกล่าวแล้วเป็นพยานต่อสู้คดี จึงเป็นการนำสืบพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดี และเป็นพยานหลักฐานในข้อสำคัญในคดีนั้นการกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๘๐ วรรคแรกด้วย

ในที่สุดศาลชั้นต้นพิพากษาในคดีอาญานั้นว่า นายจำเนียร ผลอนันต์ จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ วรรค ๒ มาตรา ๒๖๕, ๒๖๗, ๒๖๘ และมาตรา ๑๘๐ อันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษเฉพาะกระทงความผิดตาม มาตรา ๒๖๕ ซึ่งเป็นกระทงที่หนักที่สุดตามมาตรา ๙๑ ให้จำคุกนายจำเนียร จำเลยมีกำหนดเก้าเดือน ซึ่งในคดีส่วนที่เกี่ยวกับนายจำเนียร จำเลยนั้น ศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงตามศาลชั้นต้นและพิพากษาให้ลงโทษนายจำเนียร จำเลยยืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คดีถึงที่สุดเพียงชั้นศาลอุทธรณ์ ส่วนจำเลยอื่น ๆ ในคดีอาญานั้น ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยบ้าง ยกฟ้องบ้าง แต่ไม่มีปัญหาเกี่ยวพันกับนายจำเนียร ผลอนันต์ จำเลยในคดีนี้

คดีนี้จำเลยฎีกาคัดค้านว่า คดีแพ่งเรื่องนี้เกิดก่อนคดีอาญา ศาลจึงต้องถือข้อเท็จจริงในคดีแพ่งนี้เป็นหลัก

ศาลฎีกาได้พิเคราะห์แล้วเห็นว่า แม้โจทก์จะได้ฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งขอให้เพิกถอนนิติกรรมกรณที่นำก่อน แต่เมื่อจำเลยต่อสู้ว่าใบมอบอำนาจที่โจทก์ลงลายมือชื่อให้เป็นใบมอบอำนาจอันแท้จริง และคดีแพ่งยังไม่ถึงที่สุด โจทก์จึงฟ้องจำเลยนี้เป็นคดีอาญา ขอให้ลงโทษจำเลยฐานฉ้อโกง ยักยอก ปลอมเอกสาร ขึ้น ซึ่งเป็นมูลกรณเดียวกันกับที่โจทก์ฟ้องคดีแพ่งนั่นเอง ศาลจึงมีหน้าที่ต้องวินิจฉัยว่าจำเลยมีความรับผิดชอบเพิกถอนนิติกรรมให้โจทก์ในคดีแพ่งหรือไม่ และจำเลยจะมีความผิดมีโทษในคดีอาญาหรือไม่ หากใช่เป็นเรื่องคดีแพ่งเกิดก่อนคดีอาญาดังที่จำเลยกล่าวอ้างนั้นไม่ข้ออ้างของจำเลยจึงฟังไม่ขึ้น

อนึ่ง แม้ศาลชั้นต้นจะพิพากษายกฟ้องโจทก์ในคดีแพ่งที่ฟ้องก่อนแต่ภายหลังศาลชั้นต้นก็พิพากษาลงโทษจำเลยในคดีอาญาดังกล่าวหาของโจทก์ข้างต้นในมูลกรณเดียวกันกับที่โจทก์ฟ้องในคดีแพ่งนั่นเอง และในชั้นอุทธรณ์โจทก์ก็ได้ยื่นคำร้องแจ้งข้อนี้ให้ศาลอุทธรณ์ทราบ และร้องขอให้ศาลอุทธรณ์รอการพิจารณาคดีแพ่งนี้ เพื่อฟังข้อเท็จจริงในคดีอาญาไว้แล้ว ศาลอุทธรณ์จึงได้พิจารณาพิพากษาคดีสองเรื่องนี้ไปพร้อม ๆ กันคดีแพ่งเรื่องนี้จึงเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาดังกล่าวมาข้างต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๔๖ บัญญัติให้ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคดีพิพากษาคดีส่วนอาญา

ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีอาญาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า จำเลยได้หลอกลวงให้โจทก์หลงลืมพินัยกรรมในหนังสือมอบฉันทะ ซึ่งมีข้อความว่าโจทก์โอนขายที่ดินให้จำเลย แต่จำเลยหลอกลวงโจทก์ว่าเป็นหนังสือที่จำเลยขอเช่านาและเช่าบ่อปลา โดยจำเลยเจตนาจะเอาที่ดินตามโฉนดมาเป็นของตนเสีย แล้วต่อมาจำเลยก็ใช้หนังสือมอบอำนาจที่จำเลยทำปลอมขึ้นนั้นโอนที่ดินแปลงหนึ่งของโจทก์มาเป็นของตนได้สำเร็จ โดยไม่ได้รับความยินยอมของโจทก์ อนึ่ง เมื่อจำเลยที่ ๑ ถูกโจทก์ฟ้องเรียกที่ดินคืน จำเลยที่ ๑ ยังได้อ้างหนังสือมอบอำนาจซึ่งได้ทำปลอมขึ้นนั้นเป็นพยานต่อสู้คดีอีก อันเป็นข้อสำคัญในคดีด้วย ในที่สุดศาลจึงพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยฐานปลอมหนังสือ และใช้หรืออ้างเอกสารปลอม อันทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ตามกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้น

ศาลฎีกาเห็นว่า ตามข้อเท็จจริงที่ได้ความว่า จำเลยได้ทำใบมอบอำนาจปลอมให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินชั้นมอบอำนาจ โดยแจ้งว่าเพื่อมอบอำนาจให้จำเลยเช่านาและเช่าบ่อปลา แต่ความจริงเป็นใบมอบอำนาจให้โจทก์ขายนาให้แก่จำเลย โดยโจทก์มิได้ยินยอมด้วยเช่นนี้ ก็เป็นการที่โจทก์ได้ทำนิติกรรมมอบอำนาจไปโดยความสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรมขึ้นแล้ว ใบมอบอำนาจนั้นจึงเสียใช้ไม่ได้ เพราะเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๙ และไม่มีผลผูกพันโจทก์ตามกฎหมาย โจทก์จึงขอให้เพิกถอนเสียได้

ด้วยเหตุผลดังวินิจฉัยมา ศาลฎีกาเห็นว่า ตามที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้นชอบแล้ว จึงพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้ยกฎีกาของจำเลยซึ่งฟังไม่ขึ้นนั้นเสีย ให้จำเลยเสียค่าทนายชั้นฎีกาสามร้อยบาทแก่โจทก์ด้วย.

ห้วน ประชาบาล
 โปยม เลขยานนท์
 บุศย์ ชันธวิทย์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๗๑ ถึง ๑๒๗๓/๒๕๐๘

วิธีพิจารณาความแพ่ง หนังสือมอบอำนาจ คำให้การ การสืบพยาน ประเด็น สำเนาเอกสาร ต้นฉบับเอกสาร พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ในเครื่องหมายการค้า แพ่ง ละเมิด

การที่คู่ความทำหนังสือมอบอำนาจให้บุคคลใดเป็นผู้แทนตนในคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๐ นั้น แม้การมอบอำนาจจะมีหนังสือมอบอำนาจก็ตาม แต่กฎหมายก็มีได้บัญญัติว่าในการยื่นคำฟ้องต่อศาล โจทก์จะต้องแสดงหนังสือมอบอำนาจนั้นติดมากับฟ้องด้วย ซึ่งต่างกับกรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๑, ๖๓ และ ๖๔ ซึ่งบัญญัติไว้ชัดเจนว่าต้องยื่นใบแต่งตั้งนาย แสดงใบมอบอำนาจ ทำหนังสือแต่งตั้งหรือยื่นใบมอบฉันทะต่อศาล ฉะนั้น แม้โจทก์จะมีได้ยื่นใบมอบอำนาจต่อศาลในขณะที่ยื่นคำฟ้อง ก็ไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายแต่ประการใด

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๗ เมื่อศาลไม่มีเหตุสงสัย ก็ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามที่มาตรา ๔๗ บัญญัติไว้

คำให้การจำเลยต่อผู้คัดค้านผู้ลงนามในหนังสือมอบอำนาจเป็นบุคคลที่ไม่มีสิทธิและอำนาจเป็นหนังสือ แต่เถียงว่าผู้ลงนามมอบอำนาจไม่มีอำนาจลงนามแทนบริษัท โจทก์จึงไม่ต้องส่งต้นฉบับเอกสารต่อศาล เพราะไม่มีข้อเถียงว่าไม่มีต้นฉบับหรือต้นฉบับไม่ถูกต้องแล้ว

ข้อที่ว่าผู้มอบอำนาจมีอำนาจมอบอำนาจหรือไม่ เป็นข้อที่โจทก์ย่อมนำเสนอสืบด้วยพยานบุคคลว่าผู้ลงนามมีอำนาจกระทำการแทนโจทก์ได้

จำเลยให้การว่าหนังสือมอบอำนาจไม่สมบูรณ์ และไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างใดนอกเหนือไปจากที่ได้อ้างว่าผู้ลงนามไม่มีอำนาจกระทำการแทนโจทก์ จึงไม่มีประเด็นข้อโต้เถียง

จำเลยมิได้คัดค้านความถูกต้องของสำเนาเอกสารแต่อย่างใด เมื่อไม่มีความจำเป็นที่โจทก์จะต้องส่งต้นฉบับเอกสาร ข้อโต้แย้งว่าโจทก์มิได้ส่งต้นฉบับเอกสารตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๓ และเอกสารมิได้ปิดอากรแสตมป์จึงตกไป เพราะคดีฟังเป็นยุติโดยไม่ต้องฟังเอกสารที่ว่านี้ได้แล้ว

ผู้มีสิทธิในเครื่องหมายการค้า หากใช้จำกัดเฉพาะผู้ทำสินค้าขึ้นเท่านั้นไม่ แม้โจทก์จะมีใช้ผู้ประดิษฐ์หรือผลิตสินค้า แต่เป็นผู้รับโอนเครื่องหมายการค้าที่เจ้าของเดิมจดทะเบียนไว้พร้อมด้วยกิจการบริการจำหน่ายสินค้าในประเทศไทย โจทก์ย่อมมีสิทธิแต่ผู้เดียวที่จะค้าขายสินค้า

ที่มีเครื่องหมายซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้ว ฉะนั้น การที่จำเลยส่งสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าในบังคับแห่งสิทธิของโจทก์เข้ามาจำหน่าย โดยมีได้รับความยินยอม ย่อมเป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ เพราะการส่งสินค้าเข้ามาจำหน่ายย่อมเป็นการใช้เครื่องหมายการค้าของโจทก์ที่ติดมากับสินค้านั้นด้วย.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๒๗๑ ถึง ๑๒๗๒/๒๕๐๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๘ เดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๐๘
ความแพ่ง

บริษัทอีสท์เอเชียติก จำกัด โดย นายเอริก แจนเซน
ผู้รับมอบอำนาจ

โจทก์

ระหว่าง

ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหไทยการยนต์สามยอด

จำเลย

เรื่อง ละเมิด เรียกค่าเสียหาย

บริษัทอีสท์เอเชียติก จำกัด โดย นายเอริก แจนเซน
ผู้รับมอบอำนาจ

โจทก์

ระหว่าง

ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหไทยแมชีเนอร์รี่

จำเลย

เรื่อง ละเมิด เรียกค่าเสียหาย

บริษัทอีสท์เอเชียติก จำกัด โดย นายเอริก แจนเซน
ผู้รับมอบอำนาจ

โจทก์

ระหว่าง

ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหไทยการยนต์สามยอด

จำเลย

เรื่อง ละเมิด เรียกค่าเสียหาย

จำเลยทั้ง ๓ สำนักฎีกาตัดสินคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๘ เดือน
กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๐๗

โจทก์ฟ้องคดี ๓ ส่วนวนนี้ในทำนองเดียวกัน โดย นายเอริค แจนเซน ผู้จัดการสาขาของโจทก์ในประเทศไทยเป็นผู้รับมอบอำนาจ มีข้อหาว่า โจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า KOHLER สำหรับสินค้าเครื่องยนต์และสินค้าประเภทที่ ๖ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๗๔ โจทก์เป็นผู้จำหน่ายสินค้านั้นในประเทศไทย โดยได้จดทะเบียนรับโอนสิทธิที่เจ้าของเดิมจดทะเบียนไว้ และกิจการค้าขายสินค้านี้มาแล้ว โจทก์แจ้งให้จำเลยทราบถึงสิทธิของโจทก์แล้ว จำเลยยังนำเครื่องยนต์ที่มีเครื่องหมายการค้า KOHLER เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย โดยโจทก์และเจ้าของเครื่องหมายการค้าเดิมมิได้อนุญาต ทั้งกำลังสั่งเครื่องยนต์ดังกล่าวเข้ามาจำหน่ายอีก จึงขอให้ศาลบังคับให้ยึดเครื่องยนต์ KOHLER ที่จำเลยมีอยู่ และทำลายเครื่องหมายการค้านั้น ห้ามจำเลยสั่งเข้ามา และห้ามจำหน่ายสินค้าจำพวกที่ ๖ ซึ่งมีเครื่องหมายการค้า KOHLER วันแต่จะเป็นสินค้าของโจทก์ กับเรียกค่าเสียหาย

จำเลยให้การว่าโจทก์จะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ จำเลยไม่ทราบ ผู้ลงนามในหนังสือมอบอำนาจ ตามสำเนาที่ท้ายฟ้องไม่มีอำนาจทำการแทนบริษัทได้ หนังสือมอบอำนาจไม่สมบูรณ์ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่ระบุให้ฟ้องจำเลย จำเลยไม่เคยทราบว่โจทก์รับโอนสิทธิในเครื่องหมายการค้านี้ ผู้อื่นและจำเลยสั่งเครื่องยนต์นี้มาขายก่อนโจทก์รับโอน จึงมีสิทธิดีกว่าโจทก์ โจทก์จำเลยต่างสั่งสินค้านี้มาขาย จำเลยมิได้ปลอมแปลงเครื่องหมายการค้า แต่ได้ค้าขายเครื่องยนต์อันแท้จริงโดยสุจริต จำเลยมิใช่ผู้ใช้เครื่องหมายนี้ จึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ โจทก์รับโอนเครื่องหมายการค้ามาโดยไม่สุจริต ไม่มีสิทธิผูกขาดการค้าแต่ผู้เดียว โจทก์มิได้เสียหายดังฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิจารณาเห็นว่า จำเลยเคยสั่งเครื่องยนต์ KOHLER มาจำหน่ายตั้งแต่ก่อน พ.ศ. ๒๕๔๘ จำเลยสั่งเข้ามาภายหลังที่โจทก์รับโอนเครื่องหมายการค้านี้ตามที่เคยปฏิบัติมาโดยสุจริต โจทก์รับโอนเครื่องหมายการค้า กิจการในการบริการและจำหน่าย ตลอดจนกฎกติกา แต่มิได้รับโอนการผลิตหรือประดิษฐ์เครื่องยนต์นั้นมาด้วย จึงต้องสั่งเครื่องยนต์เข้ามาจำหน่าย มีฐานะเหมือนกับจำเลย โจทก์มีสิทธิเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าอยู่ในฐานะตัวแทนจำหน่ายเครื่องยนต์เท่านั้น เครื่องหมาย KOHLER ที่เครื่องยนต์ที่จำเลยสั่งเข้ามาเป็นเครื่องหมายที่แท้จริง จำเลยไม่ได้นำเครื่องหมายนี้ไปใช้ในสิ่งสินค้าของจำเลย ไม่เป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ตามนัยคำพิพากษาฎีกาที่ ๗๙๔/๒๕๐๐, ๘๘๒/๒๕๐๔, ๑๐๙๖/๒๕๐๕ พิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาเห็นว่า โจทก์มี นาย เอฟ. ริชบอล ผู้จัดการแผนกเครื่องจักรของบริษัทโจทก์เป็นพยานเบิกความ บริษัทโจทก์ได้มอบอำนาจให้ นายเอริค แจนเซน เป็นผู้จัดการสาขาบริษัทโจทก์ในประเทศไทย และโจทก์มีสำเนาหนังสือมอบอำนาจของโจทก์ตามเอกสารหมาย ร. ๑ ซึ่งเลขานุการสถานกงสุลใหญ่เดนมาร์กได้รับรองว่าเป็นสำเนาอันแท้จริงของต้นฉบับ หนังสือมอบอำนาจ ฝ่ายจำเลยไม่มีพยานหลักฐานมาสืบหักล้างพยานหลักฐานโจทก์ในชั้นนี้ พยานหลักฐานโจทก์จึงมีน้ำหนักมั่นคงพอฟังได้ว่าบริษัทโจทก์ได้มอบอำนาจให้นายเอริค แจนเซน

เป็นผู้จัดการสาขาบริษัทโจทก์ในประเทศไทย มีข้อความตามเอกสารหมายเลข ร. ๑ จริง ในหนังสือมอบอำนาจของบริษัทโจทก์ตามเอกสารหมายเลข ร. ๑ ข้อ ๑ และข้อ ๓ มีข้อความชัดเจนว่าบริษัทโจทก์มอบอำนาจให้นายเอริก แจนเซน มีอำนาจฟ้องคดีและใช้สิทธิทางศาลในกระบวนการพิจารณาคดีแพ่ง อาญาหรือล้มละลายได้ ฉะนั้น บริษัทโจทก์โดย นายเอริก แจนเซน ผู้รับมอบอำนาจ จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสามคดีนี้ ข้อคัดค้านของจำเลยในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

คดีสามสำนวนนี้ศาลชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงว่าเดิมเครื่องหมายการค้า คำว่า “KOHLER” เป็นของบริษัทโคห์เลอร์แห่งสหรัฐอเมริกา บริษัทดังกล่าวผลิตเครื่องยนต์โคห์เลอร์ออกจำหน่ายทั่วโลก โดยใช้เครื่องหมายการค้า คำว่า “KOHLER” นี้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ บริษัทโคห์เลอร์ได้นำเครื่องหมายการค้า คำว่า “KOHLER” มาจดทะเบียนที่กองเครื่องหมายการค้า กระทรวงเศรษฐกิจ ในประเทศไทย ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ร. ๒ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ บริษัทโคห์เลอร์ได้ออกรายชื่อเครื่องหมายการค้า “KOHLER” ให้แก่บริษัทโจทก์ ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ร. ๓ นับแต่วันโอนมา บริษัทโจทก์ไม่เคยผลิตเครื่องยนต์โคห์เลอร์ออกจำหน่ายเลย เป็นแต่สั่งโดยตรงจากบริษัทโคห์เลอร์แห่งสหรัฐอเมริกามาจำหน่าย ก่อนโจทก์รับโอนเครื่องหมายการค้าโคห์เลอร์จากบริษัทโคห์เลอร์แห่งสหรัฐอเมริกานั้น บริษัทโจทก์และจำเลยกับบริษัทห้างร้านอื่น ๆ ได้สั่งเครื่องยนต์ที่มีเครื่องหมายการค้า คำว่า “KOHLER” แบบและชนิดต่าง ๆ เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย ภายหลังจากโจทก์รับโอนเครื่องหมายการค้ามาแล้ว ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหไทยการยนต์สามยอด จำเลยและห้างหุ้นส่วนจำกัด สหไทยแมชีเนอรี จำเลยได้สั่งเครื่องยนต์ที่มีเครื่องหมายการค้า “KOHLER” เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย คือห้างหุ้นส่วน จำกัด สหไทยการยนต์สามยอด จำเลยสั่งเครื่องยนต์แบบ เค. ๑๖๑ จำนวน ๕๐ เครื่อง แบบ เค. ๙๑ จำนวน ๒๐๑ เครื่อง ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหไทยแมชีเนอรี จำกัด สั่งเครื่องยนต์แบบ เค. ๑๖๑ จำนวน ๕๐ เครื่อง แบบ เค. ๙๑ จำนวน ๑๕๐ เครื่อง เครื่องยนต์ทั้งหมดที่จำเลยทั้งสองสั่งเข้ามานี้เป็นเครื่องยนต์ที่ผลิตขึ้นมีเครื่องหมายการค้า “KOHLER” โดยบริษัทโคห์เลอร์แห่งสหรัฐอเมริกาอย่างแท้จริง ไม่ใช่เครื่องหมายการค้าที่เลียนแบบหรือปลอมแปลงอย่างใด แต่จำเลยทั้งสองสั่งเข้ามาโดยไม่ได้รับความยินยอมจากบริษัทโจทก์

โจทก์และจำเลยมิได้อุทธรณ์โต้แย้งคัดค้านคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นที่ฟังข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้แต่ประการใด ศาลอุทธรณ์จึงฟังว่าข้อเท็จจริงแห่งคดีสามสำนวนนี้เป็นอันยุติฟังได้ตามที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยมาดังกล่าว

ศาลอุทธรณ์เห็นว่า โจทก์รับโอนเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในประเทศไทย โจทก์ย่อมเป็นเจ้าของสิทธิแต่ผู้เดียวที่จะใช้เครื่องหมายการค้านี้ บริษัทโคห์เลอร์เองไม่มีสิทธิในประเทศไทยต่อไป โจทก์ได้ประกาศและแจ้งให้จำเลยทั้งสองทราบว่าโจทก์รับโอนเครื่องหมายการค้านี้ผู้อื่นจะสั่งเข้ามาหรือจำหน่ายสินค้าอันมีเครื่องหมายนี้ไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากโจทก์ และได้ความว่าจำเลยทั้งสองขอซื้อเครื่องยนต์ที่มีเครื่องหมายนี้จากบริษัทโคห์เลอร์แห่งสหรัฐ-

อเมริกาเพื่อจำหน่าย แต่ก็ได้รับคำตอบว่าไม่สามารถส่งมาให้แก่จำเลยทั้งสองได้ เพราะได้โอนเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยให้แก่โจทก์แล้ว ตามคำนายซิมปอ แซ่ลิว พยานจำเลยที่ว่าจำเลยส่งเครื่องยนต์นี้มาจากบริษัทอื่นในสหรัฐอเมริกา หาใช่บริษัทโคห์เลอร์ส่งมาให้ไม่ การกระทำของจำเลยเป็นการละเมิดตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๕๗/๒๔๙๙ โจทก์มีสิทธิห้ามจำเลยส่งเข้ามาและจำหน่ายเครื่องยนต์และสินค้าอื่นในจำพวกที่ ๖ ซึ่งมีเครื่องหมายการค้านี้ได้ แต่เครื่องยนต์เหล่านี้ใช้เครื่องหมายการค้าที่แท้จริง จึงไม่บังคับให้ทำลายเครื่องหมายการค้า แต่ศาลชั้นต้นยังมีได้วินิจฉัยประเด็นข้อค่าเสียหาย ศาลอุทธรณ์พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นวินิจฉัยประเด็นเรื่องค่าเสียหายของโจทก์ และพิพากษาคดี ๓ ส่วนวันนี้ใหม่ตามรูปความ

จำเลยทั้ง ๓ ส่วนฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว โจทก์ฎีกาคัดค้านว่า เอกสาร ร. ๑ เป็นสำเนาเอกสารซึ่งไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไทยรับรอง จึงรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ ทั้งไม่ได้ปิดอาการแสดมปีตามประมวลรัษฎากรด้วย ศาลฎีกาได้ประชุมปรึกษาโดยที่ประชุมใหญ่แล้ว เห็นว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๐ วรรค ๒ บัญญัติว่า ถ้าคู่ความ ฯลฯ ทำหนังสือมอบอำนาจให้บุคคลใดเป็นผู้แทนตนในคดี ผู้รับมอบอำนาจเช่นนั้นจะว่าความอย่างทนายความไม่ได้ แต่ยอมตั้งทนายความเพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาได้ ศาลฎีกาเห็นว่าแม้การมอบอำนาจเช่นนั้นเป็นการมอบอำนาจโดยมีหนังสือมอบอำนาจก็ตาม แต่กฎหมายก็มีได้บัญญัติว่า ในการยื่นคำฟ้องต่อศาลโจทก์จะต้องแสดงหนังสือมอบอำนาจนั้นติดมากับฟ้องด้วย ต่างกับการยื่นตาม มาตรา ๖๑, ๖๓ และ ๖๔ ซึ่งบัญญัติไว้ชัดเจนว่าต้องยื่นใบแต่งตั้งทนาย แสดงใบมอบอำนาจ ทำหนังสือแต่งตั้งหรือยื่นใบมอบฉันทะต่อศาลด้วย ฉะนั้น แม้โจทก์จะมีได้ยื่นต้นฉบับใบมอบอำนาจต่อศาลในขณะที่ยื่นคำฟ้อง ก็ไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายแต่ประการใด ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๔๗ นั้น บัญญัติกรณีที่อยู่บุคคลใดยื่นใบมอบอำนาจต่อศาล ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้ผู้นั้นให้ถ้อยคำสาบานตัวว่า เป็นใบมอบอำนาจที่แท้จริง และบัญญัติวิธีการสำหรับดำเนินการในเมื่อศาลมีเหตุอันควรสงสัย แต่ศาลจะไม่สั่งให้สาบาน หรือเมื่อศาลไม่มีเหตุสงสัยก็ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามที่มาตรา ๔๗ บัญญัติไว้ คดีนี้โจทก์ยื่นเอกสาร ร. ๑ สำเนาใบมอบอำนาจซึ่งทำในประเทศเดนมาร์ค โดยกงสุลใหญ่ไทยที่ประเทศเดนมาร์ครับรองลายมือชื่อในการมอบอำนาจ และกงสุลใหญ่แห่งประเทศเดนมาร์คในประเทศไทยลงนามรับรองว่าเป็นสำเนาที่ถูกต้องของต้นฉบับหนังสือมอบอำนาจ และศาลก็ไม่เห็นว่าเหตุที่จะต้องมีคำสั่งตาม มาตรา ๔๗ คำให้การจำเลยต่อสู้คดีว่า ผู้ลงนามในหนังสือมอบอำนาจเป็นบุคคลที่ไม่มีสิทธิและอำนาจที่จะกระทำการแทนบริษัทได้ คำให้การตั้งนี้เป็นการยอมรับแล้วว่ามีการมอบอำนาจเป็นหนังสือ แต่เถียงว่าผู้ลงนามมอบอำนาจไม่มีอำนาจลงนามแทนบริษัท โจทก์จึงไม่ต้องส่งต้นฉบับเอกสารต่อศาล เพราะไม่มีข้อเถียงว่าไม่มีต้นฉบับหรือต้นฉบับไม่ถูกต้องแล้ว ข้อที่ว่าผู้มอบมีอำนาจมอบอำนาจหรือไม่ เป็นข้อที่โจทก์ยอมนำสืบด้วยพยานบุคคลว่าผู้ลงนามมีอำนาจกระทำการแทนบริษัทได้ และจำเลยไม่มีพยานหักล้าง ซึ่งศาลอุทธรณ์ฟังคำพยาน

โจทก์มาขอไปแล้ว ส่วนที่จำเลยให้การว่าหนังสือมอบอำนาจไม่สมบูรณ์และไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น ก็ไม่มีข้ออ้างว่าไม่สมบูรณ์หรือไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างใด นอกเหนือไปจากที่ได้อ้างมาแล้วว่าผู้ลงนามไม่มีอำนาจกระทำการแทนบริษัท จึงไม่มีประเด็นข้อโต้เถียงนอกเหนือไปจากที่ศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยมาโดยถูกต้องดังกล่าวแล้ว ผู้ลงลายมือชื่อมอบอำนาจนั้นมีอำนาจกระทำการแทนบริษัทโจทก์ได้ เป็นอันฟังได้ว่าได้ทำหนังสือมอบอำนาจให้ฟ้องคดีนี้ ซึ่งจำเลยก็ได้คัดค้านความถูกต้องของสำเนาเอกสาร ร. ๑ แต่อย่างใด เมื่อไม่มีความจำเป็นที่โจทก์จะต้องส่งต้นฉบับเอกสารดังได้วินิจฉัยมาแล้ว ข้อโต้แย้งว่าโจทก์มิได้ส่งต้นฉบับเอกสารตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๙๓ และเอกสาร ร. ๑ มิได้ปิดอากรแสตมป์จึงตกไป เพราะคดีฟังเป็นยุติโดยไม่ต้องฟังเอกสารที่ว่านี้ได้แล้วว่า การมอบอำนาจให้ฟ้องคดีเป็นการถูกต้องชอบด้วยกฎหมาย

ปัญหาที่ว่า โจทก์มีอำนาจห้ามจำเลยมิให้สังเคราะห์คดีที่มีเครื่องหมายการค้ารายนี้เข้ามีจำหน่ายหรือไม่นั้น แม้โจทก์จะมิใช่ผู้ประดิษฐ์หรือผลิตสินค้า แต่ผู้มีสิทธิในเครื่องหมายการค้าก็หาใช้จำกัดเฉพาะผู้ทำสินค้าชิ้นเท่านั้นไม่ โจทก์เป็นผู้เลือกทำการค้าขายและเสนอขายสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าชิ้นนั้น จึงอยู่ในความหมายของเครื่องหมายการค้าตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๔๗๔ มาตรา ๓ นั้นด้วย ซึ่งตามมาตรา ๒๗ เมื่อโจทก์รับโอนเครื่องหมายการค้าที่เจ้าของเดิมจดทะเบียนไว้พร้อมด้วยกิจการบริการและการจำหน่ายสินค้าในประเทศไทย โจทก์ย่อมมีสิทธิผู้เดียวเพื่อใช้เครื่องหมายสำหรับสินค้าที่จดทะเบียนไว้ กล่าวคือมีสิทธิแต่ผู้เดียวที่จะค้าขายและเสนอขายสินค้าที่มีเครื่องหมายที่โจทก์ได้จดทะเบียนไว้ ตามมาตรา ๓ วรรค ๒ สิทธิในเครื่องหมายการค้าย่อมเป็นการผูกขาดอยู่ในตัว หาใช่ว่าโจทก์ไม่มีสิทธิผูกขาดการค้าขายสินค้า หากไม่รับอนุญาตจากโจทก์ดังที่จำเลยฎีกามาไม่ การที่จำเลยส่งสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าในบังคับแห่งสิทธิของโจทก์เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย โดยโจทก์มิได้ยินยอมย่อมเป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ จำเลยรู้ถึงสิทธิของโจทก์ที่อยู่ก่อนแล้ว เพราะได้ทราบจากบริษัทผู้ผลิตเครื่องยนต์เจ้าของเครื่องหมายการค้าเดิมว่า ไม่สามารถส่งสินค้ามาให้จำเลย เพราะได้โอนสิทธิให้โจทก์ไปแล้ว จำเลยยังขึ้นสั่งจากผู้อื่นเข้ามาจำหน่าย การใช้เครื่องหมายการค้ามิใช่จำกัดอยู่แต่เพียงเอาเครื่องหมายการค้าไปติดเข้ากับสินค้าเท่านั้น การสั่งเข้ามาจำหน่ายย่อมเป็นการใช้เครื่องหมายการค้าของโจทก์ที่ติดมากับสินค้านั้นประการหนึ่ง ตามนัยคำพิพากษาฎีกาที่ ๖๕๗/๒๔๙๔ บริษัทเสริมมิตรพาณิชย์ จำกัด โจทก์ ห้างหุ้นส่วน จำกัด บริษัทอเมริกัน-ไทย จำกัด ที่ศาลอุทธรณ์อ้างนั้นฎีกาจำเลยฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน ยกฎีกาจำเลย ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกานี้ให้ศาลชั้นต้นรวมสั่งเมื่อพิพากษาใหม่.

จิตติ ติงศภักดิ์

มณี ชุตินวงศ์

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า คดีนี้ได้ทำคำพิพากษาโดย นายกิตติ สีहनนท์ ได้ร่วมประชุมปรึกษาเป็นองค์คณะด้วย ดังได้ลงนามไว้แล้วในต้นร่างคำพิพากษา แต่ นายกิตติ สีहनนท์ ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่งเสียก่อนที่จะลงนามในคำพิพากษานี้ จึงบันทึกไว้เป็นสำคัญ.

สัญญา ธรรมศักดิ์
(นายสัญญา ธรรมศักดิ์)
ประธานศาลฎีกา
๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘

หมายเหตุ เดิมเคยมีฎีกาที่ ๘๘๒/๒๕๐๔ ตัดสินไว้ ซึ่งดูเผิน ๆ แล้วก็คล้ายกันกับเรื่องที่กำลังบันทึกอยู่นี้ ข้อเท็จจริงในฎีกาที่ ๘๘๒/๒๕๐๔ มีว่า บริษัทปาร์คเดวิส จำกัด เป็นบริษัทอยู่ต่างประเทศ ได้ประดิษฐ์ปรุรงยาชื่อ โคลโรไม เซติน ขึ้นจำหน่าย โดยบริษัทโจทก์เป็นตัวแทนจำหน่ายยานี้แต่ผู้เดียวในประเทศไทย บริษัทปาร์คเดวิส จำกัด ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า คำว่า “โคลโรไม เซติน” ไว้ในประเทศไทยแล้วโดยชอบ ต่อมาจำเลยส่งยานี้จากร้านจำหน่ายยาในเมืองฮ่องกง มาจำหน่ายในประเทศไทย โจทก์จึงฟ้องว่าจำเลยละเมิด ศาลฎีกาตัดสินว่า การที่โจทก์ได้รับมอบหมายให้จำหน่ายยานี้แต่ผู้เดียวในประเทศไทยนั้น เป็นเรื่องระหว่างโจทก์กับบริษัทต่างประเทศ มิได้ก่อให้เกิดสิทธิเหนือคนทั่วไปที่จะไม่ให้ใครจำหน่ายยานี้ในประเทศไทย โจทก์จะฟ้องว่าจำเลยละเมิดต่อโจทก์ไม่ได้

ส่วนฎีกาที่บันทึกนี้ โจทก์สั่งสินค้าเครื่องยนต์ ซึ่งมีเครื่องหมายการค้า โคลเลอร์ จากบริษัทต่างประเทศมาจำหน่ายเหมือนกัน และจำเลยก็สั่งสินค้าเครื่องยนต์ที่มีเครื่องหมายการค้า โคลเลอร์ มาจำหน่ายในประเทศไทยเช่นเดียวกัน แต่ฎีกาฉบับที่บันทึกนี้ ศาลฎีกาเห็นว่าการกระทำของจำเลยเป็นการละเมิดต่อโจทก์ เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า ตามข้อเท็จจริงในฎีกาที่ ๘๘๒/๒๕๐๔ โจทก์เป็นเพียงตัวแทนแต่ผู้เดียวเพื่อจำหน่ายยาที่มีเครื่องหมายการค้าขึ้นเท่านั้น โจทก์หาได้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าโคลโรไมเซติน ไม่ แต่ในฎีกาที่บันทึกนี้ปรากฏว่า โจทก์ระบุในฟ้องว่าเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า โคลเลอร์ โจทก์เป็นผู้จำหน่ายสินค้านั้นในประเทศไทย โดยได้จดทะเบียนรับโอนสิทธิที่เจ้าของเดิมจดทะเบียนไว้ โจทก์ได้แจ้งให้จำเลยทราบถึงสิทธิของโจทก์แล้วจำเลยก็ยังนำเครื่องยนต์ที่มีเครื่องหมายการค้า โคลเลอร์ เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย แสดงว่าข้อเท็จจริงในฎีกาที่บันทึกนี้ โจทก์มิได้เพียงแต่สั่งเครื่องยนต์ที่มีเครื่องหมายการค้า โคลเลอร์ เข้ามาจำหน่ายเท่านั้น แต่โจทก์ยังเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า โคลเลอร์ ในประเทศไทยอีกด้วย เหตุที่โจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า ก็เพราะโจทก์รับโอนมาจากเจ้าของเดิม

มาตรา ๒๗ แห่ง พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า บัญญัติว่า ผู้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า ให้ถือว่าเป็นเจ้าของ มีสิทธิผู้เดียวเพื่อใช้เครื่องหมายสำหรับสินค้าทั้งหมดในจำพวกหนึ่งหรือหลายจำพวกที่ได้จดทะเบียนไว้ในเรื่องนี้ แม้โจทก์จะไม่ได้เป็นผู้ไปจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า แต่ก็รับโอนจากเจ้าของเดิมที่จดทะเบียนพร้อมด้วยกิจการบริการจำหน่ายในประเทศไทย ผลจึงเป็นเช่นเดียวกัน กล่าวคือ โจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยนั่นเอง

ปัญหาต่อไปมีว่า แม้จะฟังว่าโจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าโคเลอร์ โดยการรับโอนมา เหตุใดจะไปตัดสิทธิผู้อื่นที่ส่งเครื่องยนต์ที่มีเครื่องหมาย โคเลอร์ มาจากต่างประเทศอยู่แล้วมาขายในประเทศไทยเล่า และการที่จำเลยส่งเครื่องยนต์ที่มีเครื่องหมายการค้า โคเลอร์ เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย จะเป็นการละเมิดต่อโจทก์หรือ ปัญหาที่เห็นว่าเป็นเมื่อโจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านี้ โจทก์ก็มีสิทธิแต่ผู้เดียวในประเทศไทยในเครื่องหมายการค้านี้ ส่วนปัญหาที่ว่าจะเป็นการละเมิดหรือไม่ น่าจะต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์ในเรื่องละเมิดตามมาตรา ๕๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สำหรับคดีนี้ปรากฏชัดว่าโจทก์บอกจำเลยแล้วว่าโจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านี้ จำเลยก็ยังนำเข้ามาอีก จึงเป็นการจงใจกระทำละเมิดต่อโจทก์ดังที่ศาลฎีกาตัดสินแล้ว

ที่ว่า ถ้าโจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าอันนี้แล้ว คนอื่นจะส่งสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าชนิดนี้เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยย่อมเป็นการละเมิด นั้น ควรที่จะพิจารณาเปรียบเทียบกับฎีกาที่ ๓๖๖/๒๕๐๐ ซึ่งโจทก์ฟ้องว่า บริษัทโจทก์ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า “ซิมิแลค” เจ้าพนักงานรับจดทะเบียนให้แล้ว โจทก์จึงเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านี้แต่ผู้เดียวในประเทศไทย ต่อมาจำเลยส่งแป้งนมซึ่งมีเครื่องหมาย “ซิมิแลค” อันมีลักษณะอย่างเดียวกับของโจทก์เข้ามาจำหน่าย เป็นการละเมิดสิทธิโจทก์ จึงฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิด และห้ามจำเลยส่งหรือนำเข้ามาจำหน่าย ข้อเท็จจริงในคดีนั้นก็ได้อธิบายว่า โจทก์จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหมือนกัน แต่ผลแห่งคดีปรากฏว่าศาลฎีกาพิพากษายกฟ้องโจทก์ จึงน่าประหลาดใจว่า ทำไมจึงเป็นเช่นนั้นแต่ครั้งแล้วในคดีที่บันทึกนี้ ศาลฎีกากลับตัดสินให้โจทก์ชนะ จะมีเป็นการขัดแย้งกันหรือ

ปัญหานี้ผู้บันทึกได้ตรวจดูอย่างละเอียดแล้ว ตามฎีกาที่ ๓๖๖/๒๕๐๐ โจทก์ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า “ซิมิแลค” ในประเทศไทยก็จริง แต่เครื่องหมายการค้านี้ โจทก์เป็นผู้เอาของผู้อื่นที่เขามีสิทธิอยู่มาขอจดทะเบียนเป็นของตนโดยเจ้าของเขามีใบอนุญาต และมีได้มอบอำนาจให้โจทก์ไปขอจดทะเบียน การที่โจทก์ไปขอจดทะเบียนเครื่องหมายนี้ จึงเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จึงไม่ได้เป็นเจ้าของเครื่องหมายนี้ จึงเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จึงไม่ได้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านี้ แต่เป็นเพียงผู้จำหน่ายแป้งนมเท่านั้น จำเลยจึงมิได้ละเมิดสิทธิโจทก์ ข้อเท็จจริงจึงแตกต่างกับคดีที่บันทึกนี้ ซึ่งโจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยโดยชอบ

ข้อนี้ น่าสงสัยมีต่อไปว่า แม้โจทก์จะเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า โคลเลอร์ ในประเทศไทย ถ้าจำเลยสั่งเครื่องยนต์ที่มีเครื่องหมายการค้านี้เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยโดยจำเลยไม่ทราบ ว่า โจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านี้แต่ผู้เดียว จำเลยจะกระทำละเมิดต่อโจทก์หรือไม่ ปัญหานี้เห็นจะต้องตรวจดูว่า ถ้าจำเลยไม่จงใจ จำเลยประมาณเส้นล่อหรือเปล่า ถ้าจำเลยไม่จงใจไม่ประมาณเส้นล่อ ก็อาจไม่เข้าหลักเกณฑ์ละเมิดก็เป็นได้ แต่คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏชัดว่า จำเลยรู้ดีเพราะโจทก์บอกไปแล้ว จำเลยจึงต้องรับผิดชอบในเรื่องละเมิด.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๗๑ ถึง ๑๒๗๓/๒๕๐๘

วิธีพิจารณาความแพ่ง หนังสือมอบอำนาจ คำให้การ การสืบพยาน ประเด็น สำเนาเอกสาร ต้นฉบับเอกสาร พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ในเครื่องหมายการค้า แพ่ง ละเมิด

การที่คู่ความทำหนังสือมอบอำนาจให้บุคคลใดเป็นผู้แทนในคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๐ นั้น แม้การมอบอำนาจจะมีหนังสือมอบอำนาจก็ตาม แต่กฎหมายก็มีได้บัญญัติว่าในการยื่นคำฟ้องต่อศาล โจทก์จะต้องแสดงหนังสือมอบอำนาจนั้นติดมากับฟ้องด้วย ซึ่งต่างกับกรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๑, ๖๓ และ ๖๔ ซึ่งบัญญัติไว้ชัดเจนว่าต้องยื่นใบแต่งตั้งนาย แสดงใบมอบอำนาจ ทำหนังสือแต่งตั้งหรือยื่นใบมอบฉันทะต่อศาล ฉะนั้น แม้โจทก์จะมีได้ยื่นใบมอบอำนาจต่อศาลในขณะที่ยื่นคำฟ้อง ก็ไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายแต่ประการใด

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๗ เมื่อศาลไม่มีเหตุสงสัย ก็ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามที่มาตรา ๔๗ บัญญัติไว้

คำให้การจำเลยต่อผู้คดีว่าผู้ลงนามในหนังสือมอบอำนาจเป็นบุคคลที่ไม่มีสิทธิและอำนาจที่จะกระทำการแทนบริษัท คำให้การดังนี้เป็นการยอมรับแล้วว่ามี การมอบอำนาจเป็นหนังสือ แต่เถียงว่าผู้ลงนามมอบอำนาจไม่มีอำนาจลงนามแทนบริษัท โจทก์จึงไม่ต้องส่งต้นฉบับเอกสารต่อศาล เพราะไม่มีข้อเถียงว่าไม่มีต้นฉบับหรือต้นฉบับไม่ถูกต้องแล้ว

ข้อที่ว่าผู้มอบอำนาจมีอำนาจมอบอำนาจหรือไม่ เป็นข้อที่โจทก์ยอมนำสืบด้วยพยานบุคคลว่าผู้ลงนามมีอำนาจกระทำการแทนโจทก์ได้

จำเลยให้การว่าหนังสือมอบอำนาจไม่สมบูรณ์ และไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างใดนอกเหนือไปจากที่ได้อ้างว่าผู้ลงนามไม่มีอำนาจกระทำการแทนโจทก์ จึงไม่มีประเด็นข้อโต้เถียง

จำเลยมิได้คัดค้านความถูกต้องของสำเนาเอกสารแต่อย่างใด เมื่อไม่มีความจำเป็นที่โจทก์จะต้องส่งต้นฉบับเอกสาร ข้อโต้แย้งว่าโจทก์มิได้ส่งต้นฉบับเอกสารตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๓ และเอกสารมิได้ปิดอากรแสตมป์จึงตกไป เพราะคดีฟังเป็นยุติโดยไม่ต้องฟังเอกสารที่ว่ามีได้แล้ว

ผู้มีสิทธิในเครื่องหมายการค้า หาใช่จำกัดเฉพาะผู้ทำสินค้าชิ้นเท่านั้นไม่ แม้โจทก์จะมิใช่ผู้ประกอบการหรือผลิตสินค้า แต่เป็นผู้รับโอนเครื่องหมายการค้าที่เจ้าของเดิมจดทะเบียนไว้ พร้อมด้วยกิจการบริการจำหน่ายสินค้าในประเทศไทย โจทก์ย่อมมีสิทธิแต่ผู้เดียวที่จะค้าขายสินค้าที่มี

เครื่องหมายซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้ว ฉะนั้น การที่จำเลยส่งสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าในบังคับ
แห่งสิทธิของโจทก์เข้ามาจำหน่าย โดยมีได้รับความยินยอม ย่อมเป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์
เพราะการส่งสินค้าเข้ามาจำหน่ายย่อมเป็นการใช้เครื่องหมายการค้าของโจทก์ที่ติดมากับสินค้า
นั้นด้วย.

(ฎีกาย่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๕๓/๒๕๐๕

(ระหว่าง ร้อยตำรวจเอกจรูญ บัวอ่อน ที่ ๑, นายยู่อิม ดันสหวัดน์ ที่ ๒ โดย ร้อยตำรวจเอกจรูญ บัวอ่อน ผู้รับมอบอำนาจ โจทก์ กระทรวงการคลัง โดย นายสุนทร หงส์ลดารมภ์ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการ ที่ ๑, กรมสรรพสามิต โดย หม่อมราชวงศ์ ทันทพงษ์ กฤดากร ในฐานะอธิบดี ที่ ๒ ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง โดย นายเชื่อม ศิริสนธิ ในฐานะ ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง ที่ ๓ จำเลย)

แพ่ง คำมั่นจะให้รางวัล อายุความ

ระเบียบการจ่ายเงินรางวัลเงินของกรมสรรพสามิตที่มีข้อความระบุให้ข้าหลวงประจำจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจ ผู้กำกับการตำรวจ นายอำเภอ หรือปลัดกิ่งอำเภอ มีอำนาจรับแจ้งความจากผู้ขอรับเงินรางวัลนำจับได้นั้น เมื่อได้ส่งไปยังกรมศุลกากรและกรมตำรวจ จนกระทั่งกรมตำรวจได้ออกแจ้งความต่อไปอีกนั้น ไม่เพียงแต่เป็นระเบียบภายในเท่านั้น แต่เป็นการออกโฆษณาภายนอกซึ่งคำมั่นที่จะจ่ายเงินรางวัลตอบแทนให้แก่ผู้ช่วยเหลือราชการในการจับผิดเข้าลักษณะออกโฆษณาให้คำมั่นจะให้รางวัล ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๖๒ แล้ว

คำมั่นจะให้รางวัลตามระเบียบนี้ ถ้าจะไม่จ่ายเงินรางวัลหรือจ่ายน้อยกว่าระเบียบแล้ว จะต้องมีความผิดที่ชอบที่ควรหาใช่ว่าสุดแล้วแต่ใจ โดยไม่มีเหตุที่ชอบที่ควรไม่

การฟ้องบังคับให้รับผิดชอบจ่ายเงินรางวัลแก่ผู้แจ้งความนำจับ และเจ้าพนักงานผู้กระทำการจับผิดตามประกาศของกระทรวงการคลังไม่ใช่เป็นเรื่องเรียกสินจ้างตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๕ (๗) จึงไม่อยู่ในบังคับแห่งอายุความ ๒ ปี.

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ ๑ ได้ออกประกาศการจ่ายเงินรางวัลเงิน พ.ศ. ๒๔๙๐ และประกาศแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบนี้ต่อมาอีก ๔ ฉบับ โฆษณาคำมั่นเปิดเผยทั่วไปว่า ทางราชการจะจ่ายเงินรางวัลแก่ผู้แจ้งความนำจับและเจ้าพนักงานผู้กระทำการจับผิด กำหนดว่าถ้าได้ตัวผู้กระทำความผิดและของกลาง เมื่อส่งตัวผู้กระทำความผิดฟ้องศาลแล้ว ให้จ่ายเงินรางวัลตามหน้าหนังสือ ในระหว่างเดือนกันยายน ๒๔๙๖ โจทก์ที่ ๑ ซึ่งมีอำนาจสืบสวนสอบสวนผู้กระทำความผิดกฎหมายและรับแจ้งความตามระเบียบ โจทก์ที่ ๒ มาแจ้งความกับโจทก์ที่ ๑ ให้จับผิดที่มีผู้ชนขึ้นบรรทุกรถไฟ โจทก์ที่ ๑ ได้ไปจับอายัดตู้รถไฟที่บรรทุกผิดและควบคุมเพื่อนำไปยังกองบังคับการกรุงเทพฯ ขอให้บังคับจำเลยทั้งสามรับผิดชอบร่วมกันและแทนกันจ่ายเงินรางวัลเงินให้โจทก์ทั้งสองเป็นเงิน ๕๕๕,๐๗๑.๖๐ บาท กับดอกเบี้ย

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ ๓-๒ จ่ายเงินรางวัล ๔๔๖,๔๕๗.๒๘ บาท กับดอกเบี้ย ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน จำเลยที่ ๑-๒ ฎีกา

ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า โจทก์ที่ ๑ กับพวกจับผิดโดยชอบด้วยอำนาจหน้าที่และโจทก์ที่ ๒ เป็นผู้แจ้งความนำจับจริง

มีปัญหาข้อกฎหมายที่มาสู่ศาลฎีกาตามฎีกาของจำเลยดังนี้

“๑. พฤติการณ์ของโจทก์ที่ไม่เป็นการจับตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นใดเลย เพราะไม่ได้จับบุคคลผู้กระทำผิดหรือสงสัยว่ากระทำผิด ศาลฎีกาเห็นว่าเป็นการจับผิดของกลางโดยไม่ได้ตัวผู้กระทำผิดต้องตามระเบียบการจ่ายเงินรางวัลผิด พ.ศ. ๒๔๙๐ ข้อ ๓ ค. แล้ว

๒. ระเบียบการจ่ายเงินรางวัลผิดเป็นเพียงระเบียบภายในไม่ใช่ค้ำประกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๖๒ โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องเงินรางวัลตามระเบียบนี้ ข้อนี้ไต่ความว่ากรมสรรพสามิต จำเลยได้ส่งระเบียบไปยังกรมศุลกากรและกรมตำรวจ และกรมตำรวจยังได้ออกแจ้งความต่อไปอีก ดังที่ปรากฏตามเอกสารหมาย จ. ๗

ทั้งข้อความตามระเบียบ ข้อ ๑๕ ที่ระบุให้ข้าหลวงประจำจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจผู้กำกับตำรวจ นายอำเภอหรือปลัดกิ่งอำเภอซึ่งเป็นข้าราชการกรมกระทรวงอื่น มีอำนาจรับแจ้งความจากผู้รับเงินรางวัลนำจับได้ เช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าระเบียบการจ่ายเงินรางวัลผิดไม่เพียงแต่เป็นระเบียบภายในเท่านั้น หากเป็นการออกโฆษณาออกไปภายนอกซึ่งค้ำประกันที่จะจ่ายเงินรางวัลตอบแทนให้แก่ผู้ช่วยเหลือราชการในการจับผิด เข้าลักษณะโฆษณาให้ค้ำประกันจะให้รางวัลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๖๒ แล้ว

๓. จำเลยโต้แย้งว่า หากจะถือว่าระเบียบการจ่ายเงินรางวัลเป็นค้ำประกันแล้ว ข้อ ๑๙ แห่งระเบียบนี้ที่มีข้อความว่า “การจ่ายเงินรางวัลตามระเบียบนี้มุ่งหมายเป็นการจ่ายรางวัลแก่ผู้ที่ได้ช่วยราชการกรมสรรพสามิตในการนำจับ หาได้ถือเป็นข้อผูกมัดที่กระทรวงการคลังหรือกระทรวงการการเงิน หรือผู้รับแจ้งความ หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาจ่ายเงินรางวัลจะต้องจ่ายให้หรือให้ตามจำนวนที่กล่าวไว้ในระเบียบนี้เสมอไปได้ ซึ่งถ้าในกรณีใดมีเหตุผล อันไม่ควรเชื่อแน่ว่าจะเป็นผู้ควรได้รับรางวัลหรือโดย เหตุผล ใดๆก็ตาม กระทรวงการคลังหรือกรมสรรพสามิตอาจจะพิจารณาไม่จ่ายเงินรางวัล หรือจ่ายให้ตามที่เห็นสมควรก็ได้ ฯลฯ” ข้อความตามข้อ ๑๙ ที่กล่าวนี้ จำเลยว่าเป็นเงื่อนไขบังคับก่อนอันจะสำเร็จได้หรือไม่แล้วแต่ใจลูกหนี้เท่านั้น ค้ำประกันที่จะให้รางวัลตามระเบียบนี้ย่อมตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๒ ศาลฎีกาเห็นว่า ข้อความตามข้อ ๑๙ แห่งระเบียบนี้แปลความได้ว่า การไม่จ่ายเงินรางวัลหรือจ่ายน้อยกว่าระเบียบนั้น จะต้องมิใช่เหตุผลและเมื่อว่ากันในทางระเบียบราชการแล้ว เหตุผลนั้นก็ต้องเป็นเหตุผลที่ชอบที่ควร หาใช่ว่าสุดแล้วแต่ใจโดยไม่มีเหตุผลที่ชอบที่ควรไม่ เพราะฉะนั้น ระเบียบหรือค้ำประกันตามระเบียบนี้ไม่เป็นโมฆะ

๕. จำเลยโต้แย้งว่า คดีนี้ขาดอายุความ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๕ (๗) ศาลฎีกาเห็นว่า คดีนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องเรียกสินจ้าง ไม่เข้าลักษณะตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ (๗) ดังกล่าว ฟ้องโจทก์ไม่ขาดอายุความ”

พิพากษายืน

(วิชัยนิตินาท สวัสดิ์ พานิชอัตรา พร สุขารมณ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๘๓/๒๕๑๑

แพ่ง รับจนทางทะเล อายุความ ตกลงให้ใช้กฎหมายต่างประเทศ วิธีพิจารณาความแพ่ง จำเลยร่วม

ขณะนี้กฎหมายและข้อบังคับของประเทศไทยว่าด้วยการรับขนของทางทะเลยังไม่มี และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๒๔ ไม่ใช่กฎหมายว่าด้วยการรับขนของทางทะเล ฉะนั้น การฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่ผู้ขนส่งทางทะเลไม่ส่งมอบสินค้าให้ผู้รับตราส่ง จึงมีอายุความ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๔

การตกลงให้ใช้กฎหมายต่างประเทศบังคับแก่ข้อพิพาท ย่อมจะใช้ได้เพียงที่ไม่ขัดต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนแห่งประเทศไทย จึงตกลงให้ใช้กฎหมายเรื่อง อายุความของต่างประเทศมาบังคับมิได้

บริษัทเดินเรือส่งมอบสินค้าตามใบตราส่งให้แก่ผู้ที่มีชื่อผู้ทรงใบตราส่ง แม้จะอ้างว่า เป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันมา ก็ต้องรับผิดชอบผู้ทรงใบตราส่ง

ในการที่บริษัทเดินเรือส่งมอบสินค้าให้ผู้อื่นและมีธนาคารเป็นผู้ค้ำประกันความเสียหาย ใวนั้น เมื่อบริษัทเดินเรือถูกฟ้องให้รับผิดชอบในการส่งมอบสินค้าให้ผู้อื่น บริษัทเดินเรือมีสิทธิขอให้ เรียกธนาคารเข้ามาเป็นจำเลยร่วมได้ แต่จะขอให้ธนาคารรับผิดชอบต่อโจทก์แทนจำเลยมิได้ เพราะ ธนาคารมิได้มีนิติสัมพันธ์กับโจทก์.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๕๘๓/๒๕๑๑

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๑

ความแพ่ง

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (โดย นายอาภรณ์ กฤษรามระ
กรรมการผู้จัดการ)

โจทก์

ระหว่าง

บริษัทธนาคารแหลมทอง จำกัด (โดย นายอาภรณ์ กฤษณามระ
กรรมการผู้จัดการ)

โจทก์

ระหว่าง

บริษัทธนาคารแหลมทอง จำกัด โดย นายไพศาล
 นันทภิวัฒน์ กรรมการ
 บริษัทอีสต์เอเชียติก จำกัด

จำเลยร่วม
 จำเลย

เรื่อง ผิดสัญญาซื้อขายของ

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ เดือนกันยายน พุทธ-
 ศักราช ๒๕๐๘

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยเป็นบริษัทจำกัด จดทะเบียนและมีสำนักงานใหญ่ในประเทศเดนมาร์ค มีสาขาในประเทศไทย ในบรรดาธุรกิจของจำเลยมีการเดินเรือและรับขนของทางทะเลรวมอยู่ด้วย ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๔๙๔ ถึง มกราคม ๒๔๙๕ จำเลยได้รับขนกระดาษตามคำสั่งของบริษัทพรูสต์ แอนด์ แบรนต์ต์ จำกัด แห่งเมืองแอมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ และบริษัท โทรีเซ็น จำกัด (เอสไอ) เอ/เอส แห่งกรุงออสโล ประเทศนอร์เวย์ เพื่อส่งมายังกรุงเทพฯ ตามคำสั่งของบริษัทดังกล่าว โดยจำเลยได้ออกใบตราส่งให้ไว้เป็นหลักฐานแสดงชื่อเรือ ชื่อผู้ส่ง รายการสินค้าและรายละเอียดอื่น ๆ ดังสำเนาและคำแปลท้ายฟ้อง สินค้าดังกล่าวมีราคา ๑๕,๕๕๐ ปอนด์ ๑๖ ชิลลิง ๕ เพินซ์ ใบตราส่งไม่จดแจ้งชื่อผู้รับตราส่ง แต่ระบุไว้ว่า Order ซึ่งแปลว่าตามคำสั่ง ตามประเพณีการค้าและการรับของ ถือว่าให้ส่งตามที่ผู้ส่งจะสลักหลังใบตราส่ง เช่นเดียวกับการสลักหลังตั๋วเงิน ซึ่งในกรณีสลักหลังลอยยอมเป็นคำสั่งให้ส่งแก่ผู้ทรงตราส่ง เมื่อได้รับใบตราส่ง จากตัวแทนของจำเลยแล้ว บริษัทดังกล่าวแล้ว ได้ลงลายมือชื่อสลักหลังลอยลงในใบตราส่ง แล้วบริษัทนั้น ๆ ได้ส่งมอบใบตราส่งแก่โจทก์ โดยผ่านตัวแทนของโจทก์ในต่างประเทศ ทั้งนี้โดยโจทก์ทำการโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน กล่าวคือ สินค้าตามใบตราส่งเป็นสินค้าที่บริษัทอุดม จำกัด ได้ขอให้โจทก์เปิดเลตเตอร์ อีเอฟ เครดิท สั่งซื้อจากผู้ส่งสินค้าดังกล่าว ซึ่งตามประเพณีการค้า และการธนาคาร ธนาคารต้องรับรองการชำระราคาต่อผู้ขาย โดยยอมซื้อตั๋วแลกเงินที่ผู้ขายจะพึงออกเรียกเก็บราคาสินค้า เพื่อให้ธนาคารเรียกเก็บจากผู้ซื้อได้ในภายหลัง ในกรณีนี้ธนาคารตัวแทนของโจทก์ในต่างประเทศได้ชำระราคาสินค้าแก่ผู้ขายแล้ว บริษัทจึงสลักหลังลอยใบตราส่ง แล้วส่งมอบใบตราส่งผ่านธนาคารตัวแทนของโจทก์จนถึงมือโจทก์ โจทก์จึงเป็นผู้ทรงใบตราส่งและมีสิทธิรับสินค้าตามใบตราส่งแต่ผู้เดียว เรือที่บรรทุกสินค้าดังกล่าวมาถึงเกาะสีชัง คือเรือที่บรรทุกสินค้าตามใบตราส่งหมายเลข ๓ และ ๔ ถึงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕ ตามใบตราส่งหมายเลข ๖ ถึงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๔๙๕ จำเลยได้ส่งมอบสินค้าตามใบตราส่งให้แก่บริษัทอุดม จำกัด ไป โดยจำเลยทราบหรือควรทราบอยู่แล้วว่าบริษัทอุดม จำกัด ไม่ใช่ผู้รับตราส่ง ไม่ใช่ผู้ทรงใบตราส่ง และไม่มีใบตราส่งไปแสดงหรือเวนคืนต่อจำเลย จำเลยยอมมอบสินค้าดังกล่าวแก่บริษัทอุดม จำกัด ภายใต้การค้าประกันของธนาคารแหลมทอง จำกัด หลังจากบริษัทอุดม จำกัด รับมอบกระดาษไปแล้ว บริษัทอุดม จำกัด ไม่เคยชำระราคาสินค้าแก่โจทก์ผู้ทรงตั๋วแลกเงิน ต่อมา พ.ศ. ๒๕๐๐

ความจริงปรากฏแก่กรรมการผู้จัดการของโจทก์ โจทก์ได้เรียกให้จำเลยส่งมอบสินค้าและชำระหนี้ ทั้งติดต่อกับธนาคารแหลมทอง จำกัด ด้วย แต่ไร้ผล จำเลยจึงต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ โจทก์ เพื่อความเสียหายอันเกิดแต่การที่จำเลยไม่ส่งมอบสินค้าแก่โจทก์ เป็นเงิน ๑๕,๕๓๓ ปอนด์ ๑๖ ชิลลิง ๕ เพ็นซ์ กำหนดตามอัตราแลกเปลี่ยนในวันฟ้องเป็นเงิน ๕๘,๙๐ บาท เป็นเงิน ๙๑๔,๙๔๒.๐๖ บาท จึงขอให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ ๙๑๔,๙๔๒.๐๖ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยร้อยละ ๗ ครั้งต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยให้การว่า จำเลยไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์ ตามฟ้องของโจทก์ก็กล่าวหาบริษัทอุดม จำกัด เป็นผู้สั่งซื้อสินค้า บริษัทอุดม จำกัด จึงเป็นผู้รับตราส่ง โจทก์ไม่เคยแจ้งให้จำเลยทราบว่าเป็นโจทก์เป็นผู้ทรงใบตราส่ง นายอุดม ชาตบุตร ในฐานะกรรมการผู้จัดการบริษัทอุดม จำกัด มาขอรับสินค้าไปก่อนโดยอ้างว่าใบตราส่งของยังไม่มา จะขอรับของไปก่อน โดยมีธนาคารแหลมทอง จำกัด ทำสัญญาประกันตามประเพณีที่ปฏิบัติกันทั่วไป จำเลยจึงพ้นความรับผิด และจำเลยต่อสู้ ในข้ออื่นอีก และตัดฟ้องว่าโจทก์มิได้ฟ้องจำเลยภายในหนึ่งปี คดีขาดอายุความ

ต่อมาจำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลเรียกธนาคารแหลมทอง จำกัด เข้าเป็นจำเลยร่วม ศาลสั่งอนุญาตให้เรียกธนาคารแหลมทอง จำกัด เข้ามาเป็นจำเลยร่วม

ธนาคารแหลมทอง จำกัด ให้การต่อสู้หลายประการว่าตนไม่ต้องรับผิด

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว เห็นว่าคดีของโจทก์ไม่ขาดอายุความจำเลยยังต้องรับผิดส่งมอบสินค้าตามใบตราส่งต่อโจทก์ แต่สินค้ารายพิพาทมีราคาเป็นเงินปอนด์สเตอร์ลิง รวม ๑๕,๕๓๓ ปอนด์ ๑๖ ชิลลิง ๕ เพ็นซ์ จำเลยต้องรับผิดโดยคิดตามอัตราแลกเปลี่ยนในวันที่โจทก์ฟ้องคดีนี้ ปอนด์ละ ๕๘.๙๐ บาท จึงเป็นเงินไทย ๙๑๔,๙๔๒ บาท ๐๔ สตางค์ จึงพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน ๙๑๔,๙๔๒ บาท ๐๔ สตางค์ แก่โจทก์พร้อมด้วยดอกเบี้ยร้อยละ ๗ ครั้งต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ ค่าธรรมเนียมและค่าทนายความระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ ให้เป็นพับไป ส่วนธนาคารแหลมทอง จำกัด จำเลยร่วมนั้นมีได้มีนิติสัมพันธ์ต่อโจทก์ และโจทก์มิได้ฟ้องขอให้รับผิดต่อโจทก์ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดกับบริษัทอิสต์เอเชียติก จำกัด จำเลยด้วย แต่ที่จำเลยร่วมต้องเข้ามาในคดีเพราะจำเลยเป็นต้นเหตุ จึงให้บริษัทอิสต์เอเชียติก จำกัด จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียม และค่าทนายความ ๕,๐๐๐ บาท แทนธนาคารแหลมทอง จำกัด จำเลยร่วมด้วย

บริษัทอิสต์เอเชียติก จำกัด จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความในชั้นนี้ให้เป็นพับไป บริษัทอิสต์เอเชียติก จำกัด จำเลยฎีกาต่อมา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาคดีแล้ว ก่อนสืบพยานโจทก์กับจำเลยต่างแถลงรับกันว่า

๑. ได้มีประกาศแจ้งความของจำเลยที่ ๑ ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์แต่ฉบับวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๔๙๕ (๑๙๕๒) ตลอดจนมาจนถึงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕ ให้ทราบทั่วกันว่า เรือ

ปอลสเตอร์รี่จะมาถึงเกาะสีชังราววันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ เรืออินเดียจะมาถึงเกาะสีชังราววันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ และเรือมอร์เรเลียจะมาถึงเกาะสีชังราววันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

๒. ในการขนส่งสินค้ารายพิพาทนี้ เรือที่บรรทุกสินค้ามาจะมีบัญชีกำกับสินค้า (manifest) สำหรับสินค้าที่บรรทุกมาในเรือทั้งหมดทุกเที่ยวโดยลงรายการตามใบตราส่ง (bill of lading) ทุกฉบับรวมทั้งชื่อผู้ส่ง ผู้รับตราส่ง คำพรรณนาสินค้าและเครื่องหมายหีบห่อ โดยไม่มีข้อความอื่น อื่นนอกจากรายการเกี่ยวกับค่าระวางที่เรียกเก็บจากผู้ส่งสินค้าแต่ละรายเท่านั้น โดยเฉพาะสินค้ารายพิพาท รายการเกี่ยวกับผู้รับตราส่ง ลงไว้โดยมิได้ระบุชื่อผู้ใด แต่ลงว่า “ตามคำสั่ง” (order) เช่นเดียวกับที่ปรากฏในใบตราส่งรายนี้ บัญชีกำกับสินค้า (manifest) นี้จำเลยที่ ๑ ได้รับไว้จากเรือ นอกจากนี้แล้ว คู่ความยังแถลงรับกันต่อไปว่า

๑. ในสมัยที่มีการสั่งซื้อสินค้ารายพิพาท เปิดเลตเตอร์ ออฟ เครดิต และบรรทุกสินค้ารายพิพาทมายังประเทศไทย นั้น รัฐบาลได้กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศไว้เป็น อัตราราชการปอนด์ละ ๔๕ บาท สำหรับธนาคารพาณิชย์ซื้อเงินตราต่างประเทศส่งไปยังต่างประเทศ ธนาคารโจทก์ก็ได้ซื้อในอัตราดังกล่าว ส่วนการซื้อขายสินค้าระหว่างเอกชนก็ดี การที่เอกชนชำระหนี้ตามตั๋วแลกเงินต่อเอกชนหรือต่อธนาคารก็ดี ตามพฤติการณ์ในการค้าทั่วไป ใช้อัตราแลกเปลี่ยนในท้องตลาด อัตราดังกล่าวย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามภาวะของตลาดการค้า ซึ่งโดยเฉลี่ยประมาณปอนด์ละ ๖๐ บาท

๒. สินค้ารายพิพาทมีราคาเป็นเงินปอนด์สเตอร์ลิง (อังกฤษ) รวม ๑๕,๕๓๓ ปอนด์ ๑๖ ชิลลิง ๕ เพนนี

๓. อัตราในท้องตลาดสำหรับการแลกเปลี่ยนเงินปอนด์สเตอร์ลิง (อังกฤษ) ในวันฟ้องคดีนี้ปอนด์ละ ๕๘.๘๐ บาท

๔. จำเลยที่ ๒ ยอมรับอำนาจของนายอาภรณ์ กฤษณามระ ผู้แทนโจทก์ตามหนังสือมอบอำนาจหมาย จ. ๑

๕. บริษัทอุดม จำกัด ลูกหนี้ได้ถูกฟ้องเป็นคดีล้มละลาย และศาลแพ่งมีคำสั่งให้พิทักษ์เด็ดขาด แต่วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๐๑ โจทก์ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ฐานเป็นเจ้าของหนี้ไม่มีประกันสำหรับหนี้ตามตั๋วแลกเงินรวมทั้งค่าดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายอื่น รวมเป็น ๑,๑๓๙,๐๑๒.๙๘ บาท ขณะนี้คดีอยู่ในระหว่างเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการไต่สวนและรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้

หนี้ตามตั๋วแลกเงิน ๓ ฉบับ ดังกล่าวนี้ มูลหนี้เกิดจากบริษัทอุดม จำกัด ลูกหนี้ให้โจทก์เปิดเลตเตอร์ ออฟ เครดิต เพื่อชำระค่าซื้อกระดาษรายพิพาทแก่ผู้ขายในต่างประเทศ อันเป็นกระดาษที่บริษัทอุดม จำกัด สั่งซื้อจากผู้ขายนั้น แล้วผู้ขายในต่างประเทศได้ส่งสินค้ากระดาษดังกล่าวมาตามใบตราส่งรายพิพาทรวม ๔ ฉบับ

๖. มีกฎหมายเดนมาร์กโดยพระราชบัญญัติที่ ๑๕๐ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๑๙๓๗ ว่าด้วย

การใช้บังคับในเดนมาร์ก ซึ่งอนุสัญญาระหว่างประเทศลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๑๙๒๔ เกี่ยวกับ
ใบตราส่งบัญชีไว้ ในมาตรา ๓ เลขที่ ๖

ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า บริษัทอุดม จำกัด ได้ขอเปิดเลตเตอร์ ออฟ เครดิต ที่ธนาคาร
โจทก์เพื่อสั่งซื้อสินค้ากระดาษจากต่างประเทศ โจทก์จึงแจ้งให้ธนาคารแห่งชาติ โพรวินเชียล
ตัวแทนโจทก์ในประเทศอังกฤษทราบ ตัวแทนโจทก์ได้แจ้งไปยังผู้ขายสินค้าให้ส่งสินค้าตามที่
บริษัทอุดม จำกัด สั่ง โดยให้ออกตั๋วแลกเงินเป็นราคาของสินค้านั้น พร้อมทั้งมอบเอกสารต่าง ๆ
เกี่ยวกับการส่งรวมทั้งใบตราส่ง ใบตราส่งนี้บริษัทเรือที่รับขนส่งสินค้าเป็นผู้ออก ให้ส่งตั๋วแลกเงิน
และใบตราส่งนั้นไปยังตัวแทนของโจทก์ในประเทศอังกฤษ เมื่อปรากฏว่าตั๋วแลกเงินและเอกสาร
ต่าง ๆ นั้นถูกต้องแล้ว ธนาคารตัวแทนโจทก์ในอังกฤษได้จ่ายเงินให้โดยจ่ายจากบัญชีธนาคาร
โจทก์ การจ่ายนั้นเป็นการจ่ายแทนโจทก์ ดังปรากฏตามตั๋วแลกเงินหมายเลข จ. ๖ จ. ๗ และ จ. ๘
แล้วธนาคารสลักหลังลอยตั๋วแลกเงิน ๓ ฉบับนี้ ส่งมายังโจทก์ ส่วนใบตราส่งซึ่งธนาคารในประเทศ
อังกฤษได้รับไว้จากผู้ส่งสินค้าหมายเลข จ. ๙ จ. ๑๐ จ. ๑๑ และ จ. ๑๒ อันเป็นใบตราส่งที่สั่งให้ส่ง
มอบตามคำสั่งของผู้ส่ง ไม่ได้ระบุผู้รับตราส่งไว้ ผู้ส่งสินค้าในกรณีนี้จึงได้สลักหลังลอย ซึ่งทำให้
สิทธิการรับสินค้าตกอยู่กับผู้ทรง คือโจทก์เหตุที่โจทก์เรียกร้องจากจำเลยที่ ๑ หลังจากสินค้ามา
ถึงเป็นเวลาถึง ๕ ปี นั้น เพราะงานเกี่ยวกับใบตราส่งนี้ โจทก์มีเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะรับผิดชอบอยู่
ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่รายงาน นายอาภรณ์ผู้จัดการธนาคารโจทก์ก็ไม่มีโอกาสทราบ เมื่อโจทก์เรียกร้อง
ให้จำเลยรับผิดชอบ จำเลยไม่ได้ปฏิเสธความรับผิดชอบแต่ประการใด แจ้งว่าได้มอบสินค้าให้แก่บริษัท
อุดม จำกัด โดยจำเลยร่วมเป็นผู้ค้าประกัน และว่าเฉพาะกรณีมีข้อยกเว้นพิเศษเท่านั้น ที่จำเลย
ยอมรับหนังสือค้าประกันในเมื่อไม่มีใบตราส่งมาแสดง และเป็นการแน่นอนเสมอไปว่าได้กระทำ
ไปด้วยความเข้าใจว่าจะต้องมีการส่งมอบใบตราส่งแก่จำเลยโดยเร็วที่สุด (เอกสารหมายเลข จ. ๒๔)
และได้ขอให้โจทก์แจ้งให้จำเลยทราบราคาของที่ส่งมากับค่าธรรมเนียม เพื่อจำเลยเรียกร้องจาก
จำเลยร่วมอีกทีหนึ่ง (เอกสารหมายเลข จ. ๒๖) โจทก์ได้ตอบแจ้งราคาไป (เอกสารหมายเลข จ. ๑๗)
จำเลยขอภาพถ่ายใบตราส่ง (เอกสาร จ. ๒๗) โจทก์ส่งภาพถ่ายให้ (เอกสาร จ. ๑๘) จำเลยมี
จดหมายถึงโจทก์อ้างว่ากำลังหาหรือทนายความ (เอกสาร จ. ๒๙) ต่อมาจำเลยมีจดหมายปฏิเสธ
ความรับผิดชอบ เพราะโจทก์ไม่ได้เรียกร้องเอาสินค้าเสียหายในเวลาอันสมควร โจทก์จึงฟ้องคดีนี้

จำเลยนำสืบว่า จดหมายฉบับแรกที่โจทก์มีมา เป็นแต่ข้อความสอบถามเรื่อง ไม่ใช่แจ้ง
ให้จำเลยต้องรับผิดชอบ จำเลยไม่เคยยอมรับผิดต่อโจทก์เลย ที่บริษัทอุดม จำกัด รับสินค้าจาก
โกดังของจำเลยไปได้ ก็โดยจำเลยร่วมเป็นผู้ค้าประกัน (เอกสาร จ.ล. ๑ จ.ล. ๒ จ.ล. ๓ และ
จ.ล. ๔) ใบตราส่ง (เอกสารหมายเลข จ. ๙ จ. ๑๐ จ. ๑๑ และ จ. ๑๒) ปรากฏชื่อผู้รับตราส่งแต่คำว่า
“ตามคำสั่ง” เท่านั้น ปกติธนาคารต่าง ๆ สั่งห้ามไม่ได้บริษัทรับขนส่งเช่นจำเลยปล่อยสินค้าให้กับ
ผู้ใดไป วันแต่จะสอบถามธนาคารเสียก่อน เพราะสินค้านั้น ๆ อาจมีภาระติดพันอยู่ก็ได้ (เอกสาร
จ.ล. ๑๐ จ.ล. ๑๒ และ จ.ล. ๑๓) ใบตราส่งเช่นเอกสารหมายเลข จ. ๙ จ. ๑๐ จ. ๑๑ และ จ. ๑๒ นั้น

จำเลยทำเป็นแบบฟอร์ม ข้อความเหมือนกันหมดทั่วโลกที่จำเลยมีบริษัทหรือสาขาอยู่ ตามเอกสาร จ. ๙ ข้อ ๑๐ ที่กำหนดให้ผู้รับสินค้าเอาสินค้าออกโดยเร็วที่สุดนั้น ก็เพื่อให้ความรับผิดชอบของจำเลยในการดูแลสินค้าหมดไปโดยเร็วที่สุด ข้อ ๒ ที่ว่าข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเนื่องจากใบตราส่งให้ตัดสินกันที่ประเทศเดนมาร์กและใช้กฎหมายเดนมาร์กนั้น เพราะจำเลยมีสัญชาติเดนมาร์ก สินค้าที่ส่งมายังบริษัทอุดม จำกัด นั้น เป็นสินค้ากระดาษทั้งนั้น ซึ่งถ้าเก็บไว้ในโกดังนาน กระดาษจะเสื่อมคุณภาพ และตามกฎหมายของกรมศุลกากร สินค้าเก็บไว้ที่โกดังได้ไม่เกิน ๔ เดือน ว่าโดยเข้มงวดแล้ว เมื่อผู้รับสินค้าได้ใบตราส่งมาแล้ว ก็นำใบตราส่งนั้นมายังบริษัทหรือคือจำเลย ๑ รับใบตราส่งนั้นไว้ และสั่งให้ส่งมอบสินค้า ผู้รับสินค้าถือคำสั่งนั้นไปยังโกดัง เบิกสินค้าออกไปได้ แต่การที่ผู้รับสินค้าเอาสินค้าออกจากโกดังได้ด้วยวิธีให้ธนาคารมาค้ำประกันนั้นเป็นข้อยกเว้น ที่จำเลยมอบสินค้าไปแล้วโดยมีธนาคารค้ำประกันนั้น ก็ยังต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของที่แท้จริงอยู่ภายใน ๑ ปี ตามกฎหมายเดนมาร์ก ถ้าผู้รับสินค้าไม่มารับสินค้าออกเมื่อพ้น ๔ เดือน และทางราชการริบเอาสินค้าออกขายทอดตลาด ใช้ค่าคลังสินค้าและภาษีขาเข้าแล้ว หลังจากที่ทางราชการเข้ารับสินค้า จำเลยก็หมดความรับผิดชอบต่อเจ้าของที่แท้จริง ถ้าผู้ถือใบตราส่งไม่นำใบตราส่งมายื่นภายใน ๑ ปี จำเลยถือว่าผู้ถือใบตราส่งนั้นไม่กระทำโดยสุจริตฝ่ายจำเลยคิดว่าหมดความรับผิดชอบต่อ แต่ตามกฎหมายอาจยังต้องรับผิดชอบต่อ

จำเลยร่วมนำสืบว่า บริษัทอุดม จำกัด ได้ให้จำเลยร่วมค้ำประกันต่อจำเลยในการเอาสินค้าออกในกรณีที่บริษัทอุดม จำกัด ยังไม่ได้รับใบตราส่ง จำเลยร่วมจึงได้ทำประกันไว้กับจำเลยตามเอกสาร จ.ล. ๑ จ.ล. ๒ จ.ล. ๓ และ จ.ล. ๔ ในการเรียกเก็บเงินตามตั๋วแลกเงิน ธนาคารจะต้องเรียกเก็บเงินภายในเวลาอันสมควร ตั๋วแลกเงินตามเอกสาร จ. ๖ จ. ๗ และ จ. ๘ เป็นตั๋วแลกเงินเก็บเงินภายหลังได้เห็น ๙๐ วัน ตามธรรมดาเท่าที่ธนาคารปฏิบัติ จะต้องเรียกเก็บให้เสร็จภายใน ๓ ถึง ๖ เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนด นับแต่วันที่จำเลยร่วมไปค้ำประกันให้บริษัทอุดม จำกัด เป็นเวลา ๑ ปี ทางจำเลยร่วมไม่ทราบข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้เลย คิดว่าบริษัทอุดม จำกัด ได้นำเอาใบตราส่งไปมอบให้จำเลยเรียบร้อยแล้ว ระหว่างนั้นบริษัทอุดม จำกัด ยังมีฐานะดีอยู่ หากจำเลยร่วมต้องใช้หนี้ตามสัญญาค้ำประกันแทนบริษัทอุดม จำกัด จำเลยร่วมก็สามารถใส่เบี้ยจากบริษัทอุดม จำกัด ได้เต็มจำนวน วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๑๙๕๘ จำเลยจึงได้มีหนังสือแจ้งมายังจำเลยร่วม (เอกสารหมาย จ. ๒๕) จำเลยร่วมจึงได้ทราบว่าบริษัทอุดม จำกัด ได้สั่งของโดยวิธีเปิดเลตเตอร์ ออฟ เครดิต ผ่านทางโจทก์ ธนาคารที่เปิดเลตเตอร์ ออฟ เครดิต ได้รับตั๋วแลกเงินและเอกสารแล้ว ก็จะทราบว่าเป็นสินค้าอะไร มาโดยเร็วอะไร และมาถึงเมื่อใด แล้วธนาคารก็จะเรียกเก็บเงินตามตั๋วแลกเงินนั้นจากผู้ซื้อ ถ้าผู้ซื้อไม่ยอมจ่ายเงิน ธนาคารจะไปสอบถามบริษัทเรือและต้องไปออกของเอง เพราะทางกรมศุลกากรมีหลักว่า ของที่เข้ามานั้น ผู้สั่งของต้องไปเอาของออกภายในกำหนด ๔ เดือน มิฉะนั้นจะเอาออกขายทอดตลาดเพื่อชำระค่าภาษีและค่าเช่าโกดังเรื่องเกี่ยวกับการเปิดเลตเตอร์ ออฟ เครดิต ของบริษัทอุดม จำกัด ผู้จัดการธนาคารโจทก์ควรจะรู้

เพราะธนาคารทุกแห่งปิดบัญชีทุกเดือน

ศาลฎีกาได้พิจารณาพยานหลักฐานของโจทก์และของจำเลยโดยตลอดแล้ว จะได้วินิจฉัยตามข้อที่จำเลยฎีกาขึ้นมาดังต่อไปนี้

๑. เรื่องอายุความนั้น ศาลฎีกาเห็นว่าคดีนี้เป็นเรื่องการรับขนของจากประเทศเดนมาร์คและประเทศนอร์เวย์มายังประเทศไทย แม้ของจะมาถึงประเทศไทยแล้ว ก็ยังเป็นสัญญาในการรับขนของทางทะเล ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๐๙ วรรคท้ายบัญญัติไว้ว่า “รับขนของทางทะเล ท่านให้บังคับตามกฎหมายและข้อบังคับว่าด้วยการนั้น” แต่ในปัจจุบันนี้กฎหมายและกฎข้อบังคับของประเทศไทยว่าด้วยการรับขนของทางทะเลยังไม่มี สำหรับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๒๔ ที่จำเลยให้การต่อสู้ไว้และฎีกาขึ้นมาขึ้นนั้นไม่ใช่กฎหมายว่าด้วยการรับขนของทางทะเล และสำหรับเรื่องอายุความนี้ มีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๔ บัญญัติอยู่แล้วว่า “อันอายุความนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นท่านให้มีกำหนดสิบปี” ฉะนั้นอายุความฟ้องร้องในคดีนี้ จึงต้องใช้กำหนด ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๔ จะนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๒๔ ที่จำเลยฎีกาขึ้นมาขึ้นมานั้น มาใช้บังคับแก่คดีนี้หาได้ไม่

ส่วนที่จำเลยต่อสู้และฎีกาขึ้นมาด้วยว่า ตามเงื่อนไขแห่งใบตราส่งข้อพิพาทนี้ให้ใช้กฎหมายเดนมาร์คบังคับนั้น เห็นว่าการตกลงกันให้ใช้กฎหมายเดนมาร์คแก่ข้อพิพาทในคดีนี้ ย่อมจะให้ใช้ได้เพียงที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนแห่งประเทศไทย แต่กฎหมายเรื่องอายุความนี้ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประเทศไทย ฉะนั้นข้อตกลงหรือเงื่อนไขในใบตราส่งดังกล่าวแล้วในส่วนที่จะให้มีผลถึงการให้ใช้กฎหมายเรื่องอายุความของกฎหมายเดนมาร์คมาบังคับแก่ข้อพิพาทในคดีนี้ จึงใช้บังคับไม่ได้

๒. เรื่องโจทก์มาขอรับสินค้าล่าช้านั้นเห็นว่า แม้โจทก์จะไปรับสินค้าจากจำเลยเป็นเวลาล่าช้าก็ดี ก็ไม่เป็นเหตุถึงกับจะทำให้โจทก์หมดสิทธิที่จะรับสินค้านั้นจากจำเลย หากการล่าช้านั้นเป็นเหตุให้เกิดการเสียหายแก่จำเลยอย่างไร ก็เป็นเรื่องที่จะว่ากล่าวกันได้ แต่เมื่อโจทก์เป็นผู้ทรงใบตราส่งโดยชอบ และจำเลยก็รับอยู่ว่า ตามใบกำกับสินค้าซึ่งมีรายการตามใบตราส่งและซึ่งมีอยู่ที่จำเลยนั้น ปรากฏว่ารายการเกี่ยวกับผู้รับตราส่งลงไว้โดยมิได้ระบุชื่อผู้ใด แต่ลงว่า “ตามคำสั่ง” ซึ่งจำเลยมีหน้าที่จะต้องส่งมอบสินค้านั้นให้แก่ผู้ทรงใบตราส่ง แต่จำเลยกลับมอบสินค้านั้นให้แก่บริษัทอุดม จำกัด ไปโดยที่บริษัทอุดม จำกัด ไม่ได้เป็นผู้รับตราส่ง ไม่ได้เป็นผู้ทรงใบตราส่ง เป็นการส่งมอบโดยมิชอบ ซึ่งจำเลยก็รู้ดีอยู่ จึงได้ให้จำเลยร่วมเข้ามาเป็นผู้ค้าประกัน แม้จำเลยจะอ้างว่าเป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันเช่นนั้น จำเลยก็จะต้องรับผิดชอบต่อโจทก์

๓. เรื่องราคาสินค้าได้เปลี่ยนเป็นตัวแลกเงิน โจทก์มิใช่ผู้ทรงใบตราส่งนั้น ก็ปรากฏอยู่ว่า โจทก์เป็นทั้งผู้ทรงใบตราส่งและผู้ทรงตัวแลกเงิน ตัวแลกเงินนี้ก็ปรากฏว่ายังไม่ได้มีการใช้เงินหนี้จึงยังไม่ระงับสิ้นไป แม้จะปรากฏว่า โจทก์ได้ไปขอรับชำระหนี้ราคาสินค้าตามตัวแลกเงินต่อ

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในกรณีศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์บริษัทอุดม จำกัด เด็ดขาด ในคดีล้มละลาย แต่ก็ไม่ปรากฏว่าโจทก์ได้รับชำระหนี้ตามตัวแลกเงินนั้นแล้ว กลับปรากฏจากคำเบิกความของนายอุดม ชาตบุตร พยานจำเลยเองในคดีนี้ว่า ในคดีที่บริษัทอุดม จำกัด ล้มละลายนั้น ทราบว่า ยังไม่มีการแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ฉะนั้นโจทก์จึงยังมีสิทธิที่จะฟ้องจำเลยตามคดีนี้ได้

๔. เรื่องอัตราแลกเปลี่ยนที่จำเลยฎีกาว่า หากโจทก์มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหาย โจทก์ก็ควรคิดได้ตามอัตราแลกเปลี่ยนทางราชการปอนด์ละ ๔๕ บาท ไม่ใช่ตามอัตราตลาดปอนด์ละ ๕๘.๙๐ บาท ตามที่ศาลอุทธรณ์คิดให้ นั้น ในปัญหาข้อนี้คำให้การของจำเลยแก้ฟ้องโจทก์ มิได้ยกขึ้นต่อสู้ไว้ ดังปรากฏตามคำร้องขอของโจทก์จำเลย ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๕ โจทก์จำเลยร่วมกันแถลงรับว่า “ขลย การซื้อขายสินค้าระหว่างเอกชนก็ดี การที่เอกชนชำระหนี้ตามตัวแลกเงินต่อเอกชนหรือต่อธนาคารก็ดี ตามพฤติการณ์ในการค้าทั่วไปใช้อัตราแลกเปลี่ยนในท้องตลาด อัตราดังกล่าวช่วยยอมเปลี่ยนแปลงไปตามภาวะของตลาดการค้า ซึ่งโดยเฉลี่ยประมาณปอนด์ละ ๖๐ บาท อัตราในท้องตลาดสำหรับการแลกเปลี่ยนเงินปอนด์สเตอร์ลิง (อังกฤษ) ในวันฟ้องคดีนี้ปอนด์ละ ๕๘.๙๐ บาท” ฉะนั้นจึงไม่มีเหตุที่จะแก้ไขคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ในข้อนี้

๕. เรื่องการเรียกธนาคารแหลมทอง จำกัด เข้ามาเป็นจำเลยร่วมนั้น เห็นว่าเนื่องจากจำเลยอาจฟ้องธนาคารแหลมทอง จำกัด เรียกให้ชำระหนี้แก่จำเลยตามสัญญาค้ำประกันที่ธนาคารแหลมทอง จำกัด เป็นผู้ค้ำประกันในการที่บริษัทอุดม จำกัด รับสินค้าไปจากจำเลย ถ้าหากจำเลยต้องรับผิดชอบโจทก์ตามที่โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ จำเลยก็ย่อมจะขอให้เรียกธนาคารแหลมทอง จำกัด เข้ามาในคดีนี้ได้ ดังที่ศาลชั้นต้นได้สั่งให้เรียกเข้ามาและดำเนินคดีมาแล้วนั้น เป็นการชอบแล้ว ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยมาว่า จำเลยร่วมมิได้มีนิติสัมพันธ์กับโจทก์ จึงไม่ต้องเรียกจำเลยร่วมเข้ามาเป็นจำเลยด้วยนั้น ยังไม่ชอบ แต่ที่จะพิพากษาให้ธนาคารแหลมทอง จำกัด ต้องรับผิดชอบจำเลยตามที่จำเลยขอมาในคำร้องที่ขอให้เรียกธนาคารแหลมทอง จำกัด เข้ามาเป็นจำเลยร่วมนั้น หาได้ไม่ เพราะโจทก์ไม่มีนิติสัมพันธ์อันใดกับธนาคารแหลมทอง จำกัด

พร้อมกันพิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความทั้ง ๓ ศาลของทุกฝ่ายให้ต่างเป็นพับไป.

วิเชียร เสวตรุนทร์

จิตติ ดิงศภักดิ์

พันธ์ นัยวิทิต

หมายเหตุ ประเด็นสำคัญของคดีนี้อยู่ที่เรื่องอายุความ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า กฎหมายเรื่องอายุความเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประเทศไทย ฉะนั้นข้อตกลงที่จะให้ใช้กฎหมายเรื่องอายุความของกฎหมายเดนมาร์คจึงใช้บังคับไม่ได้ ทั้งนี้คงจะเป็นไปตาม

พ.ร.บ. ว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. ๒๔๘๑ มาตรา ๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าจะต้องใช้กฎหมายต่างประเทศบังคับ ให้ใช้กฎหมายนั้น เพียงที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนแห่งประเทศสยาม” แต่ที่จะเป็นปัญหาก็คือกฎหมายเรื่องอายุความเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยใช่หรือไม่ ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอายุความตามกฎหมายไทยล้วน ๆ แล้ว เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๑ ถึง ๑๕๓ ประกอบกับแนวคำพิพากษาฎีกาคงจะถือได้ว่าไม่ใช่ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อย แต่กรณีของคดีนี้ต่างออกไปเล็กน้อยคือเป็นการจะไม่ให้ใช้อายุความตามกฎหมายไทย โดยเอาอายุความในกฎหมายต่างประเทศมาใช้แทน

อย่างไรก็ดี ศาลฎีกาปฏิเสศการใช้อายุความของเดนมาร์กในคดีนี้ ก็น่าจะถูกต้องแล้ว เพราะเหตุว่าข้อตกลงที่ว่าข้อพิพาทที่เกิดขึ้นให้ใช้กฎหมายเดนมาร์กนั้น คำว่า “กฎหมายเดนมาร์ก” ย่อมหมายความถึงกฎหมายทั้งหมดของประเทศเดนมาร์ก ซึ่งรวมทั้งกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลของเดนมาร์กด้วย จำเลยเป็นผู้ยกกฎหมายอายุความของเดนมาร์กขึ้นต่อสู้ กฎหมายต่างประเทศมีอย่างไรเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ดังนั้นนอกจากจำเลยจะมีภาระต้องพิสูจน์กำหนดอายุความของกฎหมายเดนมาร์กแล้ว จำเลยยังมีหน้าที่ ๆ จะต้องนำสืบด้วยว่ากรณีอย่างคดีนี้กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลของเดนมาร์กให้ศาลเดนมาร์กมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามกฎหมายภายในของเดนมาร์ก เมื่อจำเลยไม่นำสืบให้ได้ความ ดังนี้ข้อต่อสู้ของจำเลยจะต้องตกไป เพราะถ้ากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลของเดนมาร์กบัญญัติว่า กรณีอย่างคดีนี้ให้ renvoi คือให้ศาลเดนมาร์กใช้กฎหมายของประเทศที่จะต้องมีการชำระหนี้ให้แก่กัน (ประเทศไทย) แล้ว พ.ร.บ. ว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมายของเรา มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ถ้าจะต้องใช้กฎหมายต่างประเทศบังคับและตามกฎหมายต่างประเทศนั้น กฎหมายที่จะใช้บังคับได้แก่กฎหมายแห่งประเทศสยามให้ใช้กฎหมายภายในแห่งประเทศสยามบังคับ มิใช่กฎหมายแห่งกฎหมายสยามว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย” กล่าวคือ ในกรณีนี้ให้ใช้อายุความ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๔ นั้นเอง.

วิโรจน์ บริรักษ์จรรยาวัตร

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๐๕/๒๕๑๑

แพ่ง การนับระยะเวลา

เงื่อนไขในการประกวดราคาซึ่งกำหนดให้ราคาสินค้าที่เสนอขายยื่นราคาอยู่ ๔๕ วัน นับแต่วันยื่นซองประกวดราคานั้น ถือไม่ได้ว่ามีนิติกรรมกำหนดการนับระยะเวลาไว้เป็นประการอื่น ดังนั้น จึงไม่นับวันแรกแห่งระยะเวลา รวมคำนวณเข้าด้วย.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๘๐๕/๒๕๑๑

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๑

ความแพ่ง

บริษัททองไทย (๑๘๕๖) จำกัด โดย นายชัย ทองไทย
กรรมการจัดการ

โจทก์

ระหว่าง

การรถไฟแห่งประเทศไทย

จำเลย

เรื่อง ผิดสัญญา เรียกค่าเสียหาย

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๕

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลจดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด และจำเลยก็เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๔ เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๐๗ จำเลยได้ประกาศประกวดราคาซื้อน้ำมันคลีโอโซล ให้ผู้ขายเสนอราคาต่อจำเลยภายในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๐๗ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา และราคาขาย ต้องยื่นอยู่ไม่น้อยกว่า ๔๕ วัน นับแต่วันยื่นซองประกวดราคา ปรากฏความละเอียดตามใบประกวดราคาของจำเลยเลขที่ ๐๗๒๕๐ และวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๐๗ โจทก์ยื่นประกวดราคาขายน้ำมันฯ ให้จำเลยกิโลกรัมละ ๒.๕๑ บาท โดยคิดค่าภาษีฯเข้า ๑๐๐ กิโลกรัม ต่อ ๑ บาท ตามอัตราในขณะนั้น แต่ถ้ำราคาภาษีเปลี่ยนแปลงไป ราคาน้ำมันฯ ก็จะเพิ่มหรือลด ตามอัตราภาษีไปด้วย ในการนี้โจทก์ต้องวางเงินมัดจำของไว้ต่อจำเลย ๖๓,๐๐๐ บาท และติดต่อขอทราบผลตลอดมา แต่จำเลยเพ็งแจ้งให้โจทก์ทราบเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๐๗ เวลา ๑๐.๔๕ นาฬิกา ว่าโจทก์ชนะการประกวด ให้ไปทำสัญญาขาย

น้ำมันฯ ให้จำเลยภายใน ๓ วัน แต่โจทก์ไม่อาจสนองได้ เพราะจำเลยไม่แจ้งผลการประกวดให้โจทก์ทราบในเวลาอันควร กับภาษีขาเข้าของน้ำมันฯ นั้น เปลี่ยนวิธีเก็บใหม่ เป็นร้อยละ ๓๐ ของราคาทุน ซึ่งสูงกว่าอัตราเดิมมาก และจำเลยแจ้งให้โจทก์ทราบเกิน ๔๕ วัน อีกด้วย ทั้งประเพณีการประกวดราคาเริ่มมีข้อผูกพันกันในวันเปิดซองประมูล จึงครบ ๔๕ วัน ในวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๐๗ โจทก์จึงแจ้งให้จำเลยทราบว่า การประกวดราคาไม่ผูกพันโจทก์ต่อไป ให้จำเลยคืนค่ามัดจำของให้โจทก์ แต่จำเลยปฏิเสธและอ้างว่า ได้ริบเงินมัดจำของโจทก์เสียแล้ว ซึ่งที่แท้หาสิทธิทำได้ไม่ จำเลยต้องคืนเงินนั้นและต้องรับผิดชอบซึ่งคิดได้เท่าอัตราดอกเบี้ย คือร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีให้แก่โจทก์ในเงิน ๖๓,๐๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๐๗ จนถึงวันฟ้องเป็นเงิน ๓,๑๕๐ บาท

ขอให้พิพากษาให้จำเลยใช้เงินและค่าเสียหายถึงวันฟ้องรวม ๖๖,๑๕๐ บาท แก่โจทก์ และค่าเสียหายเท่ากับอัตราดอกเบี้ยร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีในเงิน ๖๓,๐๐๐ บาท ตั้งแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์อีกด้วย

จำเลยให้การว่า จำเลยประกาศประกวดราคาซื้อน้ำมันฯ และโจทก์เป็นผู้ชนะการประกวดจริง ในวันเปิดซองประกวดราคา แต่ภายหลังเปิดซองประกวดราคาแล้วโจทก์เสนอเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงราคาขายว่า ถ้าหากภาษีขาเข้าของน้ำมันฯ เปลี่ยนแปลงไป ก็ขอให้ราคาที่เสนอขายเพิ่มหรือลดได้ตามส่วน ข้อนี้จำเลยรับพิจารณาไม่ได้ เพราะโจทก์เสนอขึ้นใหม่เมื่อเปิดซองประกวดราคาแล้ว จำเลยยังคงถือตามข้อเสนอเดิมของโจทก์ ในการซื้อน้ำมันฯ นี้ จำเลยต้องปฏิบัติตามระเบียบโดยต้องเสนอไปตามลำดับชั้นตามสายงานของจำเลยด้วย เมื่อได้รับอนุมัติแล้วก็แจ้งให้โจทก์ทราบทันที เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๐๗ อันยังอยู่ภายในกำหนด ๔๕ วัน ที่ราคาเสนอขายของโจทก์ยังยืนอยู่ และให้โจทก์ไปทำสัญญาขายกับจำเลยภายใน ๓ วัน ส่วนอัตรากาสิโน้ำมันฯ หากต้องเพิ่มขึ้น จำเลยก็ไม่ต้องรับผิดชอบ โจทก์จะต้องรับผิดชอบเอง ดังกำหนดไว้ในเงื่อนไขการประกวดราคา ข้อ ๕ (ซึ่งแนบมาทำยคำให้การแล้ว) การที่โจทก์ปฏิเสธไม่ทำสัญญาขายและยอมขายน้ำมันฯ ให้จำเลยตามที่โจทก์ชนะการประกวดราคานั้น จำเลยย่อมริบเงินมัดจำของประกวดราคาได้ กับโจทก์ยังต้องรับผิดชอบใช้เงินค่าน้ำมันฯ ให้แก่จำเลย หากจำเลยต้องเสียเพิ่มขึ้นในการซื้อจากผู้อื่นตามจำนวนน้ำมันฯ ที่โจทก์ชนะการประกวดราคาด้วย ส่วนค่าเสียหายที่โจทก์ฟ้องเรียกจากจำเลยนั้น โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกจากจำเลยได้ เพราะไม่มีฝ่ายใดผิดสัญญา

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า มีปัญหาข้อเดียวว่าราคาน้ำมันฯ ที่โจทก์เสนอขายแก่จำเลยและต้องทรงอยู่ ๔๕ วัน นั้นสิ้นสุดลงเมื่อใด แล้ววินิจฉัยว่าข้อนำสืบของโจทก์ฟังไม่ได้ว่ามีประเพณีการปฏิบัติงานในวันประกวดนั่นเอง จึงต้องเริ่มนับระยะเวลาในวันรุ่งขึ้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๘ ซึ่งในคดีนี้ คือ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๐๗ ครบ ๔๕ วัน ในวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๐๗ ซึ่งเป็นวันที่จำเลยแจ้งให้โจทก์ทราบว่าจำเลยตกลงซื้อน้ำมันฯ จากโจทก์ ให้โจทก์ไปทำสัญญา โจทก์ปฏิเสธจึงเป็นฝ่ายผิดเงื่อนไขข้อ ๕ ของสัญญาประกวดราคา

พิพากษายกฟ้อง ให้โจทก์เสียค่าฤชาธรรมเนียมกับค่าทนายอีกแปดร้อยบาทแทนจำเลยด้วย

โจทก์อุทธรณ์ว่า พยานหลักฐานของโจทก์ฟังได้ว่า เมื่อมีการเปิดซองประกวดราคา วันใด ก็ต้องผูกพันตามข้อเสนอราคาตามใบประกวดราคาในวันนั้นทันที เป็นการเริ่มงานในวันนั้นแล้ว ซึ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๘ ตอนท้าย

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ชื่อนำสืบของโจทก์ฟังไม่ได้ว่าประเพณีของการรถไฟเริ่มการในวันเปิดซองประกวดราคา แต่จำเลยนำสืบฟังได้ว่าเริ่มการในวันรุ่งขึ้น การที่จำเลยแจ้งให้โจทก์ไปทำสัญญานั้นแจ้งภายในกำหนดเวลาการยื่นซองของราคาน้ำมันฯ ตามที่จำเลยเสนอไว้ โจทก์ไม่ยอมทำสัญญาเอง จำเลยมีสิทธิริบเงินมัดจำของได้ตามสัญญาพิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ที่โจทก์ฎีกาว่าการประกวดราคาครั้งนี้มีเงื่อนไขว่า ให้ราคาที่โจทก์เสนอยื่นอยู่ ๔๕ วัน โดยนับจากวันยื่นซองประกวดราคา ซึ่งครบ ๔๕ วัน เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๐๗ อันเป็นไปตามเงื่อนไขแห่งการประกวดราคา กับทั้งถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีนิติกรรมกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖ อีกด้วย จะบังคับตามมาตรา ๑๕๘ คือเริ่มนับระยะเวลาในวันรุ่งขึ้นไม่ได้ ฉะนั้นที่จำเลยแจ้งผลการประกวดราคาให้โจทก์ทราบ และให้โจทก์ไปทำสัญญากับจำเลยเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๐๗ จึงเกิน ๔๕ วัน ไป ๑ วัน โจทก์หมดความผูกพันกับจำเลย จำเลยต้องคืนเงินมัดจำของให้โจทก์นั้น ชื่อนี้เห็นว่า แม้เงื่อนไขการประกวดราคาจะได้ระบุไว้ตั้งฎีกามากก็ดี ก็มีได้หมายความว่า ให้นับวันยื่นซองประกวดราคาเป็น ๑ วัน ด้วย หากแต่หมายความว่า ให้เริ่มนับระยะเวลาตั้งแต่วันยื่นซองประกวดราคาเป็นต้นไป อันเป็นความหมายตรงกับถ้อยคำที่ระบุไว้ในเงื่อนไขแห่งการประกวดราคาที่โจทก์อ้าง ซึ่งย่อมจะนับเป็น ๑ วันในวันรุ่งขึ้น อันเป็นการนับที่ตรงกับหลักแห่งการนับระยะเวลาตามมาตรา ๑๕๘ คือเริ่มนับ ๑ วัน ในวันรุ่งขึ้นนั่นเอง และโดยเหตุผลอย่างเดียวกัน เงื่อนไขในการนับระยะเวลาในคดีนี้ ถือไม่ได้ว่า ได้มีนิติกรรมกำหนดไว้เป็นประการอื่น คือให้นับวันเสนอประกวดราคาเป็น ๑ วัน ตามมาตรา ๑๕๖ ด้วย ดังที่โจทก์ยกขึ้นเป็นข้อฎีกาอีกข้อหนึ่ง

โจทก์ฎีกาต่อไปว่า การซื้อขายน้ำมันฯ ครั้งนี้ โจทก์ต้องถูกผูกพันกับจำเลยตั้งแต่วันเปิดซองประกวดราคา จึงถือได้ว่าได้มีการเริ่มการตั้งแต่วันเปิดซองตามข้อยกเว้นของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๘ จึงต้องเริ่มนับวันตั้งแต่วันเปิดซองประกวดราคาเป็นต้นไป ดังนั้น ที่จำเลยแจ้งให้โจทก์ทราบและบอกให้โจทก์ไปทำสัญญากับจำเลย เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๐๗ จึงเกินกำหนดไป ๑ วัน โจทก์ไม่ต้องรับผิดชอบต่อจำเลยแล้วนั้น ชื่อนี้ก็เห็นว่า การประกวดราคาซื้อน้ำมันฯ ในคดีนี้ มิใช่เป็นเรื่องการทำการงานดังที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๘ ตอนท้าย เพราะไม่มีลักษณะหรือสภาพเป็นงานที่ต้องทำต่อ ๆ ไปอีก อันเป็นเหตุให้ถือว่า ได้มีการเริ่มทำการงานนั้น ตั้งแต่ประกวดราคาเป็นต้นไป เมื่อโจทก์ยื่นซอง

ประกวดราคาเสร็จก็เป็นอันเสร็จกันไป ไม่มีการกระทำอะไรในการประกวดรคานั้นอีก กรณีจึงปรับเข้ากับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๘ ตอนท้ายมิได้ ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้นที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษายกฟ้องโจทก์นั้นชอบแล้ว

พร้อมกันพิพากษายืน ให้ยกฎีกาโจทก์ ให้โจทก์เสียค่าทนายความชั้นฎีกาแทนจำเลยสามร้อยห้าสิบบาทด้วย.

พันธ์ นัยวิทิต
วิเชียร เสวตรุนทร์
วินัย ทองลงยา

(ฎีกาย่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๕๖/๒๕๑๘

(นายยงยุทธ เสนาจักร โจทก์ นายสวัสดิ วัฒนเสวี กับพวก จำเลย)

วิธีพิจารณาความแพ่ง บังคับคดี ระยะเวลา (ม. ๒๗๑)

เจ้าหนี้ร้องขอบังคับคดีภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษาแล้ว แม้จะบังคับคดีไม่เสร็จใน ๑๐ ปี ก็บังคับคดีต่อไปได้

ศาลพิพากษามาขอมระหว่างโจทก์จำเลย เมื่อ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๐ ให้จำเลยชำระเงิน ๑๖๔,๔๐๐ บาท โจทก์ขอบังคับคดียึดที่ดิน เมื่อ ๒ มกราคม ๒๕๐๑ จนถึง พ.ศ. ๒๕๑๔ ก็ยังไม่ได้ขายทอดตลาดที่ดิน จำเลยถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ให้ยกคำร้องของจำเลยที่อ้างว่าโจทก์หมดสิทธิบังคับคดีเพราะพ้นกำหนด ๑๐ ปีแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ฎีกาว่า เมื่อการบังคับคดีไม่เสร็จภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา โจทก์จึงไม่มีสิทธิดำเนินการบังคับคดีอีกต่อไป นั้น ศาลฎีกาเห็นว่า ระยะเวลาในการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๑ ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเท่านั้น ไม่มีบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีให้เสร็จภายในระยะเวลาเท่าใด หรือหากเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีไม่เสร็จภายในสิบปี ให้การบังคับคดีเป็นอันสิ้นสุดลง ดังนั้นเมื่อโจทก์ร้องขอให้บังคับคดีภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว โจทก์ก็มีสิทธิที่จะดำเนินการบังคับคดีต่อไปจนกว่าการบังคับคดีจะแล้วเสร็จ แม้จะเกิน ๑๐ ปี นับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา โจทก์ก็ไม่หมดสิทธิที่จะดำเนินการบังคับคดี”

พิพากษายืน

(มงคล วัลยะเพ็ชร - วิฑูร เทพพิทักษ์ - ล้วน นิลกำแหง)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๕๘/๒๕๑๘
วิธีพิจารณาความแพ่ง บังคับคดี กำหนดเวลา (ม. ๒๗๑)

โจทก์ขอบังคับคดีนำยึดทรัพย์แล้ว แต่ยังไม่ได้ขายจนพ้น ๑๐ ปี นับแต่วันศาลมีคำพิพากษา ศาลบังคับต่อไปได้ มิใช่ต้องบังคับคดีให้เสร็จภายใน ๑๐ ปี

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๐๕๘/๒๕๑๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๘
ความแพ่ง

ธนาคารมณฑล จำกัด โดย นายอดิศร โฆวินทะ
กรรมการผู้จัดการผู้รับมอบอำนาจ

โจทก์

ระหว่าง

นายสุวรรณ เกตุรางกูร

จำเลย

เรื่อง ยืม เบิกเงินเกินบัญชี จำนอง (ชั้นบังคับคดี)

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗

คดีนี้ โจทก์ฟ้องให้จำเลยไถ่ถอนจำนองและชำระหนี้เบิกเงินเกินบัญชี คู่ความทำสัญญาประนีประนอมยอมความต่อศาล โดยจำเลยยอมชำระหนี้ให้โจทก์เต็มตามฟ้องเป็นเงิน ๘๗๑,๑๗๔.๐๐ บาท ตกลงผ่อนชำระเป็นรายเดือน เดือนละ ๑๐,๐๐๐.๐๐ บาท ภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๐๗ เป็นต้นไป และภายในวันที่ ๕ ของทุกเดือนถัดไปจนกว่าจะครบหนี้ทั้งสิ้น ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาตามยอม เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๗ จำเลยผิดนัดตามสัญญาประนีประนอมยอมความ โจทก์ร้องขอต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๐๗ ขอให้บังคับคดี และนำยึดที่ดินมีโฉนดของจำเลยหลายแปลง ขายไปได้แล้ว ๑ แปลง อีก ๒๔ แปลง ยังขายไม่ได้ จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นเมื่อ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ ความว่าโจทก์ไม่ดำเนินการบังคับคดีให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดสิบปีนับแต่ศาลมีคำพิพากษา โจทก์จึงสิ้นสิทธิในการบังคับคดีรายนี้เสียแล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ศาลต้องถอนการยึดทรัพย์รายนี้ ขอให้ศาลยกเลิกหรือถอนการบังคับคดีเสียและสั่งงดการขายทอดตลาดต่อไปตามที่นัดขายไว้แล้วด้วย

ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า “โจทก์ร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาภายใน ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ และนำยึดทรัพย์ของจำเลยไว้แล้ว จึงไม่มีเหตุที่จะสั่งถอนการบังคับคดีหรือยกเลิกการบังคับคดีตามคำร้อง ให้ยกคำร้อง คำคำร้องให้เป็นพับ”

จำเลยอุทธรณ์คำสั่ง

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ
จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ตามสำนวนปรากฏว่าได้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามดังกล่าวข้างต้น โดยเมื่อโจทก์ยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๐๙ ขอให้ศาลบังคับคดีแล้ว โจทก์ได้นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์จำนองเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๙ แต่ก่อนขายทรัพย์จำนองซึ่งไม่พอชำระหนี้ตามคำพิพากษา โจทก์ได้นำยึดทรัพย์อื่นของจำเลยอีกเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๑๑ คือทรัพย์ที่จำเลยฎีกาขอให้ถอนการบังคับคดี ได้มีการประกาศขายทอดตลาดทรัพย์ที่ยึดได้มาแล้ว ๕ ครั้ง แต่ขายไม่ได้ เพราะจำเลยขอให้งดขายอ้างว่าจะขอผ่อนชำระหนี้ให้โจทก์ แล้วก็ไม่ชำระ เจ้าพนักงานบังคับคดีเรียกให้จำเลยส่งโฉนดที่ดินที่โจทก์นำยึด ๒๓ ฉบับ จำเลยก็ขอผิดส่ง จนเวลาล่วงเลยมานานหลายปี

ได้พิเคราะห์แล้ว ในกรณีนี้ฎีกาตามคำพิพากษามีได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ภายในสิบปี นับแต่วันที่คำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยอาศัยและตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ซึ่งเมื่อปรับกับข้อเท็จจริงในคดีนี้แล้ว โจทก์ต้องร้องขอให้บังคับคดีเสียในสิบปีนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาตามยอม เมื่อพ้นสิบปีไปแล้ว โจทก์จะร้องขอเช่นนั้นมิได้ หาได้มีบทกฎหมายใดบัญญัติว่าการดำเนินการบังคับคดีจะต้องทำให้เสร็จสิ้นภายในสิบปีดังที่จำเลยฎีกาไม่ เมื่อโจทก์ได้ร้องขอให้บังคับคดีแล้วดังกล่าวข้างต้น แม้การดำเนินการบังคับคดียังไม่เสร็จสิ้นภายในสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา การบังคับคดีนั้นก็ดำเนินต่อไปได้จนกว่าจะเสร็จ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ชอบแล้ว ฎีกาจำเลยฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน ให้จำเลยใช้ค่าทนายความชั้นฎีกาแทนโจทก์ห้าร้อยบาทด้วย

วิกรม เมลาพันธ์

สุธี ขอบธรรม

ยิ่งศักดิ์ กฤษณจินดา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๔๕/๒๕๑๘

วิธีพิจารณาความแพ่ง บังคับคดี (ม. ๒๗๑)

ม. ๒๗๑ บัญญัติให้ยื่นคำร้องขอบังคับคดีภายใน ๑๐ ปี หาใช่ให้บังคับคดีเสร็จภายใน ๑๐ ปีไม่ แม้จะพ้น ๑๐ ปี ก็ยังดำเนินการบังคับคดีตลอดไปได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๕๔๕/๒๕๑๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๘

ความแพ่ง

นายยงยุทธ เสนาจักร

โจทก์

ระหว่าง

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

ผู้ร้อง

นายชวติ วัฒนเสวี ที่ ๑ นางสาวบรรเจิด วัฒนเสวี ที่ ๒

จำเลย

เรื่อง ตัวเงิน (ชั้นบังคับคดี)

จำเลยที่ ๒ ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๕ เดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

คดีนี้ สืบเนื่องมาจากจำเลยทั้งสองได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๐ ยอมใช้เงิน ๑๖๔,๔๐๐ บาท พร้อมค่าธรรมเนียมให้โจทก์ภายในเดือนธันวาคม ๒๕๐๐ ศาลชั้นต้นพิพากษาตามยอม คดีถึงที่สุดแล้ว ต่อมาจำเลยทั้งสองผิดนัดไม่ชำระหนี้ให้โจทก์ ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ โจทก์จึงขอยึดที่ดินโฉนดที่ ๑๖ ตำบลบึงทองหลาง อำเภอ ลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ของจำเลยที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๐๑ และเจ้าพนักงานบังคับคดี ได้ยึดที่ดินดังกล่าวของจำเลยไว้แล้วเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๐๒ ต่อมาวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๐๓ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ยื่นคำร้องว่า จำเลยที่ ๒ ได้จำนองโฉนดรายนี้ไว้กับผู้ร้อง เพื่อเป็น ประกันหนี้ที่จำเลยที่ ๑ ชื่อไม้แปรรูปไป เมื่อขายทอดตลาดที่ดินรายนี้แล้ว ขอให้ผู้ร้องได้รับชำระ หนี้ก่อนในฐานะหนี้บุริมสิทธิ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตแล้วตามคำสั่งลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๐๓

วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๑๔ จำเลยที่ ๒ ยื่นคำร้องว่า ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาตามยอมเป็น เวลาเกินกว่า ๑๐ ปีแล้ว แต่การบังคับคดียังไม่เสร็จสิ้นโดยยังไม่มีการขายทอดตลาดที่ดินที่โจทก์ นำยึดไว้ โจทก์จึงไม่มีสิทธิดำเนินการบังคับคดีต่อไปได้ เพราะหมดกำหนด ๑๐ ปีแล้ว คำร้องของ

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ในฐานะเจ้าหนี้บุริมสิทธิตามคำร้องลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๐๓ ย่อมหมดสภาพไปด้วย ขอให้ศาลสั่งว่า คำร้องขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ดังกล่าวตลอดจนคำสั่งของศาลหมดสภาพไม่มีผลบังคับต่อไปแล้ว

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ร้องคัดค้านว่า ในชั้นบังคับคดี จำเลยที่ ๒ กับผู้ร้องได้พิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิของผู้ร้องที่จะขอให้ขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดไว้ได้หรือไม่ คดีเพิ่งถึงที่สุดเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๑๓ ผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิ มีสิทธิได้รับชำระหนี้ตามคำสั่งศาลแล้ว จึงมีสิทธิบังคับคดีได้ตลอดไป

ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า โจทก์ได้ดำเนินการบังคับภายใน ๑๐ ปี แล้ว คำร้องขอรับชำระหนี้ของผู้รับจ้างและคำสั่งศาลยังไม่หมดสภาพ ให้ยกคำร้องของจำเลยที่ ๒

จำเลยที่ ๒ อุทธรณ์คำสั่ง

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ให้จำเลยที่ ๒ ใช้ค่าทนายความชั้นอุทธรณ์ ๑๐๐ บาท แก่ผู้ร้อง

จำเลยที่ ๒ ฎีกา

ศาลฎีกาตรวจจำนวนประชุมปรึกษาแล้ว มีปัญหาว่า คำร้องขอชำระหนี้บุริมสิทธิจ้างขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๐๓ และคำสั่งอนุญาตของศาลชั้นต้นลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๐๓ หมดสภาพไป และไม่มีผลบังคับเพราะโจทก์มิได้ดำเนินการบังคับคดีให้เสร็จสิ้นไปภายใน ๑๐ ปี หรือไม่ พิเคราะห์แล้ว ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ บัญญัติว่า “ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดี (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) มิได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือแต่บางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ชอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ภายในสิบปี นับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยอาศัยและตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น” เห็นว่า ตามบทกฎหมายที่กล่าวแล้ว บังคับให้ฝ่ายชนะคดียื่นคำร้องขอบังคับคดีภายใน ๑๐ ปี หาใช่ให้บังคับคดีให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๐ ปี ไม่โจทก์จึงมีสิทธิบังคับคดีนี้ตลอดไป แม้จะพันกำหนด ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษาแล้ว และคำร้องขอชำระหนี้บุริมสิทธิจ้างขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ผู้ร้อง ซึ่งศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้บุริมสิทธิได้ ก็ยังคงมีผลบังคับต่อไปเช่นเดียวกัน ฎีกาของจำเลยที่ ๒ ฟังไม่ขึ้น

ข้อที่จำเลยที่ ๒ ฎีกา ขอให้ศาลฎีกาขอชี้ขาดปัญหาดังกล่าวข้างต้นไว้ก่อน เนื่องจากจำเลยทั้งสองได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งว่า โจทก์หมดสิทธิที่จะบังคับคดีต่อไป เพราะมิได้ดำเนินการบังคับคดีให้เสร็จสิ้นไปภายใน ๑๐ ปี เป็นอีกคดีหนึ่งต่างหาก และโจทก์ยังได้แถลงไม่วางเงินค่าใช้จ่ายในการบังคับคดีอันเป็นการสละสิทธิในการบังคับคดีแล้ว ซึ่งมีผลทำให้สิทธิในการได้รับชำระหนี้บุริมสิทธิของผู้ร้องสิ้นสภาพไปด้วยนั้น เห็นว่า หากศาลสั่งในคดีที่จำเลยทั้งสองยื่นคำร้องเป็นอีกคดีหนึ่งนั้นว่า โจทก์หมดสิทธิที่จะบังคับคดีต่อไป การบังคับคดีเอาทรัพย์สินที่ยึดไว้ขายทอด

ตลาด ย่อมไม่อาจกระทำได้ ซึ่งมีผลให้หนี้จำนองขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ผู้ร้องยังไม่ได้รับชำระหนี้ คงติดเป็นภาระกับทรัพย์สินจำนองต่อไปอยู่เอง จึงไม่มีเหตุที่ศาลฎีกาจะต้องรื้อการชี้ขาดปัญหาที่จำเลยที่ ๒ ฎีกาไว้ก่อนแต่อย่างใด

พิพากษายืน ให้จำเลยที่ ๒ ใช้ค่าทนายความชั้นฎีกา ๑๕๐ บาท แทนผู้ร้อง

สงวน สิทธิไทย

อุดม จาละ

ปรีชา สุมาวงศ์

(ฎีกาย่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๓๕/๒๕๒๑

(นายอร่าม เสาวพฤกษ์ โจทก์ บ.จ.ก. ประชานวนิชฯ จำเลย)

แพ่ง เช่าทรัพย์ (ม. ๕๓๗)

สาธารณสมบัติของแผ่นดิน (ม. ๑๓๐๔ (๒))

วิธีพิจารณาความแพ่ง คู่ความ (ม. ๕๕)

จำเลยเช่าที่ดินโจทก์ปลูกสร้างสะพานทำน้ำลงสู่ทะเลและอาคารบนสะพาน แล้วตกเป็นของโจทก์ตามสัญญาเช่าตั้งแต่แรก การที่นายอำเภอผู้ปกครองดูแลที่สาธารณะฟ้องโจทก์คดีถึงที่สุด เป็นเรื่องให้โจทก์หรือสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดิน มิได้อ้างสิทธิในสิ่งปลูกสร้างด้วย เมื่อจำเลยทำสัญญาเช่าสิ่งปลูกสร้างรายพิพาทจากโจทก์ และครบกำหนดสัญญาเช่าแล้ว โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยจากสถานที่เช่าได้

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ขับไล่จำเลยและบริวารออกจากสะพานและอาคารบนสะพานที่พิพาท กับให้จำเลยซ่อมสะพานและอาคารบนสะพานให้อยู่ในสภาพเดิม หากไม่ซ่อมให้จำเลยใช้เงินแก่โจทก์ ๓,๐๐๐ บาท ให้จำเลยใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เดือนละ ๒,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย นับแต่วันฟ้องไปจนกว่าจำเลยและบริวารจะออกจากที่พิพาท ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนจำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า “ศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงว่า สะพานและอาคารบนสะพานรายพิพาทตกเป็นของโจทก์ตามสัญญาเช่าที่ดินระหว่างโจทก์กับจำเลยแต่แรก ซึ่งคำให้การของจำเลยยอมรับว่าได้โอนสิ่งปลูกสร้างนั้นให้โจทก์แล้ว หากสะพานและอาคารพิพาทจะเป็นสิ่งปลูกสร้างลงบนที่ดินสาธารณะ แต่เมื่อตกเป็นของโจทก์แล้ว โจทก์ก็มีสิทธิครอบครองเฉพาะสิ่งปลูกสร้างรายพิพาทนั้นได้ สิ่งปลูกสร้างดังกล่าวหากตกเป็นของรัฐดังที่จำเลยฎีกาไม่ การที่นายอำเภอผู้ปกครองดูแลที่สาธารณะฟ้องโจทก์คดีถึงที่สุดตามคำให้การของจำเลย เป็นเรื่องให้โจทก์หรือถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดิน มิได้อ้างสิทธิในสิ่งปลูกสร้างรายพิพาทด้วย เมื่อจำเลยทำสัญญาเช่าสิ่งปลูกสร้างรายพิพาทจากโจทก์ จำเลยมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามสัญญาเช่าโดยชำระค่าเช่าให้โจทก์ และครบกำหนดสัญญาเช่าโจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยออกจากสถานที่เช่าได้”

พิพากษายืน

(สุวรรณพ กอวงวรี - ปรีชา สุมาวงศ์ - กุศล บุญยืน)

(ฎีกาย่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๗๕/๒๕๒๒

(บ.จ.ก. พ. วานิชฯ โจทก์ กระทรวงสาธารณสุข กับพวก จำเลย)

แพ่ง นิติกรรม เงื่อนไข (ม. ๑๔๔)

ข้อสัญญาจะจ่ายเงินค่าจ้างเพิ่มเติม กำหนดจำนวนเงินแน่นอน “เมื่อได้รับอนุมัติวงเงินจากสำนักงานประมาณตามกฎหมายแล้ว” ข้อนี้เป็นวิธีการกำหนดจ่ายเงิน ไม่ใช่เงื่อนไข

ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาให้จำเลยชำระหนี้ที่ค้าง ๓๕๖,๕๖๐ บาทกับดอกเบี้ยจำเลยต่อสู้ในคำให้การว่าเงินจำนวนนี้สำนักงานประมาณไม่อนุมัติ จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า “จำเลยที่ ๑ ฎีกาว่า ตามสัญญาท้ายฟ้องหมายเลข ๓ ข้อ ๔ ได้กำหนดเงื่อนไขการจ่ายเงินชดเชยไว้ว่าผู้จ้างจะจ่ายเงินให้แก่ผู้รับจ้างเมื่อได้รับอนุมัติวงเงินจากสำนักงานประมาณตามกฎหมาย จำเลยที่ ๑ ไม่ต้องรับผิดชอบในกรณีที่สำนักงานประมาณไม่อนุมัติวงเงินที่ค้างชำระอยู่อีก ๓๕๖,๕๖๐ บาท

สัญญาชดเชยเงินค่าจ้างท้ายฟ้องหมายเลข ๓ มีความว่าสัญญานี้ทำขึ้นเพื่อเพิ่มเงินค่าก่อสร้าง เป็นการชดเชยให้แก่ผู้รับทำการก่อสร้างอาคารของทางราชการตามนัยมติคณะรัฐมนตรีผู้รับจ้างมีสิทธิที่จะได้รับเงินเพิ่มเป็นการชดเชยต่อเมื่อได้ทำงานแล้วเสร็จตามสัญญาเดิมคือสัญญาฉบับท้ายฟ้องหมายเลข ๒ และผู้รับจ้างได้วางเงินสดหรือหนังสือค้ำประกันของธนาคารในอัตราร้อยละ ๕ ของเงินเพิ่มชดเชย เป็นจำนวนเงิน ๗๖,๕๔๔ บาท ให้ผู้ว่าจ้างยึดถือไว้ ข้อ ๔ มีความว่า “ผู้ว่าจ้างตกลงจะจ่ายเงินชดเชยให้แก่ผู้รับจ้างเป็นจำนวนเงิน ๑,๕๓๐,๘๘๐ บาท (หนึ่งล้านห้าแสนสามหมื่นแปดร้อยแปดสิบบาทถ้วน) เมื่อได้รับอนุมัติวงเงินจากสำนักงานประมาณตามกฎหมายแล้ว” เห็นได้ว่า สัญญาดังกล่าวทำขึ้นเพื่อเพิ่มเงินค่าก่อสร้างให้แก่ผู้รับจ้างคือโจทก์ เป็นการเพิ่มเงินค่าก่อสร้างให้สูงขึ้นกว่าสัญญาเดิม ส่วนข้อกำหนดสัญญาอื่น ๆ คงเป็นไปตามสัญญาเดิมทุกประการ (สัญญาข้อ ๒) เหตุที่ต้องเพิ่มเงินค่าก่อสร้างเป็นเพราะเครื่องอุปกรณ์การก่อสร้างมีราคาสูงขึ้นผิดปกติ เนื่องจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ (ดังที่โจทก์บรรยายฟ้องซึ่งจำเลยมิได้ให้การปฏิเสธ) หากจำเลยที่ ๑ ผู้ว่าจ้างไม่เพิ่มให้ โจทก์อาจทำงานเป็นผลให้งานก่อสร้างของทางราชการต้องล่าช้าเสียหาย เงินเพิ่มชดเชยนี้เป็นส่วนหนึ่งของค่าจ้างตามสัญญาเดิมซึ่งโจทก์ผู้รับจ้างจะต้องวางเงินสดหรือหนังสือค้ำประกันของธนาคารเช่นเดียวกับสัญญาเดิม เงินที่เพิ่มให้ตามมติคณะรัฐมนตรีมีจำนวนที่คู่สัญญาตกลงกันแล้วว่า จะเพียงพอให้งานก่อสร้างตามสัญญาเดิมดำเนินไปจนเสร็จสิ้นจึงได้กำหนดไว้เป็นจำนวนแน่นอน ในสัญญาท้ายฟ้องหมายเลข ๓ ข้อ ๔ เป็นจำนวน

เงิน ๑,๕๓๐,๘๘๐ บาท มีผลผูกพันคู่สัญญา ฉะนั้น ความในสัญญาข้อ ๔ ที่ว่า “เมื่อได้รับอนุมัติวงเงินจากสำนักงบประมาณตามกฎหมายแล้ว ฯลฯ” จึงมีใช้เงื่อนไข แต่เป็นวิธีการกำหนดการจ่ายเงินค่าจ้าง คือจำเลยที่ ๑ จะจ่ายเงินค่าจ้างให้โจทก์เมื่อได้รับอนุมัติวงเงินจากสำนักงบประมาณตามกฎหมายแล้ว และเมื่อโจทก์ผู้รับจ้างทำงานเสร็จและขอรับเงินงวดที่ ๘ อันเป็นงวดสุดท้ายของสัญญาเดิม ฎีกาจำเลยที่ ๑ ฟังไม่ขึ้น ข้อที่จำเลยที่ ๑ ฎีกาว่าโจทก์ใช้สิทธิเรียกเงินสินจ้างเพื่อการทำงานที่ทำเกิน ๓ ปี ขาดอายุความตามกฎหมายนั้น จำเลยที่ ๑ มิได้ยกขึ้นอุทธรณ์ จะยกขึ้นอ้างอิงในฎีกาไม่ได้ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗”

พิพากษายืน

(จันทร์ ระรวยทรง - สุวัฒน์ รัตสาร - สุไพศาล วิบูลศิลป์)

(ฎีกาย่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๗๕/๒๕๒๒

(บ.จ.ก. พ. วานิชฯ โจทก์ กระทรวงสาธารณสุข กับพวก จำเลย)

แพ่ง นิติกรรม เงื่อนไข (ม. ๑๔๔)

ข้อสัญญาจะจ่ายเงินค่าจ้างเพิ่มเติม กำหนดจำนวนเงินแน่นอน “เมื่อได้รับอนุมัติวงเงินจากสำนักงานงบประมาณตามกฎหมายแล้ว” ข้อนี้เป็นวิธีการกำหนดจ่ายเงิน ไม่ใช่เงื่อนไข

ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาให้จำเลยชำระหนี้ที่ค้าง ๓๕๖,๕๖๐ บาทกับดอกเบี้ยจำเลยต่อสู้ในคำให้การว่าเงินจำนวนนี้สำนักงานงบประมาณไม่อนุมัติ จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า “จำเลยที่ ๑ ฎีกาว่า ตามสัญญาท้ายฟ้องหมายเลข ๓ ข้อ ๔ ได้กำหนดเงื่อนไขการจ่ายเงินชดเชยไว้ว่าผู้จ้างจะจ่ายเงินให้แก่ผู้รับจ้างเมื่อได้รับอนุมัติวงเงินจากสำนักงานงบประมาณตามกฎหมาย จำเลยที่ ๑ ไม่ต้องรับผิดชอบในกรณีที่สำนักงานงบประมาณไม่อนุมัติวงเงินที่ค้างชำระอยู่อีก ๓๕๖,๕๖๐ บาท

สัญญาชดเชยเงินค่าจ้างท้ายฟ้องหมายเลข ๓ มีความว่าสัญญานี้ทำขึ้นเพื่อเพิ่มเงินค่าก่อสร้าง เป็นการชดเชยให้แก่ผู้รับทำการก่อสร้างอาคารของทางราชการตามนัยมติคณะรัฐมนตรี ผู้รับจ้างมีสิทธิที่จะได้รับเงินเพิ่มเป็นการชดเชยต่อเมื่อได้ทำงานแล้วเสร็จตามสัญญาเดิมคือสัญญาฉบับท้ายฟ้องหมายเลข ๒ และผู้รับจ้างได้วางเงินสดหรือหนังสือค้ำประกันของธนาคารในอัตราร้อยละ ๕ ของเงินเพิ่มชดเชย เป็นจำนวนเงิน ๗๖,๕๔๔ บาท ให้ผู้ว่าจ้างยึดถือไว้ ข้อ ๔ มีความว่า “ผู้ว่าจ้างตกลงจะจ่ายเงินชดเชยให้แก่ผู้รับจ้างเป็นจำนวนเงิน ๑,๕๓๐,๘๘๐ บาท (หนึ่งล้านห้าแสนสามหมื่นแปดร้อยแปดสิบบาทถ้วน) เมื่อได้รับอนุมัติวงเงินจากสำนักงานงบประมาณตามกฎหมายแล้ว” เห็นได้ว่า สัญญาดังกล่าวทำขึ้นเพื่อเพิ่มเงินค่าก่อสร้างให้แก่ผู้รับจ้างคือโจทก์ เป็นการเพิ่มเงินค่าก่อสร้างให้สูงขึ้นกว่าสัญญาเดิม ส่วนข้อกำหนดสัญญาอื่น ๆ คงเป็นไปตามสัญญาเดิมทุกประการ (สัญญาข้อ ๒) เหตุที่ต้องเพิ่มเงินค่าก่อสร้างเป็นเพราะเครื่องอุปกรณ์การก่อสร้างมีราคาสูงขึ้นผิดปกติ เนื่องจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (ดังที่โจทก์บรรยายฟ้องซึ่งจำเลยมิได้ให้การปฏิเสธ) หากจำเลยที่ ๑ ผู้ว่าจ้างไม่เพิ่มให้ โจทก์อาจทำงานเป็นผลให้งานก่อสร้างของทางราชการต้องล่าช้าเสียหาย เงินเพิ่มชดเชยนี้เป็นส่วนหนึ่งของค่าจ้างตามสัญญาเดิมซึ่งโจทก์ผู้รับจ้างจะต้องวางเงินสดหรือหนังสือค้ำประกันของธนาคารเช่นเดียวกับสัญญาเดิม เงินที่เพิ่มให้ตามมติคณะรัฐมนตรีมีจำนวนที่คู่สัญญาตกลงกันแล้วว่า จะเพียงพอให้งานก่อสร้างตามสัญญาเดิมดำเนินไปจนเสร็จสิ้นจึงได้กำหนดไว้เป็นจำนวนแน่นอน ในสัญญาท้ายฟ้องหมายเลข ๓ ข้อ ๔ เป็นจำนวน

เงิน ๑,๕๓๐,๘๘๐ บาท มีผลผูกพันคู่สัญญา ฉะนั้น ความในสัญญาข้อ ๔ ที่ว่า “เมื่อได้รับอนุมัติวงเงินจากสำนักงานประมาณตามกฎหมายแล้ว ฯลฯ” จึงมิใช่เงื่อนไข แต่เป็นวิธีการกำหนดการจ่ายเงินค่าจ้าง คือจำเลยที่ ๑ จะจ่ายเงินค่าจ้างให้โจทก์เมื่อได้รับอนุมัติวงเงินจากสำนักงานประมาณตามกฎหมายแล้ว และเมื่อโจทก์ผู้รับจ้างทำงานเสร็จและขอรับเงินงวดที่ ๘ อันเป็นงวดสุดท้ายของสัญญาเดิม ฎีกาจำเลยที่ ๑ ฟังไม่ขึ้น ข้อที่จำเลยที่ ๑ ฎีกาว่าโจทก์ใช้สิทธิเรียกเงินสินจ้างเพื่อการทำงานที่ทำเกิน ๓ ปี ขาดอายุความตามกฎหมายนั้น จำเลยที่ ๑ มิได้ยกขึ้นอุทธรณ์ จะยกขึ้นอ้างอิงในฎีกาไม่ได้ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗”

พิพากษายืน

(จันทร์ ระรวยทรง - สุวัฒน์ รัตสาร - สุไพศาล วิบูลศิลป์)

(ฎีกาย่อ)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๘๑๖/๒๕๒๘

(ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ฯ โจทก์ บ.จ.ก. ประธานพัฒนาโลหะ กับพวก จำเลย)

- วิธีพิจารณาความแพ่ง อุทธรณ์ฎีกา คำสั่งระหว่างพิจารณา (ม. ๒๒๖)
 ฎีกา ข้อที่ไม่ได้ว่ากันในศาลล่าง (ม. ๒๔๕)
 บังคับคดี (ม. ๒๓๑)
 บังคับคดี คำขอ (ม. ๒๓๕)
 บังคับคดี หมายบังคับคดี (ม. ๒๓๖)
 บังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี (ม. ๒๓๘)

การร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาต้องดำเนินการตามขั้นตอน ขั้นแรกเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาต้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี ขั้นต่อไปต้องให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบศาลได้ออกหมายบังคับคดีแล้ว และจากนั้นต้องแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีขอให้ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เมื่อโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนครบถ้วนแล้วภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษา ส่วนการที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะไปยึดทรัพย์เมื่อใดนั้นเป็นขั้นตอนการดำเนินงานของเจ้าพนักงานบังคับคดี แม้เจ้าพนักงานบังคับคดีจะไปยึดทรัพย์ของจำเลยเกิน ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษา ก็ถือได้ว่าโจทก์ได้ร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษาตาม ป.ว.พ. ม. ๒๗๑ แล้ว

แม้คำแถลงของจำเลยจะยังไม่ชัดเจนว่าจำเลยได้สละประเด็นที่ว่าโจทก์ได้รับชำระหนี้ครบถ้วนแล้วหรือไม่ แต่คำสั่งศาลที่ว่าคดีพอวินิจฉัยได้ และนัดฟังคำสั่ง เป็นการสั่งงดสืบพยานอันเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาตาม ป.ว.พ. ม. ๒๒๖ จำเลยมีโอกาสดำเนินการโต้แย้งคำสั่งแต่ไม่ได้โต้แย้งไว้ จึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นในส่วนที่เกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยมา ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่โจทก์ที่จะฎีกา เพราะถือได้ว่าเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลอุทธรณ์ จึงต้องห้ามฎีกาตาม ป.ว.พ. ม. ๒๔๕ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

ชั้นบังคับคดี ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้องของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ศาลอุทธรณ์พิพากษา
 คืน จำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "ข้อเท็จจริงได้ความว่า ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖ และคำพิพากษาดังกล่าวเป็นที่สุด โจทก์ยื่นคำขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๑๖ เจ้าพนักงานบังคับคดีทำการยึดทรัพย์สินของชายทอดตลาดไปครั้งหนึ่งแล้ว ต่อมาวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๒๖ โจทก์ยื่นคำแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีขอให้ยึดสิทธิการเช่าโทรศัพท์หมายเลข ๒๓๔๑๐๗/๗ และบ้านเลขที่ ๘๒/๑ ของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ เจ้าพนักงานบังคับคดีทำการยึดทรัพย์สินดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๒๖

ประเด็นข้อแรกที่ต้องวินิจฉัยมีว่า การที่โจทก์ยื่นคำแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีขอให้ยึดทรัพย์สินของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๒๖ แล้วเจ้าพนักงานบังคับคดีไปทำการยึด เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๒๖ เป็นการร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาภายในสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ หรือไม่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๕ บัญญัติไว้ว่า “ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะขอให้บังคับคดีให้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลเพื่อให้ออกหมายบังคับคดีฯ” มาตรา ๒๗๖ บัญญัติไว้ความว่า เมื่อออกหมายบังคับคดีแล้ว ให้ศาลแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ เว้นแต่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะได้นำหมายไปให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีเอง และมาตรา ๒๗๘ บัญญัติไว้ความว่า นับแต่วันที่ยื่นคำขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจในฐานะเป็นผู้แทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีอำนาจที่จะยึดหรืออายัดและยึดถือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้ เมื่อพิเคราะห์บทกฎหมายดังกล่าวประกอบกันแล้ว ศาลฎีกาเห็นว่า การร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาต้องดำเนินการตามขั้นตอน ขั้นแรกเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี ขั้นต่อไปต้องให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบว่าศาลได้ออกหมายบังคับคดีแล้ว และจากนั้นต้องแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีขอให้ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาตามขั้นตอนดังกล่าวจะเห็นได้ว่าโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนครบถ้วนแล้วภายในสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษา ส่วนการที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะไปยึดทรัพย์สินเมื่อใดนั้นเป็นขั้นตอนการดำเนินงานของเจ้าพนักงานบังคับคดี แม้เจ้าพนักงานบังคับคดีจะไปทำการยึดทรัพย์สินของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ เกินสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษา ก็ถือได้ว่าโจทก์ได้ร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาภายในสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ แล้ว

ประเด็นข้อต่อไปที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ฎีกาว่า โจทก์ได้รับชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว โดยได้รับชำระจากจำเลยที่ ๓ จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท และได้รับจากการยึดทรัพย์สินจำเลยออกขายทอดตลาดอีกจำนวนหนึ่งนั้น ในวันนัดพร้อมตามรายงานกระบวนการพิจารณา ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๒๖ โจทก์กับจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ แถลงร่วมกันว่า “กรณีนี้ฝ่ายโจทก์ได้ยื่นคำแถลงขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดทรัพย์สิน กรณีพิพาทเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๒๖ แต่เจ้าพนักงานได้ทำการยึดทรัพย์สินเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๑๖ และคู่กรณีขอให้ศาลวินิจฉัยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความดังกล่าว และศาลมีคำสั่งว่า “ศาลเห็นว่าคดีพอวินิจฉัยได้ จึงให้นัดฟังคำสั่งกรณีนี้ วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๒๖ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา” เห็นว่า แม้คำแถลงของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ จะยังไม่ขัด

(ฎีกาย่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๘๘/๒๕๒๔

(น.ส. กุสุมาลย์ ขยันกิจพัฒนา โจทก์ เรือเอกผล เจริญผล กับพวก จำเลย)

แพ่ง ละเมิด ยานพาหนะ (ม. ๔๓๗)

ละเมิด อายุความ (ม. ๔๔๘)

พระราชบัญญัติ การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖

อายุความฟ้องร้องเกี่ยวกับละเมิดตามที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ ม. ๓๐๘ ซึ่งมีกำหนด ๖ เดือน ถูกยกเลิกโดย ป.พ.พ. ม. ๔๔๘ ต้องใช้อายุความ ๑ ปี ตาม ม. ๔๔๘ เป็นบทบังคับ

จำเลยที่ ๑ เป็นพนักงานนำร่องเรือเดินสมุทร จึงเป็นผู้ควบคุมยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรกลตาม ป.พ.พ. ม. ๔๓๗ นายเรือและพนักงานเรือดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้คำสั่งในการนำร่องของจำเลยที่ ๑ ด้วย มิใช่เป็นแต่เพียงผู้แนะนำนายเรือเท่านั้น

หากจำเลยที่ ๑ สั่งให้นายเรือแล่นกลางแม่น้ำเจ้าพระยา และแล่นไปให้พ้นตรงที่จอดเรือฉลอมโจทก์เสียก่อนแล้วจึงเลี้ยวขวาเพื่อทอดสมอหรือปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงการออกตามความใน พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ ประกอบกับใช้ความชำนาญในวิชาการเรือเป็นอย่างดีที่จำเลยที่ ๑ มีอยู่ด้วยแล้ว ก็จะไม่เกิดเหตุโดนกันขึ้น เมื่อละเลยไม่ปฏิบัติ จำเลยที่ ๑ จึงประมาทเลินเล่อทำให้เรือ ร. โดนเรือฉลอมโจทก์เสียหาย แม้เรือโจทก์จอดเทียบเป็นลำที่ ๓ ฝ่าฝืนกฎหมายก็ตาม ก็หาใช่เป็นผลโดยตรงที่ก่อให้เกิดเรือโดนกันไม่

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันช่อมเรือฉลอมให้แก่โจทก์ในสภาพเดิม ถ้าจำเลยไม่ช่อมให้จำเลยใช้ค่าช่อมเรือเป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท และร่วมกันใช้ค่าขาดประโยชน์เป็นเงิน ๒๘,๐๐๐ บาท ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน จำเลยทั้งสองฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า “ที่จำเลยทั้งสองฎีกาว่า คดีโจทก์ขาดอายุความฟ้องร้องตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘ นั้น ปรากฏว่าโจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้หลังจากเกิดเหตุแล้ว ๘ เดือน ปัญหาที่ว่าสิทธิฟ้องร้องของโจทก์จะใช้อายุความ ๖ เดือน ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘ หรือใช้อายุความ ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ นั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา ๓ ได้บัญญัติให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มี

บัญญัติไว้แล้วในประมวลกฎหมายนี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งประมวลกฎหมายนี้ ปัญหาที่จะวินิจฉัยคดีนี้เป็นเรื่องอายุความฟ้องร้องเกี่ยวกับละเมิด ซึ่งมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ แล้ว และอายุความฟ้องร้องเกี่ยวกับละเมิดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘ ก็ขัดแย้งกับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังกล่าว ดังนั้น พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓๐๘ จึงถูกยกเลิกโดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ ศาลฎีกาเห็นว่าคดีนี้ต้องใช้มาตรา ๔๔๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นบทบังคับ โจทก์จึงฟ้องจำเลยทั้งสองได้ เพราะตั้งแต่วันเกิดเหตุถึงวันฟ้องยังไม่เกิน ๑ ปี

ที่จำเลยทั้งสองฎีกาว่าจำเลยที่ ๑ มิได้ประมาทเลินเล่อทำให้เรือฉลอมของโจทก์เสียหายนั้น ตามกฎกระทรวงเศรษฐกิจการออกตามความในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๔๗๗ ข้อ ๓๒ ว่า เมื่อจะทำการนำร่องเรือกลไฟลำใด ผู้นำร่องต้องขอทราบจากนายเรือว่า เครื่องจักรของเรือลำนั้นใช้ได้เป็นปกติและถอยหลังได้คล่องแคล่วรวดเร็วดี ตัวสมออยู่พ้นน้ำพร้อมเพรียงที่จะใช้ได้ทันที และเครื่องถือท้ายเรียบร้อยไม่มีสิ่งใดกีดขวางและใช้ได้ ล่องดีเป็นปกติหรือไม่ ถ้าเรือลำนั้นมีกำลังไอน้ำไม่พอ หรือเครื่องประกอบเรือดังกล่าวแล้วไม่เรียบร้อยพอที่จะป้องกันมิให้เกิดภัยอันตรายได้แล้วจะงดนำเรือนั้นไว้จนกว่านายเรือจะจัดการให้เรียบร้อยเสียก่อนก็ได้ และถ้านายเรือขึ้นจะให้นำเรือในขณะนั้นจึงได้ก็ให้รายงานต่อหัวหน้าและตรวจท่าหรือเจ้าท่าซึ่งจะเป็นผู้วินิจฉัยและสั่งการโดยเด็ดขาด

ข้อ ๓๗ ผู้นำร่องที่กระทำการนำร่องมีหน้าที่ต้องปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามบทแห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระราชบัญญัติป้องกันเหตุเรือโดนกันฯ และพระราชบัญญัติอื่น ๆ ตลอดจนกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกัน

ข้อ ๔๗ ผู้นำร่องทุกคนที่นำร่องเรือลำใด ต้องใช้ความระมัดระวังและพยายามให้มากที่สุดที่จะหลีกเลี่ยงหรือป้องกันมิให้เกิดอันตรายหรือเสียหายขึ้นแก่เรือลำนั้นหรือลำอื่นหรือแก่ทรัพย์สินสิ่งของใด ๆ ฯลฯ

เมื่อจำเลยที่ ๑ เป็นพนักงานนำร่องเรือมารีนเทรคเตอร์ จำเลยที่ ๑ จึงมีหน้าที่ควบคุมเรือมารีนเทรคเตอร์ให้แล่นไปสู่เป้าหมายด้วยความปลอดภัยในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ตามบทกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นจำเลยที่ ๑ จึงเป็นผู้ควบคุมยานพาหนะอันดินด้วยเครื่องจักรกล (เรือมารีนเทรคเตอร์) ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๘ แม้นายเรือและพนักงานเรือมารีนเทรคเตอร์ก็ต้องอยู่ภายใต้คำสั่งในการนำร่องของจำเลยที่ ๑ ด้วย มิใช่จำเลยที่ ๑ เป็นเพียงผู้แนะนำนายเรือดังที่จำเลยทั้งสองฎีกา ที่จำเลยทั้งสองอ้างว่าเมื่อถึงจุดทอดสมอ จำเลยที่ ๑ ได้สั่งให้นายเรือเลี้ยวขวาแต่หัวเรือมารีนเทรคเตอร์จะชนตลิ่ง จึงสั่งให้นายเรือถอยหลัง หัวเรือหมุนเข้ากลางน้ำ จึงสั่งให้หยุดเครื่องจักรและสั่งให้เดินหน้าแต่เรือไม่อาจเดินหน้าได้ทันท่วงที เพราะเรือยังถอยหลังมากน้อยตามแรงเฉื่อย ท้ายเรือมารีนเทรคเตอร์จึงไปปะทะเรือฉลอมโจทก์ ทั้งนี้เพราะ

เหตุการณ์ในเครื่องจักรกลของเรือมารินเทรคเตอร์และนายเรือประกอบด้วยเรือฉลอมของโจทก์จอดเทียบเป็นลำที่ ๓ อันฝ่าฝืนกฎหมายนั้น เห็นว่าหากจำเลยที่ ๑ สั่งให้นายเรือแล่นเรือมารินเทรคเตอร์กลางแม่น้ำเจ้าพระยาและแล่นไปให้พันตรงที่จอดเรือฉลอมโจทก์เสียก่อนแล้วจึงเลี้ยวขวาเพื่อทอดสมอ หรือปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับใช้ความซ้ำของในวิชาการเรือเป็นอย่างดีที่จำเลยที่ ๑ มีอยู่ด้วยแล้วก็จะไม่เกิดเหตุโดนกันขึ้น เมื่อจำเลยที่ ๑ ละเลยไม่ปฏิบัติตาม ดังกล่าวจึงเห็นได้ชัดว่าจำเลยที่ ๑ ประมาทเลินเล่อ ทำให้เรือมารินเทรคเตอร์โดนเรือฉลอมโจทก์เสียหาย แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ว่าเรือฉลอมโจทก์จอดเทียบเป็นลำที่ ๓ ฝ่าฝืนกฎหมายก็ตาม ก็หาใช่เป็นผลโดยตรงที่ก่อให้เกิดเรือมารินเทรคเตอร์โดนเรือฉลอมไม่ ข้อกล่าวอ้างของจำเลยทั้งสองเพื่อปิดความรับผิดชอบจึงรับฟังไม่ได้”

พิพากษายืน

(แถมชัย สิทธิไตรย์ - ขจร หะวานนท์ - อำนัคม์ กล้ายสังข์)

หมายเหตุ - เรือฉลอมจอดซ้อนลำผิดกฎหมาย จึงถูกเรือจำเลยเบียด หลีก contributory negligence ที่ใช้อยู่เดิม โดยถือเอาผิดแก่ผู้ประมาทเลินเล่อคนสุดท้าย เปลี่ยนไป ป.พ.พ. ม. ๔๔๒ แล้ว ฉะนั้นเรือฉลอมจะไม่มีส่วนรับผิดชอบก็ต่อเมื่อฟังได้ว่า แม้เรือฉลอมจะจอดไม่ซ้อนลำ เรือจำเลยก็ยังเบียดให้เสียหายอยู่นั่นเอง จึงจะถือได้ว่าการที่เรือฉลอมจอดซ้อนลำไม่ใช่ผลโดยตรงให้เกิดความเสียหายขึ้น

จิตติ

(ฉ. ๔)

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๔๔๘๔/๒๕๒๕

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๓ เดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕

ความแพ่ง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โจทก์

ระหว่าง พันตำรวจโทนิติศร พลพงษ์ ที่ ๑ นางสาวนวลวรรณ พลพงษ์ ที่ ๒

นางสาวฉลวย เพชรพิชัย ที่ ๓

จำเลย

เรื่อง เพิกถอนนิติกรรม

จำเลยทั้งสามฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๓ เดือนมีนาคม

พุทธศักราช ๒๕๒๕

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย จำเลยที่ ๑ เป็นหนี้โจทก์ตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดสงขลาคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๗/๒๕๒๐ จำเลยที่ ๒ เป็นบุตร และจำเลยที่ ๓ เป็นหลานของจำเลยที่ ๑ เดิมจำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของที่ดิน น.ส. ๓ ทะเบียนเล่มที่ ๑ หน้า ๗ เลขที่ ๓๑ เนื้อที่ ๒๓ ไร่ ๒ งาน ๘๑ ตารางวา อยู่ที่ตำบลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๑๕ จำเลยที่ ๑ ได้ขายให้แก่จำเลยที่ ๓ ต่อมาวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๒๐ จำเลยที่ ๓ ได้ขายให้แก่จำเลยที่ ๒ โดยจำเลยที่ ๑ ผู้ใช้อำนาจปกครองจำเลยที่ ๒ ทำสัญญาแทนจำเลยที่ ๒ การกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นการร่วมกันทำการฉ้อฉลโจทก์ ทำให้โจทก์เสียเปรียบ เป็นนิติกรรมอำพรางนิติกรรมอันแท้จริง โดยจำเลยที่ ๑ โอนที่ดินให้กับจำเลยที่ ๓ และจำเลยที่ ๓ โอนให้จำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ เป็นบุตรของจำเลยที่ ๑ อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของจำเลยที่ ๑ ไม่สามารถซื้อที่ดินเป็นของตนเองได้ จำเลยที่ ๑ ยกที่ดินให้กับจำเลยที่ ๒ โดยเสนอหาเพื่อหลีกเลี่ยงการชำระหนี้โจทก์ทำให้โจทก์ไม่สามารถยึดที่ดินของจำเลยที่ ๑ มาชำระหนี้ได้ จำเลยที่ ๑ ไม่มีทรัพย์สินอื่นใดที่โจทก์จะบังคับคดีได้ ขอให้ศาลเพิกถอนการฉ้อฉลนิติกรรมการโอนที่ดิน น.ส. ๓ ทะเบียนเล่มที่ ๑ หน้า ๗ เลขที่ ๓๑ ตำบลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลับมาเป็นของจำเลยที่ ๑ หากจำเลยไม่ปฏิบัติตาม ขอให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลเป็นการแสดงเจตนาของจำเลยในการโอนที่ดิน

จำเลยทั้งสามให้การว่า จำเลยที่ ๑ เป็นบิดาของจำเลยที่ ๒ และเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๓ ไม่ได้เป็นหลานของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ เป็นหนี้โจทก์ตามคำพิพากษาคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๗/๒๕๒๐ ของศาลจังหวัดสงขลาจริง ที่ดินตาม น.ส. ๓ ทะเบียนเล่มที่ ๑

หน้า ๗ ตามฟ้องโจทก์เดิมเป็นของจำเลยที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๑๕ จำเลยที่ ๑ ได้ขายที่ดิน
 พิศาระห์แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ จำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญาค้ำ
 ประกันการชำระหนี้ค่าอากรของนายแก้ว รัชนิยะ ผู้ได้รับประทานบัตรประมวลโพงพางจากราช
 การจังหวัดสงขลา ร่วมกับบุคคลอื่นอีกหลายคน นายแก้วค้างชำระหนี้ค่าอากรตั้งแต่ปี พ.ศ.
 ๒๕๐๙ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ของโจทก์ได้ทวงถามให้นายแก้วและจำเลยที่ ๑ กับพวก
 ชำระต่อมาเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๑๙ โจทก์จึงได้ฟ้องนายแก้วและจำเลยที่ ๑ กับพวกเรียกค่า
 อากรที่นายแก้วค้างชำระพร้อมทั้งดอกเบี้ยรวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๖๗๙,๙๘๘.๕๐ บาท และได้ตกลงทำ
 สัญญาประนีประนอมยอมความศาลได้พิพากษาตามยอม ปรากฏตามสำนวนคดีแพ่งหมายเลขแดงที่
 ๗/๒๕๒๐ ของศาลจังหวัดสงขลา นายแก้วและจำเลยที่ ๑ กับพวกไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษาศาลจึง
 ได้ออกหมายบังคับคดี ส่วนที่ดินพิพาทตาม น.ส. ๓ ทะเบียนเล่มที่ ๑ หน้า ๗ เลขที่ ๓๑ เนื้อที่
 ๒๓ ไร่ ๒ งาน ๘๑ ตารางวา ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
 เดิม-จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของ โดยรับมรดกมาจากมารดา ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๑๕ จำเลย
 ที่ ๑ ได้จดทะเบียนขายแก่จำเลยที่ ๓ ตามสัญญาเอกสารหมาย จ. ๔ และเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม
 ๒๕๒๐ จำเลยที่ ๓ ได้จดทะเบียนขายแก่จำเลยที่ ๒ โดยจำเลยที่ ๑ ผู้ใช้อำนาจปกครองจำเลยที่ ๒
 ทำนิติกรรมแทน ตามสัญญาเอกสารหมาย จ. ๕ ปัญหานิติกรรมซื้อขายที่พิพาทระหว่างจำเลยที่ ๑
 กับจำเลยที่ ๓ และระหว่างจำเลยที่ ๓ กับจำเลยที่ ๒ ตามเอกสารหมาย จ. ๔, จ. ๕ เป็นการฉ้อฉล
 โจทก์ จำเลยได้กระทำลงทั้งรู้อยู่ว่าจะเป็นทางให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้เสียเปรียบหรือไม่ ที่จำเลย
 ทั้งสามฎีกาว่า จำเลยที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้ทำการประมงเอง เป็นเพียงผู้ค้ำประกัน จึงไม่แน่นอนว่า
 นายแก้วจะผิดสัญญาหรือไม่ และจำเลยที่ ๑ จะต้องรับผิดชอบหรือไม่ จำนวนเท่าใด และไม่ปรากฏว่า
 โจทก์ได้ทวงถามเมื่อใด นั้น เมื่อจำเลยที่ ๑ ระบุว่าได้ทำสัญญาค้ำประกันนายแก้ว รัชนิยะ ซึ่งเป็น
 ผู้ประมวลทำประมงโพงพางต่อทางราชการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ร่วมกับบุคคลอื่น หนี้ค่าอากรที่
 นายแก้วผู้รับประทานบัตรเป็นหนี้ในอนาคตก็ตามแต่ก็ค้ำประกันได้ ผู้ค้ำประกันจะหลุดพ้นจาก
 ความรับผิดก็ต่อเมื่อหนี้ของลูกหนี้ระงับสิ้นไป นายนิยมคงทน พยานโจทก์เบิกความว่า นายแก้ว
 ค้างชำระค่าอากรตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ทางสำนักงานประมงจังหวัดสงขลาได้
 ทวงถามให้นายแก้วชำระ เมื่อนายแก้วผัดนัดไม่ชำระจึงได้รายงานให้กรมประมงทราบ และได้
 ทวงถามให้นายแก้วและจำเลยที่ ๑ กับพวกให้ชำระค่าอากรที่ค้างชำระ เมื่อไม่ชำระโจทก์จึงได้
 ฟ้องขอให้ศาลบังคับ ต่อมาจึงได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความและศาลได้พิพากษา
 ตามยอม ปรากฏตามสำนวนคดีหมายเลขแดงที่ ๗/๒๕๒๐ ของศาลจังหวัดสงขลา แสดงว่าจำเลย
 ที่ ๑ ได้รู้และยอมรับว่านายแก้วเป็นหนี้ค่าอากรอยู่ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๑ เชื่อว่า
 ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ถึงต้นปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ประมงจังหวัดสงขลาได้มีหนังสือทวงถามให้จำเลยที่ ๑
 กับพวกซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันชำระหนี้ค่าอากรที่นายแก้วค้างชำระตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ถึงปี พ.ศ.
 ๒๕๑๑ จำเลยที่ ๑ ได้ทราบจำนวนหนี้ที่นายแก้วค้างชำระและจำเลยที่ ๑ จะต้องรับผิดชอบตามสัญญา
 ค้ำประกันแล้วก่อนที่จำเลยที่ ๑ จดทะเบียนขายที่พิพาทแก่จำเลยที่ ๓ จำเลยที่ ๑ ทำนิติกรรมขาย

ที่พิพาทแก่จำเลยที่ ๓ ได้กระทำลงทั้งรู้ว่าจะเป็นการให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้เสียเปรียบ ปัญหาต่อไป จำเลยที่ ๓ ผู้รับโอน และขายที่พิพาทต่อไปแก่จำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้รู้ถึงข้อความจริงว่า จำเลยที่ ๑ เป็นหนี้โจทก์อันเป็นทางให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ต้องเสียเปรียบหรือไม่ จำเลยที่ ๒ เป็นบุตรของจำเลยที่ ๑ ส่วนจำเลยที่ ๓ ได้ย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านของจำเลยที่ ๑ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ปรากฏตามทะเบียนบ้าน เอกสารหมาย จ. ๑ จำเลยที่ ๓ เป็นหลานของจำเลยที่ ๑ และเมื่อจำเลยที่ ๓ เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ จำเลยที่ ๑ ก็ได้ฝากให้เข้าเป็นครูที่โรงเรียนพลวิทยายุทธปัจจุบันก็ยังมียะเบียนบ้านอยู่ในบ้านของจำเลยที่ ๑ เห็นได้ว่าจำเลยที่ ๑ ได้เป็นผู้อุปการะช่วยเหลือจำเลยที่ ๓ ตลอดมา เชื่อว่า จำเลยที่ ๓ ได้รู้และทราบเรื่องที่จำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้ค้าประกันจะต้องรับผิดชอบหนี้ค่าอากรที่นายแก้วค้างชำระโจทก์เพราะเป็นผู้ใกล้ชิดกับจำเลยที่ ๑ เหตุที่ต้องขายที่พิพาทให้จำเลยที่ ๓ จำเลยที่ ๑ ว่ากริยาของจำเลยที่ ๑ ป่วยเป็นโรคมะเร็งรายได้ที่มีอยู่ไม่พอค่าใช้จ่าย จำเลยที่ ๑ เป็นข้าราชการบำนาญเงินเดือนเดือนละ ๓,๖๐๐ บาท มีรายได้จากค่าเช่าบ้านเดือนละ ๘๐๐ บาท จากสวนยางเดือนละ ๘๐๐ บาท เดือนหนึ่ง ๆ มีรายได้ถึง ๕,๒๐๐ บาท ไม่น่าเชื่อว่าจะต้องขายที่พิพาทนำเงินมารักษาภริยา ที่พิพาทมีเนื้อที่ ๒๓ ไร่ ๒ งาน ๘๑ ตารางวา ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ซื้อขายกันในราคา ๕,๐๐๐ บาท และซื้อคืนในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ในราคา ๖,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ว่าซื้อขายกันจริงในราคา ๑๗,๐๐๐ บาท และ ๓๐,๐๐๐ บาท ก็เป็นการซื้อขายในราคาต่ำ และเมื่อซื้อคืนใส่ชื่อจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ซื้อ โดยจำเลยที่ ๑ ผู้ใช้อำนาจปกครองทำนิติกรรมแทนจำเลยที่ ๒ ตามพฤติการณ์ประกอบด้วยเหตุผล ไม่น่าเชื่อว่าจำเลยทั้งสามได้มีเจตนาซื้อขายที่พิพาทกันจริง เชื่อว่าจำเลยที่ ๑ ขายที่พิพาทแก่จำเลยที่ ๓ ตามสัญญาเอกสารหมาย จ. ๔ ก่อนโจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ ๑ รับผิดชอบสัญญาค้ำประกัน ก็เพื่อให้ที่พิพาทพ้นจากการถูกบังคับคดีในคดีที่โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้จะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้จำเลยที่ ๑ ชำระหนี้ และที่จำเลยที่ ๓ ขายที่พิพาทคืนแก่จำเลยที่ ๑ โดยใส่ชื่อจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นบุตรของจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ซื้อ โดยจำเลยที่ ๑ ผู้ใช้อำนาจปกครองทำนิติกรรมแทน จำเลยทั้งสามรู้อยู่ว่าถ้าซื้อที่พิพาทกลับคืนมาเป็นของจำเลยที่ ๑ แล้วอาจถูกยึดบังคับคดีได้ การกระทำของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการกระทำโดยไม่สุจริต ฉ้อฉลโจทก์ กระทำลงทั้งรู้ว่าจะเป็นการให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้เสียเปรียบ ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ฎีกาจำเลยทั้งสามฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน ให้จำเลยทั้งสามร่วมกันใช้ค่างานความขึ้นฎีกา ๑,๐๐๐ บาท แทนโจทก์.

นายสุทิน นนทแก้ว

นายสหัส สิงหวิริยะ

นายเสวก จันทร์ผ่อง

(ฎีกาย่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๒๖/๒๕๒๖

(นางอาภรณ์ เผ่าผลึก โจทก์ นางสุภา วีระวัฒน์ จำเลย)

แพ่ง ทรัพย์สิน

(ม. ๕๕)

หุ้นส่วนบริษัท

(ม. ๑๐๑๒)

มรดก กองมรดก

(ม. ๑๖๐๐)

กิจการแพปลาซึ่ง ผ. มารดาของโจทก์จำเลยประกอบอาชีพอยู่ก่อนถึงแก่กรรมนั้นไม่ปรากฏว่านอกจากเงินสดและเงินที่ ผ. ให้ชาวประมงยืมไปเป็นทุนแล้ว ยังมีทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างใดอันเป็นมรดก กิจการแพปลาจึงเป็นเพียงการงานอาชีพของ ผ. อันเป็นกิจการเฉพาะตัวโดยแท้ และย่อมไม่เป็นมรดกตกทอดแก่โจทก์จำเลย การที่จำเลยประกอบกิจการแพปลาต่อมาโจทก์คงมีสิทธิขอแบ่งปันเฉพาะเงินสดและสิทธิเรียกร้องในหนี้สินซึ่งเป็นมรดก หามีสิทธิเป็นเจ้าของกิจการแพปลาร่วมกับจำเลยด้วยไม่

จำเลยประกอบกิจการแพปลาต่อจากมารดาเป็นเวลาประมาณ ๒๕ ปี จำเลยให้เงินโจทก์ครั้งละ ๑,๐๐๐ - ๒,๐๐๐ บาท ตามที่โจทก์ขอ อาจให้เพราะเป็นน้องก็ได้ หามีลักษณะเป็นการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากการเป็นหุ้นส่วนแต่อย่างใดไม่ พึงไม่ได้ว่าโจทก์จำเลยเป็นหุ้นส่วนประกอบกิจการแพปลาร่วมกัน

ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้อง โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า “ตามคำฟ้องคำให้การและทางพิจารณา ข้อเท็จจริงพึงได้เบื้องต้นว่า โจทก์และจำเลยเป็นบุตรของนายนิพนธ์และนางผิน สุคนธมาน โดยจำเลยเป็นที่โจทก์เป็นน้อง นางผินถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๐ และนายนิพนธ์ถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ ระหว่างที่นางผินยังมีชีวิตอยู่ นางผินประกอบอาชีพทำกิจการแพปลาโดยออกเงินให้ชาวประมงยืมไปเป็นทุนสำหรับใช้จ่ายในการจับปลา เมื่อจับปลาได้ผู้ยืมเงินจะต้องนำปลามาให้นางผินเป็นผู้ขาย และยอมให้นางผินหักเงินที่ขายปลาได้ไว้เป็นผลประโยชน์ร้อยละห้า ส่วนเงินที่ยืมไปผู้ยืมจะต้องใช้คืนให้นางผินจนเต็มจำนวน หลังจากนางผินถึงแก่กรรมแล้ว จำเลยได้ประกอบกิจการแพปลาต่อมาเช่นเดียวกับนางผิน คงมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยในชั้นฎีกาว่า โจทก์กับจำเลยเป็นหุ้นส่วนประกอบกิจการแพปลาร่วมกันหรือไม่

โจทก์นำสืบว่า ขณะที่นางผินถึงแก่กรรม มีทรัพย์สินมรดกคือกิจการแพปลาซึ่งมีเงินทุนหมุนเวียนประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาทเศษ หลังจากนางผินถึงแก่กรรมแล้วโจทก์จำเลยเป็นหุ้นส่วน

ดำเนินกิจการแพปลาด้วยกันตลอดมา โดยจำเลยเป็นผู้จัดการ รายได้จากกิจการแพปลาจำเลยไม่เคยแบ่งให้โจทก์เป็นเงินก้อน แต่โจทก์เคยไปขอได้ครั้งละ ๑,๐๐๐ - ๒,๐๐๐ บาท จำเลยได้นำเงินที่ได้จากกิจการแพปลาไปซื้อที่ดินพร้อมด้วยบ้านที่ถนนพระเจ้าตากสินใกล้วงเวียนใหญ่ กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังซื้อที่ดินอีกหลายแปลงและส่งบุตรไปศึกษาที่ต่างประเทศด้วย โจทก์เคยเจรจากับจำเลยขอเลิกหุ้นส่วนและแบ่งทรัพย์สินกัน แต่จำเลยไม่ยอมแบ่ง

จำเลยนำสืบว่า โจทก์กับจำเลยไม่เคยเป็นหุ้นส่วนประกอบกิจการแพปลาด้วยกัน ขณะที่นางผินถึงแก่กรรมมีมรดกเป็นเงินสด ๓๐,๐๐๐ บาท และเป็นเจ้าหนี้ชาวประมงอยู่ ๕๐,๐๐๐ บาทเศษ เฉพาะเงินสด ๓๐,๐๐๐ บาท และเป็นเจ้าหนี้ชาวประมงอยู่ ๕๐,๐๐๐ บาทเศษ เฉพาะเงินสด ๓๐,๐๐๐ บาท ได้มีการแบ่งปันกันระหว่างโจทก์จำเลย โดยโจทก์ได้รับ ๒๐,๐๐๐ บาท จำเลยได้รับ ๑๐,๐๐๐ บาท ส่วนหนี้ที่ชาวประมงค้างชำระ จำเลยได้ทยอยเก็บมาเรื่อย ๆ และแบ่งให้โจทก์ไปตามส่วนจนหมดแล้ว ขณะที่นางผินถึงแก่กรรม โจทก์อายุประมาณ ๑๖ - ๑๗ ปี กำลังเรียนหนังสืออยู่ที่กรุงเทพมหานคร เมื่อนางผินถึงแก่กรรม กิจการแพปลาก็เลิกไปเพราะไม่มีใครดำเนินกิจการ ต่อมาจำเลยได้แต่งงานกับนายประพันธ์ วีระวัฒน์ แล้วจำเลยกับนายประพันธ์จึงดำเนินกิจการแพปลาโดยใช้เงินส่วนแบ่งมรดกของจำเลย ๑๐,๐๐๐ บาท กับเงินที่ได้จากการแต่งงาน ๒๐,๐๐๐ บาท และเงินส่วนตัวของนายประพันธ์ ๒๐,๐๐๐ บาท เป็นทุน โจทก์ไม่ได้ร่วมลงทุนด้วยแต่อย่างใด กิจการแพปลาที่ทำนี้ได้อะไหล่เบียดพาศิขย์ไว้ในนามของนายประพันธ์แต่ผู้เดียว การเสียภาษีก็เสียในนามของนายประพันธ์ เริ่มทำตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๑ มาจนถึง พ.ศ. ๒๕๑๖ นอกจากกิจการแพปลา โจทก์กับนายประพันธ์ยังประกอบอาชีพการประมง และทำการค้ำน้ำแข็งอีกด้วย เงินที่ใช้ซื้อที่ดินและบ้านเป็นเงินที่จำเลยกับนายประพันธ์หาได้ โจทก์จบการศึกษาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ แล้วได้เข้าทำงานที่บริษัทหะรินสุตย เชียงสะพานกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร จนกระทั่งแต่งงานเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๔ หลังจากนั้นก็ลาออกจากงานไม่ประกอบอาชีพอะไร โจทก์ไม่เคยเข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจการแพปลา

ศาลฎีกาพิเคราะห์พยานหลักฐานของทั้งสองฝ่ายแล้วเห็นว่า กิจการแพปลาซึ่งนางผินมรดกของโจทก์จำเลยประกอบอาชีพอยู่ก่อนถึงแก่กรรมนั้น โจทก์มิได้นำสืบว่า นอกจากเงินสดและเงินที่นางผินให้ชาวประมงยืมไปเป็นทุนสำหรับใช้จ่ายในการจับปลาแล้ว ยังมีทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาท กิจการแพปลาจึงเป็นเพียงการงานอาชีพของนางผินอันเป็นกิจการเฉพาะตัวโดยแท้ เมื่อนางผินถึงแก่กรรมกิจการแพปลาย่อมไม่เป็นมรดกตกทอดแก่โจทก์จำเลย ดังนั้น ถึงหากจำเลยจะประกอบกิจการแพปลาต่อมา โจทก์ก็คงมีสิทธิขอแบ่งปันเฉพาะเงินสด และสิทธิเรียกร้องในหนี้สินซึ่งเป็นมรดก ห้ามสิทธิเป็นเจ้าของกิจการแพปลาร่วมกับจำเลยด้วยไม่ ที่โจทก์นำสืบว่า หลังจากนางผินถึงแก่กรรมแล้วโจทก์จำเลยเป็นหุ้นส่วนดำเนินกิจการแพปลาร่วมกันตลอดมานั้น พยานโจทก์เบิกความเพียงลอย ๆ ว่าโจทก์ทำกิจการแพปลาร่วมกับจำเลยโดยมิได้ให้รายละเอียดว่าโจทก์ทำหน้าที่หุ้นส่วนอย่างไรบ้าง ฝ่ายจำเลยนำสืบว่าขณะที่นางผินถึง

แก่กรรม โจทก์อายุเพียง ๑๖ - ๑๗ ปี กำลังเรียนหนังสืออยู่ที่กรุงเทพมหานคร หลังจากจบการศึกษาแล้วได้เข้าทำงานที่บริษัทหะรินสุต ฯ ในกรุงเทพมหานครเรื่อยมาจนกระทั่งแต่งงานเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๔ โจทก์ไม่เคยเกี่ยวข้องกับกิจการแพปลาเลยกิจการแพปลาดังกล่าวมีชื่อนายประพันธ์ สามีจำเลยเป็นผู้จดทะเบียนพาณิชย์และเสียภาษีแต่ผู้เดียวพยานจำเลยมีเหตุผลน่าเชื่อยิ่งกว่าพยานโจทก์ นอกจากนี้โจทก์เองยังเบิกความรับว่า จำเลยไม่เคยแบ่งเงินให้โจทก์เป็นก้อน ทั้ง ๆ ที่โจทก์อ้างว่ากิจการแพปลามีรายได้มากมายจนจำเลยสามารถนำเงินไปซื้อที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ได้หลายแปลง และสามารถส่งบุตรไปศึกษาต่างประเทศได้อีกด้วย ศาลฎีกาเห็นว่าจำเลยประกอบกิจการแพปลาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นเวลาประมาณ ๒๕ ปี หากโจทก์มีหุ้นส่วนอยู่จริงและจำเลยไม่แบ่งผลประโยชน์ให้ โจทก์ก็น่าจะเรียกร้องขอส่วนแบ่งหรือเลิกหุ้นส่วนเสียไปแล้ว ไม่มีเหตุผลอย่างใดที่โจทก์จะนิ่งเฉยยอมให้จำเลยเก็บผลประโยชน์ไปเป็นของตนทั้งหมดที่โจทก์นำสืบว่า โจทก์เคยขอเงินจากจำเลยได้ครั้งละ ๑,๐๐๐ - ๒,๐๐๐ บาท นั้น ศาลฎีกาเห็นว่าเงินที่ให้มีจำนวนเพียงเล็กน้อยและเป็นการให้ตามที่ขอ จำเลยอาจให้เพราะโจทก์เป็นน้องก็ได้ ห้ามลักษณะเป็นการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากการเป็นหุ้นส่วนแต่อย่างใดไม่ ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่าโจทก์กับจำเลยเป็นหุ้นส่วนประกอบกิจการแพปลาร่วมกัน”

พิพากษายืน คำอุทธรณ์ในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

(ศักดิ์ สนองชาติ - นิยม ติวตานนท์ - ม.ร.ว. ชัยวัฒน์ ชมพูนุท)

พระราชบัญญัติ คุ้มครองผู้บริโภค (แก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. ๒๕๕๑

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๑

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๑

คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
ที่เกี่ยวกับการประมง หรืออาจนำไปใช้กับการประมง
ที่ควรทราบ

คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)

คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๕๑
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๕๒
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๕๓
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๕๔
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๕๕
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๕๖
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๕๗
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๕๘
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๕๙
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๖๐
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๖๑
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๖๒
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๖๓
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๖๔
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๖๕
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๖๖
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๖๗
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๖๘
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๖๙
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๗๐
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๗๑
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๗๒
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๗๓
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๗๔
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๗๕
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๗๖
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๗๗
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๗๘
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๗๙
คำพิพากษาศาลฎีกา (เรียง ปี พ.ศ.)	๒๕๘๐

คำพิพากษาที่ ๑๑๑๘ พ.ศ. ๒๔๘๑

พระราชบัญญัติ จับสัตว์น้ำ วิธีพิจารณาอาญา ฎีกา

ผู้เช่าเรือมาจับสัตว์น้ำอันเป็นการละเมิดต่อพระราชบัญญัติโดยมีคนต่างด้าวเกินส่วนที่กฎหมายกำหนดไว้ นั้น ถือได้ว่าเป็นเจ้าของเรือต้องมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำไทย พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอนต้น

โจทก์กล่าวในฎีกาแต่เพียงว่าคำพิพากษาที่ศาลอุทธรณ์อ้างมานั้น ได้มีคำพิพากษาระบับหลังทับเสียแล้ว จำเลยจึงควรมีความผิดตามกฎหมายบทนั้นบทนี้ เป็นการฎีกาย่อ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

น. ต. เป็นคนต่างด้าวไม่มีใบอนุญาตให้จับสัตว์น้ำ ได้สมคบกับ จ. ย. ซึ่งเป็นคนไทยมีใบอนุญาตให้จับสัตว์น้ำใช้เรือจับสัตว์น้ำ ซึ่ง ล. ได้เข้ามาโดยมีคนประจำเรือเป็นคนต่างด้าวมากกว่าร้อยละ ๒๕ ของคนประจำเรือทั้งหมด โดย ล. เป็นผู้จ้างวานให้ น. ต. จ. ย. กระทำการ อัยการจึงฟ้องขอให้ลงโทษ

ศาลล่างตัดสินลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำไทย พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอน ๒

ศาลฎีกาตัดสินแก้ว่า ล. จำเลยมีผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำไทย พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอนต้น นอกจากนี้ยื่นตาม

คำพิพากษาที่ ๑๑๑๘ พ.ศ. ๒๔๘๓

ศาลฎีกา

วันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑

ผู้พิพากษาศาลฎีกาได้ตรวจฎีกาโจทก์ ถัดค้ำ้นคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

อัยการสมุทรสงคราม

โจทก์

คดีระหว่าง

นายบุญยุน แซ่โลว ที่ ๑

นายเตียงอก แซ่ลิ่ม ที่ ๒ นายจ่าย แซ่โลว ที่ ๓

นายหยัด สุวรรณพิมล ที่ ๔ นางไล้ แซ่ตัน ที่ ๕

จำเลย

เรื่อง จับสัตว์น้ำไม่รับอนุญาต และหลบหนีที่คุมขัง

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๐ นายบุญยุน จำเลยที่ ๑ นายเตียงฮก จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นคนต่างด้าว ไม่มีใบอนุญาตให้จับสัตว์น้ำ ได้บังอาจสมคบกับนายจ่ายจำเลยที่ ๓ นายหยัด จำเลยที่ ๔ ซึ่งเป็นคนไทยมีใบอนุญาตให้จับสัตว์น้ำ ใช้เรือจับสัตว์น้ำสยามซึ่งนางไล้ จำเลยที่ ๕ ได้เข้ามา โดยมีคนประจำเรือเป็นคนไทยและคนต่างด้าวรวมอยู่ด้วย แต่คนต่างด้าวที่รวมอยู่ด้วยนี้มากกว่าร้อยละ ๒๕ แห่งจำนวนคนประจำเรือ และใช้อวนซีเกียะ ซึ่งเสียอาชญาบัตรแล้ว กระทำการจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ เป็นผู้ลงมือกระทำการจับสัตว์น้ำด้วยกันทุกคน โดยจำเลยที่ ๕ เป็นผู้จ้างวานให้จำเลยทั้ง ๔ คน นั้นกระทำการจับสัตว์น้ำ โดยรู้อยู่แล้วว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ได้รับอนุญาตให้ทำการจับสัตว์น้ำได้ มีผู้รับสินบนนำเจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยเรือ อวน และสัตว์น้ำนำส่งกรมการอำเภอ ระหว่างทางไปอำเภอ จำเลยที่ ๓ ที่ ๔ ได้กะโดดหนีหลบหนีจากการควบคุมของเจ้าพนักงาน เหตุเกิดในท้องที่อำเภอแม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม ขอให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๖๔, ๑๖๓ พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘, ๑๙, ๒๐ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๕, ๙, ๑๐ กับให้จำเลยใช้ค่าสินบนนำจับ และขอให้ริบของกลางเสียด้วย

จำเลยทั้ง ๕ คน ให้การรับสารภาพตลอดข้อหา

โจทก์จำเลยต่างไม่ติดใจสืบพะยาน

ศาลจังหวัดสมุทรสงครามฟังข้อเท็จจริงสมฟ้องโจทก์ และวินิจฉัยว่า จำเลยที่ ๑, ๒, ๓, ๔ มีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอน ๒ และนางไล้ จำเลยที่ ๕ ผู้จ้างวานจำเลยที่ ๑, ๒, ๓, ๔ ก็มีความผิดฐานเป็นตัวการด้วย ตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๖๔ นายจ่าย นายหยัดจำเลยที่ ๓, ๔ ยังมีความผิดฐานหลบหนีที่คุมขังตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๖๓ อีกกระทงหนึ่ง ส่วนข้อที่โจทก์ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘, ๑๙, ๒๐ นั้น เห็นว่าตามคำบรรยายในฟ้องมุ่งแต่จะขอให้ลงโทษฐานใช้เรือจับสัตว์น้ำสยาม ซึ่งมีคนประจำเรือเป็นคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ แต่อย่างเดียว คำขอในข้อนี้จึงไม่ต้องวินิจฉัย จึงพิพากษาให้ลงอาญาจำเลยทั้ง ๕ คน ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอน ๒ ปรับนายจ่าย นายหยัด นางไล้ จำเลย คนละ ๒๐ บาท นายบุญยุน นายเตียงฮกจำเลยคนละ ๔๐ บาท กับให้ลงอาญานายจ่าย นายหยัด จำเลย ฐานหลบหนีที่คุมขังตามมาตรา ๑๖๓ ปรับคนละ ๓๐ บาท ลดโทษฐานปรานีที่จำเลยให้การรับสารภาพตามมาตรา ๕๙ กึ่งหนึ่ง คงให้ปรับนายจ่าย นายหยัด คนละ ๒๕ บาท นางไล้ ๑๐ บาท นายบุญยุน นายเตียงฮก คนละ ๒๐ บาท ไม่ใช่ค่าปรับ ให้จัดการตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๘ เรือและอวนไม่ควรริบ ส่วนค่าสินบนนำจับไม่บังคับให้

โจทก์อุทธรณ์ว่า

๑. ฟ้องของโจทก์มีข้อความบรรยายมุ่งหมายขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ โดยชัดเจนแล้ว ศาลต้องวินิจฉัยถึงการกระทำของจำเลย และลงโทษจำเลยตามฟ้องข้อนี้ด้วย

๒. นางไล่จำเลยที่ ๕ เป็นผู้เช่าเรือนี้มาใช้ จึงต้องถือว่านางไล่จำเลยเป็นนายเรือโดยปริยาย ต้องมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอนต้นอีกด้วย

๓. ขอให้บังคับจำเลยเสียค่าสินบนนำจับตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ และขอให้ริบอาญาของกลาง เพราะเป็นเครื่องมือที่นำไปใช้ในการกระทำความผิด

ศาลอุทธรณ์ฟังว่า ข้อความในฟ้องข้อ ๑ (ก) นั้นได้แยกข้อความออกได้เป็น ๒ ตอน แต่ละตอนมีใจความสำคัญแยกข้อหาต่างหากจากกันเป็นคนละข้อหาได้ชัดเจน มิใช่เป็นข้อบรรยายขยายความรวมอยู่ในข้อเดียวกัน กล่าวคือ ข้อความในตอนที่ว่า และใช้วอนซีเกียะ ซึ่งเสียอาญาบัตรแล้วกระทำการจับสัตว์ในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ เป็นผู้ลงมือกระทำการจับสัตว์น้ำทุกคน โดยจำเลยที่ ๕ เป็นผู้จ้างวานใช้ให้จำเลยทั้ง ๔ คน นั้น กระทำการจับสัตว์น้ำ โดยรู้อยู่แล้วว่านายบุญนายนายเตียงฮกจำเลยไม่ได้รับอนุญาตให้ทำการจับสัตว์น้ำได้ นั้นเป็นข้อความที่มุ่งกล่าวเป็นข้อหาอีกข้อ ๑ ว่าจำเลยจับสัตว์น้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ อีกกรรมหนึ่งต่างหากจากกรรมอื่นดังที่โจทก์ได้กล่าวไว้ ในเบื้องต้นแห่งคำฟ้องว่า จำเลยทำผิดต่างกรรมกัน หาใช่เป็นข้อความที่บรรยายเพียงเพ่งขยายความในตอนต้นไม่

เมื่อได้วินิจฉัยคำฟ้องว่า โจทก์มีความมุ่งหมายขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ด้วยแล้ว จึงมีข้อต้องวินิจฉัยต่อไปว่า จำเลยที่ ๑, ๒ ผู้รับใช้จ้างวานจากจำเลยที่ ๕ ทำการจับสัตว์น้ำโดยตนเองมิได้รับอนุญาต และจำเลยที่ ๕ ผู้ใช้จะมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ตามที่โจทก์อ้างหรือไม่

ศาลอุทธรณ์เห็นว่า คำว่า “ผู้ใด” ในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ ต้องเป็นที่เข้าใจว่า ประสงค์ถึงผู้ใช้เครื่องมือหาประโยชน์ในฐานะเป็นเจ้าของเครื่องมือไม่กินถึงผู้รับจ้างวานเช่นจำเลยในคดีนี้ซึ่งเป็นแต่เพียงแรงของเจ้าของเครื่องมือ ทั้งนี้เพราะเมื่อพิเคราะห์พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำทั่วไปในทุกบทมาตราแล้ว เป็นที่เห็นถึงความประสงค์ได้ว่าบัญญัติเพื่อการเงินค่าอากร การบัญญัติห้ามมิให้ใช้เครื่องมือโดยไม่ได้รับอนุญาต ก็เพื่อป้องกันมิให้ผู้ใช้ในฐานะเป็นเจ้าของเสี่ยงไม่เสียเงินค่าอากร เป็นการห้ามเฉพาะผู้ที่จะต้องเสียเงิน คือเฉพาะผู้ใช้ในฐานะเป็นเจ้าของเครื่องมือเท่านั้น เหตุผลอีกข้อหนึ่ง คือ การใช้วอน ลำพังแต่ผู้ใช้ในฐานะเป็นเจ้าของโดยไม่ต้องอาศัยแรงคนอื่น ย่อมทำไม่ได้เป็นการแน่นอนโดยธรรมดา ฉะนั้นถ้าคำว่า “ผู้ใด” ในมาตรา ๑๔ จึงไม่น่าจะกินถึงลูกจ้างด้วย

นอกจากมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ แล้ว ภายหลังจากต่อมาใน ร.ศ. ๑๒๘ ยังได้มีประกาศแก้ไขพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ นี้อีก ตามประกาศฉบับนี้ แทนที่จะเข้าใจว่าเป็นการแก้ไขให้อาผิดแก่ผู้ใช้นอกจากใช้ในฐานเป็นเจ้าของด้วย กลับมีถ้อยคำ และข้อความให้เห็นชัดยิ่งขึ้นว่า ประกาศฉบับนี้ผ่อนผันให้คุ้มถึงผู้ที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกันกับผู้รับอนุญาต ในเมื่อได้บอกชื่อให้เจ้าพนักงานจดลงไว้ในใบอนุญาตด้วย หากใช้ประกาศแก้ไขอาผิดแก่ผู้ใช้ในฐานเป็นแต่เพียงแรงของเจ้าของเครื่องมือด้วยไม่ (อ้างคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘/๒๔๖๑ อัยการจังหวัดชัยยา โจทก์, นายแผนกับพวก จำเลย)

อาศัยเหตุดังกล่าวแล้ว จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ผู้ใช้วนในฐานะเป็นลูกจ้างจึงไม่มีผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ และจำเลยที่ ๕ ผู้ใช้จ้างวานก็ยอมไม่มีผิดไปตามกัน

อุทธรณ์ของโจทก์ขอให้ลงโทษนางไล่จำเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำมาตรา ๑๐ ตอนต้น เพราะนางไล่เป็นผู้เช่าเรือนั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่า ถ้อยคำในดัวบทมาตรา ๑๐ ตอนต้น เพราะนางไล่เป็นผู้เช่าเรือนั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่า ถ้อยคำในดัวบทมาตรา ๑๐ ตอนต้น บัญญัติอาผิดแก่ผู้เป็นเจ้าของแห่งเรือหรือนายเรือ คำว่า “เจ้าของแห่งเรือ เมื่อไม่มีบทวิเคราะห์ศัพท์ว่ามีความหมายถึงผู้ใดบ้าง ตามหลักวินิจฉัยจำต้องเคารพต่อตัวอักษรในดัวบทคือ ต้องถือเคร่งครัดตามตัวอักษร และก็ยังไม่มีเหตุผลอันใดจะให้อินิจฉัยถึงความมุ่งหมายว่า หมายถึงผู้อื่นนอกจากเจ้าของผู้เช่าด้วย ฉะนั้นอุทธรณ์ของโจทก์ข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

อุทธรณ์ของโจทก์ขอให้บังคับจำเลยเสียเงินค่าน้ำจับ กับขอให้ริบอวน ในเรื่องสินบนนำจับ เมื่อจำเลยมีผิดเฉพาะตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ไม่บัญญัติไม่บัญญัติในเรื่องค่าน้ำจับ จึงไม่มีอะไรจะให้อาศัยบังคับ ส่วนข้อเรื่องริบอวนเป็นเรื่องอยู่ในดุลพินิจของศาล ศาลอุทธรณ์เห็นว่า ที่ศาลชั้นต้นใช้ดุลพินิจไม่ริบนั้นเป็นการสมควรและถูกต้องกับความเป็นไปในรูปคดีแล้ว ไม่มีเหตุควรแก้ไข จึงพิพากษายืนตามศาลจังหวัดสมุทรสงคราม

โจทก์ฎีกาต่อมา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาคดีแล้ว สำหรับฎีกาข้อแรกของโจทก์ที่ว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘, ๑๙, ๒๐ นั้น โจทก์กล่าวมาในฎีกาเพียงว่าคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘/๒๔๖๑ ได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๑๔/๒๔๗๗ กับ ที่ ๕๘๓/๒๔๗๘ ทับเสียแล้ว เพราะฉะนั้น จำเลยทุกคนจึงมีความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๖๔ และพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๘, ๑๙ อีกบทหนึ่ง และจำเลยก็ต้องใช้ค่าสินบนนำจับตามมาตรา ๒๐ ด้วย ศาลฎีกาเห็นว่า ฎีกาของโจทก์ในข้อนี้มีได้ระบุเหตุผลหรือดัวบทกฎหมายขึ้นอ้างอิง จึงไม่เป็นฎีกาที่จะพึงรับไว้พิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๓, ๒๒๕ จึงให้ยกฎีกาของโจทก์ในข้อนี้เสีย

ส่วนฎีกาในข้อที่กล่าวว่า นางไล่จําเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอนต้นนั้น เป็นฎีกาที่พอรับไว้วินิจฉัยได้ตามพระราชบัญญัติมาตราที่โจทก์อ้างนั้น บัญญัติไว้ดังนี้ “ผู้แทนเป็นเจ้าของแห่งเรือซึ่งมีลักษณะดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๕ หรือถ้าผู้เป็นเจ้าของนั้นไม่อยู่ นายเรือต้องรับผิดชอบในการใช้เรือนั้นจับสัตว์น้ำ หรือพยายามจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม และถ้าเป็นความผิดครั้งแรกให้ปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท ถ้าเป็นความผิดครั้งหลังให้ปรับครั้งหนึ่งไม่เกินพันบาท” ศาลฎีกาเห็นว่า คำว่าผู้เป็นเจ้าของแห่งเรือตามความในมาตรานี้ ไม่ได้มีความหมายเจาะจงเฉพาะแต่ผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในลำเรือ แม้แต่จะเป็นผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในลำเรือ ถ้าไม่ได้เกี่ยวข้องกับการใช้เรือจับสัตว์น้ำนั้นแล้ว กฎหมายก็หาเอาผิดแก่ผู้นั้นไม่ เมื่อพิจารณาถึงความมุ่งหมายในการลงโทษประกอบกับถ้อยคำในบทบัญญัติแล้ว จะทำให้เห็นความหมายชัดขึ้นว่า คำว่าเจ้าของแห่งเรือนั้นหมายถึงผู้ที่อยู่ในฐานะเป็นเจ้าของในการใช้เรือจับสัตว์น้ำ ในคดีนี้นางไล่จําเลยเป็นผู้เช่าเรือเพื่อให้จําเลยอื่นจับสัตว์น้ำ อันเป็นการละเมิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม โดยมีคนต่างด้าวเกินส่วนที่กฎหมายระบุไว้ จึงถือได้ว่านางไล่จําเลยเป็นเจ้าของแห่งเรือ และมีความผิดตามมาตรา ๑๐ ตอนต้น

จึงพร้อมกันพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลล่าง ให้ลงโทษนางไล่ จําเลย ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๐ ตอนต้น ปรับเป็นเงิน ๑๐๐ บาท ลดฐานรับสารภาพตามมาตรา ๕๕ กึ่งหนึ่ง คงปรับ ๕๐ บาท นอกจากนี้คงยืนตามศาลอุทธรณ์

พลากรธรรมพิชัย

อมตยพงศ์ธรรมพิศาล

เอ.เอฟ.เอ็น. เทพโนต์

ปัญหาว่าใบอนุญาตคุ้มเครื่องมือจับสัตว์น้ำจะคุ้มได้แต่ผู้ที่ได้รับอนุญาต หรือจะคุ้มได้ตลอดไปจนถึงคนในฐานะเป็นลูกจ้างของผู้ได้รับอนุญาตด้วยนั้น ถ้าดูตามพระราชบัญญัติการค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๔ แต่ผืน ๆ ก็ไม่น่าจะคุ้มไปถึง เพราะบัญญัติไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า ถ้าผู้ใดใช้เครื่องมือโดยมิได้รับอนุญาตตามความในพระราชบัญญัตินี้ ผู้นั้นต้องระวางโทษ ฯลฯ แต่ความจริงมีข้อจำกัดอยู่เหมือนกัน โดยข้อที่ว่ามิได้รับอนุญาตนั้น มีจำกัดไว้ว่ามิได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติ จึงเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาหาคำว่าในพระราชบัญญัติได้กำหนดวิธีอนุญาตไว้สถานใดประการใด ในมาตรา ๖ กำหนดวิธีเก็บอากรค่าน้ำไว้ ๖ ประการ ด้วยกัน ที่สำคัญเกี่ยวข้องกับเรื่องเช่นนี้ คือ อย่างที่ ๕ และ ๖ อย่างที่ ๕ ว่าถึงการเก็บค่าอาชญาบัตรคุ้มเครื่องมือซึ่งต้องพิกัตภาษี อย่างที่ ๖ ว่าด้วยการเก็บค่าอนุญาตตามตัวคนที่ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ซึ่งไม่ต้องพิกัตภาษี เครื่องมือซึ่งต้องพิกัตเป็นชนิดที่จะทำการจับสัตว์น้ำได้มาก ส่วนที่ไม่พิกัตนั้นเป็นเครื่องมือเล็กน้อยจับสัตว์น้ำได้ไม่มากเท่า เมื่อดูความในมาตรา ๑๑-๑๒ ประกอบด้วยแล้วจะเห็นได้ว่าสำหรับอย่างี่ ๕ นั้น ใบอนุญาตจะออกให้ได้แต่เฉพาะเพื่อคุ้มเครื่องมือ มิได้ออกให้เป็นการ

ประจำตัวคนผู้ที่ได้รับอนุญาต ส่วนที่ออกให้ประจำตัวคนนั้นใช้สำหรับอย่างอื่น ๖ ซึ่งในมาตรา ๑๒ ว่าจะให้เก็บค่าอนุญาตเป็นรายตัวผู้ใช้เครื่องมือ จึงเห็นได้ว่าสำหรับเครื่องมือซึ่งต้องพิกัดนั้น แม้จะไปขอให้ออกใบอนุญาตประจำตัวคนก็ไม่ควรจะออกให้ได้ จะออกได้แต่ใบอนุญาตคุมเครื่องมือ เมื่อใบอนุญาตจะออกให้ประจำตัวคนไม่ได้แล้ว จะมาเอาผิดแต่คนผู้ที่ใช้ที่ไม่มีใบอนุญาตได้อย่างไร ประกาศแก้ไข ร.ศ. ๑๒๘ ที่เปิดโอกาสให้ลงชื่อคนในครัวเรือนลงไว้หลังใบอนุญาตคุมเครื่องมือนั้น ตามคำปรารภก็ไม่ได้แสดงว่า ถ้าไม่ลงไว้ ผู้ที่เอาเครื่องมือไปใช้จะมีความผิด เป็นแต่ปรารภตามข้อเท็จจริงว่าคนเหล่านี้มักจะถูกจับกุมเป็นการเดือดร้อน การที่ให้จดชื่อลงไว้อาจมุ่งหมายที่จะไม่ให้เกิดความเดือดร้อนเช่นนี้ก็ได้อีก และความจริงคนที่มิชื่อหลังใบอนุญาตนั้นก็หาใช่ผู้รับอนุญาตไม่ อย่างไรก็ตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๙๑๔/๒๔๗๗ ได้วินิจฉัยว่าประกาศแก้ไขฉบับนี้เองแสดงว่า คนอื่นนอกจากผู้ได้รับอนุญาต และผู้มีชื่อหลังใบอนุญาตจะใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำไม่ได้ เพราะถ้าจะใช้ได้โดยไม่มีผิดแล้ว จะต้องเปิดโอกาสให้ลงชื่อหลังใบอนุญาตเพื่อเหตุอะไร

ส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของเรือตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำนั้น ถ้าความจริงผู้ร่างประสงค์จะให้ความหมายอย่างกว้าง ก็นความถึงผู้เช่าหรือผู้ครอบครองใช้ในฐานอย่างอื่นแล้ว ก็รู้สึกว่าได้ใช้คำว่า “เจ้าของ” โดยไม่ถูกต้องตรงตามความหมายที่เข้าใจกันเสียเลย การมีสิทธิเป็นเจ้าของกับการเกี่ยวของเอาเรือไปใช้จับสัตว์น้ำตามความเป็นจริงนั้น มีความหมายต่างกันแยกกันได้ ว่าถึงการเป็นเจ้าของ โดยปกติย่อมมุ่งหมายถึงสิทธิถ้ามุ่งหมายจะลงโทษผู้ครอบครองใช้ ศัพท์อื่นยังมีอีกถมไป แต่อย่างไรก็ตาม ถ้ามีทางที่จะแปลไปถึงผู้เช่าผู้ครอบครองใช้ได้แล้ว ก็จะช่วยให้พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับได้กว้างขวางยิ่งขึ้น เอาผิดแก่ผู้เช่าผู้ครอบครองใช้ได้ด้วย ความมุ่งหมายอันแท้จริงมีอยู่แค่นั้น ย่อมเห็นได้จากเหตุที่ต้องบัญญัติกฎหมายนี้ขึ้น โดยมีชาวต่างประเทศส่งเรือเข้ามาจับปลาในน่านน้ำไทย เจ้าของเองอยู่ในต่างประเทศเอาตัวมาฟ้องร้องไม่ได้ จับได้ก็ไม่ได้แต่จะฟ้องเอาผิดกับนายเรือ

คดีนี้มีข้อวินิจฉัยที่สำคัญอยู่ด้วยว่า การอ้างคำพิพากษาฎีกานั้นไม่ถือว่าเป็นการอ้างเหตุผลหรือกฎหมาย ว่ากันตามหลักย่อมเถียงไม่ได้ เพราะคำพิพากษาเป็นแต่การวินิจฉัยใช้กฎหมาย ไม่ใช่ตัวบทกฎหมาย แต่บางทีก็อ้างกันไปโดยนึกว่าในคำพิพากษาได้มีการอ้างถึงและวินิจฉัยตัวบทกฎหมายอยู่เพียงพอแล้ว แต่พึงสังเกตว่า ศาลฎีกาเป็นแต่วินิจฉัยว่าจะอ้างแต่คำพิพากษาฎีกาในฎีกาเท่านั้นไม่พอ ไม่ได้หมายความว่า ถ้ารูปคดีใดตรงกับคำพิพากษาฎีกาซึ่งได้วินิจฉัยไว้แล้วศาลจะยกเอาแต่เพียงคำพิพากษาฎีกามาเป็นข้อตัดสินไม่ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๕ พ.ศ. ๒๔๘๒

อาญา ปลอมหนังสือ เบิกความเท็จ วิธีพิจารณาอาญา
อำนาจศาลอุทธรณ์ ตัดสิน

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานเบิกความเท็จและปลอมหนังสือเป็น ๒ กระทงต่างหาก จากกัน ศาลชั้นต้นตัดสินลงโทษจำเลยฐานเบิกความเท็จ ยกฟ้องฐานปลอมหนังสือ โจทก์ฝ่ายเดียว อุทธรณ์ขอให้ลงโทษฐานปลอมหนังสือด้วยดังนี้ ประเด็นเรื่องเบิกความเท็จยอมเด็ดขาดถึงที่สุด ถึงแม้ศาลอุทธรณ์เห็นว่าตามกฎหมายจำเลยไม่ควรรต้องรับโทษก็ดี ศาลอุทธรณ์ไม่มีอำนาจยกขึ้น วินิจฉัยต่อไปได้อีก

โจทก์ฟ้องขอให้ศาลลงโทษจำเลยฐานปลอมหนังสือและเบิกความเท็จ ศาลชั้นต้นตัดสินลงโทษจำเลยฐานเบิกความเท็จ ส่วนฐานปลอมหนังสือให้ยก โจทก์อุทธรณ์ขอให้ลงโทษฐานปลอมหนังสือด้วย ศาลอุทธรณ์ตัดสินยืนฐานปลอมหนังสือ และให้ยกฟ้องฐานเบิกความเท็จด้วย ศาลฎีกาตัดสินแก้ศาลอุทธรณ์ ยืนตามศาลชั้นต้น

พ.ร.บ. น้ำมันเชื้อเพลิง

ข้าหลวงประจำจังหวัดซึ่งเป็นเจ้าพนักงานออกใบอนุญาตตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง ไม่มีอำนาจผ่อนผันให้ผู้ใดเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงโดยไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ แม้อันนั้นจะได้รับอนุญาต การกระทำก่อนได้รับอนุญาตก็ต้องถือว่าเป็นความผิด.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๑๐๑๑/๒๕๕๕

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ความอาญา

อัยการฉะเชิงเทรา

โจทก์

ระหว่าง นางกิมไล้ เกียรติทอง นายสด เกียรติทอง

จำเลย

เรื่อง เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงไม่รับอนุญาต

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช

๒๕๕๕

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เวลากลางวัน จำเลยได้สมคบกันเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดธรรมดา (น้ำมันก๊าศ) จำนวน ๒๕๒๓๖ ลิตร น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดนำกล้วอันตราย (น้ำมันเบนซิน) ๑๘๐๐ ลิตร ไว้เพื่อจำหน่าย โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานก่อน ทั้งจำเลยมิได้เก็บและจำหน่ายในสถานที่ซึ่งได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน เหตุเกิดตำบลบางสวน อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๖, ๑๘, ๒๐, ๓๐, ๔๘, ๕๓ กับขอให้รับโทษจำเลยต่อจากสำนวนอาญาคดีดำที่ ๗-๘/๒๕๕๕.

จำเลยทั้ง ๒ ให้การปฏิเสธตลอดข้อหา ส่วนข้อต่อสู้จะขออ้างตัวเองเบิกความแถลงโดยพิสดาร

ตามทางพิจารณาได้ความตามคำพยานโจทก์ จำเลย ซึ่งเบิกความอย่างเดียวกันว่า จำเลยทั้ง ๒ เป็นสามีภรรยา กิมไล้ เกียรติทอง จำเลยได้ทำสัญญากับกรมเชื้อเพลิง โดยกรมเชื้อเพลิงยอมขายน้ำมันเชื้อเพลิงให้แก่กิมไล้ เกียรติทอง จำเลย เพื่อนำไปจำหน่ายในอำเภอบางคล้าและอำเภอพนมสารคาม ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ ในวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา

กลางวันเจ้าพนักงานได้ไปพบน้ำมันเชื้อเพลิงธรรมดา (น้ำมันก๊าศ) รวม ๒๕๒๓๒ ลิตร น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดนากลัวอันตราย (น้ำมันเบนซิน) ๑๘๐๐ ลิตร โดยน้ำมันเหล่านั้นอยู่ในปี๊บ ๆ อยู่ในทึบไม้ ทึบละ ๒ ปี๊บ ทึบไม้เหล่านั้นวางซ้อนกันไว้ในสวนในตำบลบางสวน น้ำมันเหล่านั้นเป็นน้ำมันซึ่งนางกิมไล้ เทียรทอง ชื้อจากกรมเชื้อเพลิง เพื่อเอาไว้จำหน่าย นางกิมไล้ เทียรทอง จำเลยได้ให้ลูกจ้างขนไปไว้ในที่นั้น อันเป็นที่ซึ่งไม่ได้รับอนุญาตให้เก็บน้ำมันเชื้อเพลิง ตั้งแต่ นางกิมไล้ เทียรทอง ได้ค่าน้ำมันมา นางกิมไล้ เทียรทอง ไม่เคยได้รับอนุญาตให้เก็บน้ำมันเชื้อเพลิง เพิ่งได้รับอนุญาตเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔

จำเลยแก้ตัวเป็นทำนองว่า กรมเชื้อเพลิงผ่อนผันให้ทำที่เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงภายใน ๙๐ วัน จำเลยได้รับหนังสือกรมเชื้อเพลิง หนังสือหมายเลข ๒ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ จำเลยก็มีเวลาทำที่เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงได้จนถึงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๔ เท่ากับว่าในวันจับกุมยังอยู่ในระยะผ่อนผันของกรมเชื้อเพลิง ตามหนังสือของกรมเชื้อเพลิงนั้นว่า ฉะนั้นให้ท่านรีบจัดการขออนุญาตจัดสร้างที่เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงเสียให้ถูกต้องเรียบร้อยภายใน ๙๐ วัน นับแต่บัดนี้เป็นต้นไป มิฉะนั้นกรมเชื้อเพลิงจะถือว่าท่านมีความผิด จะต้องพิจารณาเพิกถอนการเป็นเอเยนต์ทันที ตามหนังสือลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ตามหนังสือนั้น ๙๐ วันนับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ถ้านับตั้งแต่วันที่ ๒๓ สิงหาคม ซึ่งเป็นวันทำหนังสือก็ครบ ๙๐ วันแต่วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๔ แต่ฝ่ายจำเลยเถียงว่า ถ้านับแต่วันที่จำเลยทราบข้อความในหนังสือนั้น คือวันที่ ๒๘ สิงหาคม ในวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ที่เจ้าพนักงานไปจับน้ำมันก็ยังไม่ครบ ๙๐ วัน

ศาลจังหวัดฉะเชิงเทราเห็นว่า กรมเชื้อเพลิงไม่มีอำนาจผ่อนผันให้จำเลยทำผิด จำเลยที่ ๑ จึงไม่พ้นผิด แต่จำเลยที่ ๒ ไม่ได้สมคบในการกระทำผิด พิพากษาว่า จำเลยที่ ๑ ผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๔๘๔ (ที่ถูกเป็น ๒๔๗๔) มาตรา ๔๘ ให้ปรับ ๓๐๐ บาท ถ้าไม่เสียเงินจัดการตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๘ จำเลยที่ ๒ ให้ยกฟ้อง

จำเลยที่ ๑ ผู้เดียวอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์เห็นว่า กรมเชื้อเพลิงได้มีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ขอให้ข้าหลวงประจำจังหวัดฉะเชิงเทราผู้เป็นเจ้าพนักงานออกไปอนุญาตผ่อนผันให้จำเลยสร้างที่เก็บน้ำมันภายใน ๙๐ วัน และศาลอุทธรณ์ถือว่า ข้าหลวงประจำจังหวัดได้ผ่อนผันแล้ว จำเลยทราบการผ่อนผันนั้นเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ จนถึงวันถูกจับยังไม่พ้น ๙๐ วันจำเลยไม่มีผิด จึงพิพากษากลับให้ยกฟ้องปล่อยจำเลย

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสำนวนพร้อมกันประชุมปรึกษาคดีแล้ว ทางพิจารณาเป็นอันฟังได้ว่า จำเลยเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงรายที่โจทก์ฟ้องไว้จำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานในวันที่เจ้าพนักงานจับได้ ซึ่งโจทก์หาว่าจำเลยกระทำผิดในวันนั้น ข้าหลวงประจำจังหวัดซึ่งเป็นเจ้าพนักงาน

ออกใบอนุญาต ไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะทำการผ่อนผันให้จำเลยพ้นผิดไปได้ จำเลยต้องมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๗๕ มาตรา ๔๘ ศาลอุทธรณ์ตัดสินว่า จำเลยไม่มีความผิด จึงไม่ตรงกับความเห็นของศาลฎีกา

พร้อมกันพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้บังคับยืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น.

ชม จามรมาน

ทิพย์ัญญา อ. บุปผเวส

ธ. บุญยปานะ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒๒/๒๕๕๕

อาญา นุคคร่า, เจตนา, เข้าใจผิด

ชายหญิงอยู่กินด้วยกันอย่างสามีภรรยาแต่ไม่ได้จดทะเบียน หญิงไปเสียจากชาย ชายไปจุดหญิงเพื่อให้กลับบ้าน หรืออยู่กินกันฐานสามีภรรยาไปตามเดิม ไม่เรียกว่าเพื่อการอนาจาร ไม่เป็นผิดตาม ม. ๒๗๖.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๑๐๒๒/๒๕๕๕

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ความอาญา

อัยการพิเศษบุรี

โจทก์

ระหว่าง นายวงศ์ อยู่ริมฝั่ง

จำเลย

เรื่อง นุคคร่าอนาจาร

โจทก์ฎีกาคัดค้าน คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช

๒๕๕๕

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ จำเลยบังอาจนุคคร่าพา นางลีนจีไปเพื่ออนาจาร ขอให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๗๖

จำเลยให้การรับว่า ได้จุดนางลีนจีผู้เป็นภรรยาเพื่อให้กลับบ้าน

คู่ความรับกันในข้อเท็จจริงว่า นางลีนจีอยู่กินกับจำเลยอย่างสามีภรรยาตามประเพณีมาได้ประมาณ ๑ เดือน หาได้จดทะเบียนสมรสไม่ นางลีนจีไม่มีความประสงค์จะอยู่กินกับจำเลยต่อไป จึงหนีไปอยู่ที่อื่น ครั้นวันเกิดเหตุจำเลยพบนางลีนจี ชวนให้กลับ นางลีนจีไม่กลับ จำเลยจึงจุดนางลีนจี

คดีได้ความดังนี้ ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาต้องกันว่า การกระทำของจำเลยไม่เป็นเพื่อการอนาจาร จึงพิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์

โจทก์ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมายว่า การกระทำดังนี้เรียกว่าเพื่อการอนาจาร เป็นความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๗๖

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนประชุมปรึกษาคดีเรื่องนี้แล้ว คดีนี้ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์

ฟังข้อเท็จจริงต้องกันมาว่า จำเลยจุดนางลินจีเพื่อจะให้กลับบ้านหรือไปอยู่กินด้วยกันฐานสามีภรรยาตามเดิม การกระทำดังนี้เรียกไม่ได้ว่า เพื่อการอนาจารตามความหมายของกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๗๖ ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น.

จึงพิพากษายืนตาม ให้อยกฎกาโจทก์.

ย. เลขาฉิขรรรมวิทักษ์
เคลื้อน อิศรภักดี
ทิพปัญญา อ. บุพผเวส

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๘๑/๒๕๕๓

พ.ร.บ. การประมง อาญา ธิปไตย

เอาเรือและพายของผู้อื่นไปกระทำผิด พ.ร.บ. การประมง โดยเจ้าของมิได้รู้เห็นเป็นใจ
ด้วยนั้น จะริบเรือและพายนั้นเสียตาม พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ ไม่ได้ ต้องคืน
แก่เจ้าของไป.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ ๑๓๘๑/๒๕๕๓

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

ความอาญา

อัยการสั่งห้บุรี

โจทก์

ระหว่าง

นางฉิม แซ่เซียว ที่ ๑ นางเข้า แซ่เซียว ที่ ๒

จำเลย

เรื่อง ทำการประมงไม่รับอนุญาต

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม พุทธศักราช

๒๕๕๓

โจทก์ฟ้องจำเลยให้การรับสารภาพได้ความว่า จำเลยสมคบกันใช้เรือและแหทำการ
ประมง จับสัตว์น้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน ที่หน้าวัดหัวว่าว บริเวณพระอารามอัน
เป็นที่รักษาพืชพันธ์ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘, ๙,
๖๒, ๖๓ และขอให้ริบของกลาง

ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาต้องกันให้ปรับจำเลยคนละหนึ่งร้อยบาทตามบท
กฎหมายที่โจทก์ระบุ ลดโทษฐานปราณีถึงหนึ่งเหลือโทษปรับคนละ ๕๐ บาท ริบแหของกลาง
เรือกับพายสองเล่มไม่ใช่ของจำเลย เป็นของผู้อื่นมิได้รู้เห็นในการกระทำผิด ไม่ริบให้คืนแก่เจ้าของ
โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาพิจารณาคดีแล้ว โจทก์ฎีกาขอให้ริบเรือกับพายสองเล่ม เรือกับพายสองเล่มนี้
ได้ความว่า เป็นของนางลิ้มมารดาจำเลย จำเลยเอาไปใช้ในการจับสัตว์น้ำตามที่โจทก์ฟ้อง ฝ่ายนาง
ลิ้มมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยเช่นนี้ เรือกับพายสองเล่มจะต้องถูกริบหรือไม่

พระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๖๙ บัญญัติถึงการริบทรัพย์สินที่ได้ใช้ในการ
กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง บทกฎหมายที่กล่าวนี้มีได้บัญญัติว่า ให้ริบแม่
กระทังทรัพย์สินของผู้อื่นที่มีได้รู้เห็นเป็นใจด้วย เพราะฉะนั้นเรือกับพายสองเล่มนี้จึงไม่ต้องถูกริบ
ฎีกาใจทกก็เถียงเป็นอย่างอื่นฟังไม่ขึ้น
ศาลนี้พิพากษายืน.

ศิลปสิทธิวินิจฉัย

ธรรมบัญญัติ

นาถปรีชา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๐๓/๒๕๕๔

อาญา ผู้เสียหาย เจ้าพนักงานกระทำผิด

วิธีพิจารณาความอาญา แก่ น้อย สอบสวน

ปลัดอำเภอรับมอบเงินในนามคณะกรรมการอำเภอจากจังหวัดแล้วยกยอกเสียนั้น ย่อมถือว่าแผ่นดินเป็นผู้เสียหาย ไม่จำเป็นต้องมีการร้องทุกข์ อัยการก็ฟ้องได้

ความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๓๑ นั้น เป็นความผิดฐานเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ อัยการโจทก์จึงมีอำนาจฟ้องขอให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓

ศาลชั้นต้นพิพากษาจำคุกจำเลย ๑ ปี ๖ เดือน ตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๓๑ แต่ให้ยกค่าขอที่ขอให้คืนราคาทรัพย์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เฉพาะให้คืนราคาทรัพย์ดังนี้ จำเลยไม่มีสิทธิฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

การที่พยานโจทก์บางคนยังไม่ได้ให้การชั้นสอบสวน แต่ได้มีการสอบสวนจำเลยและพยานอื่นแล้วนั้น เรียกไม่ได้ว่ามีได้มีการสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐.

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๗๒-๑๒๗๓/๒๕๕๔

พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย

วิธีพิจารณาความอาญา สอบสวน อำนาจศาล

ผู้บังคับการเรือแห่งราชนาวิกไทยผู้กระทำการจับกุมหรือสั่งให้จับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาทำการประมงในเขตน่านน้ำไทยนั้น ย่อมเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่และเป็นพนักงานสอบสวนคดีนั้น ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๕๕๒

ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๕๕๒ ซึ่งฟ้องโจทก์บรรยายไว้ด้วยว่า พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หนึ่งและผู้บังคับการเรือซึ่งจับกุมจำเลยเป็นผู้สอบสวนจำเลยแล้ว เมื่อจำเลยมิได้ให้การคัดค้านเรื่อง การสอบสวนนี้ หรืออำนาจศาลแต่อย่างใดเลย ดังนี้ เมื่อไม่ปรากฏชัดแจ้งเป็นอย่างอื่นก็ต้องฟังว่า การสอบสวนนั้นได้กระทำโดยชอบถูกต้องตามที่กล่าวในฟ้อง.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

๑๒๗๒
ที่ ๑๒๗๓ / ๒๕๕๔

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ความอาญา

อัยการตรัง

โจทก์

นายอิบราฮิม บินสาด ที่ ๑ นายลิซวัน แซ่ฟู ที่ ๒

นายมะกะ บินสอิด ที่ ๓

จำเลย

ระหว่าง

อัยการตรัง

โจทก์

นายอาดี้ บินยาบ ที่ ๑ นายอะมิดิน ที่ ๒

นายสะเหล็ม บินโหยบ ที่ ๓ นายอุหมะลี ที่ ๔

จำเลย

เรื่อง ผิดต่อพระราชบัญญัติการประมง

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พุทธศักราช

๒๕๕๓

คดีสองสำนวนนี้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษารวมกัน

โจทก์ฟ้องทั้งสองสำนวนมีความต้องกันว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๘ ถึง ๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ เวลากลางวันและกลางคืน จำเลยเป็นบุคคลต่างด้าว มีภูมิลำเนาอยู่ จังหวัดเปอลิศ สหรัฐมลาญ นอกราชอาณาจักรไทย จำเลยไม่มีสิทธิที่จะได้รับอนุญาตให้ทำการประมงในเขตการประมงไทย ตามกฎหมาย จำเลยได้บังอาจสมคบกันกระทำความผิดต่อกฎหมาย คือ นายอิบราฮิม นายลิซวัน นายมะกะ จำเลยในคดีแดงที่ ๖๕๒/๒๕๕๒ ของศาลจังหวัดกับพวกที่หลบหนีได้นำเรือยนต์ชื่อสลังงอ ๕๕๑ และนายอาลี นายอะมิติน นายสะเหล็ม นายอุหะมะลี จำเลยในคดีแดงที่ ๖๕๓/๒๕๕๒ ของศาลจังหวัดกับพวกที่หลบหนีนำเรือยนต์ชื่อริเกิล พี.เอส. ๖๔๘ พร้อมด้วยเรือเล็กอันเป็นเรือจับปลา มีสัญชาติต่างประเทศเข้ามาในเขตน่านน้ำไทยแล้วบังอาจสมคบกันใช้เรือดังกล่าวเป็นพาหนะ ลักลอบทำการประมงด้วยวิธีใช้อวนจับโดยไม่มีใบอนุญาต ทั้งนี้ โดยในสำนวนแรกนายอิบราฮิม เป็นนายเรือผู้ควบคุมเรือ นายลิซวันเป็นช่างเครื่องจำเลยนอกนั้นเป็นคนเรือ ในสำนวนหลังนาย กาลีเป็นนายเรือผู้ควบคุมเรือ นายสะเหล็มเป็นช่างเครื่องจำเลยนอกนั้นเป็นคนเรือ ทั้งนี้โดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และรัฐมนตรีตามกฎหมาย เหตุเกิดที่ตำบลเกาะ อำเภอมือง จังหวัดสตูล ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง ๒๕๕๐ มาตรา ๔, ๗, ๑๖, ๒๕ ถึง ๓๒ มาตรา ๖๑ ถึง ๖๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๕๑๙ มาตรา ๔, ๕, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒ กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๖๓, ๗๑ กฎกระทรวงเกษตรรา-ธิการ (ฉบับที่ ๑) ๒๕๕๐ ว่าด้วยชื่อเครื่องมือในพิกต์ออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง ๒๕๕๐ และให้ริบของกลาง

จำเลยทั้งสองสำนวนต่างให้การปฏิเสธ ต่อสู้ว่า เจ้าหน้าที่ทหารเรือไทยได้ล่วงล้ำเข้าไป จับจำเลยในเขตน่านน้ำของอังกฤษ

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว เห็นว่าเรื่องนี้จำเลยจะได้ใช้อวนจับปลาหรือไม่ กรณียังเป็น ที่สงสัย ทั้งไม่แน่ว่าการจับปลานี้อยู่ในเขตน่านน้ำไทยหรือไม่ จึงพิพากษายกฟ้องโจทก์ ของกลางคืนเจ้าของ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามผู้กระทำความผิด บางอย่าง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔ บัญญัติเฉพาะความผิดบางอย่าง ไม่กินถึงคดีนี้ ตามมาตรา ๖ ซึ่งกินถึงคดีนี้ด้วยก็บัญญัติเพียงว่า ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามความในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การที่จะสอบสวนกันอย่างไร ก็ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ เหตุเรื่องนี้เกิดขึ้นในเขต อำเภอมือง จังหวัดสตูล จับจำเลยได้ในเขตจังหวัดสตูล แต่ภูมิลำเนาของจำเลยอยู่นอกพระราช อาณาจักรไทย ตามปกติย่อมเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนอำเภอมืองสตูลเป็นผู้สอบสวน ข้อความที่กรอกในฟ้องตอนต้นที่ว่า พนักงานสอบสวนอำเภอกันตัง และผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑

ได้สอบสวนแล้ว แต่คำบรรยายฟ้องในตอนท้ายมีว่า ผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนได้สอบสวนความผิดของจำเลยแล้ว แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำนายเรือโทชาย ผู้บังคับการเรือว่า ได้สอบสวนเรื่องนี้เองที่เกาะยางในเขตจังหวัดสตูลทั้งหมด ไม่ปรากฏว่าพนักงานสอบสวนอำเภอกันตังได้สอบสวนด้วยเลย และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ พนักงานสอบสวนอำเภอกันตังก็ไม่มีหน้าที่สอบสวนคดีนี้ การฟ้องจำเลยจะฟ้องที่ศาลไหนก็ต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒ ต้องฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดสตูลซึ่งเป็นศาลที่เกิดเหตุหรือศาลอาญา ฉะนั้นการที่โจทก์นำคดีมาฟ้องที่ศาลจังหวัดตรังจึงเป็นการฟ้องผิด ศาลจำต้องยกฟ้อง จึงพิพากษายืน

โจทก์ฎีกาว่า โจทก์มิได้ฟ้องคดีนี้ตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. ๒๔๙๐ เลย แต่โจทก์ฟ้องตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจผู้บังคับการเรือมีอำนาจทำการสอบสวนในความผิดเช่นนี้ได้ และในคดีนี้ผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ ก็หาได้ทำการสอบสวนที่เกาะยาวทั้งหมดไม่ ความจริงเมื่อนำเรือที่จับมาที่อำเภอกันตังแล้ว ได้ทำการสอบสวนเรื่องนี้ร่วมกับพนักงานสอบสวนอำเภอกันตังด้วยดังที่โจทก์ได้กล่าวระบุมาในฟ้องตอนต้นนั้นแล้ว ทั้งคดีนี้จำเลยก็ได้คัดค้านในเรื่องเขตอำนาจศาลนี้แต่ประการใด แสดงว่าเรื่องเขตอำนาจศาลนี้ได้กระทำถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ที่ศาลอุทธรณ์ว่าศาลจังหวัดตรัง ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีจึงยังไม่ถูกต้อง

ศาลฎีกาตรวจปรึกษาคดีแล้ว ชั้นนี้มีประเด็นจะต้องวินิจฉัยว่า การสอบสวนและการฟ้องศาลในความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตประมงไทย ๒๔๘๒ ตามฎีกาโจทก์จะเป็นการถูกต้องชอบด้วยเขตอำนาจศาลหรือไม่

เบื้องต้นควรกล่าวเสียก่อนว่าในฟ้องทั้งสองคดีนี้โจทก์กล่าวในตอนต้นแห่งคำฟ้องว่า “พนักงานสอบสวนอำเภอกันตังและผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ แห่งราชนาวีไทยได้สอบสวนแล้ว” และในตอนท้ายแห่งคำฟ้องกล่าวอีกว่า “ผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ (ผู้จับจำเลยและยึดเรือของกลางคดีนี้) ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวน ได้สอบสวนความผิดจำเลยแล้ว” คดีนี้จำเลยมิได้ให้การคัดค้านเรื่อง การสอบสวนนี้หรืออำนาจศาลแต่อย่างไรเลย ฉะนั้นเมื่อไม่ปรากฏเป็นอย่างอื่น ก็ต้องฟังว่าการสอบสวนรายนี้ได้กระทำโดยชอบถูกต้องตามที่กล่าวในฟ้อง

ในส่วนประเด็นเกี่ยวกับการสอบสวนว่าจะชอบหรือไม่นั้น เห็นฟ้องกับฎีกาโจทก์ว่า ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๔๘๒ ที่โจทก์อ้าง มาตรา ๔ ได้บัญญัติคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายถึงผู้บังคับการเรือแห่งราชนาวีด้วย และในมาตรา ๑๐ มีความว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับและยึดเรือที่ได้กระทำผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้กระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจที่จะพ่วงเรือหรือบังคับให้ผู้ควบคุมเรือกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อนำไปยังท่าเรือที่ใกล้ที่สุด ซึ่งเหมาะแก่การที่จะสอบสวนหรือทำการอย่างอื่นเพื่อ

ฟ้องร้องตามกฎหมาย การสอบสวนความผิดอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้กระทำการจับกุมหรือสั่งให้จับกุมนั้นมีอำนาจทำการสอบสวนได้ ฯลฯ”

ตามนี้จึงเห็นได้ว่าผู้บังคับการเรือแห่งราชนาวิ ถือว่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมและทำการสอบสวนในความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ และตามพระราชบัญญัตินั้นก็หาได้กล่าวมาให้ทำการสอบสวนในท้องที่ใดไม่เป็นแต่ว่าให้นำไปยังท่าเรือที่ใกล้ที่สุด ซึ่งเหมาะแก่การที่จะสอบสวนเพื่อฟ้องร้อง ก็เมื่อตามฟ้องได้บรรยายไว้แล้วว่าคดีนี้ผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ (ผู้จับกุมและยึดเรือของกลาง) ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนได้สอบสวนความผิดของจำเลยแล้ว ประกอบทั้งจำเลยก็ไม่ได้คัดค้านในข้อนี้ แม้การสอบสวนนี้จะทำที่เกาะยาวในเขตจังหวัดสตูล และหรือที่อำเภอกันตังในเขตจังหวัดตรัง ก็ต้องฟังว่าการสอบสวนนั้นกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ส่วนในเรื่องอำนาจศาลนั้น จริงอยู่ หากฟังว่าคดีนี้เจ้าพนักงานมิได้ทำการสอบสวนในท้องที่เขตจังหวัดตรังตามอำนาจแล้ว ก็น่าจะมีปัญหาอยู่ว่าศาลจังหวัดตรังจะมีอำนาจชำระหรือไม่ แต่คดีนี้ตามฟ้องกล่าวว่าพนักงานสอบสวนอำเภอกันตัง และผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ แห่งราชนาวิไทยได้สอบสวนแล้วประกอบกับโจทก์ฟ้องคดีนี้ที่ศาลจังหวัดตรัง จึงย่อมมีความหมายให้เข้าใจได้ว่า การสอบสวนคดีนี้ได้กระทำในเขตท้องที่อำเภอกันตัง การที่ศาลอุทธรณ์กล่าวว่าข้อเท็จจริงตามสำนวนปรากฏตามคำนายเรือโทชาญผู้บังคับการเรือ ก. ๑๐๑ ว่า ได้สอบสวนเรื่องนี้เองที่เกาะยาวทั้งหมดนั้น แท้จริงตามคำนายเรือโทชาญว่า ได้คุมเรือทั้ง ๒ ลำ ไปสอบสวนที่เกาะยาว กลับจากเกาะยาวมากันตัง แล้วพยานให้การอีกตอนหนึ่งว่า พยานสอบสวนคดีนี้เองทั้งหมด พยานไม่ได้ให้การเลยว่า ได้สอบสวนเรื่องนี้เองที่เกาะยาวทั้งหมด เป็นแต่พยานให้การว่าได้สอบสวนที่เกาะยาว ส่วนจะได้สอบสวนที่อำเภอกันตังหรือไม่ปรากฏตั้งนี้ต่างหาก การที่ไม่ปรากฏจะถือว่าไม่ได้สอบสวนที่อำเภอกันตังยังไม่ได้ เมื่อคดีนี้จำเลยไม่ได้คัดค้านเรื่องการสอบสวนและอำนาจศาล และคดีไม่ปรากฏโดยชัดแจ้งเป็นอย่างอื่น ก็ต้องฟังว่าเจ้าพนักงานได้สอบสวนที่อำเภอกันตังด้วย ดังที่โจทก์กล่าวในฟ้องและตามข้อฎีกาของโจทก์ ศาลจังหวัดตรังย่อมมีอำนาจชำระคดีนี้ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๒๒ (๑) แม้เหตุเรื่องนี้จะเกิดนอกเขตจังหวัดตรังก็ดี ฎีกาโจทก์ฟังขึ้น

จึงพิพากษาให้ยกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาใหม่.

คุณยัฒนาชานันต์

นาถปรีชา

มณูกิจวิมลอรรด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒๕/๒๕๕๕

อาญา ชิงทรัพย์ เจ้าพนักงานทุจริต สมรู้
วิธีพิจารณาความอาญา บรรยายฟ้อง

จำเลยเป็นตำรวจประจำการ ได้สมคบกับพวกแก๊งกล่าวหาว่าเขาทำผิดกฎหมาย แล้วนำตัวเขาไปเพื่อจะดำเนินคดี ระหว่างทางเขายอมให้เงิน ๖๐ บาท แก่พวกจำเลยตามคำเรียกร้องของจำเลยกับพวก แล้วจำเลยก็ปล่อยเขากลับบ้านได้ ดังนั้นจะถือว่าจำเลยกับพวกใช้กำลังทำร้ายหรือขู่เข็ญจะทำร้าย อันจะปรับบทเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ไม่ได้ แต่อาจเป็นความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๓๖ ได้

ฟ้องบรรยายว่า จำเลยกับพวกอีกคนหนึ่ง สมคบกันใช้วาจาขู่เข็ญผู้เสียหายว่าจะจับกุมเพราะไม่เสียภาษี และไม่ออกใบรับเงินปิดอาคารแสดมปี โดยประสงค์จะเรียกร้อยบั้งคับเอาเงินเป็นผลประโยชน์ รายได้ อันสมควรจะได้ตามกฎหมาย ผู้เสียหายได้ถูกจับกุมไประหว่างทางมีความกลัวจึงให้เงินแก่พวกจำเลยเพื่อให้จำเลยปล่อยตัว..... ฯลฯ จำเลยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจประจำสถานี..... ฯลฯ ขอให้ลงโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๓๖, ๒๙๘ ดังนั้นพอถือได้ว่าเป็นฟ้องที่มีข้อหาฐานเป็นเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ในทางทุจริตด้วยศาลย่อมลงโทษจำเลยตามมาตรา ๑๓๖ ได้

สำหรับผู้ที่มีได้เป็นเจ้าพนักงานนั้น ถ้าได้สมคบกับเจ้าพนักงานกระทำผิดตามมาตรา ๑๓๖ แล้ว ก็มีโทษตามมาตรา ๑๓๖ ได้แต่ผิดเพียงฐานสมรู้.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๐๒๕/๒๕๕๕

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดสมุทรสาคร

โจทก์

ระหว่าง

พลตำรวจตรีปชัย ธรรมสาดี ที่ ๑,

นายประพันธ์ เชื้อสุวรรณ ที่ ๒.

จำเลย

ต่อมานางได้พบจำเลยทั้งสองก็แจ้งให้เจ้าพนักงานจับและดำเนินคดีนี้ ส่วนชายคนแรกนั้นทางสืบสวนของเจ้าพนักงานและปรากฏตามคำพยานจำเลยว่าเป็นนายไฟโรจน์ ประมงอำเภอบ้านแพ้ว แต่นางไล่กับพยานโจทก์อื่น ๆ จำหน้าไม่ได้ จึงมิได้ถูกฟ้องด้วย

จำเลยนำสืบว่าได้ร่วมเรือไปกับนายไฟโรจน์ในคืนเกิดเหตุ ที่โรงขายแดงของนางไล่จริง แต่มิได้รู้เห็นในการที่พุดชู่เขี่ยอย่างไร

ศาลชั้นต้นพิเคราะห์คำพยานทั้งสองฝ่ายแล้วเชื่อว่า จำเลยทั้งสองกับชายอีกคนหนึ่งสมคบกันกล่าวหาว่า นางไล่ขายแดงไม่เสียภาษีร้านค้าและไม่ออกใบรับให้ผู้ซื้อแดง ถ้านางไล่ไม่ยอมเสียเงินให้บ้าง ก็จะจับตัวไป นางไล่ไม่ยอมเสียจึงถูกจับลงเรือ ภายหลังเมื่อได้เจรจาต่อรองกันแล้ว นางไล่ก็ยอมให้เงิน ๖๐ บาท จึงกลับบ้านได้ การกระทำเช่นนี้ศาลชั้นต้นเห็นว่าเป็นการชู้เขี่ยให้เจ้าทรัพย์ส่งทรัพย์ให้เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ เฉพาะพลตำรวจศิปลชัยจำเลย มีความผิดฐานใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ในทางทุจริตด้วย พิพากษาว่า พลตำรวจศิปลชัย จำเลยมีความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๓๖ และ ๒๔๙ แต่โจทก์ขอให้ลงโทษตามมาตรา ๒๔๘ และ ๑๓๖ จึงให้ลงโทษตามมาตรา ๑๓๖ ซึ่งเป็นบทหนักมีกำหนด ๒ ปี นายประพันธ์จำเลยมิได้มีตำแหน่งในหน้าที่ราชการคงมีความผิดตามมาตรา ๒๔๙ ฐานเดียว แต่ให้วางโทษตามมาตรา ๒๔๘ เท่าที่โจทก์ขอมีกำหนด ๒ ปี ให้จำเลยคืนเงิน ๖๐ บาทแก่เจ้าทรัพย์

จำเลยทั้งสองอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์เชื่อข้อเท็จจริงเช่นเดียวกับศาลชั้นต้น แต่ไม่เห็นฟ้องในข้อที่ลงโทษจำเลยฐานชิงทรัพย์ โดยเป็นเรื่องที่พวกจำเลยแสดงตนเป็นเจ้าพนักงานควบคุมตัวนางไล่ไปในฐานที่ต้องหาว่ากระทำผิดกฎหมาย หากได้มีการใช้กำลังกระทำร้ายหรือชู้เขี่ยว่าจะกระทำร้ายไม่ การที่นางไล่ให้เงิน ๖๐ บาท ก็มีไซ้เพราะเหตุที่กลัวเกรงการจับกุม แต่หากเพราะเสียอำนาจผู้อื่นไม่ได้ นายประพันธ์จำเลยมิได้เป็นเจ้าพนักงาน เมื่อลงโทษฐานชิงทรัพย์ไม่ได้ก็ไม่มีความผิดฐานอื่นอีกที่ศาลชั้นต้นลงโทษพลตำรวจศิปลชัยจำเลยตามมาตรา ๑๓๖ นั้น แม้พลตำรวจศิปลชัยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจแต่ในฟ้องมิได้กล่าวหาว่า จำเลยอ้างตนว่าเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่อย่างไร และได้ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่อันมิชอบประการใด ยังไม่มีมูลจะลงโทษตามมาตรา ๑๓๖ ได้ พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสอบสำนวนและประชุมปรึกษาคดีเรื่องนี้แล้ว ข้อเท็จจริงได้ความตามที่ศาลชั้นต้นยกขึ้นกล่าว นำเชื่อตามหลักฐานพยานโจทก์ว่า จำเลยกับชายอีกคนหนึ่งสมคบกันกล่าวหาว่า นางไล่ทำผิดกฎหมายแล้วนำตัวนางไล่ไปเพื่อจะดำเนินคดี ระหว่างทางนางไล่ยอมให้เงิน ๖๐ บาทแก่พวกของจำเลย ตามคำเรียกร้องของจำเลยกับพวกแล้ว จึงกลับบ้านได้ พฤติการณ์เช่นนี้จักถือว่า จำเลยกับพวกใช้กำลังทำร้าย หรือชู้เขี่ยว่าจะทำร้ายอันจะปรับบทเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ไม่ได้ แต่จะเป็นความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๓๖ หรือไม่นั้น ตามฟ้องของโจทก์ บรรยาย

ข้อความเฉพาะที่เกี่ยวข้องแก่พลตำรวจศิลป์จำเลย พอถือได้ว่ามีข้อหาในฐานะเป็นเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยทางทุจริตด้วย จึงชอบที่จะลงโทษพลตำรวจศิลป์จำเลยในฐานนี้ได้ ส่วนนายประพันธ์ จำเลยแม้มิได้เป็นเจ้าพนักงาน เมื่อฟังว่าได้สมคบกับพลตำรวจศิลป์จำเลย ย่อมลงโทษฐานเป็นผู้สมรู้ตามมาตรา ๑๓๖ และ ๖๕ ได้

จึงพิพากษาแก้ศาลอุทธรณ์ว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว ให้จำคุกพลตำรวจศิลป์ จำเลย ๑ ปี นายประพันธ์ จำเลย ๘ เดือน.

ดุลยการณโกวิท
ประมุข สุวรรณศร
ดุลยทัณฑ์ชนาณัติ

ในคดีนี้มีปัญหาว่าจำเลยได้กระทำความผิด ตามมาตรา ๒๕๘ หรือมาตรา ๑๓๖ หรือทั้งสองมาตรา มาตรา ๑๓๖ นี้ไม่ใช่ความผิดพิเศษซึ่งจะต้องมาหน้าความผิดตามมาตรา ๒๕๘ ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรา ๑๓๖ กับมาตรา ๒๕๘ นี้ เป็นเรื่องความผิดหลายบท และถ้าการกระทำในคดีนี้เป็นผิดตามมาตรา ๑๓๖ และมาตรา ๒๕๘ ด้วย ก็ต้องลงโทษตามมาตรา ๑๓๖ ซึ่งเป็นบทหนักอย่างไรก็ดี ถ้าการกระทำใดเป็นผิดหลายบท ผู้เขียนเห็นว่าศาลจะต้องวินิจฉัยชี้ขาดทุกบท เพราะเกี่ยวกับการเพิ่มโทษฐานไม่ชัดหลายในเวลาภายหลัง สำหรับคดีนี้ จำเลยย่อมมีผิดตามมาตรา ๑๓๖ โดยไม่มีปัญหา เพราะจำเลยเป็นตำรวจและบังคับให้เขาให้ทรัพย์อันจำเลยมิควรจะได้ตามกฎหมายและราชฎซึ่งไม่ใช่เป็นเจ้าพนักงานก็ต้องมีผิดฐานเป็นผู้สมรู้ในความผิดตามมาตรา ๑๓๖ ปัญหาจึงมีเพียงว่าจำเลยมีผิดตามมาตรา ๒๕๘ ด้วยหรือไม่ ในเรื่องนี้ปรากฏว่าจำเลยสมคบกันกล่าวหาว่านางได้ทำผิดกฎหมาย แล้วนำตัวไปเพื่อจะดำเนินคดี การกระทำเช่นนี้เป็นการใช้กำลังทำร้าย เพราะการใช้กำลังทำร้ายนี้หมายความว่าเป็นการใช้กำลังในทางร่างกายทุกชนิดไม่ว่า ชกต่อย ผลักไส จับกุมตี พัน แทง ยิง เป็นต้น ปัญหาคงมีเพียงว่าจำเลยได้ใช้การจับกุมเป็นเครื่องมือบังคับให้ผู้เสียหายส่งทรัพย์หรือไม่เท่านั้น หรือจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือจำเลยได้จับกุมโดยมีมูลเหตุชักจูงใจพิเศษเพื่อให้เขาส่งทรัพย์ให้จำเลยหรือไม่ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงในคดีเรื่องนี้ เพราะเหตุที่จำเลยเป็นตำรวจซึ่งตามกฎหมายมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิด ถ้าหากเป็นบุคคลธรรมดาจับกุมผู้อื่นเพื่อให้เขาส่งทรัพย์ให้ทันทีโดยเจตนาทุจริต จะเห็นได้ชัดว่าเป็นชิงทรัพย์ ไม่ผิดอะไรกับเอาผิดจ่อที่ร่างกายผู้อื่นเพื่อให้เขาส่งทรัพย์

แจ้งว่า จำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ได้สละประเด็นที่ว่าโจทก์ได้รับชำระหนี้ครบถ้วนแล้วหรือไม่ แต่คำสั่งศาลที่ว่าคดีพอวินิจฉัยได้ และนัดฟังคำสั่ง เป็นการสั่งงดสืบพยาน อันเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๖ จำเลยที่ ๒ และที่ ๔ มีโอกาสโต้แย้งคำสั่งแต่ไม่ได้โต้แย้งไว้ จึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นในส่วนที่เกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยมาก็ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่โจทก์ที่จะฎีกา เพราะถือได้ว่าเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลอุทธรณ์ ฎีกาจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ในประเด็นข้อนี้จึงต้องห้ามฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๔๙ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย ฎีกาจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ทั้งสองข้อฟังไม่ขึ้น”

พิพากษายืน ให้จำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ใช้ค่าทนายความชั้นฎีกา ๑,๐๐๐ บาท แทนโจทก์
(อาจ ปัญญาติก - ดำรง สายเชื้อ - ไพจิตร วิเศษโกสิน)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๕๕๕/๒๕๕๖

อาญา วิชาชีพ

พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย

ความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๕๕๒ ฐานเป็นคนต่างด้าวนำเรือและอวนมาจับปลาในเขตน่านน้ำไทยนั้น ถ้าเรือยนต์และอวนของกลางเป็นของผู้อื่นที่มีได้รู้เห็นในการกระทำผิดด้วยจะริบไม่ได้ คงริบแต่เรือที่เป็นของจำเลย.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๕๕๕๕/๒๕๕๖

ศาลฎีกา

วันที่ ๒ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ความอาญา

พนักงานอัยการจังหวัดตรัง

โจทก์

ระหว่าง

นายอิบราฮิม บินสาคี ๑, นายลิซวัน แซ่ฟู่ที่ ๒,

นายมะกะ บินสอิดที่ ๓

จำเลย

พนักงานอัยการจังหวัดตรัง

โจทก์

ระหว่าง

นายอาลี บินยาบที่ ๑, นายอะมิดินที่ ๒, นายสะเหล็ม บินโหยบที่ ๓,

นายอุหมะดีที่ ๔

จำเลย

เรื่อง ผิดพระราชบัญญัติการประมง

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๖ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช

๒๕๕๕

คดีสองสำนวนนี้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษารวมกัน

โจทก์ฟ้องทั้งสองสำนวนมีความต้องการกันว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๘ ถึง ๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ เวลากลางวันและกลางคืน จำเลยเป็นบุคคลต่างด้าว มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดเปอลิส สหรัฐมะลาญ นอกราชอาณาจักรไทย จำเลยไม่มีสิทธิที่จะได้รับอนุญาตให้ทำการประมงในเขตการประมงไทย

ตามกฎหมาย จำเลยได้บังอาจสมคบกันกระทำความผิดต่อกฎหมาย คือนายอิบราฮิม นายลิซวัน นายมะกะ จำเลยในคดีแดงที่ ๖๕๒/๒๕๓๒ ของศาลจังหวัด กับพวกที่หลบหนีได้นำเรือยนต์ชื่อสลังงอ ๕๕๑ และนายอาลี นายอะมิติน นายสะเหล็ม นายอุหะมะสี จำเลยในคดีแดงที่ ๖๕๓/๒๕๓๒ ของศาลจังหวัด กับพวกที่หลบหนีนำเรือยนต์ชื่อ ริเกิลพี.เอส. ๖๔๘ พร้อมด้วยเรือเล็กอันเป็นเรือจับปลามีสัญชาติต่างประเทศเข้ามาในเขตน่านน้ำไทย แล้วบังอาจสมคบกันใช้เรือดังกล่าวเป็นพาหนะลักลอบ ทำการประมง ด้วยวิธีใช้อวนจับโดยไม่ใช้อาชญาบัตร ทั้งนี้โดยในสำนวนแรก นายอิบราฮิม เป็นนายเรือ ผู้ควบคุมเรือ นายลิซวันเป็นช่างเครื่อง จำเลยนอกนั้นเป็นคนเรือในสำนวนหลัง นายอาลีเป็นนายเรือผู้ควบคุมเรือ นายสะเหล็มเป็นช่างเครื่อง จำเลยนอกนั้นเป็นคนเรือ ทั้งนี้โดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และรัฐมนตรีตามกฎหมาย เหตุเกิดที่ตำบลเกาะยาว อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ มาตรา ๔,๗,๑๖,๒๕ ถึง ๓๒ มาตรา ๖๑ ถึง ๖๙ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย ๒๔๘๒ มาตรา ๔,๕,๗,๘,๑๐,๑๑,๑๒ กฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๖๓,๗๑ กฎกระทรวงเกษตราธิการ (ฉบับที่ ๑) ๒๔๙๐ ว่าด้วยชื่อเครื่องมือในพิกักตออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง ๒๔๙๐ และให้ริบของกลาง

จำเลยทั้งสองสำนวนต่างให้การปฏิเสธ ต่อสู้ว่า เจ้าหน้าที่ทหารเรือไทยได้ส่งลำเข้าไปจับ จำเลยในเขตน่านน้ำของอังกฤษ

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้จำเลยจะได้ใช้อวนจับปลาหรือไม่กรณียังเป็นที่ยังสงสัย ทั้งไม่แน่ว่าการจับปลานี้อยู่ในเขตน่านน้ำไทยหรือไม่ จึงพิพากษายกฟ้องโจทก์ ของกลางคืนเจ้าของ โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ปรึกษาแล้ว ได้ความตามคำพยานโจทก์ว่า เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๓๒ เรือ ก. ๑๐๑ ซึ่งมีเรือโทชาญ นุตมาน เป็นผู้บังคับการ ได้ออกจากแหลมใต้สุดของเกาะตะรุเตา เวลา ๖.๒๐ นาฬิกา เพื่อตรวจดูความผิดทางทะเล มุ่งตรงมาทางเกาะยาวในเขตจังหวัดสตูล พอแล่นไปห่างเกาะยาวราว ๕-๖ ไมล์ทะเล เรือโทชาญได้ใช้กล้องส่องดู เห็นเรือยนต์ทอดสมอยู่กลางทะเล ห่างจากเรือ ก. ๑๐๑ ครั้งแรก ๔-๕ ไมล์ทะเล และเรือลำนั้นจอดอยู่ระหว่างกึ่งกลางเกาะลิบาและเกาะยาว ใกล้เรือยนต์มีเรือเล็ก ๆ อยู่ด้วย มีคนอยู่เต็มทุกลำ เรือ ก. ๑๐๑ ก็วิ่งเข้าไปใกล้เรือยนต์ประมาณ ๒ ไมล์ทะเล เรือโทชาญได้ใช้กล้องส่องดูอีก เห็นชัดว่าคนเหล่านั้นกำลังสาวอวนขึ้นจากน้ำจึงสั่งให้เร่งเครื่อง ขณะเดียวกันเรือโทชาญใช้กล้องส่อง เห็นเรือยนต์อีกลำหนึ่งอยู่กลางทะเล ห่างจากเรือลำแรก ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ ๒ ไมล์ มีเรือเล็กอยู่อย่างลำแรกมีคนเต็มเรือเล็ก และกำลังสาวอวนขึ้นจากน้ำ พอเรือ ก. ๑๐๑ เข้าไปใกล้เรือลำแรก ประมาณ ๑ กิโลเมตร เรือลำหลังก็วิ่งไปทาง เกาะลังกาวิ และพวงเรือเล็กไปด้วย เรือ ก. ๑๐๑ เข้าเทียบเรือลำแรก เห็นเป็นเรือต่างประเทศชื่อริ

เกล จึงให้จอดอยู่กับที่ก่อน เรือยนต์ลำนี้มีเรือเล็ก ๓ ลำ ส่วนเรือ ก. ๑๐๑ วิ่งไล่ตามจับเรือยนต์อีกลำหนึ่งทันกันจึงสั่งให้เรือล่าหลังกลับไปหาเรือล่าแรก เรือล่าหลังชื่อ สลั่งงอ มีเรือเล็ก ๔ ลำ เมื่อมารวมกันแล้ว จึงสอบถาม ปรากฏว่าสำหรับเรือริเกลมีนายอาลีจำเลยที่ ๑ ในคดีอาญาดำที่ ๕๖๘/๒๔๙๒ (แดงที่ ๖๕๓/๒๔๙๒) เป็นนายท้ายควบคุมเรือ และช่างเครื่องนายอะมิดินจำเลยที่ ๒ นายสะเหลิมจำเลยที่ ๓ เป็นลูกเรือ นายอุหมะลีจำเลยที่ ๔ เป็นหัวหน้าจับปลา มีคนทั้งหมด ๓๐ คนเป็นคนมะลายูสำหรับเรือสลั่งงอ ในคดีอาญาดำที่ ๕๖๘/๒๔๙๒ (แดงที่ ๖๕๒/๒๔๙๒) มีนายอิบราฮิมจำเลยที่ ๑ เป็นนายท้าย นายลิซวันจำเลยที่ ๒ เป็นช่างเครื่อง นายมะกะจำเลยที่ ๓ เป็นหัวหน้าจับปลา มีคนทั้งหมด ๓๘ คน เรือริเกล มีเครื่องจับปลา คืออวนอยู่ในเรือเล็ก ๒ ลำ ล่าละ ๑ ปาก อวนทั้งสองเปียกน้ำ มีปลาทะเลอยู่ในท้องเรือเล็กยาว ๕๐ ตัว เรือสลั่งงอมีเครื่องจับปลาคืออวนอยู่ในเรือเล็ก ๒ ลำ ล่าละ ๑ ปาก ขนาดเดียวกับของเรือริเกล มีปลาสดอยู่ในท้องเรือเล็กประมาณ ๕๐ จิว เป็นปลาอย่างเดียวกันกับของเรือริเกล เรือยนต์ทั้ง ๒ ลำนี้ เป็นเรือต่างประเทศของชาวจีนอยู่ที่จังหวัดเปอลิส สหรัฐมะลายู และคนเรือทั้งหมดมีภูมิลำเนา อยู่ที่จังหวัดเปอลิส จึงจับกุมในข้อหาฐานลักลอบมาจับปลาในเขตน่านน้ำไทย และนำเรือทั้ง ๒ ลำและเรือเล็กมาที่เกาะยาว ได้ทำการบันทึกของกลางไว้ขณะที่ค้างคืนอยู่เกาะยาวพวกของจำเลยได้เอาเรือเล็กหลบหนีไปได้หลายคน

ศาลอุทธรณ์เชื่อตามคำพยานโจทก์ฟังว่าจำเลยได้ พาเรือจับปลาเข้ามาในเขตน่านน้ำไทย และได้สมคบกันใช้เรือดังกล่าวลักกระทำการประมงโดยวิธีใช้อวนจับในน่านน้ำไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตจริง พยานจำเลยไม่มีน้ำหนักหักล้างได้ จึงพิพากษาว่านายอิบราฮิม บินสาดจำเลยที่ ๑ ในคดีแดงที่ ๖๕๒/๒๔๙๒ และนายอาลี บินยาบ จำเลยที่ ๑ ในคดีแดงที่ ๖๕๓/๒๔๙๒ มีผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๔,๗,๘,๑๐,๑๑ ให้จำคุกคนละ ๖ เดือน ปรับคนละ ๑,๐๐๐ บาท จำเลยนอกนั้นทั้งสองคดีมีผิดตามมาตรา ๔,๗,๘,๑๐,๑๒ ให้ปรับคนละ ๑๐๐ บาท ของกลางปรากฏว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด ให้ริบเสียทั้งสิ้น

จำเลยทุกคนฎีกา

ศาลฎีกาตรวจปรึกษาแล้ว ทางพิจารณาฟังได้ว่า ตามวันที่โจทก์กล่าวหาจำเลยซึ่งเป็นคนต่างด้าวอยู่ในจังหวัดเปอลิส สหรัฐมะลายู ได้พาเรือยนต์พร้อมด้วยเรือเล็กและอวนของกลางออกมาเพื่อทำการประมงทางทะเล แล้วได้ถูกเจ้าหน้าที่ทหารเรือไทยจับกุมจริง ข้อที่โต้เถียงกันมีว่า จำเลยได้ลอบเข้ามาทำการประมงในเขตน่านน้ำไทยจริงดังฟ้องหรือไม่ โจทก์มีพยานคือ เรือโทชาญ นุดมาน ผู้บังคับการ เรือตรีทาน รัตโนบล และจำเอกเสวก แทนวันดี เจ้าหน้าที่ในเรือ ก. ๑๐๑ ผู้จับกุมจำเลย รายนี้รู้เห็นดังที่ศาลอุทธรณ์ได้กล่าวมา ฝ่ายจำเลยนำสืบเป็นใจความว่า ขณะถูกจับกุม เรือที่จำเลยพามากำลังทอดสมอยู่กลางทะเล ยังไม่ทันได้ลงอวนจับปลาแต่อย่างใด และตรงที่ถูกจับอยู่ในเขตน่าน

น้ำมะลายู หาได้ล่องลำเข้าในเขตน่านน้ำไทยไม่

พิจารณาพยานหลักฐานทั้งสองฝ่ายแล้ว พยานโจทก์ทุกคนยืนยันว่า ตรงที่เกิดเหตุซึ่งจับจำเลยได้นั้น อยู่ในเขตน่านน้ำไทย เส้นเขตแดนถือเอาร่องน้ำลึกเป็นเขต แม้พยานจะไม่ได้หยั่งดู แต่ก็อาจทราบได้จากความสังเกตที่ว่า ที่เกิดเหตุอยู่ใกล้ฝั่งแผ่นดินไทยมากกว่า กับสังเกตจากสีน้ำทะเลประกอบ โจทก์ได้ส่งแผนที่เกิดเหตุซึ่งจำลองจากแผนที่เดินเรือของกรมอุทกศาสตร์ ปรากฏว่าที่เกิดเหตุอยู่ใกล้ฝั่งจังหวัดสตูลของไทยยิ่งกว่าเกาะลังกาวิ อันเป็นของสหรัฐมะลายูมาก เมื่อพิจารณาดูแผนที่ประกอบกับคำพยานโจทก์แล้ว มีเหตุผลให้เชื่อได้ว่าที่เกิดเหตุรายนี้อยู่ในเขตน่านน้ำไทยจริง ส่วนที่ว่าจำเลยจะได้เข้ามาทำการประมงในเขตน่านน้ำไทยหรือไม่นั้น ตามคำพยานโจทก์ปรากฏว่าได้เห็นพวกจำเลยกำลังสาวอวนขึ้นจากน้ำ และในเรือจำเลยมีปลายังเป็นบ้าง ตายบ้าง ประมาณล้าละ ๕๐ ตัว ประกอบกับพฤติการณ์ที่จำเลยพาเรือหาปลาเข้ามาในเขตน่านน้ำไทยดังกล่าว จึงพอให้ฟังได้ว่าจำเลยได้เข้ามาทำการประมงในเขตน่านน้ำไทยจริง ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยชี้ขาดลงโทษจำเลยมาขอบแล้ว แต่เห็นว่าสำหรับจำเลยที่ ๓ ทั้งสองคดีนั้น แม้จะเป็นนายท้ายผู้ควบคุมเรือยนต์ที่ลากจูงเรือมาทำการประมงก็ดี แต่ก็ได้ความว่า จำเลยเป็นแต่เพียงลูกจ้าง ปลาที่จับได้ก็เพียงเล็กน้อย ลงโทษเพียงปรับสถานเดียวก็เพียงพอแก่ความผิดแล้ว อนึ่งสำหรับเรือยนต์และอวนของกลางนั้น เป็นของผู้อื่นมิได้รู้เห็นในการกระทำผิดนี้ด้วย จะริบไม่ได้ ส่วนเรือเล็กของกลาง ได้ความว่าเป็นของจำเลยผู้กระทำผิดควรให้ริบ

จึงพิพากษาแก้วว่า สำหรับนายอิบราฮิม และนายอาลี จำเลยที่ ๑ ให้ปรับคนละ ๑,๐๐๐ บาท สถานเดียว และให้คืนเรือยนต์และอวนของกลางให้เจ้าของ นอกจากนี้แก่นี้คงยื่น.

คุณลัทธน์ชานฉัตร

ธรรมบัณฑิต

นทปัญญา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๑๘/๒๕๐๔

อาญา ต่อผู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน

เจ้าพนักงานมีคำสั่งตามอำนาจหน้าที่ให้จัดการรื้อรั้วไซมาน และสั่งให้ทำการรื้อโดยอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานโดยใกล้ชิดเมื่อทราบแล้วยังขัดขืนเข้าปลักคนรื้อเพื่อขัดขวางการรื้อ ย่อมมีความผิดการขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๖๑๘/๒๕๐๕

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๔ เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๐๕

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดปากพนัง

โจทก์

ระหว่าง

นายฉลาด จันท

จำเลย

เรื่อง ต่อผู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๑ เดือนมกราคม พุทธศักราช

๒๕๐๓

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๐๒ เวลากลางวันนายเยาว์ นิลประพันธ์ ประมงอำเภอปากพนัง ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการประมง ได้ทำการรื้อถอนและควบคุมให้นายรวร สุขรักษา กับพวกรื้อถอนรั้วไซมาน ซึ่งนายรื่น วัชร ปักสร้างลงไว้โดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานตามกฎหมาย จำเลยได้บังอาจใช้กำลังประทุษร้าย ผลัก ต่อผู้ขัดขวางมิให้นายรวร สุขรักษา ส่วย นายเยาว์ นิลประพันธ์ เจ้าพนักงานรื้อถอนรั้วไซมานตามหน้าที่ราชการเหตุเกิดทำอำเภอปากพนังฝั่งตะวันออก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๘

จำเลยให้การว่าไม่ได้ใช้กำลังต่อผู้ขัดขวางนายรวร เพียงแต่ถูกห้ามมิให้นายรวรรื้อรั้วไซมานเพราะยังอยู่ในระหว่างความ

ศาลจังหวัดปากพนังพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๘ ให้จำคุก ๖ เดือน ปรับ ๕๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ตามมาตรา ๕๖ - ๕๗ มีกำหนด ๕ ปี ส่วนค่าปรับให้จัดการตามมาตรา ๒๙ - ๓๐

จำเลยอุทธรณ์ว่าไม่ได้กระทำผิดตามฟ้อง นายรวยมีฐานะเป็นผู้รับเหมาให้ทำการรื้อถอนรั้วไซมาน การที่นายรวยรื้อถอนรั้วไซมานก็กระทำโดยมุ่งต่อค่าจ้างอันเป็นผลประโยชน์ของตน ไม่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงาน ผู้กระทำตามหน้าที่อันชอบด้วยกฎหมาย จำเลยจึงไม่มีความผิด

ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า นายเยาว์ประมงอำเภอกเป็นผู้ควบคุมนายรวยให้เป็นผู้รื้อถอนรั้วไซมาน นายเยาว์ได้ห้ามจำเลยไม่ให้ขัดขวางการที่จำเลยเข้าไปขัดขวาง จึงเท่ากับเป็นการขัดขวางนายเยาว์ประมงอำเภอกซึ่งเป็นเจ้าพนักงาน จำเลยจึงต้องมีความผิด ยืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยฎีกาขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นสั่งรับฎีกาเฉพาะข้อ ๒ (๑) ซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมายนอกจากนี้เป็นข้อเท็จจริงไม่รับ

ศาลฎีกาตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ฎีกาข้อ ๒ (๑) ของจำเลย กล่าวว่านายรวยเป็นผู้รับจ้างเจ้าพนักงานรื้อรั้วไซมาน มุ่งประสงค์ค่าแรงงานเท่านั้น มิได้มุ่งเจตนาที่จะช่วยเหลือเจ้าพนักงาน มิฉะนั้นแล้วผู้รับจ้างเจ้าพนักงานก็จะกลายเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ศาลฎีกาประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความตามที่ศาลล่างทั้งสองฟังมาว่า นายรื่นปุ่จำเลยปักรั้วไซมานโดยไม่ได้รับอนุญาต นายอำเภอกได้แจ้งให้นายรื่นรื้อถอน นายรื่นไม่ปฏิบัติตาม นายเยาว์ประมงอำเภอกจึงเสนอขอรื้อถอนเอง นายอำเภอกสั่งอนุมัติ นายเยาว์จึงจัดการจ้างเหมานายรวยเป็นผู้รื้อ นายอำเภอกได้ออกหนังสือให้นายรวยกับพวกรื้อถอนรั้วติดตัวไปทำการรื้อถอนด้วย นายรวยไปรื้อถอนไม่สำเร็จเพราะถูกจำเลยขัดขวางถึงสองครั้ง ครั้งที่ ๓ นายเยาว์กับตำรวจไปคุมการรื้อถอนอยู่ด้วย นายรวยรื้อถอนสัก ๑๐ นาที จำเลยมาห้ามไม่ให้รื้อถอน นายเยาว์บอกมีคำสั่งอำเภอกและจังหวัดให้รื้อถอนและแจ้งว่านายเยาว์มาควบคุมการรื้อถอนขออย่าให้ขัดขวาง ถ้าขัดขวางอาจถูกจับกุม จำเลยว่า จับเป็นจับ จำเลยไปที่นายรวยซึ่งกำลังรื้อถอนรั้วไซมานอยู่ จำเลยพูดว่าทำไม่ได้และผลักนายรวยเซล้มลงไป ดังนั้นการที่นายรวยรื้อรั้วไซมาน ถึงแม้จะเป็นผู้รับเหมาค่าแรงงานก็ได้อยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานโดยใกล้ชิด เจ้าพนักงานได้พูดห้ามไม่ให้จำเลยทำการขัดขวาง จำเลยก็หาเชื่อฟังไม่ การที่จำเลยผลักนายรวยเพื่อขัดขวางการรื้อถอน จึงถือได้ว่าการกระทำของจำเลยเป็นการขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องมีความผิดตามฟ้อง

จึงพร้อมกันพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ยกฎีกาจำเลย

เจริญฤทธิศาสตร์

สัญญา ธรรมศักดิ์

สอาด นาวิเจริญ

พิสัยสารคุณ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๕๑/๒๕๐๗

อาญา ริบทรัพย์

พ.ร.บ. การประมง

แม้ว่าพระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ จะได้บัญญัติว่าเรือและเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ในการกระทำความผิดในที่รักษาพืชพันธุ์ให้ศาลริบเสียทั้งสิ้นก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าเจ้าของที่แท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดแล้ว ก็ต้องคืนเรือและเครื่องมือทำการประมงของกลางให้แก่เจ้าของที่แท้จริงไป.

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๖๕๑/๒๕๐๗

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๑ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๐๗

ความอาญา

พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดปากพนัง

โจทก์

ระหว่าง นายอิม แก้วคำ

จำเลย

นายประสิทธิ์ แซ่หลี่ โดยนายชุ่น แซ่หลี่ บิดาผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้ร้อง

เรื่อง ทำการประมงในที่รักษาพืชพันธุ์ โดยไม่ได้รับอนุญาต

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๕ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๗

คดีนี้โจทก์ฟ้อง จำเลยรับสารภาพ ฟังข้อเท็จจริงได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๐๖ เวลากลางวัน จำเลยได้บังอาจทำการประมง โดยใช้ตุลากลากจับปลาในบริเวณวัดท่าลิพงค์ และติดต่อกับเขตวัดท่าลิพงค์ อันเป็นอารามที่รักษาพืชพันธุ์ตามกฎหมาย โดยมีได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมการประมง เหตุเกิดที่ตำบลเกาะเกด อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยตุลากลาก ๑ ลำรับ ปลา ๑ ข่ง และเรือยนต์ ๑ ลำ ที่จำเลยใช้กระทำความผิดและได้มาโดยการกระทำความผิดเป็นของกลาง

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๘, ๙, ๑๒ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๗ ให้ปรับ ๓๐๐ บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับ ๑๕๐ บาท ให้รับตุลากลาก

๑ สำรับ ปลา ๑ เช่ง และเรือดนตรี ๑ ลำ ของกลางตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๖๙ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่าของกลางที่ศาลสั่งริบ คือ เรือดนตรี ๑ ลำ และถุงลาก ๑ ถุง ไม่ใช่ของจำเลยแต่เป็นของผู้ร้อง ผู้ร้องมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิด ขอให้คืนของกลางแก่ผู้ร้อง โจทก์ยื่นคำร้องคัดค้านว่า นายประสิทธิ์ แซ่หลี่ ผู้ร้อง ซึ่งมี นายชุ่น แซ่หลี่ เป็นผู้แทนโดยชอบธรรม ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิดของจำเลย และแม้จะฟังว่าเจ้าของอันแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิดของจำเลย คำพิพากษาของศาลที่ให้ริบนั้นย่อมเด็ดขาดถึงที่สุดแล้ว เพราะตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๖๙ พระราชบัญญัติการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๐ นั้น เรือและเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ทำการประมงในที่รักษาพืชพันธุ์ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าเจ้าของอันแท้จริงจะได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำผิดด้วยหรือไม่

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๒๘/๒๕๐๘
วิธีพิจารณาความอาญา คดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา
แพ่ง ไบมอบอำนาจสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสารสำคัญแห่งนิติกรรม
โมฆกรรม

การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญานั้น แม้โจทก์จะฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งก่อน คดีแพ่งยังไม่ถึงที่สุด โจทก์จึงฟ้องจำเลยเป็นคดีอาญาในมูลเดียวกันกับที่โจทก์ฟ้องคดีแพ่งนั่นเอง ดังนี้ หาใช่เป็นเรื่องคดีแพ่ง เกิดก่อนคดีอาญาไม่

จำเลยทำไบมอบอำนาจปลอมให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินชั้นมอบอำนาจโดยแจ้งว่าเพื่อมอบอำนาจให้จำเลยเช่าและเช่าบ่อปลา แต่ความจริงเป็นไบมอบอำนาจให้โจทก์ขายนาให้แก่จำเลย โดยโจทก์มิได้ยินยอมด้วยเช่นนี้ เป็นการที่โจทก์ได้ทำนิติกรรมมอบอำนาจไปโดยความสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสารสำคัญแห่งนิติกรรม ไบมอบอำนาจจึงเสียใช้ไม่ได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๘๒๘/๒๕๐๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๗ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๐๘

ความแพ่ง

นางสาวเขียน อนุสุวรรณ

โจทก์

ระหว่าง

นายจำเนียร ผลอนันต์

จำเลย

เรื่อง ขอเพิกถอนนิติกรรม

จำเลยฎีกาตัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ เดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๖ โจทก์ฟ้องมีใจความว่า โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่นาโฉนดที่ ๑๙๙๖ มีราคา ๑๐,๐๐๐ บาท อยู่ที่ตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง มีบ่อปลาในที่นาแปลงนี้ ๑ บ่อ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๐๕ จำเลยได้ขอให้โจทก์พิมพ์ลายนิ้วมือลงในกระดาษแบบพิมพ์ที่จำเลยเตรียมมา โดยอ้างว่าเป็นสัญญาเช่านาที่โจทก์ตกลงให้จำเลยเช่า โจทก์เขียนและอ่านหนังสือไม่ได้ เข้าใจว่าเป็นสัญญาเช่านาจริง จึงลงลายพิมพ์นิ้วมือให้จำเลยไปสองฉบับ และจำเลยได้ยืมโฉนดที่นาแปลงนี้

ไปด้วย ทั้งนี้โดยโจทก์หลงเชื่อถ้อยคำของจำเลยว่า จำเลยจะนำไปให้กำนันเขียนกรอกเลขโฉนด เนื้อที่นาตามที่จำเลยขอเช่า และเพื่อใช้นายจัน กำนันสอบเขต เพื่อจำเลยจะลอกขยายบ่อปลาในที่นา เพราะเกรงจะรुक้าหนองสาธารณะที่อยู่ติดต่อกับที่นาแปลงนี้ ต่อมาโจทก์ทราบความจริงว่ากระดาดขแบบพิมพ์ที่จำเลยให้โจทก์พิมพ์ลายนิ้วมือลงไปทั้งสองฉบับนั้นเป็นใบมอบอำนาจของสำนักงานที่ดิน ไม่ใช่สัญญาเช่า โจทก์ได้ขอให้ผู้มีชื่อไปขอรับโฉนดกับใบมอบอำนาจคืนจากจำเลย จำเลยคืนให้แก่โฉนด ส่วนใบมอบอำนาจไม่คืนให้อ้างว่าฉีกทิ้งแล้ว โจทก์ตรวจดูโฉนดปรากฏว่ามีการแกะทะเบียบนหลังโฉนดมีชื่อจำเลยเป็นเจ้าของที่ดินแทนโจทก์ โดยเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอ่างทองแกะทะเบียบนให้จำเลยเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๐๕ หลังจากจำเลยหลอกหลวงให้โจทก์พิมพ์ลายนิ้วมือเพียง ๒ วัน

โจทก์ไม่มีเจตนาให้จำเลยจัดการโอนที่นาแก่จำเลยแต่อย่างใดหากแต่ลงลายพิมพ์นิ้วมือไปด้วยความสำคัญผิดว่าเป็นสัญญาเช่า ใบมอบอำนาจดังกล่าวเป็นใบมอบอำนาจที่ไม่สมบูรณ์

ขอให้ศาลพิพากษาแสดงว่านิติกรรมการโอนที่นาโฉนดที่ ๑๙๙๖ ตามสัญญาลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๐๕ เป็นโมฆะ ขอให้เพิกถอนทำลายเสีย แล้วให้กลับสู่สภาพเดิม

จำเลยให้การว่า โจทก์เป็นข้าของจำเลย โดยเป็นพี่สาวนางแฉ่ม มารดาจำเลย โจทก์ไม่มีสามี จำเลยอยู่ในความอุปการะของโจทก์มาตั้งแต่เยาว์วัยและเอ็นดูรักใคร่จำเลยเหมือนบุตร จนกระทั่งโจทก์ได้จัดการอุปสมบทให้จำเลย

ระหว่างเดือน ๓ ติดต่อกับเดือน ๔ พ.ศ. ๒๕๐๕ โจทก์ปรารถนาอายุมาก อยากบวชชี และจะยกทรัพย์สมบัติรวมทั้งที่นาพิพาทให้แก่จำเลยและภริยา โดยโจทก์ขอเงินจำเลยเพื่อเตรียมตัวบวชชีก่อน ๕,๐๐๐ บาท จำเลยก็มอบเงิน ๕,๐๐๐ บาทให้โจทก์ไป แต่เนื่องจากโจทก์ไม่สามารถไปจัดการโอนที่นาพิพาทให้จำเลยที่หอทะเบียบที่ดินเพราะความชรา จึงให้จำเลยนำใบมอบฉันทะหรือใบมอบอำนาจไปให้โจทก์ลงลายมือชื่อ จำเลยขอร้องให้เจ้าพนักงานที่ดินเขียนใบมอบอำนาจให้ แล้วจำเลยนำเอาไปให้กำนันเอาไปอ่านให้โจทก์ฟัง โจทก์รับว่าถูกต้อง จึงได้ลงลายมือชื่อให้ในวันเดียวกันนั้นเอง จำเลยได้นำใบมอบอำนาจพร้อมด้วยโฉนดที่นาพิพาทไปให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนเป็นของจำเลย ซึ่งเป็นการกระทำโดยสุจริต มิได้ใช้อุบายล่อลวงดั่งฟ้อง

อนึ่ง โจทก์มีสติไม่ปกติ ฟ้องของโจทก์จึงไม่สมบูรณ์ตามกฎหมายขอให้ยกฟ้อง

ศาลจังหวัดอ่างทองพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า เพียงแต่สติหลงใหลไม่มีบทกฎหมายบัญญัติให้เป็นบุคคลผู้ไร้ความสามารถ ฟ้องของโจทก์จึงสมบูรณ์ และฟังว่าโจทก์ได้ลงลายพิมพ์นิ้วมือในใบมอบอำนาจ (เอกสาร ล.๒) ด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่เพราะถูกจำเลยหลอกหลวง การโอนที่นาโฉนดที่ ๑๙๙๖ เป็นของจำเลย มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายโจทก์จะขอให้เพิกถอนไม่ได้ จึงพิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้ว เห็นว่าคดีนี้มีมูลกรณีเป็นเรื่องเดียวกัน กับคดีอาญาของศาลจังหวัดอ่างทองหมายเลขแดงที่ ๕๘๒/๒๕๐๕ ซึ่งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาคดีดังกล่าวว่า จำเลย

มีความผิดทางอาญาฐานปลอมเอกสารและนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ ให้ลงโทษจำคุก จำเลยเก้าเดือน ฉะนั้น ในการพิพากษาคดีนี้ต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วน อาญา ข้อเท็จจริงในคดีส่วนอาญาซึ่งฟังได้ว่า โจทก์ลงลายพิมพ์นิ้วมือลงในกระดาษแบบพิมพ์ให้จำเลย ไปด้วยสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรม คือหลงเชื่อตามคำหลอกลวงของจำเลยว่าเป็น สัญญาเช่า และไปมอบอำนาจให้จำเลยโอนที่นาโฉนดที่ ๑๙๙๖ ของโจทก์ก็เกิดจากการทุจริตของ จำเลยกระทำปลอม หาได้เกิดจากความสมัครใจของโจทก์ไม่ แล้ววินิจฉัยต่อไปว่านิติกรรมนั้นเป็นโมฆะ ไม่มีผลบังคับและผูกพันโจทก์ตามกฎหมาย จึงพิพากษากลับให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนที่นาโฉนด ที่ ๑๙๙๖ ระหว่างโจทก์จำเลยเสีย ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมสองศาล และค่าทนายความสองศาล อีกสองร้อยบาทแทนโจทก์ด้วย

จำเลยฎีกาว่า (ก) คดีแพ่งนี้เกิดก่อนคดีอาญา ศาลต้องถือข้อเท็จจริงในคดีแพ่งนี้เป็น หลัก จะถือข้อเท็จจริงในคดีอาญาเป็นหลักหาได้ไม่ (ข) ข้อเท็จจริงพยานโจทก์เบิกความขัดต่อ เหตุผล และปิดบังความจริง รับฟังไม่ได้ ส่วนพยานจำเลยมิได้เบิกความแตกต่างกัน จึงควรยกฟ้อง โจทก์

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนฟังคำแถลงการณ์และประชุมปรึกษาคดีแล้ว ได้ความว่าคดีแพ่ง เรื่องนี้มูลกรณีเป็นเรื่องเดียวกับคดีอาญาของศาลจังหวัดอ่างทอง หมายเลขดำที่ ๕๐๓/๒๕๐๕ หมายเลขแดงที่ ๕๘๒/๒๕๐๕ ซึ่งโจทก์ในคดีนี้ฟ้องกล่าวหาจำเลยกับพวกว่า ร่วมกันกระทำความผิด ทางอาญาฐานฉ้อโกง ยักยอก ปลอมเอกสารนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานเท็จในการพิจารณาคดี ซึ่งจำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิจารณาคดีอาญานั้นแล้ววินิจฉัยในส่วนที่เกี่ยวกับนายจำเนียร ผลอนันต์ จำเลยที่ ๑ คดีนั้นซึ่งเป็นจำเลยในคดีนี้ว่าข้อเท็จจริงฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า จำเลยได้หลอกลวง ให้โจทก์ลงลายพิมพ์นิ้วมือในหนังสือมอบฉันทะทั้งสองฉบับ โดยอ้างว่าจะเอาไปทำเป็นหนังสือเช่านา และเช่าบ่อปลา ทั้งนี้ โดยจำเลยมีเจตนาจะเอาที่ดินโฉนดที่ ๑๙๙๖ และที่ ๒๒๕๓ มาเป็นของตน ซึ่งแล้วต่อมาจำเลยก็ได้ใช้หนังสือมอบอำนาจจัดการโอนที่ดินโฉนดที่ ๑๙๙๖ เป็นว่าโอนขายให้จำเลย โดยสำเร็จ จำเลยที่ ๑ จึงมีความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ แต่ความผิด ตามมาตรานี้เป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว โจทก์ไม่ได้ร้องทุกข์ไว้แต่ได้มาฟ้องคดีเมื่อเกินสามเดือน แล้ว สิทธิที่จะฟ้องจำเลยตามมาตรานี้จึงระงับไป ศาลจะลงโทษจำเลยฐานนี้ไม่ได้

แต่อย่างไรก็ดี ศาลชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงต่อไปว่า จำเลยในคดีนี้ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๑ ในคดีอาญา เรื่องนั้นได้ยอมรับว่าเป็นคนขอร้องให้จำเลยที่ ๔ ในคดีนั้นกรอกข้อความในหนังสือมอบอำนาจโดยไม่ ได้รับความยินยอมของโจทก์ และจำเลยได้ใช้หนังสือฉบับนั้นทำการโอนที่ดินของโจทก์มาเป็นของ จำเลยที่ ๑ เสีย จึงมีความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิ การที่จำเลยที่ ๑ นำไปมอบอำนาจมาขอแก้โฉนด โอนที่ดินของโจทก์มาเป็นของตน และจำเลยที่ ๔ ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานผู้ทำการตามหน้าที่ได้จัดการ แก้โฉนดและทะเบียนที่เกี่ยวข้องให้จำเลยไป ซึ่งเป็นเอกสารมหาชนและเอกสารราชการและทั้งมี

วัตถุประสงค์ที่จะใช้เป็นพยานหลักฐาน โดยประการที่เกิดความเสียหายแก่โจทก์ และน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นได้ ทั้งถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ได้ใช้และอ้างใบมอบอำนาจปลอมขึ้นใช้แล้ว การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ วรรค ๒, ๒๖๕, ๒๖๗ และ ๒๖๘ อนึ่ง เมื่อจำเลยที่ ๑ ถูกโจทก์ฟ้องเรียกที่ดินคืน จำเลยที่ ๑ ได้อ้างหนังสือมอบอำนาจซึ่งได้ทำปลอมขึ้นดังกล่าวแล้วเป็นพยานต่อสู้คดี จึงเป็นการนำสืบพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดี และเป็นพยานหลักฐานในข้อสำคัญในคดีนั้นการกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๘๐ วรรคแรกด้วย

ในที่สุดศาลชั้นต้นพิพากษาในคดีอาญานั้นว่า นายจำเนียร ผลอนันต์ จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ วรรค ๒ มาตรา ๒๖๕, ๒๖๗, ๒๖๘ และมาตรา ๑๘๐ อันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษเฉพาะกระทงความผิดตาม มาตรา ๒๖๕ ซึ่งเป็นกระทงที่หนักที่สุดตามมาตรา ๙๑ ให้จำคุกนายจำเนียร จำเลยมีกำหนดเก้าเดือน ซึ่งในคดีส่วนที่เกี่ยวกับนายจำเนียร จำเลยนั้น ศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงตามศาลชั้นต้นและพิพากษาให้ลงโทษนายจำเนียร จำเลยยืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คดีถึงที่สุดเพียงชั้นศาลอุทธรณ์ ส่วนจำเลยอื่น ๆ ในคดีอาญานั้น ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยบ้าง ยกฟ้องบ้าง แต่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับนายจำเนียร ผลอนันต์ จำเลยในคดีนี้

คดีนี้จำเลยฎีกาคัดค้านว่า คดีแพ่งเรื่องนี้เกิดก่อนคดีอาญา ศาลจึงต้องถือข้อเท็จจริงในคดีแพ่งนี้เป็นหลัก

ศาลฎีกาได้พิเคราะห์แล้วเห็นว่า แม้โจทก์จะได้ฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งขอให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนที่นา ก่อน แต่เมื่อจำเลยต่อสู้ว่าใบมอบอำนาจที่โจทก์ลงลายมือชื่อให้เป็นใบมอบอำนาจอันแท้จริง และคดีแพ่งยังไม่ถึงที่สุด โจทก์จึงฟ้องจำเลยนี้เป็นคดีอาญา ขอให้ลงโทษจำเลยฐานฉ้อโกง ยักยอก ปลอมเอกสาร ขึ้น ซึ่งเป็นมูลกรณีเดียวกันกับที่โจทก์ฟ้องคดีแพ่งนั้นเอง ศาลจึงมีหน้าที่ต้องวินิจฉัยว่าจำเลยมีความรับผิดชอบเพิกถอนนิติกรรมให้โจทก์ในคดีแพ่งหรือไม่ และจำเลยจะมีความผิดมิใช่ในคดีอาญาหรือไม่ หากใช้เป็นเรื่องคดีแพ่งเกิดก่อนคดีอาญาดังที่จำเลยกล่าวอ้างนั้นไม่ข้ออ้างของจำเลยจึงฟังไม่ขึ้น

อนึ่ง แม้ศาลชั้นต้นจะพิพากษายกฟ้องโจทก์ในคดีแพ่งที่ฟ้องก่อนแต่ภายหลังศาลชั้นต้นก็พิพากษาลงโทษจำเลยในคดีอาญาดังกล่าวหาของโจทก์ข้างต้นในมูลกรณีเดียวกันกับที่โจทก์ฟ้องในคดีแพ่งนั้นเอง และในชั้นอุทธรณ์โจทก์ก็ได้ยื่นคำร้องแจ้งข้อนี้ให้ศาลอุทธรณ์ทราบ และร้องขอให้ศาลอุทธรณ์รอการพิจารณาคดีแพ่งนี้ เพื่อฟังข้อเท็จจริงในคดีอาญาไว้แล้ว ศาลอุทธรณ์จึงได้พิจารณาพิพากษาคดีสองเรื่องนี้ไปพร้อม ๆ กันคดีแพ่งเรื่องนี้จึงเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาดังกล่าวมาข้างต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๔๖ บัญญัติให้ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคดีพิพากษาคดีส่วนอาญา

ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีอาญาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า จำเลย ได้หลอกลวงให้โจทก์ลงลายพิมพ์นิ้วมือในหนังสือมอบฉันทะ ซึ่งมีข้อความว่า โจทก์โอนขายที่ดินให้ จำเลย แต่จำเลยหลอกลวงโจทก์ว่าเป็นหนังสือที่จำเลยขอเช่านาและเช่าบ่อปลา โดยจำเลยเจตนาจะเอา ที่ดินตามโฉนดมาเป็นของตนเสีย แล้วต่อมาจำเลยก็ใช้หนังสือมอบอำนาจที่จำเลยทำปลอมขึ้นนั้นโอนที่ ดินแปลงหนึ่งของโจทก์มาเป็นของตนได้สำเร็จ โดยไม่ได้รับความยินยอมของโจทก์ อนึ่ง เมื่อจำเลย ที่ ๑ ถูกโจทก์ฟ้องเรียกที่ดินคืน จำเลยที่ ๑ ยังได้อ้างหนังสือมอบอำนาจซึ่งได้ทำปลอมขึ้นนั้นเป็นพยาน ต่อสู้คดีอีก อันเป็นข้อสำคัญในคดีด้วย ในที่สุดศาลจึงพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยฐานปลอม หนังสือ และใช้หรืออ้างเอกสารปลอม อันทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ตามกฎหมายที่กล่าวมา ข้างต้น

ศาลฎีกาเห็นว่า ตามข้อเท็จจริงที่ได้ความว่า จำเลยได้ทำใบมอบอำนาจปลอมให้โจทก์ซึ่งเป็น เจ้าของที่ดินซึ่งมอบอำนาจ โดยแจ้งว่าเพื่อมอบอำนาจให้จำเลยเช่านาและเช่าบ่อปลา แต่ความจริง เป็นใบมอบอำนาจให้โจทก์ขายนาให้แก่จำเลย โดยโจทก์มิได้ยินยอมด้วยเช่นนี้ ก็เป็นการที่โจทก์ได้ทำ นิติกรรมมอบอำนาจไปโดยความสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรมขึ้นแล้ว ใบมอบ อำนาจนั้นจึงเสียใช้ไม่ได้ เพราะเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๙ และไม่มีผลผูกพันโจทก์ตามกฎหมาย โจทก์จึงขอให้เพิกถอนเสียได้

ด้วยเหตุผลดังวินิจฉัยมา ศาลฎีกาเห็นว่า ตามที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้นชอบ แล้ว จึงพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้ยกฎีกาของจำเลยซึ่งฟังไม่ขึ้นนั้นเสีย ให้จำเลย เสียค่าทนายชั้นฎีกาสามร้อยบาทแก่โจทก์ด้วย.

ห้วน ประชาบาล
 โปยม เลขยานนท์
 บุศย์ ชันธวิทย์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๐/๒๕๑๐

พ.ร.บ. สุลกากร

อาญา रिบทรัพย์สิน

วิธีพิจารณาความอาญา ลงโทษตามฐานความผิดที่ถูกต้อง

คำขอท้ายฟ้องโจทก์อ้างว่า จำเลยกระทำผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ นั้น เมื่อมาตรา ๔ บัญญัติให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๗ ทวิ ก็เท่ากับโจทก์อ้างและขอให้ลงโทษตามความในมาตรา ๔ คือมาตรา ๒๗ ทวิแล้ว

การกระทำของจำเลยผิดพระราชบัญญัติศุลกากรฯ มาตรา ๒๗ ทวิ โทษเบากว่ามาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๗ ทวิเพ่งบัญญัติขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ กับความผิดตามมาตรา ๒๗ ทวินี้ไม่เป็นผิดตามมาตรา ๒๗ ส่วนพระราชบัญญัติศุลกากรฯ มาตรา ๓๒ ก็ให้ริบทรัพย์ซึ่งเป็นความผิดพระราชบัญญัติศุลกากรซึ่งใช้บังคับในขณะนั้น ดังนี้ จะริบรณนต์ของกลางตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา ๓๒ ไม่ได้ แต่ริบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ ได้ แม้โจทก์ไม่ได้อ้างมาตรา ๓๓ แต่ก็ขอให้ริบรณนต์ของกลางมาแล้ว ศาลจึงริบตามบทกฎหมายที่ถูกต้องได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๗๐/๒๕๑๐

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๑ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๐

ความอาญา

พนักงานอัยการศาลจังหวัดภูเก็ต

โจทก์

ระหว่าง

นายหยุ่น แซ่อ้อ

จำเลย

เรื่อง รับและมีของหลบหนีภาษีศุลกากรไว้ในครอบครองและยกย้ายช่วยจำหน่าย

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๔ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธ-

ศักราช ๒๕๐๗

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๐๖ เวลากลางคืนจำเลยบังอาจรับและมีฝังซุรุษยี่ห่อวิซิน ซึ่งเป็นสินค้าที่มีแหล่งผลิตในต่างประเทศเป็นของต้องห้าม ต้องจำกัดและมีผู้นำหลบหนีภาษีศุลกากรเข้ามาในราชอาณาจักรไทยไว้ในความครอบครองของจำเลย ๑๖ กระป๋องใหญ่และ

๓๐๐ กระป๋องเล็ก เป็นราคา ๔,๙๒๐ บาท ซึ่งจะต้องเสียภาษีศุลกากรเป็นเงิน ๓,๑๗๔ บาท ๑๐ สตางค์ รวมเป็นเงินทั้งราคาของและค่าภาษีเป็นเงิน ๘,๐๙๔ บาท ๑๐ สตางค์ เมื่อจำเลยได้รับและมีผงชูรสดังกล่าวไว้ในครอบครองแล้ว จำเลยได้บังอาจใช้รถยนต์ของจำเลยเป็นยานพาหนะทำการบรรทุกเพื่อขนย้ายผงชูรสนั้นไปซ่อนเร้นที่อื่นหรือเพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้อื่นไป ทั้งนี้โดยจำเลยรู้อยู่แล้วว่าเป็นของที่น่าเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยนำหลบหนีภาษีศุลกากรเข้ามา เหตุเกิดที่ตำบลวิชิต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ตามวันเวลาดังกล่าวแล้ว เจ้าพนักงานจับตัวจำเลยได้พร้อมด้วยผงชูรส ๓๑๖ กระป๋อง และยึดรถยนต์เลขทะเบียนที่ ภ.ก. ๐๐๔๑๖ ซึ่งเป็นยานพาหนะใช้ในการกระทำผิดเป็นของกลาง คดีนี้มีผู้นำเจ้าพนักงานจับกุมจำเลยเพื่อหวังเงินสินบนนำจับ

ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา ๒๗, ๓๒-๑๐๐ พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓, พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ พระราชบัญญัติให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พ.ศ. ๒๔๘๙ มาตรา ๕, ๖, ๗, ๘, ๙ กับริบของกลางทั้งหมด จ่ายสินบนแก่ผู้นำจับและจ่ายรางวัลให้แก่ผู้จับด้วย

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วฟังว่า จำเลยได้ครอบครอง (ผงชูรส) ของกลางซึ่งรู้อยู่แล้วว่าเป็นของที่น่าเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นของลักลอบหนีภาษีศุลกากรแล้วจำเลยใช้รถยนต์ (ของกลาง) ลอบขนเข้ามาขายในตลาดภูเก็ต พิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา ๒๗, ๓๒ พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓ พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ ให้ปรับเป็นเงิน ๔ เท่าของราคา (ผงชูรส) ของกลาง รวมทั้งค่าอากรด้วย เป็นเงิน ๓๒,๑๙๖ บาท ๔๐ สตางค์ ค่าให้การชั้นสอบสวนของจำเลยมีประโยชน์แก่การพิจารณาคดี ลดโทษให้ ๑ ใน ๓ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงปรับเป็นเงิน ๒๑,๔๖๔ บาท ๒๗ สตางค์ ของกลางตลอดจนรถยนต์ที่ใช้ขนให้ริบ ให้จ่ายสินบนนำจับและรางวัลแก่ผู้นำจับและผู้จับตามพระราชบัญญัติให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พ.ศ. ๒๔๘๙ มาตรา ๗-๘ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับให้กักขังแทนมีกำหนด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาคดีแล้วเชื่อว่า จำเลยได้ใช้รถยนต์ของจำเลยบรรทุกผงชูรสของกลาง ซึ่งเป็นสินค้าที่ถูกลักลอบนำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงมิได้เสียภาษีศุลกากรและจำเลยรู้ว่าของนั้นเป็นของที่มีผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร เห็นว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา ๒๗ ทวิมาตราเดียว จำเลยไม่มีความผิดตาม มาตรา ๒๗ ผงชูรสเป็นของอันเนื่องด้วยความผิดตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร

พ.ศ. ๒๔๖๙ แม้จะไม่ได้ตัวผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักรมาฟ้องศาล ศาลก็มีอำนาจจับได้ตามพระราชบัญญัติศาลทหาร (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๑๖, ๑๗ ส่วนรายนต์ของกลางจะจับตาม มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๖๙ ไม่ได้ เพราะมาตรา ๓๒ บัญญัติให้บริบทหรือ ยานพาหนะที่นำไปใช้ในการทำผิดตามพระราชบัญญัติศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา ๒๗ โดย เฉพาะ แต่เห็นว่าศาลมีอำนาจสั่งให้บริบทของกลางซึ่งจำเลยนำไปใช้ในการกระทำผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ ได้ พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นเฉพาะบทลงโทษจำเลย เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา ๒๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติศาลทหาร (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ ให้บริบทของกลางตาม พระราชบัญญัติศาลทหาร (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๑๖, ๑๗ และให้บริบทของกลางตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ นอกจากนี้ที่แก้นี้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

จำเลยฎีกา ศาลสั่งรับฎีกาเฉพาะคำฟ้องฎีกาข้อ ๒ ซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมาย

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนฟังทนายจำเลยแถลงการณ์ ประชุมปรึกษาคดีแล้ว ข้อวินิจฉัยมี ว่า เมื่อการกระทำของจำเลยไม่ผิดตามมาตรา ๒๗ แล้ว ศาลจะลงโทษจำเลยตามมาตรา ๒๗ ทวิ ได้หรือไม่ จำเลยฎีกาว่าศาลจะลงโทษจำเลยไม่ได้ เพราะโจทก์ไม่ได้อ้างไม่ได้ขอศาลฎีกาพิจารณา แล้วปรากฏว่า ตามคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ โจทก์ได้อ้างพระราชบัญญัติศาลทหาร (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ มาด้วย เมื่อมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติศาลทหาร (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ บัญญัติว่า “ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศาลทหาร พุทธ ศักราช ๒๔๖๙” เห็นว่า การที่โจทก์อ้างว่า จำเลยได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติศาลทหาร (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ ก็เท่ากับว่า โจทก์ได้อ้างและขอให้ศาลลงโทษจำเลยตาม มาตรา ๒๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศาลทหาร พุทธศักราช ๒๔๖๙ แล้ว หากจะมีได้อ้างมิได้ขอตั้งฎีกา จำเลยไม่ ส่วนข้อที่จำเลยฎีกาว่า เมื่อบริบทนัต (ของกลาง) ตามมาตรา ๓๒ ซึ่งเป็นบทที่โจทก์ขอให้ ศาลจับไม่ได้แล้ว ก็จะมีบริบทนัตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ ไม่ได้ ศาลฎีกาพิจารณา แล้ว คดีมีปัญหาข้อแรกว่า จะบริบทนัตของกลางตามพระราชบัญญัติศาลทหาร มาตรา ๓๒ ได้หรือไม่ การกระทำของจำเลยในคดีนี้เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศาลทหาร มาตรา ๒๗ ทวิ ซึ่ง กำหนดโทษเบากว่าความผิดตามมาตรา ๒๗ และเพ่งบัญญัติขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ จึงเป็นที่เห็นได้ว่า ความผิดตามมาตรา ๒๗ ทวินี้ ไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๒๗ จึงได้บัญญัติให้เป็นความผิดขึ้นตาม มาตรา ๒๗ ทวิ ส่วนพระราชบัญญัติศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา ๓๒ ซึ่งระบุนการบริบทนัตไว้ นั้น ก็ย่อมเป็นการระบุให้บริบทนัตซึ่งเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศาลทหารซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะ นั้น ศาลฎีกาพร้อมกันประชุมใหญ่แล้ว เห็นว่า รายนต์ของกลางในคดีนี้จะบริบทนัตตามบทบัญญัติ มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๖๙ ไม่ได้ ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปมี ว่า ศาลจะสั่งบริบทนัตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ ได้หรือไม่ ศาลฎีกาพร้อมกันประชุมใหญ่ พิจารณาแล้ว เห็นว่าศาลสั่งบริบทนัตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ ได้ เพราะมาตรา ๓๓

ก็ระบุอยู่แล้ว นอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้
 ริบทรัพย์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓๓ นี้ด้วย ซึ่งกรณีความผิดในคดีนี้นอกจากจะต้องด้วยบทบัญญัติ
 ที่ระบุไว้ในมาตรา ๓๓ แล้ว มาตรา ๒๗ ทวิแห่งพระราชบัญญัติศุลกากรก็ไม่มีข้อแสดงว่า จะมีให้ตก
 อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ส่วนข้อที่โจทก์มิได้อ้างประมวล
 กฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ นั้น ก็ปรากฏตามฟ้องของโจทก์ว่า โจทก์ขอให้ริบรายนต์ของกลางมา
 แล้ว ศาลก็สั่งริบตามบทกฎหมายที่ถูกต้องได้ ฎีกาจำเลยฟังไม่ขึ้น

จึงพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ยกฎีกาจำเลยเสีย

เพรียง โรจนรัศ
 สอาด นาวิเจริญ
 แพล บุญเกียรติ

บ 1741

KO อำนวยการ แทนทอง.
64 คำพิพากษาศาลฎีกาคดีเกี่ยวกับ
อ681ค การประมงเรียงมาตรา และเรียงปี
2532 พ.ศ.

